

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Készítette:

Győr Megyei Jogú Város
Önkormányzata

a Hétfa Kutatóintézet és Elemző
Központ közreműködésével

Győr, 2022. 11.07.

1. A PARTNERSÉGI FOLYAMATOK A TERVEZÉSI FÁZISBAN	7
2. MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ: HELYZETFELTÁRÁS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS	9
2.1 HELYZETFELTÁRÁS	9
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	9
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	11
2.1.3 Rendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	13
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	18
2.1.5 A település társadalma.....	22
2.1.6 A település humán infrastruktúrája	55
2.1.7 A település gazdasága.....	79
2.1.8 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	108
2.1.9 Településüzemeltetési szolgáltatások, okosváros települési szolgáltatások.....	129
2.1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	133
2.1.11 Közlekedés.....	140
2.1.12 Közművesítés.....	159
Elektronikus hírközlés.....	177
2.1.13 Környezetvédelem és településüzemeltetés.....	179
2.1.14 Városi klíma.....	199
2.2 TERÜLETI LEHATÁROLÁS	202
2.2.1. A város lehatárolása, bemutatása	202
2.3 HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS	205
2.3.1. Prosperáló város.....	205
2.3.2. Zöldülő város	208
2.3.3. Digitális város.....	210
2.3.4. Megtartó város	213
2.3.5. Kiszolgáló város.....	216
2.4 A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE.....	222
2.4.1. Irányítási modell.....	222
2.4.2. Működési modell	224
2.4.3. Várostérségi koordináció.....	228
2.5 KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE	230
2.5.1. Prosperáló város.....	230
2.5.2. Zöldülő város	232
2.5.3. Digitális város.....	234
2.5.4. Megtartó város	237
2.5.5. Kiszolgáló város.....	239
3. STRATÉGIAI MUNKARÉSZ	241
3.1 FORGATÓKÖNYV-ELEMZÉS.....	241
3.1.1 Trendek és előrejelzések.....	241
3.1.2 Standard és adaptív forgatókönyvek	245
3.2 JÖVŐKÉP.....	249
3.3 A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE	251
S1. Társadalom.....	254
S2. Gazdaság.....	254
S3. Épített környezet	255
S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés.....	256

55. Természeti környezet és városi élhetőség	256
3.4 A REZILIENS VÁROS A STRATÉGIAI CÉLRENDSZERBEN	257
3.5 A STRATÉGIA ÖSSZHANGJA MÁS STRATÉGIÁKKAL	263
Kapcsolódás az Európai Unió célkitűzéseikhez	263
Kapcsolódás más területfejlesztési dokumentumokhoz.....	263
Az ITS és az FVS összevetése.....	267
Kapcsolódás a megyei tervekhez, ágazati programokhoz és stratégiákhoz	267
4. MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK	268
4.1 AZ FVS MONITORINGRENDSZERE, NYOMON KÖVETÉS A TERVEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS SORÁN	268
4.2. AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA.....	269
4.3 A BEAVATKOZÁSOKRA VONATKOZÓ ADATOK GYŰJTÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK HELYI MÓDSZERTANA	274
5. AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL	274
5.1. A VÁROSIRÁNYÍTÁSI MODELL INDOKOLT MÓDOSÍTÁSAI	274
5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai	274
5.1.2. A térségi koordináció mechanizmusainak változásai.....	275
5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	275
5.2. A VÁROSI MŰKÖDÉSI MODELLT ÉRINTŐ TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK	276
6. CSELEKVÉSI TERV	277
6.1 PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK RENDSZERE	277
Intézkedések és beavatkozások rendszere	277
6.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	279
Győr FVS beavatkozások összefoglaló táblázata	279
Akcióterületek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.3 VÁROSI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE	286
6.5. STRATÉGIA EGYÜTTMŰKÖDÉSI MENETRENDEK	319
6.5.1. Zöld átállás menetrend	319
6.5.2. Digitális átállás menetrend	332
7. FINANSZÍROZÁSI TERV	337
7.1. ELÉRHETŐ ÉS BEVONHATÓ FORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE	337
7.1.1. Aktorok, meghatározó szereplők	338
7.1.2. Kitekintés.....	338
7.1.3. Egyéb kööttségek és lehetőségek	338
7.2. AZ ÜZLETI MODELL BEMUTATÁSA	339
7.2.1. Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve.....	339
7.2.2. A finanszírozási terv összefoglalója.....	341
7.3. FENNTARTHATÓ ÜZEMELTETÉS	341
7.4. PROJEKTSZATORNA FEJLESZTÉS INTÉZMÉNYESÍTÉSE	342
8. MELLÉKLETEK.....	343
8.1. ANTISZEGREGÁCIÓS TERV	343
8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés	343
8.2. KÉRDŐÍV MINTÁK	354
8.3. FINANSZÍROZÁSI TERVTÁBLA BEAVATKOZÁSONKÉNT	366
8.4. MŰKÖDÉSI TÉRKÉP	367

0. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Partnerségi folyamatok

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a jelen tervezési fázisban, tehát a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (továbbiakban: FVS) és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (továbbiakban: TVP) elkészítése során a minél szélesebb körű partnerségre helyezte a hangsúlyt. Ennek keretében számos partnerségi akció valósult meg, többek között a több mint 3000 győri lakos elérését megvalósító online kérdőív, öt tematikus workshop szakértők, intézményvezetők és érdekképviseltek bevonásával, valamint további érintetteket bevonó, különböző eszközök alkalmazása.

Megalapozó munkarész

A megalapozó munkarész helyzetfeltáró fejezeteiben Győr városa különböző mutatók alapján került elemzésre. A város egyik jelentős előnye az elhelyezkedése, valamint a térségben betöltött szerepe. A Bécs-Budapest-Pozsony tengelyében elhelyezkedő település körül az utóbbi évtizedekben agglomerációs gyűrű alakult, amely számos pozitív hatást gyakorol a területre, de kihívás elé is állítja a településfejlesztést. Ennek függvényében a város társadalmi-gazdasági helyzete országos viszonylatban is kiemelkedő, mind a pozitív vándorlási egyenleg, mind pedig a kedvező munkaerőpiaci lehetőségek miatt. A város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető, de feltörekvőben van az építőipar és a szakmai tudományos tevékenység is. Győr környezeti állapota összességében véve megfelelőnek mondható, ahol a továbbiakban a kék infrastruktúra-fejlesztés és a környezetbarát technológiák alkalmazása a kiemelkedő célkitűzés.

A helyzetértékelésben a várostérség lehatárolása, és a térségi kapcsolatok szerepe került kifejtésre, majd a szintézis során a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia öt fő tervezési dimenzió mentén igyekszik összefoglalást nyújtani a város működéséről, kiemelten a külső és belső folyamatokra, összefüggésekre, kockázatokra, melyek az FVS stratégiájának kialakítását meghatározzák és alátámasztják.

Stratégiai munkarész

A stratégia öt átfogó célja és az ezekre építkező tizenhárom rész cél, valamint a hat horizontális célkitűzés főként Győr erősségeire épít, míg néhány további cél globális kényszerekre is reagál. A célokat átfogja a napjainkra kiemelkedő fontosságúvá vált digitalizáció és fenntartható fejlődés, így azok mind az öt átfogó célban szerepelnek. Emellett megjelent a stratégiai célrendszerben a reziliencia, amely a fejezetben három tényező (abszorpciós képesség, transzformációs képesség és adaptációs képesség) mentén mutatja be az illeszkedést.

Monitoring, kontrolling, indikátorok

Az FVS és a TVP elkészítését követően kiemelkedően fontos egy jól működő utánkövetési rendszer működtetése, amely az előzetesen megfogalmazott elvárások (indikátorok) alakulása fényében képes a szükséges beavatkozások megtételére, melynek működtetéséért az Önkormányzat a felelős. A fejezetben minden stratégiai célhoz és részcélhoz indikátor került meghatározásra, amelyek alakulása képes megmutatni a megfogalmazott célok teljesülését.

Irányítási és működési modell

Győr Megyei Jogú Város a múltban sok sikeres pályázatot valósított meg, így gyökeres változásra az irányítás és a működés terén nem látszik szükségesnek. Tovább erősíti ezt, hogy a következő fejlesztési időszak (Széchenyi Terv Plusz) nagyban épít a 2014-2020-as időszak tapasztalataira, így az Önkormányzat bizakodóan várhatja 2021-2027-es ciklust.

Cselekvési terv

A cselekvési terv a város által megfogalmazott prioritások, intézkedések és beavatkozások keretrendszerében mutatja be a fejlesztési szándékokat. Ez közel 170 különböző programot, projektet, fejlesztési ötletet takar a nagy volumenű, jövőbe tekintő elképzelésektől az egészen kis léptékű tevékenységekig. A cselekvési terv az akcióterületeket a város különböző részei kapcsán definiálja, amelyet kiegészítenek a hálózatos jellegű beavatkozások. A fejezetben megtalálható a város zöld és a digitális átállás menetrendje is, amely továbbfejlesztése akciótervé az elkövetkező időszak egyik fontos feladata lesz.

Bár ez a TVP tematikájába tartozik, fontos kiemelni itt is, hogy a város a fenntartható városoknak járó forráskeret Győr számára allokkált összegére tudott projekteket megfogalmazni. Az alábbi táblázatban áttekinthető, hogy TOP Plusz FVS keretei kapcsán miként tervez Győr Megyei Jogú Vároša:

TOP Plusz 1. prioritás: gazdaságfejlesztés, közúti közlekedés, turizmus, vízgazdálkodás, zöldinfra, kultúra, sport, fenntartható közlekedés, hulladékkezelés, szoc. városrehabilitáció, belterületi utak	TOP Plusz 1. prioritás FVS Győr kerete	8.683.000.000 Ft
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	8.683.000.000 Ft
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	17.984.000.000 Ft
TOP Plusz 2. prioritás: energetika	TOP Plusz 2. prioritás FVS Győr kerete	1.150.000.000 Ft
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	1.150.000.000 Ft
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	1.491.200.000 Ft

TOP Plusz 3. prioritás ESZA: foglalkoztatási együttműködések, szociális célú városrehabilitáció ESZA, helyi humán fejlesztések	TOP Plusz 3. prioritás ESZA FVS Győr kerete	1.584.460.000 Ft
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	1.584.460.000 Ft
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	500.000.000 Ft
TOP Plusz 3. prioritás ERFA: bölcsődei óvodai intézmények, köznevelés, egészségügyi és szociális infrastruktúra	TOP Plusz 3. prioritás ERFA FVS Győr kerete	2.313.540.000 Ft
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	2.313.540.000 Ft
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	4.535.000.000 Ft

Finanszírozási terv

A városi finanszírozási terv a jelenleg rendelkezésre álló információkból tudott dolgozni, így azok nem tekinthetők véglegesnek addig, amíg a 2021-2027-es ciklus végleges keretei nem ismertek. A finanszírozási terv ettől függetlenül bemutatja, hogy milyen lehetőségei és partnerei lehetnek a megvalósítás során, bemutatja a fenntartható üzemeltetés lehetőségeit ám a pontos információk, az üzleti terv majd az FVS felülvizsgálatánál esedékes.

Fontos kiemelni, hogy jelen stratégiát kötelezően felül kell vizsgálni a 2022-es népszámlálás adatainak ismeretében, valamint felülvizsgálat lehet szükséges a 2021-2027-es uniós költségvetési időszakot övező megállapodások megkötését követően is.

1. A PARTNERSÉGI FOLYAMATOK A TERVEZÉSI FÁZISBAN

1.1 PARTNEREK DEFINIÁLÁSA

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a jelen tervezési fázisban, tehát a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (továbbiakban: FVS) és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (továbbiakban: TVP) elkészítése során a minél szélesebb körű partnerségre, a partneri kör aktív bevonására helyezte a hangsúlyt. Az Önkormányzat a partnerségi kört – támaszkodva a városi partnerségi rendeletben foglaltakra, de az FVS és a TVP készítés sajátosságait szem előtt tartva – minél szélesebben igyekezett definiálni. Minimális célként az alábbi partneri kör elérése volt a cél a tervezés során:

- Helyi lakosok
- Államigazgatási szervek
- Gyermekellátási intézmények, helyi közép- és felsőoktatás
- Szociális intézmények
- Kulturális intézmények
- Civil, sport és egyházi szervezetek
- Érdekképviseleti szervek
- Gazdasági, üzleti és vállalkozó szektor szereplői
- Az Önkormányzat saját intézményrendszere és döntéshozatali intézményei

1.2 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÉS AZOK TARTALMA

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a jelen tervezési fázisban több elérési úton, számos partnerségi akciót valósított meg. A széleskörű társadalmasság érdekében az alábbi eszközök alkalmazására került sor:

- **Munkacsoportok működtetése:** a tervezés során a középpontban a különböző kiemelt tematikák voltak. A tematikák az alábbiak voltak: (1) társadalom, humán infrastruktúra; (2) közművek, városüzemeltetés, klíma; (3) közlekedés; (4) gazdaság; (5) digitalizáció.

Ezen tematikák mentén egyrészt **szakértői workshopok** formájában, másrészt **egyéni interjúkkal** kerültek bevonásra az adott témában érintett szereplők, ezzel segítve elő, hogy a stratégiai célrendszer, a cselekvési terv és a finanszírozási terv kialakítása, valamint a TOP Plusz programtervhez kapcsolódó feladatok definiálása egy minél szélesebb partnerségre támaszkodó tervezés keretében történjen meg. A szakértői műhelyek (workshopok) és szakmai

egyeztetések mellett egy **állandó munkacsoport** felelt az FVS és a TVP elkészítéséért, amely munkába külső szakértő is be lett vonva (HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ).

- **Online kérdőíves felmérések:** a tervezési kezdeti szakaszát és nagyszabású, kérdőíves felmérés kísérte. A felmérés során a város jövőjéről és a fejlesztési elvárásokról lettek megkérdezve a partnerek. Három különálló, kérdéseiben csak részben átfedő lekérdezés zajlott: (1) egy lakossági lekérdezés, mely során 3071 egyéni kitöltő mondta el a véleményét a városról és fejtette ki elvárásait a jövőbeli fejlesztésekről; (2) egy, az önkormányzati intézmények körében lefolytatott lekérdezés, ahol 25 különböző intézményt ismertette tapasztalatait az FVS központi útmutatója alapján kidolgozott kérdőívben; (3) valamint egy önkormányzati képviselői és városvezetői kérdőív, ahol egyéni választókerületi és listás képviselők és a városvezetés ismertette gondolatait.
- **Honlap és közösségi média:** a tervezés során hangsúly került a nyilvánosság tájékoztatására is, a tervezési fázis megindításáról szóló felhívás és az online kérdőíves felmérés minél szélesebb körű terjesztése ezen platformokon történt.

1.3 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÜTEMEZÉSE A TERVEZÉSI FOLYAMATBAN

PARTNERSÉGI AKCIÓ	PARTNERSÉGI AKCIÓ ÜTEMEZÉSE
Munkacsoportok működtetése	A különböző munkacsoportok munkája végigkísérte a teljes tervezési fázist. A szakértői workshopok 2022. június hónapjától 2022. októberig folytak, míg az egyéni és csoportos interjúk, valamint a tervezési dokumentumok elkészítéséért felelős munkacsoport működése a teljes tervezési fázis alatt folyamatos volt.
Online kérdőíves felmérések	Az online kérdőíves felmérések a tervezés első szakaszában voltak, 2022 tavaszán és nyarán. A különböző lekérdezések 2022. júliusára kifutottak, az eredmények bedolgozása ezt követően kezdődött meg.
Honlap és közösségi média	A nyilvánosság tájékoztatása, a különböző tervezési szakaszokba való becsatlakozás lehetőségének ismertetése a tervezés releváns szakaszaiban történt meg, végigkísérve a tervezés teljes folyamatát.

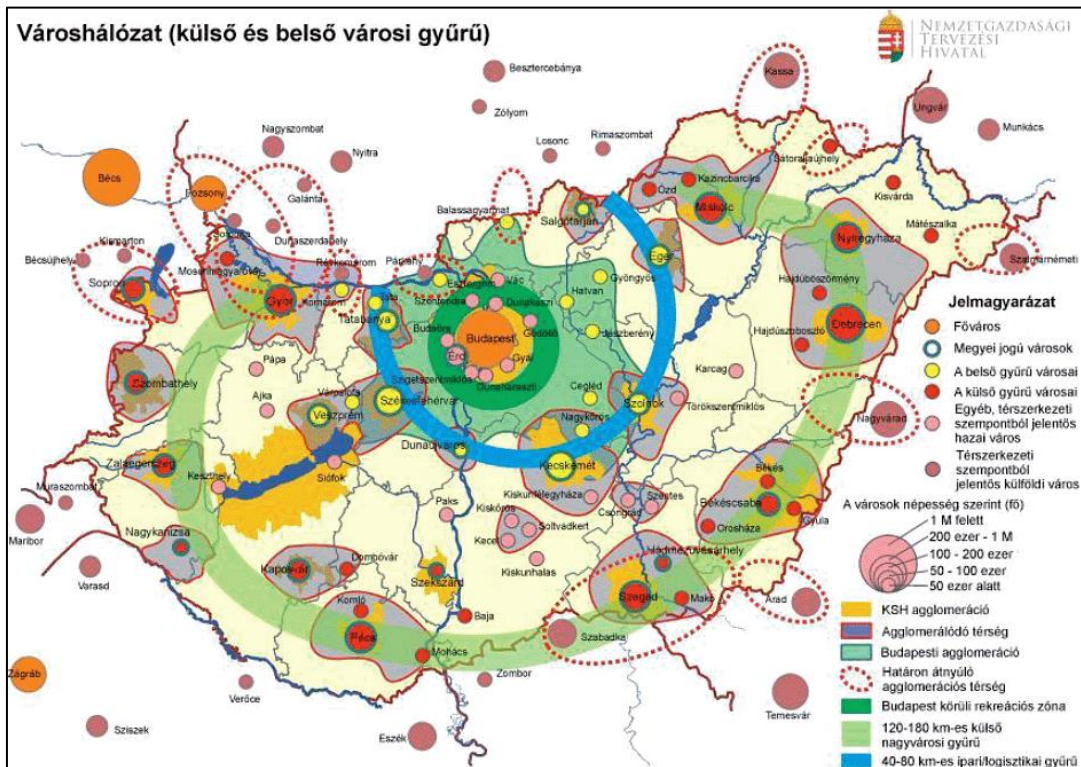
2. MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ: HELYZETFELTÁRÁS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1 HELYZETFELTÁRÁS

2.1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Győr Megyei Jogú Város Magyarország hatodik legnépesebb városaként a Nyugat-Dunántúl régióban helyezkedik el, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő megyéjének, Győr-Moson-Sopron megyének a székhelye, a Győri járás központja. A település mind Budapesttől, mind Bécstől 120 kilométerre fekszik, a szlovák fővárostól, Pozsonytól pedig 80 kilométerre, melyekkel gyorsforgalmi közúti, vasúti és vízi összeköttetésben áll. A város **közlekedési kapcsolatai kiválóak**: két (IV., VII.) európai közlekedési folyosó mentén helyezkedik el. Az Északnyugat-Dunántúl gazdasági életét meghatározó közlekedési főútvonalak a városból indulnak ki, illetve érintik azt. Győr rendelkezik regionális repülőtérrel (Győr-Pér) és kikötővel (Győr-Gönyű), így komplex, több funkciós logisztikai központnak tekinthető. Az elmúlt

1. ábra Győr helye az ország térszerkezetében, Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési Koncepció

évtized során a Győrt érintő fő közlekedési folyosók fejlesztései (M85, M86, M15) még hangsúlyosabbá tették ezeknek a tengelyeknek a térstruktúrában betöltött szerepét, amely a településhálózat további alakulásában, fejlődésében is várhatóan markáns irányt jelöl ki.

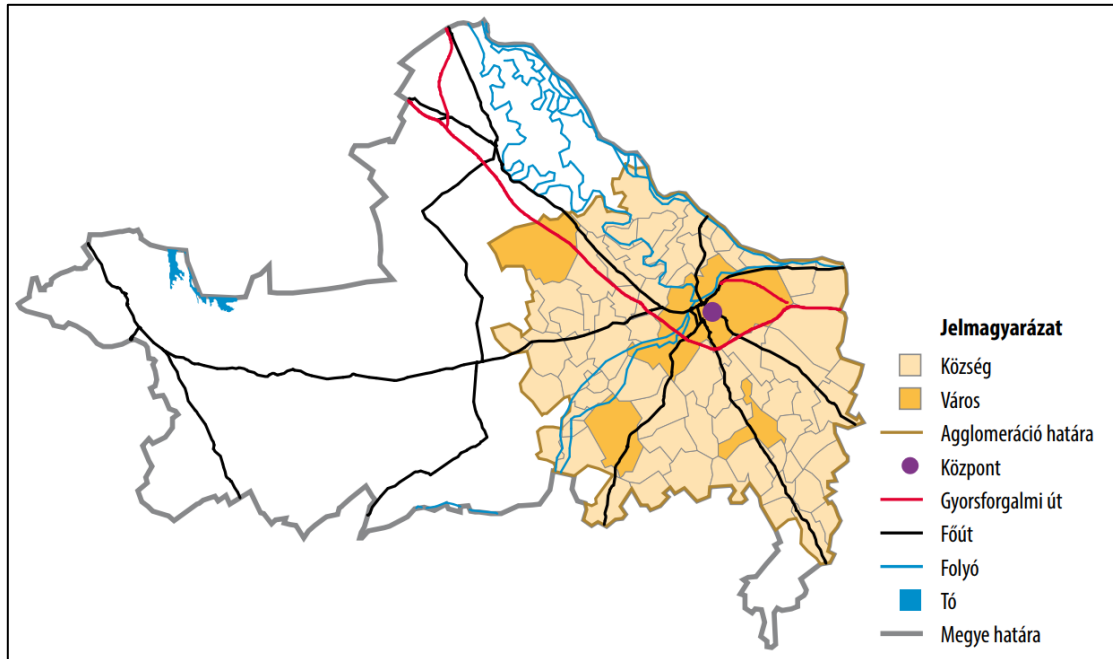
Győr a hazai nagyvárosi rendszer egyik kiemelkedő gazdasági, szolgáltató, oktatási-tudományos, kulturális alkotója, egyben vonzó életkörülményeket kínáló versenyképes centruma, amely kiemelt szerepet játszik az ország térszerkezetében: az országos centrum – Budapest – mögött, valamint Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc mellett **kiemelkedő regionális centrumnak** tekinthető. Határmenti földrajzi fekvése ellenére – kitűnő közlekedési kapcsolatainak és a határok átjárhatóságának köszönhetően – az utóbbi évtizedekben folyamatosan felértékelődött, a gazdasági bázisának megerősödésével vonzáskörzete napjainkra 60-80 kilométeres körzetre terjedt ki. Mindezek okán kijelenthető, hogy hatása átnyúlik a megye, sőt az országhatárokon is, társadalmi és gazdasági értelemben egyaránt. Ellátási funkcióit tekintve kihat a munkaerőpiacra, a gyarapodó szolgáltatásokra, a kereskedelmi hálózatokra, az oktatás-képzésre, valamint az egészségügyi, kulturális szolgáltatásokra, különféle üzleti és gazdasági tevékenységek kínálataira.

A **város gazdaságában** a járműipar a domináns ágazat, ami egyben része – ipari potenciálját tekintve egyik legfőbb központja – a kibontakozó közép-európai járműipari koncentrációnak. Ezen progresszív ágazat és a hozzá számos szállal, s tevékenységgel kapcsolódó gazdasági bázisok és azok szervezetei, valamint oktatási, kutatási-fejlesztési-innovációs bázisok a városban, s annak térségében új kapcsolatokat generálnak, de hatnak a meglévő infrastrukturális hálózatok szükségszerű fejlesztésére, új irányok és tevékenységek kiépítésére (pl. járműipari központok kedvezőbb összeköttetése, szállítási-logisztikai bázisok kiépítése, együttműködések megteremtése).

A győri az ország második legtöbb – 68 – települést magában foglaló **agglomerációja** 1607 km²-es kiterjedéssel. A KSH 2021. évi adatai alapján 244 ezer főt tömörít, melyből a Győr lakónépessége 132 ezer fő. Az agglomeráció legnagyobb része a Duna és a Rába által feltöltött medencében terül el, a megye területének 38%-át fedi le és a településeinek 37%-át foglalja magában. A vonzott települések közül Lébény, Pannonhalma, Tét város, a többi község. Az agglomeráció kiterjedése túlmutat a Győri járás területén. Az agglomeráció népessége növekszik, köszönhetően a város vonzóképességéből fakadó bevándorlási többletnek; a természetes szaporodási ráta negatív, azonban az országos átlagnál így is kedvezőbb. Jelentős mértékű a szuburbanizáció: a Győrhöz közel eső, jól megközelíthető települések – Győrújbarát, Győrzámoly, Vámoszabadi – népessége különösen intenzíven növekszik.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Győrbe a napi ingázók száma meghaladja a 30 ezer főt, míg a Győrből más településre ingázók száma közel 7 ezer fő. A városba ingázók többsége az agglomeráció településein él: Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gönyű, Tét, Pér és Pannonhalma. Az ingázási adatok alapján lehatárolt **funkcionális várostérség** 93 települést foglal magába és 259 ezer fő

volt a lakónépessége 2020-ban, azaz nagyobb területet fed le, mint a Győri agglomeráció, és átnyúlik Komárom-Esztergom és Veszprém megyékbe is. Fontos azonban kiemelni, hogy a 2011-es népszámlálás óta eltelt időszak alatt jelentős változások történtek, melyek jelentősen befolyásolták a város pozícióit, az ingázási kapcsolatokat. A 2022-es Népszámlálás adatok publikálása után feltétlenül szükséges lesz a város vonzaskörzetének új elemzése, a lezajlott változások értékelése.

2. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH Magyarország településhálózata (2014)

2.1.2 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

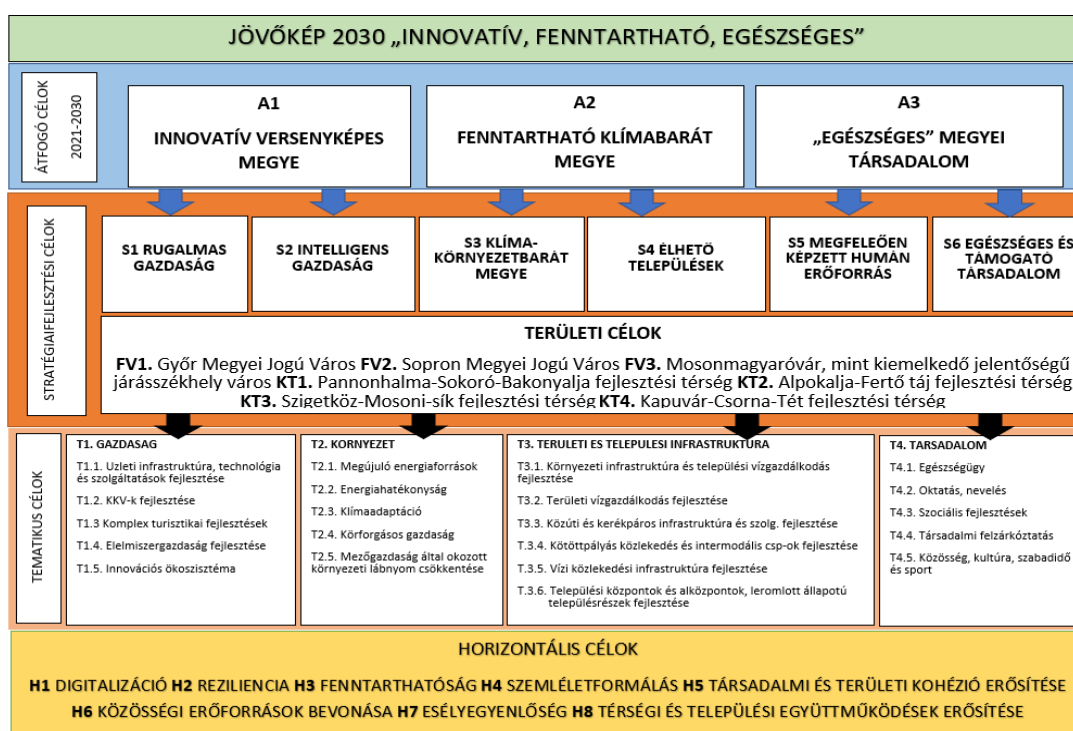
Az Országgyűlés 2013. december 17-én az 1/2014. (I. 3.) határozatával fogadta el az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót (OFTK), melynek elsődleges célja, hogy átfogó képet adjon a területi egyenlőtlenségekhez, hozzájáruljon az ország dinamikus fejlődéséhez, a területi tervezési és szabályozási rendszer kialakításához. Célja továbbá a hazai fejlesztéspolitika és az európai uniós támogatások közötti összhang megteremtése.

Az OFTK Győr kapcsán a várost és környezetét érintő kedvező népességszám-változást emeli ki, hangsúlyozva a város körüli növekvő népességkoncentrációt, és annak növekedési irányait, és az országhatáron átnyúló kapcsolatokat.

A városra vonatkozó további említések már településhálózati összefüggésekben jelennek meg. A koncepcióban bemutatásra kerül a külső városgyűrű (ld. az 1.1. fejezet 1. ábrája), amely a nemzetközi funkcióval rendelkező nagyvárosok hálózatát jelenti: az OFTK (számos korábbi területfejlesztési munkára alapozva) Győr, Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc városait sorolja ebbe a körbe. Az OFTK szerint Győr jövője az egészség, a kultúra és az innováció köré épül, miközben mind a hazai (Szigetköz-Rábaköz térség, Bakony, Komárom-Esztergom és Veszprém megye), mind a nemzetközi városhálózatban (Bécs-Pozsony, valamint Szlovákia és Mátysföld irányában) és együttműködések során kiemelkedő jelentőségű szereplő, egy ún. kapuváros. A város épít járműipari központi szerepére, támaszkodik az elektronikai, informatikai ipari, autóiipari és gépgyártási húzóágazataira. A fejlesztések tekintetében az OFTK a közlekedésfejlesztést (közút, vasút és hajózás egyaránt) emeli ki további feladatként.

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciója

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciója 2021-ben készült el. A koncepció az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval (OFTK), az Országos Területrendezési Tervvel (OTrT), valamint a Győr-Moson-Sopron megyei Településszerkezeti és Településrendezési tervvel tartalmi összhangban készült, melyben megjelennek átfogó, stratégiai, területi, tematikus és horizontális célok.

3. ábra Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Koncepció célrendszere, Forrás: Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Koncepció

A koncepció egymásra épülő, és szerteágazó megyei célokat fogalmaz meg, és az öt fő tengely mentén kerültek leírásra a fő célok. Győr az ERFA 9. cikkely értelmében a „fenntartható városfejlesztésben” érintett városok körébe került. Győr sokoldalú igazgatási és szolgáltatási funkcióinak, valamint gazdasági

erejének és munkaerő-vonzási potenciáljának köszönhetően a megye határain is túlmutató területi egység központjaként funkcionál. A város, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó agglomerációs övezet olyan gazdasági magterületnek tekinthető, amelynek kulcsfontosságú szerepe van a megye egészének fejlődése szempontjából. A megyeközpont gazdaságának további diverzifikációja, a kutatás-fejlesztési és innovációs hálózatok jobb összekapcsoltsága a helyi gazdaság fenntarthatóságát, nagyobb ellenállóképességét biztosíthatja. Győr Megyei Jogú Városa külön területi célként (FV1) jelenik meg a megyei Területfejlesztési Konceptióban, amihez az alábbi specifikus fejlesztési irányok kapcsolódnak:

- FV1.1: A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység hálózati kapcsolatainak erősítése a tudástermelés, illetve a tudásáramlás előmozdításán keresztül. A felsőoktatási és kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének intenzívebbé tétele.
- FV1.2: A gazdasági tevékenységek által keletkezett és a lakossági hulladék mennyiségének és a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentését célzó fejlesztések, valamint az ezekhez kapcsolódó szemléletformáló tevékenység.
- FV1.3: Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése Győr gazdasági szerkezetének további diverzifikációja, új iparágak megteremtése, befektetés ösztönző környezet megteremtése érdekében történő infrastruktúra fejlesztése (pl. új ipari park létesítése), a külső válságfolyamatokkal szembeni nagyobb ellenállóképesség javítása érdekében.
- FV1. 4 Barnamezős terület rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása.
- FV1.5: A Duna és a Mosoni-Duna szerepének újrapozicionálása Győr és térsége vonatkozásában a tervezett műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztésekre (Győr-Gönyű kikötő fejlesztése, véneki torkolati mű kiépítése) építve.

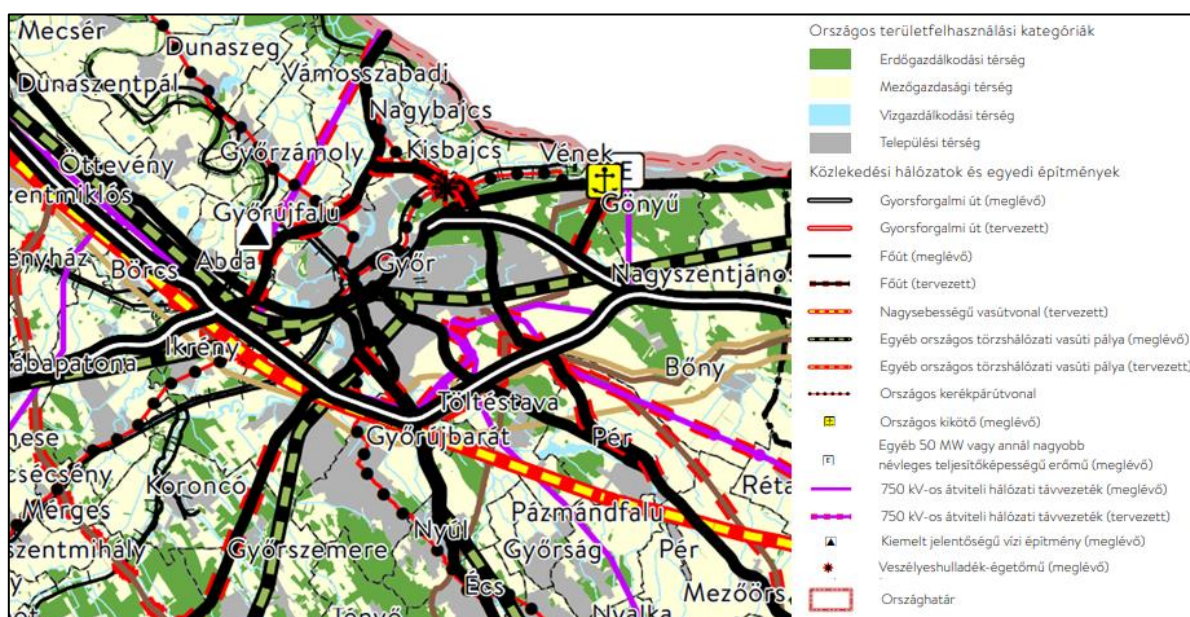
2.1.3 RENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A 2018. évi CXXXIX. törvény szól Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről. E törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A

hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal. Az OTRT-ben meghatározott térségi területfelhasználási kategóriák közül az alábbiak érintik Győr városát:

- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vízgazdálkodási térség,
- települési térség.

4. ábra Az ország szerkezeti tervének Győrt ábrázoló részlete, Forrás: Országos Területrendezési Terv

Az országos, a megyei és a települési rendezési tervek, a területfejlesztés környezeti, társadalmi és gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása és a térségi területhasználat szabályozása. A műszaki infrastruktúra-hálózat főbb építményei jellemzően a távlati gyorsforgalmi utak és főutak, kerékpárutak, valamint a távvezetékek, ahogy azt az alábbi táblázat is mutatja.

1. Táblázat A Győrt érintő (meglévő és tervezett) műszaki-infrastruktúra hálózatok főbb elemei, Forrás:

Országos Területrendezési Terv alapján saját készítés

Meglévő	Tervezett
Távlati gyorsforgalmi utak	
<ul style="list-style-type: none"> • M1: Budapest – Győr – Hegyeshalom – (Ausztria) • M19: Bony (M1) – Győr (1. sz. főút) • M85: Győr térsége (M1) - Csorna - Nagycenk - Sopron - (Ausztria) 	

Távlati kiemelt szolgáltatást nyújtó főutak	
<ul style="list-style-type: none"> R83: Pápa - Tét - Győr (M1) 	
Távlati főutak	
<ul style="list-style-type: none"> 1. sz. főút: Budapest - Tatabánya - Tata - Komárom - Győr - Mosonmagyaróvár - Hegyeshalom - (Ausztria) 14. sz. főút: Győr (1. sz. főút) - Vámoszabadi - (Szlovákia) 813. sz. főút: Győr keleti térsége (M1) - Győr (1. sz. főút) 82. sz. főút: Veszprém térsége (8. sz. főút) - Zirc - Pannonhalma - Győr (M1) 821. sz. főút: Győr (1. sz. főút) - Győr (83. sz. főút) 85. sz. főút: Győr térsége (1. sz. főút) - Csorna - Kapuvár - Nagycenk (84. sz. főút) 	<ul style="list-style-type: none"> 1. sz. főút: Győr elkerülő (Vámoszabadi (14. sz. főút) - Abda (1. sz. főút) 813. sz. főút: Pér (81. sz. főút) - Győr keleti térsége (M1), Győr (1. sz. főút) - Vámoszabadi (14. sz. főút) 821. sz. főút: Győr (82. sz. főút) - Győr (83. sz. főút) Győr (M19) - Gönyű (1. sz. főút)
Országos törzshálózati vasúti pályák	
<ul style="list-style-type: none"> Budapest [VIII. kerület, Keleti pu.] - Hegyeshalom - (Ausztria) Győr - Sopron - (Ausztria) Győr (Rendező) - Celldömök Győr - Veszprém 	<ul style="list-style-type: none"> Budapest - Varsó (Ausztria és Szlovákia) - Hegyeshalom térsége és Rajka térsége - Budapest [XI. kerület, Kelenföld] - Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér] - Röske és Kübekháza - (Szerbia és Románia)
Országos kerékpárút-törzshálózat elemei	
<ul style="list-style-type: none"> Felső-Dunamente kerékpárútvonal: 1.A: (Szlovákia - Ausztria) - Rajka - Bezenye - Mosonmagyaróvár - Halászi - Darnózseli - Hédervár - Ásványráró - Dunaszeg - Győrladamér - Győrzámoly - Győrújfalu - Győr - Vének - Gönyű – (Komárom - ... - Budapest 6-os jelű Euro Velo®) 1.C: Győr - Vámoszabadi - (Szlovákia) 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárútvonal: 8.A: Győr - Pannonhalma – (Cesznek -... - Veszprém - ... - Balatonfüred) 81. Balaton-Rába kerékpárútvonal: 81.A: (Veszprém - Nagyvázsony - ... Pápa) - Árpás - Győr 	
Országos kikötők	
<ul style="list-style-type: none"> Győr - Gönyű 	
400 kV-os átviteli hálózat távvezetékek	
<ul style="list-style-type: none"> Gönyű - Győr Győr - Litér Győr - Abda - Vámoszabadi - (Szlovákia) Győr - Öttevény - Vép - Hegyeshalom - (Ausztria) 	<ul style="list-style-type: none"> Győr térsége - Abda - Vámoszabadi - (Szlovákia) Martonvásár - Győr
220 kV-os átviteli hálózat távvezetékek	
<ul style="list-style-type: none"> Győr - Hegyeshalom - (Ausztria) Győr - Százhalombatta 	
Földgázz szállító-vezetékek	
<ul style="list-style-type: none"> Pilisvörösvár - Dorog - Lábatlan - Komárom - Bőny - Győr 	<ul style="list-style-type: none"> Ercsi - Győr

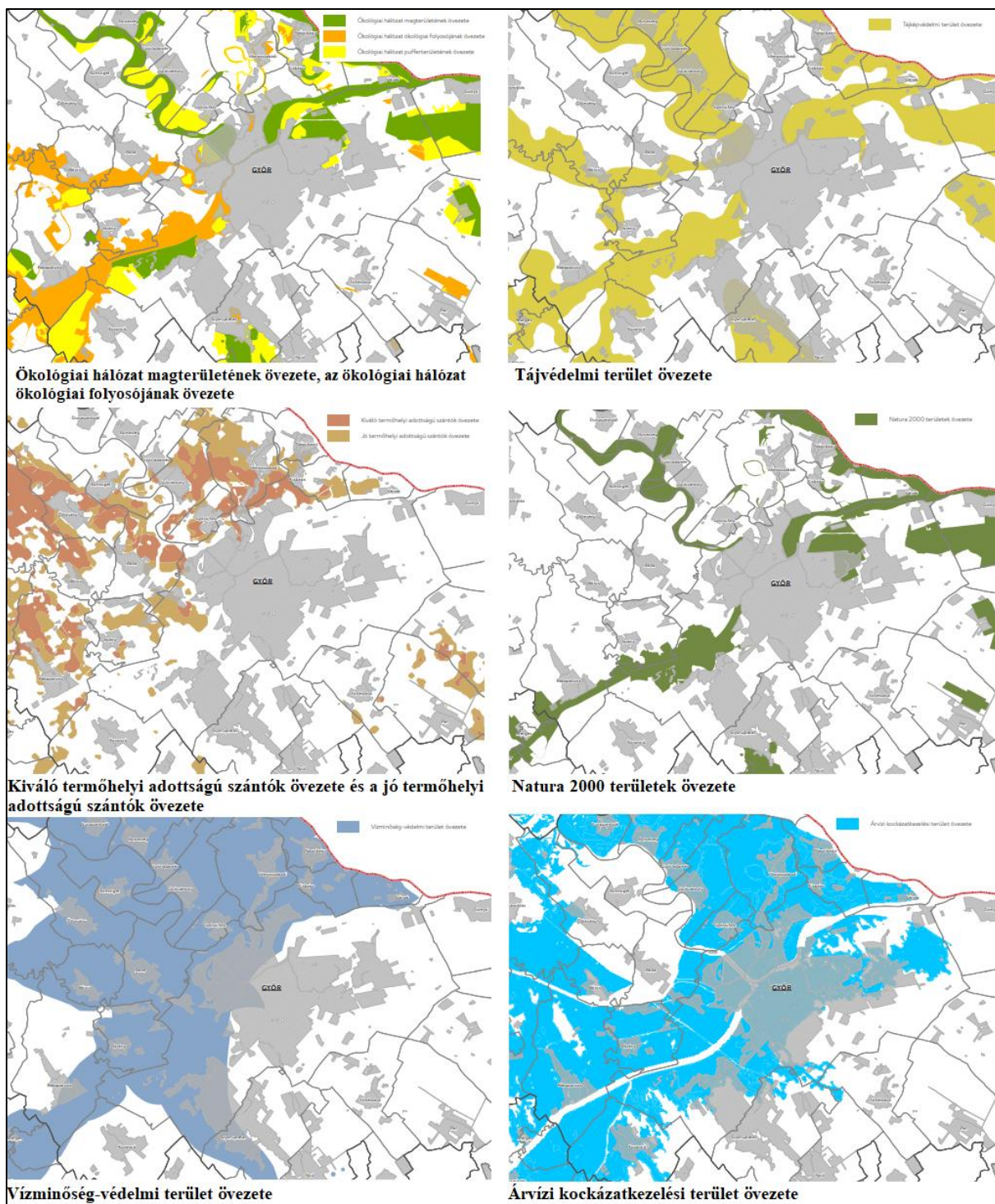
<ul style="list-style-type: none"> • Mosonszentmiklós - Ikrény - Győr • Ajka - Adásztevel - Lovászpata - Töltéstava - Győr • Győr – Gönyű 	<ul style="list-style-type: none"> • Győr - Mosonmagyaróvár - (Szlovákia)
Termékvezetékek	
<ul style="list-style-type: none"> • Komárom [Szöny] - Győr • Komárom - Győr - Rajka - [Szlovákia] 	
Veszélyeshulladék-égetőmű	
<ul style="list-style-type: none"> • Győr 	

Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve

A 5./2020.(V.5.). számú rendelet alapján Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terv készült, melynek célja, hogy összehangolja a megye területfelhasználásának feltételeit, műszaki infrastruktúra hálózatának térbeli rendjét.

Győr-Moson-Sopron megye területhasználata a megye versenyképességét, a megye hosszútávú fenntartható fejlődését, valamint az egészséges megyei társadalom életéhez szükséges feltételek kialakítását szolgálja. A megye területfelhasználási alapelvei: takarékos, összehangolt területhasználat érvényesítése, a barnamezős területek rehabilitációja, a településközpontok, történeti beépítésű területek revitalizációja; a nem vagy nehezen megújuló helyi erőforrások védelme, a megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése.

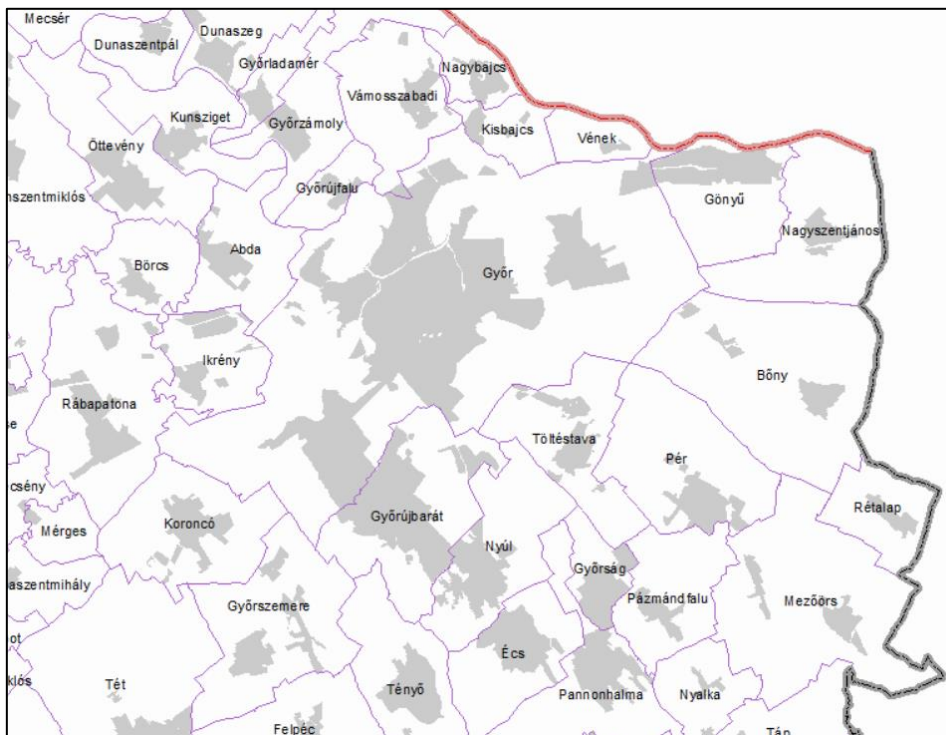
A rendelet mellékletei egyrészt átveszik az OTrT-ből a megyére vonatkozó infrastruktúra elemeket, másrészt meghatározzák a térségi jelentőségű összekötő utakat, meglévő és tervezett mellékutakat, logisztikai központokat, vasúti fő- és mellékvonalakat, repülőtereket és kerékpárutakat, továbbá kikötőket, energiavezetőket, vízi létesítményeket. Az említett infrastruktúra-elemek térképes formában megtalálhatók az OTrT 1. sz. mellékletben, míg a rendelet további mellékletei a különböző övezeteket definiálják, melyek közül néhány Győr városára vonatkozó kivágatát az alábbi térképen szemléltetjük:

5. ábra Győrt érintő övezetek, Forrás: Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terve

2.1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK - AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ - VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A településszerkezeti tervek szempontjából a közigazgatási határ menti területsáv kritikus terület lehet, ezért vizsgálata különösen indokolt. Általánosságban megállapítható, hogy a szerkezeti tervek a települések lakosságához aránytalanul nagyméretű lakó és gazdasági tartaléktartományokat tartalmaznak, ahol figyelembe kell venni azt a településszerkezeti alapelvet, miszerint a szomszédos települések beépített területei ne nőjenek össze. Az Étv. 7. § (3) c) pontja szerint „a települések beépítésre szánt területeinek összességét - ott, ahol az fizikailag lehetséges - beépítésre nem szánt területekből álló gyűrűvel kell körülvenni, a települések összenövésének elkerülése érdekében.”

6. ábra Győrrel szomszédos települések, Forrás: Térport

Ahogy a fenti ábra is mutatja Győr közigazgatási területe 15 településsel határos. Ezen települések: Gönyű, Nagyszentjánosi, Böny, Pér, Töltéstava, Győrújbarát, Györszemere, Koroncó, Rábapatona, Ikrény, Abda, Győrújfalu, Vámoszabadi, Kisbajcs és Vének. Ezeknek a településeknek a népességszáma az utóbbi 20 évben jelentősen megnövekedett, és a Győri agglomeráció részeként értelmezhető. A lakóépületek számának növekedését az infrastruktúra, a közintézmények és a kereskedelem fejlődése sok esetben nem tudta lekövetni. A munkahelyek továbbra is Győrben vannak, így a szomszédos települések növekedése Győrre jelentős többlet terhet hárít. Külön kiemelendő, hogy Győr közigazgatási

határa egy rövid – 1 kilométeres – Duna-szakaszon a magyar-szlovák határon futnak; a határ és a folyó túloldalán Komáromfüss községe (Nyitrai kerület, Komáromi járás) található.

Általánosságban megállapítható, hogy a szomszédos települések szerkezeti terveinek egy része véget ér a település határánál, a szomszédos települések helyén üres folt található, így a kapcsolatok érdemben nem vizsgálhatók, viszont a fejlesztési területek közül különösen nagy hatással lehetnének Győr fejlődésére az autópálya-csomópontok környéki fejlesztések. Ilyenek vannak Nagyszentjánoson, Töltéstaván, Győrújbaráton, Ikrényen.

Gönyű

Gönyű község településszerkezeti terv, szabályozási terv és helyi építési szabályzat módosítását 2021. júliusában hagyták jóvá, amely elérhető itt: <https://www.gonyu.hu/gonyu-telepulesrendezesi-terv>

A Győr-Gönyű kikötő területének nagyobbik része Gönyű területére esik. A terv hivatkozik Győrrre, mint közlekedési, víz- és energiaellátási, hírközlési és hulladékgazdálkodási központra. Gönyű és Győr határán egyaránt megtalálható beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek. Előbbi esetében ipari gazdasági terület és kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület található, míg utóbbi esetében védelmi célú erdő terület és általános mezőgazdasági terület.

Nagyszentjános

Nagyszentjános község a tervezési területre vonatkozó hatályos településszerkezeti tervét 2010. évben önkormányzati határozattal, míg a helyi építési szabályzatát 1/2010.(II. 25.) Ök. rendelettel fogadta el. A településszerkezeti terve alapján a település Győr irányába erdőgazdálkodási területtel jellemezhető, közös kapcsolódási pontok, együttműködések, közös fejlesztési igények nem jellemzőek.

Bőny

Bőny Község Önkormányzata Képviselő-testülete a 2019. október 1-i ülésén elfogadta a község új településszerkezeti tervét, valamint megalkotta a település helyi építési szabályzatáról szóló rendeletét, amely itt elérhető: <https://bony.asp.lgov.hu/rendezesi-terv> Bőny Győrrel határos területein jellemzően általános mezőgazdasági területek (szántó) és erdőterületek találhatóak.

Pér

Pér településrendezési terve 2021-es dátummal található meg a település honlapján: <https://per.hu/onkormanyzat/dokumentumtar/telepulesrendezesi-terv/>

Bár Pér és Győr határai csak egy pontban érintkeznek, de a Győr-Pér Repülőtér Pér területén fekszik, így a település jelentős szerepet játszik a város szempontjából. A szerkezeti terv tartalmazza a 81-es útnak a repteret északról elkerülő nyomvonalváltozatát és a 81-es út M1, M19 irányú tervezett nyomvonalát, valamint a nagysebességű vasút nyomvonalát is.

Töltéstava

Szerkezeti tervet nem található a település honlapján.

Győrújbarát

Győrújbarát 7500 lakosú település, összenőve Győr külső városrészével, Ménfőcsanakkal; ennek okán indokolt lenne a két település együttes tervezése, elsősorban a városkörnyéki településekre általában jellemzőnél is több fejlesztési terület (lakó- és gazdasági terület) megfelelő mértékű kiszolgálása, ütemezése érdekében. A tervezett nagysebességű vasútvonal egy szakasza Győr és Győrújbarát közös határán fog haladni. Ez a terület beépítettsége miatt problémát jelenthet, tekintettel a nagysebességű vasút vonalvezetési szabályaira, és arra, hogy Győrújbaráton a gazdasági terület teljesen ráépült az autópálya kereszteződésre. Szerkezeti tervet a település honlapján nem találtunk, szabályozási terv van: Győrújbarát község képviselő testületének 24/2018 (XII.12.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról: <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/479270#ME1>

Győrszemere

A település 2021-es keltezésű szerkezeti terve itt található: [https://www.gyorszemere.hu/images/RT-1 - Szerkezeti terv.pdf](https://www.gyorszemere.hu/images/RT-1_-_Szerkezeti_terv.pdf)

A település és Győr kapcsolatában fontos változást hoz az épülő R83-as út, ami egyben az átmentő forgalomtól is mentesíti a települést. A Sós ér völgyében és a Sokoró keleti lejtőin Tényő területére is átnyúlóan golf- és szabadidőközpontot terveznek, ami nyilvánvalóan térségi igényeket szolgálna.

Koroncó

Koroncó Győrrel határos területein jellemzően szántó és erdőterületek találhatóak mozaikosan. A település szerkezeti terve szintén 2021-es, az alábbi hivatkozáson elérhető: [https://www.koronco.hu/images/dokumentumok/hivatal/hat teleprend eszk/szerk terv.pdf](https://www.koronco.hu/images/dokumentumok/hivatal/hat_teleprend_eszk/szerk_terv.pdf)

Rábapatona

Rábapatona és Győr közvetlenül csak a Rába mentén érintkezik egymással, közúti kapcsolata a 85. sz. főúton és az M85 autópályán keresztül kiváló. A honlapon található szerkezeti terve 2003-ban kelt, az M85 még nem szerepel rajta. Ezt a 2010-es módosítás vezette át.

https://www.rabapatona.hu/dokumentumok/onkormanyzat/rendezesi_terv/szerk_terv_kivonat.pdf

Ikrény

Ikrény esetében nagy mennyiségű gazdasági terület áll rendelkezésre a 85-ös út M1-es csomópontja közelében. Az ikrényi tó kedvelt szabadidős terület a győriek számára is. A 2021-es keltezésű szerkezeti terv megtalálható itt: https://www.ikreny.hu/images/dokumentumok/rendezesi_terv/2021_marcius/T-SZ_Telepulesszerkezeti_terv.pdf

Abda

A szerkezeti terv tartalmazza a Győr számára fontos nyugati közúti elkerülés 1-es - 85-ös úti csomóponthoz vezető szakaszát. A 2013-as szerkezeti tervet időközben részterületeket érintő fedvényekkel módosították.

https://www.abda.hu/images/stories/rendezsi_tervek/Telepulesszerkezet.pdf

Győrújfalú

Győrújfalú szerkezeti tervében több új fejlesztési terület, elsősorban „családi házas” lakóterület került kijelölésre. A 2021-es szerkezeti terv tartalmazza a Győrt nyugatról elkerülő út nyomvonalát.

https://www.gyorujfalu.hu/images/telep%C3%BCI%C3%A9srendez%C3%A9s/022_szerk.pdf

Vámosszabadi

A honlapon lévő szerkezeti terv 2010-ben készült. A szerkezeti terv a 2003-as OTrT-nek megfelelő közútfejlesztéseket tartalmaz. A 2013-as, ill. 2018-as OTrT-nek megfelelő győri északi elkerülés esetén a 14-es főút új nyomvonala elhagyható, meggondolandó a jelenlegi nyomvonal nagyobb szabályozási szélességű területbiztosítása. Az északi elkerülés 2018-as OTrT szerinti kiépülése is fogja érinteni Vámosszabadi területét.

Vámosszabadi sajátossága, hogy van egy Győr városrészéhez, Kisbácsához tapadó lakóterülete, mely jórészt már ki is épült. Ennek a leendő területnek még az alapfokú kiszolgálása is csak Győrben biztosítható. A győri szerkezeti terv közigazgatási területcserét javasolt ezen területet érintően.

Kisbajcs

Kisbajcs 2006-os szerkezeti terve itt található: <http://www.kisbajcs.hu/files/telepulesszerkezetkisbajcs.pdf> Ehhez azóta több módosítás készült, amelyek a település honlapján rendezetten dokumentálásra kerültek.

Győr szempontjából Kisbajcs elsősorban azért fontos, mert a Győr vízellátását biztosító szőgyei parti szűrésű kutak egy része itt található. Még a vízmű külső védőidomán belül is vannak lakótelkek, még több az „A” jelű védőidomon belül és a község majd egész területe a „B” jelű védőidomon belül fekszik.

Vének

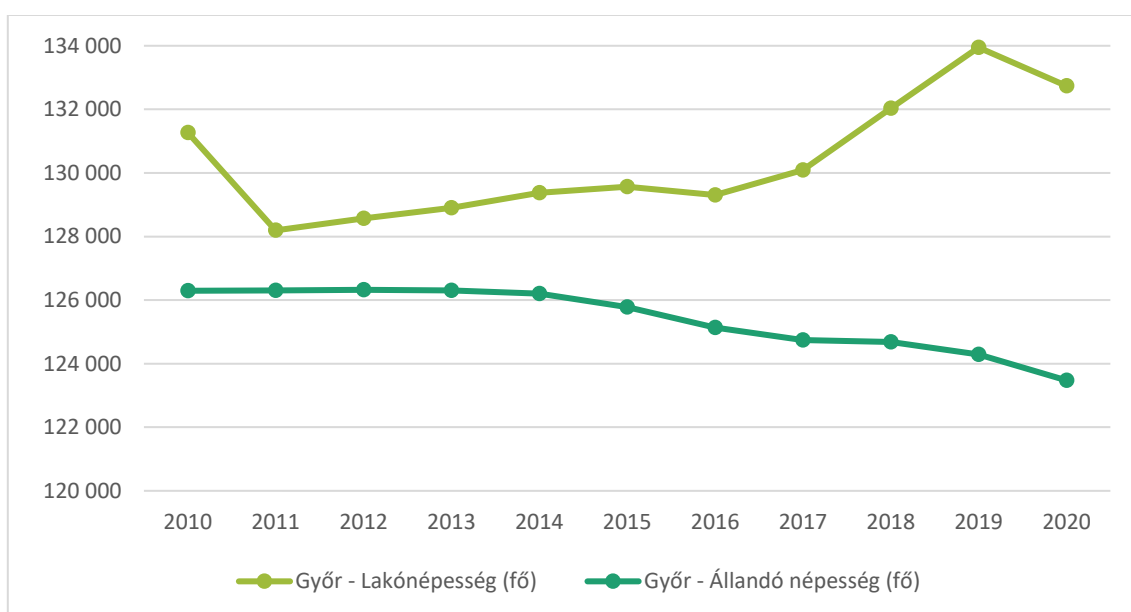
Vének 2006-os szerkezeti terve megtalálható a település honlapján: http://www.venek.hu/images/onkormanyzat/rendezesi_terv/RT-1.pdf Ehhez azóta több módosítás készült, amelyek a település honlapján rendezetten dokumentálva vannak. Kisbajcshoz hasonlóan Vének területén is fekszik a szőgyei vízmű egyik része.

2.1.5 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

Győr az alapvető társadalmi jelzőszámok tükrében

Demográfiai folyamatok

Győr állandó népessége 2020-ban 123 475 fő volt. Az állandó népességen belül a férfiak aránya 47,4 százalék, a nőké pedig 52,6 százalék. A város lakónépessége viszont közel tízezer fővel magasabb (132 735 fő). A kétfajta **népességszám** időbeli alakulására eltérő tendencia jellemző az elmúlt évtized statisztikai adatai alapján (ld. 7. ábra). A város állandó népessége az évtized közepétől folyamatos csökkenő tendenciát mutat, míg a lakónépesség az évtized második felében jelentős növekedésnek indult, ami mindössze a 2020-as évben tört meg.

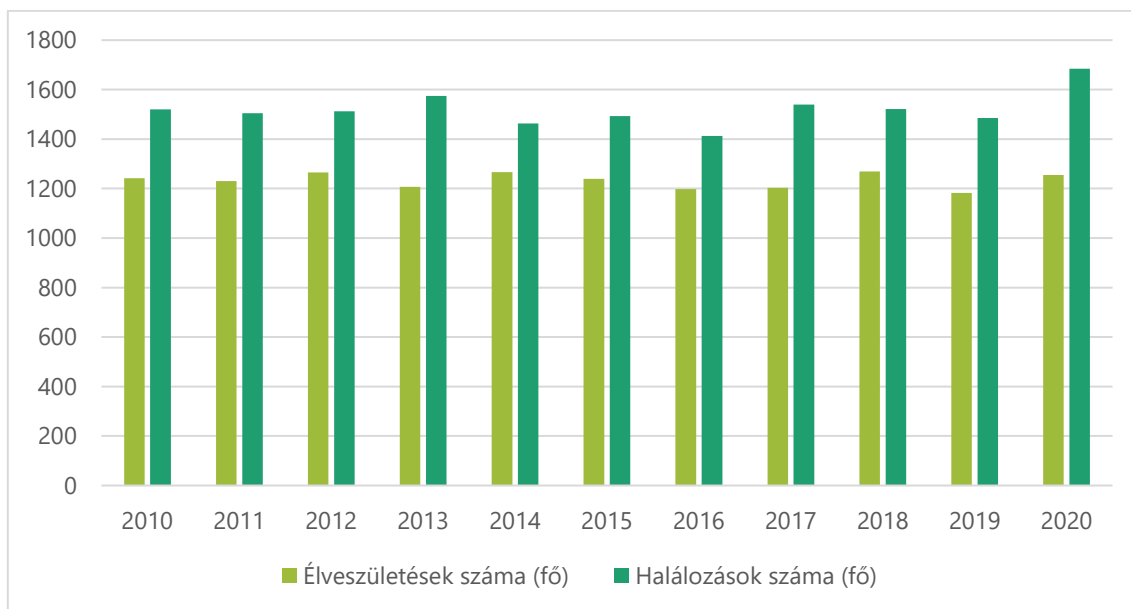

7. ábra Az állandó- és a lakónépesség változása Győrben (2010-2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatói adatbázis alapján

A Győri járás és Győr-Moson-Sopron megye állandó népessége ezzel szemben átlagosan 3-4 ezrelékes folyamatos éves növekedési tendenciát mutat a vizsgált időszakban. A lakónépesség növekedése a Győri járásban az évtized második felében még magasabb is volt (1-2 százalék), és a megye egészében is kimutatható a pozitív irányú változás.

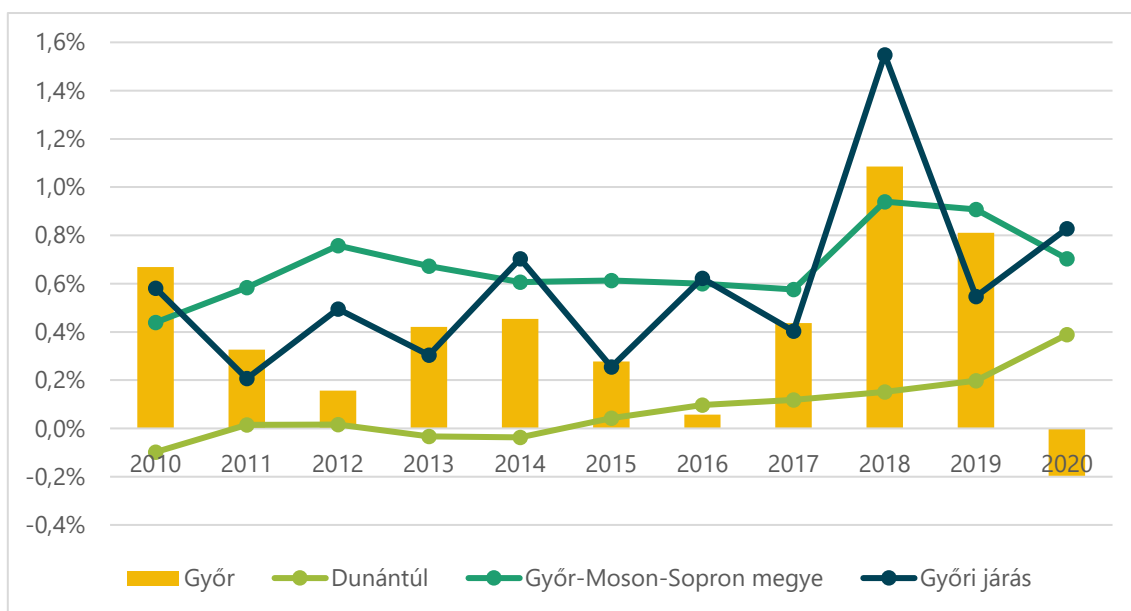
A népességváltozás két alapvető tényező függvénye; az elveszületések és a halálozások számából kiszámítható természetes szaporodási egyenleg és a vándorlási egyenleg. Ami a **természetes szaporodást** illeti, éves ingadozásokkal ugyan, de az elveszületések száma folyamatosan alatta maradt a halálozások számának a városban. Az évtized egészében a természetes fogyás jellemezte Győr városát, a járást és a megyét is. 2019-ben összesen 1182 fő született, míg a halálozások száma elérte az 1485 főt. A természetes fogyás abszolút mutatója 2010 és 2019 között átlagosan 272 fő volt évente, tehát közel

300 fővel csökken a város népessége a természetes fogyás miatt évente. Ez a népességhez viszonyítva hozzávetőlegesen 2-3 ezrelék évente, ami jóval az országos átlag (4-5 ezrelék), és valamivel a megyei átlag alattinak mondható. Ugyanakkor, ahogy a diagram is mutatja, 2020-ban megugrott a halálozások száma mintegy 200 fővel; mindennek a hátterében a COVID-19 járvány közvetlen és közvetett hatásai állhatnak. Ezen növekedés ezer főre vetített értéke (1,5) meghaladta az országos értékeket (1,1).

8. ábra Élveszületések és halálozások száma Győrben, 2010-2020, Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatói adatbázis alapján

A népességváltozás másik fontos tényezője a vándorlási egyenleg. Győr **vándorlási különbözete** a 2010 és 2019 közötti időszakban pozitív volt: átlagosan 600 fő körül alakult évente az a többlet, ami a magasabb állandó és ideiglenes odavándorlási rátából származott. Az odavándorlások és az elvándorlások nagyjából egyharmada minősül állandónak, míg a kétharmada ideiglenesnek. Győr és térsége vándorlási egyenlegének alakulása, összehasonlítva a megyei és régiós értékekkel jól szemlélteti a város elmúlt években dinamizálódó odavándorlási többletét. Az évtized második felében, de főként az elmúlt néhány évben növekedett Győr ideiglenes és állandó vándorlási többlete, ellensúlyozva a természetes fogyásból fakadó népességszám csökkenést. 2020-ban azonban már negatív értékkel kellett számolnia a városnak, ebben az évben többen hagyták el a várost, mint ahányan beköltöztek. Ennek oka vélhetően ugyancsak a COVID-19 járványban keresendő: a karanténkorlátozások hatására érzékelhető volt a zártabb, kevés zöldfelülettel bíró városi terekből, kisméretű lakásokból a kerttel rendelkező külvárosi, agglomerációs és vidéki ingatlanokban, üdülőkkébe való kiköltözés jelensége. Erre utal az is, hogy a Győri járás és Győr-Moson-Sopron megye esetén nem volt érzékelhető ilyen változás 2020-ban; továbbra is vándorlási is jelentős mértékű többlet jellemezte őket.

9. ábra A teljes vándorlási egyenleg/különbözet alakulása az egyes területegységekben, 2010-2020, Forrás:

TEIR: Helyzet-Tér-Kép

A legfrissebb statisztikai adatok (2020) a város vonzáskörzetében is számos agglomerációs településen jeleznek kiemelkedő pozitív irányú fajlagos vándorlási egyenleget: pl. Vámoszabadi, Győrújfalú, Vének, Koroncó, Győrújbarát és Töltéstava esetében. **Győr városrészeinek lakónépessége** kapcsán nem állnak rendelkezésre frissebb adatok az újabb népszámlálás hiányában, de a korábbi időszak esetében az volt a jellemző, hogy elsősorban a lakótelepek könnyelhetek el jelentős népességvesztést (Adyváros és Marcalváros népessége egyaránt 11%-kal csökkent a két népszámlálás között). Ezzel szemben voltak olyan városrészeket, ahol a népességnövekedés megközelítette, vagy meghaladta az 50%-ot 2001 és 2011 között (Ménfőcsanak: 37%, Városrét: 41%, Pinnyéd: 65%).

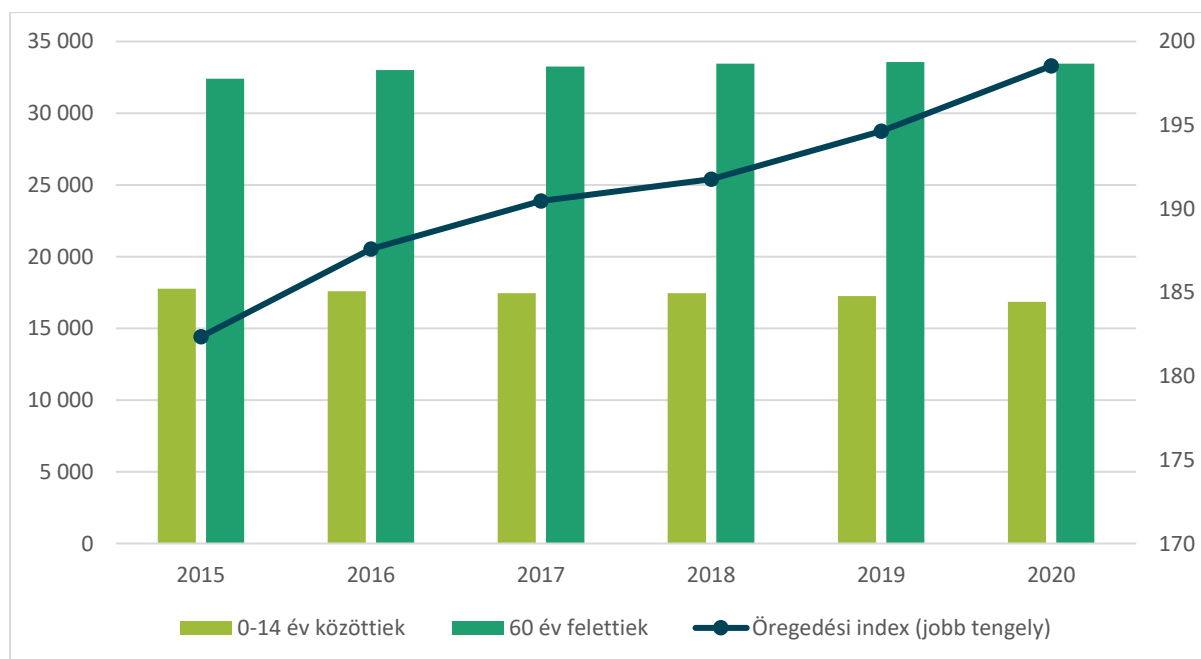
A demográfiai folyamatok legkritikusabb pontja a városi társadalom egyre erőteljesebb ütemű elöregedése, **korszerkezetének** folyamatos eltolódása az idősödő, egyre inkább „őszülő” lokális korstruktúra irányába. A fiatal korosztály száma és aránya gyakorlatilag változatlan maradt az évtizedben (nagyjából 19 ezer fős csoportként a helyi társadalom 14,5 százalékát jelentik), míg az aktív korosztály száma stagnált, aránya pedig jelentősen csökkent: a népesség 68,1%-ról 65,8%-ra. Ezzel szemben a 65 év feletti csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 2,2 százalékponttal emelkedett, 2020-ban már 26 ezer fős korcsoportként a lakosság közel egyötöde tartozott e korosztályhoz.

2. Táblázat Az egyes korcsoportok méretének és arányának változása Győrben 2010 és 2020 között, fő és %,

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Korcsoportok	Létszám (fő)		Részeseedés a népességből (%)		Változás, 2010-2020	
	2010	2020	2010	2020	abszolút (fő)	relatív változás, (100% = 2010-es érték)
0-14 évesek	18 611	19 209	14.4%	14.5%	598	103.2%
15-64 évesek	87 741	87 331	68.1%	65.8%	-410	99.5%
65-x évesek	22 578	26 195	17.5%	19.7%	3617	116.0%

További problémát jelent, hogy az **öregedési index** idősorának adatai alapján jól láthatóan Győrben – mint nagyvárosban – jóval erőteljesebb a társadalom előregedésének folyamata, mint a Győri járásban, Győr-Moson-Sopron megyében vagy az ország egészében. Ez a tendencia már az évtized első felében is jelen volt, viszont az öregedési mutató emelkedése a 2010-2016 közötti ütemhez képest kissé lassuló növekedési tendenciát mutatott az évtized második felében. Ezzel szemben a város vonzáskörzeti, agglomerációs települései vonatkozásában az öregedési mutató adatai alapján bizonyos esetekben kimondottan kedvező tendenciák figyelhetők meg: pl. Győrújfalun, Győrzámolyon, Vámoszabadi, Börcs, Koroncón csökken a mutató értéke; e települések esetén „fiatalodás” figyelhető meg.

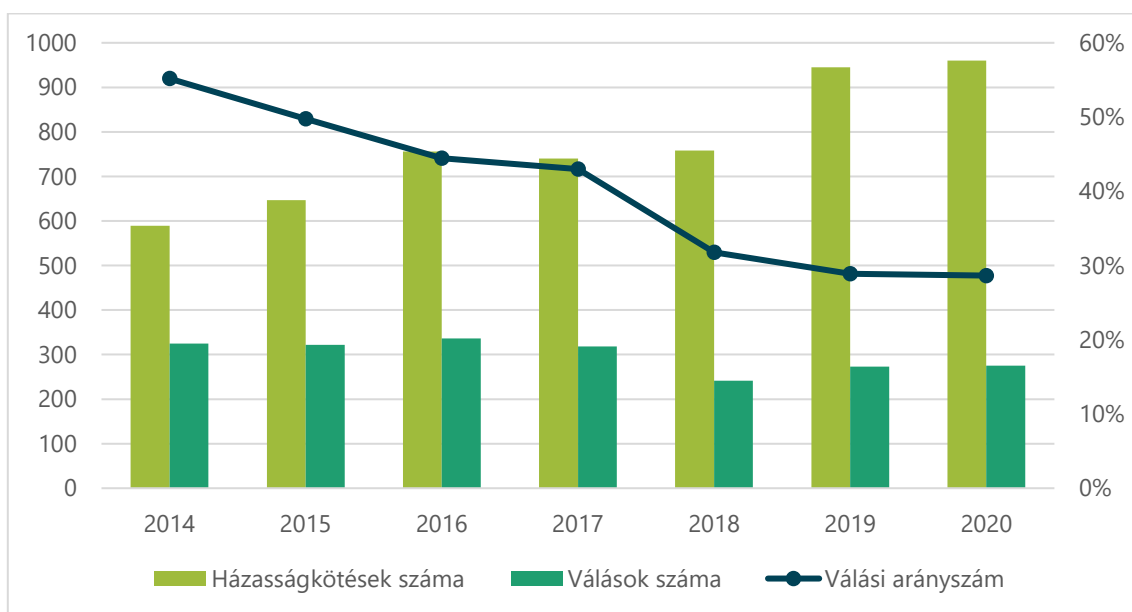

10. ábra Öregedési index - Állandó népességből a 100 fő 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma, fő, 2010-2020,

Forrás: TEIR

A korábbi vizsgálati időszakhoz képest az évtized második felében – a statisztikai adatok szerint – jelentős változások történtek a **házassági mozgalom** alakulásában is. A házasságkötések száma 2016-

ig évente 500-600 darab körül szóródott, majd az évtized második felére felemelkedett 800 körüli értékre, 2020-ban pedig már 960 házasságot kötöttek a városban; mindenek háttérében részint a magyar kormány családpolitikájának intézkedései állhatnak. Ezzel szemben a válások száma az átlagos éves 300-350 körüli értékről 2020-ra lecsökkent 275-re. Ennek következtében a válási arányszám az évtized első felét jellemző 55-60 százalékos értékről szintén lecsökkent 30 százalék körüli rátára (2020-ban pl. 28,6%-ra). Azonos tendenciák figyelhetők meg a járási, megyei, régiós és országos adatokban is, így ez nem a győri helyi társadalom egyedi vonása, hanem a magyar társadalomra jellemző általános tendencia az elmúlt néhány év vonatkozásában.

11. ábra Házassági mozgalom adatainak alakulása Győrben, fő és %, 2014-2020, Forrás: TEIR

A népesség **családi állapot** szerinti megoszlása csak a népszámlálási adatokból körvonalazható, így ebben az esetben a korábbi helyzetelemzés prognózisából lehet csak kiindulni. A házassági mozgalom tendenciái, illetve a korszerkezet átalakulása folytán a családi állapot szerinti megoszlás is jelentős elmozdulásokat mutat az előző két népszámlálás adatainak tükrében. Míg 2001-ben a 15 év felettek 52%-a élt házasságban, addig 2011-re ez az arány mindössze 44%. Szignifikáns növekedés mutatkozik a nőtlenek és hajadonok, valamint az elváltak arányában is. Az élettársi kapcsolat egyre népszerűbb együttélési formaként jelenik meg, a 15 év feletti győri népesség 9,8%-a élt 2011-ben élettársi kapcsolatban, ami a tíz évvel azt megelőző arányszámnak csaknem a duplája.

Nemzetiség és vallási összetétel

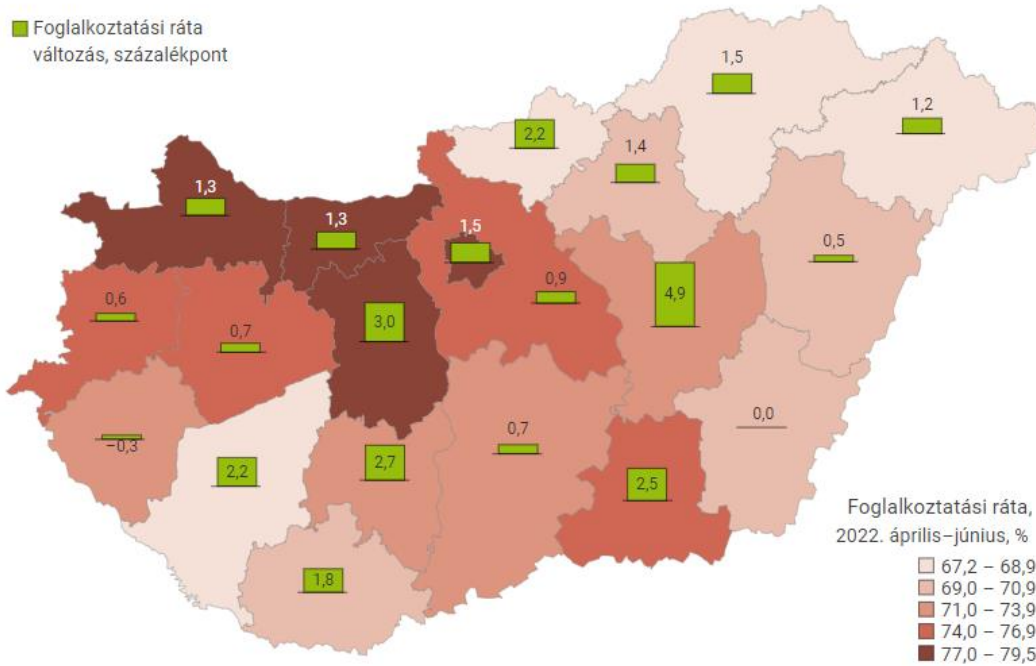
A 2011-es népszámlálás adatai alapján a győri lakosság 88,6%-a (114 736 fő) nyilatkozott **nemzetiségi hovatartozásáról**, közülük a túlnyomó többség, 95,4% magyarnak vallotta magát. A más nemzetiségekhez tartozók közül egyedül a németek aránya haladta meg az 1%-ot (1 922 fő, 1,5%), a

magukat romának vallók száma 1 072 fő volt, ami a népesség 0,8%-át teszi ki. Mindkét említett nemzetiségi csoport esetében emelkedés volt tapasztalható a 2001-es népszámlálás adataihoz képest (német: 93%; roma: 47%). A nemzetiségek arányának változását a városban a 2022-es népszámlálás adatainak ismeretében lehet majd pontosabban meghatározni.

Ugyancsak a 2011-es népszámlálás adatai alapján adható meg Győr népességének **vallási összetétele**; igaz az adatok értelmezését nehezíti, hogy a lakosok közel egyharmada (31%-a) nem adott választ erre a kérdésre. A válaszadók közel kétharmada (65%-a) római katolikusnak határozta meg magát, ami jócskán meghaladja az országos átlagot (37%), ám elmarad a megye és a Győri járás 70% körüli értékeitől. Míg országos szinten a reformátusok aránya ötször nagyobb, mint az evangélikusoké (16% és 3%), addig Győrben és térségében az evangélikusok aránya 6% feletti, míg a reformátusoké az alatti. A nem vallásosok és ateisták összesített aránya Győrben meghaladja a népesség egyötödét; ez elmarad az országos átlagtól, ám a járás és a megye értékeinél magasabb. A fenti értékek igazodnak az országos trendekhez: a nyugati országrészekben az átlagosnál magasabb a katolikusok és evangélikusok részaránya, míg a nagyobb városokban általában alacsonyabb a hívők aránya, mint a kisvárosokban és falvakban.

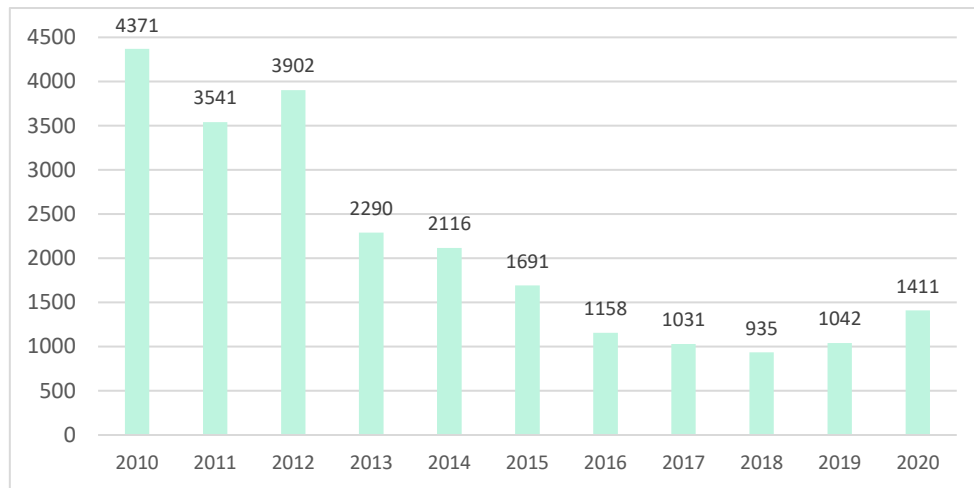
Foglalkoztatottság, munkanélküliség

A **foglalkoztatottsági arány** (foglalkoztatottak száma a 15-64 év közötti népesség számára vetítve) települési szintű adatai a népszámlálás alapján elemezhetők, így itt a korábbi alapozó vizsgálat adatai jelentik a kiindulópontot. 2011-ben 62 százalékos volt Győrben a foglalkoztatottak aránya, amelyben nem történt jelentős elmozdulás az azt megelőző népszámlálás adataival. Ezzel szemben a jelenleg elérhető legfrissebb (2022. június) megyei szintű KSH adatok (lakossági munkaerő-felmérés) alapján sorrendben Budapest (79,5%), Komárom-Esztergom megye (79,1%), Vas megye (78,5%) után Győr-Moson-Sopron megyében a negyedik legmagasabb érték jellemzi a foglalkoztatási rátát 78,4 százalékkal a 15-64 év közötti népességre vetítve. Korábbi adat szerint, 2021 decemberében a megye potenciális munkaerő-tartaléka az egyik legalacsonyabb volt 2,1 százalékos értékkel a 15-64 éves népességen belül.

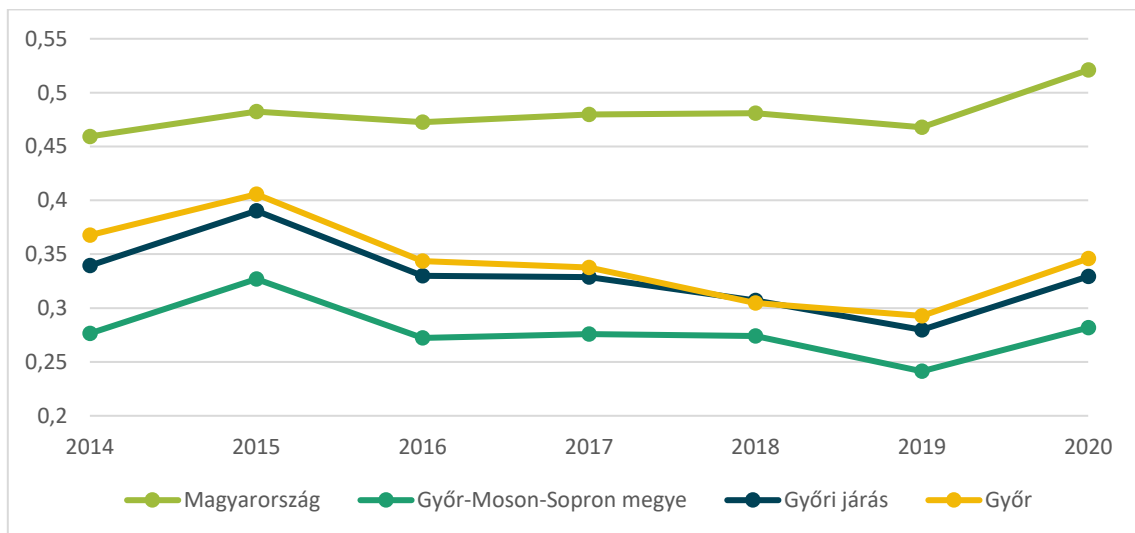
12. ábra A foglalkoztatási ráta alakulása, %, 2022. április-június, Forrás: KSH Heti Monitor – Munkaerőpiac, 2022. június

A **munkanélküliség** alakulását Győrben három különböző idősoros statisztikai adattal célszerű összefoglalni: a nyilvántartott álláskeresők száma, a tartós munkanélküliek aránya, és a pályakezdő munkanélküliek rátája (Hiba! A hivatkozási forrás nem található.). Az adatokból összességében nagyon kedvező munkaerő-piaci, munkanélküliségi folyamatok rajzolódnak ki Győr és agglomerációja vonatkozásában a gazdasági világváláság éveit utáni regenerálódási, gazdasági újraéledés szakaszban. Gyakorlatilag 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában, a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is egy folyamatos csökkenési trend indult el, az évtized végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskeresők aránya. Alapvetően munkaerőhiánnyal küzd a város, a vonzáskörzete és az egész megye. 2020-ban viszont (véltetően a koronavírus-járvány hatására) újra megemelkedett a munkanélküliség, 1411 fő volt a nyilvántartott álláskeresők száma a városban.

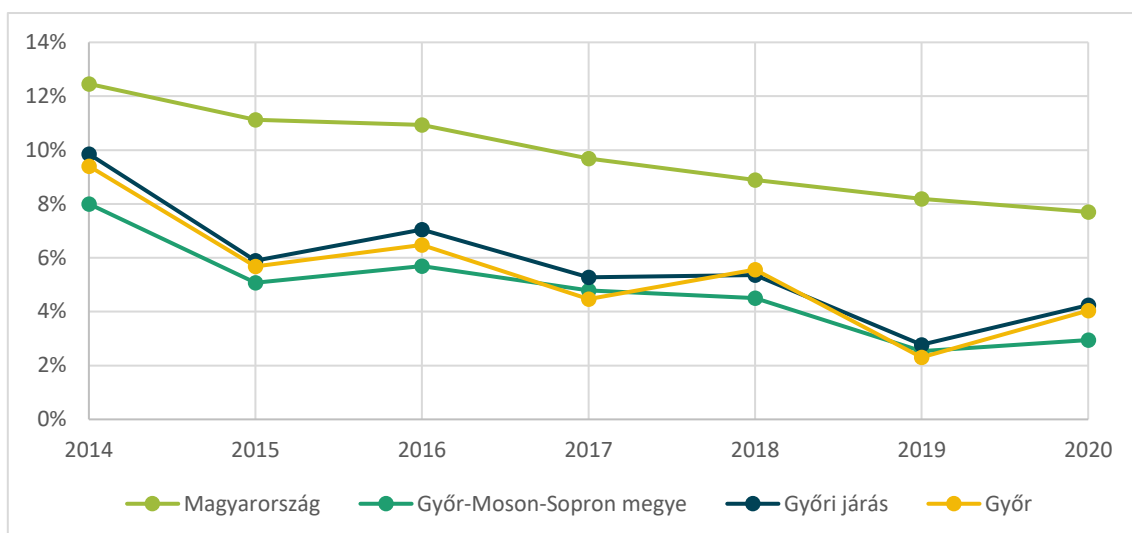

13. ábra A nyilvántartott álláskereső száma Győr városában, fő, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis

A **tartós munkanélküliek aránya** az évtized első felében jellemző 40-45 százalékos hányadról, 2019-ig folyamatosan csökkent, 2020-ban azonban a koronavírus-válságnak köszönhetően ismét növekedésnek indult. A vizsgált években jóval az országos átlag alatt alakult a tartós munkanélküliek aránya, azonban a megyei és járási adatokhoz képest rendre magasabb értékkel szerepelt a város. A pályakezdő munkanélküliek aránya 2014-hez képest közel ötödére csökkent, majd a 2020-as évben újabb enyhe növekedésnek indult.

14. ábra Tartós munkanélküliek aránya - 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek az összes munkanélküli százalékában, %, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis

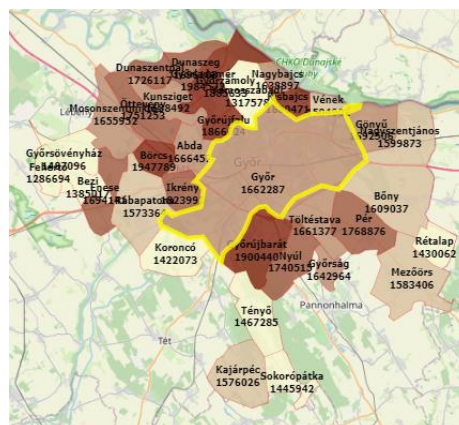
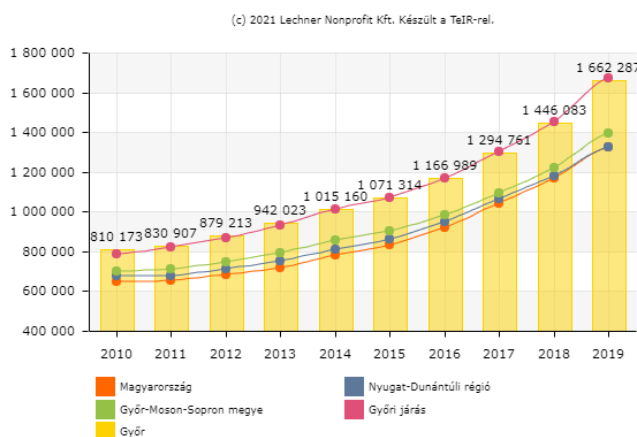

15. ábra Pályakezdő munkanélküliek aránya - A pályakezdő álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresők között, %, 2010-2020, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

3. Táblázat Az álláskeresők jellemzői Győrben, %, 2010, 2019 és 2020, Forrás: KSH

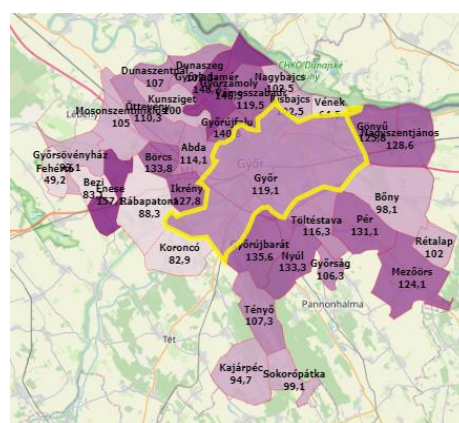
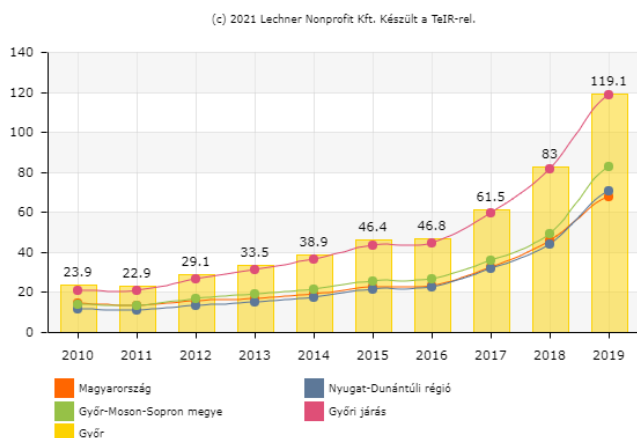
Jellemzők	2010	2019	2020
Nemi megoszlás			
Férfiak aránya	46%	47%	47%
Nők aránya	54%	53%	53%
Foglalkozási kategória szerinti megoszlás			
Szellemi foglalkozású	33%	36%	36%
Fizikai foglalkozású	67%	64%	64%
Végzettség szerinti megoszlás			
Egyetemet végzett	3%	6%	8%
Főiskolát végzett	8%	11%	11%
Érettségizett	31%	35%	36%
Szaktanácsos, szakiskolai végzettségű	31%	27%	26%
8 általános, vagy kevesebb	26%	21%	19%
Életkor szerinti megoszlás			
25 évesnél fiatalabb	15%	10%	12%
50 évesnél idősebb	23%	34%	34%
60 évesnél idősebb	0,4%	18%	17%
Nyilvántartott álláskereső - Összesen			
Összesen (fő)	4371	1042	1411

Mindent összevetve kissé nőtt a férfiak, a szellemi foglalkozásúak és a magasabban kvalifikált, magasabb iskolai végzettségű személyek aránya a nyilvántartott álláskeresők körében az évtized végére. Az álláskeresők közel 20 százaléka már diplomával rendelkezik. Jelentős mértékben emelkedett a középkorú

17. ábra Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem - SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege, Ft, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

A **magas- illetve alacsony jövedelműek arányát** jelző indikátor (Hiba! A hivatkozási forrás nem található.) elviekben megmutatná a jövedelemmel rendelkezők belső struktúráját, a jövedelmek nagyságának eloszlását. A jövedelmek nagyságának dinamikus növekedése mellett viszont az azonos adósávok használata egy évtized viszonylatában már torzítja az eredményeket, ennek ellenére világosan látszik, hogy a városban és vonzáskörzetében jóval nagyobb arányban vannak jelen a magas jövedelműek az alacsony jövedelműekhez képest, mint a megyében, régióban és az ország egészében. Továbbá megfigyelhető, hogy tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolódtott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt. 2010-ben még csak 24 fő magas (5 millió Ft feletti) adósávon adózó jutott 100 fő alacsony (1 millió Ft alatti) adósávon adózóra, míg 2019-ben már 119 fő.

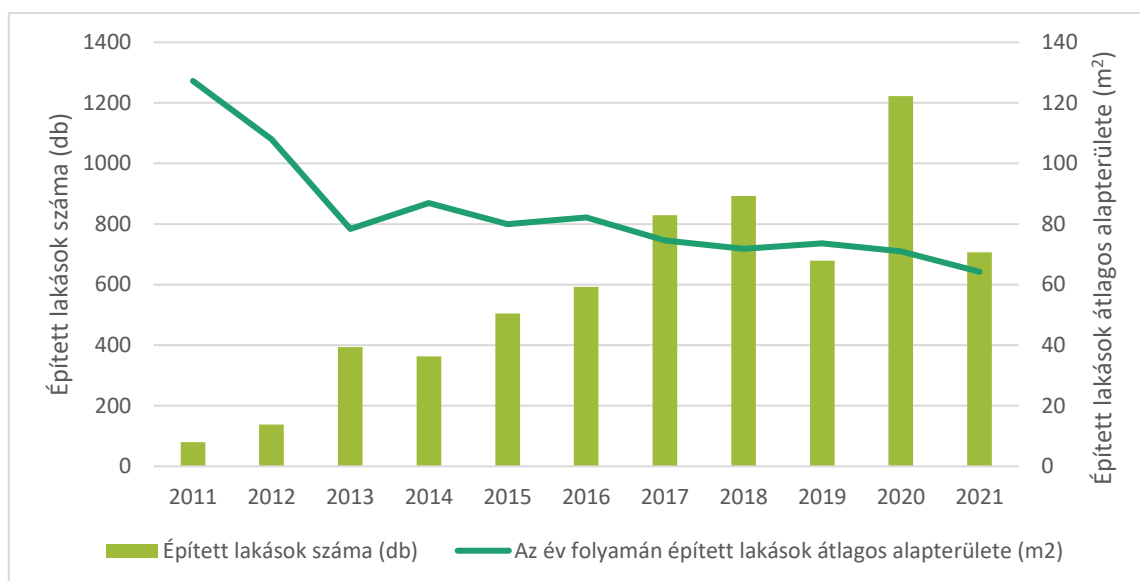
18. ábra Magas-illetve alacsony jövedelműek aránya - Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve, Fő, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

Győrben magyar viszonyok között kifejezetten magas az **életminőség**, igaz ennek mérése nem egyszerű, hiszen az életminőség egy soktényezős és számtalan indikátor által vizsgálható fogalom. A HÉTFA Városi Életminőség Indexét¹ alkalmazva azt mondhatjuk, hogy Győr már 2012-ben a legjobb életminőséget nyújtó magyarországi járásszékhely-városok közé tartozott, ám 2018-ra tovább javult a város életminősége: Székesfehérvár és Szentendre mögött (velük szinte megegyező értékkel) a 3. legjobb életminőséget nyújtó járásszékhelye Magyarországnak. A megyei jogú városok közül a fent említett Székesfehérvárnak, valamint Veszprémnek voltak hasonlóan magas értékei, a többi hasonló méretű város értékei elmaradnak ettől. Győr különösen a gazdasági, jövedelmi, szociális viszonyok, az elérhető szolgáltatások köre és a városban tanuló fiatalok kompetencia-értékei alapján bír kiemelkedő értékkel.

Háztartások és lakásviszonyok

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a **háztartások száma** Győrben 55 035, ami mintegy 10%-os emelkedést mutat a 10 évvel azt megelőző adathoz (50 157) képest. A 100 háztartásra jutó személyek száma 225, amely kevéssel az országos érték (236) alatt marad. 2001-hez képest jelentős mértékben nőtt a nem családháztartások, illetve az egyszemélyes háztartások száma (a növekedés aránya mindkét esetben 33%). A pozitív vándorlási egyenleg és a később látható lakásállomány-növekedés adatai alapján a háztartások számának emelkedése is folytatódott az elmúlt évtizedben, és a háztartások szerkezete is a korábbiakhoz hasonló irányokat követve strukturálódott át.

¹ A HÉTFA Járásszékhely Monitor 2020 a magyar járásszékhely városok életminőségét vizsgálta 8 dimenzió (és összesen 50 indikátor) mentén 2012-ben és 2018-ban. A vizsgált dimenziók a 1) Stabil demográfiai helyzet; 2) Erős gazdaság; 3) Élhető és biztonságos települési környezet; 4) Szociális biztonság; 5) Egyéni jómód; 6) Erős civil társadalom; 7) Fiatalok kompetenciái; 8) Elérhető szolgáltatások voltak. A kutatás itt érhető el: http://hetfa.hu/wp-content/uploads/2020/06/HETFA_JSZHM.pdf

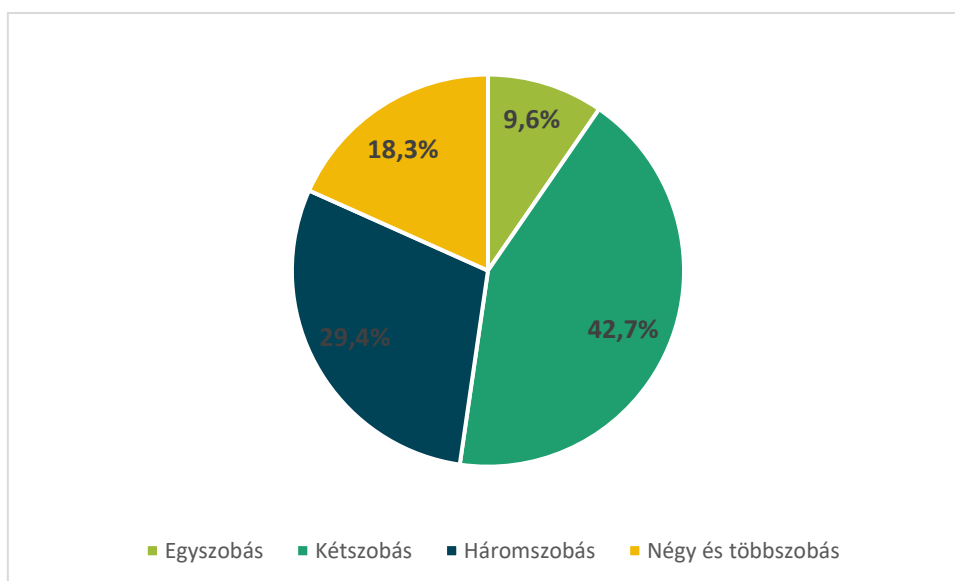

19. ábra Az épített lakások számának és átlagos alapterületének változása Győrben, 2011-2021, Forrás: KSH
T-Star

Az egy adott évben **újonnan épített lakások száma** a 2008-as gazdasági világválság hatására kialakuló mélypontról (2011-ben mindösszesen 80 új lakás épült a városban) fokozatosan kezdett újra emelkedni, 2015-ben már 592, míg 2020-ban pedig már 1223 új lakás épült egy év alatt Győrben (ez már a teljes lakásállomány közel 2 százalékát jelenti). A 2000 óta vezetett idősor egyetlen évében sem építettek Győrben ennyi új lakóingatlan (az előző csúcsev 2002 volt 1036 darab új lakással). Az épített lakások alapterülete és egy lakásra vetített átlaga arra is felhívja a figyelmet, hogy a korábbi évtizedhez képest napjainkban kisebb méretűek (és túlnyomórészt társasházi jellegűek) az újonnan épített lakóingatlanok a városban.

A lakásépítések növekvő számának, valamint a lakásmegszűnések elhanyagolható mértékének köszönhetően Győr **lakásállománya** intenzíven bővült a 2000-es évek eleje óta: míg 2001-ben 51 124, 2011-ben pedig 57 746 lakást tartottak számon (amelyek közül több lakatlan volt, ezért a számuk nem egyezik a népszámláláskor felmért háztartások számával), 2021-re 63 597-re nőtt a számuk; ez évente átlagosan 1%-os bővülést jelent.

A **lakásállomány fontosabb jellemzői** kismértékben, de ugyancsak változtak az elmúlt közel egy évtized statisztikai alapján Győrben. A lakásállomány 43 százaléka kétszobás, 29 százaléka háromszobás, 18 százaléka négy vagy több szobás lakás, míg az egyszobás lakások aránya már nem éri el a 10 százalékot. A legnagyobb növekedés a vizsgált időintervallumban a négyszobás vagy nagyobb (17%), illetve a háromszobás (11%) lakásokban következett be.

20. ábra A lakásállomány szerkezete a lakások szobaszáma alapján Győrben, %, 2021, Forrás: KSH T-Star

A lakások **közműellátottsága** nagyjából teljesnek mondható, a lakásállomány szinte teljes hányada hálózati vízvezetékekkel ellátott és be van kapcsolva a közcsatorna-hálózatba. A lakások komfortfokozatát tekintve szintén kedvező változásokat lehet tapasztalni elsősorban az összkomfortos lakások arányának további emelkedése tekintetében.

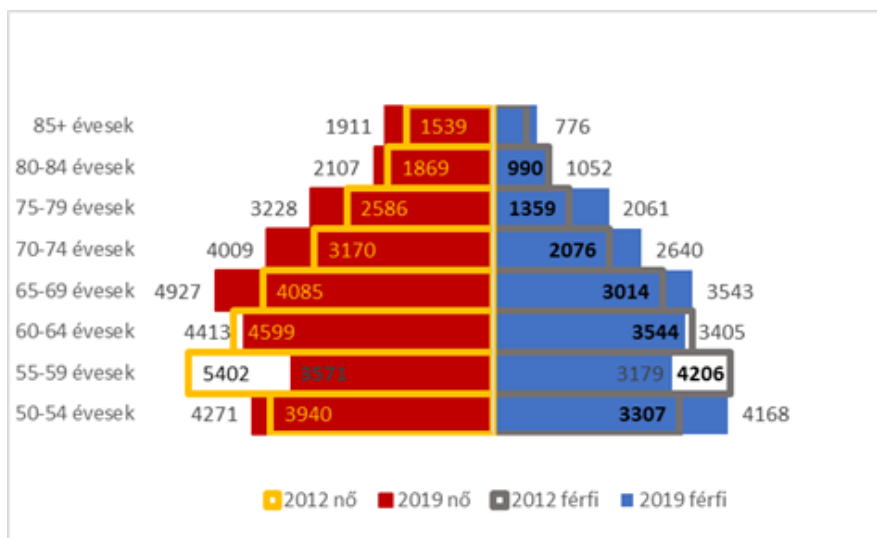
Az idősödő és idős korcsoportok helyzete Győrben

Ahogy a korábbi fejezetből kirajzolódott, demográfiai szempontból Győr lakónépességére növekvő, míg állandó lakosságszámára csökkenő tendencia jellemző napjainkban. A város lakosságának elöregedési folyamata gyorsuló tendenciát mutat (csökkenő gyermekszám, kitolódó élettartam, szelektív szuburbanizációs folyamatok stb.). Indokolt tehát részletesebben is foglalkozni a korosztály társadalmi helyzetével a nemrégiben készült átfogó és reprezentatív lakossági kérdőíves vizsgálattal is alátámasztott városi állapotfelmérés eredményei alapján.²

Győr az ezredfordulón az országos és regionális átlagokhoz képest még „fiatalos” korszerkezettel rendelkezett, ám két évtized alatt ez a tendencia jelentősen megváltozott. A 65 éven felüliek népesség belüli aránya a 2008-as 15,6 százalékról közel 20 százalékra emelkedett egy évtized alatt, míg a 60 éves vagy idősebb népesség aránya elérte a 27 százalékot. Ez jóval a megyei arány (24,4%) és valamivel az országos arány feletti értéket jelent. Fél évtized alatt a város állandó népessége 1,3 százalékkal csökkent, ezzel szemben a 65 éves vagy idősebb korcsoport aránya 11,8 százalékponttal növekedett. Nagyságrendileg jelenleg 33 ezer főre tehető az érintett idős korosztály (60+ évesek) mérete Győrben.

² <https://gyor.hu/easy-docs/5e6b4c53441bd> Idősbarát Győr - Városi állapotfelmérés az idősök helyzetéről - Idősök egészségképe

Az időskori függőségi ráta értéke is – folyamatos emelkedést mutatva – 0,23-ról 0,31-re növekedett 2008 óta. Napjainkban a város legnagyobb számú idős kohorsza a Ratkó gyerekek, azaz 65–69 évesek csoportja, közel 9 ezer fővel. A Ratkó-gyerekek eljutottak tehát abba a korba, amikor nyugdíjba vonulnak, ami életmódjuk, időfelhasználásuk, szabadidejük szerkezetének megváltozásán keresztül látványosan kihat majd a városra is a következő években (Idősbarát Győr ... 2019: 24-43).

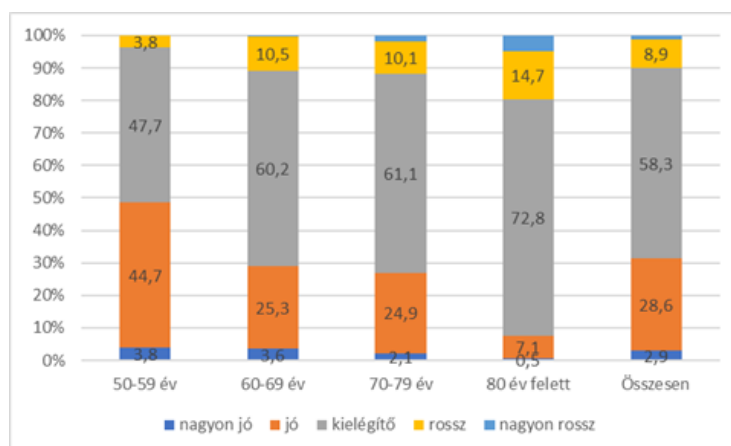

21. ábra Az 50 év feletti győri népesség korosztályonként és nemenként (lakónépességből számolt adatok), 2012 és 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 27.

Az **életvitel** tekintetében az 50 év feletti korcsoportokban is egyre határozottabban jelentkeznek a családi szerkezet átalakulásának új, 21. századi tendenciái: csökken a házások aránya, emelkedik az elváltak vagy egyedül élők (nem özvegyek) súlya. A lakossági felmérés mintájában például az 50–59 éves korosztály 27 százaléka elvált személy, de még a 60–69 évesek korcsoportjában is 17 százalékos az elváltak aránya. Az átlagos háztartásméret is folyamatosan csökken (jelenleg 2,13 fő), a város szignifikánsan kisebb értékeket mutat a többi megyei jogú város adataihoz képest. A vizsgált idősödő és idős korcsoportok 27 százaléka egyedül él, az életkor előre haladtával az értékek emelkednek, a 80 év felettieknek pedig már az 53 százaléka él egyedül a háztartásban.

A nyugdíjból élők az összes megkérdezett lakos 68%-át teszik ki az 50 éves vagy idősebb népességben belül. A már nyugdíjban lévők 14,7%-a nyugdíj mellett kereső tevékenységet is folytat. Az egy főre jutó havi **nettó jövedelem** átlagértéke 2019 év végén az 50 év feletti korosztály körében 109 600 Ft, a medián érték 100 000 Ft, ami nem tér el jelentősen az országos átlagtól; tekintettel viszont Győr egy lakosra jutó nettó jövedelmének országos átlagot messze meghaladó értékére (ld. 1.5.1.4 fejezet), ez jelentős visszaesést jelent. Ennek oka, hogy egy főre jutó nettó jövedelmek átlagai az egyes korcsoportokban az idősebbek felé haladva folyamatosan csökkennek, a választóvonal természetesen az aktív és nyugdíjas csoportok között húzható meg. A foglalkoztatottak teljes háztartásra jutó nettó jövedelme magasabb, mint a nyugdíjasoké, a választóvonal az 50–60-as korosztály és attól idősebbek között húzható meg az

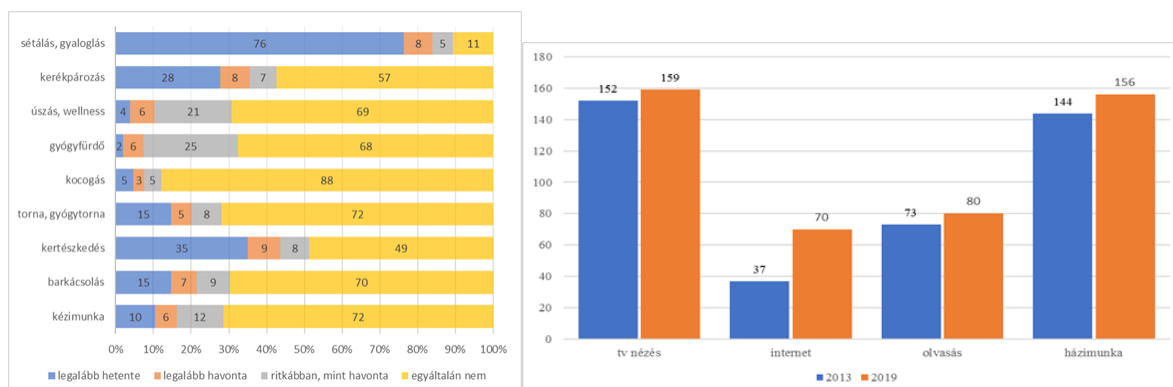
aktivitás szempontjából. A havi kiadások kétharmadát főként a rezsire és élelmiszerre fordítják a háztartások, alacsony a megtakarítók aránya, és többségüknél jelen van a más családtagok anyagi-pénzügyi támogatásának a többletköltsége is (Idősbarát Győr ... 2019: 64-81).

22. ábra Az általános egészségi állapot megítélése az egyes korcsoportokban, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 46.

A felmért 50 év feletti lakosság 58 százalékának csak kielégítő, további 10 százalékának pedig rossz az **egészségi állapota** saját bevallás alapján. Ugyanakkor még a 80 év feletti válaszadóknak is a négyötöde legalább kielégítőnek minősítette a jelenlegi egészségi állapotát. A betegségek előfordulása közül a magas vérnyomás és az ízületi gyulladás, reuma a leggyakoribbak, említettségük magasán kiemeli őket a többi betegség közül. Az átlag feletti előfordulásokból kiindulva a legtöbb esetben az idősebb kor, a rossz anyagi helyzet és az alacsony iskolai végzettség a legmeghatározóbb háttérem a betegségek észlelése esetében. A megkérdezett, 50 évnél idősebb győri lakosok 9%-a számolt be valamilyen szorongásos lelki betegségről, depresszióról, ezen csoport négyötöde szakorvos által megállapítottan mondta ki magáról, hogy ebben a betegségben szenved. A felmért korosztály háromnegyedének nincsen olyan betegsége, vagy sérülése, ami korlátozná a normál életvitelében. A megkérdezettek 86,4%-a számára a korlátozottság régóta, egy évnél hosszabb ideje fennálló állapot, átlagosan 10 éve küzdenek a problémával a válaszadók. A megkérdezettek 10 százaléka jelentette ki, hogy önmaga ellátásában kihívásokkal küszködik, vagy számára ez egyáltalán nem kivitelezhető feladat. A győri idős lakosság 3%-a egyáltalán nem képes ellátni önmagát. A 80 év felettek között a megkérdezettek több mint egynegyede valamilyen formában segítségre szorul az önellátás során.

1. ábra:

23. ábra Szabadidős fizikai és otthon végzett tevékenységek gyakorisága a győri 50 év fölötti korosztályok körében, %, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 72.

Az idősebb korosztályok leggyakoribb fizikai **aktivitási** formái a sétálás, gyaloglás, kertészkedés, barkácsolás és a kerékpározás. Az 50 év feletti lakosok átlagosan 2 és fél órát néznek tévét naponta, a számítógépre és az internetre pedig átlagosan egy órát szánnak. Minél idősebb a tévénézők korosztálya, annál jobban nő a képernyő előtt töltött idő. A 80 éven felüliek csoportja átlagosan 3 és fél órát tévézik naponta. Az érintett korosztályok belső demográfiai változása miatt a televíziózás visszaszorulása és az internet előretörése már most is egyértelműen kimutatható (Idősbarát Győr ... 2019: 45-55).

Az idősebb népesség körében a **lakókörnyezettel való elégedettség** szintje általánosságban és a konkrét, specifikus jellemzők esetében is kimondottan kedvező, a legtöbb tényezőnél 70–80 százalékos az elégedettek aránya, viszont a köztisztaság és a közutak állapota kapcsán jelentősebb számban fogalmazódnak meg negatív vélemények is. A kérdőíves felmérés fontos tapasztalatának tekinthető, hogy a 65 év feletti több mint egyharmada egyedül él, közel egyötödük pedig kimondottan nagy alapterületű ingatlant tart fent. A jelenlegi lakással, házzal kapcsolatban felmerülő problémák viszont minimális számban fordulnak csak elő, a válaszadók többségének nincsen komoly problémája azzal az ingatlannal, amelyben jelenleg tartózkodik.

Kiemelendő a társadalmi tőkének, a **személyes emberi kapcsolatoknak** a nagyon fontos szerepe a társadalmi részvételt biztosító aktivitások között, illetve a szervezeti-klub keretek között formálódó szabadidős elfoglaltságok folyamatos marginalizálódása, háttérbe szorulása.

4. Táblázat A társadalmi környezet és kapcsolatok megítélése az 50 évesnél idősebb lakosság körében, 2019,

Forrás: Idősbarát Győr 2019: 92.

	Korcsoport	
	50–64 évesek	65 éves és idősebb
A lakókörnyezetében az emberek törődnek egymással		
teljes mértékben egyetért	42,0%	47,5%

<i>részben egyetért</i>	39,0%	34,0%
<i>inkább nem ért egyet</i>	14,5%	13,6%
<i>egyáltalán nem ért egyet</i>	4,5%	4,9%
A társas kapcsolataival, közösségi életével való elégedettség		
<i>teljes mértékben elégedett</i>	20,6%	15,1%
<i>nagyon</i>	30,3%	20,2%
<i>közepesen</i>	37,0%	43,6%
<i>kissé</i>	6,5%	13,4%
<i>egyáltalán nem elégedett</i>	5,6%	7,7%
Az idősek társadalmi megbecsülésével való elégedettség		
<i>teljes mértékben elégedett</i>	4,2%	8,2%
<i>nagyon</i>	11,0%	14,2%
<i>közepesen</i>	50,5%	41,2%
<i>kissé</i>	18,0%	22,7%
<i>egyáltalán nem elégedett</i>	16,2%	13,7%

A **társadalmi környezet megítélése** a válaszadók többségénél a törődés, odafigyelés szempontjából pozitív képet mutat, viszont az idősek általános társadalmi megbecsültségét már kedvezőtlenebbnek tartják az érintettek. Az önbevallásos szubjektív válaszok alapján relatíve alacsony az elmagányosodók csoportja, és amennyiben előfordulnak még családi-rokoni kötelek, akkor azok szinte mindenkinél aktiválhatók is. A fő probléma ezek hiányában jelentkezik, a 65 év feletti lakosság 26 százalékának nem áll rendelkezésre egyetlen támogató-segítő kapcsolat (természetes támasz) sem a közvetlen környezetében. Kedvező az infokommunikációs eszközök elterjedtsége és használata a vizsgált két korcsoport háztartásaiban. Alapvetően ma már az idősek által lakott háztartások nagyobb hányadában is elérhetők a digitális és online tartalomfogyasztás bevett kellékei, eszközei. Az egyes közösségi, szociális és egészségügyi alapellátási szolgáltatásokkal való elégedettség mértéke általában „jó közepesnek” tekinthető a teljes mintán belül, a korosztályi belső vélemény-differenciálódás nem meghatározó. A további egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban erősebb kritika fogalmazódott meg: a kórházi ellátás és a járóbeteg szakrendelések elégedettségi indexei a legalacsonyabbak (Idősbarát Győr ... 2019: 81-110).

Lakossági vélemények: az egyéni és közösségi elégedettség jellemzői Győrben

A legújabb népszámlálási adatok hiányában felértékelődnek a városban végzett nagyobb méretű lakossági mintán alapuló kérdőíves kutatások, különösen a Győrben élő népesség véleményének megismerése esetében. Az elmúlt években két városi koncepcióhoz (Idősügyi Koncepció 2020-2024, Sportkoncepció 2020-2025) kapcsolódó helyzetelemző vizsgálat során is készült kellően nagy számú mintán alapuló kérdőíves felmérés. A felmérések – mintegy egymást kiegészítve – a város fiatal-középkorú és idősödő-idős korosztályainak az egyéni életút alakulásával és a város környezeti,

szolgáltatási, ellátási adottságaival kapcsolatos **elégedettségét** is vizsgálták. Ezen eredményekre építve következtethetünk a győri lakosság gondolkodására az egyéni-társadalmi és közösségi-települési helyzet minőségével kapcsolatban.

5. táblázat A fiatal- és középkorú lakosság egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1116 fő, 2020, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Sportkoncepciójának (2020-2025) online lakossági kérdőíves felmérése, 2020. május. N=1116 fő (a 60 év alatti korosztály felülreprezentált, főként a fiatal- és középkorosztály véleményét képezi le).

Mennyire elégedett Ön saját...?	Pontátlag (1-10)	Mennyire elégedett Ön Győr alábbi jellemzőivel...?	Pontátlag (1-4)
Átlagos elégedettség értéke	5,5	Átlagos elégedettség értéke	2,5
...foglalkozásával	7,9	...vásárlási lehetőségekkel	3,2
...egészségi állapotával	7,7	...sportolási lehetőségekkel	3,1
...élete eddigi alakulásával	7,6	...kulturális étellel	3,1
...munkahelyével	7,2	...vendéglátás	3,0
...anyagi helyzetével	6,6	...oktatási intézményekkel	3,0
		...közbiztonság	2,9
		...helyi közösségi élet	2,9
		...szórakozási lehetőségek	2,8
		...környezet állapota	2,7
		...egészségügyi ellátás	2,6
		...köztisztaság	2,5
		...tömegközlekedés	2,4
		...közutak állapota	2,1

6. táblázat Az idősödő és idős korú lakosság (50+évesek) egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1433 fő, 2019, Forrás: Idősbarát Győr: Városi állapotfelmérés az idősek helyzetéről - Idősek egészségképe (2019) – személyes lekérdezéses reprezentatív lakossági kérdőíves felmérés, 2019. augusztus. N=1433 (a minta az 50 év feletti győri népességet reprezentálja).

Mennyire elégedett Ön...?	Pontátlag (1-5)	Mennyire elégedett Ön Győr alábbi jellemzőivel...?	Pontátlag (1-4)
Átlagos elégedettség értéke	3,0	Átlagos elégedettség értéke	2,5
...élete eddigi alakulásával	3,4	...vásárlási lehetőségekkel	2,9
...társas kapcsolataival	3,3	...parkosítottság, zöldövezetek	2,9
...anyagi helyzetével	2,7	...közbiztonság	2,9
		...sportolási lehetőségek	2,8
...házi orvosi ellátással	3,6	...egészségügyi ellátás	2,8
...városi programokkal	3,2	...kulturális élet	2,8

...városi fejlesztésekkel	3,0	...tömegközlekedés	2,8
...szociális ellátásokkal	2,8	...helyi közösségi élet	2,7
...kórházi ellátással	2,8	...közutak minősége	2,5
...szakrendelésekkel	2,7	...köztisztaság	2,4

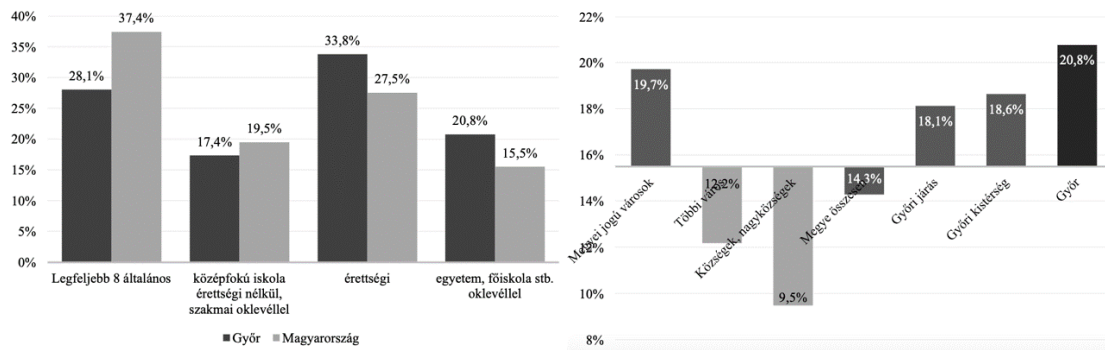
A fenti eredmények összességében arra világítanak rá, hogy a megkérdezett győri lakosok mind az egyéni élethelyzetükkel, mind a város különböző adottságaival alapvetően elégedettek, többségében az átlagos elégedettségi küszöbérték fölötti pontszámok a jellemzőek. A lakosság főként a vásárlási és sportolási lehetőségekkel, a kulturális étellel, városi programokkal a leginkább elégedett. Kedvezőtlenebb volt a megítélése az egyéni és háztartási anyagi helyzetének/életszínvonalnak, illetve a városi tömegközlekedés, köztisztaság és a közutak állapotának. Az idősebb korosztályok kritikusabban nyilatkoztak a szociális- és egészségügyi ellátásokról is.

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A lokális, városi társadalmi rétegződést az iskolai végzettség és a foglalkozási szerkezet alapján célszerű feltérképezni. A térbeli-területi alapú rétegződési folyamatokat pedig a fenti két jelenség városrészi alapú összehasonlításával. Problémát jelent, hogy a térbeli-társadalmi rétegződési folyamatok, a városi társadalom strukturális-tagozódási mintázatainak új aspektusait a frissebb népszámlálási adatok, illetve új, átfogó, nagymintás kérdőíves kutatások hiányában nem lehet objektíven megítélni a helyzetelemzés időpontjában. Az iskolai végzettségi, illetve a foglalkozási szerkezeti rétegződési folyamatok esetében továbbra is csak a 2011-es népszámlálás adatai a mérvadó források. A népszámlálás eredményei – Győr esetében szerencsére – kiegészíthetők egy 2013 végén készült több mint 3000 fős reprezentatív és tudományos igényű kérdőíves adatfelvétel eredményeivel is (Csizmadia–Tóth 2014; Csizmadia–Páthy–Tóth 2015), amelyek árnyaltabb képet adnak az évtized első feléről. Viszont az elmúlt 7-8 év változásairól ebben a témakörben nem állnak rendelkezésre megbízható statisztikai adatok és kutatási eredmények.

Iskolai végzettségen alapuló társadalmi rétegződés

A legmagasabb iskolai végzettség radikális átalakuláson ment keresztül a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben megyei és városi szinten. Már 2011-re is a felére csökkent a térségben a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké megduplázódott. A magasabban kvalifikált, iskolázottabb társadalmi rétegek aránya folyamatosan emelkedett a tágabb várostérségben és Győrben is.

24. ábra A legmagasabb iskolai végzettség megoszlása Győrben és Magyarországon, illetve a diplomások aránya különböző területegységekben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó Vizsgálat...2014: 54.

Győr **iskolázottsági alapú társadalmi rétegződése** a nagyvárosi jellegből fakadóan eltér az országos arányoktól. Győrben magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya, míg az országos átlagnál jóval kisebb az alacsonyabban kvalifikáltak rétege. Már 2011-ben is a város minden ötödik lakosa diplomával rendelkezett. A felsőoktatási expanzió vélhetően a 2010-es években is éreztette a hatását, illetve a diplomások nagyvárosi zónákban megfigyelhető koncentrációja is tovább erősödött, így napjainkra vélhetően még kedvezőbb a város végzettségi-képzettségi alapú tagozódásának a mintázata. A 2013 év végén felvett 3038 fős reprezentatív kérdőíves kutatás során megkérdezett városi válaszadói mintában a legmagasabb iskolai végzettség adatai a következőképpen alakultak: nyolc általános vagy kevesebb 12%, szakmunkásképző 22%, szakközépiskola vagy technikum 29%, gimnázium 11%, főiskola 16%, egyetem 9%. Az akkori vizsgálat során már a városi népesség negyede volt felsőfokú végzettségűnek tekinthető.

Foglalkozási szerkezeten alapuló rétegződés

A társadalmi rétegződés pontosabb és mélyebb összefüggéseit és jellemzőit az aktív korosztály esetében a foglalkozási szerkezettel lehet megragadni. Sajnos ennél a témakörnél sem állnak rendelkezésre friss statisztikai adatok és kutatási eredmények, sőt erre a területre már a 2011-es népszámlálás sem tér ki külön.

Ugyanakkor a 2013 év végén felvett 3038 fős, reprezentatív kérdőíves kutatás során megkérdezett városi válaszadói mintában a legutolsó foglalkozás, beosztás adatai a következőképpen alakultak megoszlási sorrendben: szakmunkás 28%, diploma nélküli szellemi 21%, betanított vagy segédmunkás 15%, diplomás szellemi 14%, vezető beosztású 9%, vállalkozó 5%, sosem dolgozott 5%. Az évtized első felében a foglalkozási rétegződési struktúra gerincét tehát egy nagyjából 43 százaléknyi fizikai foglalkozású, és egy további 21 százaléknyi diploma nélküli szolgáltatói szellemi csoport alkotta a városban. Az azonos empirikus adatokon alapuló normatív-funkcionalista osztályszerkezeti modellje a városnak (Csizmadia–Páthy–Tóth 2015) olyan kategóriákat használt, amelyek figyelembe vették a gazdasági aktivitás-

inaktivitás dimenzióját is, és összehasonlítható a város vonzáskörzetével, a többi megyei jogú várossal és az országos adatokkal; ennek eredményét ld. az alábbi táblázatban.

7. Táblázat Győr város normatív-funkcionalista osztálykategóriáinak megoszlása, 2013-2015, Forrás:

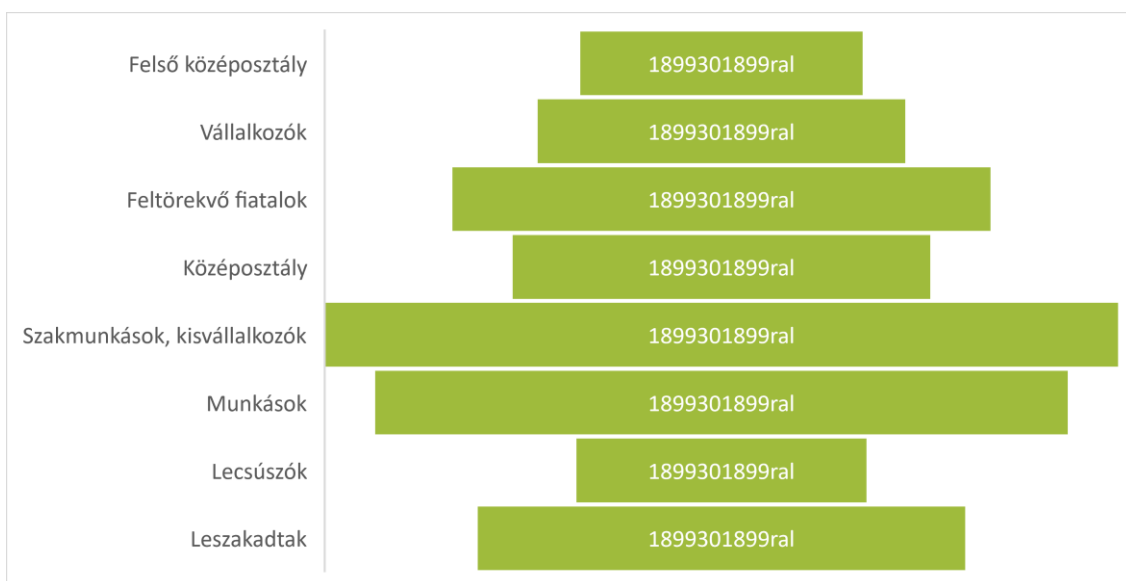
Csizmadia–Páthy–Tóth 2015: 100.

	Győr	Győr vonzáskörzete	Győr és vonzáskörzete együtt	Megyei jogú városok	Magyarország
vállalkozó	5,7	6,3	6	6,1	5,9
vezető	2,6	1,3	1,9	2,2	1,8
szakértő	9,3	6,6	8	8	6,4
egyéb szellemi	9,4	8,3	8,9	9,9	8,5
szakmunkás	16,7	18,3	17,5	12,9	12,9
betanított munkás	5,4	9,8	7,6	6,6	6,6
segédmunkás	1,5	3,5	2,5	4,3	4,3
munkanélküli	3	3,1	3,1	6,7	6,7
öregségi nyugdíjas	29,2	28	28,6	24,6	24,6
rokkantsági nyugdíjas	3,5	3,3	3,4	5	5
egyéb inaktív	5,3	5,5	5,4	8,3	8,3
gyermek, tanuló	8,4	6	7,2	8,9	8,9

Győrben a vizsgált időszakban az országos adatokhoz és a megyei jogú városokhoz képest is valamivel felülreprezentált volt a helyi társadalomban a vezetők, szakértők, szellemi foglalkozásúak, de leginkább a szakmunkások és a nyugdíjasok csoportja. Ezzel szemben alacsonyabb arányban voltak jelen a segédmunkások, munkanélküliek, rokkantsági nyugdíjasok, inaktívak és a tanulók. Az alacsonyabban kvalifikált, kékgalléros foglalkozásokkal jellemezhető osztályok általában a város vonzáskörzetében voltak jelen nagyobb arányban.

Erőforrás alapú rétegződési csoportok Győrben

Készült egy **összetett rétegződési modell** is Győr városára ebben az időszakban (Csizmadia–Tóth 2014), amely egyszerre vette figyelembe a lakosság társadalm szerkezeti elhelyezkedésének alakulásában a gazdasági, humán és kapcsolati erőforrásokat (az anyagi-vagyoni, a humán-kulturális és a társadalmi-kapcsolati tőkét). Ezen státuszalakító tényezők alapján összesen nyolc társadalmi réteg került meghatározásra a városi helyi társadalom leírása és a társadalmi rétegződés „alakjának” beazonosítása céljából.

25. ábra Győr társadalmi rétegződésének komplex, nyolc elemű modellje, 2014, Forrás: Csizmadia–Tóth, 2014: 25.

Alapvetően a korabeli országos osztályszerkezeti kutatások (pl. Osztálylétszám, 2014) tipikus „körte alakzatához” képest Győr társadalmi szerkezetének formája kissé eltérő volt ebben az időszakban, hiszen Győr egy országosan fejlettek tekinthető regionális központként funkcionáló középváros szerkezeti sajátosságait hordozza magán. Összekapcsolódva az iskolázottsági és foglalkozási rétegződés eredményeivel, ennél a rétegződési modellnél az figyelhető meg, hogy a győri társadalom legmarkánsabb (legnagyobb arányú) rétegének a szakképzett munkások, kisvállalkozók, majd a képzetlen munkás rétegek tekinthetőek. A társadalmi réteghelyzet alakulását nagyban befolyásolják a szocio-demográfiai tényezők. A kutatások alapján elmondható, hogy a kor és az iskolai végzettség egyértelműen erős magyarázó erővel bír az egyes rétegek összetételét tekintve. A társadalmi erőforrásokra alapozott rétegződési modellben a város idősebb életkorú és alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező társadalmi csoportjai nagy arányban koncentrálnak az alsó három, de különösen a lecsúszó és leszakadó rétegek kategóriáiban. Ezzel szemben a felsőfokú végzettségű lakosság inkább a kedvezőbb státuszú rétegek kategóriáiban koncentrálnak.

Társadalmi mobilitás

A városban zajló társadalmi (intra- és intergenerációs) mobilitási folyamatokról szintén a 2013-as nagymintás lakossági kérdőíves kutatás alapján lehet néhány lényeges elemet összefoglalni (Róbert 2014). A kutatás főbb megállapításai szerint a **társadalmi mobilitás** vonatkozásában Győrött is jellemző folyamat az egyenlőtlenségek újratermelődése. Eszerint a jobb családi háttér, a diplomás szülők, a vezető beosztás jelentősen növeli a magasabb végzettség és ezáltal potenciálisan magasabb életszínvonal

elérésének az esélyeit. Ezzel szemben az alacsony iskolai végzettséggel és jövedelemmel rendelkező szülői háttér sokszor predestinálja a következő generációt is az alacsonyabb végzettség elérésére.

Szülői foglalkozás	Felsővezető	Középvezető	Diplomás szellemi	Önálló vállalkozó	Szellemi	Fizikai munkás*
Felsővezető	13,8	1,4	9,5	6,2	5,6	<u>2,0</u>
Középvezető	10,3	24,3	25,6	13,5	15,6	<u>8,1</u>
Önálló vállalkozó	6,9	2,9	3,9	3,2	6,8	5,0
Szellemi dolgozó	20,7	25,7	31,2	23,2	26,9	<u>14,7</u>
Beosztott fizikai alkalmazott	48,3	45,7	<u>29,8</u>	53,9	<u>45,1</u>	70,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	29	70	359	406	409	1180

Megjegyzés: Dőltten szedve, ahol a cellagyakoriság szignifikánsan pozitívan eltér a véletlen eloszlástól; aláhúzva, ahol ugyanez az eltérés szignifikánsan negatívan van jelen. Az eltérés az adjusted residual értékeken alapszik, amely azt mutatja, hogy a táblázatban mely cella szignifikánsan felül- vagy alulreprezentált a megfigyelések véletlen eloszlásához képest. A vezetőkre vonatkozó oszlopokban a megoszlásokat az alacsony esetszámoknak megfelelően óvatosan kell kezelni.

*Itt szerepelnek a közvetlen termelésirányítók és az alsóvezetők is.

26. ábra Foglalkozási alapú intergenerációs mobilitás – foglalkozás megoszlása a szülők foglalkozása szerint, %, 2013, Forrás: Róbert 2014: 42.

A családi-társadalmi **származás a foglalkozásra** is erős hatást gyakorol (**Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**). A győri társadalomban az iskolázottság és a foglalkozás viszonya kongruens, erősen összefügg egymással a helyi munkaerőpiacion is. A győri társadalomban is előnyt jelent a felsőfokú végzettség, az iskolázottság; közvetlenül, illetve közvetetten a foglalkozáson keresztül határozza meg a jövedelmeket (Róbert 2014: 47).

A foglalkozási alapú generációk közötti mobilitás adatai alapján jelentős az összefüggés a szülők és a vizsgálatban megkérdezett győri lakosok foglalkozása között, tehát **alacsony a foglalkozási mobilitás**, jelentős „újtermelődesi tendenciák” figyelhetők meg a városban. A diplomás szellemi foglalkozásúak például egyértelműen olyan családokból származnak, ahol a szülők maguk is szellemi dolgozók, vagy vezető beosztásúak voltak, illetve a fizikai foglalkozásúak 70 százalékának a szülei is fizikai foglalkozásúak voltak (Róbert 2014: 41).

Térbeli-területi alapú rétegződés

Az újabb népszámlálási adatok hiányában a térbeli-területi alapú társadalmi tagozódás és egyenlőtlenség vizsgálata is kizárólag a korábbi adatok használatára, és az azóta készült nagyobb mintás kérdőíves kutatások adataira alapozható (Csizmadia-Tóth 2014; Páthy 2014; Csizmadia-Páthy-Tóth 2015). Az integrált településfejlesztési stratégia megalapozó vizsgálatának (2014) megállapításai a 2010-

es évek elejére vonatkozóan az iskolai alapú társadalmi rétegződés térbeli-területi vonatkozásairól a következők voltak:

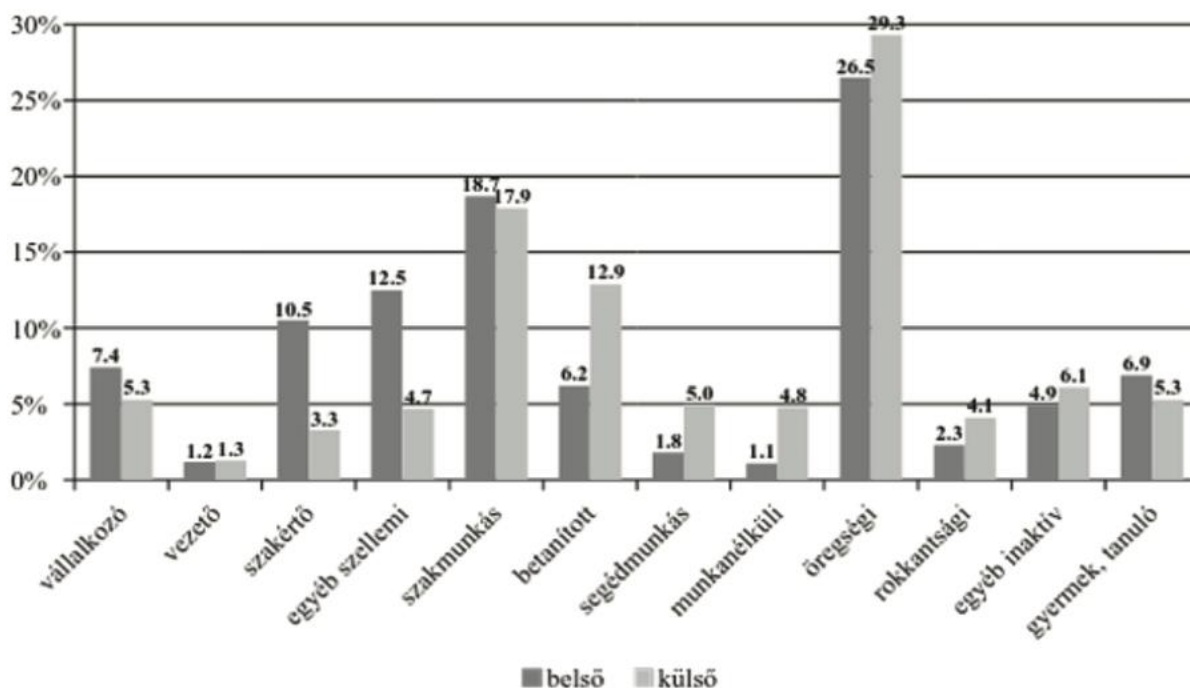
- Győr vonzáskörzetében, agglomerációjában az iskolázottság szempontjából magasan kvalifikált rétegek aránya alacsonyabb,
- csak néhány kiugró helyzetű agglomerációs település található, ahol magas a diplomások aránya (pl. Győrújbarát, Győrújfalú, Vámoszabadi), tehát a várostérség szuburbanizációs tengelyein jelent meg a magasabban képzett társadalmi rétegek koncentrációja,
- a diplomásoknak a várostól délre, dél-nyugatra elhelyezkedő agglomerációs zónában a legkisebb az aránya, néhol csak 7-8 százalékos megoszlási rátákkal (pl. Koroncó, Rábapatona).

8. Táblázat A győri agglomerációhoz tartozó települések iskolázottsági adatai, 2011

Település	Diplomások aránya	Legalább érettségizettek aránya
Győrújbarát	23,6%	51,7%
Győrújfalú	23,4%	55,1%
Győr	20,8%	54,6%
Vámoszabadi	18,7%	46,9%
Győrzámoly	17,6%	47,7%
Kisbajcs	17,0%	50,9%
Ikrény	14,9%	40,5%
Abda	14,5%	44,1%
Győrladamér	14,3%	39,9%
Nyúl	14,3%	40,6%
Dunaszeg	14,1%	40,7%
Nagybajcs	12,7%	41,0%
Écs	11,9%	37,5%
Hédervár	11,7%	34,2%
Dunaszentpál	11,3%	33,8%
Öttevény	11,1%	41,4%
Kunsziget	10,5%	36,6%
Győrság	10,5%	34,7%
Börcs	10,0%	37,2%
Mecsér	9,8%	31,9%
Enese	9,1%	30,4%
Lébény	8,9%	32,2%
Vének	8,7%	33,5%
Gönyű	8,6%	33,8%
Kóny	8,4%	36,5%
Győrszemere	8,2%	31,4%
Mosonszentmiklós	7,9%	32,0%
Rábapatona	7,7%	32,0%
Koroncó	7,4%	28,3%
Agglomeráció átlaga	12,7%	39,0%
Megye összesen	14,3%	43,0%

Forrás: ITS Megalapozó vizsgálat 2014: 58.

A 2013-ban végzett 3000 fős győri lakossági szociológiai felmérés egy 1000 fős kiegészítő mintán az agglomeráció és a tágabb vonzáskörzet lakosságát is vizsgálta (Csizmadia-Tóth 2014). Ebből rekonstruálható a „belső” és a „külső” **agglomerációs zóna népességének foglalkozási alapú társadalmi rétegződése** (Hiba! A hivatkozási forrás nem található.).

27. ábra Győr belső és külső agglomerációs övezetének foglalkozási alapú társadalmi rétegződése, 2013,

Forrás: Csizmadia-Páthy-Tóth 2015: 113.

Az eredményekből jól kirajzolódik, hogy Győr mellett a belső agglomerációs zónában volt magasabb a vezető beosztásúak, a szakértők, a szellemi foglalkozásúak és a vállalkozók aránya. Tehát a Győrhöz térben közelebbi agglomerációs övezetekben koncentrált a magasabb státuszú népesség, míg az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozásúak és a munkanélküliek inkább a külső agglomerációs övezetekben jelentek meg magasabb arányban (Csizmadia-Páthy-Tóth 2015).

A **társadalmi rétegződés városon belüli**, városrészi társadalmi különbségei, egyenlőtlenségei esetében is az iskolai végzettség és a foglalkozás-beosztás alapján lehet vizsgálni a térbeli sajátosságokat. Ezen sajátosságok már a 2011-es népszámlálásnál is tetten érhetők. Az elmúlt 10 év változásának dinamikájáról nem rendelkezünk adatokkal, de vélhetően differenciáltan változott és különböző ütemben emelkedett az egyes városrészekben élő népesség iskolai végzettsége.

Városrész	Felsőfokú végzettségűek aránya (a 25 éves és annál idősebb népességben belül), %	Lakónépességben belül 25-x évesek száma, fő
Révfalu	43,8%	5378
Városrét	42,9%	196
Pinnyéd	35,1%	653
Belváros	34,7%	7443
Bácsa	33,1%	1593
Nádorváros	29,1%	14520
Ménfőcsanak	28,3%	6796
Marcalváros II.	25,8%	4420
Szabadhegy	25,7%	9325
Győr összesen	25,4%	94640
Kisbácsa	24,9%	1999
Kismegyer	24,7%	887
Sziget	24,5%	3397
Ipari park	21,7%	549
Likócs	21,4%	682
Győrszentiván	21,3%	6081
Gyirmót	20,4%	993
Janicsfalu	20,2%	981
Marcalváros I.	20,1%	7657
Újváros	19,6%	3762
Gyárváros	18,7%	4176
Adyváros	16,2%	11469
Sárás	14,5%	256
Külterület	8,3%	1294

28. ábra A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya Győr városrészeiben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó vizsgálat... 2014: 59.

A 2013-as kérdőíves kutatásból származó adatok hasonló mintázatot mutatnak. A győri városrészek és lakóövezetek társadalmi tagozódását bemutató tanulmány (Páthy 2014) fő következtetése az volt, hogy a különböző társadalmi csoportokba tartozók lakókörnyezet, illetve városrész szerinti megoszlásában jelentős különbségek figyelhetők meg. Bizonyos városrészek homogénebbek, kimutatható a relatív alacsony (pl. Újváros, Sziget, lakótelepek), illetve magas státuszú rétegekbe (pl. Révfalu, Gyárváros, Győrszentiván) tartozók dominanciája. Több esetben viszont heterogénebb képet mutat a város területi alapú társadalmi tagozódása. A felső középosztály, a „hagyományos” középrétegek (magas iskolázottság, jobb kapcsolati és kulturális tőke) a belső lakóövezetek esetében felülreprezentáltak. Ezzel szemben a kedvező jövedelmi és vagyoni helyzetű, viszont kevésbé iskolázott, gyengébb kulturális és/vagy kapcsolati tőkével rendelkező középosztályi réteg elsődlegesen a kertes lakóövezetekben van jelen. A városrészek mellett lakóövezet típusok szerint is elemezhető az egyes társadalmi rétegek térbeli megoszlása Győrben. A vállalkozói és vezető beosztású társadalmi réteg tagjai a kertes

lakóövezetekben éltek nagyobb arányban, az értelmiségi/szakértői csoport pedig a belső lakóövezetekben volt felülreprezentált. Ezzel szemben az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozású rétegek (betanított munkás, segédmunkás, munkanélküli) az átlagnál magasabb arányban jelentek meg a lakótelepeken, külső- és kertés lakóövezetekben. Az idősebb korosztály, a nyugdíjasok térbeli eloszlása esetében a belváros és a belső lakóövezetek a fő célterületek Győrben.

Osztályok	Győr összesen	Belváros	Belső lakó-övezet	Lakótelep	Külső lakó-övezet	Kertés lakóövezet
Vállalkozó	5,7	7,2	6,2	4,0	4,8	7,6
Vezető	2,6	2,4	1,5	1,7	2,8	4,4
Értelmiségi, szakértő	9,3	6,3	12,7	9,4	8,9	8,3
Egyéb szellemi	9,4	10,1	9,8	10,3	7,6	9,3
Szaktanácsadó	16,7	15,5	15,2	19,1	14,7	16,0
Betanított munkás	5,4	5,3	4,0	7,7	4,8	3,8
Segédmunkás	1,5	0,5	0,6	0,8	3,6	2,0
Munkanélküli	3,0	2,4	2,3	3,5	4,4	2,0
Öregségi nyugdíjas	29,2	39,1	31,8	26,6	29,2	28,3
Rokkantsági nyugdíjas	3,5	1,9	3,1	4,3	3,8	3,0
Egyéb inaktív	5,3	2,9	5,0	4,3	8,0	5,5
Tanuló	8,4	6,3	7,9	8,3	7,6	10,0

29. ábra Az egyes foglalkozási-funkcionális társadalmi csoportok aránya Győrben lakóövezetenként, %, 2013, Forrás: Csizmadia–Páthy–Tóth 2015: 110.

Az évtized második felében folytatódó átalakulási mechanizmusok és tendenciák iránya és intenzitása viszont a megfelelő adatforrások hiányában még nem körvonalazható. A megfelelő teljes populációt érintő és nagymintás adatfelvételek hiányában nem lehet pontosan felvázolni az elmúlt 6-7 évben bekövetkezett társadalmi szerkezeti átalakulásokat és azok térbeli, városon belüli területi elrendeződési aspektusait. Mindezekben nyújthatnak majd részleges támpontot a 2022-es népszámlálás adatai; azok ismeretében érdemes lesz frissíteni e fejezetet.

Települési identitás

A települési identitás fontos pillére a jól működő városi társadalomnak, amely segítségével valódi közösség formálódhat. Az identitás egyik fő alapköve a történelmi múlt: Győr püspöki székhely, egyetemi- és iskolaváros, kulturális és szolgáltató központ egyben, amelynek vonzáskörzete túlnyúlik az ország határán. A városfejlődés a városrészek folyamatos funkcióváltásainak eredménye. A győri polgárosodás az 1743-as szabadkirályi várossá nyilvánítás után indulhatott meg, így a város a 18-19.

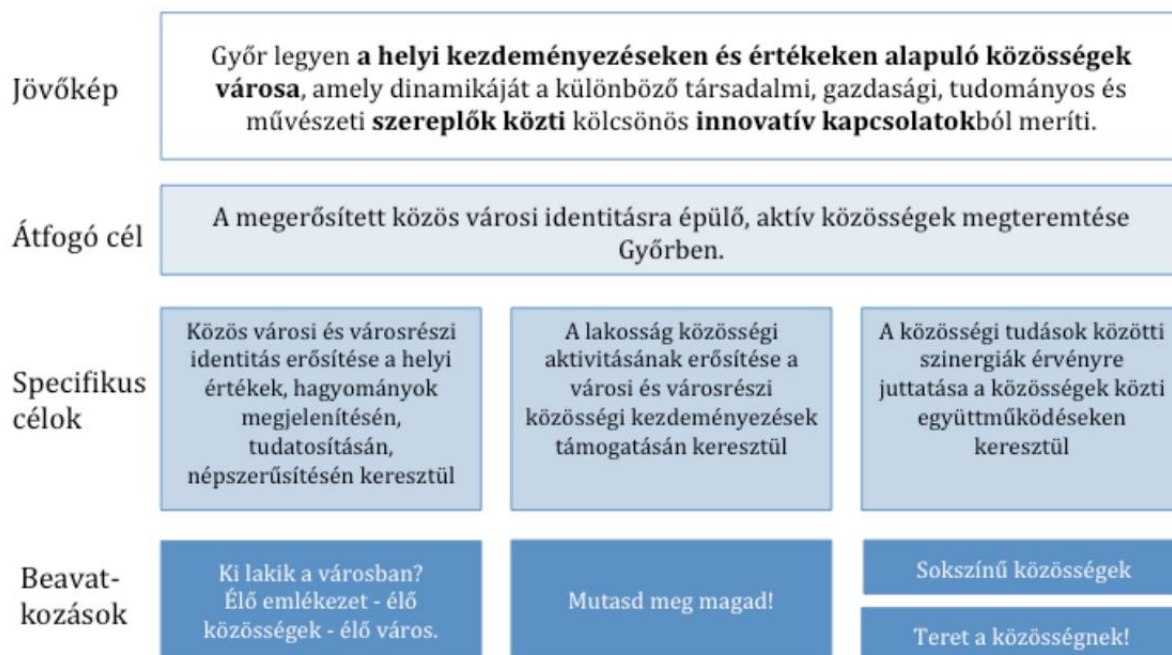
század fordulóján gabona és állatkereskedelmi központként funkcionált, majd fokozatosan erősödött az ipari funkció a vasút megjelenésével. A 20. századra az ipari jelleg erősödése volt a jellemző, kiváltképp a gépgyártás, textilipar, élelmiszeripar, és a könnyűipar. Ennek a gyors fejlődési tendenciának köszönhetően a település lakosságszáma a 20. századra megduplázódott a 19. századi 16 ezer főről.

A következő fejlődési ciklusában Győr a II. világháború utáni államosított gazdaságban tovább erősítette ipari szerepét. Gyári és üzemi fejlődtek, és az ötvenes években kialakított új megyerendszerben, Győr-Moson-Sopron megye székhelye lett, mindeközben a népességszáma folyamatosan nőtt. A 20. században az iparon belül a járműipar vált meghatározóvá, amely mellett napjainkra a város kiemelt figyelmet fordít az idegenforgalomra, a sport- és egészségturizmusra, illetve az új technológiákon alapuló szolgáltatásokra. Ezek együttes fejlődése, a város földrajzi pozíciója harmonikusan kiegészítik egymást, erősítik a város arculatát. A város másfél évtizede elindított új településfejlesztési irányjai, az itt elért sikerek mára érezhetőek. Az így elért sportsikerek, sportdiplomáciai eredmények egyértelműen erősítik Győrhöz való kötődést, erősítik a városi identitást. Tovább kell folytatni a városrészi sportinfrastruktúra fejlesztését, illetve felújítását, amivel új közösségi tereket nyerhet a város.

Győrben a főbb közösségi színterek a belváros, a vízparti területek, valamint a szabadon látogatható sport és rekreációs terek. A város fejlett sportinfrastruktúrával rendelkezik, viszont településszerkezetét a mozaikszerű tagoltság jellemzi, a térbeli egyenlőtlenség pedig hozzájárul az egymástól elkülönülő, izolált közösségek létrejöttéhez. Ezt a helyzetet tovább rontja, hogy hiányoznak a különböző generációk, etnikumok és eltérő érdeklődésű csoportok találkozóhelyei, azaz kevés a multifunkcionális kulturális és szabadidős tér.³ További kihívásként jelentkezik, hogy az egyes csoportok megszólítása is nehézségekbe ütközik. A középiskolás és egyetemista korosztályhoz tartozók bármennyire is jelentős számban képviseltetik magukat a város életében, eltérő elvárásaik miatt a zenei és a sportprogramok kivételével nehezen kimozdíthatók.

A Helyi Közösségfejlesztési Stratégia 2014-2020 célkitűzései a lakossággal és a kulcsszereplőkkel történő egyeztetések során rajzolódott ki, ahol alapvető szükségletként a helyi identitás erősítése jelent meg, amihez kapcsolódóan a jól működő, de izolált közösségek közti kapcsolatteremtés, a közösségeknek biztosított terek fejlesztése és a passzív lakosság közösségi életbe történő bevonása fogalmazódott meg.

³ https://www.clld.arrabona.eu/wp-content/uploads/sites/9/2018/11/HKFS_Gyor_20160629.pdf (Helyi Közösségfejlesztési Stratégia 2014-2020)

30. ábra A Helyi Közösségfejlesztési Stratégia célkitűzései, Forrás: Győr Helyi Közösségfejlesztési Stratégia 2014-2020

A helyi identitást tovább erősíti a városban a közösségi művelődési intézményrendszer, ahol több művelődési ház, és intézmény nyújt terepet a szórakozásnak és művelődésnek egyaránt. Mindemellert jelentős a győri állatkert, amely a fajmegőrzésben, fajmentésben, és a tudományos ismeretterjesztésben játszik fontos szerepet. A művészeteken belül pedig a színház, múzeumok, kiállítóterem, zene- és táncművészet színvonala kiemelkedő. Ezek az identitást erősen befolyásoló tényezők további kifejtésre kerülnek az 1.6.1.4. közművelődés című fejezetben.

A győri sport is jelentős közösségépítő és identitásfejlesztő tényező. A sportos életvitelre történő nevelés a közoktatásban is hangsúlyosan megjelenik, valamint számos lehetőség áll rendelkezésre a közösségi sportok kedvelői számára az iskola falain kívül is. A sport és az oktatási intézmények kapcsolatában a hosszú távú cél Győr számára, hogy az Önkormányzat, a sportélet szereplői, az intézmények és a lakosság érdekei leginkább összhangba kerüljenek, annak érdekében, hogy a lehető legmagasabb sporteredményeket és a jelenleginél mentálisan és fizikálisan egészségesebb társadalmat lehessen építeni.⁴

Összességében Győr jelentős városi identitásjegyekkel rendelkezik, amelyet tovább erősít a város különböző elemei, szimbólumai, (városi címer, szlogen, logó, és a 750 éves városi múlt), amelyek magukba sűrítik mindazt a történeti hátteret, önmeghatározási folyamatot, amivel a város identifikálja magát saját lakossága és a külső érdeklődők számára. A győri városmárka, imázs esetében pedig a

⁴ <https://gyor.hu/easy-docs/620e8043ccf60> Győr MVJ Sportkonceptió 2021-2026

folyók, a kultúra, a történelem, az együttműködés és a folyamatos megújulóképesség lehetőségei jelentik a hivatkozási pontokat.

Összefoglalás

A város állandó népessége az évtized közepétől folyamatos csökkenő tendenciát mutat, míg a lakónépesség az évtized második felében jelentős növekedésnek indult elérve a 133 ezer főt. Az évtized egészében a **természetes fogyás** jellemezte Győr városát és a Győri járás egészét is. Évente nagyságrendileg átlagosan kb. 300 fővel haladta meg a halálozások száma a születéseket. Az országos tendenciákhoz képest viszont Győr-Moson-Sopron megye egészének, a Győri járásnak és Győr városának is alacsonyabbak volt a népességfogyási rátái a vizsgált évtizedben. Győr **vándorlási különbözete** a vizsgált időszak mindegyik évében **pozitív** volt. Az évtized második felében, de főként az elmúlt néhány évben növekedett Győr ideiglenes és állandó vándorlási többlete, ellensúlyozva a természetes fogyásból fakadó népességszám csökkenést. A **koronavírus-járvány** hatására ugyanakkor változások álltak be a fenti folyamatokban: 2020-ban megugrott a halálozások száma, valamint jelentős kiáramlás is megfigyelhető volt (az agglomerációba és vidéki területekre). 2021-re is hasonlóan kedvezőtlen értékek várhatók, ám lehetséges, hogy hosszú távon visszaállnak az előző évtizedben jellemző trendek.

A demográfiai folyamatok legkritikusabb pontja a városi társadalom egyre erőteljesebb ütemű **előregedése**, korszerkezetének folyamatos eltolódása az idősödő, egyre inkább „őszülő” lokális korstruktúra irányába. A 65 év feletti csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 10 év alatt összesen 23 százalékponttal emelkedett, 2020-ban már közel 33 ezer fős korcsoportként a lakosság közel 27 százaléka tartozott az idősödő és idős korosztályhoz. Győrben – mint nagyvárosi helyi társadalomban – jóval erőteljesebb az előregedési folyamat, mint a Győri járásban, Győr-Moson-Sopron megyében vagy az ország egészében. Jelentős változások történtek a házassági mozgalom alakulásában is az évtized második felében: a házasságkötések száma emelkedő, a válások száma csökkenő tendenciát mutat, így a **válási arányszám megfeleződött**.

Győr és vonzáskörzetének **foglalkoztatási rátája nagyon kedvező**, alacsony a térség potenciális munkaerő-tartaléka, a különböző munkanélküliségi mutatók adatai alapján pedig nagyon kedvezően alakult az évtized második felében a foglalkoztatottság. Gyakorlatilag 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában, a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is egy folyamatos csökkenési trend indult el, az évtized végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskereső aránya. A foglalkoztatási statisztikák alapján elmondható, hogy a város munkanélküliség helyett jellemzően **munkaerőhiánnyal küzd**, ami hosszútávon a fejlődés gátját jelentheti.

Győr, mint regionális gazdasági és társadalmi központ, belső- és külső vonzáskörzetével együtt az ország egyik legfejlettebb térsége a fővárosi régió mellett. Ez nem csak a fenti kedvező foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatokban nyilvánul meg, **hanem az országos átlagnál jelentősen jobb jövedelmi viszonyokban és életminőségben** is. A város népességének több mint a fele adófizető, és egy évtized leforgása alatt az egy lakosra jutó nettó jövedelem értéke megduplázódott a településen, elérve a közel 1,7 millió forintot. Tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolódott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt. Emellett Győr az **egyik legkedvezőbb életminőségű magyar városnak** is számít.

A pozitív vándorlási egyenleg és a lakásállomány dinamikus növekedési adatai alapján a **háztartások számának emelkedése** is folytatódott az elmúlt évtizedben. Az elmúlt két évtized alatt évi átlagban 1%-kal bővült a város lakásállománya. A lakásépítések üteme a 2010-es években emelkedett, 2020-ban már a teljes lakásállomány 2% volt új építésű; ez időszakban nagyrészt a háromszobás és annál nagyobb lakások építése dominált. A **lakások közműellátottsága nagyjából teljesnek mondható**, a lakásállomány szinte teljes hányada hálózati vízvezetékkel ellátott és be van kapcsolva a közcsatorna-hálózatba.

Az elmúlt években végzett városi lakossági kérdőíves kutatások alapján megállapítható, hogy a megkérdezett **győri lakosok mind az egyéni élethelyzetükkel, mind a város különböző adottságaival alapvetően** elégedettek, különösen a vásárlási és sportolási lehetőségekkel, a kulturális élettel és a városi programokkal. Kedvezőtlenebb volt a megítélése az egyéni és háztartási anyagi helyzetének/életszínvonalnak, illetve a városi tömegközlekedés, köztisztaság és a közutak állapotának. Az idősebb korosztályok kritikusabban nyilatkoztak a szociális- és egészségügyi ellátásokról is.

Az iskolai végzettséggel összefüggő társadalomszerkezeti átalakulási folyamatok vélhetően folytatódtak, sőt fel is erősödhetek az elmúlt évtizedben. A legmagasabb iskolai végzettségűek aránya radikális átalakuláson ment keresztül a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben megyei és városi szinten. Már 2011-re is a felére csökkent a térségben az általános iskolai végzettségűek aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké megduplázódott. A magasabban kvalifikált iskolázottabb társadalmi rétegek aránya folyamatosan emelkedett a tágabb várostérségben és Győrben is. **Győrben magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya**, míg az országos átlagnál jóval kisebb az alacsonyabban kvalifikáltak rétege. Győrben magasabb az országos átlagnál a szellemi foglalkozásúak aránya a foglalkoztatottak körében, a foglalkozási alapú rétegmodell fővárosi-nagyvárosi jellemzőket mutatott, amelynek fő sajátossága a vezető, értelmiségi és beosztott szellemi szolgáltató munkakörök koncentrációja. A győri társadalomban ugyanakkor a **legnagyobb arányban** továbbra is **a szakképzett munkások, kisvállalkozók**, majd a képzetlen munkás rétegek jelennek meg.

Természetesen Győr sem jelent kivételt az egyenlőtlenségek újratermelődésében. A **helyi társadalom mobilitásának alakulása megfelelt az országos tendenciáknak**: a jobb családi háttér – a diplomás vagy vezető beosztású szülők – jelentősen növelik a magasabb végzettség elérésének az esélyeit, míg az alacsonyabb státusból ritkább a felfelé irányuló mobilitás. Győr mellett a belső agglomerációs zónában volt magasabb a vezető beosztásúak, a szakértők, a szellemi foglalkozásúak és a vállalkozók aránya. Tehát a Győrhöz térben közelebbi agglomerációs övezetekben koncentráltabb a magasabb státuszú népesség, míg az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozásúak és a munkanélküliek inkább a külső agglomerációs övezetekben jelentek meg magasabb arányban. A **különböző társadalmi csoportokba tartozók lakókörnyezet, illetve városrész szerinti megoszlásában is jelentős különbségek figyelhetők meg**. Bizonyos városrészek homogénebbek, kimutatható a relatíve alacsony (pl. Újváros, Sziget, lakótelepek), illetve magas státuszú rétegekbe (pl. Révfa, Gyárváros, Győrszentiván) tartozók dominanciája, a többi városrész azonban jellemzően heterogén társadalmi összetétellel rendelkezik.

A város földrajzi pozíciója és a városfejlődés történeti rétegei harmonikusan kiegészítik és erősítik egymást. Együtt szilárd alapot szolgáltatnak arra, hogy a városimázs és a győri identitás pillérei legyenek. A város lakossága tisztában van és erősen kötődik ehhez a múlthoz. A városban másfél évtizede elindított új településfejlesztési irányok: sportgazdaság, idegenforgalom hatásai, az itt elért sikerek mára érezhetőek. Az így elért sportsikerek, sportdiplomáciai eredmények egyértelműen erősítik Győrhöz való kötődést, erősítik a városi identitást. Tovább kell folytatni a városrészi sportinfrastruktúra fejlesztését, illetve felújítását, amivel új közösségi tereket nyerhet a város. Az egyházi központi helyzetből, a szerzetesrendek jelenlétéből és színes vallási közösségi életből nem csak spirituális szempontból profitál a város, hiszen az oktatásban, a szociális ellátásban, idegenforgalmi és kulturális szempontból is fontos szereplői a fenti szervezetek a városnak. A város civil szerveződései, illetve informális közösségei munkájukkal hatékonyan egészítik ki a város fejlesztéseit programjait. Országos összevetésben támogatottságuk erősebb, mint a magyar átlag. Az egyetem nemzetköziesítési programja révén pedig új nemzetközi kapcsolatokkal bővíthet a város a jövőben. Győr külső és belső imázsának elemei olyan szimbólumok (címer, szlogen, logo, 750 éves városi múlt), amelyek magukba sűrítik mindazt a történeti hátteret, önmeghatározási folyamatot, amivel a város identifikálja magát saját lakossága és a külső érdeklődők számára. A győri városmárka, imázs esetében a folyók, a kultúra, a történelem, az együttműködés és a folyamatos megújulóképesség lehetőségei jelentik a hivatkozási pontokat.

2.1.6 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

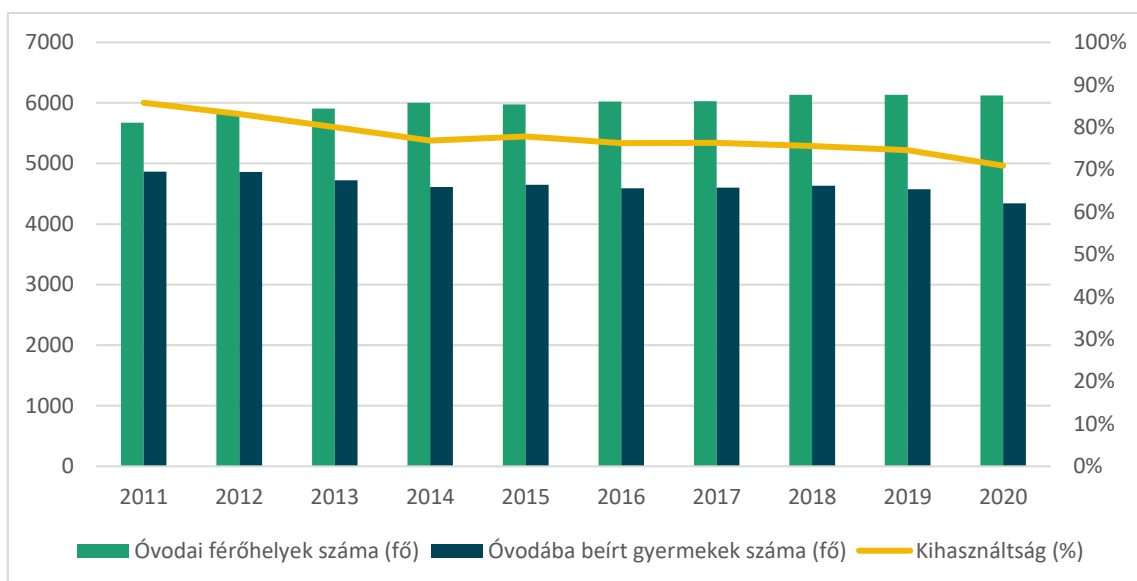
Humán közszolgáltatások

Oktatás

Győr oktatási téren fontos szerepet tölt be regionális, agglomerációs és járási szinten egyaránt. Az **iskolavárosi jelleg** az oktatási és nevelési intézmények minden típusában és pontján érzékelhető, ugyanakkor az oktatás magasabb szintjein markánsabban. Az intézmények működtetésének háttére jelentős változáson ment át 2013 óta, amikor az addig önkormányzati fenntartás alatt álló iskolák köznevelési feladatellátása állami kézbe, az akkor létrehozott Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (napjainkban Klebelsberg Központ, közismertebb nevén KLIK) kezelésébe került. Győr város óvodái pedig továbbra is önkormányzati kezelésben működnek tovább. A szakképzés rendszere is hasonlóan nagy horderejű változásokon ment keresztül, ahol az egyes intézmények fenntartóivá az adott területen működő Szakképzési Centrumok váltak. De találhatóak a városban az intézményfenntartók között alapítványok, egyházak, szerzetesrendek, de intézményfenntartóként jelenik meg alap- és középfokon az egyetem is. A középfokú oktatás belső rendszere is többszöri átalakításon ment át az elmúlt években, a szakképzésben 2015-ben megjelentek a szakgimnáziumok a szakközépiskolák helyett, míg a szakközépiskola elnevezés a továbbiakban a szakiskolákra használt kifejezés lett. 2021-től újabb változások következtek, a szakgimnáziumok helyét átvették a technikumok, a szakközépiskolák helyét pedig a szakképző iskolák.

Az **óvodák** esetében bővülés tapasztalható az elmúlt egy évtizedben, ami a feladatellátási helyek számát illeti: 2010-ben 46 feladatellátási hely működött Győrben, 2020-ra ez a szám kettővel bővült. A Közoktatási Információs Rendszerben tárolt intézményi adatok vizsgálatából kiderül, hogy a 48 feladatellátási hely 22 intézményt takar. Ezen 22 intézmény közel fele, 12 önkormányzati fenntartású, 4 egyházi fenntartású, továbbá egy óvodát a Győri Tankerületi Központ kezel egy általános iskola tagintézményeként, illetve kettő alapítványi, kettő egyesületi, és egy magánóvoda található a fennmaradó óvodák között. A paletta tehát meglehetősen széles, ahol a klasszikus óvodai szolgáltatások mellett speciális, alternatív pedagógiákon alapuló óvodák helyei is elérhetők a város lakosai számára.

A bővülő kínálat azonban egyre szűkülő gyerektömeggel találkozik. Bár 2011 óta kötelező Magyarországon az óvodai nevelésben való részvétel minden harmadik évét betöltött gyermek számára, az elöregedő települési demográfiai helyzet az óvodába beíratott gyermekek számán is lemérhető tíz éves távlatban. Az óvodába beíratott gyermekek száma 4864 fővel 2011-ben a fent említett okok miatt tetőzött, azóta az óvodások számának lassú csökkenése tapasztalható az intézményekben. 2020-ban a 2011-es csúcshoz képest 11%-kal kevesebb gyermek járt óvodába Győrben.

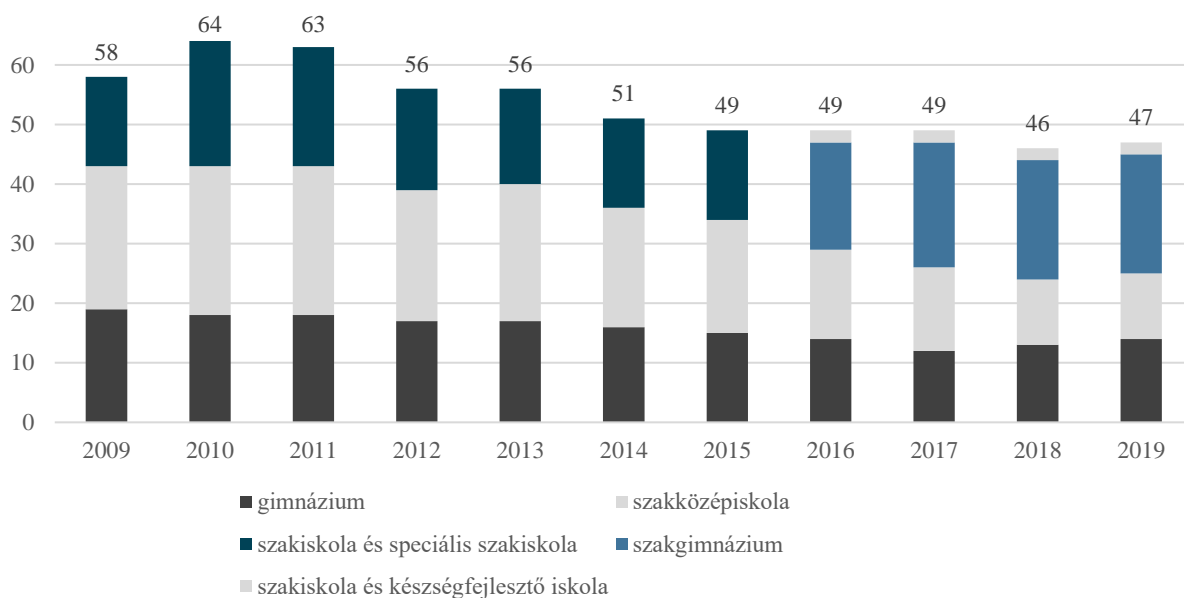
31. ábra Az óvodai férőhelyek és az óvodába beírtak számának alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH Tájékoztatói adatbázis alapján saját szerkesztés

A gyerekszám csökkenése (tíz év alatt 522-vel kevesebb óvodás gyerek) és az ellátási helyek számának növekedésének a következményeként az **óvodai helyek kihasználtsága** fokozatosan csökken a városban. Míg 2011-ben az intézményi férőhelyek 85,8%-a volt betöltve, 2020-ban a kihasználtság mindössze 70,9% ami jócskán elmarad a korábbi évtizedekben mért, szinte teljes feltöltöttséget mutató 95%-os kihasználtsági adataitól. Az elérhető adatokból nem derül ki, hogy az óvodai nevelés szintjén mekkora hányadot képviselnek azok az óvodások, akiknek az állandó lakhelye nem Győr városában van, de naponta munkahelyükre ingázó szülei itt veszik igénybe ezt a szolgáltatást.

Az **általános iskolai** feladatellátási helyek száma 39-ről 33-ra csökkent a vizsgált időszakban, ami napjainkban 26 intézmény keretei között működik. Az általános iskolák döntő többsége, 19 intézmény a Győri Tankerületi Központ kezelésében működik, emellett négy egyházi, egy egyesületi, egy alapítványi és egy egyetemi fenntartású iskola áll a szülők rendelkezésére.

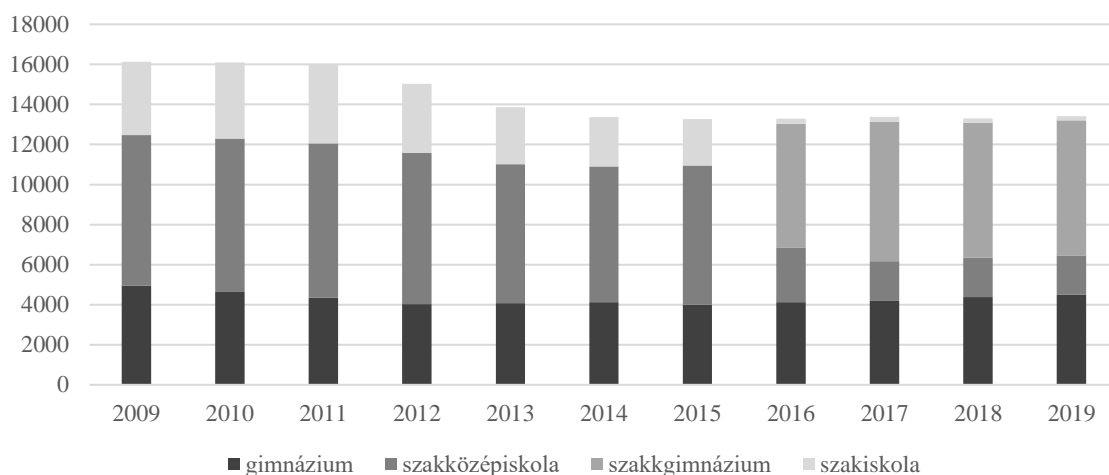
Az **általános iskolások számában** enyhe felívelés után stagnálás, majd egy kisebb visszaesés volt tapasztalható a vizsgált években. 2020-ban 10 902 általános iskolai tanuló vett részt az alapfokú oktatásban, ez az érték 10%-kal magasabb, mint a 2010-es kiinduló év 9846 fős kezdő adata. Az általános iskolás tanulók száma a vizsgált időszakban 2017-ben volt a csúcson, ezzel megközelítve a 2000-es évek elejének csúcsadatait. 2012-ben volt az összes iskolás között a legmagasabb a frissen beiratottak száma, míg 2017-ben a legalacsonyabb, arányuk 15% és 11,9% között mozgott a vizsgált időszakban, ami 1300-1400 új tanulót jelent. Már itt is megnyilvánul Győr iskolavárosi jellege, amit a más településről bejáró diákok számában és az összes iskoláshoz viszonyított arányával lehet bemutatni. 2020-ban az összes általános iskolás 18,6%-a, 2032 gyermek volt más településről bejáró. Ez az arány a vizsgált időszakban végig hasonlóan alakult.

A **középfokú oktatás** helyzetének bemutatását nehezíti annak 2016-os átszervezése, a szakiskolák és a szakgimnáziumok megjelenésével, ami az egyes intézmények összevonásával, vagy szétbomlásával járt. Ezen folyamat végeredményeként a középiskolai feladatellátási helyek száma jelentősen csökkent, 2020 és 2009 között tizeneggyel kevesebb hely azonban nem az oktatási szolgáltatások szűkülésének, hanem a fentebb már említett oktatási reformok közvetlen következménye.

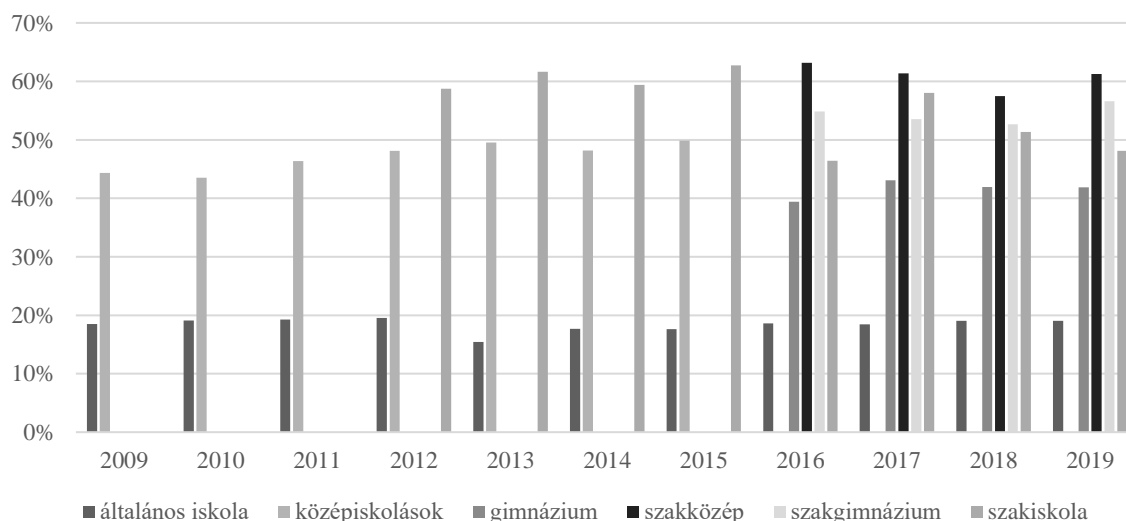
32. ábra Középiskolai feladatellátási helyek számának alakulása 2009-2019 (db), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

Még plasztikusabban mutatja az átalakulást az egyes iskolatípusokba járó tanulók megoszlása. A legnagyobb átrendeződés a szakiskola és a szakközépiskola tanulóinak számában történt, 2016-tól a két képzési típushoz tartozó diákok 70 százaléka szakgimnazista lett, a változás a legmarkánsabban a szakiskolásokot érintette. Emellett kimutatható az elmúlt évtizedben a **középfokú oktatás számának** csökkenése is: 2019-ben a tanulók száma több, mint egynegyedével (27%) volt kevesebb, mint 2009-ben. A legnagyobb létszámcsökkenés 2012 és 2013 között következett be. 2019-ben összesen 13 415 középiskolás járt valamelyik győri intézménybe. Legnagyobb arányban a szakgimnazisták képviseltetik magukat, az összes tanuló fele ilyen intézmény diákja. (Ehhez közeli arányban (47%) 2009-ben a szakközépiskolások voltak jelen a városban.) További egyharmadot tesz ki a gimnazisták száma a városban, a szakiskolások és szakközépiskolások pedig a fennmaradó 15%-ot adják.

33. ábra Középfokú képzésbe járó tanulók száma 2009-2019 (fő), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

A város iskoláinak vonzáskörzete főként az agglomerációra és a megyére terjed ki, a középfokú oktatásban a más településről bejáró diákok aránya jóval magasabb, mint az általános iskolákba, de az arányok között nagy különbségek figyelhetők meg. 2015-ig a gimnáziumok és szakközépiskolák bejárós adatai együttesen elérhetőek. 2009-től 2015-ig bezárólag a nem győri diákok aránya ebben a szegmensben 44%-ról 50%-ra nőtt, majd 2019-re 47% körül stabilizálódott. Ennek megfelelően 2019-ben 6304 fő Győrön kívülről érkezett, és bár frissebb adatokkal erre vonatkozóan egyelőre nem rendelkezünk, a város szolgáltatásainak fejlesztésekor a tény, hogy a középiskolások közel fele ingázó, semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagyni.

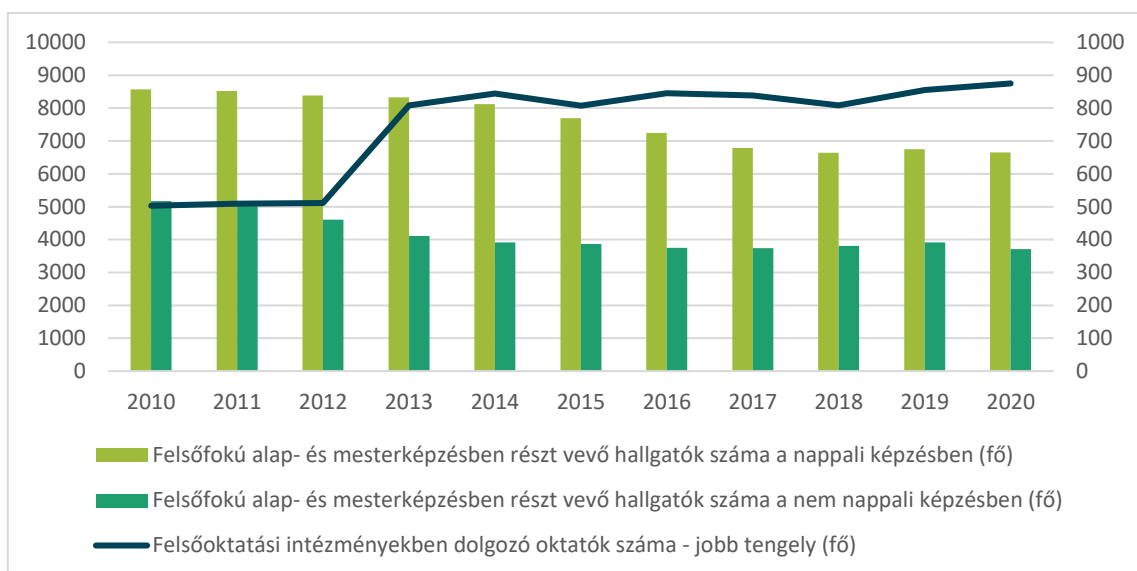
34. ábra Más településről bejáró diákok aránya 2009-2019 (%), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

A város közoktatása – valamint a középiskolások átlagos képességszintje – magas szintű, már ami a **kompetenciafelmérések eredményeit** illeti. Ezen eredmények hátterében egyrészt a bekerülő gyerekek alap-kompetenciái (amely erősen korrelál a családjuk társadalmi helyzetével), másrészt az iskola hozzáadott értéke is szerepet játszik.⁵ Ezen adatok alapján kijelenthető, hogy a győri iskolákba járó középiskolás diákok kompetenciái – mind a matematika, mind a szövegértés terén, mind a 6. mind a 8. osztályosok körében – országos szinten kiemelkedők. A 2016-2018-as adatokat súlyozva azt találjuk, hogy a komplex – súlyozott – kompetenciaértékek alapján a győri diákok értékeinél csupán néhány, a Budapesti agglomerációban és a Balaton-parton található kisvárosnak, Veszprémnek, illetve a közeli Pannonhalmának az értékei voltak magasabbak.

A város **felsőoktatásában** is jelentős változásokat hozott az elmúlt évtized. A városban három felsőoktatási intézmény képzései voltak elérhetőek, műszaki, gazdasági, társadalomtudományi, művészeti, egészségügyi és pedagógiai területeken. A Széchenyi István Egyetem mellett a Nyugat-Magyarországi Egyetemet az Apáczai Csere János Kar képviselte a városban, illetve a városban működik a Lateráni Egyetemhez affiliációs szerződéssel kötődő Brenner János Hittudományi Főiskola is. Változás 2015-ben történt, amikor az Apáczai Csere János Kar a Széchenyi István Egyetem részévé vált. Azóta a város felsőoktatásban tanuló hallgatóinak döntő hányada ezen egyetem hallgatója. További változást hozott a Széchenyi István Egyetem modellváltása, alapítványi egyetemmé alakulása 2020-ban.

A demográfiai trendek, illetve a felsőoktatásban eszközölt reformok együttesen okozták a hallgatói szám csökkenését a városban. A levelezős hallgatók száma valamivel nagyobb mértékben, kb. 28%-kal csökkent a vizsgált időszakban, míg a nappali képzésen tanulók számában kb. 23%-os visszaesés volt tapasztalható. Az **egyetemi hallgatók száma** így összesen kb. a negyedével csökkent, ami 3380 hallgatóval kevesebbet jelent tíz év alatt: 2020-ban már csak bő 10 ezer diák tanul győri felsőoktatási intézményben. A hallgatói létszám csökkenésével párhuzamosan jobbra változatlan maradt a kollégiumban elhelyezett hallgatók száma, így arányuk 2020-ban megközelítette a 29%-ot, szemben a 2010-es évek első felében tapasztalt 22-23%-kal. Eközben az egyetemi fejlesztések nem álltak meg (új karok jöttek létre, új szakok indultak, megkezdődött az egyetem nemzetköziesítése) amit mi sem mutat jobban, mint az, hogy a hallgatószám csökkenése ellenére 2012-től az egyetemi oktatók száma folyamatos emelkedést mutat Győrben: a kiinduló évhez képest 372-vel több oktató volt alkalmazásban 2020-ban, ami közel 75%-os emelkedést jelent.

⁵ <https://osszkep.hu/2018/09/hol-mit-nyujt-az-iskola-matematikabol-terkepen-a-12-eves-diakok-matektudasanak-teruleti-kulonbsegei/>

35. ábra A győri felsőoktatási intézmények hallgatói és oktatói számának alakulása, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az egyetem és Győr városa az elmúlt évtized során több közös fejlesztési projektet hajtott végre, amiből nem csak az egyetemi polgárok, de Győr lakossága is profitált. Ezen **együttműködések** egyik példája a 2012-ben megnyitott Mobilis Interaktív Kiállítási Központ léte és működése a városban, vagy az egyetemen befejeződött kollégiumi fejlesztések és az egyetem egyéb épületeinek és sportpályáinak használata városi sport- és kulturális események alkalmával. A révfalusi városrész életét nagyban meghatározó egyetem jövőbeni fejlesztései érintik Sziget városrészt, illetve Nádorvárost is.

Egészségügyi ellátás

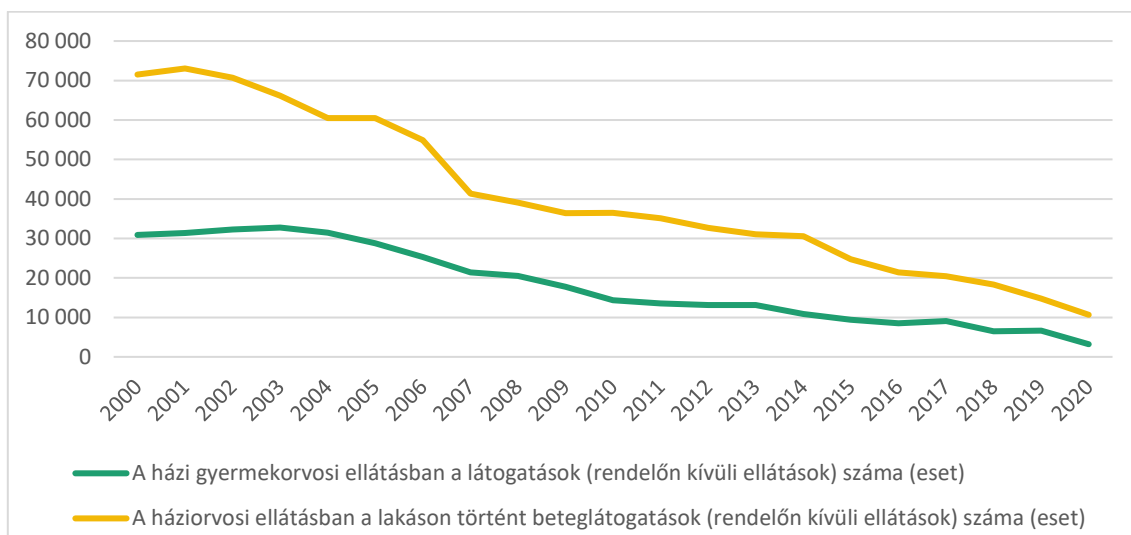
Győr városának egészségügyi ellátása – az oktatáshoz hasonlóan – egyszerre kell, hogy kielégítse a városban lakók szükségleteit, valamint a város tágabb térségének – járásának, agglomerációjának, megyéjének, sőt régiójának – igényeit. Az alábbiakban e szolgáltatásokkal való ellátottság kerül bemutatásra.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő legfrissebb, 2022-es összesített listája alapján elmondható, hogy Győr városában egy (tartósan) betöltetlen háziiorvosi praxis, emellett egy betöltetlen fogorvosi praxist tartanak nyilván. A praktizáló győri **háziiorvosok** száma 2010 és 2020 között ennek ellenére csökkenést mutat, 61 fő volt a maximum 2010-ben, míg napjainkban csupán 55 fő háziorvos dolgozik a városban. Ezzel szemben a házi gyerekorvosok száma mindvégig stabilan 27 fő volt Győrben, míg a védőnői dolgozók betöltött állásainak száma 70 körül ingadozott az egész időszakban. Győr Egészségfejlesztési tervéhez készített, 2021-es szakértői interjúkból kiderült, hogy a háziiorvosi praxisokban jellemző az elöregedés, illetve a korábban kialakított háziiorvosi körzetek nem követik a

városfejlődés folyamatát, aminek a következményeként az egyes körzetekben ellátott betegszám nem egyenletesen oszlik meg ezzel eltérő munkaterhelést eredményezve az egyes praxisokban.

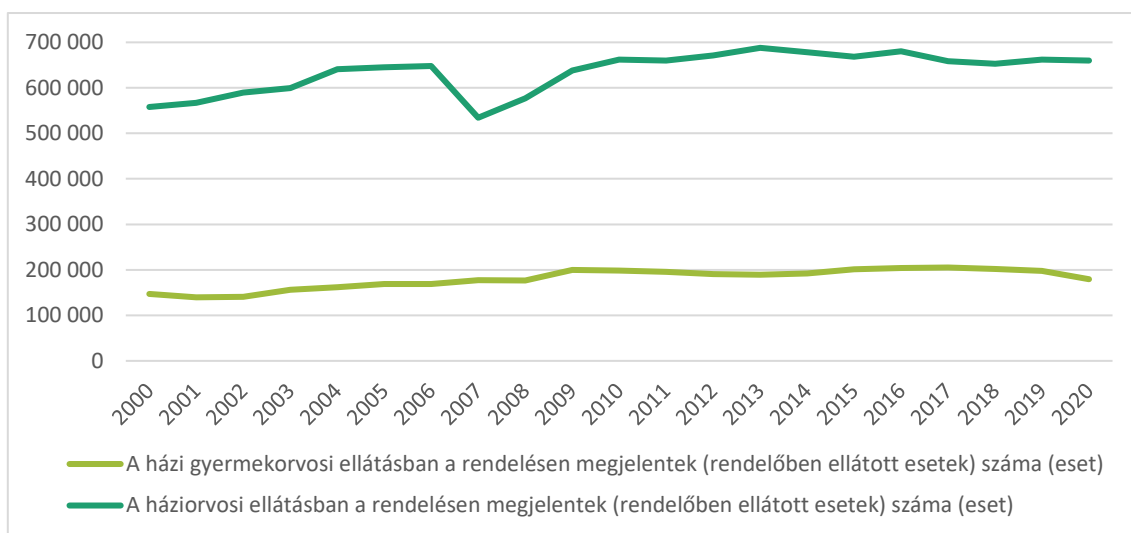
A **betegforgalmi** esetszám statisztikának tüzetesebb vizsgálatával kimutatható, hogy az elmúlt évtizedben csökkenés tapasztalható a betegforgalomban, aminek legfőbb oka a rendelőn kívüli, otthoni beteglátogatások számának a visszaesésével magyarázható mind a gyermek, mind a felnőtt ellátásban.

A trendek két évtized óta egyértelműen csökkenő irányba tartanak.

36. ábra A házi- és gyermekorvosi ellátásban történő látogatások száma, 2000 – 2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatói Adatbázis alapján

A gyermekorvosi **rendelői látogatások** száma gyakorlatilag nem változott ugyanezen időszakban, kivéve 2007-ben, amikor a vizitdíj rövid bevezetése során jelentősen visszaesett a látogatások száma. Az egy orvosra jutó esetek számát tekintve a házi gyermekorvosok leterheltsége alacsonyabb, mint a háziiorvosoké, sőt ez a szám csökkent is az évtized során. 2020-ban egy gyermekorvosra átlagosan 6766 eset, míg egy háziiorvosra 12 195 eset jutott. Ez utóbbi szám 7%-os emelkedést jelent a 2010-es állapothoz képest. Nincsenek pontos adataink arról, hogy a fent bemutatott háziiorvosi rendszer miként tudott megküzdeni a COVID-19 járvány során megjelenő kihívásokkal, azonban már most sejthető, hogy milyen átalakítások és változtatások szükségesek ahhoz, hogy a továbbiakban a hasonló kihívásoknak meg tudjon felelni a rendszer.

37. ábra A házi orvosi ellátás során rendelőben megjelentek száma (2000-2020), Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

A **gyógyszertárak** tekintetében elmondható, hogy a gyógyszertárak liberalizációja kedvezően érintette a városban üzemelő gyógyszertárak számát. Főként a sűrűn lakott városnegyedekben és a nagy bevásárlóközpontokban megnyitott új gyógyszertárak növelték ezt a számot, aminek következtében 2010-ben már 39 gyógyszertár üzemelt Győrben. Ez a szám később valamelyest csökkent, napjainkban 35 gyógyszertár szolgálja a város lakosságát.

Az egészségügyi ellátás országos nagy reformjára 2012-ben került sor Magyarországon, aminek során a **járóbeteg ellátás** városi szinten szerveződött meg, önálló szakrendelők vagy kórházak részlegeiként működő egységekkel.

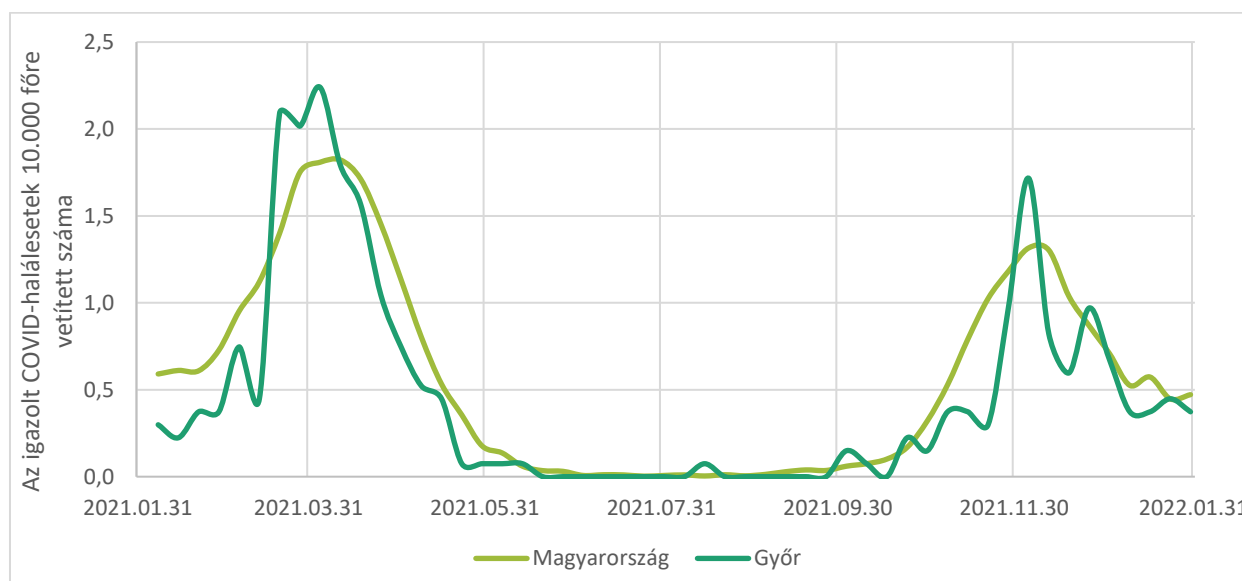
Nyugat-Dunántúl esetében a térségi központ a győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórház lett. Jól mutatja a győri kórház súlyát, hogy a megyében található aktív ágyak számának kétharmada ebben az intézményben található. Az ágyak száma 2010 és 2019 között nem változott (1121 aktív és 402 intenzív terápiás ágy volt), majd 2020-ra összesen 80 aktív ágygal bővült a kapacitás. A kórház nem csupán győri, de megyei betegeket is fogad, illetve speciális esetekben más megyékből továbbított betegeket is felvesz. Mindez a COVID-járvány idején is megfigyelhető volt: a járvány első éve alatt felvett koronavírusos betegeknek csak bő egyharmada volt győri lakos.⁶

További változásokra és még nagyobb fokú centralizációra a 2020. novemberben beindított újabb **egészségügyi átalakítások** alapján lehet számítani, amiknek a hatása jelenleg még nem mérhető, egyrészt az átalakítás kezdeti stádiuma miatt, másrészt a járványügyi intézkedések speciális körülményei

⁶ <https://www.portfolio.hu/krtk/20220720/meglepo-dolog-derult-ki-a-magyarorszagi-koronavirus-jaranyrol-az-sem-mindegy-hogy-a-varos-melyik-reszen-elsz-556887?fbclid=IwAR0OWZBPxedQSfJAQzDigiEgPkyvrl-qP1oc5582C7JknkOBJV3wIK-KORc#>

miatt. Az átalakítás egyik fő célja az állami és a magánegészségügy rendezett körülmények között történő szétválasztása. Ezen átalakítások következtében a kórházak korábbi fenntartója, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, helyébe 2021. január 1-vel a nagyobb jogköröket kapó Országos Kórházi Főigazgatóság lépett, ez az intézmény szervezi az általános betegellátási rendet az alapellátástól a megyei kórházakig. A szakellátás széles spektruma elérhető ebben a kórházban. A **járóbeteg szakellátásban** éves szinten 1 161 050 esetet regisztráltak 2019-ben. Ez az esetszám kisebb kilengésekkel, de nagyjából állandónak mondható az elmúlt időszakban, vagyis a 2012-es reform óta; előtte az esetszámok ennél rendre magasabbak voltak.

A városban működik továbbá egy magánkézben lévő intézményt is, ahol kizárólag járóbeteg ellátással kapcsolatos szolgáltatások vehetők igénybe. Emellett a **magánegészségügy** keretei között elérhetőek az elmúlt évtizedben kiépült, egészségügyi magánlabor- és diagnosztikai hálózat szolgáltatásai is. Az egyszerű laborvizsgálatok vagy a komplexebb laborvizsgálati csomagok orvosi javaslat, vagy beutaló nélkül is elérhetőek itt. Győrben a különböző laborvizsgálatok mellett már CT-, MR-, mammográfiás és ultrahangvizsgálatok is igénybe vehetők magánúton. A jövőben számítani lehet a magánszolgáltatók számának és szolgáltatásai számosságának növekedésére.

38. ábra A heti igazolt COVID-halálos esetek népességre vetített száma Magyarországon és Győrben. 2021. február 1. és 2022. január 31. között, Forrás: NNK alapján saját szerkesztés

A **COVID-19 járvány** komoly kihívást jelent az egészségügyi rendszerek számára; mindez Győrben sem volt másként. A járvány hatásait a járványban elhunytak számával ragadtuk meg, aminek forrása a Nemzeti Népegészségügyi Központ két települési szintű adatközlése volt: az első 2021. márciusig érvényes adatközlés során aggregáltan tették közzé a települési halálozási adatokat, míg a másik adatközlés a 2021 február 1. és 2022. január 31. közötti időszak települési COVID-halálozási adatait mutatta be, napi bontásban. Ezek alapján Győrben 2020 március 4-e és 2022 január 31-e között (az azóta

eltelt időszak adatai sajnos még nem nyilvánosak) összesen 471 igazolt halálest történt, ami ezer főre vetítve 3,8 halálestnek felel meg; ez elmarad a 4,1-es országos értéktől. Ebből 146 halálest a járvány első két hullámának időszakában történt (2021 január 31-ig), harmadik hullám idején (2021 február-június időszakában) 204-en hunytak el, míg 2021-2022 telén újabb 120 fő hunyt el. Ahogy a fenti ábra is mutatja, a győri halálozási adatok nagyjából lekövezték az országos értékeket.

Ami a COVID-19 járvány településen belüli és agglomerációs különbségeit illeti, a Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház adatai alapján a KRTK és Széchenyi Egyetem munkatársai végeztek elemzést;⁷ az első, második és részben a harmadik hullám adatai alapján megállapították, hogy a kórházba kerülők közt relatíve nagy arányt képviseltek a belvárosi és lakótelepi lakosok, míg a kertvárosi és agglomerációs térségekből a népességszámuknál kisebb súlyt képviseltek a kórházba kerülők. A halálozások esetén is kimagasló volt a belvárosi és lakótelepi lakosok aránya, ezt egyrészt e városrészek elöregedő korszerkezete, másrészt a lakótelepeken élők átlagosan alacsonyabb társadalmi státusza magyarázhatja.

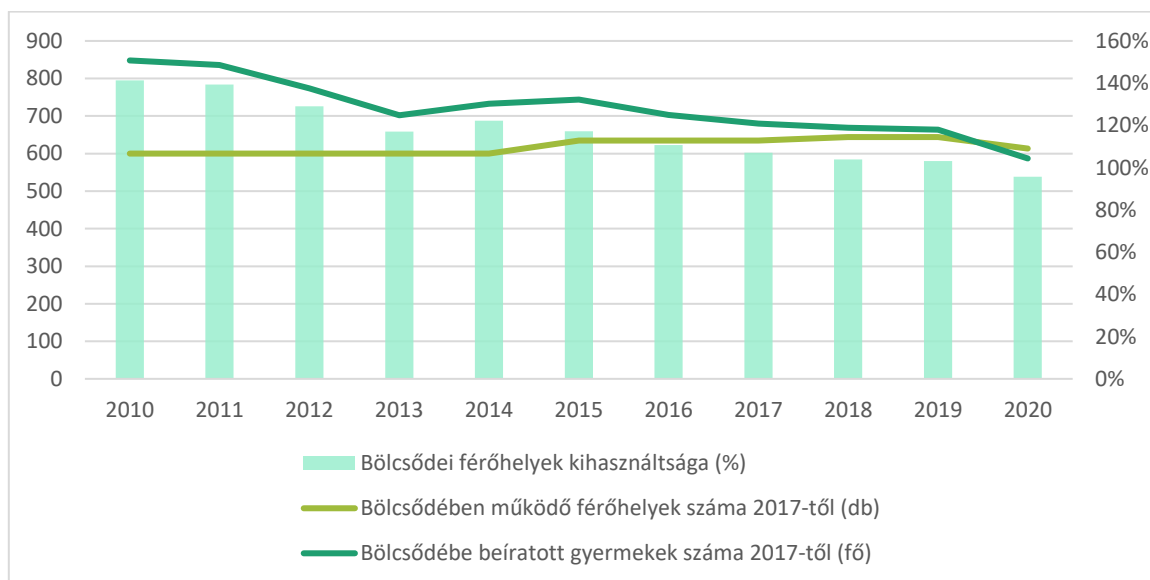
A **COVID-19 járvány** (és az azzal összefüggésben hozott átalakítások) **hosszabbtávú egészségügyi hatásairól**, az orvos-beteg kapcsolatok átalakulásáról jelen pillanatban még csak töredékes információink vannak. Egyrészt a fent idézett kutatás adatai szerint 2020 február 27. és 2021 február 22. között eltelt közel egy éves időszak alatt 1576 koronavírusos esetet kezeltek a győri Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórházban. E betegek körében 32%-os volt a halálozási arány, míg a lélegeztetőgépre kerültek (az összes eset nagyjából egytizede) halálozási aránya a 80%-ot közelítette. Ezzel párhuzamosan a járóbeteg szakellátásban megjelenők és a többnapos kórházi ellátást kapók (valamint a teljesített ápolási napok) számában is jelentős visszaesés volt megfigyelhető 2020-ban az előző évhez képest: a járóbeteg szakellátásban megjelenő esetek és beavatkozások száma egynegyedével, a kórházi elbocsátott betegek száma, valamint a teljesített ápolási napok száma 17 és 19%-kal esett vissza. Mindez jelzi, hogy a járvány hatására a nem-koronavírusos betegek egészségügyi ellátása jelentősen visszaesett. Az elmaradt szakellátásoknak és az orvos-beteg kapcsolatok gyengülésének hosszú távú hatásai még nem ismertek, de a későbbi évek halálozási számaiban is megfigyelhető tovagyűrűző hatások várhatók.

Szociális ellátás

Az önkormányzat Győr városában magas színvonalú szociális ellátórendszert működtet, nagy hangsúlyt fektetve az alapszolgáltatásokra. Az alapellátások egyik fontos, gyermekes családokat érintő eleme a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosító két intézménytípus, a bölcsőde, illetve a családi napközi, vagy más néven családi bölcsőde. Győr Megyei Jogú Város területén a **bölcsődei ellátást** az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat 12 bölcsődéje végzi, 613 férőhelyen. Az

⁷ <https://www.portfolio.hu/krtk/20220720/meglepo-dolog-derult-ki-a-magyarorszagi-koronavirus-jarvanyrol-az-sem-mindegy-hogy-a-varos-melyik-reszen-elsz-556887?fbclid=IwAR0QWZBPxedQSfJAQzDigiEgPkyvrl-qP1oc5582C7JknkOBJV3wIK-KORc#>

Intézményhálózat Győr Megyei Jogú Város területéről és a Működési engedélyben foglalt 26 további településről fogad gyermekeket, továbbá hatéves korig fogad sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekeket. A férőhelyek száma 2015-től 2019-ig növekedett, majd 2020-ra 31 férőhellyel csökkent. Mindemellett mostanra sikerült megoldani az intézményrendszer túltelítettségét, ahol az évtized kezdetekor még 100 helyre 145 kisgyerek jutott. Napjainkban a teljes telítettség továbbra is jellemzi a rendszert, de 2020 volt az első év, amikor a bölcsődébe beiratottak száma elmaradt a férőhelyek számától. Ez vélhetően összefüggésben állhat a COVID-világjárvány szülte bizonytalansággal és megváltozott munkaerőpiaci körülményekkel is. További 87 férőhelyet tartottak nyilván 2020-ban a családi bölcsődékben is, ahol maximum 5, szakképzett felügyelő esetén 7 gyermek ellátása történhet. A családi bölcsődék többsége magánbölcsőde, az itt található engedélyezett férőhelyek száma folyamatosan emelkedik, ami a növekvő fizetőképes keresletet mutatja, illetve az igényt a kiscsoportos, családi ellátásra. Bölcsődék a város minden városrészében elérhetőek, a város jól lefedett ezen tekintetben.

39. ábra A bölcsődei férőhelyek, a bölcsődébe beírtak száma és a kihasználtság alakulása, 2009-2020,

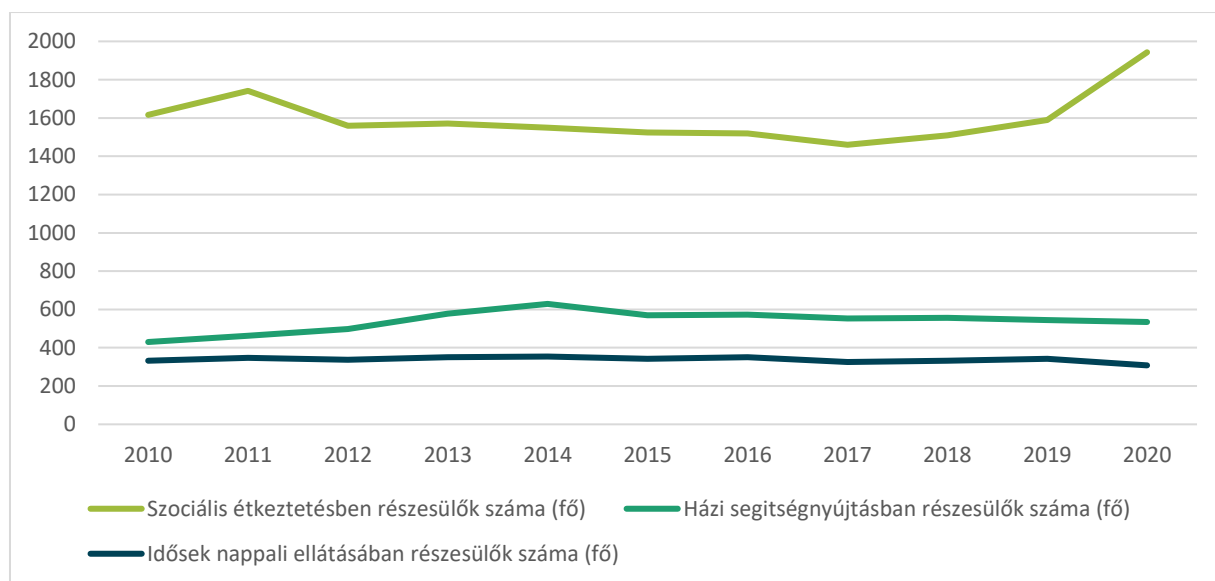
Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A **családsegítés, a gyermekjóléti szolgáltatás**, valamint a Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai a Család- és Gyermekjóléti Központhoz tartoznak, irodáik négy különböző városrészben működnek. 2016-tól a családok segítségének feladatát és a korábbi gyermekjóléti tevékenységet a Győri Család- és Gyermekjóléti Központ Alapszolgáltatási Csoportja látja el, míg a gyermekek védelmével kapcsolatos feladatokat a Hatósági Csoport. A hajléktalan emberek ellátásáról a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat (HSSZ) gondoskodik. A HSSZ keretében étkeztetés, nappali melegedő, átmeneti szálló, éjjeli menedékhely, hajléktalanok otthona, hajléktalanok rehabilitációs otthona működik a városban.

Az önkormányzat ellátási szerződés alapján biztosítja a gyermekek és családok átmeneti ellátását, a fogyatékosok nappali ellátását, a pszichiátriai betegek nappali ellátását, a támogató szolgáltatást, az utcai szociális munkát, valamint a szenvedélybetegek nappali ellátását.

A Gyermekjóléti Központ által gondozott kiskorúak száma 2015-ig áll rendelkezésre. Az utolsó rendelkezésre álló adat szerint ekkor 729 fő kiskorúval foglalkoztak. A korábbi években a gondozottak száma nagy fluktuációt mutatott: 2009-ben 654 volt a gondozottak szám, 2010-ben pedig már 842.

A **szociális étkeztetés** kapcsán az évtized közepén tapasztalt mérséklődést követően 2020-ban soha nem látott számban vették igénybe ezt a szolgáltatást, az ellátottak száma megközelítette a 2000 főt, míg korábban 1500 körül ingadozott.

40. ábra A szociális alapszolgáltatások alapvető adatai, 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

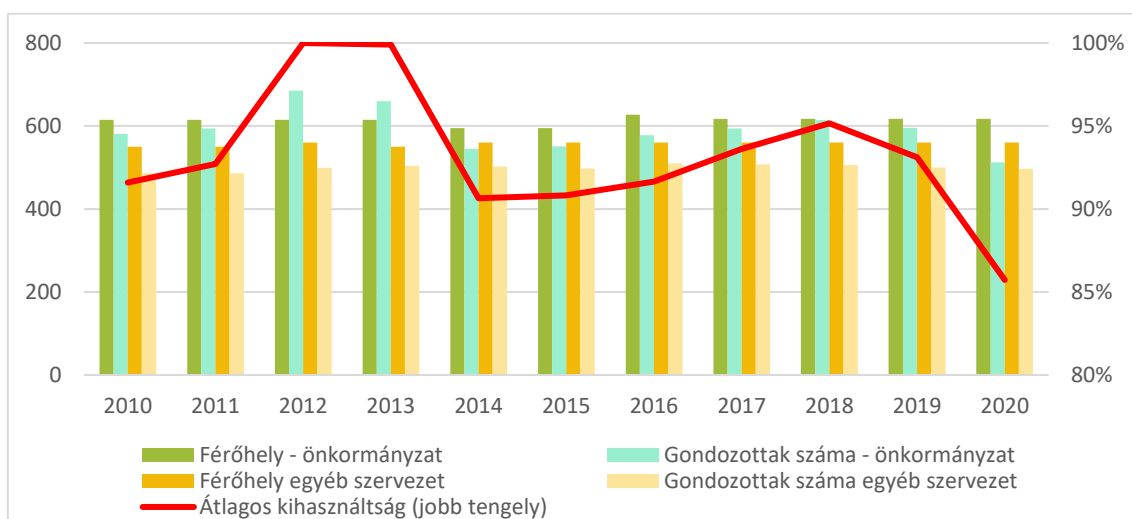
A **házi segítségnyújtásban** 2011-ben megszákítás nélküli munkarendet vezettek be, így a hét minden napján (tehát hétvégén is) napi 12 órában (7 órától 19 óráig) biztosítja az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény (EESZI) a szolgáltatást. A 450-500 főnyi ellátott mellett további idősek is igényelnék ezt a szolgáltatást, amint azt a 2019-ben elkészült Idősbarát Győr dokumentumban felhasznált kérdőíves felmérés eredményei előrevetítették. A felmerülő igények ellátására azonban nem áll rendelkezésre elegendő szakképzett munkaerő, a szolgáltatás megfelelő színvonalú bővítése így nehézkes.

Az **idősek nappali ellátásában** résztvevők száma valamelyest csökkent az évtized közepéhez képest, míg 2016-ban 351, addig 2020-ban már csak 309 fő vette igénybe a szolgáltatást. A kihasználtság azonban még így is magasnak mondható, hiszen az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény 12 idősek klubjában 360 férőhelyen biztosít helyet az idősek napközbeni tartózkodásához. 2012-ban kezdte meg működését a differenciált ellátást nyújtó Otthon utcai Idősek Klubja, ahol jelenleg 28 fő demens személy

részesül speciális ellátásban, ami a szolgáltatások bővülését és differenciálódását mutatja (Idősbarát Győr 2019).

A **fogyatékosok nappali ellátásával** két intézmény foglalkozik Győrben. Az önkormányzat fenntartásában működő Fogyatékosok Napközi Otthona, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Fogyatékosok Nappali Otthona összesen 74 főt részesít ellátásban.

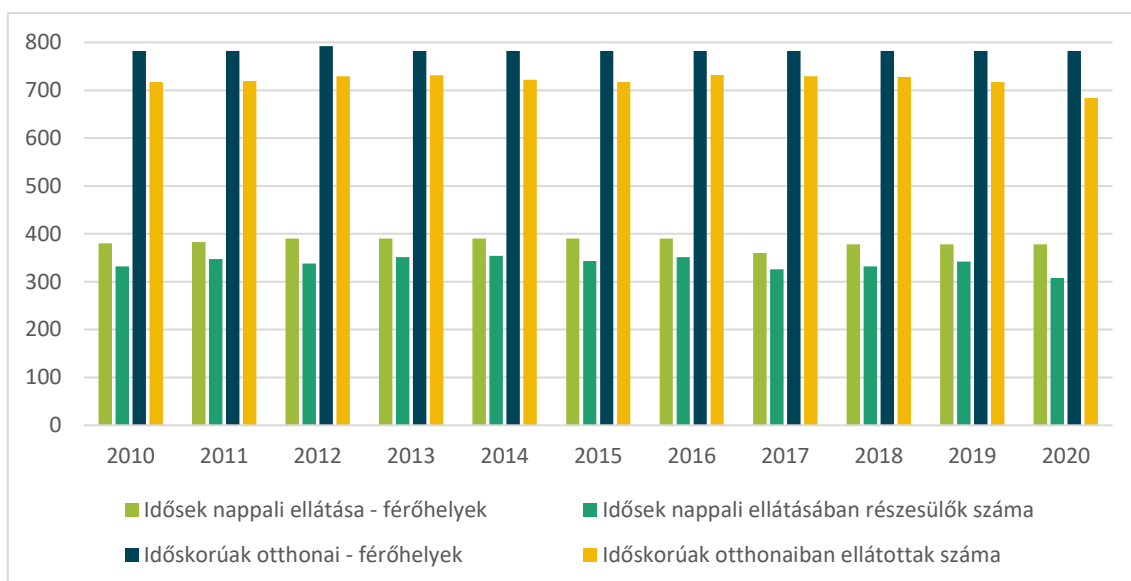
A **tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó intézmények** férőhelyei nem változtak az elmúlt 10 évben, míg a demográfiai trendek iránya az igények növekedésére utal. A tendencia szerint egyre növekszik az idősek, különösen a 80 év felettiek száma Győrben, ami növeli a bentlakásos szolgáltatások iránti igényt is. A várólistán szereplők száma körülbelül megegyezik a rendelkezésre álló helyek számával. Az ellátórendszert az *EESZI* működteti, jelentős önkormányzati támogatással. Ezzel párhuzamosan egyre nagyobb részt vállalnak a szociális gondoskodásból az egyházi és civil szervezetek, hiszen a férőhelyek és a gondozottal közel fele az ő intézményeikhez tartozik.

41. ábra A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezkedést nyújtó intézmények főbb adatai, 2009-2020,

Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

Az intézmények kihasználtsága mindkét fenntartói kör esetében közel 100%-os, a nem önkormányzati intézményekben általában kisebb a zsúfoltság.

42. ábra Az idősellátásban lévő férőhelyek és ellátottak számának alakulása, 2010-2020, Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

Az idősek otthonai és az ott igénybe vehető férőhelyek száma közel húsz éve állandónak mondható. A 11 otthonban összesen 782 férőhely található. Az otthonok kihasználtsága is állandónak mondható: 91 és 94% között ingadozik, bár a koronavírus első évében 87%-ra süllyedt.

Közművelődés

Győr közösségi művelődési intézményrendszere összetett, ahol öt szakterülethez kapcsolható intézmény mellett két közgyűjtemény, illetve nyolc művelődési ház szolgálja ki a lakosság igényeit, járul hozzá az egész város vagy fókuszáltan egyes városrészek kulturális életéhez, nyújt terepet a művelődésnek és szórakozásnak egyaránt. A szakterületi intézmények az alábbiak: Generációk Háza Művelődési Központ (Generációk Háza), Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ, a Ménfőcsanak-Gyirmóti Művelődési Központ (Bezerédj-kastély) az Újvárosi Művelődési Ház és a Győri Művészeti, Fesztivál- és Művelődési Központ.

A **közcgyűjtemények** közül a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér működteti a József Attila Művelődési Házat, míg a Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum a Rómer-házat. Az önkormányzati tulajdonban működő művelődési intézmények mellett egy MÁV-hoz köthető intézmény is működik a városban a Vasutas Országos Közművelődési- és Szabadidő Egyesület (VOKE) kezelésében.

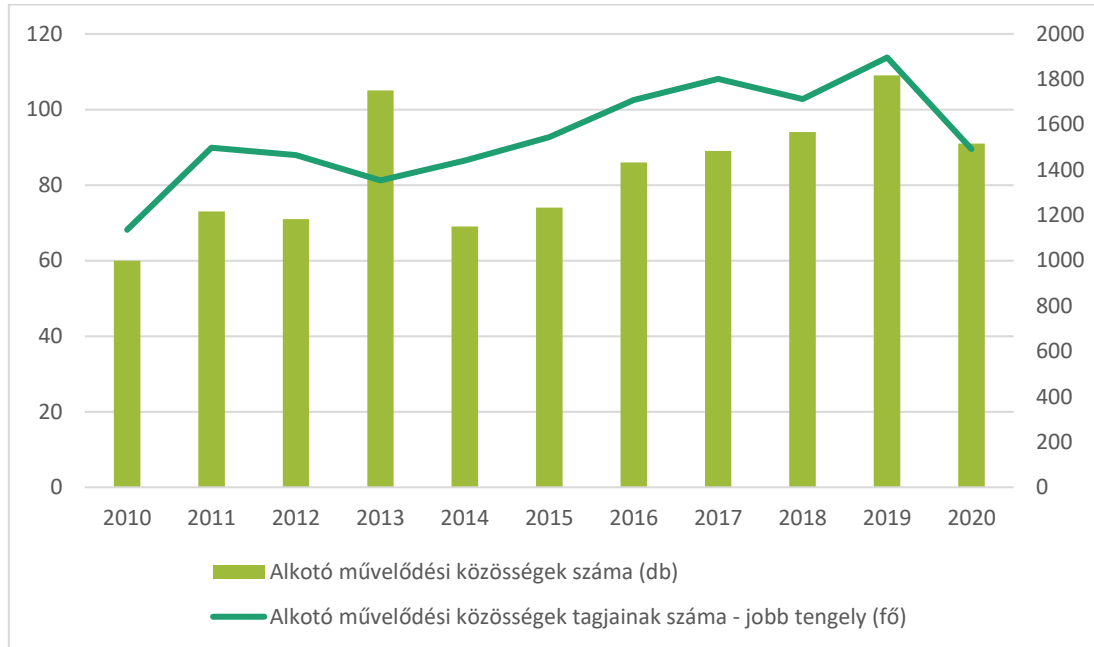
9. Táblázat Győr Megyei Jogú Város közművelődési intézményei, Forrás: KultSTAT alapján saját szerkesztés

Anyaintézmény	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ
Tagintézmény	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ - Kossuth Lajos Művelődési Ház
Tagintézmény	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ - Likócsi Községi Ház
Tagintézmény	Dr. Kovács Pál Könyvtár és Községi Tér - József Attila Művelődési Háza
Anyaintézmény	Újvárosi Művelődési Ház
Tagintézmény	Újvárosi Művelődési Ház - Pinnyédi Művelődési Ház
Tagintézmény	Újvárosi Művelődési Ház - Újvárosi Községi és Kiállítótér
Anyaintézmény	Dr. Kovács Pál Könyvtár és Községi Tér
Tagintézmény	Dr. Kovács Pál Könyvtár és Községi Tér - Gyárvárosi Fiókkönyvtár és Községi Ház
Anyaintézmény	Ménfőcsanak-Gyirmóti Művelődési Központ
Tagintézmény	Ménfőcsanak-Gyirmóti Művelődési Központ - Gyirmóti Művelődési Ház
Tagintézmény	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ Klubháza
Anyaintézmény	Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum
Tagintézmény	Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Rómer-ház
Önálló intézmény	Generációk Háza Művelődési Központ
Önálló intézmény	Győri Művészeti és Fesztiválközpont
Önálló intézmény	VOKE Arany János Művelődési Ház

A fent felsorolt, a művelődési célt nevükben is hordozó közművelődési intézmények mellett további, az alaptevékenységében közművelődési feladatokat ellátó kulturális és sportlétesítmény is működik a városban. Az összes, valamilyen formában közművelődési feladatot ellátó intézmény száma így 38 volt 2020-ban, ami közel háromszoros növekedés a 2010-es évhez képest, amikor 14 ilyen intézményt tartottak nyilván. A közművelődési intézmények száma a két időpont között folyamatosan emelkedett Győrben, a csúcstól 2018-ban 40 intézménnyel érte el. A számok változása mögött a legtöbb esetben szervezeti átalakítás áll.

A művelődési intézmények hatékony közösségszervező munkáját az intézményekben otthont találó formális és informális **szervezeti és lakossági csoportok** aktív munkája jellemzi a városban. A különböző öntevékeny körök, klubok száma és a bevont résztvevők száma is dinamikus bővülést mutat a vizsgált időszakban. 2020-ban a fenti intézményekben nyilvántartott alkotó művelődés közösségek száma 91

volt, ami kicsit több, mint másfélszerese a 2010-es állapotnak. A közösségek számával párhuzamosan pedig a tagsági szám is dinamikusan növekedett, ám ez a 2020-as évben valamelyest megtorpant. A közösségek átlagos létszáma ebben az esetben 16 fő körül alakult, ebben a tekintetben kisebb csökkenés tapasztalható az évtizedben, vagyis több, de kisebb létszámú csoportról beszélhetünk.

43. ábra Közösségi művelődési intézmények összesített mutatói 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

További információt szolgáltatnak az intézmények működéséről az általuk **megszervezett programok** számossága és a programokon megjelenő látogatók száma is. A foglalkozások számában enyhe emelkedés látható a 2013 utáni években, a 2020-as – a koronavírus által sújtott – évet azonban drasztikus visszaesés jellemezte. Az előző évtizedben átlagosan évi 7 ezer foglalkozást szerveztek, amelyen átlagosan 11 ezren vettek részt.

A Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) által összegyűjtött, éves kulturális adatgyűjtésből származó adattáblák további információt szolgáltatnak a győri intézményrendszeréről és annak látogatóiról. A legutolsó KultSTAT adatgyűjtés elérhető adatsorai a 2019-es évre vonatkoznak.

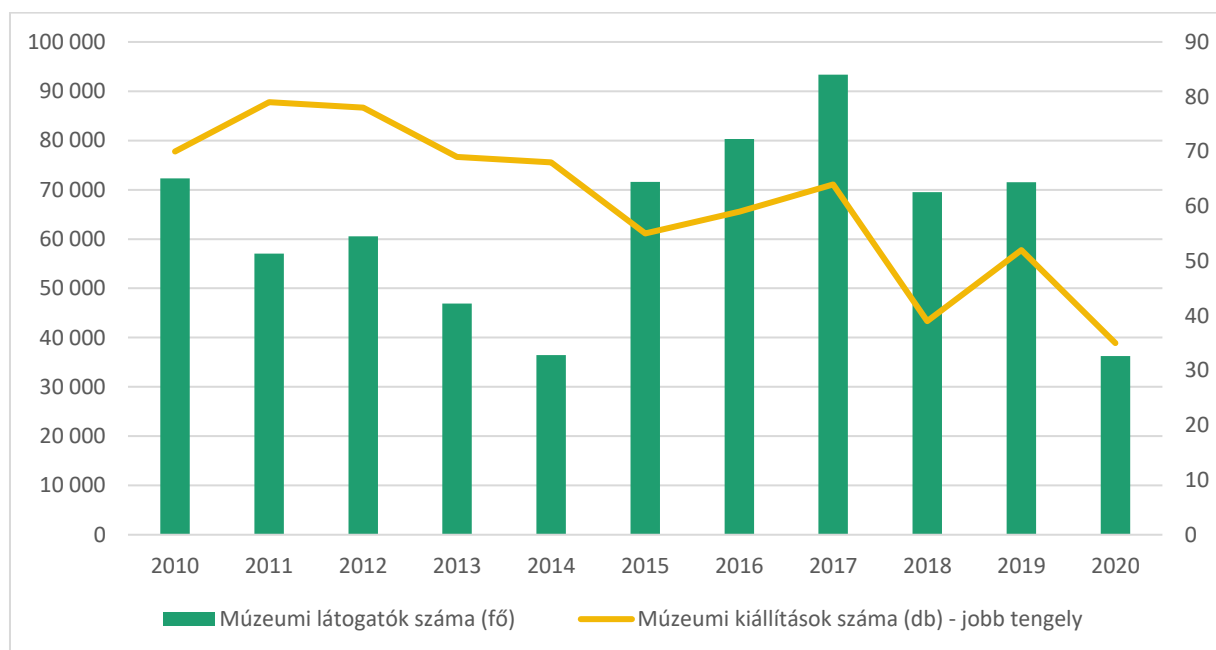
A győri állatkert a Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft. működtetésében. Az állatkertek szerepe jelentősen átalakult a rendszerváltás óta Magyarországon. A fajmegőrzés, fajmentés és a génállomány megőrzése mellett a tudományos ismeretterjesztés és a művészeti jellegű programok is megjelentek a programban. A győri állatkert az utóbbi tíz évben nagyívű fejlesztéseken esett át, ami jótékonyan hatott az országos ismertségére és a látogatottságára egyaránt. Az állatkert 2019-ben 289 foglalkozást kínált, aminek közel fele iskolai oktatást segítő előadás volt, amivel 20 371 résztvevőt ért el.

A 2019-es évben összesen 188 885 látogatót fogadott az intézmény, aminek közel egynegyede (22,4%) volt 14 éven aluli.

2018-ban a Győri Filharmonikus Zenekar 146 hangversenyt tartott, amivel 62 145 hallgatót ért el, alkalmanként átlagosan 425 látogatóval. A hangversenyek száma mellett a bérletesek száma is fontos iránymutató lehet. Győrben 2018-ban 9759 bérletes volt, amelyek 70%-a volt ifjúsági bérlet.

A színházi élet két meghatározó intézménye a városban a Győri Nemzeti Színház és Vaskakas Bábszínház, ezen kívül két produkciós színházi csoport is működik civil szervezeti formában FAQ Színházi Egyesület és Import Impro Társulat néven. Ezen színházi társulatok 2019-ben 67 darabot mutattak be 1324 eladással, amivel 330 ezer színházlátogatónak nyújtottak élményt a megyében.

Múzeumok és kiállítótérek tekintetében is jól ellátott Győr, 11 ilyen intézmény szerepel a statisztikákban 2020-ban. Ebből 10 intézmény a Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum tagintézményeként működik egy pedig egyházi fenntartású. A leglátogatottabb öt megyei kiállítóhely között is ez utóbbi, az Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár szerepelt 32 ezer eladott jeggyel 2019-ben.

44. ábra Múzeumi kiállítások adatai 2009-2019, Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

A Győrben szervezett kiállítások száma 79 és 35 között alakult 2009 és 2020 között, évente átlagosan 60 kiállítást lehetett megtekinteni ebben az időszakban. Ahogy a kiállítások száma, úgy a látogatók száma is nagyon különbözően alakult volt ebben az időszakban, érdemi trend nem rajzolható fel az adatokból. A legnagyobb látogatószámmal a 2016-os év büszkélkedhet ebben az összevetésben, akkor a 64 városi kiállításra 93 386 látogató jutott. A legszerényebb év látogatói szempontból pedig a koronavírus által érintett 2020-as év volt, ahol a fenti csúcs látogatói szám kb. 40%-át, 36 243 főt regisztráltak csupán.

Kiemelendő az a tény, hogy Győr városa nem rendelkezik a város történetét, a helytörténetet bemutató állandó kiállítással.

Táncművészet kapcsán egyértelmű Győr kiemelkedő szerepe, az NMI adatbázisában két, táncsal foglalkozó intézmény szerepel. A nemzetközi szinten is elismert Győri Balett előadásait 2019-ben 31.401 néző tekintette meg, míg a Jelenlét Színház programjára 250-en voltak kíváncsiak.

Győrben a versenysport rendkívül széles palettája elérhető, több mint 40 sportágban versenyeznek sportolók. Többségében egysportágas sportszervezetek működnek a városban, a multisportágas több szakosztályos egyesületek tekintetében a város két jelentős nagy egyesülettel bír, ezek a 2012-ben újra megalakult Győri Atlétikai Club17 és a Széchenyi István Egyetem Sportegyesülete. A Győri Úszó Sportegyesület mind a hazai, mind pedig a nemzetközi élmezőnyben bizonyított. A Győri Vízisport SE a kajak-kenuban 360, a vízilabdában 200 és a szinkronúszásban 60 versenyző képzését szervezi, irányítja. A csapatsportok győri zászlóshajója az Győri ETO Kézilabda Club, mintegy két évtizede a hazai és nemzetközi női kézilabdázás kiemelkedő szervezete. Eredményessége olyan „brandet” képvisel, amely mára Győr stratégiai márkaépítésének kiemelt szereplőjévé emelte nemcsak a sportban, hanem szélesebb értelmezésben a kultúra-, a településmarketing rendszerében, a városmárka építésében is. Kosárlabdában a legmagasabb osztályban szintén egy női csapat, az *Uni Győr Mély-Út* kosarasai játszanak. Labdarúgásban pedig a Győri ETO és Gyirmót FC csapatai sportolnak magas szinten a városban.

Összefoglalás

A folyamatosan fogyó gyerekszám, illetve az egyes városrészek demográfiai átrendeződése miatt az önkormányzati fenntartású szociális és nevelési intézmények által nyújtott oktatási, egészségügyi, szociális és kulturális szolgáltatások átstrukturálására lehet szükség a jövőben.

Győr városának **oktatási kínálata nagyon széles**, iskolavárosi jellege és a város határain túlról érkező beiskolázottak aránya, az erős agglomerációs kapcsolatok miatt már az alapfokú oktatásban is magas. A **középfokú oktatásban tanulók közel fele Győrön kívüli településekről jár be**, és az agglomerációs folyamatokat figyelembe véve ez a jövőben még tovább emelkedhet. A diákokat érintő fejlesztések kapcsán ezt a tényt szem előtt kell tartani. Az egyetemi fejlesztések Győr Révfa mellett további városrészek arculatát és működését is befolyásolják a jövőben.

A **házi orvosok elöregedése** és a folyamatosan csökkenő házi orvosi praxisok számából fakadó problémák mellett a városfejlődést és az egyes városrészek lakosság számának átrendeződését nem lekövető szolgáltatások együttese további egyenetlenségeket okoz az ellátásban. Ami a járóbeteg ellátást és **a kórházi ellátást illeti Győr szerepe kiemelkedő**; nem csak a város, hanem bizonyos esetekben a város tágabb térségének, sőt régiójának ellátása is itt történik. A győri Petz Aladár Megyei

Oktató Kórház (valamint magánszolgáltatók) megfelelő színvonal és állandónak mondható kapacitások mellett látják el e feladatokat, ugyanakkor a koronavírus-járvány kezelése itt is komoly kihívást jelentett. **A járvány miatt megugrott a halálozások száma**, ugyanakkor **lecsökkent az orvos-beteg kapcsolatok száma**, aminek hosszútávú tovaryűző hatásai lehetnek a városban (és környékén) élők egészségügyi állapotára.

A kisgyermek **bölcsődei ellátása terén kellő mértékű kapacitások állnak rendelkezésre**, ami a gyerekszámok stagnálásával várhatóan hosszútávon is kielégítő lesz. Ezzel szemben az **időseknek nyújtott szociális alapú szolgáltatások már most nagyon nagy mértékben kihasználtak**. Bővítésük szükséges a jövőben, tekintettel arra, hogy a város átlagéletkora, ezáltal a szolgáltatásokat igénybe venni kívánók száma folyamatosan emelkedik majd.

A közművelődési, kulturális szervezetek, intézmények tekintetében Győr megfelelően ellátott, látogatottság szempontjából pedig a koronavírus éveit megelőzően növekvő tendenciát figyelhattunk meg. A győri identitást és a külső látogatók számára kínált imázst megerősítendő, a város történetét, az egyes városrészek helytörténetét bemutató kiállítások újragondolása és megnyitása lehet indokolt.

Ami a győri sportéletet illeti a városban jelentős mértékű a versenysport megjelenése: csapatsportok, atlétika, kosár és labdarúgás, de legmarkánsabban a kézilabda jelenik meg, amely a város sporthírnevét méltán öregbíti.

Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség biztosításának alapköve a városban a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) elkészítése és megvalósítása (GYMJV HEP 2013-2017, GYMJV HEP 2018-2023). A társadalmi esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdések és problémák összefüggenek egymással, ezért a hátrányos helyzetű emberek társadalmi részvételének javítása érdekében komplex helyzetfeltárássra és beavatkozásokra van szükség. Nagy jelentősége van a foglalkoztatási, lakásügyi, az oktatási, az egészségügyi, a közbiztonsági és az esélyegyenlőségi problémák kezelésének, amelyben a hatékonyság és sikeresség érdekében minden érintett szereplő bevonása szükséges. A HEP megvalósításában az önkormányzaton kívül kiemelt szerepe van a szociális szolgáltatást nyújtó szervezeteknek, a munkaügyi központoknak, a rendvédelmi szerveknek, a civil szervezeteknek, a nemzetiségi önkormányzatoknak, valamint a hátrányos helyzetű csoportok érdekvédelmi szervezeteinek.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program (2018-2023) elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- ▶ „az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- ▶ a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- ▶ a diszkriminációmentességet,
- ▶ szegregációmentességet, valamint
- ▶ a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket” (GYMJV HEP 2018: 13).

A HEP helyzetelemző részének és intézkedési tervének céljai közé tartozik az esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók (romák, mélyszegénységben élők, gyermekek és fiatalok, nők, idősek, fogyatékkal élők) számának és arányának meghatározása, valamint helyzetének a felmérése, a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés vizsgálata, az ezeken a területeken jelentkező problémák feltárása. Az érintett csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatok meghatározása, azon területek kijelölése, amelyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében. A célok megvalósításának elemeit a helyi esélyegyenlőségi program intézkedési terve foglalja össze. A jelenleg hatályos intézkedési terv összesen 24 beavatkozás részletes tervezéséből épül fel, amelyek konkrét és pozitív irányú elmozdulásokat eredményezhetnek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása kapcsán.

Az esélyegyenlőségi szempontból kiemelt célcsoportok helyzete az érvényben lévő legfrissebb helyi esélyegyenlőségi program vonatkozó fejezeti alapján kerül bemutatásra utalva a problémákra reagáló esélyegyenlőségi fejlesztési irányokra is (GYMJV HEP 2018:25-206).

Mélyszegénységben élők és a romák helyzete

A célcsoportoz tartozók helyzetének vizsgálata során láthatóvá vált, hogy ezen családok és személyek hátrányait nem csak jövedelmük alacsony volta okozza, hanem **társadalmi problémáik, kihívásaik összetettsége**. Alulfoglalkoztatásuk részben alacsony iskolai végzettségükre vezethető vissza, amely többek között a korai iskolaelhagyásra, a lányok esetében pedig sok esetben a roma hagyományokra (a nők elsődleges feladata a gyermekvállalás, a háztartás vezetése) vezethető vissza, de hiányoznak azon munkaalkalmak is, amelyekben ezen csoportoz tartozókat foglalkoztatni tudnák. A foglalkoztatás terén további problémát jelent a gazdaságilag inaktív csoportok azonosíthatatlansága, akik pedig potenciális munkaerő-tartalékként a helyi vállalkozások rendelkezésére állhatnának. Sok esetben az alap- és középfokú oktatásból való lemorzsolódás akadályozza meg, hogy a célcsoport tagjai képzett munkavállalóként jelenhessenek meg a helyi munkaerőpiacon.

E téren a lemorzsolódás okainak feltárása, annak megakadályozása, esetleg az oktatási rendszer egyes szintjeit teljesítő továbbtanulásának elősegítése (ti. az elkallódásuk megakadályozása) jelenthetne **megoldást**. A lakáskörülmények javítása terén fontos feladat a lakásállomány komfortosabbá tétele. A lakókörnyezet és ezáltal a lakhatási feltételek jobbítását is megcélzó intézkedések (ti. az újjáépítési városrehabilitáció soft elemeinek) jövőbeni folytatása is a kiemelt feladatok közé tartozik. A szenvedélybetegség kezelése szorosan kapcsolódik az egészségügy világához, amelyben a szűrőprogramokon való részvétel növelése jelenti a legnagyobb kihívást. A személyre szabott, a helyi közösség tagjai által is ismert és elismert személyek bevonásával helybe hozott prevenció alkalmak szervezésétől lehetne nagyobb részvételi arányt remélni. Az elmúlt évtizedben már számos, a célcsoportok szükségleteire jól reflektáló projekt is kidolgozásra került, így ezek folytatása, esetleges újragondolása és nem utolsósorban további finanszírozásuk biztosítása megoldás lehet a felsorolt problémák többségére (GYMJV HEP 2018:78-80).

A gyermekek helyzete, gyermekszegénység

A gyermekeket és fiatalokat helyi szinten fokozottan érintik a következő **problémák**: 1) az autista, SNI-s és BTM-es gyermekek száma folyamatos növekedést mutat, s egyre fiatalabb korban kezdődnek a problémák, gyakran már a bölcsődékben is felismerhetők; 2) Győr városában sokféle szervezet nyújt széles spektrumban szabadidős, sport és közösségi programot, a gyermek és fiatal korosztály motivációja azonban kevés a folyamatos részvételt igénylő programokon való rendszeres megjelenésre; 3) a város egész területén jellemző a kiskorúak alkoholabúzusa, míg a droghelyzet az utóbbi időszakban lángolt fel főként Újváros bizonyos részein.

Egyes problémák megoldására már elindultak **kezdeményezések** a városban. A közösségi terek kialakításával kapcsolatosan főként a Bercsényi ligetben, valamint a Barátság parkban kerültek fejlesztésre olyan területek, ahol sporttevékenység és szabadidős tevékenység kulturált keretek közt folytatható. Szintén át- és kialakításra került a Vaskakas Művészeti Központ a Bartók Béla Művelődési Házból, valamint a Generációk Háza a Gyermekek Házából. A közösségi terek hiánya, illetve a szabadidős programok összehangolásában előrelépés tapasztalható, hiszen a szabadidős programok száma nőtt, egyre több szervezet kínál egyre több opciót. Szintén kialakulóban vannak a közösségi terek is, viszont a programok összehangolásában és a fiatalok által is elfogadott közösségi tér létrehozása további feladatokat jelent. A 2013–2017 között érvényes Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint Győr városában problémaként fogalmazódott meg, hogy nincs valós együttműködés a gyermek és fiatal célcsoporttal foglalkozó szervezetek között. Ennek elősegítésére szakmaközi képzéseket szerveztek és 2014-ben módszertani füzetet jelentetett meg a WHO Iroda, melynek eredményeként a párbeszéd, együttműködés javult. Az együttműködés javulása szintén köszönhető a Család- és Gyermekjóléti Központ átalakuló szervezetében megjelenő jelzőrendszeri koordinátor munkájának (GYMJV HEP 2018:114-116).

A nők helyzete

A HEP helyzetelemző része **négy problématerületet** határozott meg a nők esetében.

- 1) Munkaerőpiac nőket érintő szegmentuma: Győrbe jelentős számú női munkavállaló érkezik a férfiak, a családfő után, a belső migráció tekintélyes méreteket öltött az utóbbi években. A munkaerő-piaci sajátosságokból adódóan a férfiak hamar, a nők viszont csak hosszabb idő elteltével találnak munkát. Ezek a nők a munkaerőhiányos vállalkozások számára kihasználatlan lehetőséget jelentenek. A városban jelentős, civil és önkormányzati erőforrások biztosítják a nők munkaerő-piaci integrációját, adott esetben reintegrációját. Új keletű probléma a bérezésben megjelenő különbségek gondja. Ehhez elsősorban empirikus adatok felvétele, a probléma pontosítása szükséges a megfelelő beavatkozási eszközrendszer kialakítása érdekében.
- 2) Lakhatás: több szakember erősítette meg, hogy Győr városában jelenleg a nőket és családokat érintő egyik legsúlyosabb probléma a lakhatás. Az átmeneti gondozásból kikerülő családok számára csupán az albérleti lehetőség adott; a köznevelésben, illetve a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében pedig rengeteg olyan családdal találkozunk, akik albérletről-albérletre vándorolnak, egyre romló minőségű lakásokat találva. A megoldást a szakemberek egyöntetű véleménye szerint egy, akár az egyszülős családok számára is finanszírozható önkormányzati bérlakásrendszer működtetése jelenti.
- 3) Bántalmazás: Szintén az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezelésében és kiírásában jelent meg pályázat a Krízisambulanciák létrehozására. Krízisambulancia létrehozásának igénye már az előző HEP-

ben is felmerült, jelenleg pedig a győri Család- és Gyermekegészségi Központ esetkezelésében megjelenő, családon belüli bántalmazásos esetek indokolják.

- 4) Győrben nagyszámú, ingyenes program áll a nők, családok rendelkezésére, melyekre azonban a szakemberek véleménye szerint nehéz bevonni a célcsoportokat. Egyrészt nehezen lehet mozgósítani az embereket, másrészt viszont kontraszelekció is tapasztalható, mintha nem érnék el az egyes programok azokat, akiknek leginkább szükségük van rájuk. Mindez átgondoltabb marketingstratégiákat kíván a szociális programokkal szemben is, és a projektek egymással való összehangolását (GYMJV HEP 2018:133-134).

Az idősek helyzete

Az egyik legkomplexebb problémarendszer és fejlesztési portfólió az idősek helyzetének, esélyegyenlőségének vizsgálata során rajzolódott ki a HEP megalapozó vizsgálata során. A legjelentősebb kihívások, és az ezekre reagáló fejlesztési lehetőségek az alábbiak voltak 2018-ban (GYMJV HEP 2018:153-160).

10. Táblázat Az idősek helyzetével, esélyegyenlőségével kapcsolatos főbb problémák és fejlesztési lehetőségek, Forrás: GYMJV HEP 2018:160.

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Az önálló életvitelt, a saját otthonukban maradáshoz segítő szolgáltatások körének további szélesítése.	EESZI: Age-friendly Region – Idősbarát Régió pályázat
A bentlakásos férőhelyszám a demencia-ellátásban is kevés, a bekerülésnél hosszú a várólista.	Demenciával élőket ellátó tartós ápolást-gondozást nyújtó otthon létrehozása, egyelőre középtávú tervként.
Jelentős igény mutatkozik a bentlakásos intézményi férőhelyek számának növelésére.	Kapacitásbővítés, férőhelyátcsoportosítás.
Szakképzett és megfelelő létszámú szakemberek hiánya a szolgáltatásokban.	Ösztöndíjrendszer bevezetése, illetve a szakterületen folyó képzésekkel való kooperáció.
A szakemberek hiányos ismeretekről számoltak be az idősek foglalkoztatásával kapcsolatban.	Többtinformáció-szükséglet kielégítése az időskori foglalkoztatásról a szakemberek számára a következő fontossági sorrendben: foglalkoztatási feltételekről, formákról és a jogi szabályozásról való tájékozódás.
Nincs egy kb. 200 fős hely, ahova komolyabb nyugdíjas rendezvényt lehetne bevinni.	Szükséges volna egy civil ház vagy közösségi tér ezekre a célokra (konferencia, oktatási, ismeretterjesztő, kulturális programok stb.)
Túltelített háziiorvosi praxisok, városon belüli lakossági mobilitás.	Monitorozni szükséges a háziiorvosi körzetek létszámát, a háziiorvosi terheléseket, kapacitásokat és erőforrásokat.

A fogyatékkal élők helyzete

A fogyatékossgal élő emberek helyzetének, esélyegyenlőségének vizsgálata során feltárt legjelentősebb problémák **öt témakör** mentén tematizálhatók. 1) A fogyatékosok nappali ellátására egyre nagyobb igény van, problémát jelent az oktatási intézményekből kikerülő SNI, értelmileg sérült, autista vagy súlyosan sérültek családjaikba való 'beszorulása', megfelelő fejlesztésük hiánya. 2) Hangsúlyosan merül fel annak problémája, hogy az idősebb, a negyvenes, ötvenes korcsoportba tartozó sérülteket otthonaikban gondozó szülők saját életkorukból, egészségi állapotukból kifolyólag már nem tudják vállalni gyermekük ellátását, illetve gyakran maguk is gondozásra szorulnának. 3) A fogyatékossgal élő emberek számára nehezített a nyílt munkaerőpiacra történő bekerülés, megfelelő jövedelmek hiányában hiányt szenvednek szükségleteik ellátásában, jelentős részük küzd a szegénységgel. 4) Az fogyatékossgal érintettek, illetve családtagjaik nem rendelkeznek elegendő információval pl. az ellátásokról, lehetőségekről, a számos civil szervezet ellenére még mindig nem jó az érdekérvényesítő képességük, a szervezetek nem lépnek fel közösen, a lakosság sok esetben negatívan viszonyul a fogyatékossgal élő emberek sajátos szükségleteihez (GYMJV HEP 2018: 204).

Az esélyegyenlőség javítása érdekében az alábbi **fejlesztési lehetőségek** merültek fel:

- ▶ A nappali ellátás férőhelyeinek bővítése, illetve a sérülés súlyossága és a társult problémák súlyossága alapján az ellátás differenciálása (pl. csoportbontásban).
- ▶ Az otthonápolást segítő házi segítségnyújtás kereteinek bővítése, hogy a lehető legtovább saját otthonukban, illetve családtagjaik között maradhassanak az önellátásra nem vagy részlegesen képes fogyatékos emberek.
- ▶ Szükség lenne a szakosított ellátásokon belül olyan specifikációra, amely önállóan, csak a sérült emberekre fókuszálva lehetővé teszi a családban gondozott fogyatékos személy átmeneti vagy tartós elhelyezését, továbbá a szintén gondozásra szoruló idős szülőjével való elhelyezését. (pl. Időskorú Fogyatékosok Bentlakásos Otthona létesítése).
- ▶ A védett munkahelyeken dolgozók számának emelése, másrészt a nyílt munkaerőpiacon jelenlévő vállalatok szemléletének változtatása.
- ▶ A fogyatékos személyek, illetve családtagjaik információhoz jutásának segítése, a Fogyatékos Információs Pont tartalommal való megtöltése.
- ▶ A fogyatékos személyek civil szervezeteinek és a fogyatékosokat segítő, támogató szervezeteknek, intézményeknek az összefogása, együttműködésük és közös érdekképviseleti tevékenységük támogatása.

- ▶ Azon a köz- és egyéb szolgáltatóintézmények, illetve közterületek akadálymentesítésének elősegítése, amelyeknek e tekintetben hiányosságai vannak. Fontos a kommunikációs akadálymentesítés is, illetve nemcsak a mozgássérültekre kell figyelni (GYMJV HEP 2018: 204-205).

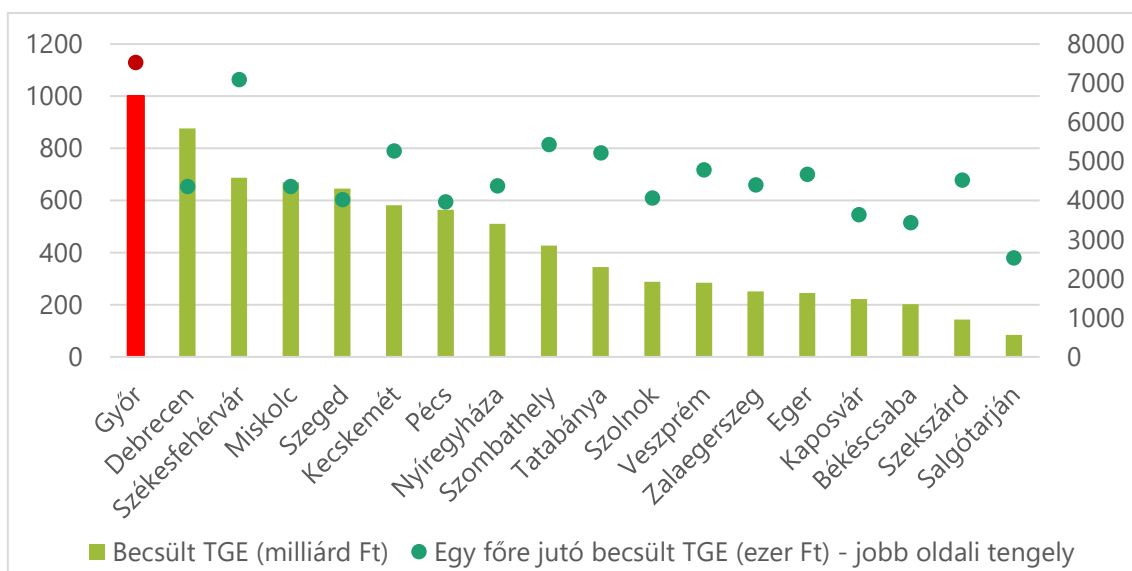
Összességében az esélyegyenlőség biztosítása kapcsán Győrben egy több programozási cikluson átívelő, szakszerű, az összes érintett célcsoportra kiterjedő folyamatos helyzetelemző és fejlesztő folyamat zajlik, amelyek megvalósítását az intézkedési tervben foglalt objektív paraméterek (felelős, forrás, határidő, változási indikátor) tesznek követhetővé és felülvizsgálhatóvá.

2.1.7 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

A település gazdasági súlya, szerepköre

Győr gazdasági súlyának és szerepkörének bemutatásakor egyaránt törekedtünk a megyén és országon belüli helyzetének, szerepének bemutatására; ez utóbbi kapcsán több esetben is az ország többi megyeszékhelyével, megyei jogú városával, illetve Budapesttel vetettük össze gazdasági értékeit.

Győr-Moson-Sopron megye gazdasági súlya az ország megyéi közül kiemelkedő. Mind az előállított GDP, mind pedig a foglalkoztatási ráta tekintetében Budapest után a második helyen áll, és meghaladja az országos átlagot. A megye erős gazdaságához a megyeszékhely, Győr erőteljesen hozzájárul; a város becsült **Települési Gazdasági Ereje** (ami a település becsült GDP-jének feleltethető meg) a megye gazdasági teljesítményének közel kétötödét adja. Ugyanezen becsült értékek alapján Budapestet követően Győr Magyarország második legtöbb GDP-t előállító városa, és az egy főre jutó becsült értékek alapján is a második a megyei jogú városok között.

45. ábra Győr és a többi megyeszékhelyváros becsült Települési Gazdasági Ereje abszolút értékben (milliárd Ft) és egy főre vetítve (ezer Ft), Forrás: Saját becsült értékek⁸ alapján történt szerkesztés

A város fejlődésének motorja a külföldi befektetések és a hozzájuk kapcsolódó helyi vállalkozások. Győr telekommunikációs, közlekedési és logisztikai infrastruktúrája, valamint oktatási és életszínvonala miatt kedvelt **befektetési célpont a hazai és külföldi vállalatok között**. A város piaci igényekhez igazodó oktatási rendszerrel, valamint évszázados hagyományokra visszatekintő ipari kultúrával rendelkezik.

A HVG TOP 500 rangsora szerint 2019-ben **Magyarország 500 legnagyobb vállalata közül** 17 a megyében működött, az alábbi sorrendben:

1. Audi Hungaria Zrt. (2.),
2. SMR Automotive Mirror Technology Bt. (57.),
3. Dana Hungary Kft. (131.),
4. Wuppermann Hungary Kft. (153.),
5. E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. (159.),
6. Horváth R+K Kft. (168.),
7. NemaK Győr Alumíniumöntöde Kft. (180.),
8. Új Ház Zrt. (185.),
9. Alcufer Kft. (198.),
10. Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. (200.),
11. Rába Járműipari Holding Nyrt. (258.),

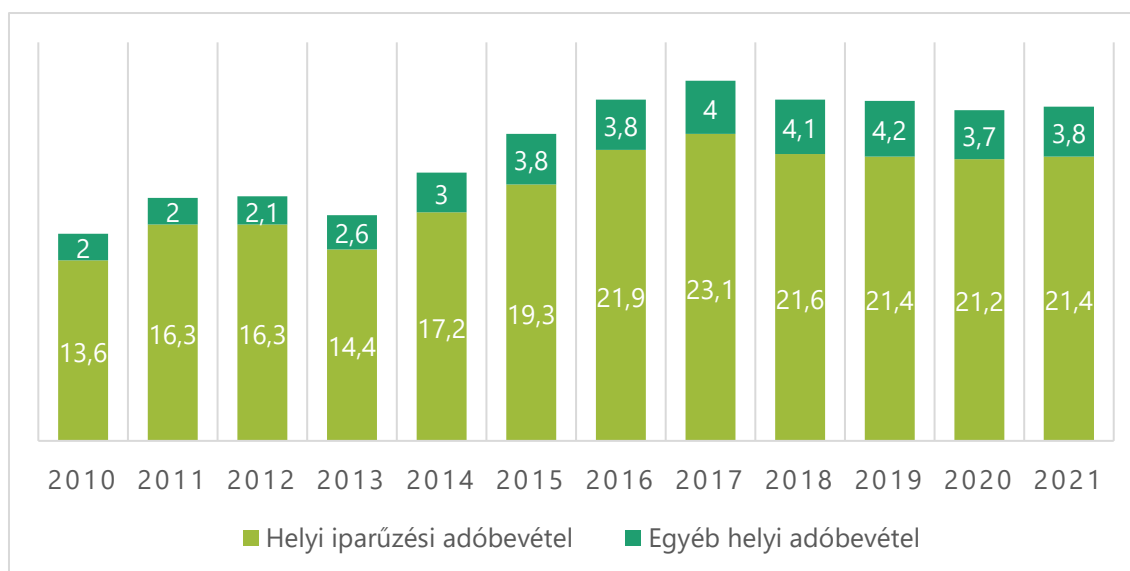
⁸ Települési Gazdasági Erő kiszámítása: Első lépésben meghatározásra kerül a települések részesedése saját megyénk adóköteles jövedelmeiből, a helyi adók volumenéből és a regisztrált vállalkozások számából, majd a kapott részesedések átlaga alapján kiszámításra kerül minden település becsült GDP-je (Lócsei—Nemes Nagy, 2003).

12. BOS Automotive Products Bt. (281.),
13. Velux Magyarország Kft. (294.),
14. Leier Hungária Építőanyaggyártó Kft. (334.),
15. Agrofeed Kft. (362.),
16. Győr–Sopron–Ebenfurti Vasút Zrt. (417.),
17. Sick Kft. (427.).

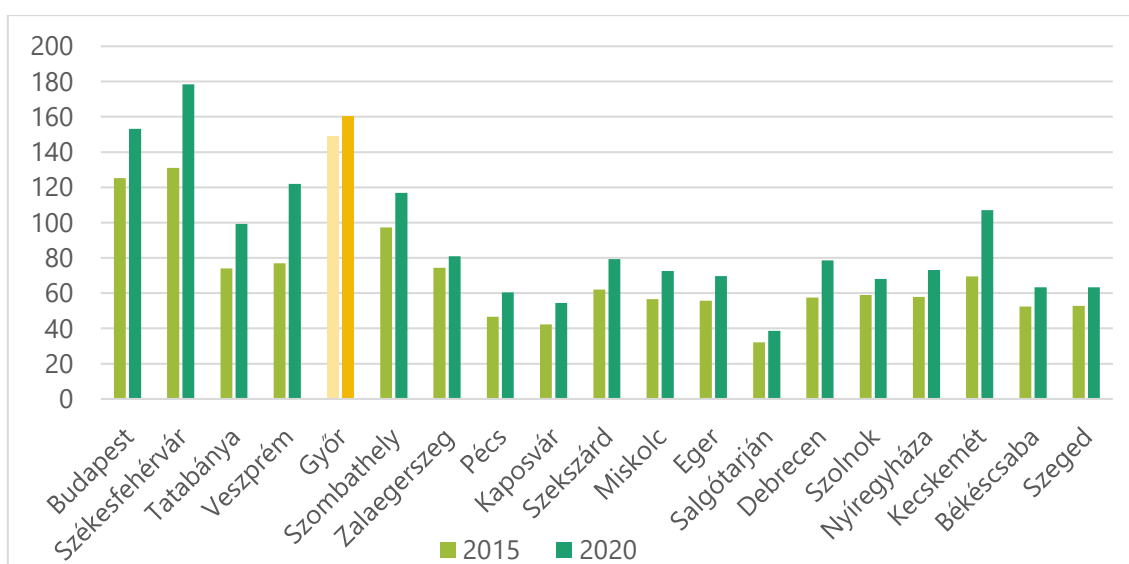
A 17 TOP vállalkozás közül **9 Győrben található**. A 17 vállalkozás összes árbevétele 3387 milliárd forint volt, amelynek 70%-a, 2371 milliárd forint a győri Audi Hungaria Zrt.-hez köthető, amely több mint tíz éve Magyarország második legnagyobb cége. Hatását tovább erősíti a városba és térségbe települt beszállítók sora. 2020-ban a **Győr-Moson-Sopron megye TOP 10 nyilvános vállalkozás közül 5, míg a TOP 100 nyilvános vállalkozása (75) közül 35 Győrben** volt megtalálható (GYMSMKIK 2020).

Ahogy a megye, úgy Győr **húzóágazata** is a **járműipar**. A járműipar a hazai gazdaság fontos alappillére, ami a GDP 10%-t állítja elő. Győr és térsége ezen a területen évszázados tapasztalatokkal, hagyományokkal rendelkezik. Győr erős gazdasági pozíciója az Audi Hungaria Zrt. 2012. júniusban, illetve a következő hónapokban egyes beszállítói által az **Ipari Parkban** üzembe helyezett, a megépített új **logisztikai parknak**, valamint a következő évekre jelzett új fejlesztéseknek is köszönhető.

A város gazdasági erejét a **helyi iparüzési adóbevétel** is érzékelteti. Győr helyi adó bevétele 2010 és 2020 között 60%-kal emelkedett, amelynek legjelentősebb részét (85%-át) az iparüzési adó teszi ki. Az iparüzési adó mértéke 2018-ban 1,8%-ról 1,6%-ra csökkent, ami kismértékben csökkentette az ebből származó bevételt, azonban még így is jelentős mértékű. A koronavírus-járvány éveiben az iparüzési adóbevételek nem csökkentek jelentős mértékben, az egyéb adóbevételekben tapasztalható hiány főként a gépjárműadó-bevételek központosításával és az idegenforgalmi adó időszakos elengedésével magyarázható. Az egy főre jutó iparüzési adó tekintetében a megyei jogú városok között Győr Budapest és Székesfehérvár után a harmadik helyen szerepel, és az átlagos érték több mint másfélszerese.

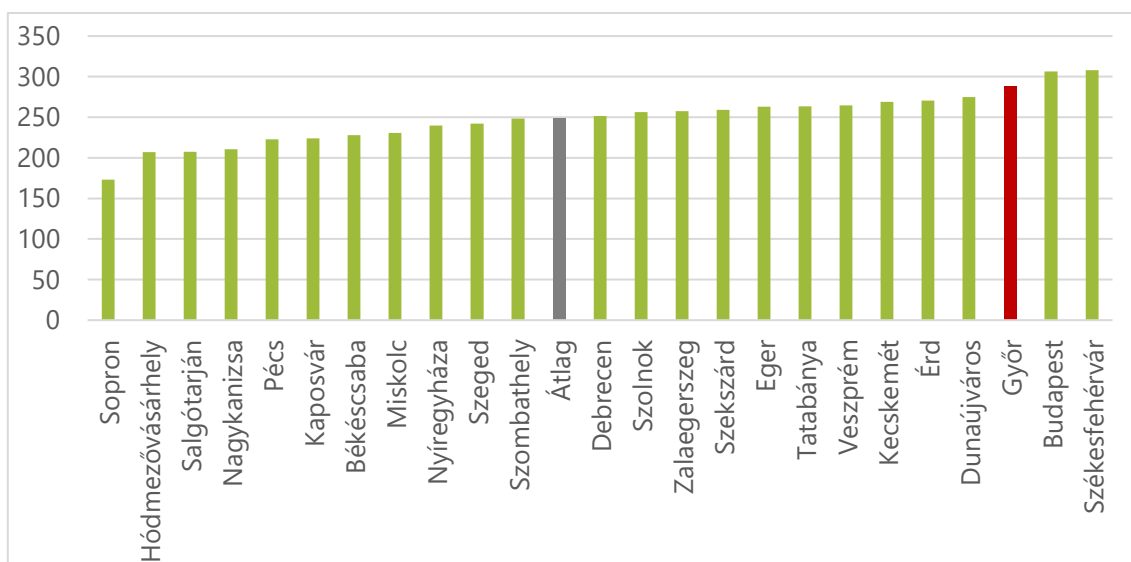

46. ábra Győr iparüzési és egyéb helyi adó bevétele, 2010-2020 (milliárd Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

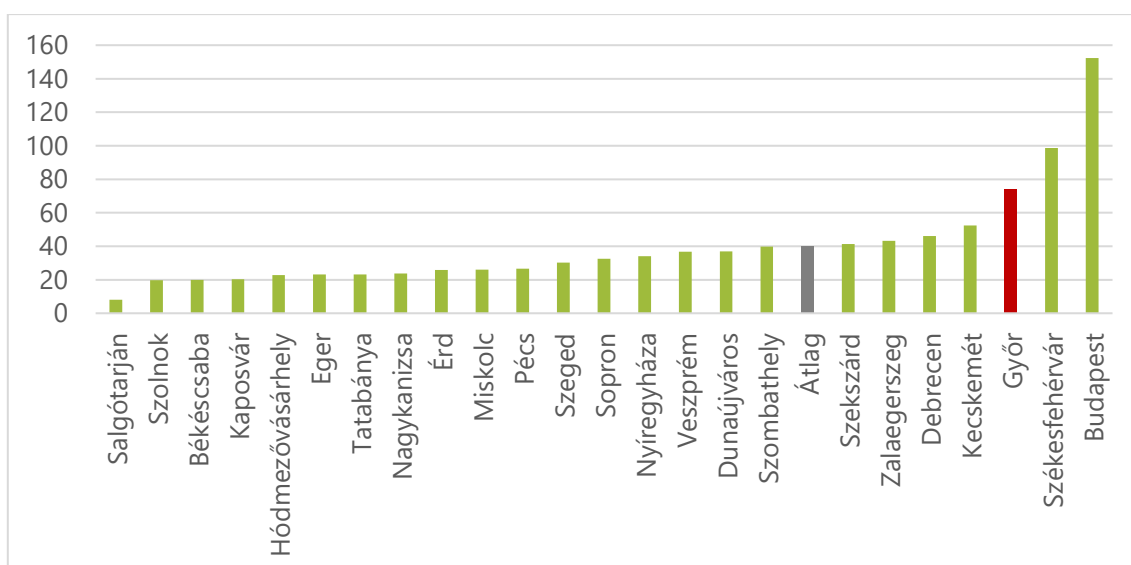

47. ábra Egy főre jutó helyi iparüzési adó bevétel a megyeszékhelyeken, 2015-2020 (ezer Ft/fő), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

A **megtermelt jövedelem** nagyságát tükrözi az az alapján megfizetett **társasági-, valamint személyi jövedelemadó** összege. Ezek lakosságarányosan számolt összegét összehasonlítva a megyei jogú városokban, elmondható, hogy a személyi jövedelemadó tekintetében Győr kiemelkedik a városok között, hiszen Budapest, illetve Székesfehérvár után a legmagasabb értékkel rendelkezik. Ez részben a magas foglalkoztatottság és a magasabb hozzáadott-értéket előállító munkakörök jelenlétével magyarázható.

48. ábra Az egy főre jutó személyi jövedelemadó mértéke a megyei jogú városokban és Budapesten, 2019 (ezer Ft/fő), Forrás: TeIR Metaadatbázis és KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

49. ábra Az egy főre jutó társasági adó mértéke a megyei jogú városokban, 2019 (ezer Ft/fő), Forrás: TeIR Metaadatbázis és KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

Az egy főre jutó társasági adóbevételek tekintetében ugyancsak a 3. helyen szerepel Győr, azonban igen nagy a leszakadás az élenjáró Budapesthez képest, ahol közel kétszeres az érték.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

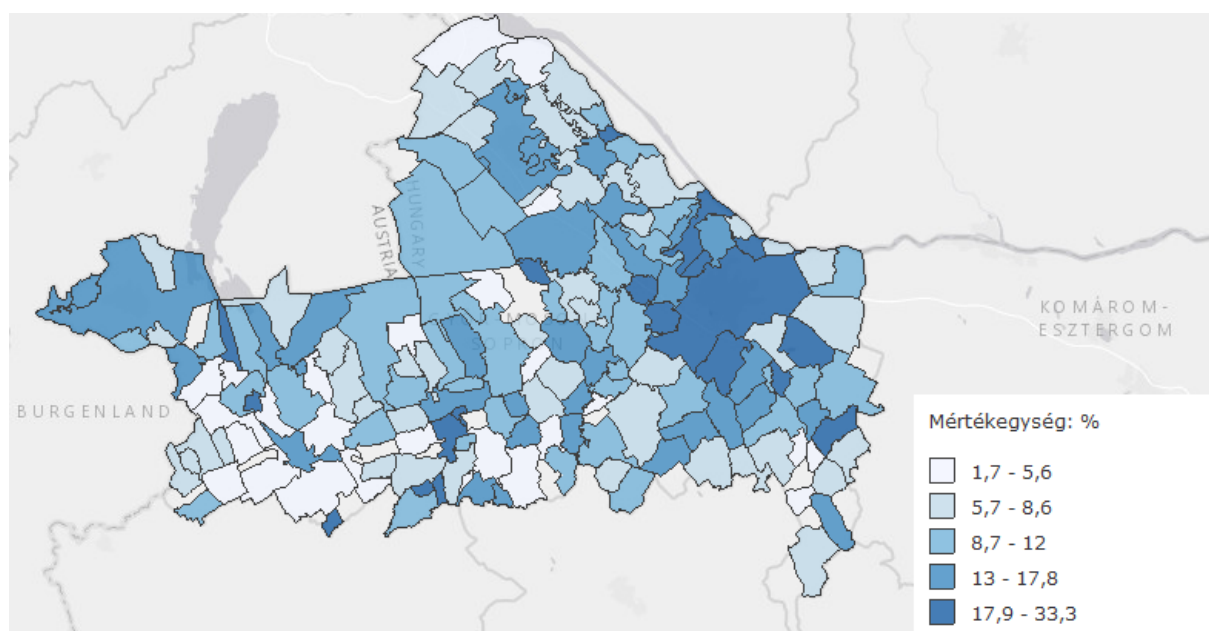
A Győrben – 2020-as adatok szerint – összesen közel 15 ezer vállalkozás működik (ideértve a nonprofit gazdasági társaságokat is), amelyek **82%-a szolgáltatás, 11%-a az építőipar, 7%-a az ipar és 1%-a a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat** szektorhoz tartozik; ezek az arányok 2011 óta nem változtak jelentős mértékben. A mezőgazdasági vállalkozások aránya mind a megyei átlagtól (4%), mind

pedig a megyei jogú városok átlagától (1,8%) elmarad, míg az ipari és szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya meghaladja azt. A 2011 és 2020 közötti időszakban Győrben a mezőgazdasági tevékenységet végző működő vállalkozások száma 18%-kal, az ipari vállalkozások száma 9%-kal, a szolgáltatási szektorban működő vállalkozások száma 20%-kal növekedett, míg a legnagyobb bővülés az építőiparban volt (51%). Mindegyik szektorban működő vállalkozások számának növekedése elmarad a megyei átlagos növekedési ütemtől.

11. Táblázat Győrben működő vállalkozások száma nemzetgazdasági ág szerint, 2011-2019, Forrás: KSH
Tájékoztatási adatbázis

Év	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	Ipar	Építőipar	Szolgáltatás
2011	117	895	1040	10 170
2012	110	865	897	9377
2013	111	831	913	9223
2014	116	849	942	9307
2015	117	874	969	9547
2016	126	870	1026	9757
2017	122	860	1148	10 175
2018	130	930	1319	10 848
2019	130	972	1417	11 933
2020	138	976	1673	12 242

Az ipari vállalkozások legnagyobb része (95%-a) – a megyei és a megyei jogú városi adatokhoz hasonlóan – a **feldolgozóiparban** működik. Az építőipar aránya (11%) elmarad a megyei átlagtól (14%). A szolgáltatások területén működő vállalkozások ágazaton belüli aránya mérsékelten változott, csak a kereskedelem és gépjárműjavítás terén volt megfigyelhető jelentős mértékű csökkenés. Azonban – arányának csökkenése ellenére továbbra is – jelentős szolgáltatási ágazat a kereskedelem, amelyben a szolgáltatási vállalkozások 17%-a működik. Ugyanakkor a szakmai, tudományos tevékenységben működő vállalkozások aránya a megyében Győrben a legmagasabb (a szolgáltatási vállalkozások 24% a) és számuk növekszik. A mezőgazdaság kivételével minden ágazatban Győrben több vállalkozás működik, mint a megyei jogú városokban átlagosan.

50. ábra Szakmai, tudományos tevékenységben működő vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül, 2019 (%), Forrás: KSH Tematikus térképek

Ipar

Annak ellenére, hogy a városban a vállalkozások csupán 7%-a végez ipari tevékenységet, a város legdominánsabb szektora mégis az ipar, mivel a nagyvállalatok ezen a területen tevékenykednek, amelyek a legtöbb embert foglalkoztatják, és a gazdasági tevékenységek **árbevételének** legnagyobb részét adják. A város iparüzési adóbevétele 2020-ban több mint 21 milliárd Ft volt.

Az ipar súlyát mutatja a szektorban **foglalkoztatottak aránya**. A TelR adatai alapján Győrben 2019-ben 110 ezer fő foglalkoztatott volt (2012-ben még alig 98 ezer), amelyből alig 1% (közel 1000 fő) dolgozott a mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban, 10% (kb. 10 ezer fő) a kereskedelmi és szolgáltatási területen, és kb. 15% az ipar termelői szférájában. Ez utóbbi azonban csak a termelési folyamatban közvetlenül részt vevő foglalkoztatottak szerepelnek, abban nincsenek benne az iparban dolgozó vezetők, ügyintézők és adminisztratív munkaerő, tehát ez az arány még jóval magasabb.

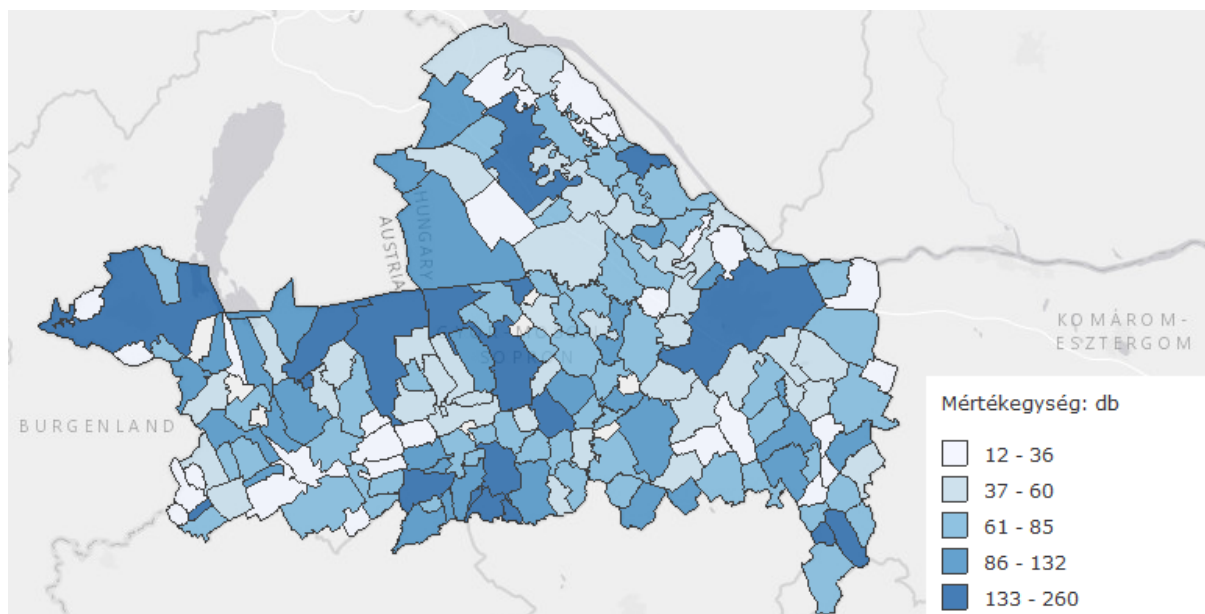
Az ipari vállalkozások száma 2011-ről 2019-re 8,6%-kal növekedett, így legfrissebb adataink szerint 972 ilyen jellegű vállalkozás működik a városban. A vállalkozások számának növekedéséhez jelentősen hozzájárult a **Győri Ipari Park** bővítése is. Az Ipari Park 1992-ben jött létre, és azóta folyamatosan növekedett, bővült, fejlődött. Jelenleg a területe 210 hektár, amelynek 98%-át már lekötötték, amely már évek óta indokoltá tette egy második ipari park kialakítását. A meglévő ipari park bővítése jelenleg is zajlik állami támogatásból, ám újabb ipari park kijelölése is indokolt lehet a jövőben. A jelenlegi ipari park területén 13 ország több mint 100 vállalata működik, összesen mintegy 7000 foglalkoztatottal. Az ipari park elsősorban a gépjárműgyártásra épül, de jelen vannak más ágazatok is, mint például textilipar, elektronikai ipar, műanyagipar, építőipar, a villamos ipar, szállítmányozás, logisztika és kereskedelem.

Győr meghatározó iparága a **járműgyártás**, amelyet a több mint egy évszázados autóiipari tapasztalattal rendelkező **Rába Járműipari Holding Nyrt.** alapozott meg, mind képzett munkaerő, mind infrastrukturális és telephelyi oldalról, amely a járműgyártás és a kapcsolódó iparágak felfutását eredményezték a városban. A Rába jelentősége az elmúlt években valamelyest csökkent, bizonyos tevékenységek leépültek, ugyanakkor még mindig mintegy 1700 főt foglalkoztat. Győr – és egyben Győr-Moson-Sopron megye első, valamint Magyarország második – legjelentősebb ipari vállalata a szintén járműiparban működő **Audi Hungaria Zrt.**, a teljes helyi iparűzési adó 40-45%-át fizeti. A vállalat helyi szakképzett munkaerő-elszívása jelentős mértékű. A vállalat 1998-ban kezdte meg működését a városban, kezdetben sportkocsik gyártásával foglalkozott, majd tevékenységét és termékkáláját folyamatosan bővítette. 2001-ben a gyáron belül kutató fejlesztő egységet indított el, amelyet azóta több lépcsőben bővített. 2013 óta az új gyáregységekkel az Audi győri telephelyén az **autógyártás teljes vertikuma** működik. A vállalat telephelyének területét hatszorosára növelte, foglalkoztatottjainak száma pedig 2021-ben több mint 12 ezer fő volt. A vállalat 2022-ben bejelentette a gyárterület további 120 milliárd forintból történő bővítését, aminek révén 500 új munkahely jöhet létre.

A városban a **textilipar** és az **élelmiszeripar** jelentősége csökkent, tevékenységük marginális. Ugyanakkor olyan új, a városban korábban kevésbé érzékelhető iparágak jelentek meg és futottak fel, mint például a környezetipar a hulladékfeldolgozás (pl. Alcufer, Büchl Hungária).

Kereskedelem

Győrben 2019-ben közel 2500 (tízezer lakosra vetítve 189) **kiskereskedelmi üzlet** működött. Ezen üzletek száma 2012-től 2019-ig évről-évre csökkent, hasonlóan a megyei és az országos tendenciához. Ezalatt az időszak alatt a győri kiskereskedelmi üzletek száma összesen 12%-kal (a megyei 14%-kal, az országos pedig 20%-kal) lett kevesebb. A csökkenés ellenére a tízezer lakosra vetített számuk a megyei átlagnál még így is 40%-kal, a megyei jogú városok átlagánál pedig 13%-kal magasabb, tehát a várost a **kiskereskedelmi egységek magas koncentráltága** jellemzi. A város számos termékkel és szolgáltatással a környező települések lakosait és a szomszédos országokból érkezőket is ellátják.

51. ábra Kiskereskedelmi üzletek száma tízezer lakosra vetítve, Győr-Ménfőcsanak megye városaiban, 2019 (db), Forrás: KSH Tematikus térképek

Az élelmiszert, kenyeret és pékárukat árusító üzletek száma – a többi **kiskereskedelmi üzlettel** ellentétben – növekedett. A megyében lévő 11 bevásárlóközpontból 5, a 9 hipermarketdből pedig 3 Győrben található. A városban 2019 őszén adták át az új **vásárcsarnokot**, ahol 144 őstermelő, 38 üzlethelyiség, 8 büfé és egy teljesen új területen, az ún. „Vásárlók utcáján” 31 kereskedői hely áll a kereskedők és vásárlók rendelkezésére. A Vásárcsarnok mellett 3 regisztrált piac-vásár, továbbá a Dunakapu téri helyi termelői piac és a szintén a Belvárosban található virágpiac működik (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Vendéglátás

Győrben közel 1300 **vendéglátóhely** működik, számuk – a turizmus bővülése és a vendégek egyre széleskörűbb igénye miatt – az elmúlt öt évben dinamikus **nőtt**. Ezek többnyire már megfelelnek a mai elvárásoknak és divatnak, számos közülük a nemzetközi trendekhez igazodó modern **bisztró, fast food bar, fast casual** étterem, alternatív táplálkozási lehetőséget biztosító étterem. Emellett vannak, amelyek a hagyományos étkezési lehetőségek biztosítása mellett különböző programokat is szerveznek (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Turizmus

Győr földrajzi fekvése, történelme, kulturális öröksége, aktív társadalmi és művészeti élete **gazdag turisztikai kínálatot** nyújt. Győr gazdag műemlékekben, a belvárosi barokk városrész egyedülálló, a városban számos múzeum és tárlat található. Győr jelentős vallási központ, a katolikus és evangélikus egyház püspöki székhelye. A turisták körében Győr a nyolcadik legnépszerűbb vidéki város, amelyet kizárólag tradicionális fürdőhelyek előznek meg a listán. A Rába Quelle Gyógy-, Termál- és Élmenyfürdő **az egészség-, wellness- és élményturizmus** szempontjából kiemelt terület, évente közel 400 ezer

vendég fordul meg itt. Jelenleg rekonstrukciója és bővítése zajlik, így turisztikai jelentősége a jövőben várhatóan még tovább fog növekedni (*Gazdasági Program 2020-2025*).

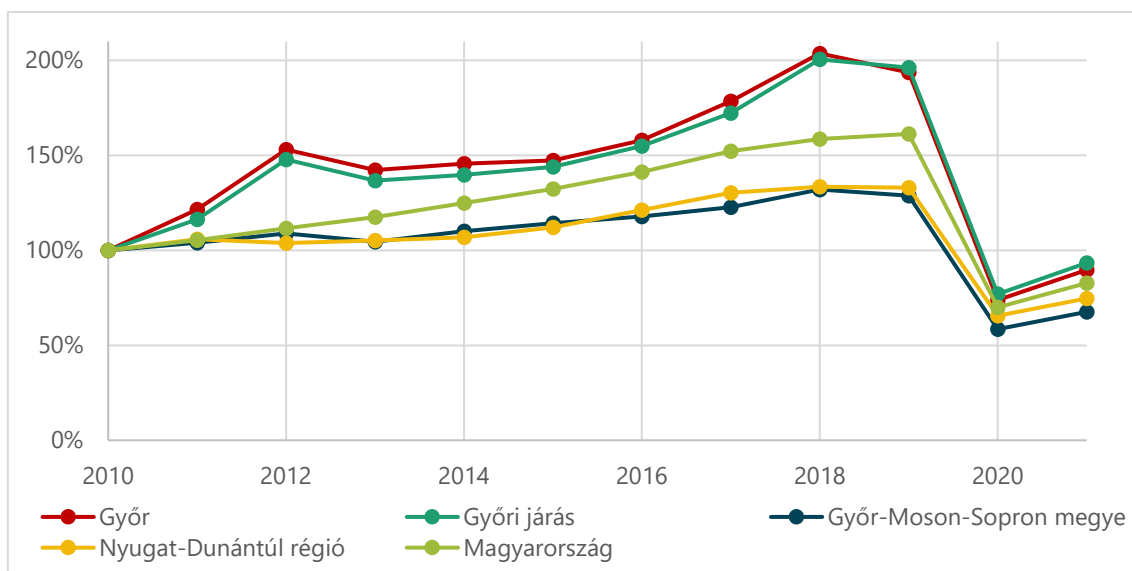
Ugyanakkor Győrben az erős ipari szektornak köszönhetően elsősorban az **üzleti turizmus** a domináns. Ezt támasztja alá a külföldi vendégforgalom nemzetiség szerinti összetétele, a legtöbb vendég az Audi Hungária Zrt. anyaországából, Németországból érkezik, emellett még Ausztriából, Csehországból és Ukrajnából látogatnak még sokan a városba, elsősorban üzleti céllal. Egyre nagyobb népszerűségnek örvend a **sportturizmus** és a **fesztiválturizmus** is. Az előbbinek kiváló hátteret adott a 2017-ben a városban megrendezett Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál, utóbbira pedig az egyre szélesebb körű városi rendezvények nyújtanak lehetőséget, amelyek egész évben várják a látókat. A Magyar Turizmus Zrt. Nyugat-dunántúli Regionális Marketing Igazgatósága által 2012-ben meghirdetett „Nyugat- dunántúli régió kiemelt kulturális- és örökségturisztikai rendezvénye” pályázaton 22 nyertes közül 5 Győrhöz köthető (Győrköcfesztivál, Barokk Esküvő, Advent Győrben, Magyar Táncfesztivál, Öt Templom Fesztivál) A várost átszelő Mosoni-Duna az **aktív turizmuson** belül a **víziturizmus** potenciális színhelye (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Ami a város **szálláshelykapacitásait** illeti, Győrben összesen 208 szálláshely várja a városban megszálló turistákat, amelyek legnagyobb része magán szálláshely, illetve egyéb szálláshely, a szálloda és panzió kapacitás az elmúlt években csökkent. Ennek hátránya, hogy a magán szálláshelyek marketingje és láthatósága – a szállodákhoz és panziókhöz képest – gyengébb, így a turisták kevésbé találják meg azokat. Emellett egyre inkább elterjednek az úgynevezett közösségi szálláshelyek, amelyek tulajdonképpen a munkásszállásokat jelentik. A gazdasági igények kielégítése, a folyamatos munkaerőhiány leküzdésére egyre nagyobb az igény az ilyen típusú szálláshelyre (*Gazdasági Program 2020-2025*). A koronavírus-járvány hatására valamelyest csökkent a kereskedelmi szálláshelyek (hotelek, panziók, egyéb szállástípusok) száma, míg a magán szálláshelyeké pont, hogy megnőtt.

12. Táblázat Szálláshelyek száma Győrben, 2019, Forrás: Győr megyei jogú város honlapja (<https://gyor.hu/>) alapján saját szerkesztés

Szálláshely típusa	Szálláshely száma
Szálloda	33
Panzió	23
Közösségi szálláshely	16
Üdülőház	1
Kemping	2
Magán szálláshely	66
Egyéb szálláshely	67
Összesen	208

Győrben a kereskedelmi szálláshelyek **vendégforgalma**, és az eltöltött vendégéjszakák száma is meredeken növekedett az elmúlt évtizedben. 2010-hez viszonyítva Győr, illetve a Győri járás a megyei, regionális és országos átlagos növekedést is messze túlszárnyalta. Ennek 2020-ban a koronavírus-járvány vetett véget, amikor is a 2010-es szint kb. 75%-ára, azaz 2019-es szint nagyjából harmadára esett vissza az eltöltött vendégéjszakák száma. A 2021-es évben újabb mérsékelt növekedésnek indult a vendégforgalom, a 2010-es év szintjét azonban még nem sikerült elérnie.

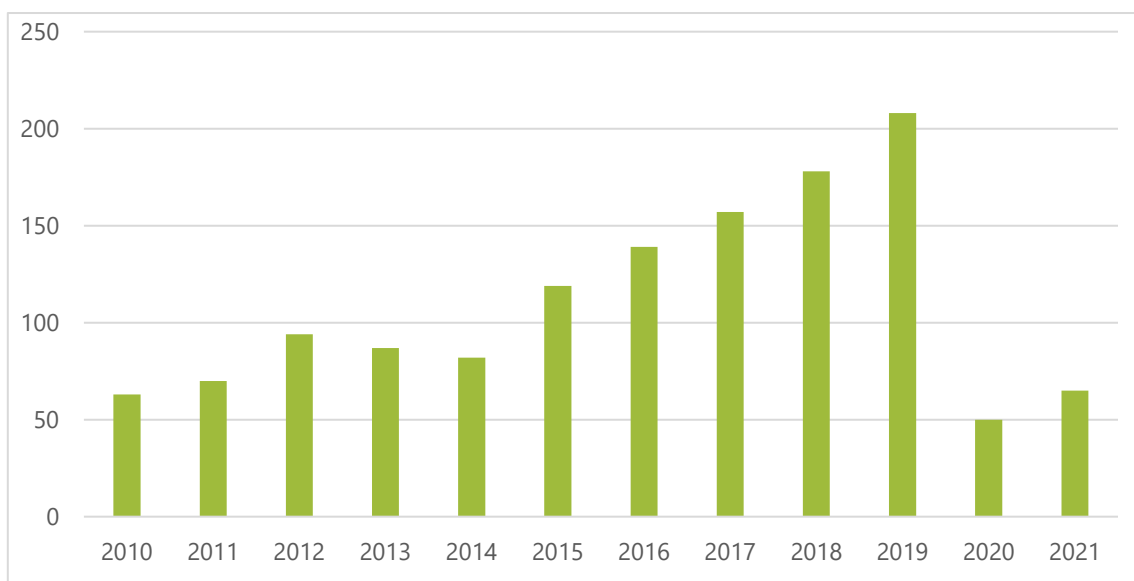

52. ábra A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma, 2010 = 100%, Forrás: KSH

Tájékoztató adatbázis

Győr idegenforgalmában fontos szerepet játszanak a **külföldi szállóvendégek**: a 2010-es években döntően 55-60%-ra volt tehető a kereskedelmi szálláshelyeken a külföldi vendégek aránya, míg a vendégéjszakák terén nagyjából 50%-os részarányt képviseltek. A koronavírus-járvány leginkább őket érintette: a vendégek körében 45% alá csökkent a külföldiek aránya. A már említett üzleti turizmus jelentőségét szemlélteti, hogy a Győrben a külföldiek átlagos tartózkodási ideje jelentősen alulmaradt a belföldiek által eltöltött vendégéjszakáktól és az országos átlagtól is: a 2010-es években átlagosan kevesebb, mint 2 napot töltöttek el Győrben a külföldiek. Ezzel szemben a járvány hatására – bár számuk lecsökkent – az átlagos tartózkodási idejük megnőtt.

A település **idegenforgalomból származó bevételei** nagyjából lekövezték a vendégéjszakák számának alakulását, a járvány éveiben azonban az elengedett idegenforgalmi adónak köszönhetően a vendégéjszakák számánál is nagyobb mértékben csökkentek az ebből származó bevételek.

53. ábra Győr idegenforgalmi adó bevétele, 2010-2021 (millió Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

Az idegenforgalmi adó összegét tekintve Győr a megyei jogú városok között az előző évtizedben többnyire a 3. helyen, lakosságszámra vetítve pedig a 4. helyen állt. Ennél több idegenforgalmi adót csak Budapesten és Egerben, lakosságarányosan pedig Budapesten, Egerben és Sopronban fizettek a vendégek.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai

Győrben 2020-ban összesen 25.100 vállalkozást regisztráltak. A **regisztrált vállalkozások** száma 2011-től 2015-ig stagnált, azóta évente kismértékben (1-3 %-kal) növekszik, annak ellenére, hogy 2011 és 2020 között évente mintegy 1000-1500 vállalkozás szűnt meg. A regisztrált vállalkozásokon belül a **társas vállalkozások száma** 2011-től 2020-ig csökkent (összesen 16%-kal), míg az **egyéni vállalkozók** száma jelentősen (30%-kal), a **nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelte szervezetek száma** kisebb mértékben (12%-kal) növekedett. Ugyanezen időszak alatt a működő vállalkozások számának alakulásában hasonló tendencia volt megfigyelhető, bár ez esetben a társas vállalkozások számában kisebb mértékű (7%-os) csökkenés következett be. 2011-ben a regisztrált egyéni és társas vállalkozások 70%-a volt működő vállalkozás, 2019-re ez az arány a társas vállalkozások esetében 80%-ra, egyéni vállalkozók esetében 90%-ra emelkedett. Győrben 2020-ban 14 632 **működő vállalkozás** volt, amely a megyében működő összes vállalkozás 36%-a.

A társas vállalkozások számának csökkenése és az egyéni vállalkozók számának növekedése miatt az utóbbiak összes működő vállalkozáson belüli aránya 47%-ról 57%-ra növekedett, azonban még így is elmarad a megyei átlagtól (59%).

13. Táblázat Regisztrált és működő gazdasági szervezetek száma Győrben gazdálkodási forma szerint,
2011-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Év	Vállalkozás				Nonprofit szervezet	Összes vállalkozás	
	Társas vállalkozás		Egyéni vállalkozó			Regisztrált	Működő
	Regisztrált	Működő	Regisztrált	Működő			
2011	8 930	6 446	7 300	5 776	2 169	22 551	12 222
2012	8 910	6 409	6 900	4 840	2 171	22 454	11 249
2013	8 692	6 160	6 904	4 918	2 189	22 499	11 078
2014	8 414	6 074	7 152	5 140	2 201	22 700	11 214
2015	8 019	6 036	7 293	5 471	2 221	22 518	11 507
2016	7 826	5 827	7 666	5 952	2 222	22 770	11 779
2017	7 723	5 664	8 010	6 617	2 258	23 164	12 305
2018	7 569	6 042	8 646	7 158	2 324	23 877	13 227
2019	7 506	6 023	9 118	8 283	2 379	24 480	14 512
2020	7 504	6 015	9 516	8 697	2 425	25 100	14 632

Győrben az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma 101 db, ezzel bőven meghaladja a megyei átlagot (80) és a megyei jogú városok átlagát (90) is, és a város a megyében a vállalkozásokkal legsűrűbben ellátott települései közé tartozik. Emellett Győr **vállalkozás sűrűsége** a megyei jogú városok között is kiemelkedő, ennél több egy lakosra jutó vállalkozás csak Budapesten (110), Veszprémben (108), Szegeden (105) és Szekszárdon (103) található.

A Győrben működő összes vállalkozás és egyéni vállalkozás száma 2011-ről 2020-ra – a megyében és a megyei jogú városokban megfigyelhető változásokhoz hasonlóan – növekedett, a növekedés üteme azonban a megyeitől némileg elmaradt, míg a megyei jogú városokban tapasztaltat kis mértékben meghaladta. Győrben az összes vállalkozás száma 19%-kal (a megyében 28%-kal, a megyei jogú városokban átlagosan 15%-kal), míg az egyéni vállalkozók száma 50%-kal (a megyében 48%-kal, a megyei jogú városokban átlagosan 41%-kal) növekedett. A társas vállalkozások esetében azonban Győrben 6%-os visszaesés következett be, míg megyei szinten szinte stagnálás volt megfigyelhető. A társas vállalkozások száma a megyei jogú városok átlagában a győrinél nagyobb mértékben, mintegy 10%-kal csökkent. A szövetkezetek esetében pedig – a megyei tendenciával ellentétben – növekedés, agrárgazdasági szövetkezeteknél pedig stagnálás jelentkezett. Ez szintén a megyei jogú városok átlagának tendenciáját követi.

A Győrben működő **egyéni vállalkozók** 54%-a főfoglalkozású, ez némileg elmarad a megyei aránytól (59%), azonban a 2011-es arányhoz (51%) képest kismértékben növekedett. A nyugdíjas egyéni

vállalkozók aránya mind győri, mind pedig megyei szinten egyaránt 2-2% ponttal, a megyei jogú városok átlagát tekintve pedig 5,8% ponttal csökkent.

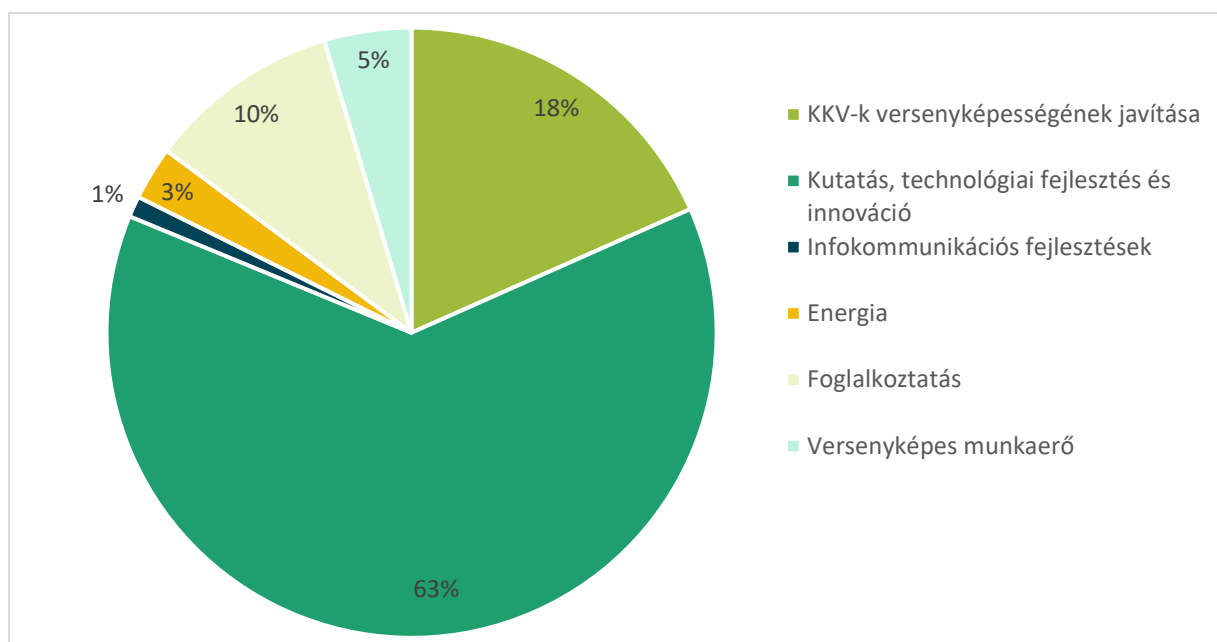
Győrben (létszám alapján meghatározva) a társas vállalkozások 89%-a **mikrovállalkozás**, azaz 10 főnél kevesebbet foglalkoztat. A társas vállalkozások további 8,7%-a **kisvállalkozás** (10-49 fő foglalkoztatottal), 1,8%-a **közepes méretű vállalkozás** (legfeljebb 250 fő alkalmazottal), és csupán 0,5%-a **nagyvállalkozás**. Ezek az arányok nagyjából megegyeznek a megyei és megyei jogú városok belső arányokkal.

14. Táblázat Egyéni vállalkozók, valamint a működő vállalkozások száma létszámkategóriák szerint, 2020,

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Típus	Létszámkategória (fő)	Darabszám (db)
Egyéni vállalkozó	-	8697
Társas vállalkozások	1-9	5075
	10-19	323
	20-49	169
	50-249	95
	250-499	14
	500-	15

A 2014-2020 időszakban számos Európai Uniósi pályázati forrás rendelkezésre állt a vállalati szféra számára. A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** keretében kiírt pályázati konstrukciókra 472 kedvezményezett összesen 697 támogatott projektet könyvelhetett el Győr városában. Ezek összege meghaladta a 46,5 milliárd forintot, amelynek **közel kétharmada** az operatív program **kutatás-fejlesztési** tengelyén került megítélésre, valamivel kevesebb, mint egyötöde pedig kifejezetten kis-és középvállalkozások versenyképességének javítását célozta.

54. ábra A teljes GINOP támogatási összegének megoszlása az egyes prioritási tengelyek között, Forrás:

<https://www.palyazat.gov.hu/>

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség

Győr az ország északnyugati szegletében fekszik, így **kaput nyit Nyugat-Európa felé**, ami a város számára mind közlekedési, mind gazdasági szempontból jelentős versenyelőnyt jelent. A határ menti fekvés mellett nem elhanyagolható tényező a város **jó megközelíthetősége**, belföldről és külföldről egyaránt. Győr az ún. „aranyháromszögben” helyezkedik el, három ország fővárosa között, Budapesttől és Béctől kb. 120 km-re, Pozsonytól pedig 80 km-re található. Emiatt a város közúton, vasúton, vízi- és légi úton is könnyen elérhető. A három főváros közelsége miatt a három nemzetközi repülőtér könnyen és gyorsan elérhető. Győr a **Budapest-Bécs autópálya (M1)** mentén fekszik, de több más főút is keresztezi a várost, mint például a határ felől a 14-es, Komárom felől a 10-es, Székesfehérvárról a 81-es, Veszprémből a 82-es, Pápáról a 83-as, Szombathelyről pedig a 85-ös út. A városon halad keresztül a **Budapest-Bécs nemzetközi vasútvonal**, amelyen áthaladó nemzetközi járatoknak Győr állandó megállóhelye. A városhoz szintén közel helyezkedik el a **gönyüi nemzetközi folyami kikötő**, amely a Nyugat- és Kelet-Európa közötti tranzitútvonalakon folytatott kereskedelem egyik állomása. A kikötőben több százezer tonna áru vízi szállítását bonyolítják le. Az áruszállítás mellett a dunai evezős, motorcsónakos vízi forgalom is jelentős. A Győrtől mintegy 15 km-re lévő **péri repülőtér** a város bármely pontjáról gyorsan elérhető. A repülőtér a nemzetközi forgalom számára is nyitott, nyilvános, kereskedelmi minősítéssel rendelkezik. Szolgáltatásai között szerepel az étterem, motel, repülőtéri

minibusz, taxi, autókölcsönzés, sétarepülés és pilótaoktatás. A péri repülőtérnek meghatározó gazdasági eleme az Audi cég, de a döntően autóiparhoz köthető szállításokba a kiszolgálás gyorsaságát kihasználva más hazai alkatrészgyártók is egyre inkább bekapcsolódnak. A repülőtér fejlesztése a régió gazdasági fejlődésének is új dimenziót nyithat. Győr számos **kiépített kerékpárúttal** rendelkezik, amelyek nemcsak a belföldi településekkel, hanem a szomszédos országokkal is összeköttetést biztosítanak. Ezek elsősorban idegenforgalmi szempontból jelentősek (*Ongjerth et al. 2006, Győri Autóipari Életpályamodell 2019*).

Fontos megemlíteni, hogy bár a kedvező földrajzi fekvés növeli a város gazdasági versenyképességét, a fővárosok közelsége erőteljes **elszívó hatást** is kifejt Győr munkaerőpiacára, amely jelentősen hozzájárul a településen tapasztalható munkaerőhiányhoz.

Munkaerő

Győrben a népesség fele **gazdaságilag aktív népesség**, a megyei jogú városok esetében ez az arány nagyon hasonló, 48% és 52% között mozog, a városok átlaga pedig 49%. A gazdaságilag aktív népesség 98%-a a **20 és 64 éves korosztályba**, 14%-a pedig az 55-64 éves korosztályba tartozik. Győrben a lakosság 47%-a, míg a gazdaságilag aktív 20-64 éves népesség 97 %-a foglalkoztatott. A lakosságarányos foglalkoztatás a megyei jogú városok átlagánál magasabb, ennél magasabb arány csak Budapesten, Szombathelyen és Tatabányán figyelhető meg, míg a többi megyei jogú városhoz képest viszonylag magas a foglalkoztatottak aránya Győrben.

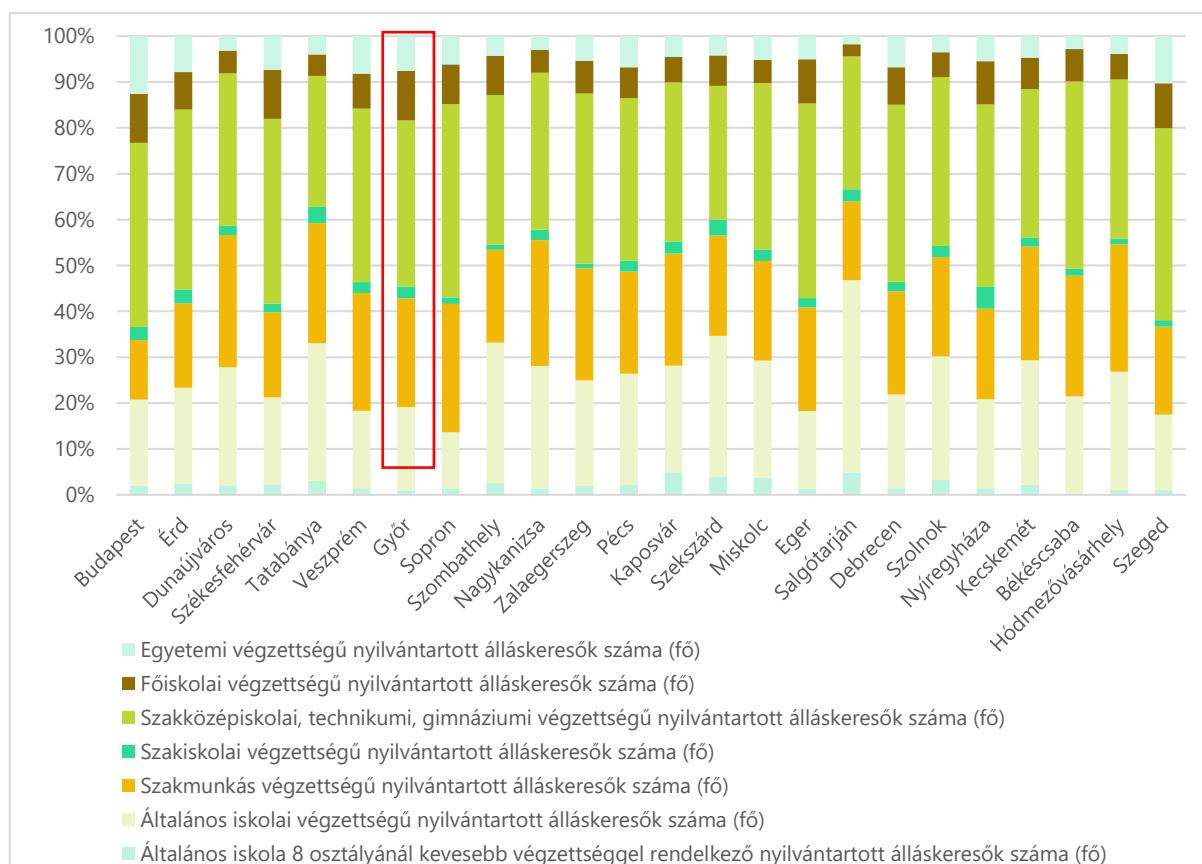
Győrben a 25-64 éves korú munkaerő **32%-a felsőfokú, 59%-a középfokú és 9%-a alacsony fokú iskolai végzettséggel** rendelkezik. Ezek az arányok éppen megegyeznek a megyei jogú városok átlagos értékeivel. A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve Győr a megyei jogú városok között Miskolccal együtt a 9. helyen szerepel, a legnagyobb arányú felsőfokú végzettségű munkaerő Budapesten (45%) található, ezt követően Debrecenben (39%), Veszprémben (37%), Egerben (36%), Szegeden (36%), Pécsen (36%), valamint Székesfehérváron (34%) és Szolnokon (34%). A többi megyei jogú városban 30% vagy az alatti a felsőfokú végzettségűek aránya, a legalacsonyabb pedig Tatabányán (20%).

Győrben 2020-ban a nyilvántartott **álláskereső** száma 1411 fő volt (ezer lakosra vetítve 11), ezzel a megyei jogú városok között itt a legalacsonyabb az álláskereső aránya. Bár ez elsőre kedvező adatnak tűnhet a gazdasági versenyképesség szempontjából kifejezetten hátráltató tényezőként jelenhet meg az elégtelen munkaerő-tartalék, a tartós munkaerőhiány. A munkanélküliség alacsony szintje figyelhető meg a 180 napon túli, valamint az egy éven túli nyilvántartottak esetében is, amely azonban egyértelműen pozitív mutatóként értelmezhető. A **közfoglalkoztatottak** száma szintén a városban az egyik legalacsonyabb, 2020-ban mindössze 26 fő volt.

15. Táblázat Ezer lakosra jutó nyilvántartott álláskeresők és közfoglalkoztatottak száma a megyei jogú városokban, 2020 (fő), Forrás: KSH Tájékoztatói adatbázis

Város	Ezer lakosra jutó			
	nyilvántartott álláskeresők száma	180 napon túl nyilvántartott álláskeresők száma	egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma	közfoglalkoztatottak száma
Budapest	15	6	3	0
Érd	12	4	2	0
Dunaújváros	34	18	10	2
Székesfehérvár	17	7	3	0
Tatabánya	19	8	4	1
Veszprém	15	6	2	1
Győr	11	4	2	0
Sopron	12	3	1	0
Szombathely	21	12	6	1
Nagykanizsa	36	22	12	1
Zalaegerszeg	23	12	6	1
Pécs	28	15	8	4
Kaposvár	25	13	6	5
Szekszárd	28	14	6	3
Miskolc	36	20	12	5
Eger	31	16	8	2
Salgótarján	58	35	22	17
Debrecen	29	16	10	3
Szolnok	34	18	9	3
Nyíregyháza	21	7	2	7
Kecskemét	25	13	6	2
Békéscsaba	32	18	9	4
Hódmezővásárhely	15	6	3	6
Szeged	16	6	3	2
Átlag	25	12	7	3

Az álláskeresők iskolai végzettségét tekintve, Győrben az **egyetemi, illetve főiskolai végzettségűek aránya valamivel magasabb** az átlagnál, míg az általános iskolai, illetve szakmunkás munkanélküliek aránya kifejezetten alacsonynak mondható. Ez leginkább a város gazdasági szerkezetével lehet összefüggésben, hiszen míg az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők betanított munkásként képesek elhelyezkedni az ipari szektorban, addig a nem műszaki területen diplomát szerzettek lehetőségei valamivel korlátozottabbak.

55. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya végzettség szerint a megyei jogú városokban, 2020 (%), Forrás:

KSH Tájékoztatói adatbázis alapján saját szerkesztés

Győrben az **oktatási rendszer a piaci igényekhez igazodik**, amely jól képzett, a mai kor igényeinek megfelelő szakemberek képzését jelenti. A munkaerőpiacon az ipari szakmunkásokból folyamatos hiány van, miközben a fejlett technológiák új szakmák indítását teszik szükségessé. Ennek megfelelően a városban az utóbbi időben átalakult a szakképzés. A városban csökkentették a gimnáziumok számát és ösztöndíjrendszert vezettek be, a fiatalok hiányszakmák és szakképzés irányába való orientációja céljából. A Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ Győri Tankerülete szorosan együttműködik a szakképzésben érdekelt intézményekkel, valamint közös pályaaorientációs tevékenységet végez a Kereskedelmi és Iparkamara megyei szervezeteivel, a Mobilis-szal és a Kormányhivatal Munkaügyi Hivatalával. A pályaaorientációs ösztöndíj bevezetésével nem csak a nemzetközi nagyvállalatok, hanem a mikro- és kisvállalkozások számára is elérhetővé vált a tanulók foglalkoztatása.

Emellett 2008. december 3-ától akkreditált képzőintézményként működik az Audi Akademie Hungaria Kft. Fő tevékenységét mint az AUDI Hungaria szakképző- és továbbképző partnere látja el, ezen túl további autógyártáshoz kapcsolódó cégek is igénybe veszik szolgáltatásait Jelenleg 11 szakmában folyik szakmai gyakorlati képzés: autószerelő, autóelektronikai műszerész, autógyártó, karos-szerialakatos, járműfényező, automatikai műszerész technikus, erősáramú elektrotechnikus, elektrotechnikai technikus,

mechatronikai műszerész, szerszámkészítő, gépgyártás-technológiai technikus, gépi forgácsoló és villanyszerelő.

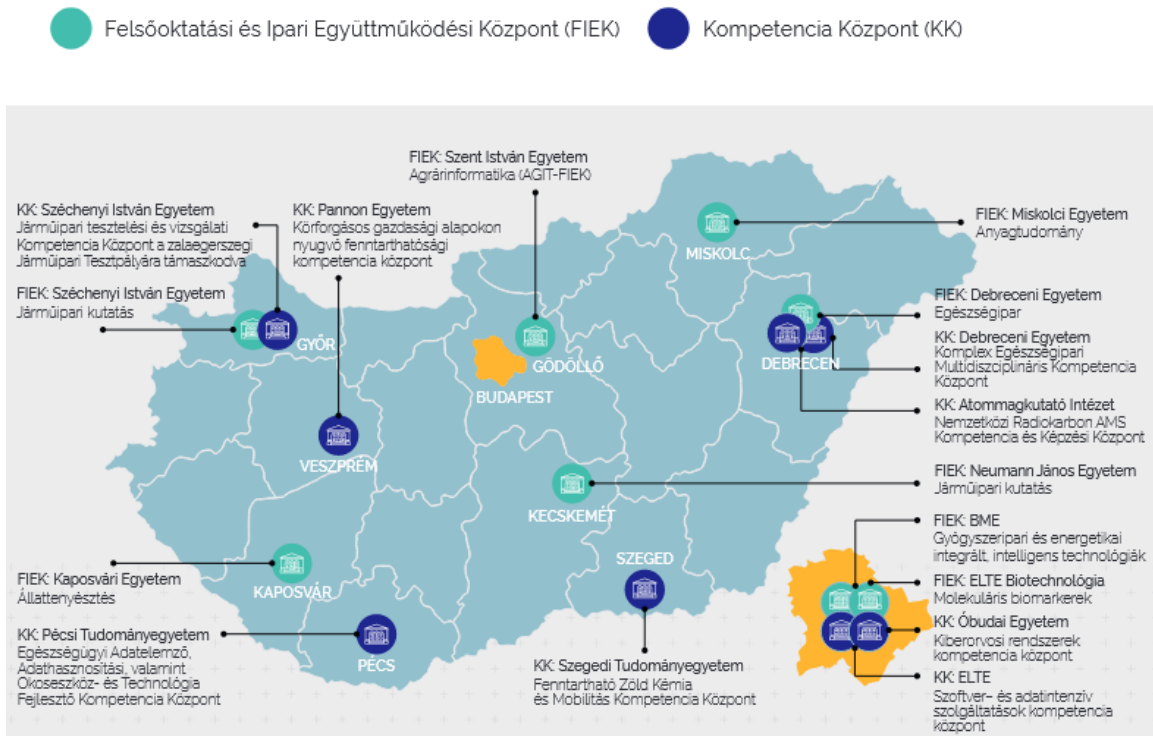
Szintén 2008 végén alakult meg a képző iskolákkal együttműködve a Professio Fémipari és Szakképzési Klaszter, amelynek célja a megfelelő mennyiségű és minőségű szakember-utánpótlás, valamint a győri és Győr környéki vállalatok összefogása, versenyképességük javítása az együttműködés, közös képviselő, érdekvédelem eszközével. A diákoknak tanulószervezés keretén belül biztosított a gyakorlati képzés, illetve a szakképzés befejezését követő tovább foglalkoztatás (*Győri Autóipari Életpályamodell 2019*).

Kutatás-fejlesztés

A győri kutatás-fejlesztést több intézmény segíti. Győrben az országban az elsők között hozták létre 1997-ben az Ipari Parkban az **Innonet Innovációs és Technológiai Központot**, amely innovatív szolgáltatásai mellett inkubátor szerepével a kezdő vállalkozásokat segíti. Célja az innovatív ötletek folyamatos felkutatása és fejlesztése, az innovatív, fejlődőképes, beszállítói tevékenységet végző kis- és közepes vállalkozások megerősítése, az innovációs és technológiai transzferrel kapcsolatos információk közvetítése, valamint a siker érdekében nemzetközi partnerkapcsolatok kiépítése és tapasztalatcsere biztosítása.

A **Széchenyi István Egyetem** elkötelezett az ipari szereplőkkel való szoros együttműködés irányába, ezért az egyetem bázisán 2005-ben kezdte meg működését a Járműipari Regionális Egyetemi Tudásközpont (továbbiakban: JRET) és 2006-ban a Kooperációs Kutatóközpont, melyek ipari-tudományos kapcsolatot létesítettek a gépjárműgyártás, az elektronika, a faipar és a megújuló energiaforrások területén működő vállalkozásokkal (*Megalapozó vizsgálat 2014*). Az egyetem szoros oktatási és kutatási együttműködésben áll az Audi Hungaria Zrt.-vel, ennek eredményeként jött létre az egyetemen a négy tanszékből álló Audi Hungaria Járműmérnöki Tanszékcsoport. A kutatás-fejlesztés, az oktatás és az ipar intézményes együttműködésére a GINOP-2.3.4-15-2016-00003 számú pályázatból létesítették az egyetemen a Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központot (FIEK), amelynek célja több szakterület szereplőinek együttműködésével a K+F+I eredmények gazdasági hasznosítása. Ilyen központ az országban összesen 8 felsőoktatási intézményben működik. Emellett az intézményben a zalaegerszegi Járműipari Tesztpályára támaszkodva Kompetencia Központ (KK) is működik.

Egyetemi–ipari kutatási együttműködések

56. ábra Tudástransfer projektek kutatási területei, Forrás: NKFIH

A Széchenyi István Egyetem évek óta dolgozik együtt az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz (ELKH) tartozó Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézettel (SZTAKI) kiemelkedő fontosságú járműipari kutatások, illetve kiberfizikai gyártó- és logisztikai rendszerek terén az egyetemen működő Járműipari Kutatóközpontban. A felfedező kutatások hozzájárulnak a Győrben folyó, világviszonylatban is kimagasló színvonalú járműipari kutatásokhoz, és támogatják a jellemzően régiós műszaki és természettudományos K+F+I tevékenységeket. Az MTA az egyetemen létrehozta a Járműtechnológiai Kutatások Kiválósági Központot (J3K), amelynek működését az elmúlt években az MTA, az Audi Hungaria, az egyetem és Győr városa közösen biztosította. Ezenfelül a SZTAKI-nak kialakított telephelye van a SZE győri épületében, ahol a két intézmény egy Ipar 4.0 mintarendszert működtet elsősorban robotikai irányultsággal. „Az „Ipar 4.0 kutatási és innovációs kiválósági központ” projekt olyan csúcstechnológia területet céloz meg, ahol – szinte páratlan módon – integrálódik a magas szintű alapkutatás szükségessége az égető gyakorlati igények kielégítésével. A projekt az Ipar 4.0 (I4.0) kutatási és fejlesztési irányjaival összhangban erőforrás-hatékony, robusztus termelés-tervezési és irányítási rendszer fejlesztését; minta smart és logisztikai rendszer megvalósítását; kooperatív és adaptív termelési és logisztikai hálózatok új modelljeinek és működtető rendszerének kifejlesztését; az energia-hatékony és fenntartható gyártás koncepciójának kialakítását; valamint számítási felhő alapú termelésinformatikai szolgáltatások bevezetését tűzi ki célul.” (IPAR 4.0 Kutatási és Innovációs Kiválósági Központ <https://ipar40kutatas.hu/>)

Az **Audi Hungaria Zrt.** a Széchenyi István Egyetemmel való szoros kutatási együttműködése mellett önálló kutatás-fejlesztési központtal is rendelkezik. Az első K+F bázis 1999-ben mintegy 40 fővel kezdte meg működését, amely folyamatosan fejlődött, bővült. 2018-ban egy új K+F központot hozott létre, 6,25 milliárd forintból, ötödrészből kormányzati támogatásból. 2020-ban újabb 6,77 milliárd forint támogatást nyert el az Egyetem egy ún. Tudományos és Innovációs Park létrehozására. A park az egykori Győri Kecs- és Ostyagár volt telephelyén, összesen 35 000 m²-en készülhet el.

A balassagyarmati székhelyű **Delta-Tech Mérnöki Iroda Kft.** 2017-ben szintén K+F központot hozott létre a győri ipari parkban, amely az automatizálás, robottechnológia, valamint a rendszerintegrálás területeire terjed ki. A beruházás 1500 négyzetméteren, 713 millió forintból valósult meg, amelyhez 253 millió forint támogatást kapott a cég a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programból.

Győrben tehát erős ipari K+F működik, ez azonban elsősorban a járműiparra, automatizálásra, robottechnológiára épül, más területek kutatás-fejlesztési tevékenysége kevésbé jelentős. A régi Kecs- és Ostyagár területén történő új **Tudományos és Innovációs Park** létrehozása a kutatás-fejlesztés új távlatait nyithatja ki Győr számára. Az egyetem fő kutatási területeire építve kívánja ösztönözni a park révén a régió fejlődését, és arra törekszik, hogy tudományos potenciáljával hozzájáruljon a vállalati szféra sikeres szerepléséhez a nemzetközi versenyipiaci világban.

A 2014-2020 időszakban a kutatás-fejlesztésre több, Európai Uniósi pályázati forrás rendelkezésre állt. A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** keretében kiírt kutatás-fejlesztési prioritási tengelyen 29,2 milliárd forintot ítélt meg összesen 109 projektre. A legnagyobb támogatási összegeket a már korábban ismertetett Széchenyi István Egyetem által megpályázott beruházások kapták. Jelentős fejlesztések történtek emellett a prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés területén, illetve a K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések terén is.

16. Táblázat Győr kutatási pályázatainak adatai, 2014-2020, Forrás: www.palyazat.gov.hu

Felhívás címe	Támogatott pályázatok száma (db)	Megítélt támogatások összege (Ft)
GINOP-2.1.2-8-1-4-16 Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása kombinált hiteltermék keretében	9	768 738 190
GINOP-2.1.3-15 Iparjog	4	10 278 400
GINOP-2.1.5-15 Innovációs ökoszisztéma építése (startup és spinoff)	1	578 376 000
GINOP-2.1.6-16 Exportképes innovatív termékek fejlesztésének támogatása az innováció vezérelt exportbővítés megvalósítása érdekében	2	864 367 358
GINOP-2.1.7-15 Prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés	26	1 322 208 054
GINOP-2.1.8-17 A KKV-k versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	59	824 813 010
GINOP-2.2.1-15 K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések	3	2 642 562 224
GINOP-2.3.1-20 Regionális kutatóintézeti kapacitások megerősítése	2	10 787 174 666
GINOP-2.3.2-15 Stratégiai K+F műhelyek kiválósága	1	1 835 791 987
GINOP-2.3.4-15 Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ -Kutatási infrastruktúra fejlesztése	2	7 854 206 176

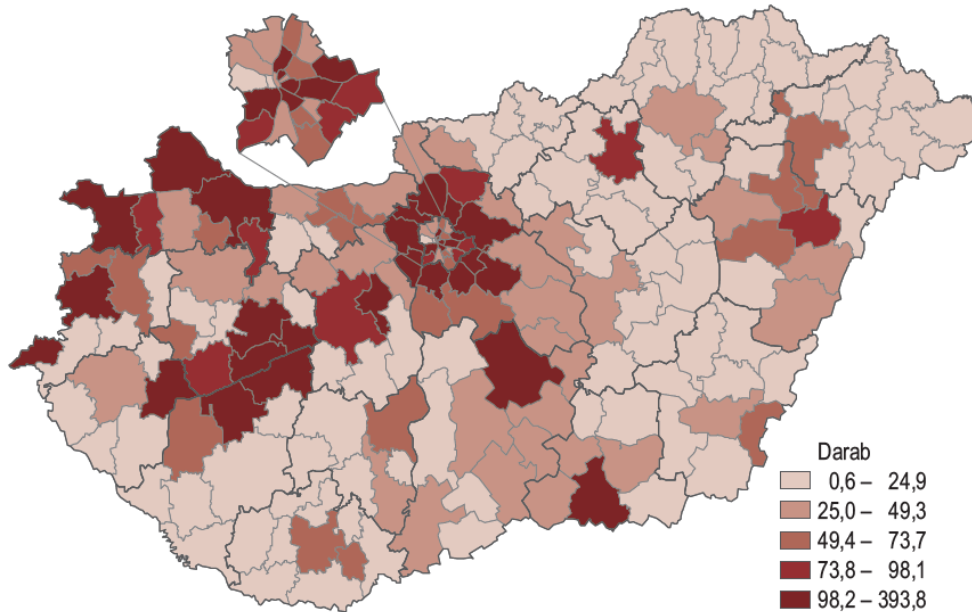
Ingtatlanpiaci viszonyok

Lakásállomány, ingatlanárak

Győrben 2021-ben 63 597 db lakás volt, ez 7151-gyel és 12,7%-kal több, mint 2010-ben. Ebben az időszakban Salgótarján kivételével az összes megyeszékhely városban növekedett a lakások száma, átlagosan 5%-kal, a legkisebb mértékben Békéscsabán, 0,3%-kal, a legnagyobb mértékben Győrben. Ugyanakkor az ezer főre vetített lakások számát tekintve Győr (479 db) elmarad a megyei jogú városok átlagától (481 db), ami Győr sűrűn lakottságát mutatja.

A lakásépítések 2013-as mélypontja és a következő két év ingadozása után 2016-ban ismét megindult az ország lakásépítési piacának felfutása. Az élénkülés hátterében egyrészt olyan kormányzati intézkedések állnak, mint a családi otthonteremtési kedvezmény bevezetése, illetve az újépítésű lakások áfakulcsának csökkentése, másrészt a hitelpiacon elérhetővé váltak a lakásépítések finanszírozására szolgáló, alacsony kamatszínvonalú lakáshitelek. A 2015 és 2019 között épült lakások több mint 60 százaléka Budapesten, valamint Pest és Győr-Moson-Sopron megyében épült fel. Az öt év alatt tízezer lakosra országos átlagban 72 újépítésű lakás jutott, azonban a főváros egyes kerületeiben, Pest megye

jelentős részén, Balaton térségében, illetve Győr-Moson-Sopron megyében és ezzel együtt Győrben is ennek a többszöröse.

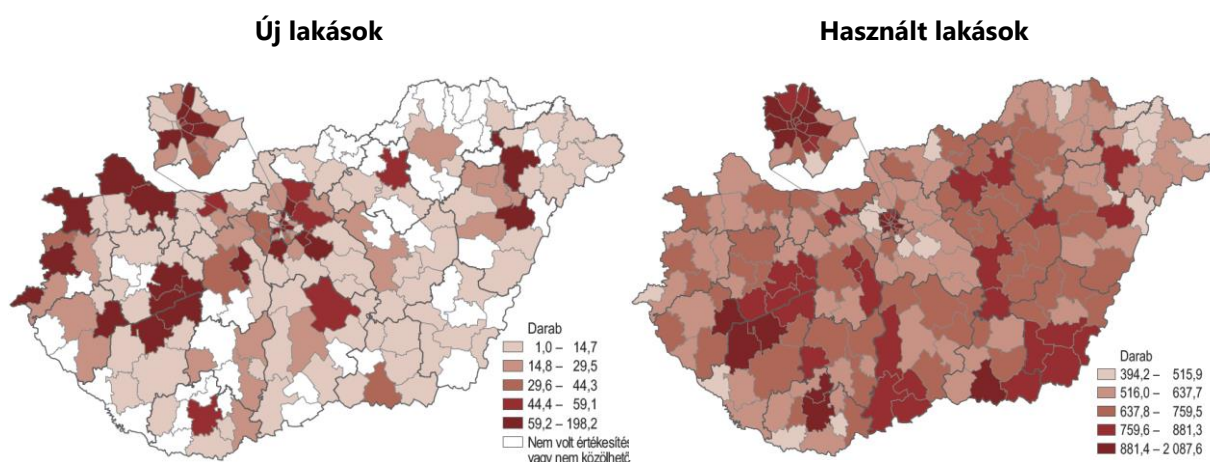

57. ábra A 2015 és 2019 között épült lakások tízezer lakosra jutó száma, Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2019

2010 és 2021 között a megyei jogú városok átlagában tízezer lakosra vetítve 177 lakást építettek, és átlagosan 23 szűnt meg. Ugyanezen időszak alatt Győrben a tízezer lakosra jutó épített lakások száma 478, a megszűnt lakásoké 33 volt. Az ebben az időszokban épített lakások számát tekintve Győr a megyei jogú városok között első helyen áll, amit Sopron követ 432-vel, majd egy nagyobb lemaradással Érd 294-gyel. Amennyiben a megszűnt lakásokat is figyelembe vesszük, a 2010 és 2020 közötti tízezer lakosra jutó lakásegyenleg még mindig Győrben (445) és Sopronban (405) a legmagasabb. 2020-ban a megyei jogú városokban átlagosan 32 lakás épült, a legkevesebb Salgótarjánban, 1 db, a legtöbb pedig Győrben 92 db.

Az ingatlanok állapota szerint vizsgálva a lakásértékesítéseket, 2015 és 2019 között a győri járásban, és ezzel együtt Győrben is lakosságárányosan több használt lakást értékesítettek, mint újat, ugyanakkor országos viszonylatban a többi területhez képest viszonylag több új lakás cserélt gazdát (Hiba! A hivatkozási forrás nem található.).

2.

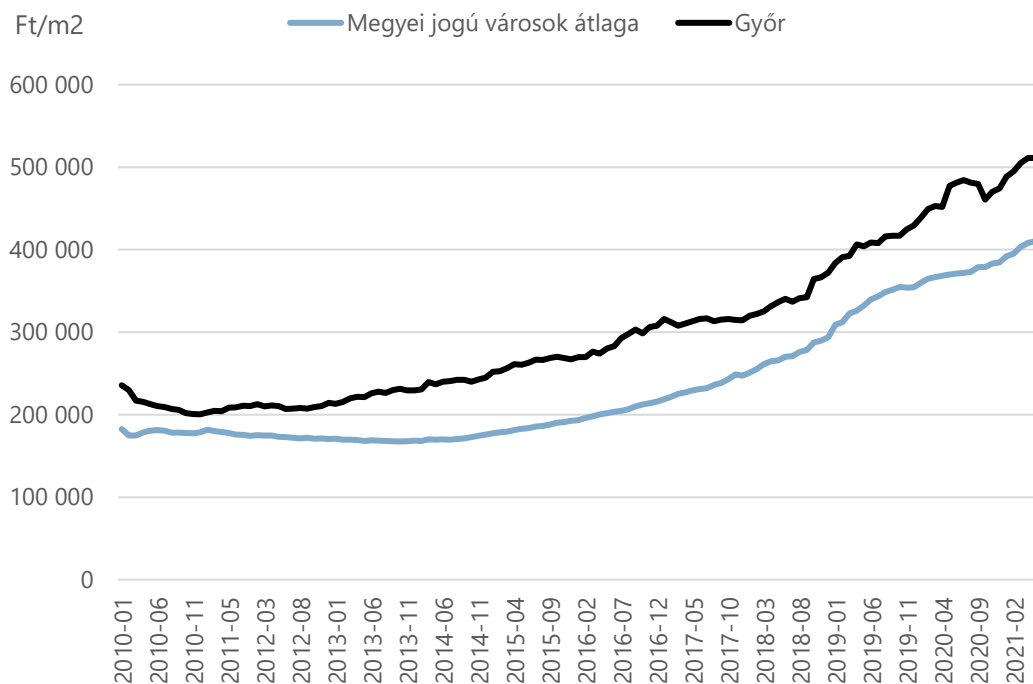

58. ábra Az értékesített új és használt lakások tízezer lakosra jutó száma, 2015-2019, Forrás: KSH
TÉR-KÉP, 2019

Győrben **a lakások legnagyobb hányada**, 43%-a **kétszobás**, 29%-a háromszobás, 18%-a négy és több szobás, és mindössze 10%-a egyszobás. Az elmúlt tíz évben az egy- és háromszobás lakások aránya nem változott, míg **a kétszobásoké csökkent** (44%-ról) **a négy és többszobás lakások javára**.

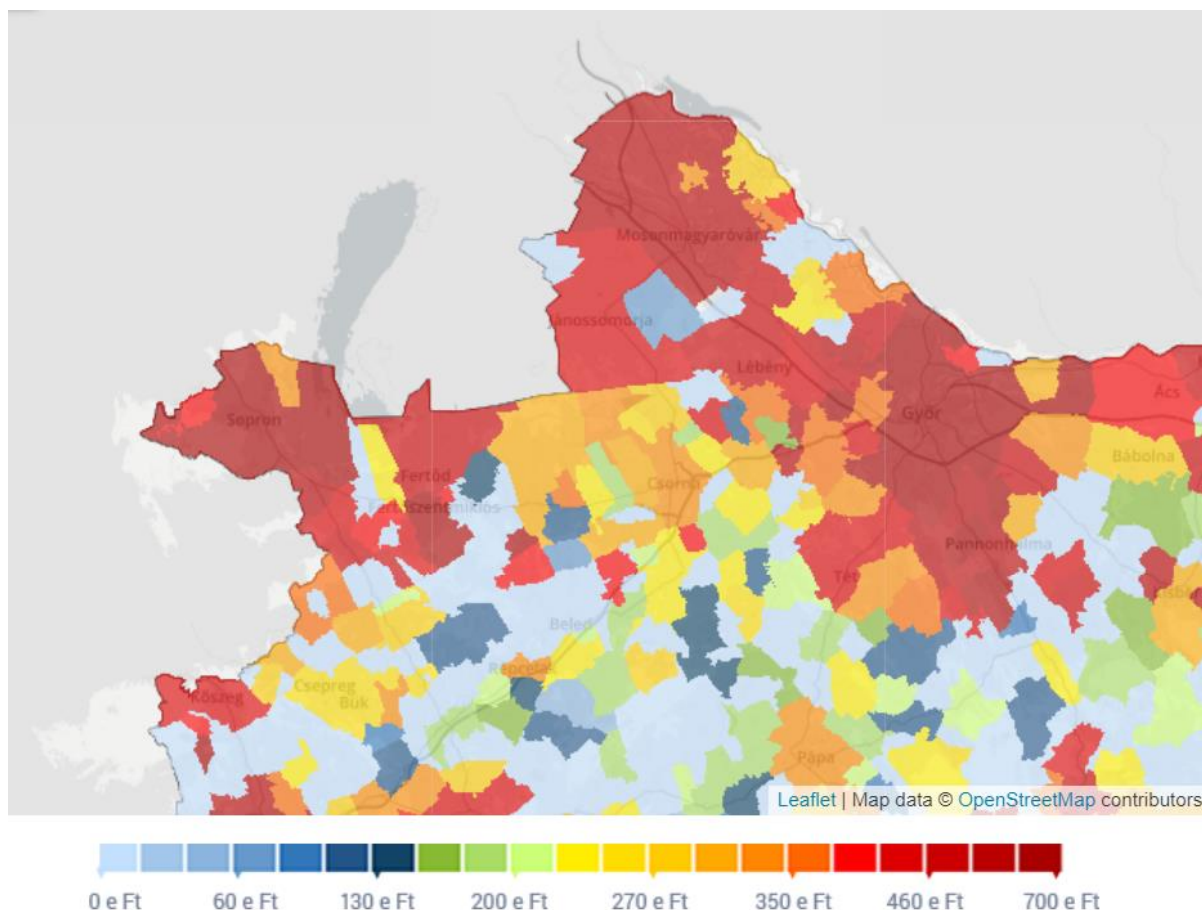
Az ingatlanet.hu szerint 2010-től 2014-ig minden hazai nagyvárosban (Budapesten és a megyei jogú városokban) szinte stagnáltak az **ingatlanárak**, majd 2014-től emelkedésnek indultak. Budapesten és Sopronban 2014-től, a többi megyei jogú városban inkább 2018 második felétől kezdődött meredekebb áremelkedés. 2022-ben a megyei jogú városokban az ingatlanárak a 2010-es árakhoz képest átlagosan megduplázódtak, Győrben még ennél is nagyobb ütemben, 146%-kal **növekedtek**. Csupán 2020. IV. negyedévében volt némi visszaesés az árakban, ez feltételezhetően a koronavírus pandémia miatti keresletcsökkenésnek volt köszönhető, de ez hamar visszaállt. 2010 és 2021 között a győri ingatlanárak egyébként is **magasabbak** voltak **a haza nagyvárosok átlagánál**. Ez utóbbit a budapesti árak erőteljesen felfelé húzták, tehát ha Budapestet figyelmen kívül hagyjuk, még nagyobb különbséggel számolhatunk a győri és a megyei jogú városok átlagárai között.

2010-ben Győrben egy négyzetméternyi lakóingatlan átlagosan 212 ezer Ft-ba, míg 2022. májusában 712 ezer Ft-ba került. 2022-ben a város a négyzetméterenkénti lakóingatlan árat tekintve a többi megyei jogú város között ötödik helyen szerepel Budapest (922 ezer Ft), Érd (786 ezer Ft), Debrecen (720 ezer Ft) és Veszprém (716 ezer Ft) mögött

59. ábra A lakóingatlanok négyzetméterárának alakulása Győrben és a megyei jogú városokban, 2010-2021 (Ft/m²), Forrás: <https://www.ingatlanet.hu> alapján saját szerkesztés

Amennyiben a Győr-Moson-Sopron megyei ingatlanárakat nézzük, a megyében Győr mellett Sopronban, és Mosonmagyaróváron, illetve a Rajkán magasak a négyzetméterenkénti lakóingatlan árak. Rajkán (519 ezer Ft) és Mosonmagyaróváron (610 ezer Ft) a lakóingatlanok négyzetméterenkénti ára alatta marad a győri átlagos áraknak, **Sopronban** azonban még a győrinél is **magasabb** az átlagos négyzetméterár (726 ezer Ft).

60. ábra A lakóingatlanok négyzetméterára Győr-Moson-Sopron megyében, 2022. május (Ft/m²), Forrás:

<https://www.ingatlannet.hu>

A lakóingatlan típusok közül Győrben 2022-ben a legdrágábbak a téglalakások, amelyek négyzetméterenkénti átlagára 818 ezer Ft körül mozog, ezt követi a panellakás 635 ezer forintos átlagárral, harmadik a családi ház 507 ezer forintos átlagárral, és legolcsóbb a sorház, amelynek négyzetméterenkénti ára 401 ezer Ft körül alakult 2022 májusában. Látható tehát, hogy lakóingatlan típustól függően akár dupla árat is kérhetnek egy négyzetméter ingatlanért Győrben.

A győri lakáspiac jellemzői

Győrben a **városrészek** az ott található lakás típusa szerint **karakteresen elválnak egymástól**, vannak egytípusú és vegyes városrészek. Egyes városrészeket a tömbházas, lakótelepi beépítés jellemez, például Adyváros, Marcalváros I-II., más, döntően a Belvárostól távolabb elhelyezkedő városrészeket családi házas, esetleg sorházas övezetek jellemeznek, például Jancsifalu, Likócs, Pinnyéd, Nagybácsa. A harmadik jellegzetes városrész csoportban többféle lakóövezet is megtalálható, ilyen pl. a Belváros, Nádorváros és Révfalu, amelyekben a különböző típusú tömblakások (panel vagy téglaeépítésű tömblakások és társasházak), sor- és ikerházak, vagy akár családi házak is egyaránt megtalálhatók.

Az elmúlt időszakban a Belvároshoz közeli városrészek – Révfa, Nádorváros – emelkednek ki, és a családi házakat a több lakásos, kisebb-nagyobb társasházak (4-től akár 31-40 lakásos tömbökig) váltják fel. Ugyanakkor egyes városrészekben – például Kisbácsa, Kismegyer, Pinnyéd – új telkek kialakításával új családi házas területek kialakítására is lehetőség nyílt, amely kínálatával mérsékelni képes a városból a szuburbiákba kiköltözők számát.

A **lakásárakat** Győrben – hasonlóan más hasonló méretű és szerkezetű városokhoz – alapvetően két tényező határozza meg, a centrumtól való távolság, valamint a nyugodt, családi házas övezet megléte.

Az alapterületre vetített átlagos árakat tekintve a városrészek között Marcalváros II. és Nádorváros árai a legmagasabbak, itt az árak megközelítik a négyzetméterenkénti egymillió forintot. Szorosan követi ezen városrészeket Révfa és a Belváros, ahol valamivel 900 ezer forint alatt alakulnak a négyzetméterárak. A következő csoportot a város külső gyűrűjében található városrészek – Kismegyer, Szabadhegy, Gyárváros, Ménfőcsanak, Sziget – alkotják. A legalacsonyabb alapterületre vetített átlagos árak pedig a legtávolabbi – Bácsa, Újváros, Győrszentiván –, illetve romló állapotú –Marcalváros I. – városrészekben található.

A legnagyobb, átlagosan a 60 millió Ft-ot meghaladó értékű lakóingatlanok az átlagosnál nagyobb alapterületű lakásokkal rendelkező városrészekben található. Ugyanakkor a legolcsóbb, 40 millió Ft alatti átlagárral bíró lakások az átlagosan kis alapterületű – 50-60 m² közötti – marcalvárosi, szabadhegyi és adyvárosi panellakások, valamint a leromlott állagú régi építésű és kis alapterületű társasházak Szigetben és Gyárvárosban.

17. Táblázat Átlagos lakásméret és ingatlanárak Győrben, városrészenként, 2022 május, Forrás: az

<https://www.ingatlanet.hu> alapján saját szerkesztés

Városrész	Átlagos méret (m ²)	Átlagár	Átlagár
		(ezer Ft/m ²)	(millió Ft)
Adyváros	56	658.2	36.9
Bácsa	136	466	63.4
Belváros	66	878.4	58.0
Gyárváros	88	690.6	60.8
Gyirmót	90	664.6	59.8
Győrszentiván	94	466	43.8
Jancsifalu*	105	473.7	49.7
Kisbácsa	79	596.1	47.1
Kismegyer	106	742.2	78.7
Likócs*	119	451.5	53.7
Marcalváros I.*	53	388.7	20.6
Marcalváros II.	68	928.4	63.1
Ménfőcsanak	153	652.4	99.8
Nádorváros	74	925.5	68.5

Pinnyéd	115	564.1	64.9
Révfa	98	883.5	86.6
Sárás	68	661.6	45.0
Szabadhegy	111	622.8	69.1
Sziget	103	652.6	67.2
Újváros	116	518	60.1

*2019 előtti adatok

Összefoglalás

Győr **gazdasági súlyát** tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, versenytársának sokkal inkább a határ túloldalán található fővárosokat és a budapesti várostérségét tekinti. A foglalkoztatottság szintje kiemelkedően magas, a városban inkább a munkaerőhiány jelent mára problémát. A hazai és külföldi vállalatok körében **kedvelt befektetési célpont**. Helyi adó bevételének legnagyobb részét az iparűzési adó teszi ki.

A város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a **járműgyártáshoz** köthető, a gazdaság többi szektora (köztük az egyébként komoly hagyományokkal bíró élelmiszeripar és textilipar) nem jelentős. Az **építőipar és a szakmai tudományos tevékenység feltörekvő** szakaszban van, a kereskedelem jelentősége a megyén belül és a megyei jogú városok között is kiemelkedő. A kiskereskedelmi üzletek koncentráltan állnak rendelkezésre, ugyanakkor számuk – igazodva az országos tendenciákhoz – csökken. A vendéglátóegységek száma ugyanakkor növekszik, szolgáltatásai igazodik a kor igényeihez. A **turizmus** dinamikus fejlődött egészen a koronavírus-járványt megelőző évekig, azonban 2021-ben még mindig nem érte el a járvány előtti időszak vendégforgalmának felét sem. Inkább az üzleti turizmus dominálja a szektort, így a lakossági vendégfogadás esetében még vannak kihasználatlan kapacitások.

Győr legjelentősebb vállalata az **Audi Hungaria Zrt.**, amely több mint 12 ezer főt foglalkoztat a térségben. A cég újabb kapacitásbővítést jelentett be 2022-ben, amelynek keretében 500 új munkahelyet hoznak létre a városban. Ez a jelenlegi munkaerőhiány mellett sorozatos kihívásokat támaszt a várossal, kiváltképp az önkormányzattal szemben.

Győr népszerű a vállalkozói tőkebefektetések tekintetében, mivel **földrajzi fekvése kedvező**, külföldről és belföldről is könnyen elérhető bármilyen közlekedési móddal. Ugyanakkor kedvező földrajzi fekvésének köszönhetően versenytársai között éppen a három főváros térség jelenik meg, amelyek komoly **elszívó hatást** is gyakorolnak rá. Gyakori a munkaerő más városba történő ingázása vagy éppen elvándorlása is.

A **foglalkoztatási ráta rendkívül magas**, az álláskeresők száma a többi megyei jogú városhoz képest alacsony, a közfoglalkoztatás nem jellemző. A gazdaságilag aktív népesség körében magasabb a

felsőfokú végzettségűek aránya. Az iparban főként a szakmunkás és okleveles mérnöki munkaerőből van hiány, ezek képzésére azonban a város vezetésével, a szakképző intézményekkel és a vállalkozásokkal közös együttműködések jöttek létre, amelyek a jövőben orvosolhatják a problémát.

A **kutatás-fejlesztés** tekintetében a Széchenyi István Egyetem kulcsszerepet tölt be, számos fejlesztést hajtottak végre az elmúlt években, de fontos kiemelni szoros együttműködéseiket a vállalati szektorral, a megyei iparkamarával vagy éppen az önkormányzattal.

Az elmúlt időszakban az ország megyei jogú városai közül abszolút és lakosságarányosan is Győrben épült a legtöbb új lakóingatlan. A magas jövedelmek és a térség munkaerő felszívó képessége miatt Győrben az **ingatlanárak** a többi megyei jogú városhoz képest jóval magasabbak, azonban a városon belül, városrészenként is jelentős különbségek vannak.

2.1.8 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az Önkormányzat gazdálkodásának kereteit az éves szinten elfogadott költségvetés határozza meg, amely adott naptári évre vonatkozóan tartalmazza a költségvetési bevételek és kiadások előirányzott összegét. Az Önkormányzat a költségvetés készítésekor a megkezdett folyamatok továbbvitelére koncentrál, hogy a város a megszerzett versenyelőnyét a jövőben is meg tudja tartani. Ehhez elengedhetetlenül fontos a városi intézményhálózat fenntartása, a közszolgáltatások bővítése, és a győri polgárok életminőségének javítását célzó beruházások és fejlesztések jövőbeni folytatása, természetesen a város stabil pénzügyi pozícióinak megőrzése mellett.

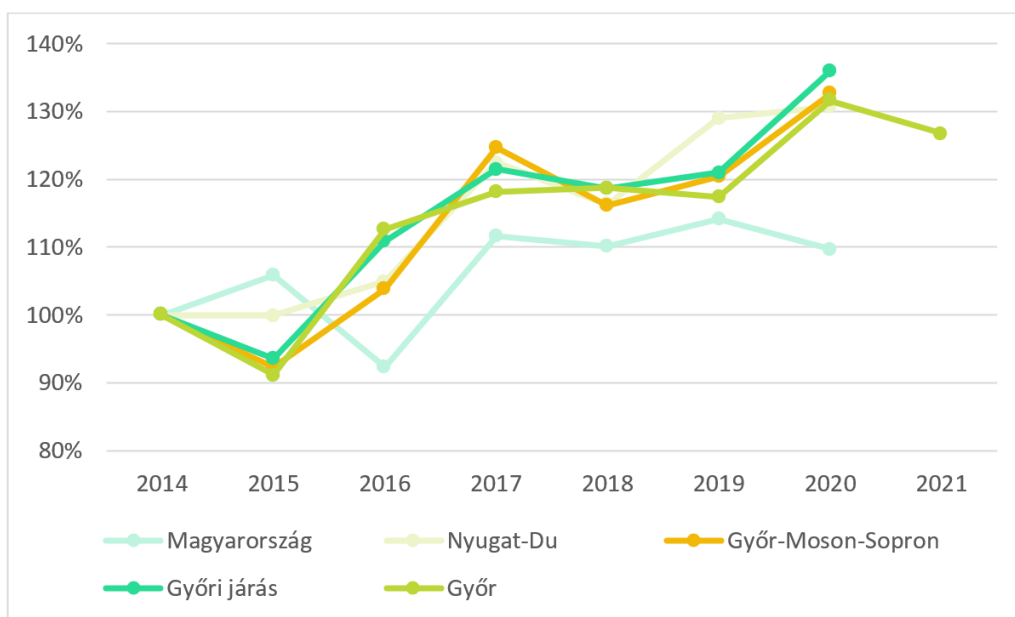
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) jelentős változásokat hozott nemcsak az önkormányzati rendszer felépítésében, de az önkormányzatok gazdálkodásában is. 2013-ban az **új feladatfinanszírozási rendszer** bevezetésének hatására Győr Megyei Jogú Város költségvetésében a főösszeg az előző évinél mintegy 5 milliárd Ft-tal alacsonyabb lett. A bevételi oldal változásai közé tartozik, hogy a feladat-átstrukturálás miatt megszűnt az Önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, hiszen ez korábban megosztott bevétel volt az Állam és az Önkormányzat között, és alapvetően ez volt a fedezete a normatív támogatásoknak. Az állami feladatátvállalások okán az illetékbevételek szintén elkerültek a várostól. További változást jelentett 2013-tól, hogy az Önkormányzat által beszedett gépjárműadónak már csak a 40%-a maradt helyben.

A normatív állami finanszírozás helyébe lépő **feladatfinanszírozás** azt jelenti, hogy az állam támogatást nyújt az Önkormányzat számára a működéshez, a köznevelési, valamint a szociális, közművelődési és közgyűjteményi feladatok ellátásához. Noha az állam 2013-tól közvetlenül fizeti a pedagógusok bérét, ugyanakkor a 3000 fő fölötti településeken a **köznevelési intézményrendszer működtetését** kötelező feladattá teszi, de a feladatot ellátó önkormányzatok (Győr is ide tartozik) számára **ehhez nem biztosít többletforrásokat**. Új feladatot jelent az Önkormányzat számára az is, hogy a korábban megyei fenntartású közművelődési és közgyűjteményi intézmények egy része (megyei múzeum, megyei könyvtár) a város fenntartásába került. Győr számára ugyanakkor hangsúlyosan pozitív változást jelent, hogy a jövedelemkülönbség mérséklése, vagyis a beszedett iparűzési adó mértéke miatti közvetlen elvonás megszűnt. A helyette alkalmazott **Beszámítás** rendszere kedvezőbb kondíciót biztosít Győrnek (mivel alapja az évi iparűzési adóalap 0,5%-a), igaz a később bevezetett **Szolidaritási hozzájárulás** már árnyalja a képet. Szintén pozitív irányú változás volt a város életében az **adóssággkonszolidáció**, amely az adósságállomány 40%-ának állam általi átvállalását jelentette.

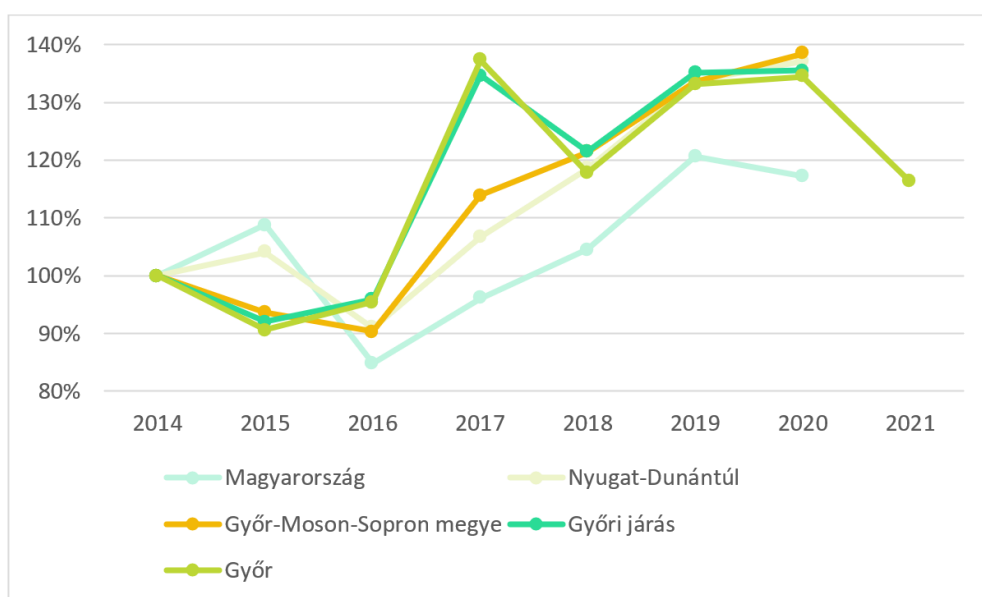
A 2020 óta velünk lévő **COVID 19 járvány is jelentős változásokat eredményezett az Önkormányzatok finanszírozásában**, ráadásul ezekről a veszélyhelyzettel kapcsolatba hozható változtatásokról ma még nem tudjuk megmondani, hogy meddig lesznek érvényben, továbbá, hogy kapnak-e, és ha igen, akkor milyen formában és milyen mértékben kompenzációt az önkormányzatok a veszteségeik mérséklésére, mert azok Győr esetében is számottevőek. A **veszteségek** részben bizonyos megosztott adók átcsoportosításából, részben a helyi adók adóalapjának központi módosításából, részben a forgalomvisszaesésből fakadó adóalapcsökkenésből, részben pedig az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatás árának központi szabályozásából származnak. A 2013-as új feladatmegosztási rendszer bevezetése óta már csak a gépjárműadó maradt megosztott bevételként az Önkormányzat költségvetésében 40%-os mértékkel. A kormány azonban 2020 áprilisában Járvány Elleni Védekezési Alapot hozott létre, és ide csoportosította át egész évre vonatkozóan a gépjárműadó önkormányzatokat megillető részét. A 2021-es központi költségvetésben továbbra is **a járványügyi alapon szerepel a gépjárműadó**, amelynek az adott évben már a beszédéről is a Nemzeti Adó- és Vámhivatal gondoskodik, további sorsáról pedig még nincs információ. Győr esetében ez az elvonás szerencsére nem jelentős, a költségvetésnek csupán 1%-át teszi ki. Hasonló arányú bevételkiesést jelent **a parkolási díjak fizetésének időleges felfüggesztése a járvány 2020-as és 2021-es hullámai idején**. A 2019-es adatok szerint a parkolási díjak összege 594 millió Ft volt, ami a költségvetés 1,4%-át tette ki. Remélhetőleg ilyen típusú elvonásra a járvánnyal összefüggésben a későbbiekben nem lesz szükség.

A helyi adók között tartjuk számon az **idegenforgalmi adót**, amelynek összege az idegenforgalom visszaesése miatt egyébként is jelentősen csökkent 2020-ban, ráadásul a veszélyhez kihirdetésétől (2020 április) a kormány ezt az adófizetési kötelezettséget eltörölte. A 2021-es szabályozás szerint az ágazat újraindítása érdekében ezt az adót az első félévben nem kell befizetni, a második félévtől azonban visszaáll a korábbi rend. Ez éves szinten a 2019-es adatok szerint több, mint 100 millió Ft-os kiesést jelent Győr város számára 2021-ben. A legnagyobb kiesést azonban a városi költségvetés számára az iparűzési adó alapjának központi módosítása jelenti. A Kormány ugyanis a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében elrendelte, hogy **2021-ben a kis- és középvállalkozások számára a helyi iparűzési adó mértéke 1% lehet**, ha az adott adóévben alkalmazandó önkormányzati rendeletben megállapított adómérték több, mint 1%. Mivel Győr esetében ez a mérték 2018 óta 1,6%, ez jelentős bevételkiesést jelent a 2021-es és 2022-es években. Ugyanakkor fontos látni, hogy a rendelet csupán a kkv-k számára nyújt kedvezményesebb adómértéket, így a városban található nagy adózók továbbra is stabilan szolgáltatják a bevételeket a város számára.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata jogszabályi kötelezettségének eleget téve önkormányzati ciklusonként elkészíti **gazdasági programját**. Ezek alapján megállapítható, hogy **a város pénzügyi helyzete stabil**. A kiadások növekedési üteme az országosnál kicsit magasabb, a megyei trendhez illeszkedik, kiugrást csupán az 2017-es év EYOF kiadásai eredményeztek.

61. ábra A települési Önkormányzatok összes költségvetési bevételének változása (2014=100%), Forrás: KSH
Tájékoztatói adatbázis alapján saját szerkesztés

62. ábra A települési Önkormányzatok összes költségvetési bevételének változása (2014=100%), Forrás: KSH
Tájékoztatói adatbázis alapján saját szerkesztés

Az Önkormányzat az önkormányzati rendszer egészét tekintve **kiemelkedő mértékű és stabil forrásokkal rendelkezik**, amelyek biztosítják folyamatos működését, kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Az Önkormányzat nem rendelkezik sem működési, sem fejlesztési célú hitelkeretekkel. A 2011 előtt felvett fejlesztési célú hiteleket 2013-ban az állam adósságkonszolidáció keretében átvállalta. A folyamatos likviditás fenntartásához biztonsági célú folyószámla hitelkeret áll rendelkezésre, melynek

megnyitása közgyűlési döntéshez kötött. A biztonsági célt mutatja, hogy tényleges folyószámla hitelkeret igénybevételre az előző gazdasági program időszakában nem került sor. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági programja 2020-2025, 2020)

A **2021. évi költségvetés** alapján elmondható, hogy a **bevételek** között a teljes költségvetés mintegy 37,5%-át kitevő helyi adók képezik a leghangsúlyosabb elemet. 2020-ban Budapesten kívül Győr az abszolút értékben legnagyobb iparűzési adóbevétellel rendelkező önkormányzat, de egy főre jutó HIPA bevételei is igen magasak voltak (ld. 19. táblázat). További fontos bevételi tételek az államháztartáson belülről érkező felhalmozási (21,6%) és működési (17,3%) támogatások, valamint az előző évi pénzmaradvány kötelezettséggel nem terhelt, előzetesen kalkulált összege (18,4%).

18. Táblázat a 10 legnagyobb iparűzési adóbevétellel rendelkező város 2020-ban (a főváros kivételével),

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Városok	HIPA bevételek (Mrd Ft)	Egy lakosra jutó HIPA bevételek (e Ft/ fő)	HIPA bevételek / működési bevételek
Győr	21.24	159 989	42.1%
Székesfehérvár	17.05	178 486	52.3%
Debrecen	15.81	78 649	23.9%
Kecskemét	11.74	107 092	44.9%
Miskolc	10.93	72 535	30.5%
Szeged	10.06	63 248	33.8%
Szombathely	9.15	116 874	46.6%
Budaörs	8.95	308 424	66.5%
Nyíregyháza	8.52	73 102	36.2%
Pécs	8.46	60 361	27.8%

A **kiadási oldalon** az intézmények kiadásai (amennyiben a Polgármesteri Hivatal kiadásait is ide soroljuk) az összes kiadás közel 50%-át teszik ki. Az önkormányzati kiadások között jelentős összegek felett rendelkezik a településfejlesztési és üzemeltetési terület (kiadások 24%-a) mely nem csak a folyamatban lévő beruházások (pl. útfelújítások, szociális városrehabilitáció (Újváros), zöld város projekt, napelempark kialakítása, csapadékvíz-elvezetési projektek stb.) költségeit tartalmazza, hanem például a helyi autóbusz-közlekedés támogatását, a városüzemeltetési kiadásokat (közterületi zugszemét elszállítása, temetőfenntartás, közterületek tisztítása, hóeltakarítás stb.) is. Külön soron szerepelnek a költségvetésben a Modern Városok Program megvalósításával kapcsolatos kiadások (18%) melyek döntő többsége a vízi élménypark kialakításához kapcsolódik. További fontos terület a költségvetésben a szociális, oktatási és a kulturális terület. Ezen belül kerül kimutatásra a **Szolidaritási hozzájárulás**, melynek törvény által meghatározott mértéke 2021-ben 7,9 mrd Ft, ami a **költségvetési főösszeg 12 %-ának** felel meg. Győr több éve hangsúlyosan kezeli a sport és a városmarketing kérdését, s ezek a

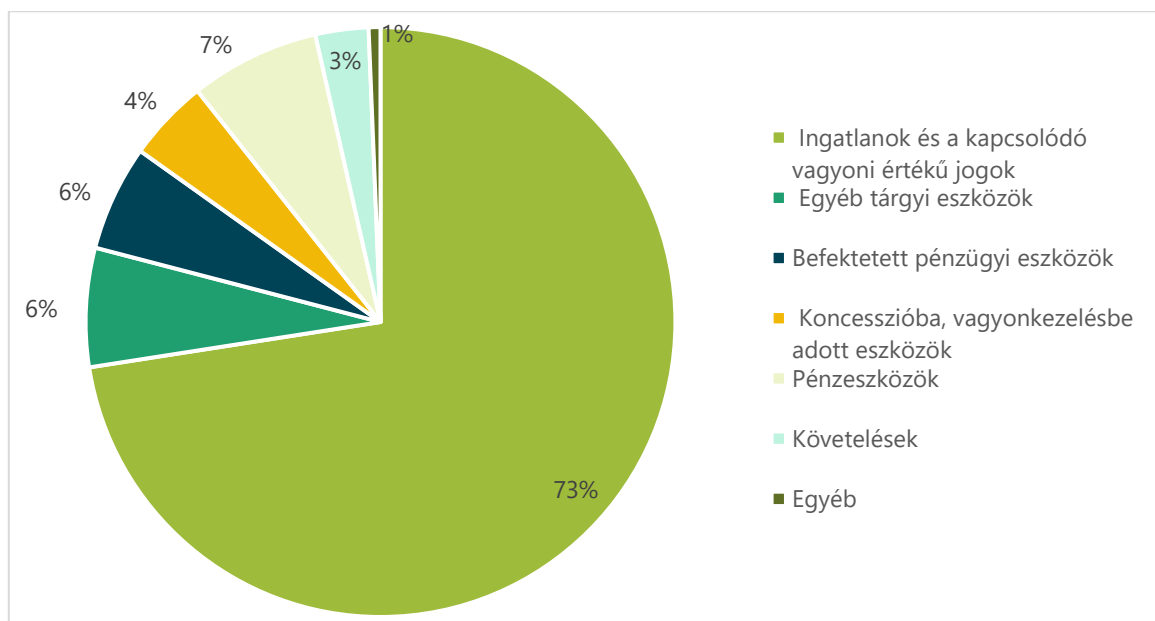
költségvetésben is jelentős, 1,2%-os arányt képviselnek. A város költségvetése biztosítja az egyes nemzetiségi és településrészi Önkormányzatok működési forrásait, továbbá támogatja a rendőrség, a polgárőrség, a katasztrófavédelem, az egyházak és a társadalmi szervezetek működését, külön is odafigyelve az ifjúság és az idősek életminőségére. A pénzügyi-igazgatási, vagyonekezelési és vagyongazdálkodási feladatok szintén megjelennek a költségvetésben, továbbá Győr város büdzséje biztonságos tartalékkal is rendelkezik, közel 20 milliárd forintos tartalékot halmozott fel 2021 végére.

Az Önkormányzat **vagyongazdálkodásának** alapelveit a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 20/2014. (IX. 12.) önkormányzati rendelet (Vagyonrendelet) rögzíti, amely meghatározza az Önkormányzat vagyonával, az azzal való gazdálkodással, továbbá a döntési jogosultságokkal kapcsolatos alapvető önkormányzati rendelkezéseket, továbbá a részletszabályokat is. A rendelkezések kiterjednek az Önkormányzat tulajdonába kerülő vagyona és a vagyonszerzés szabályozására is. Eszerint az Önkormányzat kiemelt felelősségi körébe tartozik a vagyonnal való felelősségteljes, átgondolt, tervszerű, hatékony, az Önkormányzat céljait legjobban szolgáló gazdálkodás.

Győr városa a vagyongazdálkodásra, mint a város fejlesztésében is fontos szerepet játszó területre tekint. A város vagyongazdálkodása az országos szintű jogszabályokkal összhangban működik, az önkormányzati vagyon feletti tulajdonosi jogokat a Közgyűlés, a bizottság és a polgármester gyakorolják, amely szervek feladat- és hatásköre a vagyonrendeletben került szabályozásra. A vagyongazdálkodási döntések előkészítését, végrehajtását a jegyző vezetésével a Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai végzik (az erre vonatkozó előírások a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatában található). Győr számára fontos alapelv a célhoz kötöttség, vagyis, hogy az önkormányzati vagyonnak a közfeladat ellátását kell szolgálnia. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a vagyongazdálkodás terén az Önkormányzatnak kerülnie kell a kiemelt kockázatot, csak részben gazdálkodhat szabadon (forgalomképes üzleti vagyonával).

A város vagyongazdálkodásának középtávú terveit többek között meghatározza a városrehabilitációs projektek megvalósítása, a lakásállomány szerkezeti átalakítása, építési telkek folyamatos kialakítása és eladása, a forgalomképes termőföldek értékesítése, továbbá a vagyontaszter folyamatos frissítése. A hosszú távú célkitűzések a középtávú célkitűzéseket veszik alapul, hangsúlyozva, hogy a bevételsterzés és a kiadások csökkentés mellett fontos szempont, hogy az Önkormányzat ne élje fel a vagyonát. Szintén fontos alapelv, hogy támogatni kell azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek az Önkormányzat számára újabb vagyonelemek megszerzését biztosítják. A rendelet külön hangsúlyozza az önkormányzati tulajdonú társaságok szerepét (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 20/2014. (IX. 12.) Önkormányzati rendelet, 2014).

Győr **önkormányzati vagyonállománya** a 2020-ban készült mérlege alapján nagyjából 186,5 milliárd forintot tett ki. Ezen vagyon közel háromnegyede ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok formájában nyilvánul meg. Jelentős részt képviselnek még a vagyonelemek között a befektetett pénzügyi eszközök és a pénzeszközök is (6% és 7%), míg a koncesszióba adott eszközök és a követelések egyenként nem érik el a főösszeg 5%-át. A város forrásoldali mérlegének vizsgálata alapján elmondható, hogy kiegyensúlyozott vagyongazdálkodást folytat az önkormányzat, idegen forrás bevonására, hitel felvételére a 2020-as évben nem volt szükség.

63. ábra Győr megyei jogú város eszközeinek részaránya a főösszegből a konszolidált mérleg alapján, 2020,

Forrás: Önkormányzati rendelet, 2022

Győr város jelenleg is érvényben lévő **gazdasági programja** 2020-ban készült⁹. A gazdasági program az önkormányzati ciklus 5 évre vonatkozó beruházási, városfejlesztési elképzeléseket tartalmazza. A program összhangban áll a város korábbi stratégiai dokumentumaival (Integrált Városfejlesztési Stratégia, Local Agenda stb.). A város a nevesített beruházásokat önkormányzati, állami és európai uniós források felhasználásával tervezi megvalósítani. A gazdasági programból leszűrhetők a 2020-2025-es ciklus városfejlesztésének legfőbb irányai.

Eszerint a ciklus kiemelt beruházásai részben a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP), másrészt pedig a Modern Városok Programhoz (MVP) kapcsolódnak. A TOP elsősorban az Önkormányzatok fejlesztéseire biztosít forrásokat, az Önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit támogatja. Ezen belül kiemelt prioritások:

- ▶ a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés,

⁹ <https://gyor.hu/easy-docs/5eb533b168cce> Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020

- ▶ bölcsőde fejlesztések,
- ▶ zöld város kialakítása,
- ▶ kerékpáros közlekedési hálózati infrastruktúra- és szolgáltatás fejlesztés,
- ▶ új naperőmű park kialakítása Győr-Likócson,
- ▶ önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése,
- ▶ szociális város-rehabilitáció.

A Modern Városok Programban elsődlegesen közlekedésfejlesztési, turisztikai, kulturális, egészségügyi és felsőoktatási beruházások szerepelnek:

- ▶ a helyi és helyközi autóbusz-pályaudvar és vasútállomás felújítása,
- ▶ vízi élménypark kialakítása: a Rába Quelle Gyógy-, Termál- és Élményfürdő felújítása, bővítése,
- ▶ Petz Aladár Megyei Oktató Kórház parkolási infrastruktúrájának fejlesztése,
- ▶ Új Sporthotel építési lehetőségének és forrásigényének vizsgálata,
- ▶ Új mentőállomás építése és a szükséges közúti kapcsolatok kialakítása,
- ▶ a Xantus János Állatkert átfogó fejlesztése.

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenységének meghatározó szereplője a Településfejlesztési és Városstratégiai Főosztály, amely ellátja a Főépítési Osztály, valamint a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály tevékenységének összehangolását, irányítását, felügyeletét és ellenőrzését.

A **Településfejlesztési és Városstratégiai Főosztály** alapvetően előkészítő, tervező, terveztető és koordináló szerepet tölt be a településfejlesztési kérdésekben, együttműködve a többi illetékes szervezeti egységgel. A **Főépítési Osztály** kiemelt feladatai közé tartozik a város éves és középtávú településfejlesztési terveinek elkészítésében való közreműködés, a településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia kialakításában való részvétel, önkormányzati beruházási döntések és városfejlesztési beruházások előkészítése, valamint a településrendezési eszközrendszer kialakítása és működtetése. A **Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály** elsődleges feladata elkészíteni az osztály feladatkörébe tartozó, önkormányzati beruházásokhoz szükséges tanulmányokat, engedélyezési és kiviteli terveket. Az osztályon belül négy csoport működik, melyek fő feladatai a következők:

- ▶ az Infrastruktúra-fejlesztési Csoport: előkészíti és szervezi az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztési (döntően út-, közmű- és közösségi közlekedést érintő fejlesztések) és mélyépítési beruházásokat,

- ▶ az Ingatlan- és Létesítményfejlesztési Csoport: előkészíti és szervezi az önkormányzati létesítményépítési, magasépítési beruházásokat, továbbá szakmai segítséget nyújt az önkormányzati önálló intézmények felújítási és energiagazdálkodási feladatainak ellátásához,
- ▶ a Stratégiai és Pályázati Csoport: közreműködik a város éves és középtávú településfejlesztési terveinek elkészítésénél, és részt vesz a területfejlesztési célkitűzés kialakításában, továbbá közreműködik a város területét érintő fejlesztési stratégiák, koncepciók és tervek kidolgozásában, és vezeti azok nyilvántartását, valamint figyelemmel kíséri a hazai és az EU-s fejlesztési programokat, pályázati lehetőségeket, ennek érdekében a stratégiai területek fejlesztésével kapcsolatos pályázati anyagok, tervek előkészítését koordinálja, gondoskodik a pályázatok benyújtásáról, illetve arra megbízást ad,
- ▶ a Városüzemeltetési Csoport: végzi a városüzemeltetési feladatterv összeállítását és az abban foglaltak ellenőrzését, továbbá előkészíti a közszolgáltatások (távhőszolgáltatás, ivóvíz- és csatornaszolgáltatás, települési hulladék, nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz, temető) ellátásával, megszervezésével kapcsolatos döntéseket.

(Győr Megyei Jogú Város Szervezeti és Működési Szabályzata, 2021.07.01.)

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Győr Önkormányzatának **gazdaságfejlesztési tevékenysége** az alábbi tényezők mentén csoportosítható:

- ▶ a helyi gazdaság műszaki infrastruktúra feltételeinek fejlesztése
- ▶ városi tulajdonú gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek működtetése
- ▶ adminisztratív eszközök
- ▶ partnerség

Az egyes tényezők részben átfedik egymást, hiszen az infrastruktúra-fejlesztés feltételezi a rendezési-szabályozási, vagyis az adminisztratív háttér meglétét. Ugyanakkor ezek a fejlesztések gyakran közvetlenül valamelyik, a város közvetlen vagy közvetett tulajdonában lévő gazdaságfejlesztő szervezetéhez kapcsolódnak. Továbbá partnerséget feltételeznek a fejlesztések során a vállalati, vállalkozói szférával is. E – gazdaságfejlesztésre irányuló – tevékenységeket az alábbiakban mutatjuk be részletesebben.

Helyi gazdaság műszaki infrastruktúra feltételeinek fejlesztése

A helyi gazdaság fejlődését, versenyképességének növekedését a város a vállalkozások műszaki infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével segítheti. Ennek leglátványosabb elemei az elmúlt két évtizedben a modern telephelyi kínálat és a logisztikai rendszerek fejlesztése a **Győri Ipari Park** több ütemben történő kiépítésével, a **Győr-Gönyű Kikötő és a Győr-Pér Repülőtér** fejlesztésekkel.

A **város belső úthálózatának**, közlekedési viszonyainak megújítása, fejlesztése pedig a vállalkozások városon belüli megközelíthetőségét erősíti mind az alapanyagok beszállítását, a késztermékek kiszállítását, mind a munkaerő mozgását tekintve. Ezen a területen az elmúlt évtizedben a város beruházásaiként megvalósult a Szent István út és a Tihanyi Árpád út közti közúti aluljáró, a Fehérvári úti felüljáró, a Fehérvári út két csomópontjában megvalósult körgeometriás csomópontok, valamint a Jedlik híd és a környező út kapcsolatainak megépítése a legmeghatározóbb fejlesztések. A munkaerőmobilitás biztosítása érdekében jelentős fejlesztések zajlottak a városban, többek közt a Radnóti utcai kikötés, Szövetség utca, a Szent Imre út és a Jókai utca, a külső ipari területeken a Tatai út és a Pesti út vonatkozásában.

Szintén lényeges tényező az infrastrukturális feltételek között a **város közmű rendszerének kiépítettsége**, annak minősége, üzembiztonsága. A város a szolgáltató cégekkel együttműködve végzi a szükséges hálózatbővítéseket, illetve az elavult rendszerek korszerűsítését, cseréjét. Az egyes infrastrukturális alrendszerek helyzetét a vonatkozó ágazati fejezetek mutatják be.

Városi tulajdonú gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek

Ebbe a körbe alapvetően azokat az Önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdonába tartozó szervezeteket soroljuk, amelyek közvetítőként, terület és ingatlan tulajdonosként részt vállalnak a város gazdasági szereplőit segítő működési feltételek biztosításában és ösztönzik a város gazdaságának a megújítását.

A város ilyen típusú szervezetei döntően már két évtizedes múltra tekintenek vissza és fejlődésük több fázisát élték már meg amellet, hogy jövőbeni potenciálokkal is rendelkeznek. Ezek a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. (1991), Győr-Gönyű Kikötő Zrt. (1992) és a Győr-Pér Repülőtér Fejlesztési Kft. (1994). Mindegyik szervezet partnerség alapú, továbbá ebben az utóbbi években történtek olyan meghatározó változások, amelyek hozzájárulhatnak az egyes szervezetekhez kapcsolódó gazdaságfejlesztést segítő, kiszolgáló objektumok további fejlődéséhez. A kikötő és a reptér egy komplex logisztikai rendszer alkotó elemei a győri gazdaság erőterében. Megfelelő fejlesztésekkel jelentős gazdasági, termelő és üzleti telephelyfejlesztés is kapcsolódhat ezen objektumokhoz.

A **Győri Nemzetközi Ipari Park (GIP)** az ország első modern ipari-üzleti telephelye. Napjainkban több, mint 200 hektáros területével, a 14 országból betelepült 110 vállalkozással az ország legsikeresebb ipari parkjai közé tartozik. Mára a területen beruházott összérték meghaladja a 700 millió eurót, a letelepedett cégek éves árbevétele mintegy 450 Mrd Ft, a foglalkoztatottak száma pedig átlagosan 7000 fő. Az alapítók státusza 2012 májusában változott meg. Az addig 60%-os többségi osztrák tulajdonos üzletrészét az Önkormányzat megvásárolta, majd a már 100%-ban önkormányzati tulajdonú vállalkozást átadta a város 100%-os tulajdonában lévő Győr-Szol Zrt.-nek (Győr-Szol). Így a továbbiakban a park működésének és további fejlesztésének kontrollja teljes egészében a város kezébe került.

A Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő a Nyugat-dunántúli régió legnagyobb intermodális logisztikai központja, amely lehetőséget nyújt vízi, közúti, vasúti és légi árutovábbításra. A **Győr-Gönyű Kikötő Zrt.** az alapító önkormányzatokkal együtt 60%-ban magyar tulajdonú. A külföldi tulajdonosok döntően osztrák szakmai befektetők. Az elmúlt évben az állam is belépett a tulajdonosok közé. Ez nagyobb garanciát jelenthet a kikötő már korábban megfogalmazott további fejlesztési ütemeinek megvalósításához. A folyamatot ugyanakkor gátolhatja a Mosoni-Duna torkolati szabályozásának megoldatlansága.

A **Győr-Pér Repülőtér Kft.** jogelődje 1994-ben kezdte meg működését Pér községben a 70-es években épült, honvédelmi tartalék funkciót ellátó füves repülőtér fejlesztése céljából alapított P-Air Repülőtér Fejlesztő Kft. néven, alapvetően az érintett önkormányzatok együttműködésével. Napjainkra a tulajdonosi szerkezet jelentősen átalakult. Egyrészt belépett a tulajdonosi körbe az Audi Hungaria Zrt., amely a 2000-ben indult fejlesztési projektet jelentős pénzügyi forrással támogatta (részesevése 48%). A megyei önkormányzat feladatainak átrendezésével a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tulajdonrészét a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vette át (részesevése 12%). Az állam megjelenése a tulajdonosi körben biztosítékot jelenthet arra, hogy a korábban nemzeti szinten marginálisan kezelt regionális repülőtér fejlesztésében az állam is több szerepet vállaljon. (Győr Megyei Jogú Város tulajdoni részaránya 40%). A középtávú célok között szerepel a repülőtér tágabb infrastrukturális környezetének szinkronba hozása. A repülőtér jelenleg elsősorban a gazdasági élet szereplőinek igényeit elégíti ki. Annak érdekében, hogy ez tovább bővülhessen, illetve az utasforgalom volumene is növekedhessen, szükséges további repülőgép állóhelyek kialakítása, és bővíteni kell a gépkocsi parkolót is. Ezekkel együtt szükségessé válik egy új közúti kapcsolat kiépítése, és középtávon a kft. számol még egy korszerű üzemanyag telep és egy teheráru terminál építésével is, valamint különféle kiszolgáló eszközök beszerzésével. A repülőtér jelentős mértékben járul hozzá Győr gazdasági fejlődéséhez, tőkebefektetéseket vonzó képességéhez, ezért Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának fontos érdeke fűződik a társaság eredményes működéséhez, folyamatos fejlesztéséhez, és tevékenységének színvonalas ellátásához. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

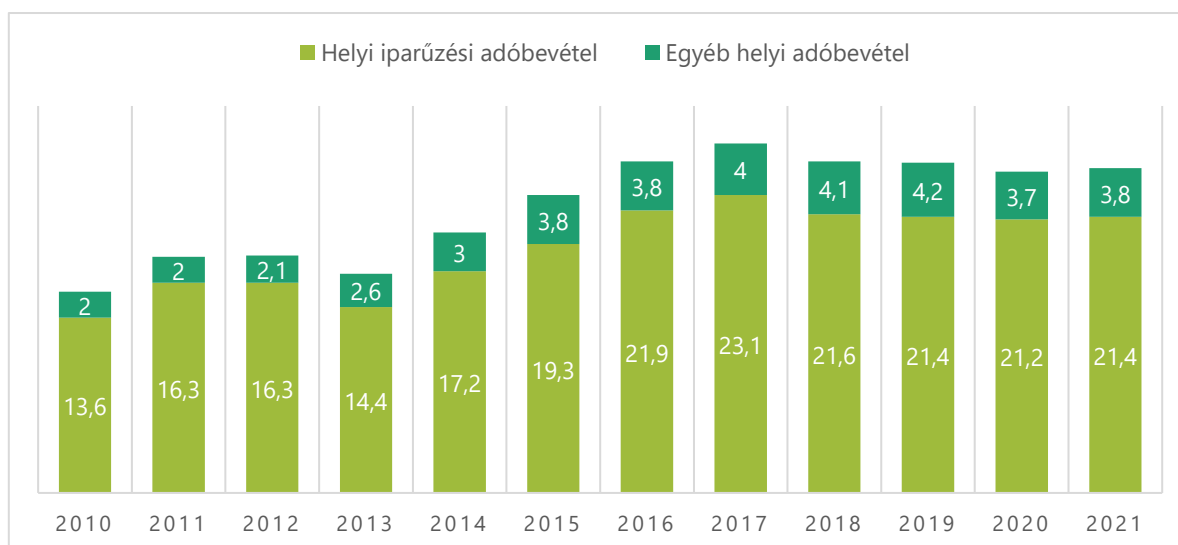
Az **INNONET Nonprofit Kft.** működteti az Ipari Park szívében elhelyezkedő INNONET Innovációs és Technológiai Központot, amely egyrészt korszerű technikával felszerelt épületben, kedvezményes bérleti díjakkal és szolgáltatásokkal teremt ideális feltételeket az innovatív, beszállítói képességekkel rendelkező kis- és középvállalkozások számára, másrészt kezdeményező szerepet vállal az innovatív gondolatok, ötletek felkutatásában, és részt vesz azok projektte formálásában, nemzetközi partnerkapcsolatok kiépítésén és a tapasztalatok cseréjén keresztül. A szervezet csírái az 1990-es évek közepén indultak el a Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kezdeményezéseként és illeszkedtek az ipari park, kikötő és repülőtér fejlesztési tervekhez. A szervezet alapítói között ott volt Győr Megyei Jogú Város

Önkormányzata is, amely a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tulajdonrészének megvásárlásával és tőkeemelésekkel napjainkra az INNONET-ben mintegy 80%-os tulajdoni hányaddal bír. Az INNONET Nonprofit Kft. a 2020. évben, infrastruktúra fejlesztési hiteleinek végtörlesztésével működésének abba a fázisába ért, hogy elkezdí az INNONET Innovációs és Technológiai Központ teljes felújításának fokozatos előkészítését és végrehajtását, továbbá a Széchenyi István Egyetem felkérésére részt vesz a Modern Városok Program keretében, a volt Kekszgyár területén kialakítandó jövőbemutató Science Park projekt megvalósításában. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

Adminisztratív eszközök

Az adminisztratív eszközök alapvetően a **helyi rendeleteken** keresztül érvényesülnek. Ezek közül itt kettőt érdemes kiemelni. Az egyik a vállalkozások jelenlegi és jövőbeni fizikai működését is befolyásoló szabályozás, a **város rendezési terve** és az ahhoz kapcsolódó további dokumentumok. Ez meghatározza a gazdasági tevékenységek lehetséges helyszíneit, a működés kapcsolódó, köztük az infrastrukturális feltételeit: tevékenység típusa, beépíthetőség mértéke, szükséges közműrendszerek stb. A város hatályos (azóta többször, utoljára 2021.06.30-án módosított), rendezési tervét 2006-ban fogadta el a közgyűlés.

A másik főbb adminisztratív eszköz a **helyi adópolitika**, amelyet a helyi adórendeletek szabályoznak. Az Önkormányzat aktívan élt ezzel a lehetőséggel, például az iparűzési adó mentességek és kedvezményeken keresztül a 2000-es években. A 2010-es években főként az **iparűzési adó** törvényben meghatározott maximális kulcsának a csökkentését alkalmazta a város a vállalkozásösztönzés eszközeként. Győr Megyei Jogú Város Közgyűlése az elmúlt évtizedben kétszer is élt már az adómérték csökkentés lehetőségével, hogy az Önkormányzat teherviselő képességéhez igazodva a területén működő cégek elégedettségét, helyi beágyazottságát javítsa. Először 2014-től csökkentették az iparűzési adó kulcsát 2%-ról 1,8%-ra, majd 2018-tól újabb 0,2 százalékponttal 1,6%-ra. Ezek a módosítások természetesen már önmagukban is jelentős változásokat eredményeztek a bevételek alakulásában, míg az utolsó két évben már a járványhelyzet adóalanyokra gyakorolt gazdasági következményeit is láthatjuk.

64. ábra Győr Megyei Jogú Város Iparüzési adóbevételeinek alakulása 2014-2021 között (e Ft), Forrás: Győr Megyei Jogú Város Zárószámadatai (* költségvetési terv) alapján saját szerkesztés

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata jogszabály által biztosított lehetőségeit kihasználva egyéb **helyi adókat** is alkalmaz. A helyi adótípusok a következők:

- ▶ Épitményadó keretén belül a nem lakás céljára szolgáló építmények adókötelesek. Az adó mértéke adóévenként 2000,- Ft/m², kivéve a sport célra szolgáló építmények esetén, ahol a mérték 800,- Ft/m².
- ▶ Idegenforgalmi adó, melynek mértéke személyenként és vendég-éjszakánként 450,-Ft/fő. (2020 áprilisától 2021 júniusig központilag felfüggesztve)
- ▶ Gépjárműadó, melyről már jeleztük, hogy korábban átengedett központi adóbevétel volt, amelynek 40 %-a maradt helyben, azonban 2020 óta előre meg nem határozott ideig a járványügyi alap részét képezi, így az Önkormányzat nem számolhat vele.

Ezek közül leginkább az építményadó nyújt stabil, jelentős bevételt, ez 2021-ben 3,67 milliárd forintot tett ki.

Partnerség

Az Önkormányzat alapvetően kétféle módon alakított ki partnerséget a város gazdaságának szereplőivel. Egyfelől szoros együttműködési kapcsolatot épített ki a vállalatokat, vállalkozásokat képviselő szervezetekkel, mindenekelőtt a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, ahol a város polgármestere minden évben tájékoztatja a gazdasági szereplőket az Önkormányzatot ért változásokról, fejlesztési elképzelésekről. Ez egyben a visszajelzés közvetlen fóruma is a gazdaság részéről.

A másik módszer a direkt kapcsolat létesítése a vállalkozásokkal. Ez egy-egy meghatározó nagyvállalat esetében, mint például az Audi, gyakoribb találkozást jelent a városvezetés és a cégvezetés között, más

esetekben ez a kapcsolat inkább egy-egy induló, folyó nagyberuházás kapcsán működik, pl. egy-egy kereskedelmi központ építéséhez kapcsolódó közútfejlesztési beruházások esetében (legutóbbi éveket érintően pl. Baumax, OBI).

Foglalkoztatáspolitikai

Győr az országos átlagnál lényegesen **kedvezőbb munkaerő-piaci jellemzőkkel** bír. Ez nem csupán az utóbbi években van így, hanem lényegében a rendszerváltás óta. Az ezredforduló óta a regisztrált munkanélküliek aránya a gazdasági válságot követően 2010. év elején tetőzött a városban 4371 fővel és 5%-os rátával, ami azonban már akkor is jelentősen elmaradt az országos szinten tapasztalható 8,4%-tól. A munkanélküliek száma azóta folyamatosan csökken, arányuk 2019-ben 1,3% volt, ami csak egyharmada az országos értéknek. Ugyanakkor 2019-ben már enyhe emelkedés volt tapasztalható a mutatóban, amit a Covid világjárvány felerősített (1411 főre nőtt a nyilvántartott álláskeresők száma), azonban ez a megemelkedés vélhetően csak ideiglenes.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata (hivatalai, intézményei, társaságai) 2013. január 1-ig több, mint ötezer dolgozóval, az Audi után a város második legnagyobb **foglalkoztatója** volt. Az új önkormányzati törvény hatályba lépésével a közalkalmazottak és köztisztviselők (általános- és középiskolai oktatók teljeskörűen, valamint az okmányirodai munkatársak egy része) jelentős számának a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Győri Járási Hivatal részére történő átadásával közel felére esett vissza és azóta további 100 fővel csökkent.

A város foglalkoztatáspolitikához való viszonya azonban nem ezen a tényezőn keresztül mérhető, sokkal inkább azon, hogy a **szakképzés** rendszerén keresztül milyen erős a kapcsolat a város szakképző intézményei és a helyi munkaerőpiac között. Ezen a területen Győr úttörő példát mutatott, hiszen 2008-ban olyan ösztöndíjprogramot vezetett be, amely a helyben szükséges hiányszakmák tanulására kívánta ösztönözni a tanulókat. A program keretében – évenkénti felülvizsgálattal – közel 30 hiányszakmára terjedt ki az ösztöndíj lehetősége. A program sikereit látva a rendszer alkalmazását 2010-ben nemzeti szinten is elindították. A hiányszakmákat a regionális fejlesztési és képzési bizottságok határozzák meg. Évente megyénként 10-10 hiányszakmát jelölnek ki a megyei kereskedelmi- és gazdasági kamarákkal együttműködésben, amelyek magát az ösztöndíjprogramot kezelik.

Miután 2013. január 1-től a szakképzésnek, mint közszolgáltatásnak a biztosítását az állam átvette az önkormányzatoktól, és ebben az esetben nem csupán a közvetlen oktatási feladatok ellátásáért, de a képzés helyét szolgáló ingatlanok működtetéséért is az állam lett a felelős, okafogyottá vált a város részéről az önálló ösztöndíj program működtetése. Ugyanakkor a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjpályázaton keresztül támogatja a helyi tehetségek felsőoktatási tanulmányait, akiknek a helyben tartása szintén fontos feladat.

Lakás- és helyiséggazdálkodás

Önkormányzati ingatlan-vagyon kezelése

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonát a tulajdonában lévő:

- ▶ ingatlanok és ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok,
- ▶ ingó vagyontárgyak,
- ▶ immateriális javak,
- ▶ értékpapírok, valamint
- ▶ társasági részesedések

képezik, amelyek az önkormányzati célok és feladatok megvalósítását szolgálják.

Az önkormányzati vagyon **törzsvagyonból és üzleti vagyonból** tevődik össze. Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy közhatalom gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon körébe tartozó vagyonelem forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes.

Az önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodás kereteit központi jogszabályok határozzák meg. A központi jogszabályokkal összhangban került megalkotásra a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 20/2014. (IX. 12.) önkormányzati rendelet (Vagyonrendelet), mely meghatározza az önkormányzat vagyonával, az azzal való gazdálkodással, továbbá a döntési jogosultságokkal kapcsolatos alapvető önkormányzati rendelkezéseket, és a részletszabályokat is. A rendelkezések kiterjednek az önkormányzat tulajdonába kerülő vagyonra és a vagyonszerzés szabályozására is. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

Az Önkormányzat ingatlanvagyon a mérlegnyilvántartás szerint az alábbi csoportokból áll:

1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok (a 2019-es mérlegben értéke meghaladja a 130 milliárd Ft-ot)
 - 1.1. Forgalomképtelen ingatlanok,
 - 1.2. Korlátozottan forgalomképes ingatlanok,
 - 1.3. Forgalomképes ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok.

Az ingatlanvagyon-kataszter nyilvántartásában – 2019. december 31-ei fordulónappal – az Önkormányzat tulajdonában 1270 db forgalomképes ingatlan szerepel. Vagyongazdálkodási szempontból az ingatlanvagyonon belül legnagyobb jelentőséggel rendelkező elem az Önkormányzat tulajdonában lévő bérlakásállomány. A **Polgármesteri Kabinet Népjóléti Osztály Lakásügyi Csoportja** ellátja Győr város közigazgatási területén az önkormányzati tulajdonú, a Győr-Szol kezelésében levő önkormányzati bérlakások bérbeadásával kapcsolatos tulajdonosi feladatokat. A Vagyongazdálkodási

Főosztály Vagyon-nyilvántartási Osztálya kezdeményezi az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás döntéseinek meghozatalát és az ingatlanvagyon nyilvántartást érintő változások adminisztrációját. A Vagyonhasznosítási Osztály feladata az önkormányzat ingatlanaival, az elővásárlási joggal érintett önkormányzati tulajdonban álló lakások elidegenítésével, a nem lakás célú helyiségek bérbeadásával kapcsolatos tulajdonosi döntés előkészítése és végrehajtása. Emellett elvégzi az osztály kezelésében lévő ingatlanvagyonnal kapcsolatos feladatokat. Az ingatlanhasznosítás módjától függően előkészíti és lebonyolítja az elidegenítést, bérbe- és használatba adást. (Győr Megyei Jogú Város Szervezeti és Működési Szabályzata, 2021.07.01.)

Lakáskonceptió

A város 2007-óta nem készített új lakáskonceptiót, a 202/2007. (VII. 5.) számú közgyűlési határozatban elfogadott javaslat Győr város lakáskonceptiójára, valamint a bérlakások hosszú távú fenntartására a következő **irányelveket** tartalmazza az értékesítésben:

- ▶ határozatlan idejű bérleti szerződések megszüntetése a bérlő részére vásárláshoz való lehetőség biztosításával,
- ▶ forgalmi értékhez közelítve történjen az ingatlan értékének megállapítása,
- ▶ önkormányzat számára pénzügyi, gazdasági és műszaki előnyökkel járjon az értékesítés,
- ▶ preferálni kell az egyösszegű befizetéseket, ugyanakkor lehetőséget kell biztosítani részletfizetésre is,
- ▶ az értékesítés nem jelenthet vételi kényszert, az Önkormányzat nem értékesíti a lakást harmadik személy számára.

Az eladásból származó bevételek forrásul szolgálhatnak az Önkormányzat által támogatandó **célokhoz**, melyeket a koncepció a következőkben határoz meg:

- ▶ Bérlakások számának növelése, melyek
 - fiatal családok életkezdését segítik (Fiatalok háza program),
 - időseknek biztonságot, ellátást nyújtanak (Nyugdíjas ház),
 - szociálisan rászorulókat támogatják.
- ▶ Meglevő és megmaradó épületek, lakások műszaki állapotának javítása,
- ▶ Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása,
- ▶ Ifjúsági építési telkek kialakítása.

A lakáscélú ingatlanok értékesítésére új iránymutatás és tervzet nincs, azok adás-vétele ad-hoc módon történik eseti jelleggel, a közgyűlésen kerül megtárgyalásra javaslat alapján. Az értékesítés szabályait a 42/2007. (XII.21.) számú rendelet határozza meg, melyet 2017-ben módosítottak utoljára.

Bérlakás-gazdálkodás

Az Önkormányzat bérlakás-gazdálkodását elsősorban „Az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről, valamint a lakásvásárlás és- építés támogatásáról” szóló 30/2018. (XII.20.) **önkormányzati rendelet** határozza meg. A rendelettel az alkotók szándéka a korábbi, többször módosított 24/2011. (IX.29) önkormányzati rendelet korszerűsítése volt oly módon, hogy az a mindennapi életben bekövetkezett változásoknak és a hatályos jogszabályoknak jobban megfeleljen. Időközben ugyanis számos olyan új jogcím keletkezett, amely önkormányzati bérlakásban történő elhelyezést tehet szükségessé, és a korábbi rendelet nem rendelkezett róla. Továbbra is kiemelt cél ugyanakkor, hogy olyan bérlőknek adják ki az ingatlanokat, akik valóban tudják és akarják is fizetni a bérleti díjat és az Önkormányzat vagyonát megóvják. Hangsúlyosan szerepel benne a bérleti szerződés felmondási okaként az együttélési szabályokkal ellentétes, botránys magatartás megjelölése, illetve a szerződésben vállalt kötelezettségek nem teljesítése miatti felmondás lehetősége.

Az elmúlt évtizedben jelentősen megnövekedett azon személyek száma, akik lakásproblémáik megoldásában az Önkormányzat segítségét várják, vélhetően a piaci **bérleti díjak** meredek növekedésének köszönhetően. A Szociális, Egészségügyi és Lakásbizottság azzal szembesült, hogy egyre többen nem tudnak piaci alapon lakbért fizetni, azonban jövedelmük magasabb, mint a szociális, rászorultsági korlát az önkormányzati ingatlanok bérbeadásának feltétele esetében. A közműdíj tartozás csökkenését is szeretnék elérni a rendelet megalkotásával. A korábbiakhoz képest a bérlakásokhoz kapcsolódó pályázati lehetőségek csak a mozgáskorlátozottak számára fenntartott bérlakásokban történő elhelyezésre irányuló pályázattal bővültek. Továbbra is megmaradt a szociális helyzet alapján történő elhelyezés, ahol minimális jövedelmet is előírnak az igénylők számára és szigorúbb feltételekhez kötik a szerződés meghosszabbítását.

A **Győr-Szol Vagyonkezelő Üzletágának** egyik fő tevékenysége **az önkormányzat tulajdonában lévő és egyéb tulajdonú lakó- illetve nem lakó ingatlanok hasznosítási, üzemeltetési és fenntartási feladatainak ellátása**. Az Önkormányzat vagyonkezelését tehát a Győr-Szol látja el, míg a tulajdonosi jogok és feladatok az Önkormányzat kezében vannak. Ezen feladatok kiterjednek a megfelelő bérlő kiválasztására is.

A **lakbér mértékét** a 18/2004. (IV. 16.) számú, az Önkormányzati lakások lakbérének mértékéről, a külön szolgáltatási díjakról, ezek megfizetésének módjáról szóló rendelet határozza meg, melyet 2015-ben módosítottak utoljára. A havi lakbért a lakás alapterülete, a lakás használati értékének számszerűsített mértéke és az egységdíj szorzata alapján számítják ki. A lakások használati értékének meghatározása során figyelembe vehető jellemzők 2016-ban változtak utoljára.

19. Táblázat A lakások használati értékének meghatározásánál figyelembe vett jellemzők pontértéke, Forrás: 18/2004. (IV. 16.) számú Önkormányzati rendelet 1. sz. melléklet

I. A lakás		Használati érték I. %	II. Az épület		Használati érték II. %	Használati érték II./1. % Energia megtakarítást célzó megtakarítás esetén				III. Az övezet	Használati érték III. %
						A	B	C	D		
1. Összkomfortos	1.1. Egyedi központi fűtés	100	1. Hagyományos és blokkos épületek	1.1. 1985 után épült vagy felújított	100					1. Belváros I., II., Nádorváros I., Révfalu I.	100
				1.2. 1971-1985 között épült	85						
				1.3. 1971-1985 között felújított	75						
	1.2. Távfűtés	90		1.4. 1950-1970 között épült	60	73	80	87	100		
2. Komfortos	2.1 Gázfűtés	90		1.5. 1950-1970 között felújított	50					2. Nádorváros II., Révfalu II., Házgyári lakótelepek	80
	2.2. Nem gázfűtés	80		1.6. 1950 előtt épült	40						
3. Félkomfortos		70	2. Panelos épület	2.1. 1982 után épült	90	93	95	97	100	3. Gyárváros, Sziget, Belváros III.	60
4. Komfort nélküli		60		2.2. 1975-1982 között épült	80	87	91	93	100		
5. Szükséglakás		30		2.3. 1975 előtt épült	70	80	85	90	100	4. Újváros és a város egyéb területei	50

(Használati érték II/1. magyarázat: A: Nyílászáró csere B: Nyílászáró csere és részleges hőszigetelés (végfal) 2/15 C: Nyílászáró csere és teljes hőszigetelés D: Nyílászáró csere és teljes hőszigetelés, valamint mérés alapján elszámolt fűtéskorszerűsítés)

Az elmúlt tíz évben két alkalommal módosult a lakbérrendelet. Először a lakások bérleti díjának alapjául szolgáló kiinduló 2008-as 5, 91 Ft-os egységdíj két lépcsőben 2012. június 1-től 15%-kal, majd 2013. április 1-től további 10%-kal emelkedett, míg a 2015-ös módosítás további 5%-os növekedést eredményezett, amíg elérte a mai 7,84 Ft-os értékét.

A vizsgált időszakban tehát – figyelmen kívül hagyva az infláció mértékét – **összesen 32,6%-kal nőtt az önkormányzati bérlakások bérleti díjának összege.** Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a 15/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendeletben úgy határozott, hogy az önkormányzati tulajdonú bérlakások havonta fizetendő bérleti díját a veszélyhelyzet megszűnéséig 50%-kal mérsékli, aminek vélhetően szintén számottevő hatása lesz a város költségvetésére

A 2020. évben az önkormányzati tulajdonú lakásokkal, nem lakáscélú bérleményekkel összefüggő, Győr-Szol által kezelt bevételek-kiadások beépítése a költségvetése 1 718 249 886 Ft értékben történt meg. Hiba! A hivatkozási forrás nem található. Az Önkormányzat tulajdonában lévő, és a Győr-Szol technikai kezelésében lévő elővásárlási joggal érintett lakások (bérlakás) és nem lakás céljára szolgáló helyiségek értékesítésének szabályait az Önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek elidegenítéséről szóló 42/2007. (XII.21.) rendelet határozza meg. A rendelet megszületése óta jelentősebb tartalmi változás nem történt. A jogszabály szerint a lakások és helyiségek a közgyűlés külön döntése alapján értékesíthetők. A forgalmi érték megállapításához kötelesség bejegyzett ingatlanforgalmi szakértő

közreműködését igénybe venni, ezzel is biztosítva, hogy szakszerűen határozzák meg annak értékét és az Önkormányzatot ne érje indokolatlan veszteség. A rendelet meghatározza továbbá az elővásárlási joggal érintett bérlakások elidegenítésére vonatkozó szabályokat is.

Az épületek, építmények, telkek stb. értékesítésének 2021. évi bevétele 29 116 089 Ft volt. Az önkormányzati lakások értékesítésből összesen 10 199 640 Ft bevételre tettek szert ugyanabban az évben. Az önkormányzat által lebonyolított közérdekű ingatlancsere ügyletek bevétele révén 211 312 600 Ft került a költségvetésbe.

Intézményfenntartás

Az intézményfenntartás/működtetés Győr városában alapvetően **négy különböző formában** történik. Az intézmények egy része (pl. városüzemeltetés, parkolás, temetők, hőszolgáltatás, gyógyfürdő) 2010-ben egybeolvadt, és azóta a **100%-ban önkormányzati tulajdonban lévő Győr-Szol Zrt. valamely igazgatósága alá rendelt**, nem önálló szervezeti egységként működik. Győr-Szol Zrt. tevékenységét Győr Megyei Jogú Város közgyűlése felügyeli. A Győr-Szol Zrt. azonban a vállalatba beolvasztott intézményeken túl több további gazdasági társaságnak is kizárólagos tulajdonosa. Ilyen társaság a hulladékgazdálkodási feladatokat ellátó GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft., a Győr+ Média Zrt., az Arrabona Depó Kft., valamint a többségi tulajdonban lévő Józsvív Temetkezési Kft. A fenti gazdasági társaságok vonatkozásában tehát az Önkormányzat közvetetten, a Győr-Szol Zrt-n keresztül gyakorolja a tulajdonosi jogokat.

Az intézmények második csoportjába azok tartoznak, ahol a működtetés céljaira az Önkormányzat **feladatonként önállóan hozott létre jellemzően 100%-ban önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságokat**, általában nonprofit kft. formájában. Az érintett cégek esetében a közgyűlés gyakorolja a tulajdonosi jogokat, valamint működési és beruházási támogatást nyújt egyes vállalatok számára. Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit az alábbi táblázat tartalmazza.

20. Táblázat Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020, p. 40.

Név	Alaptevékenység	Önkormányzati tulajdon aránya
GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati ingatlanok bérbeadása, - sportintézmény üzemeltetés, - ingatlan beruházás és saját tulajdonú ingatlan üzemeltetés, bérbeadás, - társasházkezelés, - piacok, vásárcsarnok üzemeltetés 	100%

Név	Alaptevékenység	Önkormányzati tulajdon aránya
	<ul style="list-style-type: none"> - városüzemeltetés (játszóterek, strandok, parkfenntartás stb.) - temető üzemeltetés, - felszíni parkolás, parkolóház üzemeltetés, - távhőszolgáltatás - villamos energiatermelés 	
GYŐR PROJEKT Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - épületépítési projektek szervezése 	100%
Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos pályázatok és a kapcsolódó projektmenedzsment és szakmai megvalósítási feladatok ellátása, - Modern Város Program munkaszervezeti feladatainak ellátása 	100%
Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - idősek, fogyatékosok szociális ellátása bentlakás nélkül 	100%
Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése 	100%
INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - társadalomtudományi, humán és műszaki kutatás, fejlesztés 	84,74 %
MOBILIS Közhasznú Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> - pályaorientációs és tudományos élményközpont működtetése 	51%

Az intézmények harmadik típusát az **önkormányzati fenntartású intézmények** jelentik, amelyek esetében a szakmai tevékenység irányítása/ellenőrzése és az adott intézmény működtetése is az Önkormányzat feladata. Ebbe a csoportba tartoznak az oktatási intézményeken belül az óvodák, a kulturális (levéltár, könyvtárak, művelődési házak, múzeumok, színházak stb.), valamint az egészségügyi és szociális (Család és Gyermejjóléti Központ, Egyesített Bölcsődei Központ, Egyesített Egységügyi és Szociális Központ, Hajléktalanokat Segítő Szolgálat) intézmények.

Az intézmények negyedik csoportját azon „A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény”, valamint „A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény” szerinti önkormányzati **köznevelési intézmények** alkotják, amelyek 2013. január 1-től állami fenntartásba kerültek. Ennek keretében az érintett intézmények szakmai munkájának irányítása az állam feladata, de a működtetés feltételeinek biztosításához az Önkormányzatnak saját forrásból is hozzá kell járulnia.

Energiagazdálkodás

Győr Megyei Jogú Város máig nem rendelkezik önálló energiastratégiával, azonban a közelmúltban elkészült, éppen elfogadás alatt álló klímastratégia vélhetően energiagazdálkodási kérdésekkel is

foglalkozik. Ugyanakkor a városvezetés – működtetési kötelezettsége okán – a fejlesztések során **energiastratégia hiányában is igyekezett figyelembe venni az energiahatékonyságot**. Ennek megfelelően több olyan intézményfejlesztés történt az elmúlt években, amely az energiahatékonyság javítására helyezte a hangsúlyt (pl. panel program, napelemes energiakorszerűsítési beruházások). Ezek a beruházások döntően pályázati forrásból valósultak meg, és nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a város által az energiáért fizetett költségek csökkenjenek. Az Önkormányzat az energia beszerzése során – jogszabályi kötelezettségéből fakadóan is – közbeszerzési pályázatot ír ki, így biztosítja a versenyt a minél alacsonyabb ár és magasabb szolgáltatási színvonal elérése érdekében.

Az **energiahatékonyság** a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az önkormányzat fenntartási költségeinek csökkentéséhez megfelelő eszközként szolgálhatnak a jövőben a középületek energetikai korszerűsítése, szigetelése és a hagyományos (fosszilis) energiahordozók alternatív forrásokkal történő kiváltása.

Győr város területén az energiagazdálkodással kapcsolatos feladatokat jellemzően a Győr-Szol Zrt. az Önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő közszolgáltató cég végzi, amely sajátos struktúrában működik, és előzőleg különálló közösségi szolgáltatásokat nyújtó cégek integrációjából jött létre. Energiagazdálkodási szempontból elsődlegesen a távhő üzletág vizsgálata indokolt.

Távhőszolgáltatás és az integráció

A távhőszolgáltatás 2010. október 1-ig az addig önállóan működő Győri Hőszolgáltató Kft. (Győrhő) feladati közé tartozott: a **Győrhő** távhőszolgáltatással, gázellátással, villamos energiatermeléssel és kereskedelemmel foglalkozott. Ugyanakkor 2010 október 1-jével a következő négy korábbi, közszolgáltatást végző céget a 2009-ben alakult, 100%-ban a város Önkormányzatának tulajdonában álló **Győr-Szol Zrt.** olvasztották be:

- ▶ **INSZOL Győri Vagyongazdálkodó és Szolgáltató Zrt. (Inszol)** Fő tevékenység: ingatlankezelés, bérbeadás, üzemeltetés.
- ▶ **Győri Kommunális Szolgáltató Kft. (Komszol)** Fő tevékenység: településtisztasági szolgáltatás, köztisztasági szolgáltatás, parkoló rendszer üzemeltetése,
- ▶ **Győri Hőszolgáltató Kft. (Győrhő)** Fő tevékenység: gázellátás, légkondicionálás, villamosenergia-termelés, kereskedelem, távhőszolgáltatás,
- ▶ **Győri Városfejlesztési Kft.** Fő tevékenység: A város gazdaságfejlesztési programjának kidolgozása, a program megvalósítása, a lehívható fejlesztési források sikeres felhasználása.

A **2010-es integrációval** ezen tevékenységek egy vállalat alá kerültek (az integrációt és a Győr-Szol Zrt. tevékenységét az 0 fejezet mutatja be alaposabban). A Győrhő Kft. esetében a fő tevékenységek megmaradtak. Az **integrált formában a cég fő tevékenységei a villamos energiatermelés, a távhőszolgáltatás és a fűtés korszerűsítés.** Az utóbbi magában foglalja az integráció előtti víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló-szerelés, mérnöki tevékenység és műszaki tanácsadás tevékenységeket is. A távhőszolgáltatás a városban szinte teljes egészében saját hőtermelésből történik, amit gázmotoros kiserőművel állítanak elő.

A beolvasztás előtti Győrhő szolgáltatási szintje és ügyfelekkel kapcsolatos adatkezelése jelentősen javult az integráció hatására. Ebből az következhet, hogy **mérethatékony** figyelhető meg az adminisztratív és ügyfelekkel kapcsolatos tevékenységek költsége terén. Az előzőleg nyereséges Győrhő gazdasági és jövedelmezőségi adatai 2010-re ellensúlyozták a vele integrált kevésbé jövedelmező, illetve nem jövedelmező szolgáltatók adatait. Ennek egyik következménye az adóoptimalizáció, amely az integráció során motivációs tényező is volt.

2.1.9 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOSVÁROS

TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

Településüzemeltetési szolgáltatások

Önkormányzati szolgáltató szervezetek

Győr településüzemeltetési szolgáltatásai terén lényeges változás történt 2010. október 1-jén, miután négy, korábban önállóan működő közszolgáltató cég került összevonásra, létrehozva ez által a **GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.**-t. Az összevonásra került közszolgálati cégek az alábbiak voltak:

- ▶ INSZOL Győri Vagyongazdálkodó és Szolgáltató Zrt. (Inszol)
- ▶ Győri Kommunális Szolgáltató Kft. (Komszol)
- ▶ Győri Hőszolgáltató Kft. (Győrhő)
- ▶ Győri Városfejlesztési Kft.

Az **Inszolnak** ingatlankezelés, bérbeadás és üzemeltetés volt a főtevékenysége. Fontos megemlíteni, hogy a fenti fúziót megelőzően, 2009. szeptember 1-jével a tulajdonos Önkormányzat döntésére a korábbi Piacok és Vásárcsarnok Kft., valamint a Győri Innovációs és Marketing Centrum Kft. beolvasztásra is került az Inszolba. Ez tekinthető a nagyobb integráció egy kezdeti lépésének, melynek során egy kézben összpontosultak a város által kezelt ingatlanok és intézmények, valamint a marketingtevékenység. A **Komszol** fő tevékenysége hulladékgazdálkodási, településtisztasági szolgáltatásokra, illetve köztisztasági szolgáltatásra terjedt ki, emellett a győri parkoló rendszert is ők üzemeltették. A **Győrhő** távhőszolgáltatással, gázellátással, villamos energiatermeléssel és kereskedelemmel foglalkozott, a **Győri Városfejlesztési Kft.**-nek pedig a városfejlesztési program kidolgozása és megvalósítása volt a feladata.

A felsorolt szolgáltatók mindegyike 100%-ban az Önkormányzat tulajdonában állt, így ennek köszönhetően valósulhatott meg azok összeolvasztása. Az egyesítés után kisebb-nagyobb változások mellett ugyan, de mindegyik korábbi cég megtartotta fő tevékenységét a Győr-Szol szolgáltatón belül. A hulladékgazdálkodási feladatokat a **GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.** látja el a városban, amely a szakterületre vonatkozó speciális szabályok miatt maradt ki az integrációból.

Az **összevonásnak** több oka és célja volt, melyek között az első helyen szerepelt a költséghatékonyság megteremtése, az adóoptimalizáció, a párhuzamosságok megszüntetése, a beszerzési költségek csökkentése, valamint a készletgazdálkodás racionalizálása. Az integrációból adódó egyik leglátványosabb előny a lakosságot érintette, ugyanis a korábbi különálló ügyfélszolgálatok, melyek a város különböző pontjain helyezkedtek el, **közös ügyfélszolgálatokká** alakultak át. Az új ügyfélszolgálati irodákon ugyanakkor nem csak a korábbi három közszolgálati céggel (Inszol, Komszol,

Gyórhő) kapcsolatos ügyek elintézésére van lehetősége, de az összevonásból kimaradt Pannon-Víz ügyintézésére is.

A **Pannon-Víz Zrt.** (Pannon-Víz), melynek főtevékenysége az ivóvíz szolgáltatás és a szennyvízkezelés szintén kimaradt a szervezeti integrációból, ami elsősorban annak köszönhető, hogy az Önkormányzat részesedése 61% a cégben. Ugyanakkor a beszerzések területén együttműködés jött létre a Pannon-Víz és Győr-Szol között.

Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete végzi a győri kezelésben lévő főútvonalak, valamint a tömegközlekedés által igénybe vett, összességében mintegy 760 km hosszúságú közúthálózat és az ahhoz kapcsolódó kerékpárutak, hidak, aluljárók és egyéb műtárgyak (pl. közvilágítás) üzemeltetési feladatait.

Nem önkormányzati szolgáltató szervezetek

MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt. – Fő tevékenység: gázellátás;

Győr területén a gázelosztó hálózat üzemeltetési feladatát, csakúgy, mint az egyetemes szolgáltatói tevékenységet MVM Csoport végzi. A jogelőd Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. 2007. június 1-től a GDF SUEZ vállalatcsoport tagja volt, onnan a Nemzeti Közmvévek (NKM) vásárolta ki 2018-ban, majd 2021-ben integrálódott az MVM Csoportba, amely gyakorlatilag mindennemű energetikai tevékenységet képes a cégcsoporton belül ellátni. A földgázellátás majdnem 100%-osnak mondható Győrben.

E.On Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. – Fő tevékenység: elektromos energiaellátás;

A korábbi ÉDÁSZ elektromos energiaszolgáltató 2004. június 1. óta E.On Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. néven működik Győr területén, az E.On Hungária csoport tagjaként. Az elektromos energia ellátás 100%-os Győrben.

Volánbusz Zrt. – Fő tevékenység: közösségi közlekedés;

A Kisalföld Volán Zrt. 2006 óta zártkörűen működő részvénytársaság volt. A győri székhelyű személy- és áru fuvarozással foglalkozó részvénytársaság, nemcsak Győr helyi közösségi közlekedési feladatait látta el, hanem Sopronét és Mosonmagyaróváráét is. Továbbá a Kisalföld Volán biztosította a megyén belüli helyközi, valamint a megyén kívüli távolsági utazások kiszolgálását is. 2015. január 1-én integrálódott az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központba (ÉNYKK), majd 2019. október 1-től az ÉNYKK utódjaként a Volánbusz Zrt. látja el a fenti szolgáltatásokat.

Magyar Telekom Nyrt. – Fő tevékenység: vonalas távközhálózat;

A korábbi MATÁV 2005 után Magyar Telekom Nyrt. (T-Com) néven folytatta tovább működését.

Vidanet Zrt., DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft. – Fő tevékenység: kábeltelevízió hálózat;

A településüzemeltetés és az okos városfejlesztéshez hozzátartozik az internetelérhetőség biztosítása a településen. Ehhez az internetelőfizetések száma a lakásállomány arányában megfelelő mérőszám lehet. Ez alapján 2018-ig folyamatos emelkedés volt jellemző (92,2%), majd 2020-ra visszaesett a lakásállomány ellátottsága 80,1%-ra, amelyet főként az előfizetések számának a csökkenése idézett elő, miközben a lakásállomány száma is növekedett.

Okos város települési szolgáltatások

Az első okos város kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg. A város és az E.ON Hungária Zrt. ekkor írta alá azt az együttműködési megállapodást, amelynek célja az volt, hogy a 2017-ben megrendezendő Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál idején már „okos városként” fogadhassa a fiatalokat Győr.

Ehhez kapcsolódóan több területen egyszerre indultak meg a **fejlesztések** - okos városhoz kapcsolódó településüzemeltetési szolgáltatásokból összesen 7 db található a településen. Jelentős szakaszon készült el a városban az okos közvilágítás. 150 lámpatest „okosításával” a projekt megteremtette egy olyan kétirányú kommunikációs hálózat kiépítésének lehetőségét is, amely a világítás vezérlésén kívül sok minden másra is képessé teszi a várost. Ezek a fejlesztések a lakossági igények és a technikai, infrastrukturális lehetőségek figyelembevételével még napjainkban is folyamatosan zajlanak.

Továbbá napelemeket helyeztek el több oktatási, kulturális és szociális intézmény tetejére is. A környezetbarát villamosáram-termelés mellett ezeken a helyszíneken folyamatos adatgyűjtést is végeznek az E.ON szakemberei, amely a közintézmények napenergia termelésének átviteli hálózatra gyakorolt hatását hivatott mérni. Az időközben elkészült **energetikai nyilvántartó rendszer** képes egységesen kezelni a város tulajdonában lévő intézmények fogyasztási adatait. A rendszer sokkal több dolgot tud, mint amit jelenleg képesek vagyunk kihasználni. Jelenleg a nyilvántartásnak köszönhetően a város tulajdonában álló épületek/intézmények teljes fogyasztását nyomon tudja követni és abból aggregált és elemi szintű lekérdezéseket készíteni. Ugyancsak hasznos beruházásnak minősül a város új uszodájában, az Aqua Sportközpontban elvégzett komplex épületi energiamenedzsment rendszerfejlesztés, amely jelentős energiamegtakarítást eredményez a létesítmény üzemeltetése során. Ehhez kapcsolódó okos megoldás a BEMS alkalmazása az AQUA Uszoda épületenergetikai felügyelete számára. Az AQUA Uszoda épületében olyan rendszer került telepítésre, ami lehetővé teszi az épület energetikai rendszerének folyamatos felügyeletét. A rendszer képes jelezni a meghibásodásokat, de sok esetben ezek előrejelzésében is segítséget tud nyújtani. Támogatásával jelentősen csökkenthetőek a karbantartási és üzemeltetési költségek. (elérés: <https://www.konsys.hu/>)

Ugyancsak fontos fejlesztés a **Városszerviz applikáció**, amelyet Android, Windows és iOS operációs rendszerű okostelefonokra letöltve a város bármely pontján lehet bejelentést tenni olyan problémákról, amelyek elhárításában a városüzemeltetési szolgáltatóknak van illetékessége. A Városszerviz

applikációból érkező jelzések interaktív kezelésében az E.ON mellett a Vill-Korr Hungária Kft. (közvilágítás), a GYŐR-SZOL Zrt., a Pannon-Víz Zrt. és a győri Útkezelő Szervezet is. Az eszköz alapvetően leegyszerűsíti a kommunikációt a bejelentő és a szolgáltató között: a hiba pontos helyét (GPS alapján), fényképet a hibáról és egy rövid leírást is azonnal annak továbbít, akihez a hiba elhárítása tartozik. (elérés: <https://varosszerviz.hu/>)

Az okos megoldások közé sorolhatók a parkolókban az elektromos autók töltésére alkalmas, szaporodó számú gyorstöltők is. Elkészült továbbá a Budapesti Műszaki Egyetemmel és Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának szakembereivel közösen összeállított **Városindex audit rendszer** is, ami 220 indikátor mentén vizsgálja, hogy egy adott város hol tart az okos várossá válás folyamatában.

További okos megoldások a városban:

- **Hulladék applikáció**, amely a GYHG Nonprofit Kft. saját fejlesztésű rendszere, és csak hulladékkal kapcsolatos bejelentéseket tud fogadni. (elérés: <https://www.gyhg.hu/#/>)
- A **helyi járatú buszok jegyvásárlása mobiltelefon segítségével**. (elérés: <https://www.volanbusz.hu/hu/jegy-es-berlet/mobiljegy>)
- Okos **utastájékoztató rendszer a győri helyi buszok közlekedéséről** (totemoszlopok). (elérés: http://www.gyoribuszok.hu/hirek/uj_utastajekoztato_rendszer_gyorben.html)
- **Közösségi kerékpár szolgáltatás**. (elérés: <https://www.gyorbike.hu/>)

Összefoglalás

Győr MJV Önkormányzata az önkormányzati rendszer egészét tekintve kiemelkedő mértékű és stabil forrásokkal rendelkezik, amelyek biztosítják folyamatos működését, kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Az Önkormányzat nem rendelkezik sem működési, sem fejlesztési célú hitelkeretekkel. A 2011 előtt felvett fejlesztési célú hiteleket 2013-ban az állam adósságkonszolidáció keretében átvállalta. A 2013-ban bevezetett új feladatfinanszírozási rendszer, amely magával hozta a Beszámítási rendszert és a Szolidaritási hozzájárulást összességében megnövelte a költségvetésen belül a helyi adóbevételek jelentőségét. A COVID járvánnyal összefüggésben jelentkező veszélyhelyzet során központilag bevezetett, de a helyi adó és egyéb költségvetési bevételeket csökkentő szabályok érzékenyen érintik a város költségvetését, a tartalékok mobilizálását teszik szükségessé. Előre még nem látható, hogy ezek a korlátozások mennyi ideig maradnak még érvényben.

A helyi gazdaság fejlődését, versenyképességének növekedését a város a vállalkozások műszaki infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével segítette. Ennek leglátványosabb elemei az elmúlt két évtizedben a modern telephelyi kínálat és a logisztikai rendszerek fejlesztése volt a Győri Ipari Park több ütemben történő kiépítésével, a Győr-Gönyű Kikötő és a Győr-Pér Repülőtér fejlesztésekkel, melyek részben vagy egészben az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaságok.

Győr MJV jelentős bérlakásállománnyal rendelkezik, amely a Győr-Szol kezelésében van. Az elmúlt tíz év alatt több, mint 32%-kal emelkedett az önkormányzati bérlakások bérleti díja. A 2021. évben az önkormányzati tulajdonú lakásokkal, nem lakáscélú bérleményekkel összefüggő, Győr-Szol által kezelt bevételek-kiadások beépítése a költségvetése 1,9 mrd Ft értékben történt meg, annak ellenére, hogy a veszélyhelyzetre tekintettel az önkormányzat a bérlakásoknál a bérleti díjat 50%-kal mérsékelte.

Győr MJV területén a településüzemeltetési szolgáltatások jelentős részét a Győr-Szol Zrt. és a tulajdonában lévő gazdasági társaságok látják el. Az első okos város kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg az Önkormányzat és az E.On együttműködésében. Mára számos okos applikáció segíti a városlakókat a közszolgáltatások igénybevétele során.

2.1.10 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

A települési zöldfelületi rendszer

A település egésze biológiailag aktív és inaktív területekből tevődik össze, melyek közül előbbi a zöldfelületek és vízfelületek, míg utóbbi a beépített, burkolt felületek összessége. A települési **zöldfelületek** alatt a települések területén belül a növényzettel fedett, benőtt, betelepített területeket értjük. A települések életében kiemelt szerep jut a zöldfelületeknek, a hozzájuk kapcsolódó természetesi (elsősorban gazdasági ültetvények), valamint kondicionáló (ökológiai, rekreációs és esztétikai szolgáltatások) funkciójuknak köszönhetően. A zöldfelületek hozzájárulnak a klímaadaptációhoz (klimatikus hatásaiknak köszönhetően), az életminőséghez (környezetjavítás, rekreációs és közösségi szerepük), a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a város településképi (közvetve pedig gazdasági) vonzerejéhez. Ugyanakkor ettől megkülönböztetjük a **zöldterületeket**, ami egy területfelhasználási kategória, amelyekre sajátos jogszabályi előírások vonatkoznak. A zöldterületek olyan közterületek, amelyek beépítésre nem szánt, részben, vagy egészben állandó növényzettel fedett közterületek, pl. közparkok tartoznak, maximális beépítettségük 3%-os lehet. Mindez jelzi, hogy a zöldterületek kiemelt szerepet játszanak a zöldfelületi rendszerben.

A település felszínborítottsága

Egy település esetében a **felszínborítottság** pontos ismerete a környezeti és természeti erőforrások megismeréséhez, azok kezeléséhez szükséges adatok és modellek egyik fontos kiindulópontja. Ennek megvalósításhoz alapvető cél, hogy egy úgynevezett felszínborítási "leltár" készüljön, mely a hosszú távon a környezettel való jobb gazdálkodást segíti elő.

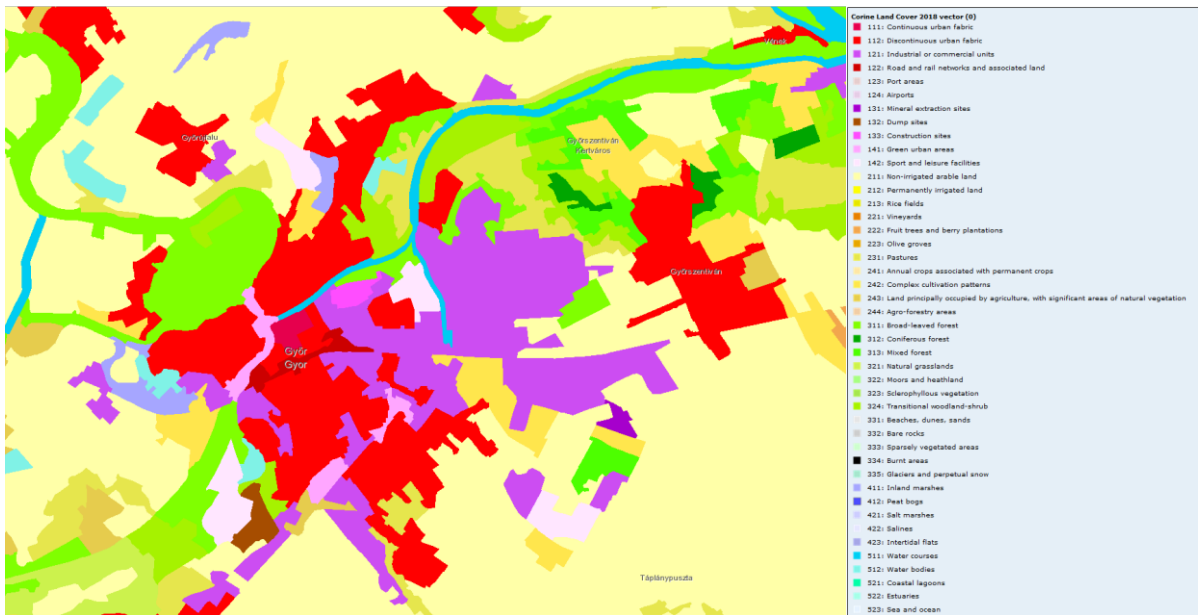
A Corine Land Cover (CLC) 2018-as adatai alapján elmondható, hogy Győr területének jelentős részét (35,6%-át) nem öntözött szántóföldek adják, melyet követ 15,8%-kal a nem összefüggő települési szerkezet, és 10,3%-kal az ipari és kereskedelmi terület. Ez utóbbi esetében a 2012-es adatokhoz képest

jelentős, majdnem 2%-os növekedés volt tapasztalható. A város felszínborítottsági adatait az alábbi táblázat tartalmazza részletesen összehasonlítva a 2012-es és 2018-as adatokkal:

21. Táblázat Corine felszínborítottsági adatok Győrben, 2012-2018, Forrás: TEIR EEA alapján

Corine Land Cover (CLC) felszínborítottsági típusok	2012		2018	
	hektár	%	hektár	%
Állóvizek	86	0,5%	87	0,5%
Átmeneti erdős-cserjés területek	796	4,6%	834	4,8%
Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal	273	1,6%	272	1,6%
Építési munkahelyek	312	1,8%	35	0,2%
Folyóvizek és vízi utak	201	1,2%	201	1,2%
Gyümölcsösök, bogyósok	148	0,8%	148	0,8%
Ipari vagy kereskedelmi területek	1465	8,4%	1793	10,3%
Komplex művelési szerkezet	957	5,5%	955	5,5%
Lerakóhelyek (meddőhányók)	56	0,3%	56	0,3%
Lomlevelű erdők	1521	8,7%	1606	9,2%
Nem öntözött szántóföldek	6323	36,2%	6209	35,6%
Nem összefüggő település szerkezet	2714	15,5%	2751	15,8%
Nyersanyag kitermelés	30	0,2%	25	0,1%
Összefüggő település szerkezet	38	0,2%	38	0,2%
Rét, legelő	957	5,5%	983	5,6%
Sport- szabadidő- és üdülő területek	290	1,7%	290	1,7%
Szárazföldi mocsarak	125	0,7%	125	0,7%
Természetes gyepek és természetközeli rétek	399	2,3%	399	2,3%
Tűlevelű erdők	225	1,3%	127	0,7%
Út- és vasúthálózatok és csatlakozó területek	64	0,4%	64	0,4%
Városi zöldterületek	118	0,7%	118	0,7%
Vegyes erdők	357	2,0%	340	1,9%
ÖSSZESEN	17455	100,0%	17456	100,0%

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a CLC adatbázisban nem szerepelnek 25 hektárnál kisebb területek, ezért például – a város zöldfelületi rendszerében és az ott élők életminőségében fontos szerepet betöltő – kisebb kiterjedésű városi parkok és kertés házas területek nem szerepelnek e statisztikákban. Győr Megyei Jogú Város felszínborítottságát az alábbi ábra szemlélteti.

65. ábra Győr felszínborítottsága CORINE-ban, Forrás: European Environmental Agency – Corine Land Cover, Database, 2018

A város legnagyobb kiterjedésű zöldfelületei a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben találhatóak. A zöldfelületet alkotó, zöldfelületi karaktert leginkább meghatározó elemek az alábbiak:

- ▶ **természetközeli területek, erdők:** nagyban meghatározzák a város „zöld” arculatát, jelentőségük és védelmük kiemelt fontosságú. Ide tartoznak a Mosoni-Duna, a Rába és a Rábca folyókat követő parti, hullámtéri területek tájelemei, a folyószabályozásokat követően kialakult holtágak, morotvák sora, melyek sajátos hangulatú tájat eredményeznek, a feltöltődő egykori medrek igen gazdag növényvilága, a ligetes gyepterületek, valamint erdőterületek, melyek azonban Győr közigazgatási területének csak kis részét borítják;
- ▶ **árvízmentesítéssel kapcsolatos létesítmények:** az árvízmentesítéssel kapcsolatos létesítmények is a zöldfelületekbe tartoznak, hiszen például a folyók melletti töltésszakaszok nagyon kevés kivétellel füvesített területek. A töltések teljes hosszúsága a 2011-es 38,2 km-hez képest csökkent 4 km-rel, azaz 2020-ban ez az érték 34,2 km, melyből jelenleg 30,2 km van önkormányzati tulajdonban;
- ▶ **csapadékvíz tározó tavak:** a csapadékvíz tározó tavak és környékük is zöldfelületeknek számítanak. Állatvilága és növényvilága is jelentős. Győrben a 2020-ban nyolc csapadékvíz tározó tó található, szemben a 2011-es 5 db-bal, összterületük a 2011-es 52 983 m²-hez képest 2020-ra 62 058 m²-re nőtt;
- ▶ **köztemetők:** a városi köztemetők szintén a zöldfelületi rendszer fontos részei. Győrben összesen 9 darab temető található. A füves területek összesen 320 716 m² területet tesznek ki, fából a temetők területén összesen 3058 darab található;

- ▶ **szabadstrandok:** Győrben két szabad strand, név szerint az Aranypart I., illetve az Aranypart II. található. Az Aranypart I. elnevezésű strand területe 42 818 m², míg az Aranypart II. 34 422 m²;
- ▶ **Püspökerdő:** kiemelt értéknek számít a „város tüdeje” -ként is jellemzett Püspökerdő, mely egy, Győr belterületén elhelyezkedő, mintegy 250 hektáros ártéri erdő. A területen játszótéri eszközök, labdajátékra alkalmas terek, tűzrakó helyek, esőbeállók mellett erdei tornapálya, valamint egy tanösvény is található. A fejlesztések következtében a Püspökerdő látogatottsága egyre nő, évente 30-40 ezer látogató keresi fel.

Ugyancsak fontos szerepet játszanak a város életében a **vízfelületek** is. A folyóvizek közül – jelentőségük szerint sorrendbe rendezve – a Mosoni-Duna, a Rába és Rábca szerepe kiemelendő, amelyeket vízparti ligetes területek, strandok és mocsaras területek öveznek. Megemlítendő még kisebb állóvizek is.

A város zöldfelületeinek mértékére utal a város területének **művelési ágak szerinti megoszlása**. Ahogy az alábbi alapján megállapítható, a város belterületeinek döntő többségét kivett (már beépített) területek jelentik, míg az erdők és egyéb zöldfelületek összterülete nagyjából 300 hektárra tehető, ami a belterületek bő 5%-át teszi ki. A külterületeken a szántók és a kivett területek részaránya kimagasló, ugyanakkor az erdők aránya is 13%-ra tehető.

22. Táblázat Győr területének megoszlása művelési ágak szerint, 2021, Forrás: Győr-Moson-Sopron Megyei Földhivatal

Művelési ág	Terület (ha)			Összesen
	Belterület	Külterület	Zártkert	
Szántó	41,01	5047,87	64,80	5153,67
Rét	15,65	568,18	4,92	588,75
Szőlő	0,06	10,68	36,85	47,59
Kert	2,41	6,68	89,51	98,60
Gyümölcsös	1,67	161,09	36,18	198,94
Legelő	10,37	463,23	2,5991	476,20
Nádas	27,10	76,30	0,84	104,24
Erdő	261,32	1407,43	9,59	1678,34
Kivett	5333,37	3216,34	435,45	8985,16
Halastó		4,97		4,97
Fásított terület	4,17	115,96	5,84	125,97
Összesen	5697,13	11 078,73	686,57	17 462,44

Az önkormányzati zöldterületek szerepe a város zöldfelületi rendszerében

A zöldterületek és a zöldfelületi rendszer kezeléséről, fenntartásáról és védelméről a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 69/2003. (XII.19.) Ök. rendelete „A zöldterületek fenntartásáról, védelméről és használatáról” rendelkezik. A rendelet célja Győr Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó azon szabályok megállapítása, amelyek meghatározzák az ember és a környezet harmonikus kapcsolatának kialakítását, az ökológiai elemek és folyamataik védelmét. Ennek értelmében **zöldterületnek** minősülnek a közhasználatú és a rendezési terv minősítése szerinti zöldfelületek (pl. közpark, véderdő, közutak, járdák szegélyező, illetőleg a közúti forgalmat irányító vagy elválasztó részben vagy egészben növényzettel borított közterület), valamint ezek építményei, felszerelések és berendezési tárgyai, a védőterületek és a közterületen lévő utcai sorfák. A közhasználatú zöldterületek fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat a fenti rendelet alapján Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a Győr-Szol Zrt. révén látja el.

A KSH adatai alapján a **zöldterületek mérete** 212 hektárra tehető, ami a város területének 1,2%-át fedik le. Helyzetük 2011 óta alig változott, az elmúlt tíz évben alig több mint 3%-os növekedés tapasztalható. Ugyanakkor a KSH adatbázisában elérhető adatoknál két és félszer nagyobb azon zöldterületek felülete, amelyeket a Győr-Szol Zrt. tart nyilván: a legfrissebb adatok szerint 575 hektárra tehető ezek területe, ami a város összterületének 3,3%-át teszi ki; ez kétötödével nagyobb, mint 2012-ben.

23. Táblázat Önkormányzati tulajdonú zöldterületek méretének alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH és a Győr-Szol Zrt. adatai alapján, 2022

Év	Összes zöldterület (KSH) (m ²)	Zöldterületek aránya a településen (%)	Egy főre jutó zöldterület mérete (m ² /fő)	Nyilvántartott összes zöldterület nagysága (Győr-Szol Zrt.) (m ²)
2011	2 060 255	1,18	16	n.a.
2012	2 058 932	1,18	16	4.078.548
2013	2 058 037	1,18	16	4.637.172
2014	2 056 431	1,18	15,9	4.816.769
2015	2 016 868	1,16	15,6	5.310.442
2016	2 038 891	1,17	15,8	5.313.713
2017	2 125 950	1,21	16,3	5.313.713
2018	2 113 141	1,21	16	5.674.609
2019	2 118 955	1,21,	15,8	5.705.066
2020	2 124 543	1,22	16	n.a.

A zöldfelületi ellátottság értékelése

Győr városának zöldfelületeinek nagysága az utóbbi évtizedben nem növekedett számottevően. Zöldfelületben leggazdagabbnak mondható településrészei elsősorban az Ergényi lakótelep, Révfalu, Győrszentiván és Ménfőcsanak térségében találhatóak, mely elsősorban a falusias megjelenésű lakókörnyezetnek köszönhető. Ennél jóval alacsonyabb a zöldfelület a belvárosi sűrűn beépített, valamint a gazdasági-ipari területeken. Ezeken a területeken a minőségi javulást az ún. kondicionáló és védőfásítások lehetőség szerinti növelése, vagy a többszintű növénytakaró kialakítása jelentheti, mely hozzájárulhat a zöldfelület növeléséhez. Legalacsonyabb a zöldfelületek aránya a bevásárlóközpontok környékén.

A gyönyörű barokk központjáról is méltán híres város fejlesztéseiben az épített értékek védelme kiemelt jelentőségű. Azonban ezzel párhuzamosan elmondható az is, hogy a zöldterületek számának és nagyságának növelése, a meglévő zöldfelületek jó állapotban való fenntartása és fejlesztése ugyancsak fontos prioritást élvez a városban.

A megvalósított számos intézkedés közül kiemelendő a „Zöld város kialakítása Győrben” című projekt, melynek keretein belül többek között sor került az évek óta tartó fásítási programra, aminek keretében évente átlagosan ezer új fát ültetnek el, vagy épp az egészséges fák mentésére is. Utóbbi kapcsán a Malom ligetben különleges, eddig Győrben nem alkalmazott eljárással mentették meg a parkban található egészséges fákat.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Sok helyen tapasztalható városszerte, hogy új lakónegyedek, bevásárlóközpontok, esetleg ipari üzemek épültek, ami megnövelte a mesterséges, burkolt felszínek nagyságát és egyben a zöldfelülettel való borítottság csökkenéséhez vezetett. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, a városkép negatív vizuális hatásain túl a nyári időszakban jelentős hőmérsékletnövekedés is kialakulhat. Ezek a városrészek „hősziget” -ként funkcionálnak, mely az ott élők életminőségének, területek látogatottságának visszaesését okozhatják.

A következő, már kevésbé problémás szintet azok a városrészek jelentik, melyek beépítettsége már lényegesen kisebb, több a zöldfelület, légcseréjük kiegyenlített. Ilyenek például Révfalu, Bácsa, Újváros vagy épp a kertvárosias jellegű Nádorváros. Fekvésük a téli délkeleties szelek esetén problémás, hiszen a város szennyezett levegője ebbe az irányba sodródik, azonban ez a szélirány nem gyakori, így levegőminőségük általában jónak mondható. Azonban az olykor előálló jelenség negatív hatásait az említett településrészekben a zöldfelületek elnyelő kapacitásának növekedése tompíthatja, akár meg is szüntetheti.

A város tüdejét az ÉNY-i részen fekvő Püspökerdő jelenti. Fekvése által az uralkodó szélirányba esik, így tiszta levegő érkezik a városba, mindemellett a terület a sportot, a pihenést, az üdülést és a kikapcsolódást kitűnően szolgálja. Védelme, fenntartása kiemelten fontos a város számára.

Az esetleges konfliktusok feloldására megoldás lehet a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg funkcióbővítése, valamint az intenzívebb fenntartói tevékenység. További lehetőség még a felhagyott ipari területek további hasznosításának megoldása a zöldfelületek növeléséhez való hozzájárulással, valamint megoldást jelenthet a zöldfelülettel kevésbé ellátott városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, mellyel ugyancsak növelhető az adott városrész zöldfelületi hányada. A már meglévő és a jövőben tervezett zöldfelületi rendszerek vízzel való ellátottságának rendezésére pedig választ adhat az esővíz raktározásának lehetséges megoldása és hasznosítása, mely egyre fontosabbá válik a jövőben a kialakuló extrém csapadékmennyiségek miatt. Mivel a jövőben a város kiemelt célja, hogy a klímavédelmi szempontok hangsúlyosabban jelenjenek meg a zöldfelület-gazdálkodásban, így várhatóan a problémák egy része is megoldásra kerülhet.

Összefoglalás

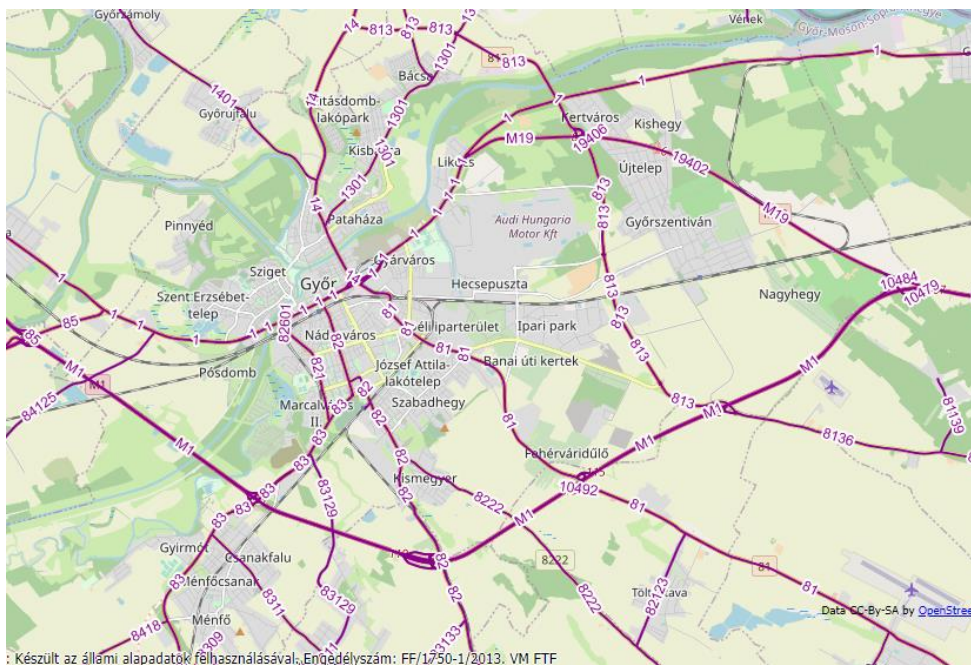
Összegzőképpen elmondható, hogy a természetes, vagy **természetközeli zöldfelületek és vizek együttes aránya meghaladja a város területének egyötödét**; ezek közül a legfontosabb a város tüdejeként is funkcionáló, 250 hektáros **Püspökerdő**. Kiemelt szerepük van még a **folyóvizeknek** és az azokat övező vízparti ligetes területeknek, strandoknak és mocsaras területeknek. Fontos szerepük van még a mesterséges zöldfelületeknek is, amelyek viszont sokszor relatíve kis területűek. A város **zöldterületei** a Győr-Szol Zrt. adatai alapján 571 hektárt, a város területének 3,3%-át tesznek ki.

Az utóbbi időszakban a **zöldfelületek fejlesztése**, valamint **növelése** egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a **beépítettség növekedése**, és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti. Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, az intenzívebb fenntartói tevékenység, a nehezebben kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe.

2.1.11 KÖZLEKEDÉS

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Győr a **közúthálózat** tekintetében központi szerepet tölt be megyei (és regionális) szinten. Győr főúthálózatában az 1. sz. főút a leghangúlyosabb kelet-nyugati tengely, amelybe délről az M19, a 81., 82., 83., és 85. számú főutak sugarasan csatlakoznak bele. A várost délről az M1 autópályán kerüli ki a tranzitforgalom összekötve a fenti főutakat. Északi irányban a 14. számú főút Szlovákia irányba vezet, abból ágazik ki a Szigetköz fő közlekedési útvonala, a 1401. sz. összekötő út. 2018-ban átadásra került a város északkeleti elkerülő útszakasza a 813. sz. főút meghosszabbításával, a Mosoni-Dunán átívelő Klatsmányi híd megépítésével. Az új út a 8136. sz. Bőny irányába vezető összekötő út és a 14. sz. főút között teremt kapcsolatot jelentős forgalomtól mentesítve a belvárost.

66. ábra Győr főúthálózata, Forrás: <https://kira.kozut.hu>

Az Ipar út meghosszabbítása már régóta szerepel a győri **közúthálózat-fejlesztési tervek** között. Az Ipar út első ütemben az Új Bácsai útig, majd második ütemben a 14. sz. főútig épül meg. A Mosoni Dunát keresztező szakaszra 2035-re 16-20 ezer, a második, révfalui szakaszra 8-9 ezer E/nap forgalmat jósolnak a szakemberek. A város északnyugati területén ugyanakkor jelentős kapcsolati hiány tapasztalható közlekedési szempontból, amelyet a 2021-ben megtervezésre került északnyugati elkerülő út, M1 autópálya és 14. sz. főút közötti útszakasza oldhat meg. A NIF megbízásából elkészült a Győr hiányzó nyugati elkerülő szakasz és a Győr - Országhatár közötti közúti kapcsolat tanulmányterve, mindkét útszakasz tekintetében 3-3 nyomvonalváltozattal.

A város 2012-ben készítette el zajtérképét, melynek helyzetfeltárása során megállapításra került, hogy a Győrben a **főutak túlterheltek**, illetve az M1-es autópálya és M19-es autótú ellenére – a várost övező közúthálózat centrális jellege miatt – jelentős tranzitforgalom halad át rajta. A zajcsökkentés érdekében ezért célszerű lenne az átmenő forgalmat új hálózati elemekkel (elkerülő utakkal) elvezetni a városból, a helyi és átmenő forgalmat szétválasztani, a város belső és lakóterületeiből pedig kivonni (forrás: Megalapozó vizsgálat Győr Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójához és Integrált Településfejlesztési Stratégiájához, 2014-2020).

Győr **vasúti kapcsolatok** szempontjából jó helyzetben van. A Budapest – Bécs közlekedési folyosó közepén fekszik, a Dunántúl északi részének vasúti központja. Az európai TEN-T korridorok közül kettő (a Rajna-Duna és a Kelet-Kelet-Mediterrán) halad át a városon, az európai áru fuvarozási folyosók közül azonban három (a Rajna-Duna /RFC9/, a Kelet-Kelet-Mediterrán /RFC7/ és a Borostyán /RFC11/) érinti. A korridorok az 1-es vasútvonal nyomvonalát követik. A Budapest (Keleti pu.) – Hegyeshalom oh. vonal hazánk egyik legforgalmasabb vonala mind személy, mind áruszállítás tekintetében. A vonal biztosítja Győr számára a kapcsolatot Budapest és Bécs irányába. A vonal kétvágányú, villamosított, ETCS1 vonatbefolyásolási rendszerrel kiépített, 120-160 km pályasebességű.

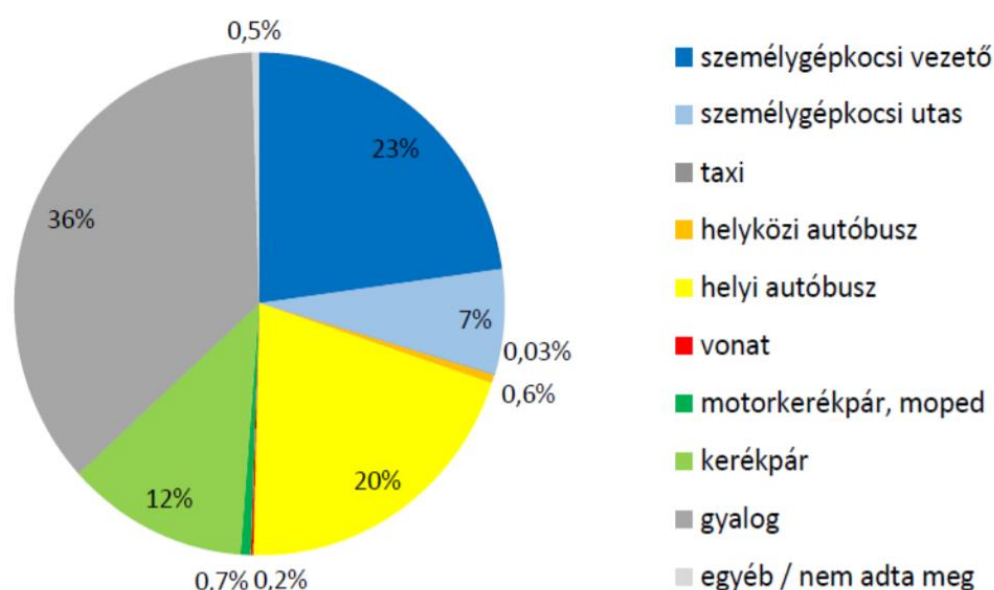
Déli irányba két vasútvonal vezet, a 10-es Győr (Rendező) – Celldömölk és a 11-es Győrszabadhegy – Veszprém vonalak. Mindkettő egyvágányú, nem villamosított vonal. A pályasebesség a celldömölki vonal esetében 100 km/h, a veszprémi vonalon azonban a pálya állapota és a terepviszonyok miatt nem haladja meg a 60 km/h-t. Mindkét vonal MÁV üzemeltetésű (hasonlóan az 1-es vonalhoz). A veszprémi vonal az 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelettel Bakonyszentlászló és Veszprém közötti szakasza védett műemlékké lett nyilvánítva. A celldömölki vonal fejlesztése több évtizedes terv, jelenleg a MÁV-Volán-csoport fenntarthatósági stratégiai célkitűzései dokumentum alapján villamosítása 2050-ig célkitűzés. A 8-as Győr – Sopron oh. vonal az előbbiektől eltérően a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. tulajdonában és üzemeltetésében van. A vonal egyvágányú, villamosított, 100-120 km/h pályasebességű. A forgalom volumenére való tekintettel kétvágányúsítása tervezett, annak előkészítő munkálatai, engedélyeztetése folyamatban van.

Az országos **fejlesztési tervek** között szerepel a Varsó – Budapest nagysebességű vonal megépítése, melynek jelenlegi állapotában az autópályával párhuzamosan jelölték ki a nyomvonalát Győr térségében. A vonal megépülésével, és győri megállási lehetőség kiépülésével, a város nemzetközi kapcsolatai tovább bővíülhetnek. A városi/megyei tervek között szerepel a Győr – Kisbér – (Székesfehérvár) elővárosi vasútvonal kiépítése, mely vasúti kapcsolatot teremt a város melletti Péren található Győr-Pér repülőtérhez, mely regionális repülőtérként jelentős személy és áru forgalmat bonyolít.

A Dunához, mint **hajózási útvonalhoz** Győr a Győr-Gönyű országos közforgalmú kikötőn keresztül kapcsolódik. A kikötő áru forgalmat bonyolít le, vasúti kapcsolata kiépített.

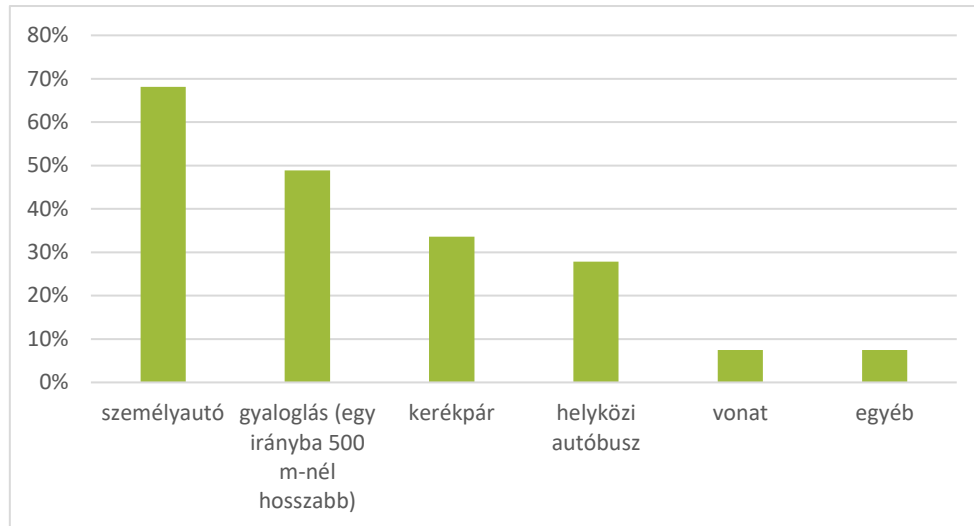
Modal split

Egy település közlekedési helyzetének feltárásában kiemelt szerepe van a lakosok városon belüli utazásainak közlekedési módok szerinti megoszlásának; ezt modal splitnek nevezzük. Egy ilyen felmérés a 2013-as „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című döntéselőkészítő tanulmány helyzetfeltáró anyagához készült. A **2013-as felmérés** alapján Győrben az összes helyváltoztatás 21%-a történik autóbusszal, míg a személygépjárművel megtett utazások 31%-ot tesznek ki. A helyváltoztatások közel fele ugyanakkor nem-motorizált módon történik: 12%-a kerékpárral, 36%-a pedig gyalog.

67. ábra Győri lakosok utazásainak városon belüli közlekedési mód szerinti megoszlása, Forrás: Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása, 2013

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia keretében megvalósított, 2022 nyarán elvégzett kérdőíves megkérdezés során is sor került a győriek közlekedési szokásainak felmérése. A közlekedési módok igénybevételét vizsgálva kiderült, hogy a legnagyobb arányban a személyautót veszik igénybe a győriek mindennapos közlekedésükhöz, ezt a gyaloglás és a kerékpározás követi.

68. ábra A kérdőív kitöltők közlekedési szokásainak megoszlása, Forrás: saját szerkesztés

A preferált közlekedési módok között nem találunk szignifikáns eltérést a nemek tekintetében, az arányuk nagyjából megegyező a részminták esetében. A korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva azt látjuk, hogy a személyautós közlekedés leginkább a 30-49 éves korcsoportra jellemző, a helyközi autóbuszjáratok használata pedig a 29 év alattiakra és a 64 év felettiekre.

Közúti közlekedés

A város belső közúthálózata

A város **belső úthálózatában** jelentős szerepe van a Szigethy Attila út – Ipar utca belső gyűrűt alkotó útvonalnak, valamint a 2008-ban átadott, a 83-as utat a Fehérvári úttal (81.sz. főút) összekötő Szauter Ferenc utcának, mint adyvárosi „külső körútnak”. Az utóbbi tíz évben erőteljesen növekvő helyi-, cél- és kistérségi forgalom miatt a bevezető útszakaszokon jelentős torlódások vannak. 2006-ban átadásra került a Tihanyi Árpád utca folytatásaként a Nádor aluljáró, mely a Belváros észak-déli kapcsolatát kívánta javítani és a Baross híd forgalmát csökkenteni. Az aluljáró megépítése után a Baross híd forgalma 2007-ra jelentősen, majd egészen 2012-ig harmadával csökkent.

A „folyók városának” közlekedését a **folyókon való átkelési lehetőségek** korlátozott száma nagyban befolyásolja. A Sziget városrészt Révfaluval összekötő Jedlik híd 2010-ben került átadásra. Az Ipar utcát Bácsa és Révfalu városrészrel összekötő út építése 2021-ben elkezdődött, amelynek részeként újabb híd létesül a Mosoni-Duna felett. Az Ipar utcát a Bácsai úttal összekötő beruházás a városi közlekedés tehermentesítését szolgálja. A teljes nyomvonal mentén gyalog- és kerékpárút épül. Az új híd építését indokoltá teszi a 14. sz. főút Széchenyi hídjának az utóbbi másfél évtizedben nagy mértékben megnövekedett forgalma is. Győr 1200 kilométernyi úthálózatának hosszát létesítmény típusonként a 22. táblázat mutatja be.

24. Táblázat Közlekedési létesítmények statisztikája, 2022, Forrás: <http://www.utkezelogyor.hu/>

Közúti csomópontok száma	6 941 db	100%
állami kezelésű	421 db	6.07%
önkormányzati kezelésű	4 723 db	68.04%
egyéb kezelésű	1 797 db	25.89%
Útszakaszok hossza	1 196,94 km	100%
állami kezelésű szakaszok	127,62 km	10.66%
önkormányzati kezelésű szakaszok	827,29 km	69.12%
egyéb kezelésű szakaszok	242,03 km	20.22%
Önkormányzati szakaszok hossza	827,29 km	100.00%
belterületi szakaszok	484,08 km	58.51%
külterületi szakaszok	343,21 km	41.49%
Önkormányzati szakaszok útkategóriái	827,29 km	100%
főutak	23,59 km	2.85%
gyűjtő utak	94,66 km	11.44%
lakó utcák	367,48 km	44.42%
kiszolgáló utak	341,57 km	41.29%

A város közúti közlekedésének fejlesztéséhez az alábbi megvalósult útépítési, felújítási és csomópont átépítési projektek kapcsolódtak Győrben, 2016-2021 között:

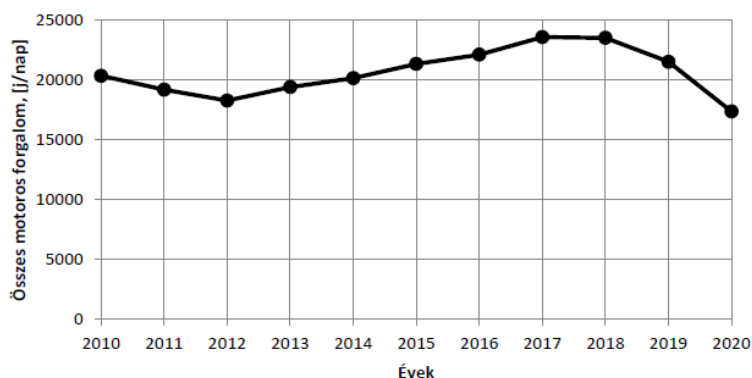
- Szövetség utcai kikötés a 14. sz. főútra, útépítési és csomópont átépítése
- Győr, 83 sz. főút – Szauter F. út – 82 sz. főút csomópontok és az azokat összekötő út kapacitásbővítő átépítése
- Puskás Tivadar utcai kikötés
- Bercsényi liget
- Radnóti M. u. kikötés az 1. sz. főútra, útépítési és csomópont átépítése
- Zöld utca felújítása a Jereváni út és a Szőnyi Márton utca közötti szakasza
- Győr, Kunszigeti út felújítás
- Lajta u. – 821. sz. főút jelzőlámpás csomópont kapacitás bővítése
- a Szent Imre út Mónus Illés utca és Vasvári Pál utca közötti szakaszának útépítése, burkolatfelújítása

- Győr, 81-es sz. főút-Tatai u.-József A. u. meglévő körforgalmú csomópont és a Tatai út környezetének kapacitás bővítése
- Győr, Szigethy Attila út 821. sz. főút - az Ifjúság körút közötti három szakaszának burkolat felújítása
- Győr, Régi Szentiváni út, útépítés, felújítás, kerékpárút építés és zárt csapadékvíz elvezetése
- József Attila utca Szent Imre és Szabadi utcák közötti szakasza, valamint a Szabadi utca felújítása
- Jókai utca útburkolat felújítása (a Szent István út és Zechmeister utca között)
- Radnóti M. u. kikötés az 1. sz. főútra, útépítés és csomópont átépítése.

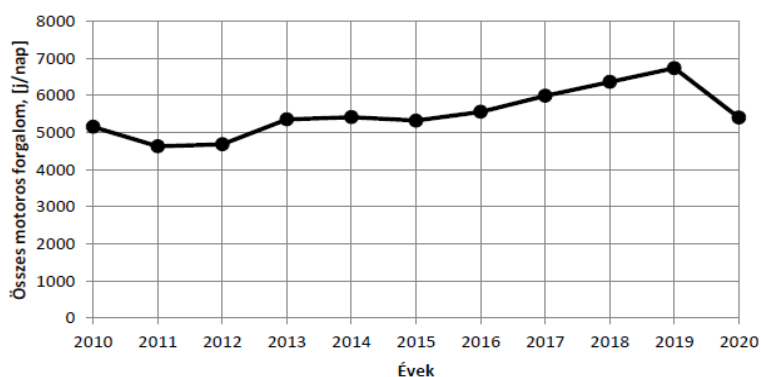
Közúti forgalom

Ahogy az 1.11.1. fejezetben bemutatásra került, Győrt egy centrális közúthálózat övezi, amelyen így – a várost elkerülő M1-es autópálya és M19-es autótú ellenére – jelentős az áthaladó forgalom mértéke. Továbbá a város modal splitjében komoly szerepet – az összes utazás felét – a közúti közlekedés (autózás és buszozás) teszi ki.

A város útjainak forgalmi terhelése 2014-ig csökkenő, egyes szakaszokon stagnáló tendenciát mutatott. A 2014-2019 közötti időszakban azonban igen jelentős, 20-25%-os emelkedés volt tapasztalható a város forgalomszámlálási állomásain, az M1 két pontján, az M19, az 1. sz. főút és a 83. sz. főút bevezető szakaszán (forrás: Az országos közutak 2013-2020. évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma, Magyar Közút NZRt.) Az Hiba! A hivatkozási forrás nem található. az 1. sz. főút belvárosi szakaszának, az Hiba! A hivatkozási forrás nem található. az M19 autótútnak a forgalomfejlődési tendenciáját láthatjuk 2010 és 2020 között. 2019-hez képest a 2020. évi pandémiának következtében 20-30%-os csökkenés állapítható meg a többi forgalomszámlálási ponton is.

69. ábra Az 1. sz. főút belvárosi szakaszának forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020. közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.

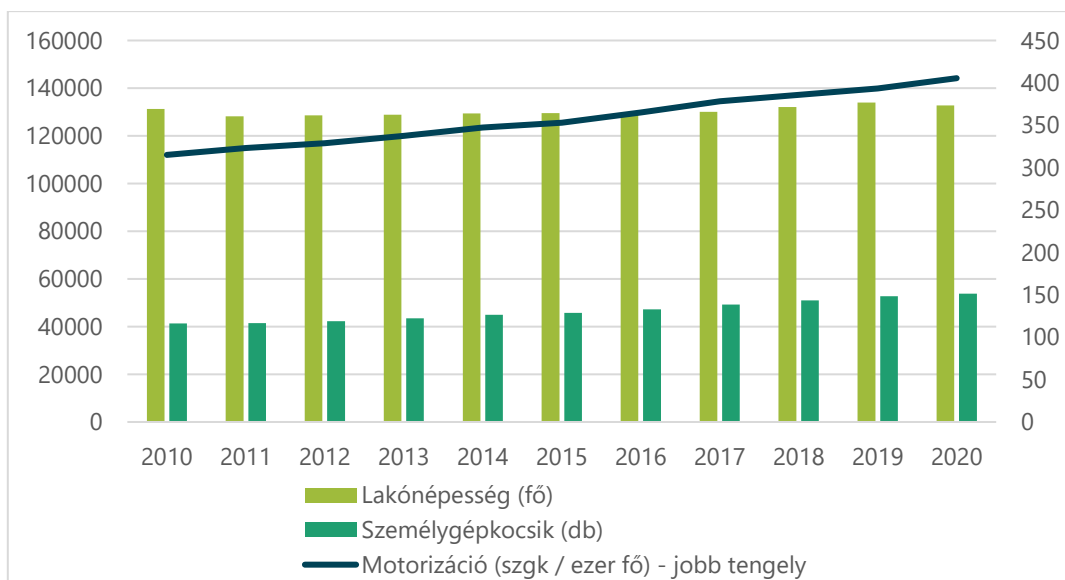

70. ábra Az M19 autót forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020.

közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.

Az 1. sz. főút forgalma nem csak a 2020. évi pandémia miatt csökkent a többi állomáshoz hasonlóan, de már 2018-2019-ben is csökkenés volt tapasztalható a belső és külső elkerülő útszakaszok és hidak megépülésének eredményeképpen. M19 autót forgalma 2015-2019 között 28%-kal növekedett, majd 2020-ban a 2015-ös értékre esett vissza.

A forgalomműködéshez hozzájárul az is, hogy a város motorizációja – azaz a személygépkocsi ellátottsága – egyre növekszik, mind abszolút értelemben, mind népességre vetítve. Míg 2010-ben 1000 lakosra közel 315 személygépjármű jutott, ma ez a szám meghaladja a 400-at, ami 29 %-os növekedést jelent – a városi utak zsúfolttá váltak, a reggeli és délutáni csúcsórákban jelentősebb torlódások alakultak ki.

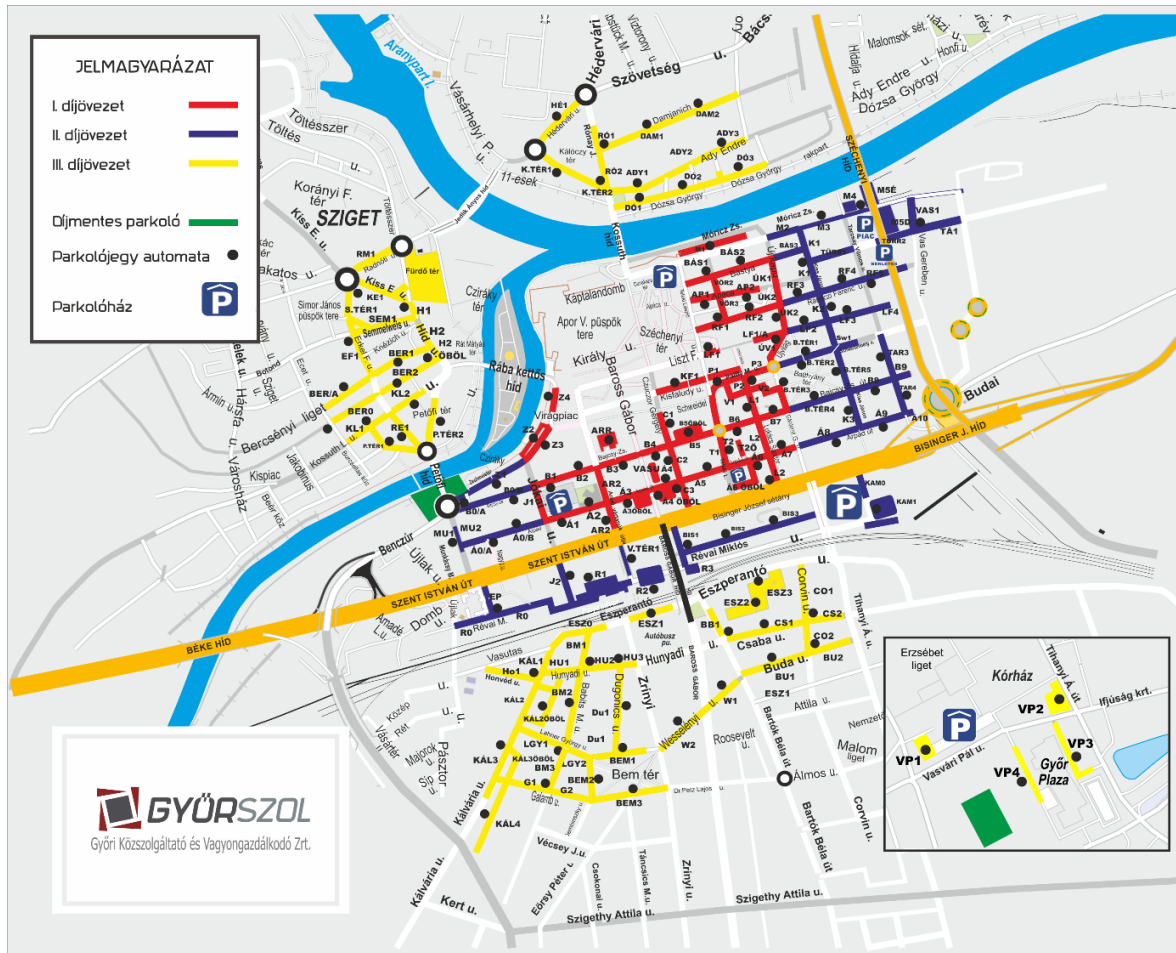
71. ábra A motorizáció alakulása Győr városában, 2010-2020, Forrás: TEIR/KSH

A város útjainak forgalmi terhelése a pandémiás időszaktól eltekintve folyamatosan növekedett az utóbbi öt évben, ami egyes szakaszok kapacitásának kimerüléséhez vezet, illetve a túlterhelt szakaszok környezetében a városi környezet élıhetőségét veszélyezteti. A közlekedés színvonalának és

teljesítőképességének javítása érdekében átgondolt hálózatfejlesztésre van szükség, illetve a fenntartható közlekedési módok (gyaloglás, kerékpározás, közösségi közlekedés) támogatására, előnyben részesítésére.

Parkolás

A parkolási igényeket ma Győrben alapvetően a felszíni fizető parkolási rendszer és – egyelőre korlátozott kapacitással – a meglévő parkolóházak, mélygarázs szolgálják ki.

72. ábra Győr díjfizető parkolási térképe, Forrás: <https://gyorszol.hu>

A **felszíni parkolás** a külső városrészekben könnyebben megoldható, azonban a Belváros területén belül jelenleg felszíni szabad használatú parkoló gyakorlatilag nincsen. Megfelelő járműtárolási rendszer híján ma a belvárosi városrész szélein nem állítható meg a forgalom, így a belvárosi területen belül a parkolást kereső forgalom kedvezőtlen hatását az egész városrész és a környező városrészek közlekedésére nézve is. A parkolóhelyet kereső autók sok esetben lassítják a Belváros forgalmát, ezzel növelik a forgalmi torlódások kialakítását és az abból adódó környezeti károkat (zaj- és légszennyezés). E hatásokat mérséklendő a **belvárosi parkolási rendszer** nem felhasználóbarát, a tapasztalatok szerint leszoktatja a

lakosságot a Belváros parkolási célú használatáról. Az övezeti határokkal megkülönböztetett tarifarendszer alapidíjai magasak.

Ezzel szemben a **parkolóházak** parkolási díjai kedvezőbbek, ugyanakkor meglévő belvárosi Jókai utcai parkolóház feltárhatósága nem megfelelő (a Belváros kijáratí irányára települt). A meglévő Révai utcai parkolóház gyalogosan, a használók arányából ítélve messze van a belvárosi belső területektől. Győrben az alábbi parkolóházak találhatóak:

- Jókai parkolóház
- Révai parkolóház
- Dunakapu mélygarázs
- Dr. Petz Lajos Parkolóház
- Árpád parkolóház
- Vásárcsarnok

A Belvárosban a **Jókai utcában lévő parkolóház** 2004. május óta üzemel. A 4 térszint alatti és 10 térszint feletti szinten, valamint az épület tetőszintjén összesen 260 db parkolóhely van. A **Révai utca** mellett 2009. évben került megnyitásra egy újabb parkolóház 220 db-os kapacitással. A Belváros keleti és nyugati szélén található szabad használatú P+R parkolók (a Vas Gereben utcában és a Petőfi híd alatt) telítettek.

2015-ben a **Dunakapu tér** fejlesztésével párhuzamosan a rendezvénytér alatt megépült egy 263 férőhelyes mélygarázs, mely ugyan nagyban hozzájárult a Belváros parkolási nehézségeinek kiküszöböléséhez, de a Belvárosra nehezedő parkolási problémákat megoldani nem tudta. (Forrás: <https://gytp.hu/2019/03/08/kerekparos-es-parkolasi-infrastrukturafejlesztes-gyorben/>)

Az Árpád út és a Teleki László utca sarkán épült **Árpád parkolóház** fő funkcióját tekintve egy nyitott gépjármű tároló, a létesítményben 205 gépjármű-parkolóhely áll rendelkezésre – ezen belül 5 db a mozgáskorlátozottaknak. Az épület emellett helyet biztosít a Győri Balett új próbatermének, melynek kialakítási költségeit az önkormányzat önerőből finanszírozza. A forgalom megfelelő elvezetése érdekében átalakították a Teleki utca – Árpád út csomópontot is. A parkolóház közvetlen szomszédságába GyőrBike közösségi kerékpárkölcsonzó állomást telepítettek 15 dokkolóval, lehetővé téve a közlekedési mód váltását a gépkocsival a Belvárosba érkezők számára. A parkolóház mellett fedett kerékpártárolót is kialakítunk, így a belvárosba kerékpárral érkezők, de a sétálóutcákba útjukat gyalogosan folytatók is biztonságban tudhatják járműveiket.

73. ábra Az Árpád parkolóház, Forrás: <https://gyor.hu/kerekparos-es-parkolasi-infrastruktura-fejlesztese-gyorben/>

A **kórház melletti Dr. Petz Lajos Parkolóház** a kórház körüli parkolási nehézségeket hivatott orvosolni, hiszen a létesítmény földszintje, első emelete és tetőszintje összesen 359 kocsi befogadására alkalmas, ami 201 férőhellyel több, mint amennyi jármű azon a területen korábban parkolhatott. A Modern Városok Program keretében a parkolólemezrel együtt így mintegy 560 autó számára biztosítanak parkolási lehetőséget a területen. (Forrás: <https://gyor.hu/megnyilt-a-korhaz-melletti-dr-petz-lajos-parkolohaz/>)

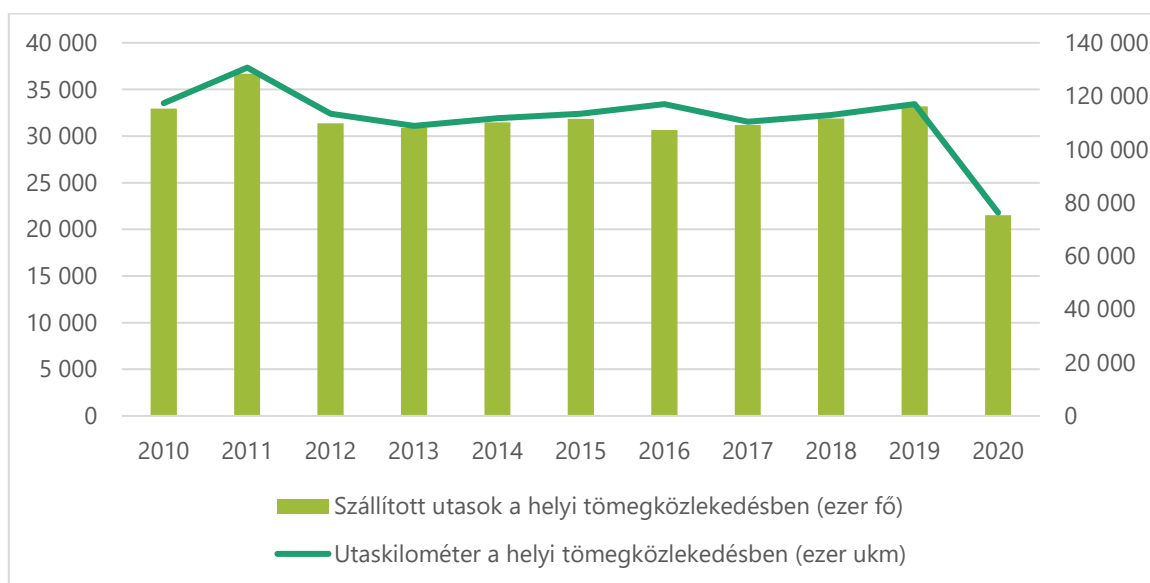
2022-ben megkezdődött az adyvárosi **Kuopio parkban** a parkolólemez építése, ahol 156 autó fér el.

Közösségi közlekedés

Közúti közforgalmú közlekedés

A közforgalmú közlekedés szerepe a rendszerváltást követően háttérbe szorult az egyéni közlekedéssel szemben. Ahogy korábban bemutatásra került, az autós közlekedés a legnépszerűbb közlekedési mód ma Győrben, a már említett motorizációs fejlődéssel és a mobilitási szokások változásával pedig a városok egyre zsúfoltabbá, élehetlenebbé válnak a jövőben. Ennek kezelése világszerte kihívás elé állítja a városokat. Több módon is reagálhatnak a városok erre a kihívásra, nincs egységes recept, inkább a jó gyakorlatok helyi körülményekhez illeszkedő mixéről beszélhetünk. Az azonban kijelenthető, hogy a területhasználat megfelelő alakításával – kompakt városok, gyalogos- és kerékpárosbarát városszerkezet és infrastruktúra –, valamint a közforgalmú közlekedés fejlesztésével a legtöbb helyen sikereket értek el. Ez sokszor igen magas költségekkel jár, azonban számos nemzetközi példa mutatja, hogy ezen intézkedések elmulasztása hosszú távon nagyobb költségeket okoz, a városi környezet és a városi életkörülmények romlásához vezet.

Országosan a modal-splitben, azaz a közlekedési munkamegosztásban mind a közúti, mind a többi (kötőpályás, vízi) közforgalmú személyszállítás jelentős mértékben visszaesett. Az utasszám csökkenése csupán az utóbbi években állt meg. Ez a folyamat Győr helyi közforgalmú közlekedésében is hasonlóképpen zajlott le. A **Hiba! A hivatkozási forrás nem található..** ábrán látható, hogy az elmúlt évtizedben nagyjából stabilizálódott a **tömegközlekedést igénybevevők száma**, ám a koronavírus-járvány következtében a megtett utaskilométerek és az utasok nagyjából egyharmada elmaradt. Bár 2020 utáni adatokkal nem rendelkezünk, valószínűsíthető, hogy a járványnak maradandó hatása lehet az egyéni motorizáció további növekedése, a tömegközlekedés igénybevételének visszaesése.

74. ábra Szállított utasok száma és teljesítmény Győr helyi közforgalmú közlekedésében, 1998-2020, Forrás:

TEIR/KSH

A győri **helyi autóbushálózat** a város területét megfelelően lefedi. A nettó vonalhossz az utóbbi három évben 160 és 130 km között ingadozott, a viszonylatok száma pedig a 60-at közelíti, de ezek közül több csak napi néhány járatot jelent. A viszonylatok többsége a Révai utcai és Marcalváros decentrumokból indulva szolgálja ki az utazóközönséget. A legsűrűbb a kiszolgálás a sűrűn lakott városrészekben (Belváros, Adyváros, Marcalváros, Nádorváros), ahol több fonódó viszonylat és többnyire kis követési idők jellemzők. A külső városrészekben csúcsidőn kívül fél, egy órás követési idők az általánosak, de a városközponttal közvetlen összeköttetéssel rendelkeznek, ezáltal egy átszállással a város szinte bármely pontja elérhető. A közvetlen, vagy egy átszállásos összeköttetést szolgálják a külső városrészeket a belvároson keresztül összekapcsoló átmérős viszonylatok is.

Újkeletű problémakör a város széléhez tapadó, de a város közigazgatási határán kívül eső lakóterületek ellátásának kérdése (Szitásdomb lakópark, Százszorszép lakókert). A városnak ebben az esetben ellátási kötelezettsége nincs – ennek ellenére jelenleg a közigazgatási határ széléig közlekednek egyes

viszonylatok, így próbálják kiszorgálni ezeket a területeket –, a helyzetet a szomszédos önkormányzatokkal közösen, együttműködve kell rendezni.

A helyközi és helyi közlekedés kapcsolódása egyébként nem ismeretlen a város közlekedési gyakorlatában. Egyes helyi viszonylatok biztosítása **helyközi járatok bevonásával** történik, azaz a helyközi járat Győr közigazgatási határán belül helyi viszonylati számozással közlekedik és helyi tarifával igénybe vehető.

A **helyi közösségi közlekedés vonzerejének növelésére** több intézkedés és beruházás is született az elmúlt években. Az egyik fejlesztési irány a **modern járműpark biztosítása**. Győrben a közösségi közlekedés járműállománya elöregedett, az átlagéletkor a 17 évet is meghaladta (17,74 év). 2020-tól 17+22 új jármű beszerzésére került sor, ezzel a régi eszközök leselejtehetővé váltak, a flotta átlagéletkora pedig 11 év alá (10,92 év) csökkent. Szükséges a járműcsere-program folytatása, a jövő követelményeinek megfelelően zöld (alternatív meghajtású, elektromos) járművek beszerzése.

Másik fejlesztési irány a szolgáltatás fejlesztése. Törekedni kell a vonzó **menetrendi kínálat** fenntartására, hiszen a nagy követési idő utasriasztó hatású lehet, igaz a sűrűbb közlekedés fenntartása költséges és többnyire (rövidtávon mindenképp) a kihasználtsági mutatók romlásával jár. Győr városa igyekszik folyamatosan a menetrendi kínálatot az igényekhez igazítani, ezáltal gazdaságilag fenntarthatóvá tenni a szolgáltatást.

Harmadik fejlesztési irány a „Győr Megyei Jogú Város közösségi autóbusz-közlekedésének átalakítása” c. projekt keretében végrehajtott **komplex utastájékoztató rendszer kiépítése** volt, mely révén 2011-től az autóbuszokat elektronikus fedélzeti egységekkel és GPS helymeghatározókkal szerelték fel, mely révén a forgalomirányítás, valamint az utasok számára könnyebben nyomon követhetővé váltak a járművek. Utóbbiak számára digitális információs oszlopok, ún. „totemoszlopok” kerültek kihelyezésre 24 forgalmas megállóhelyre (illetve ma egy más típusú digitális oszlop található a Híd utcában is), ahol valós idejű információt kaphatnak a járatok érkezéséről. A totemoszlopok mellett a szolgáltató járatairól online felületen is kaphatunk információkat. Emellett 20 (mára ez a szám 23-ra növekedett) jegykiadó automata is kihelyezésre került a jegy- és bérletértékesítés javítása érdekében. Üzemeltetési szempontból a fejlesztés lehetővé teszi a forgalomirányítás számára a járművek pozíciójának nyomon követését, a menetidő és a követési idő pontosabb betartását, valamint segítséget jelent az esetleges utaspanaszok kezelésében is. A rendszer alkalmas az autóbuszok előnyben részesítésének biztosítására is például a jelzőlámpáknál zöld jelzés kérés, vagy a zöld jelzésidő nyújtásának kérése révén is, ez azonban Győrben egyelőre nem került bevezetésre.

Kínálati oldalról további előremutató fejlesztés a **szolgáltatások integrációja**. Napi életünk során számos utat teszünk meg, különböző közlekedési módokon. Ennek egyik legkényelmesebb módja az

egyéni közlekedés, ami nincs időponthoz, útvonalhoz, más személyekhez kötve. A közösségi közlekedés az egyidejű, tömegesen felmerülő utazási igények kielégítését azonban hatékonyabban (kisebb energiárfordítással, szennyezőanyag-kibocsátással, területfoglalással) képes kielégíteni. Fontos ezért, hogy a napi utazásaink sorozatát (utazási lánc) közforgalmú közlekedési szolgáltatásokkal is meg tudjuk valósítani, legyen szó helyi, helyközi, vagy kombinált utazásokról. Ennek egyik gyakorlati megvalósítása az intermodális átszállások biztosítása. Ez történhet egyéni és közösségi közlekedési módok vagy tisztán közforgalmú közlekedési rendszerek között is. Előbbire lehet példa egy városszéli P+R parkoló és a hozzá kapcsolódó vasúti vagy buszmegálló, utóbbira egy közös peronos vasút-autóbusz megállóhelyi kapcsolat. Az „Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Győrött” projekt keretében megvalósíthatósági tanulmány készült a városközpontban egymás szomszédságában található vasútállomás, autóbusz pályaudvar és Révai utcai helyi közlekedési decentrum **intermodális csomóponttá** történő kiépítéséről. Ennek megvalósulásával a helyi, elővárosi és távolsági közösségi közlekedés térben integrálódik. Nem csak a térbeli, hanem a szolgáltatások közötti integráció is fontos. Közös tarifarendszer, összehangolt menetrendek, közös utastájékoztatás, kiegészítő szolgáltatások; mindezekre szükség van az intermodális központ megfelelő működéséhez. Ezek megvalósításának egy része kívül esik a város kompetenciáján, azonban a kormányzat elkötelezett ezek országos szintű megteremtésében. A Volánbusz és a MÁV átalakításával ez a folyamat meg is kezdődött. A városi közlekedést a Volánbusz biztosítja Győrben, így a helyi közlekedés integrációja a helyközi rendszerekkel a közös szolgáltató révén egyszerűbbé válhat.

Összességében Győr város helyi közforgalmú közlekedése kielégítő, azonban az utazóközönség szinten tartása, esetleg növelése érdekében folyamatos beruházásokra és fejlesztésekre van szüksége. A bevezetett intézkedések, fejlesztések egy része csak hosszabb időhorizonton érezheti hatását, ezért szükség van az önkormányzat támogatására az üzemeltetés során.

Kötőtpályás közlekedés

Jelenleg Győr városában kötőtpályás helyi közforgalmú közlekedési rendszer nem üzemel. Ennek ellenére marginális szerepű városon belüli kötőtpályás közlekedés van Győrszentiván és Ménfőcsanak városrészek esetében, valamint néhány utas Gyárvaros és Győrszabadhegy megállóhelyek és a pályaudvar között is igénybe veszi a vasutat.

A „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című projekt keretében javaslat született a **vasút magasabb fokú bevonására a helyi közlekedésbe**. Ehhez szükséges a megállóhelyek felülvizsgálata. Új megállóhelyek kialakítása indokolt nagyobb forgalmi potenciálú helyszínek közelében. A projekt megalapozó tanulmánya szerint ilyen helyszín lehet Győr-Újváros, Győr-Ipari Park, Adyváros, Győr-Bevásárlóközpontok. További javaslat Ménfőcsanak-felső megállóhely áthelyezése a Malom utcához, mellyel jobban megközelíthetővé és népszerűbbé válhat a vasút, valamint

a marcalvárosi GYSEV pályaudvar rehabilitációja. Utóbbi feltétele a GYSEV pálya és a pápai vonal összeköttetése lenne, mellyel Győrben a városi körvasút megteremthetővé válna.

További cél a Győr-Kisbér-(Székesfehérvár) vonal kiépítése, mellyel az elővárosi közlekedésben nőne a vasút szerepe, ez egyúttal megteremtené a Győr és a péri reptér közötti kötőtpályás kapcsolatot is, mely utóbbi forgalmának adhat lendületet.

Légi közlekedés

Győr repülőtere a közeli Péren található. **Regionális repülőtér**, utasforgalmát tekintve a vidéki repülőterek sorában a harmadik. Elsősorban a charter járatok a jellemzőek, menetrend szerinti forgalom még nincs a reptéren. Az infrastruktúra rendelkezésre áll közepes méretű repülőgépek (B737, A320) fogadására is a 2013-as fejlesztés eredményeképpen. Potenciálját azonban gyengíti, hogy a nagyobb nemzetközi repülőterek (Bécs-Schwechat, Budapest, Pozsony) viszonylag könnyen és gyorsan elérhetők Győrből. A korábban említett kötőtpályás kapcsolat kialakítása forgalomművelő hatással járhat a repülőtér szempontjából.

Vízi közlekedés

Győr a vizek városa, ennek ellenére **vízi közforgalmú közlekedés évtizedek óta nincs** a városban. Ennek oka elsősorban a Duna és a Mosoni-Duna hajózhatóságának a problematikája. A Duna felső magyarországi szakasza VI/B osztályú víziút, azonban infrastrukturális hiányosságok, a szabályozhatóság hiánya, valamint az időjárás ingadozások eredményeképpen használhatósága korlátozott. A Mosoni-Duna csupán a Dunától a gönyői kikötőig VI/B osztályú, Gönyű felett már III. osztályú, országos jelentőségű, de nem nemzetközi víziút. A véneki torkolati műtárgy megépülésével a Mosoni-Duna vízgazdálkodása rendezettebbé, szabályozottabbá válik, ez lehetőséget nyújt Győr újbóli bekapcsolódására a dunai vízi közlekedésbe. Győr jelenlegi kikötője a **Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő**, ez azonban árukikötőként funkcionál. A város tervezi egy személyforgalmú kikötő kialakítását is a Belvárosban. Az Iparcsatornán jacht kikötőt terveztek kialakítani, ez ugyan máig nem történt meg, azonban a lehetőség továbbra is adott. A helyi közlekedésben a hajózás szerepe marginális lehet, a Mosoni-Duna menti településrészek összeköttetése esetében van némi létjogosultsága.

Kerékpáros közlekedés

A kerékpáros közlekedés szerepe

Győr városa több szempontból is kerékpáros városnak mondható. Kerékpárosbarát egyrészt **domborzati viszonyait** tekintve, hiszen a település a Kisalföld sík vidékén helyezkedik el, nem tagolják dombok-hegyek, ebből kifolyólag nincsenek a város úthálózatában nagyobb fizikai megerőltetést kívánó emelkedők sem. Kerékpárosbarát másrésztől azért is, mert ugyan a település Magyarország hatodik legnagyobb városa, de kiterjedése csupán akkora (17 457 hektár), hogy a településen belül jelentkező

távolságok könnyedén leküzdhetők emberi erővel hajtott járművekkel úgy, hogy nem lép fel jelentős idővesztés a többi közlekedési móddal összehasonlítva. Ennek megfelelően jelentős a kerékpározás szerepe a város **modal splitjében**: a helyváltoztatások 12%-a történik kerékpárral, 2013-as adatok szerint, frissebb, 2022-es kutatásunk alapján pedig a megkérdezettek harmada használ mindennapos közlekedése során biciklit.

A kerékpáros közlekedés fontos szerepe a különböző fejlesztési dokumentumokban is visszaköszön. A **Győr MJV Településfejlesztési Konceptiójában 2014-2030** a részcélok között az épített és természeti környezet alcsoportban a környezetbarát közlekedés egyik fő elemeként jelenik meg a kerékpáros közlekedés infrastrukturális fejlesztése. Eszerint a város – hazai összehasonlításban – már ma is fejlett kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik. Továbbá kiválóan „kerékpározható” város, ugyanakkor különös hangsúlyt kell fektetni a kerékpáros úthálózat további bővítésére. A kerékpár környezetkímélő, biztonságos közlekedési eszköz, széleskörű használata hozzájárul a város energiafelhasználásának csökkentéséhez. Célul kell kitűzni valamennyi városrészben a kerékpáros úthálózat teljes kiépítését, az összefüggő hálózat megteremtését.”

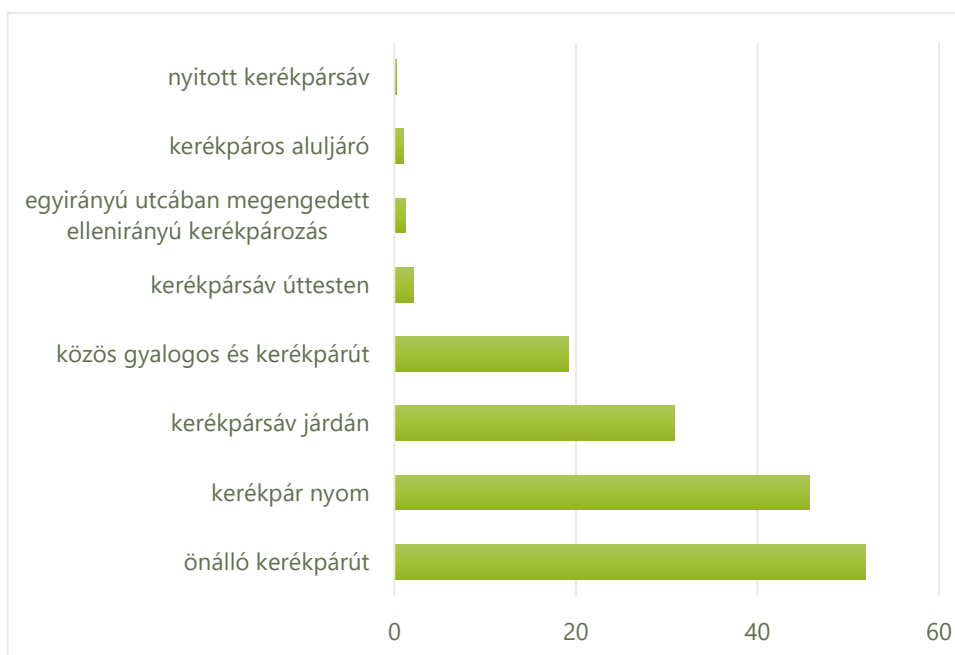
Az **Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020** az épített és természeti környezet témakörében a műszaki infrastruktúra alcsoportban a legfontosabb fejlesztési területek egyikeként említi a Kerékpárút és gyalogos kapcsolatok fejlesztését a városrészek között. „A műszaki infrastruktúra fejlesztésének legfontosabb szempontja a jövőben a környezeti ártalmak csökkentése, a takarékos energia-felhasználás elősegítése.

A **Nemzeti Kerékpáros Konceptió** általános célkitűzése [Nemzeti Kerékpáros Konceptió 2014-2020, KEKE 2013]: 2014-2020 között a kerékpározás legyen az egyik legkedveltebb közlekedési-, turisztikai, rekreációs, - és sporteszköz, a kerékpározáshoz kapcsolódó tevékenységek pedig a fenntartható gazdaságfejlesztés egyik kiemelt pillérévé váljanak.

Kerékpáros infrastruktúra

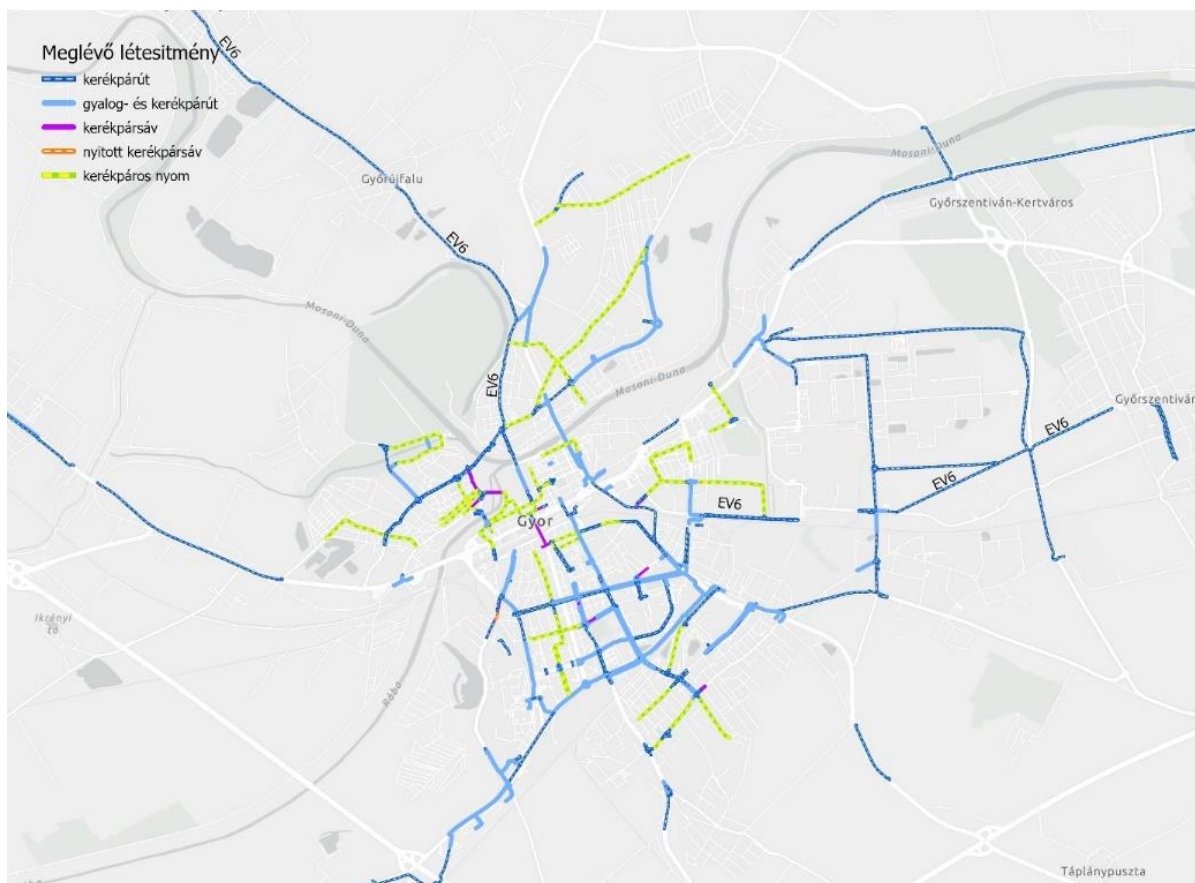
Kerékpáros úthálózat és azok forgalma

A többi magyar városhoz képest Győr fejlett kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik. A kerékpáros hálózat Győrben évről évre folyamatosan növekszik, 2011 és 2022 között közel háromszorosára növekedett. Az összes kerékpáros infrastruktúra hossza jelenleg 165 km Győrben, melynek egyharmada önálló kerékpárút, egyharmada kerékpár nyom, körülbelül egyharmada pedig gyalogos és kerékpárút, illetve járdai kerékpársáv. Ugyanakkor Győr meglévő kerékpáros hálózata a jelenlegi állapotában szakaszos kiépítésűnek mondható, a meglévő kerékpáros elemek nem alkotnak összefüggő hálózatot.

75. ábra A kerékpáros infrastruktúra hossza Győrben az infrastruktúra típusa szerint (km), 2022, Forrás: Győr Útkezelő, 2022

Észak déli irányban a legnagyobb forgalmú **tengely** Révfaluból a Rónay Jácint utcán keresztül a Kossuth hídon át a belvárosban a Jedlik Ányos és a Czuczor Gergely utcákon halad keresztül, majd a Baross út végén, a Baross hídon folytatódik. A másik némileg kisebb forgalmú észak-déli tengely a 14. sz. főúton és a Széchenyi hídon halad keresztül, majd kis mértékben széteszlik. A belváros kisebb forgalmú útszakaszain átszűrődve jelentős forgalom jelenik meg a Tihanyi aluljáróban, bár a Baross híd még mindig kissé nagyobb forgalommal bír.

76. ábra Meglévő kerékpározható utak Győrben, 2021, Forrás: ITS, 2021

A Tihanyi Árpád utcában koncentrálódik a legnagyobb **forgalom** a városban, valamint a város déli részén, a Tihanyi Árpád út folytatásában erőteljes tengely rajzolódik ki még a Jereváni úton is. Kelet-nyugati irányban a Jedlik híd Révfaalu és Sziget városrészek közötti szakasza hordoz jelentős forgalmat, amely a Radnóti úton feleződve tovább folytatódik. Keleten a Budai úton közlekedik a legtöbb kerékpáros, a belvároshoz érve azonban széteszlik az Árpád út, Bajcsy-Zs. út és a Pálffy utcák között, melyek közül a Pálffy utcán halad a legnagyobb forgalom. A Szigethy Attila út kelet-nyugati tengelyén kívül délen a legnagyobb forgalom a Szauter utcán folyik le összekötve az ipari területeket a város lakótelepeivel. A belvárosban a kelet-nyugati irányú közlekedésnek nincs igazán jól kerékpározható tengelye, az Árpád út és a Bajcsy Zs. úton szükség lenne egy kerékpárosbarát útvonalpár kialakítására. További hiányosságot mutat a Baross hídtól délre fekvő úthálózat a külső Baross út tengelyében, illetve attól párhuzamosan nyugatra. Az Újlak utcai vasúti átjárón áthaladó nagy kerékpáros forgalom egy része a Szent István, valamint a Munkácsy utcán halad tovább. Az Újlak utca és a Munkácsy Mihály utca kerékpáros összeköttetése hiányzik.

Győrben a **kerékpáros turizmus** is jelen van, köszönhetően a városon áthaladó **EuroVelo6**-os útvonalnak, részaránya azonban jelentősen növelhető. Az útvonalról a belvárosba áramló turistáknak kínált szolgáltatásokról, idegenforgalmi látványosságokról, a kerékpárút-hálózatról szóló információkról

speciális kiadványokat és online felületek készítését javasoljuk a városnak. Az Eurovelo6 útvonal hiányzó szakaszainak megépítésével, kijelölésével, megfelelő kitáblázással és a kerékpáros szolgáltatások színvonalának fejlesztésével a kerékpáros turisták száma jelentősen növelhető. Az országos kerékpáros útvonalak közül a Győr-Pannonhalma(-Balaton) kerékpárút megépítése is növelheti a hazai és külföldi kerékpáros turisták számát.

Kerékpártárolók

A megfelelő közlekedési infrastruktúra mellett a kerékpáros közlekedés egyik alapfeltétele a biztonságos **kerékpártárolás** a kiinduló és célállomásonál, tehát a lakóépületeknél és az munkahelyeknél, egyéb forgalomvonzó létesítményeknél. Ezért a kerékpárforgalmi létesítmények elengedhetetlen kiegészítő elemei a kerékpártárolók, a kerékpár parkolók és különleges esetekben a kerékpáros pihenőhelyek is.

A közlekedési eszközök megállóiban, állomásainál jellemzően hosszabb ideig maradnak a kerékpárok, ezért itt a biztonság az elsődleges. Az ingázóknál reggelente minden perc számít, így különösen fontos, hogy a kerékpárról leszállva rövid, kényelmes úton ériék el a továbbutazáshoz szükséges járművet. A rendszer elsősorban a ritkán lakott, nagy kiterjedésű, a városmagtól viszonylag távol elhelyezkedő, autóbusszal korlátozottan feltárható városrészek (pl. Gyórszentiván, Kertváros, Ménfőcsanak) kiszolgálására ad megoldást.

Közösségi kerékpáros közlekedési rendszer: GyőrBike

A kerékpáros közlekedés fejlődése Győrben nem csak egyéni, de a közösségi használat szintjén is tanulmányozható. A 2015-ben került átadásra **GyőrBike** néven az a közösségi kerékpáros kölcsönző rendszer, aminek működtetését 2020-tól az önkormányzati tulajdonú Győr Projekt Kft. végzi. A rendszer állapota jónak mondható, a kezdeti induló 23 állomás 35-re, a 180 kölcsönözhető kerékpár pedig 235-re nőtt és a flotta kiegészült 14 db elektromos kerékpárral is. Az új állomások telepítése a sűrű belvárosi rendszert bővítette a külső városrészek irányába, például így kapcsolódott be a rendszerbe Ménfőcsanak is egy állomással.

A rendszer használata azonban nem optimális, a benne rejlő **közlekedési potenciál** nincsen teljes mértékben kihasználva. A közösségi kerékpárrendszer folyamatos fejlődése ellenére az utazások nagyon kis része történik közösségi kerékpárral. Budapesten és Győrben a lakosság kevesebb, mint 1%-a rendelkezik közösségi kerékpárkölcsönző bérlettel. (Forrás: <https://gyor.hu/kerepjaros-es-parkolasi-infrastruktura-fejlesztese-gyorben/>)

Kerékpáros infrastruktúra-fejlesztések

A parkolóház közvetlen szomszédságába GyőrBike közösségi kerékpárkölcsönző állomást is telepítettek 15 dokkolóval, lehetővé téve a közlekedési mód váltását a gépkocsival a Belvárosba érkezők számára. A

parkolóház mellett fedett kerékpártárolót is kialakítanak, így a belvárosba kerékpárral érkezők, de a sétálóutcákba útjukat gyalogosan folytatók is biztonságban tudhatják járműveiket.

A projekt keretében számos kerékpáros közlekedésfejlesztést szolgáló intézkedés is megvalósult meg. Kialakították azokat a még hiányzó kerékpáros hálózati elemeket, kerékpáros nyomokat és kerékpársávokat, kerékpáros csomóponti átalakításokat, amelyek a biztonságos és balesetmentes kerékpáros közlekedést szolgálják a Belvárosban.

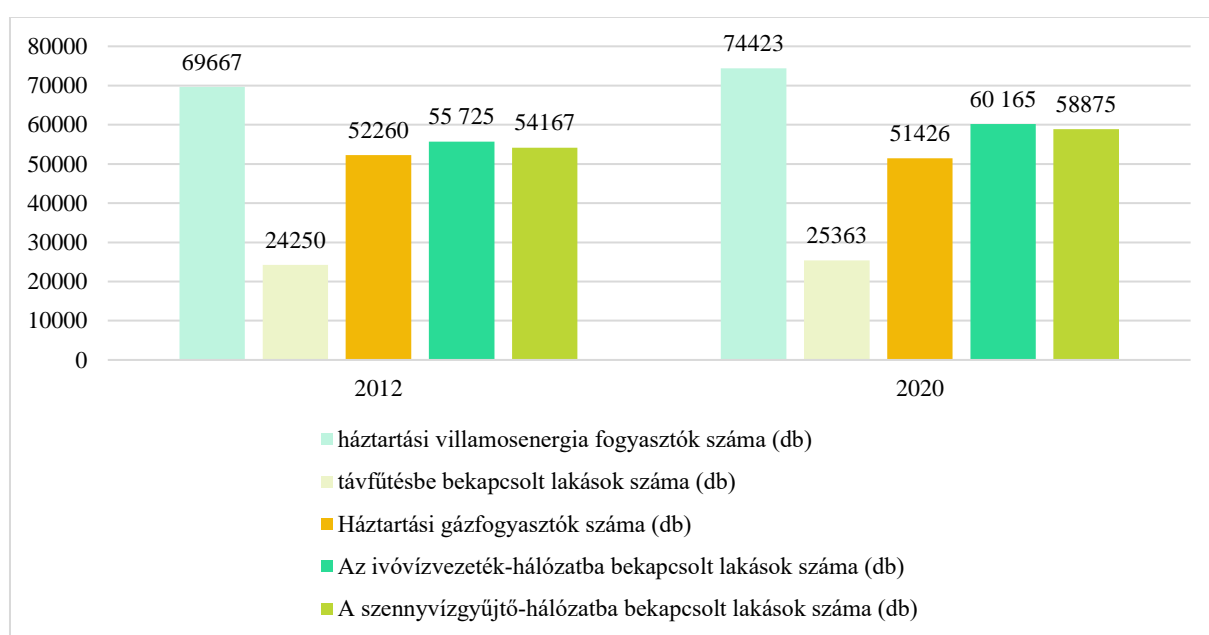
Az egyik ilyen fejlesztés a Gárdonyi G. u. – Pálffy u. – Teleki L. u. –Bajcsy Zs. u. kerékpáros nyomvonal hiányzó szakaszainak kialakítása. A fejlesztést a jelenlegi forgalmi rend figyelembevételével, annak kisebb átalakításával valósítják meg. Önálló nyomvonalon jött létre egy egyirányú kerékpárút a meglévő Pálffy–Gárdonyi utcai körforgalmú csomóponttól a Lukács S. utcán át a Dunakapu térig. A harmadik fontos fejlesztés a Czuczor G. u. – Árpád u. – Aradi vértanúk útja – Virágpiac – Zechmeister utca – Benczúr u. – Újlak u. kerékpáros nyomvonal kialakítása, az utolsó pedig elsősorban turisztikai jellegű, célja az Euro Velo 6 nyomvonal hiányzó belvárosi szakaszának létesítése a Móricz Zs. rakparttól a Buda utcáig.

Megvalósult / folyamatban lévő kerékpáros közlekedést szolgáló projektek 2016-2021 között

- ▶ Külső Bácsai úton a Kalapács utca – Fenyőszér utca közötti kerékpárút
- ▶ Kerékpárút a Tibormajori úton és a Szőnyi Márton utcában
- ▶ Zöld utca felújítása a Jereváni út és a Szőnyi Márton utca közötti szakasza
- ▶ Kunszigeti úti kerékpárút építése
- ▶ 1301. sz. összekötő út melletti kerékpárút építés – a Karinthy F. u. és Örvény u. csomópont, valamint a 0600/42 hrsz-ú út csomópont között
- ▶ Tatai úti kerékpárút
- ▶ Győr, Régi Szentiváni út, útépítés, felújítás, kerékpárút építés és zárt csapadékvíz elvezetés
- ▶ 81. sz. főút mellett 78+566 km – 79+306 km között, a szelvényezés szerinti jobb oldalon egyoldali kétirányú kerékpárút
- ▶ Tatai úti kerékpárút
- ▶ 1301. számú állami összekötő út melletti kerékpárút Kalapács utca – Fenyőszér utca közötti szakasza
- ▶ 81. sz. főút mellett 78+566 km – 79+306 km között, a szelvényezés szerinti jobb oldalon egyoldali kétirányú kerékpárút

2.1.12 KÖZMŰVESÍTÉS

A közmű, a közszolgáltatás keretében üzemeltet alapvető szükségleteket kielégítő infrastruktúrákat. A közmű fogalma alatt számos közszolgáltatást értünk, leggyakrabban: vízszolgáltatás, szennyvíz-elvezetés, villamos-energiaszolgáltatás, földgázellátás, távhő-és melegvíz-szolgáltatás, a távközlési (vezetékes telefon, internet), vagy éppen közösségi közlekedési szolgáltatások elemeit. A közművesítés átfogja a település teljes működését, ezt jól jelzi a környezeti infrastruktúrába bekapcsolt lakások és háztartások száma is E kategória rendszerelemei közé azok a közösségi szolgáltatást nyújtó létesítmények és szervezetek tartoznak, mint a vízelosztási- és szolgáltatási, szennyvíz-elvezetési- és tisztítási, valamint az energiaelosztási rendszerek.

77. ábra Győr Megyei Jogú Város környezeti infrastruktúrába bevont lakásainak és háztartásainak száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A vizsgált években mind az **öt közmű esetében viszonylag csekély változás volt kimutatható**. 2012-höz képest 2020-ra a háztartások villamosenergia fogyasztók száma +7,4%-os növekedésen ment keresztül. Ezzel szemben a háztartási gázfogyasztók száma mérséklődött, míg a 2012-es évre 52 260 db-ra volt tehető, a 2020-as érték már csak 51 426 db háztartást tett ki. Ez mintegy 2,6%-os visszaesést eredményezett. A távfűtésbe bekapcsolt lakások számában növekedés volt tapasztalható, hiszen több mint 1100 lakással bővült a számuk. A legjelentősebb növekedés viszont a két vizsgált év között az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások számában látható, +8,4%-os növekedéssel.

Víziközművek

Vízgyártás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

Győr-Moson-Sopron megye felszíni és felszín alatti vizeinek minősége nemcsak a Nyugat-Dunántúlon, de országos viszonylatban is a legjobbak közé tartozik. A megye területén található vízfolyásoknak köszönhetően jelentősnek mondható a parti szűrésű kutakból származó ivóvíz mennyisége, emellett a vízellátás szempontjából kisebb hányadban ugyan, de használatos még a rétegvizekből, karsztvizekből és talajvizekből származó vízmennyiség is. A jelentősebbnek tekinthető parti szűrésű vízművek a Szigetköz területén találhatóak a Mosoni-Dunához és a Dunához kapcsolódóan. Ezek a **vízbázisok** elhelyezkedésük révén rendkívül kitettek a környezeti ártalmaknak, így a nem megfelelően alkalmazott vagy szakszerűtlen mezőgazdasági gyakorlatok révén megemelkedhet azok nitráttartalma, mely különösen igaz a parti szűrésű vizekre főképp aszályos időszakban, vagy alacsony vízállásnál.

Győr Megyei Jogú Város területén 2 db vízműtelep, továbbá 3 db víztorony helyezkedik el, melyek a várost és az ahhoz tartozó településeket látja el ivóvízzel. Győr és térsége vízellátását és szennyvíztisztítását a **Pannon-Víz Zrt.** látja el, mely egyúttal kezelője is a vízkivételi-és tisztító műveknek és magának az elosztó hálózatnak is. A vállalat tervei között továbbra is szerepel a **vízműtelepek** fejlesztése. Az egyik vízmű a város északi részében található, Győr-Révaluban, a szigetközi főútvonal mentén. A vízműtelep védőterületén ma 16 db parti szűrésű kút üzemel, melyek napi kapacitása mára meghaladta a 25 000 m³-t. A vízkitermelő kutak teljesítménye 2011 és 2020 között változatlanul 73 500 m³/nap volt. A másik vízműtelep Szőgyén helyezkedik el, mely Győrtől mintegy 12 km-re található a Duna jobb partján a megyeszékhely déli és keleti városrészeit, továbbá az agglomerációhoz tartozó települések egy részét látja el ivóvízzel. Mindkét vízműtelep a folyópart mentén létesített kutakból nyer vizet, s ugyancsak közös sajátossága mindkettőnek, hogy a víz jelentős vas-és mangántartalommal rendelkezik, melyet levegőztetéssel távolítanak el. Az OTTrT alapján a város a Szigetköz közelsége, valamint a Rába melletti területek révén olyan vízkészletekkel rendelkezik, amelyet országos jelentőségű vízkészletet birtokló vízbázisnak kell tekinteni.

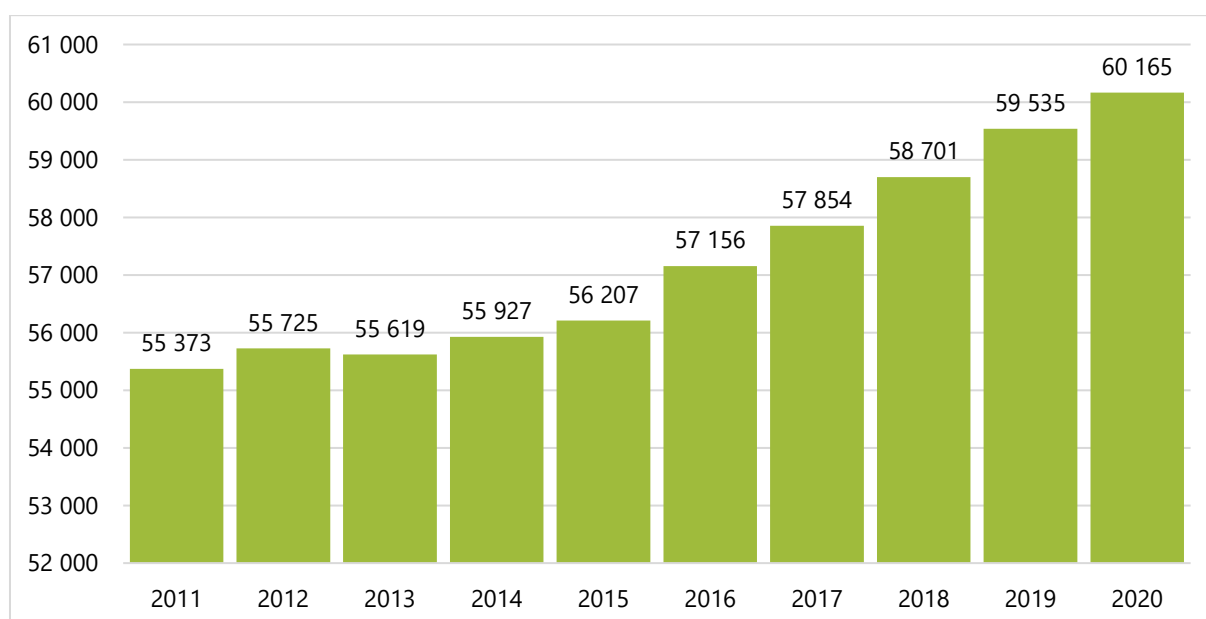
A város természeti adottságaiból adódóan mindenképpen ki kell emelni a **termálvízzel való ellátottságát** és lehetőségeit. Győr jelentős kapacitással bír és jelentős mennyiségekkel rendelkezik a gyógyvíznek minősített termálvíz-bázisokból is. A termálvíz korszerű hasznosítása 2003-ban kezdődött és azóta is tart. A termálvíz hasznosítása számos továbbfejlesztési lehetőséggel bír, mely potenciálokat hordoz például a fűtési rendszerek területén is.

A **közterületi csapok**, illetve a lakótelepi locsolóhálózatok esetében elmondható, hogy továbbra sem csatlakoznak ipari vízre, hiszen az ipari vízhálózat a város területének túlnyomó többségében felhagyásra került. 2020-ban a győri nyilvános kutak száma elérte a 109 darabot. A tűzcsapok tekintetében jelentős növekedés volt kimutatható, hiszen 2011-ben 1653 db, 2020-ban pedig már 2547 db volt a számuk. A

Győri Szeszgyár és Finomító Zrt. üzemterületét ellátó vezetéken kívül még a Mészáros L. utca és a Fehérvári út, Házgyárig tartó szakaszán üzemel még olyan tűzcsap, amely ipari vízvezetékéről van ellátva.

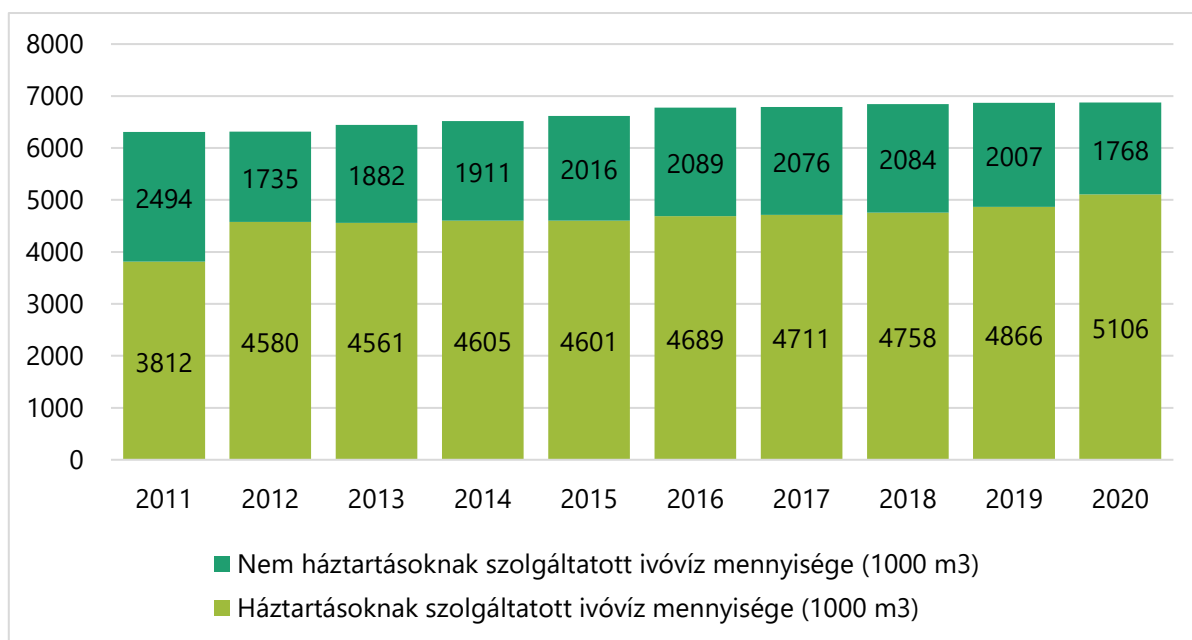
A Pannon-Víz Zrt. a vizsgált ciklusban folyamatosan végzett **rekonstrukciós és felújítási munkálatokat**. Előbbiek száma 2011-ben még 132 db-ra, 2020-ban pedig 118 db-ra volt tehető. 2020-ban a 35 db, kimondottan az ivóvízhálózat korszerűsítését célzó projekt került kivitelezésre. Győr Megyei Jogú Város ivóvíz-ellátása a Pannon-Víz Zrt. gondozásában történik. A Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa szerint, a megyeszékhelyt érintő közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza 2011-ben még 406,5 km volt, mely 2020-ra 484 km-re bővült, ebből a bekötővezeték hossza a Pannon-Víz Zrt. adatai szerint 2020-ban 212 km volt.

Győrben az ivóvízhálózatba újonnan bekapcsolt lakások száma 2011-ben 283 db volt, míg 2020-ra 672 db. A tendencia változó volt, viszont a 2011-es évhez viszonyítva a későbbi években legalább a duplájával nőtt az újonnan bekapcsolt lakások száma. Ennek eredményeként a **közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások** száma tovább nőtt, hiszen 2011-ben 55 373 db, míg 2020-ban már 60 165 db lakás volt.

78. ábra A közüzemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakásainak száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A közüzemi vízszolgáltatásba bevont lakások számának emelkedésével növekedett a szolgáltatott vízmennyiség mennyisége is. Az **összesen szolgáltatott víz mennyisége** 2011-ben Győrben még 6 306 100 m³ volt, melynek 60,5%-át szolgáltatták háztartások részére. 2020-ban ez a szám már 6 873 780 m³-re nőtt.

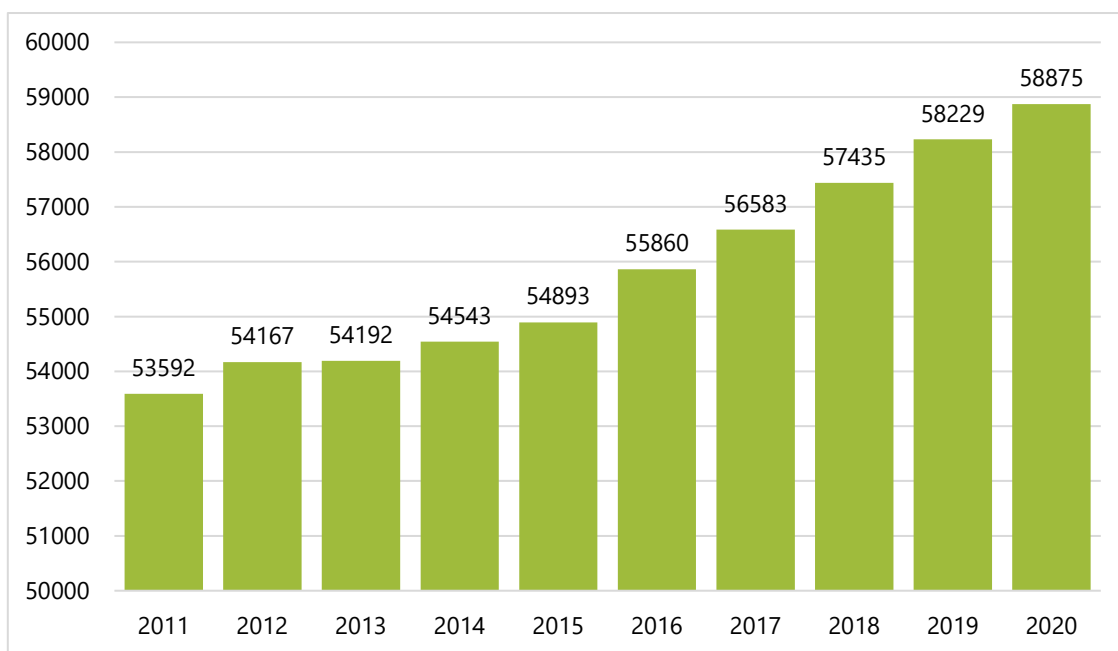

79. ábra Az összesen szolgáltatott vízmennyiség megoszlása (háztartási, nem háztartási) Győr Megyei Jogú Város területén (1000 m³), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

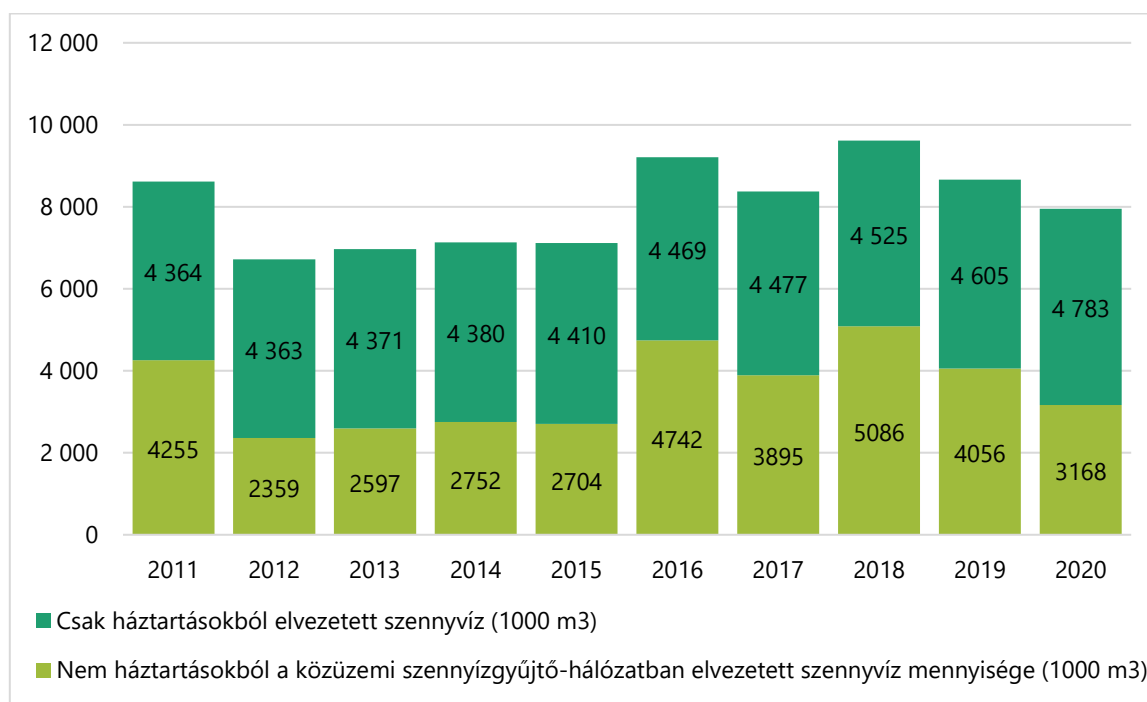
Szennyvízelvezetés

Győr Megyei Jogú Város szennyvízelvezetése- és kezelése a Pannon-Víz Zrt. gondozásában történik. Győr **szennyvízhálózatának** hossza 2020-ban 310 km volt, melyből a bekötővezeték hossza 137 km-t tett ki. A megyeszékhely mellett a vállalat további 117 település ellátásáért is felel. A városok esetében a szennyvízelvezetés gravitációs rendszerrel, községek esetében pedig részben gravitációs, részben kényszeráramoltatású szennyvízelvezető rendszerrel történik. Utóbbi módozat esetében jelentős többletfeladatot képeznek a légtelenítési munkálatok, valamint az esetleges hibaelhárítások elvégzéséből adódó kötelezettségek. A **szennyvíztisztítás** szintén a Pannon-Víz területén található szennyvíztisztító telepen történik. A telep szennyvíztisztításának hatásfokát leginkább a BO15-eltávolítás mértékével lehet megadni, mely 2011 és 2020 között változatlanul 95%-os hatásfokon állt. A legnagyobb kapacitással rendelkező győri szennyvíztisztító 2006-ban került felújításra, ennél fogva a telep korszerűnek mondható. A telep energia-felhasználásának zömét biogáz biztosítja. A Pannon-Víz Zrt. területén jelenleg 113 szennyvízátemelő üzemel.

A győri szennyvízelvezetés aktuálissá váló kérdése a helyenként alulméretezett, vagy éppen túlterhelt közcsatornahálózat, mely adott esetben gátja a további fejlesztéseknek. A **közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma** jelentősen nőtt 2011 (53 592 db) és 2020 (58 875 db) között (ld. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található..** ábra).

80. ábra A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

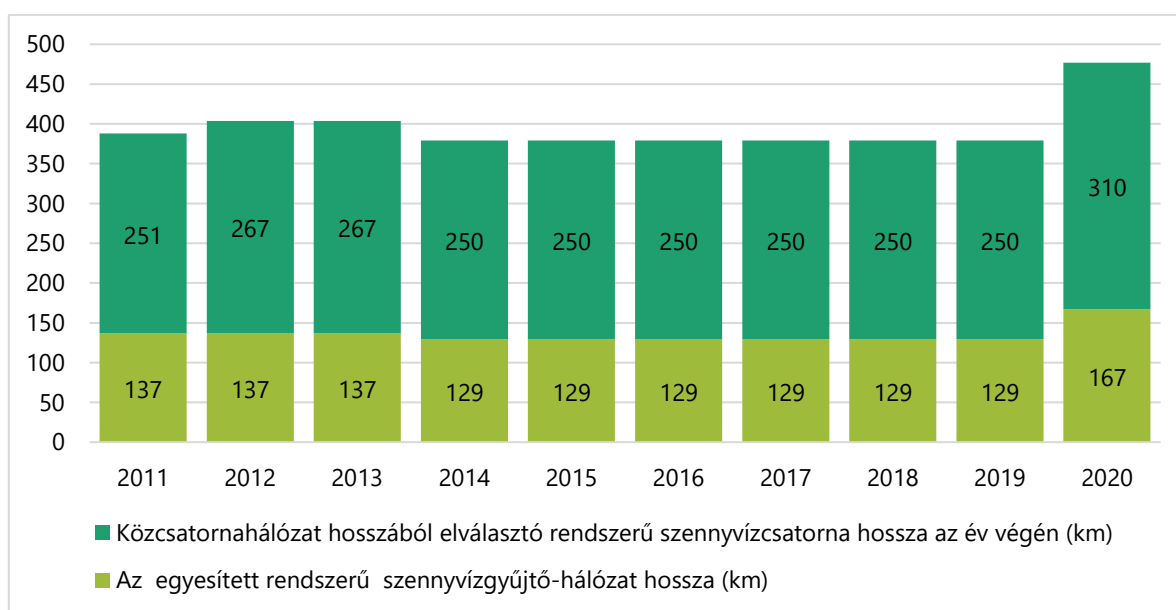
81. ábra Az elvezetett szennyvíz mennyiségének eredet szerinti megoszlása (1000 m3), 2011-2020 között, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A város közüzemi vízszolgáltatásba bevont lakásainak száma és a nekik szolgáltatott víz mennyisége is nőtt 2011-hez képest, ez azt eredményezte, hogy növekedett az elvezetett összes szennyvíz mennyisége is (**Hiba! A hivatkozási forrás nem található..** ábra), különös tekintettel a háztartásokból elvezetett mennyiségre. **A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes**

szennyvíz mennyisége 2011-ben még 8 618 600 m³ volt, melynek 50,6%-a származott a háztartásokból (4 363 500 m³). 2020-ra a háztartásokból elvezetett szennyvíz mennyisége 4 783 040 m³-ra nőtt, ugyanakkor a nem háztartási szennyvíz mennyisége a 2018-as csúcstértékről (5 millió m³) 3 167 740 m³-re csökkent; ezzel az összes elszállított szennyvíz mennyisége is 8 millió m³ alá esett vissza 2020-ra, amin belül a háztartásokból származó szennyvíz réaszaránya már 60%-ot tett ki.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A város centrumában a csatornahálózat túlnyomó többségében egyesített rendszerű, míg a peremterületeken és az agglomeráció esetében ez már elválasztott rendszerű, mely jellemzően NA200-as átmérőjű vezetékkel és gravitációs rendszerrel épült ki szennyvízátemelők közbeiktatásával. Záporesők alkalmazásával a Rába és a Mosoni-Duna Győrre eső szakaszán az egyesített rendszerű csatornákból csapadékvízzel hígított szennyvíz kerül az élővizekbe és vízbázisokba. Ezekben az esetekben záporkiömlőkön keresztül lehet tehermentesíteni a város közcsonnahálózatát, ezáltal megelőzve a lakóépületek és a családi házas övezetek, valamint a mély fekvésű városrészek elöntését.

82. ábra Az elválasztott és egyesített rendszerű szennyvízcsatorna hossza, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A győri **elválasztott rendszerű hálózat** (Hiba! A hivatkozási forrás nem található.. ábra) hossza 2011 és 2019 között érdemben nem változott, viszont 2020-ra az előző év adatához képest 20%-kal növekedett. 2011-ben hosszúsága 251,2 km-re volt tehető, 2020-ban azonban már 310 km alkotta a hálózatot. Az **egyesített rendszer** hossza sem változott 2014 és 2019 között (129 km, előtte 137 km volt), viszont 2020-ra 169 km-re nőtt a hossza Győrben, a KSH adatai alapján.

Energia

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján az energiafogyasztás vizsgálata során, az energiagazdálkodási témakörben az alábbi pontokra kell kitérni:

- ▶ energiagazdálkodás és energiaellátás (villamosenergia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek);
- ▶ megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei;
- ▶ az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése.

Az alábbiakban ezen pontok mentén kerül bemutatásra Győr Megyei Jogú Város energiagazdálkodása.

Energiagazdálkodás és energiaellátás

Villamosenergia

A győri **energiaellátás** egyik jelentős mérföldkövének tekinthető a 2011. június 27.-én átadott Gönyői Gázerőmű. Az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. tulajdonában álló erőmű évi 433 MW teljesítményével akkor nemcsak a legnagyobb hatásfokú, de a legmodernebb erőműnek is számított Magyarországon. Amellett, hogy a Gönyűn termelt áram elegendő Győr és térsége energiaigényeinek fedezésére, annak jelentős része betáplálásra kerül a magyar átviteli hálózatba is, így a teljes hazai hálózat számára egyaránt elérhető. Ebből kifolyólag Győr energia ellátottsága 100%-osnak tekinthető.

A város villamosenergia-szolgáltatását továbbra is **az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja**. Győr délkeleti részén (Banai út mellett) üzemel az országos villamosenergia-rendszer egyik legjelentősebb csomópontja a 400/220/120 kV-os transzformátor alállomás, melyben továbbra is 2 db 250 MVA és 2 db 160 MVA-es gépegység üzemel. Ehhez kapcsolódik a 400 kV-os magyar-szlovák kooperáció fogadó-elosztópontja, valamint a 220 és 400 kV-os osztrák-magyar kooperációs vezeték is. Ezt az alaphálózati csomópontot, valamint magát az alaphálózatot továbbra is a budapesti központtal rendelkező MVM OVIT Zrt. üzemelteti. A 120 kV-os elosztóhálózat az átviteli hálózat üzemét befolyásoló elosztóhálózati elemeként üzemel továbbra is, melynek irányítását 2004 óta a MAVIR Zrt. végzi.

Győrben mindamellett jelen van számos kisebb erőmű is, de ezek nem szolgálják a város energiaellátásának alapját, csupán lokális igények kielégítésére és fölös energiaigény átvételére üzemelnek. Így a város és térsége főelosztó-hálózati rendszerét a 120 kV-os hálózat képviseli, melynek fontos fejlesztési igénye a lakóépületek feletti szakaszok kiváltásának megvalósítása (pl.: Nádorváros). A Tatabánya Bánhidai OVIT és Győr OVIT, Győr OVIT és Kimle, valamint a Győr OVIT és Csorna között kétrendszerű, 120 kV-os vezeték üzemel. Egyrendszerű, 120 kV-os vezeték Győr és Pápa között található. Győrben a belső elosztó gerincét a kétrendszerű, 120 kV-os vezeték szolgáltatja. A város elosztóhálózata

pedig 20 kV-os légvezetékes/földkábeles, illetve 10 kV-os földkábeles hálózattal áll. Győr belterületének elektromos ellátása többségében a 10 kV-os földkábelon keresztül biztosított. A középvezetékű hálózat megtáplálását az E.ON 120/20 kV-os, a Nádorváros 120/10 kV-os, a déli 120/20/10 kV-os, a keleti 120/20 kV-os, a GMVG 120/20 kV-os és a Dunapart 20/10 kV-os alállomás nyújtja.

A fogyasztó közvetlen ellátását a középvezetékű elosztó hálózaton keresztül a 0,4 kV-os hálózat biztosítja. A 20/04 kV-os transzformátorok jellemzően oszloptranzformátorok, a 10/04 kV-osak pedig többnyire épített házas vagy konténer állomások. Ezzel szemben a nagyfogyasztók esetében már gyakori a középvezetékű energiaellátás is. A meglévő 20 kV-os középvezetékű hálózatok többnyire leterheltek, szabad kapacitásuk kevés, valamint számos térségben felújításra szorulnak. Ugyanakkor továbbra is ezek a hálózatok lennének a legalkalmasabbak a megújuló energia erőművek által termelt áram továbbítására. Így a növekvő fogyasztói igényeknek megfelelően szükséges a középvezetékű elosztóhálózatok esetén a transzformátor állomások kapacitásának növelése, további állomások elhelyezése a jelenlegi kábelkörök kiterhelhetőségéig, emellett új kábelkörök kialakítása is. Viszont az új transzformátor helyének kijelölése nem lenne célszerű, hiszen azt a mindenkori fogyasztói igények aktuális alakulása határozza meg. Emellett ki kell emelni, hogy a jelenlegi légvezetékes hálózatot továbbra is célszerű lenne földkábeles hálózattal kiváltani, ahogy az számos esetben történt 2011 és 2019 között.

A közvilágítás a városban földkábeles azokon a helyeken, ahol a kisméretű hálózat kábeles. 2011 és 2019 között számos projekt valósult meg, melyek célja az útfelújításokkal párhuzamosan elvégzett energiatakarékos közvilágítás megvalósítása volt. **Győrben a Vill-Korr Hungária Kft. végzi a közvilágítási lámpák karbantartását.** A következő időszak további fejlesztési iránya kell legyen a földkábelesítéssel párhuzamosan végzett korszerűközvilágítási oszlopok kihelyezése, az energiatakarékos és a mindenkori követelményeket kielégítő, környezetbarát világítótestek alkalmazása.

Fontos még megemlíteni, hogy Győr-Moson-Sopron megye területén a villamosenergia-rendszer átviteli és elosztó hálózatának vezetékai, valamint létesítményei egyaránt megtalálhatóak. A nemzetközi és országos jelentőségű 400 kV-os és 220 kV-os vezeték az átviteli hálózat távvezeték elemei. A megyében megtalálható a Győr és Szombathely közötti 90 km hosszú 400 kV-os távvezeték, valamint Győr térségében üzemel az országos villamosenergia rendszer egyik jelentős csomópontja, a 400/220/120 kV-os alállomás. Ezt az alaphálózati csomópontot és az alaphálózatokat az MVM OVIT Zrt. üzemelteti. A 120 kV-os elosztó hálózat az átviteli hálózat üzemét befolyásoló elosztóhálózati elemként funkcionál, melynek irányítását a MAVIR Zrt. végzi (Győr-Moson-Sopron Megye Klímastratégiája 2018).

Az országos hálózati rendszerből a megye területén áthalad az országos 400 kV-os és 220 kV-os átviteli hálózat és a 132 kV-os főelosztó hálózati rendszer néhány szakasza, és a megye területén Győrben üzemel az országos villamosenergia elosztó rendszer egyik iparági táppontja 400/132 kV-os alállomása,

amely a megye villamosenergia ellátásában bázis, „energiaforrás” szerepet tölt be, valamint Gönyűn az erőműnél üzemel 400/132 kV-os iparági alállomás. A 132 kV-os hálózat szállítja a villamosenergiát a megye 132/35(/22) (/10) kV-os alállomásaihoz, amelyek a fogyasztók közvetlen villamosenergia ellátási bázisának tekinthetők. A 750 kV-os országos főgerinc a területen nem halad át (Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Konceptiója- Helyzetfeltárás, 2021).

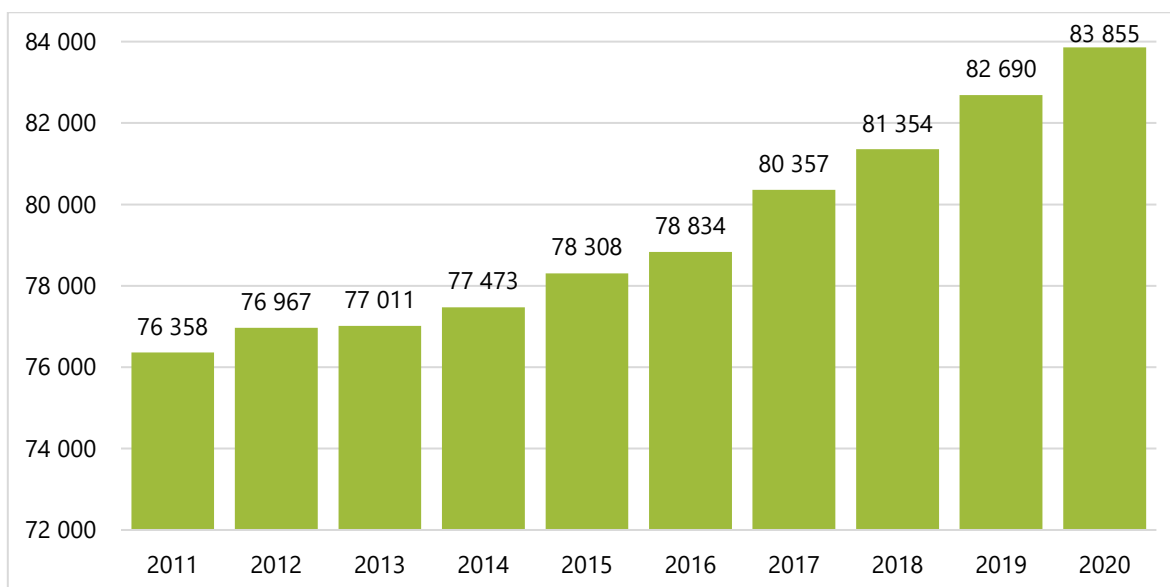
A 400 kV-os átviteli hálózat elemei:

- ▶ Győr (OVIT)–Pápa–Szombathely
- ▶ Győr (OVIT)–Gönyű – Bicske–Dél-Gönyű
- ▶ Győr (OVIT)–országhatár (Bős)
- ▶ Győr (OVIT)–Hegyeshalom–országhatár (Zurndorf)
- ▶ Litér–Győr–Kapunár–Wiener-Neustadt

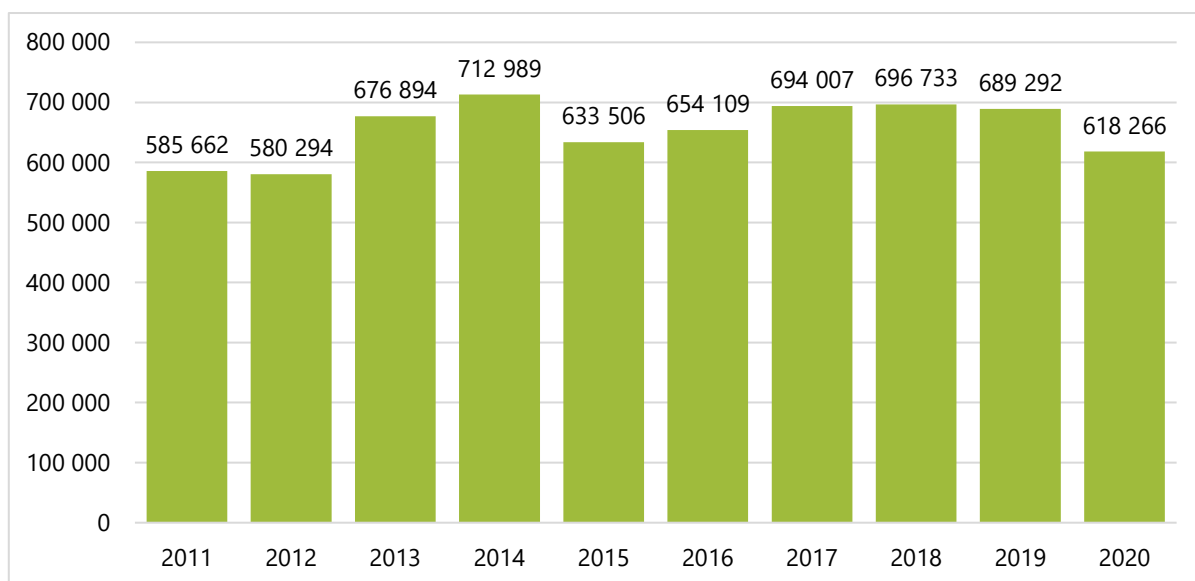
A 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemei:

- ▶ (Wien Súdost-) országhatár – Győr (OVIT)
- ▶ (Neusiedl-)–országhatár – Győr (OVIT)
- ▶ Oroszlány – Győr (OVIT)

Győrben a villamosenergia-fogyasztók száma 2011-hez képest +8,94%-kal nőtt. Míg 2011-ben ez a szám 76 358 db volt, addig 2020-ban már 83 855 db fogyasztót tartottak nyilván. A számukra **szolgáltatott villamosenergia mennyisége** 2011 és 2020 között +5,27%-kal nőtt. A vizsgált ciklus első évében a szolgáltatott mennyiség. közel 585 662 000 kWh, az utolsó évben pedig 618 266 000 kWh volt.

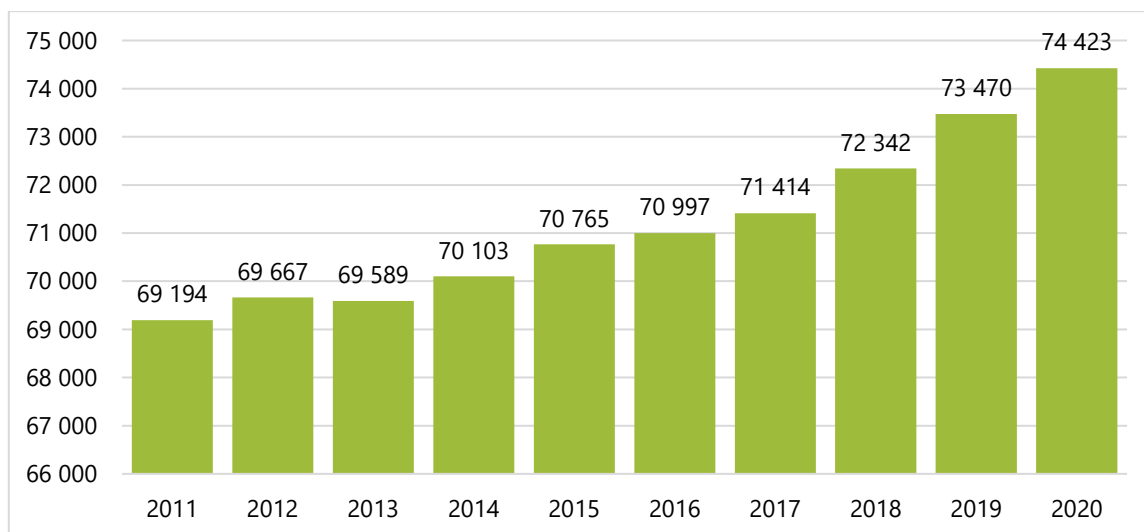

83. ábra Az összesített villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

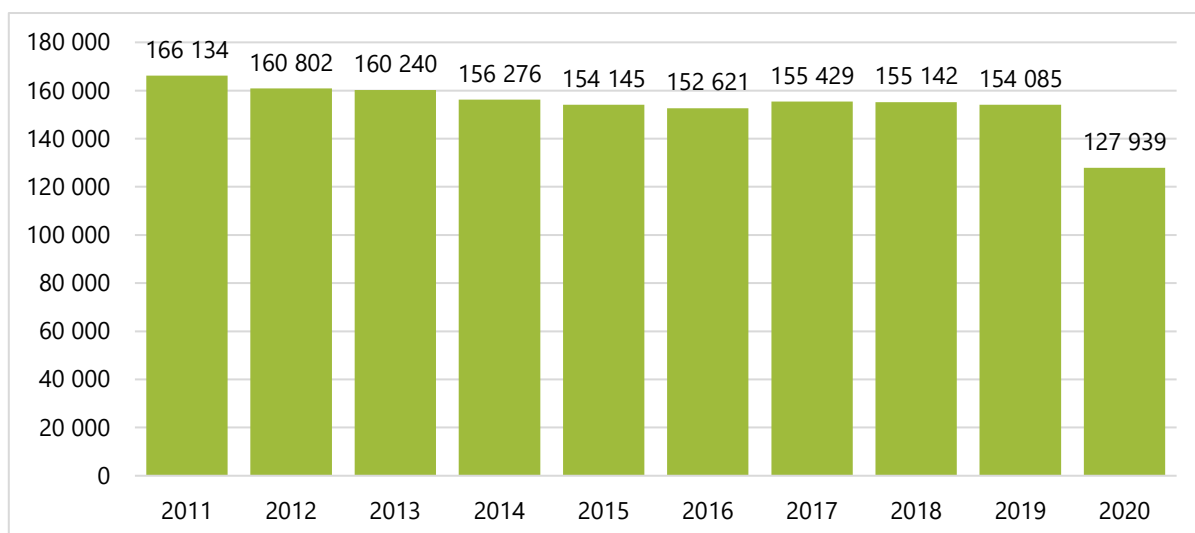

84. ábra A szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Érdeemes még megvizsgálni a **háztartási villamosenergia-fogyasztók** számának és fogyasztásának változását is. 2011-ben még 69 194 db győri háztartási fogyasztó volt nyilvántartva, 2020-ra ez a szám már 74 423 db-ra volt tehető. A teljes villamosenergia fogyasztáson belül a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége ezzel szemben csökkent Győrben. 2011-ben 166 134 000 kWh, 2019-ben 154 085 000 kWh volt, mely -7,25%-os változás, míg 2020-ra tovább csökkent 127 939 000 kWh-ra.

85. ábra A háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

86. ábra A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás:

KSH adatai alapján saját szerkesztés

Gázellátás

Győr Megyei Jogú Város földgázellátása teljes körűnek mondható, csakúgy, mint a megye településeinek túlnyomó többségében (kivéve Fenyőfő és Vének). A megyeszékhely szerepe kulcsfontosságú a települések ellátásában, hiszen a gázelosztás a középnyomású gázelosztó-hálózatról történik. Győr térségében futó nemzetközi és hazai szénhidrogénszállítóvezetékek az alábbiak:

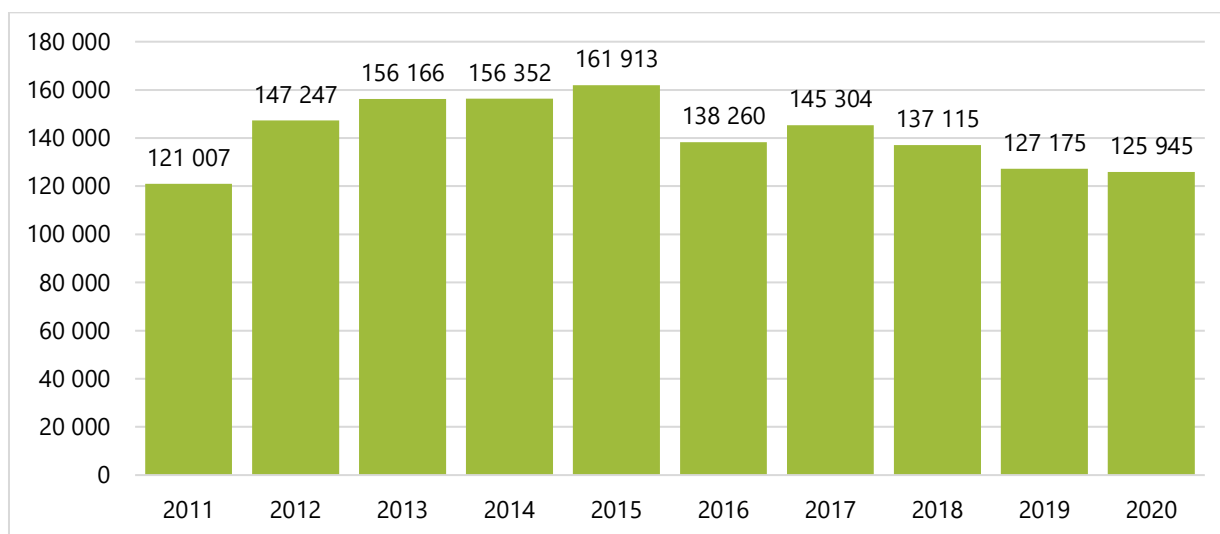
- ▶ Dorog–Komárom–Győr vezeték
- ▶ Győr–Mosonmagyaróvár–Baumgarten vezeték
- ▶ Győr–Pápa vezeték
- ▶ Győr–Gönyű vezeték.

Győrben nagynyomású gázelosztó vezeték az MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt. jelenleg nem üzemeltet. A **nagyközépnomású** (4-25 bar) rendszeren elsősorban kiváltások voltak jellemzők az elmúlt időszakban, főképp más beruházások miatt. Jelentősebb fejlesztésnek a Kandó K. u./Glovita (Fűtőerőmű-Glovita) és a Laktanya utca (Audi Hungaria út-Laktanya) gázellátását biztosító fejlesztés mondható, valamint ide sorolható még a Győri Ipari park II beruházás keretében egy rövid nagyközépnomású gázelosztó vezeték és nyomásszabályozó állomás telepítése. A nagyközépnomású hálózat összesített hosszúsága 2020-ban 2883,1 méter, melynek 2375,2 méteres szakasza gerinc, 507,9 méteres szakasza pedig leágazás. A hálózaton 16 db csatlakozás található.

A **középnomású hálózat** alapvetően nem változott, a felhasználói igények teljesítése érdekében a vizsgált időszakban több mint 23 km gázelosztó vezeték létesült. A középnyomású hálózat összesített hosszúsága 23 329,3 méter, melynek 15 173,8 méteres szakaszát gerinc, 8155,5 méteres szakaszár pedig

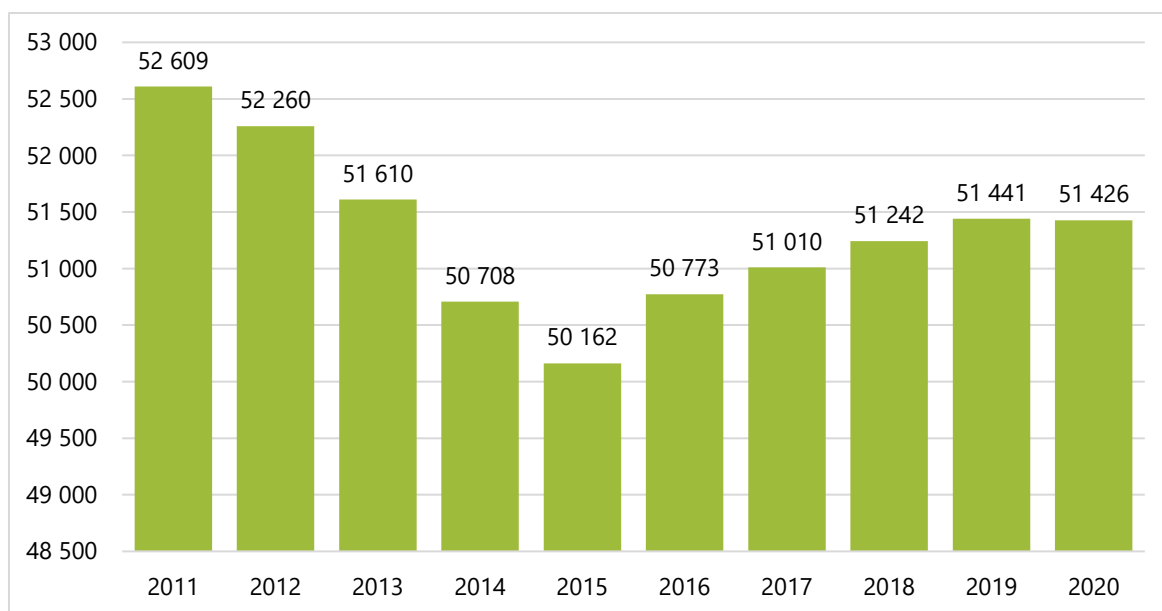
leágazás adja. A hálózaton 758 db csatlakozás található. Középnymáson ellátott városrészek a következők: Bácsa, Győrszentiván, Jancsifalu, Kisbácsa, Kismegyery, Likócs, Ménfőcsanak, Újváros nyugati része. Jelentősebb fejlesztések Révfaluban és Bácsán voltak, valamint Győrszentiván és Ménfőcsanak hálózata is jelentősen bővült, továbbá kiépült a Győri Ipari Park II. gázelosztó hálózata is.

A **kisnyomású hálózat** összesített hosszúsága 26 508,2 méter, melynek 19 408,3 méteres szakaszát gerinc, 8877,8 méteres szakaszát pedig leágazás adja. A hálózaton 1082 db csatlakozás található. A győri gázcsőhálózat hossza 3,42%-kal nőtt 595,7 km-ről 619,6 km-re. A megyeszékhelyen **szolgáltatott vezetékes gáz** mennyisége 2011 és 2020 között +4%-kal nőtt. A vizsgált ciklus első évében a szolgáltatott mennyiség pontosan 121 007 200 m³, 2020-ban pedig 125 945 000 m³ volt.

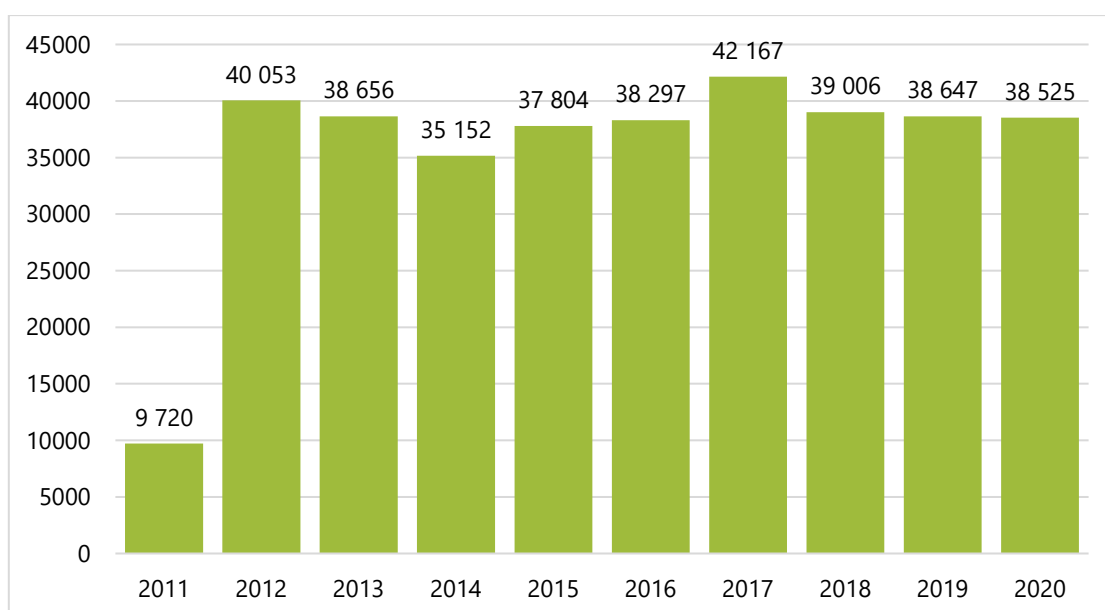

87. ábra A szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m³), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Itt is külön meg kell említeni a **háztartási gázfogyasztók** számát, amely 2011-ben még 52 609 db győri háztartási fogyasztót jelentett, mely az akkori összes fogyasztónak mintegy 94,7%-át tette ki. Ebből 27 709 db volt a fűtési fogyasztók száma. 2020-ra a háztartási fogyasztók száma 51 426 db-ra csökkent. A fűtési fogyasztók száma a vizsgált ciklus végére 34 344 db-ra nőtt. A háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége terén jelentős változás állt be, igaz itt vélhetően adatközlési változás is történt: míg 2011-ben 9,7 millió m³ gázt szolgáltattak a KSH adatai szerint a háztartások részére, 2012-től kezdve ez az érték 40 millió m³ körül mozog. 2017 óta enyhe csökkenés figyelhető meg: 2020-ban 38 524 700 m³ földgázt szolgáltattak a győri háztartásoknak.

88. ábra A háztartási gázfogyasztók számának változása (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

89. ábra A háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m3), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Távhőellátás

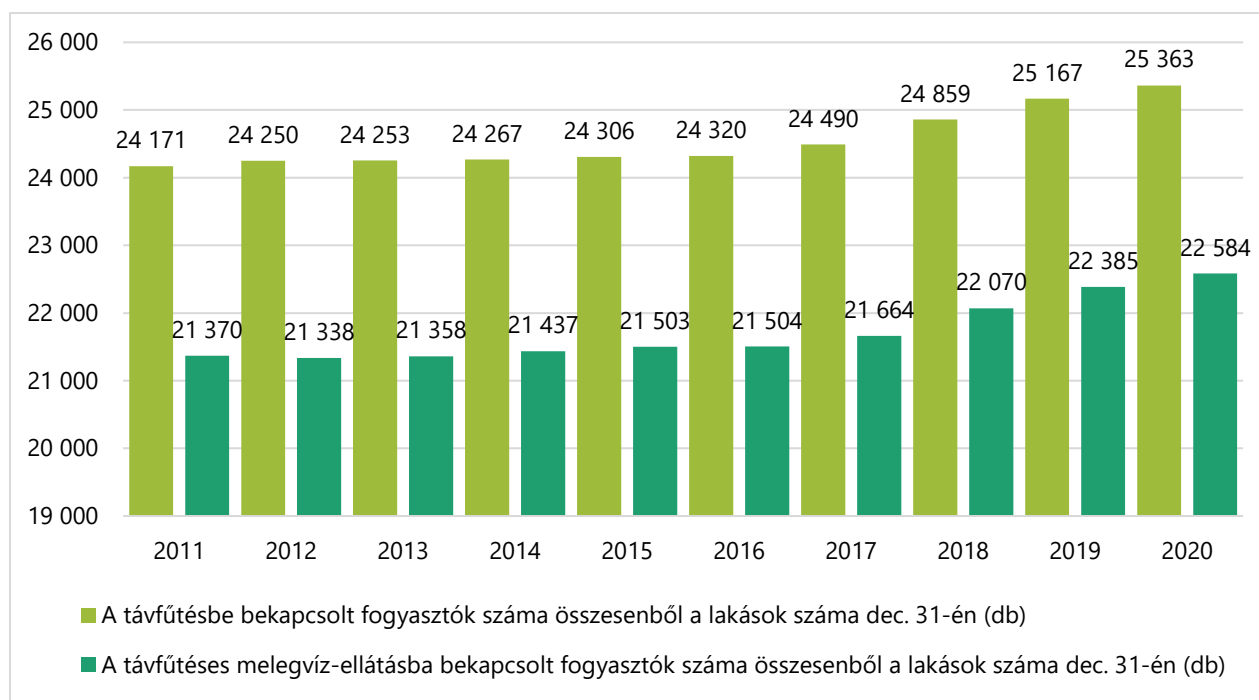
Győr-Moson-Sopron megye területén összesen öt településen érhető el távhőszolgáltatás: Csornán, Kapuváron, Mosonmagyaróváron, Sopronban, valamint nem utolsó sorban természetesen Győrben, melyet a Győr-Szol Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. biztosít. A város másik távhőtermelő cége a korábbi Győri Erőmű Kft., mára beolvadt az ALTEO Energiaszolgáltató Nyrt.-be.

Az **ALTEO Group Győri erőműve** elsősorban a város ipari területén elhelyezkedő vállalatok, hőenergiával történő ellátását fedezi. A létesítmény a hőtermeléssel párhuzamosan villamosenergiát is termel kapcsolt technológia alkalmazásával. Az erőmű jelenlegi energiatermelő kapacitása 12 MW villamos és 114 MW hő teljesítmény. A 2010-ben elindult korszerűsítés első lépése az erőmű hatékonyságának javítását eredményezte, majd 2011 végén a három darab új, egyenként 1 MW teljesítményű Caterpillar gázmotor telepítésével tovább bővült az erőmű villamosenergia-termelő kapacitása.

A **Győr-Szol távhőszolgáltató** telephelye Győr-Szabadhegyen található, ahol földgáz és egy 2002-ben létesített gázmotoros erőmű segítségével termelik a forró vizet. A komplexum szabad kapacitása 100 MW-ra tehető, vagyis a kapacitásbiztonság megfelelő.

A 2018-as évhez képest a GYŐR-Szol Zrt. jelentős előrelépéseket tett a **távhőszolgáltatás környezetbarátabbá tétele** érdekében. A 2019-es évtől Győr energiaellátásában már nem használnak fűtőolajat. Másrészt 2018-ban Győr távhőellátásának még csak 20%-át fedezte a Böny melletti geotermikus erőmű, 2019-re viszont a geotermikus hő részaránya a győri távhőrendszerre kiadott hőben már 47,1% volt. A geotermikus erőművet, valamint az ahhoz kapcsolódó rendszert a PannErgy Csoport 2016-ban továbbfejlesztette a termálvíz eddiginél is hatékonyabb módon történő hasznosítása céljából, elősegítve a város környezetbarátabb energiaellátását (Frissített Környezetvédelmi Nyilatkozat 2019 Győr). Győrben a legtöbb távhőellátásban részesülő lakóingatlan a 60-as években épült panelházas lakótelepek lakásaiból kerül ki.

Győrben a **lakosság részére szolgáltatott melegvíz mennyisége** csökkent. A vizsgált ciklus első évében a felhasznált mennyiség közel 765 000 m³, az utolsó évben pedig már csak 674 000 m³ volt. Ez 2011 és 2020 között mintegy -11,8%-os csökkenést jelent. A **távfűtésbe bekapcsolt lakások száma** ugyanakkor növekedett, mégpedig +4,7%-kal: 2011-ben még 24 171 db, 2020-ban már 25 363 db fogyasztó volt részese a szolgáltatásnak. A távfűtésbe bekapcsolt lakások növekvő száma és ezzel párhuzamosan a kiadott hőmennyiség csökkenése egyértelműen jelzi a lakások energiahatékonyságának növekedését.

90. ábra A távfűtésbe és a melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A távhőszolgáltatás egyik nagy előnye, hogy jelentős mértékben hozzájárul a megyeszékhely levegőszennyezettségi-mutatóinak csökkentéséhez. Ezt alátámasztandó, az Önkormányzat korábban kijelölte a város azon területeit, ahol a környezetvédelmi szempontok alapján kedvezőtlenebb fűtési mód nem alkalmazható. Ugyanakkor fontos azt is megjegyezni, hogy a földfelszín felett vezetett primer távhőrendszer városképromboló hatású, így az hozzájárul a vizuális környezetterheléshez. Korábban ezek az érintett területek csekély beépültségűek voltak, s most, hogy a város tekintélyes fejlődésen megy keresztül, a vezetékek látványa sokak számára vált nemkívánatossá.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Győr-Moson-Sopron megye energiaellátottsága országos viszonylatban is kiválóan mondható. Az elmúlt években komoly előre lépések történtek annak érdekében, hogy a megye energiaellátását minél nagyobb hányadban megújuló energiaforrásokból biztosítsák, de ennek ellenére a hagyományos energiaforráson alapuló energiatermelés mind a mai napig jelentős hányadot képvisel. A **megújuló energiaforrások alkalmazhatóságának tekintetében a megye adottságai** rendkívül ideálisak, s az alternatív energiaforrások egyes típusai közül szinte kivétel nélkül mindegyik jó lehetőségekkel bír. Ugyanakkor azok potenciálja mind a megyén belül, mind pedig országos viszonylatban eltérő súllyal jelenik meg. Győr-Moson-Sopron megye adottságait tekintve a nap- és szélenergia, továbbá a biomassza területén bír az átlagosnál kedvezőbb adottságokkal, ugyanakkor fontos még megemlíteni, hogy a megye jelentős geotermikus potenciállal is rendelkezik, így jelentős fejlesztési pont lehet ezen

alternatív energiaforrás szélesebb körű hasznosítása is. A következő pontokban a megyei potenciálokat ismertetjük kiemelve a győri alkalmazási lehetőségeket.

Napenergia

A **napfénytartam** fogalma alatt azt az időtartamot értjük, ameddig a felszínt közvetlen sugárzás éri. Győr-Moson-Sopron Megye domborzati adottságait figyelembe véve ugyan eltérőek az évi átlagos napfénytartam értékei, ám összességében évi kb. 1 800- 2 000 óra napfénytartamról beszélhetünk. Ez országos viszonylatban közepesnek mondható, ennek ellenére alkalmassá teszi a szoláris energia hasznosítására és a fotovoltaikus rendszerek alkalmazásának minél szélesebb körű elterjesztésére.

Az elmúlt években a **napenergián alapuló villamosenergia termelés** jelentős bővülésen ment keresztül, mely természetesen Győrt sem kerülte el. A lakossági szinten alkalmazott háztartási méretű kiserőművek száma és beépített teljesítménye jelentősen emelkedett, de mindezek mellett Győr esetében kiemelendő az Önkormányzati tulajdonban álló épületeken és egyéb középületeken kiépítésre került rendszerek, a Széchenyi István Egyetem épületenergetikai felújítása során telepített kapacitás, továbbá az Audi Hungaria Zrt. Logisztikai csarnokain felépült naperőmű, amely $12 \text{ MW}_{\text{peak}}$ teljesítményével Európa legnagyobb tetőre telepített naperőműve. Győr Megyei Jogú Város önkormányzata TOP forrásból 2018-ban saját tulajdonú napelemparkot hozott létre. Az 1886 db napelemből álló, 518,65 kW kapacitású rendszer a helyi környezeti adottságok figyelembevételével megközelítőleg 613 ezer kWh elektromos áram előállítását teszi lehetővé évente, ezzel is hozzájárulva a megújuló részarány növekedéséhez a villamos energiafelhasználásban. 2021 és 2022 között várható a napelempark II. megvalósítása is.

Széleenergia

Noha a széleenergia, mint alternatív energiaforrás hasznosítása a világban egyre dinamikusabban fejlődő ágazatnak mondható, Magyarország földrajzi elhelyezkedésének medence jellegéből adódóan a széleenergia terén az Uniónál szerényebb potenciálokkal rendelkezik. Ugyanakkor ez nem azt jelenti, hogy ne lenne ennek ellenére kihasználható szélpotenciál, de a gazdasági szempontok figyelembevételével meghatározható helyek száma kevés. Győr-Moson-Sopron megye észak-nyugati fele az ország egyik legszeleesebb területének mondható, ebből kifolyólag országos viszonylatban az átlagnál kedvezőbb **széleenergia-potenciállal** bír, hiszen a 100 m magasságban lévő szélesebesség évi átlagos értéke 6-7 m/s között változik. Az éves fajlagos széleenergia mennyisége közel $300\text{-}350 \text{ W/m}^2$. Általánosságban elmondható, hogy a szélerőműtelepek telepítése olyan területre ideális, ahol az éves szélesebesség átlag legalább 5,5 m/s és a gazdaságos üzemórák száma várhatóan pedig minimum 2100 óra/év. A szélerőművek terjedését általában nem műszaki okok, hanem védelmi szempontok és kapacitáskvóták korlátozzák.

A megyében a szélenergia alapú villamosenergia-termelés 2002-től van jelen. Aktuálisan a megye területén továbbra is tíz **szélerőműpark** működik (pl. Bőnyi Szélerőműpark 25 MW beépített teljesítménnyel, Hungarowind Sopronkövesd-Nagylózs Szélerőműpark 23 MW beépített teljesítménnyel), ezeken belül összesen 88 db, összesen 135,4 MW beépített teljesítményű szélerőmű található, ami az országos kapacitás 41,7 %-át adja; mindez jelzi a megye kiemelt szerepét a hazai szélenergia-kapacitások terén (Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiója-Helyzetfeltárás, 2021). Mindent összevetve a megyében komoly lehetőségek vannak még a szélenergia kihasználása terén, ám ennek kihasználása a hatályos – az új szélerőművek telepítését ellehetetlenítő – **jogszabályok** értelmében még várat magára.

Vízenergia

A megújuló energiafelhasználást tekintve a legnagyobb potenciállal a vízenergia rendelkezik a megye vonatkozásában. Ugyanakkor a Duna megyei szakaszán 1980-ban elkezdődött vízlépcsőrendszer kiépítése okán csak a szlovák oldalon valósult meg a tervezett erőmű. A **Duna vízenergiája** az ország és a térség egyik legnagyobb erőforrása, hiszen a Bósi Erőmű évente 2 800 GWh villamos energiát termel. A megye területét érintően a Dunakiliti Duzzasztóműbe beépíthető 4,8 MW maximális teljesítményű kiserőmű tervezése folyik jelenleg (Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, 2016). A Lajtára épült hegyeshalmi Mária Ligeti Vízierőmű, mely a Lajta főmeder 14+650 fkm szelvényben található és a Kis-Rába vizére épült Kapuvári és Mihályi Vízierőmű szintén megújuló energiaforrást hasznosít (Győr-Moson-Sopron Megye Klímastratégiája 2018).

Biomassza

Napjainkban egyre inkább előtérbe kerül a biomassza szélesebb körű energetikai hasznosítása. Magyarország teljes biomassza készlete 350-360 millió tonnára becsülhető. A **biogáztermelés** fő alapanyagai 2019-ben a mezőgazdasági termékek voltak 56,1 százalékkal, 632,3 ezer tonnával, amelynek 86,9 százalékát az állati trágyák jelentették (Demeter, 2020).

A biomassza primer hasznosítására a megye erdőterületeinek, erdőgazdaságainak és faipari feldolgozóüzemeinek hulladékai (ha nem jár az elnyelőkapacitás csökkenésével), valamint a célnövénytermesztés (ha nem jár más módon hasznosítható terület elfoglalásával) egyes termékei és hulladékai a legalkalmasabbak. Győr-Moson-Sopron megyében az egyes **erdőgazdaságok** (beleértve a fenntartható erdőgazdálkodást is) hosszú időtávtatban és konstans mennyiségben képesek biztosítani a szükséges biomassza mennyiséget, emellett a **mezőgazdaságból** is nyerhető égetésre alkalmas alapanyag. Mindent összevetve a megye kiemelkedő potenciállal rendelkezik a biomassza terén.

Megyénk területén több helyen működik **szennyvízre** épült biogáz üzem. Ugyancsak Győrben és Sopronban működik depóniagázra épült biogáz-erőmű, és több helyen a távhő-szolgáltatás primer

energiaigényét részben a fa- és fahulladék biztosítja. A megyében négy helyen mezőgazdasági biogáz kiserőmű működik (Kisari, 2017). Azonban ezek egyike sem Győr Megyei Jogú Városban helyezkedik el.

Geotermikus energia

A geotermikus energia - mint alternatív energiaforrás – sokáig kevésbé, de napjainkban már egyre nagyobb mértékben alkalmazott energiaforrások közé tartozik Magyarországon, annak ellenére, hogy adottságai mind európai, mind pedig nemzetközi viszonylatban is kiemelkedőek. Győr-Moson-Sopron megye is **kiváló geotermikus adottságokkal** rendelkezik, a területén elhelyezkedő kőzetrétegekben a nem megújuló hévízkészlet van nagyobb arányban. Ezek a hévíz rétegek túlnyomórészt statikus jellegűek, pótlásukra nincs lehetőség. A Kisalföld területének túlnyomó többségében legalább 50-80°C-os, de adott körülmények között még akár annál magasabb hőmérsékletű hévíz kinyerésére is van lehetőség. Ennek egyik példája a bőnyi geotermikus erőmű, ahol 105°C-os hévíz lép ki az erőmű kútjaiból.

A Bőnyi Hőközpont a PannErgy 10,2 milliárd forint összköltségű Győri Geotermikus Projektje keretében valósult meg. A PannErgy Csoportnak a Győr-Szol Zrt. távhőszolgáltatóval kötött hosszú távú hőszállítási szerződése révén, a győri távhőszolgáltatásban 24 266 lakás és 1046 egyéb díjfizető fűtési rendszerébe jut el a geotermikus energia, továbbá az AUDI gyáregység hőszükségletének több, mint 70%-át fedezheti a Bőnyi Hőközpont által szolgáltatott energia. Az elkészült Győri Geotermikus Rendszerrel átadható éves hőmennyiség 1100 -1200 terajoule.

Az üzembehelyezett győri rendszer, amennyiben teljes kapacitásával üzemel, éves szinten hozzávetőleg akár 67 000 tonnával is csökkentheti a levegőbe kerülő üvegházhatású gázok – elsősorban szén-dioxid és nitrogénoxidok – mennyiségét, továbbá a geotermikus energia csökkenti a földgáz-felhasználást – évente maximális kapacitás mellett legalább 35 millió köbméterrel (Győr-Moson-Sopron Megye Klímastratégiája 2018).

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

A 2011-2020-as vizsgálati időszakban Győr Megyei Jogú Város kiemelt figyelmet fordított a városi **közintézmények épületenergetikai fejlesztéseire és korszerűsítéseire**. Ezek a munkálatok nem csak a Polgármesteri Hivatal épületeit érintették, hanem a közigazgatási területen belül található városi bölcsődék, óvodák, általános-és középiskolai oktatási intézményeket, szociális ellátórendszerek épületeit, beleértve a nappali ellátást biztosító vagy bentlakásos otthonokat is. Emellett kiemelt figyelmet fordítottak az egészségügyi ellátórendszer épületeire, továbbá a közművelődést és a kulturális rendezvényeket biztosító intézmények épületegyütteseire is.

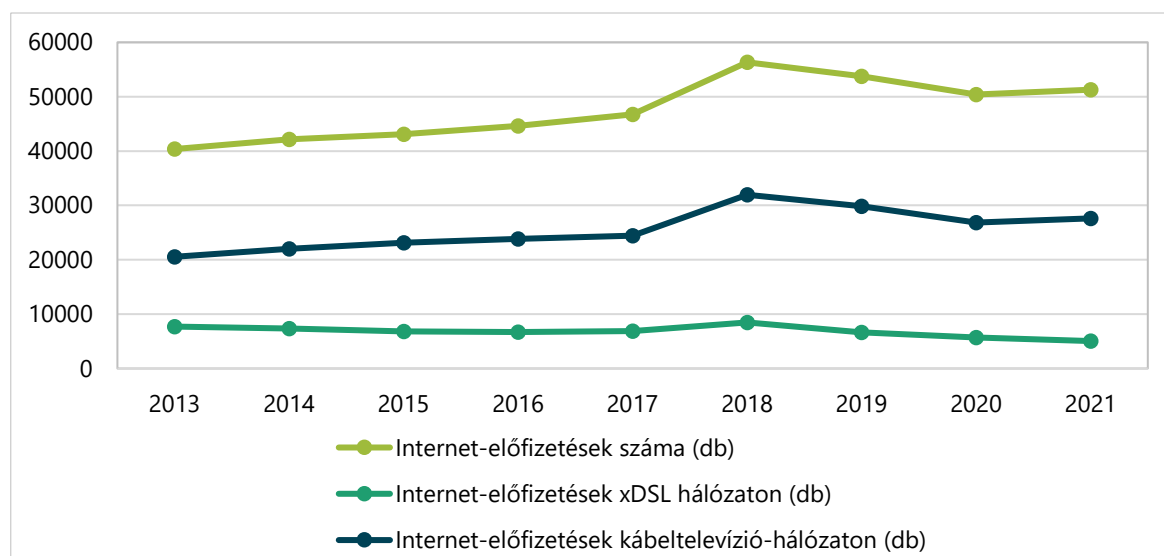
Mindamellett a városvezetés odafigyel az **energiatudatosság növelésére** is, melynek egyik bizonyítéka a 2021-ben elfogadott Klímastratégia, valamint a tervezett SECAP (Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv), melyek legfontosabb célkitűzése úgy biztosítani Győr és térsége számára az energiaigények kielégítését, valamint a lakosság körében történő energiatudatosság növelését, hogy az nem járul hozzá jelentős mértékben az üvegházhatású gázemisszió mértékének növekedéséhez, sőt lehetőségeket nyit annak csökkentésére is.

Elektronikus hírközlés

Győr Megyei Jogú Város lefedettsége az elektronikus hírközlés terén továbbra is teljeskörűnek tekinthető. A digitalizáció mértékének növekedésével, valamint a piaci verseny és előfizetési árak csökkenésének eredményeképpen a vezetékes telefonhasználat mértéke tovább csökkent. A legjelentősebb **vezetékes telefonszolgáltató** Győrben továbbra is a Magyar Telekom Nyrt., ugyanakkor fontos még megemlíteni, hogy számos kisebb szolgáltató is jelen van a városban, amelyek internetszolgáltatás mellett kiegészítő szolgáltatásként is végeznek ilyen ellátást (Vidanet Zrt., DIGI Kft.). Ez ugyanakkor nem csak a lakosság szempontjából jelentős tényező, hiszen ezek a szolgáltató cégek jelen vannak az üzleti szektorban is.

A **kábeltelevíziós hálózatba** bekapcsolt lakások számán kívül, az előző Megalapozó vizsgálati tanulmány számos indikátor-eleme olyan paraméter, melynek kapcsán az utóbbi 5 évben a Központi Statisztikai Hivatal már nem gyűjtött és szolgáltatott adatokat, így azok részidőszakra vonatkozó közlésétől eltekintünk. Ennek következtében pár új indikátoron keresztül történik meg a győri elektronikus távközlési rendszerek aktuális helyzetének elemzése. Győr korábbi legnagyobb kábeltelevíziós szolgáltatói továbbra is jelen vannak a térségben: elsősorban a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft., a Vidanet Zrt., valamint a Magyar Telekom televíziós szolgáltatásai emelhetők ki. A helyhez kötött televíziószolgáltatás előfizetéseinek száma 2019-hez képest 1,9%-kal csökkent, 2020-ra 51 756 darabra.

A város teljes területén biztosított a **szélessávú ADSL internet és kábelnet** elérhetőség, mely mellett továbbra is rendelkezésre áll a **nagysebességű mobilinternet** elérhetőség is. Az elkövetkező időszak egyik jelentős fejlesztési iránya várhatóan az 5G-s szolgáltatás meghonosításán túlmenően (jelenleg a város egyes területein már rendelkezésre áll) annak minél szélesebb körben történő elterjesztése lesz. A digitalizáció, a város lakosságának életében betöltött szerepe szerint jelentős előrehaladást mutat. Az Önkormányzat számos e-ügyintézési lehetőséget teremtett meg, melyet az egyes közszolgáltatók gyakorlata is támogat. Fontos kihangsúlyozni, hogy az elektronikus ügyintézés szerepe a COVID-19 pandémia által előállt állapot következtében rendkívül meghatározó volt, és lesz is az előttünk álló évtizedekben.

91. ábra Az internet-előfizetések számának alakulása (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

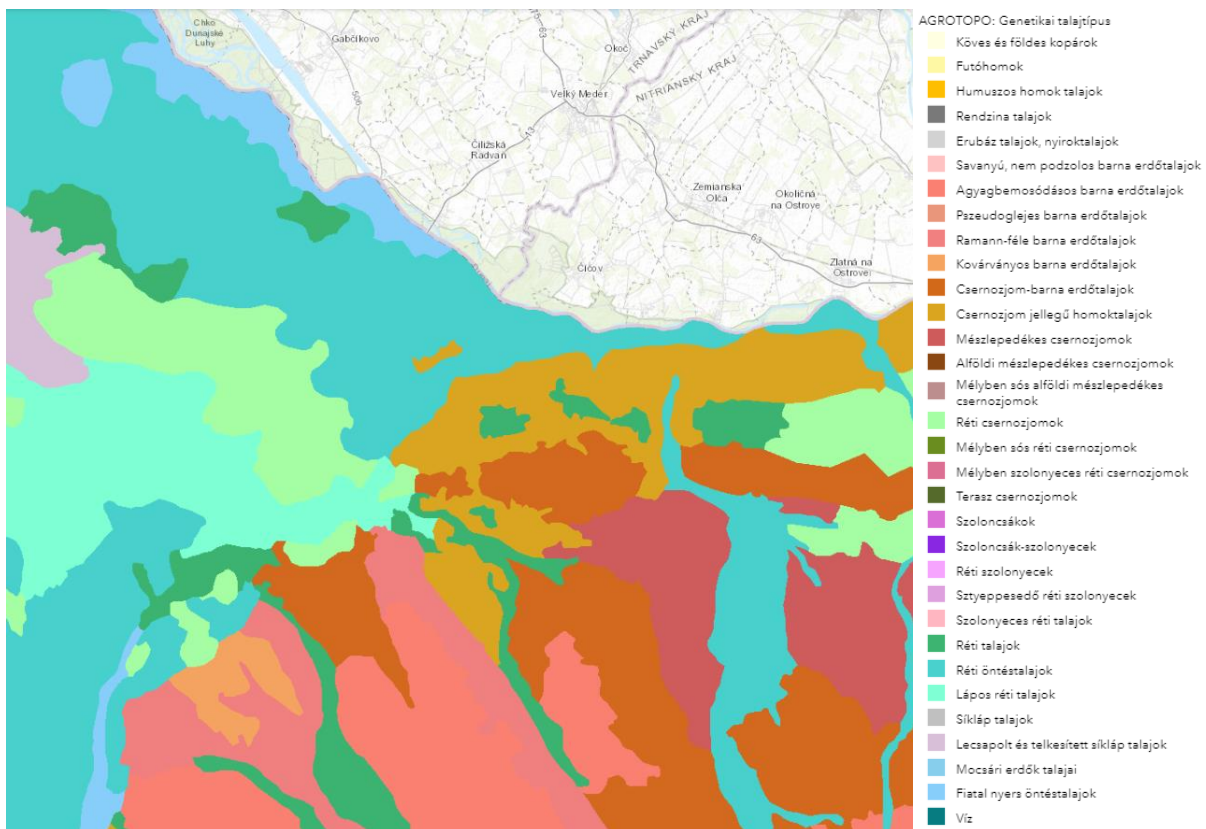
2021-ben az **internetes előfizetések száma** növekedett. Ennek jelentős lökést adott a COVID-19 pandémia okozta otthoni munkavégzés és internetes oktatás is. A győri internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbra lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 10 933 db előfizetéssel növekedett, 40 373 db-ról 51 306-ra. A COVID-19 pandémia nem járult hozzá a városi előfizetések számának drasztikus szintű növekedéséhez, sőt 2019-ről 2021-re valamelyest csökkent az előfizetések száma. Az xDSL hálózaton keresztül történő internet-előfizetések száma ugyanakkor drasztikusan lecsökkent 2021-re. Az ezúton történő győri internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbi lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 2682 előfizetéssel csökkent. Míg ez a szám 2013-ban még 7732 db-ra volt tehető, a 2021-es érték 5050 db volt. A kábeltelevízió-hálózaton keresztül történő internet-előfizetések száma növekedett 2021-re. Az ilyen technológiával megvalósuló internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbi lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 7073 db előfizetéssel növekedett, 20 551-ről 27 624-re. A COVID-19 pandémia a korábbiakkal összhangban, e kategóriában sem járult hozzá a városi előfizetések számának drasztikus szintű növekedéséhez, sőt az évek közötti változás mértéke a legnagyobb csökkenési érték a vizsgált időszorban (több mint 10%-os változás)

2.1.13 KÖRNYEZETVÉDELLEM ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

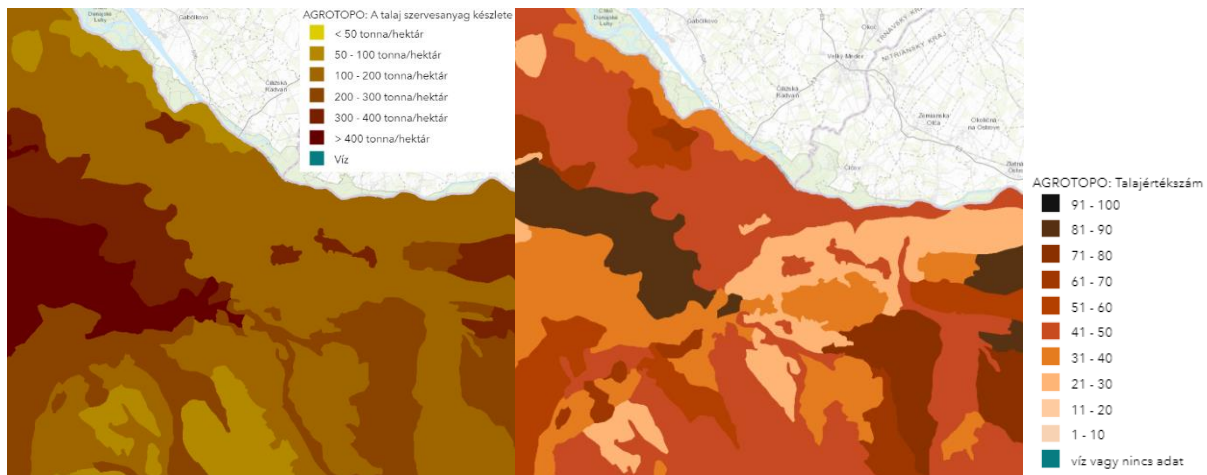
Győr Megyei Jogú Város környezetvédelmi helyzetértékelésének alapját a 2014-ben készült Megalapozó vizsgálat adja, mely az akkori (2014 – 2020) Településfejlesztési Konceptióhoz és Integrált Településfejlesztési Stratégiához készült. Az a helyzetértékelés ugyanakkor az 1995. évi LIII., a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény értelmében 2001-ben elkészített és elfogadott, azóta többször felülvizsgált (legutóbb 2012-ben) Települési Környezetvédelmi Program alapján készült. Jelen dokumentum emellett a város 2020-ban elkészült Klímastratégiájára alapoz.

Talaj

Győr közelében érintkeznek a Győri-medence kistájai (Szigetköz és Csornai-sík) a Komárom-Esztergomi-síksággal (Győr-Tatai-teraszvidék, Igmánd-Kisbéri-medence), a Marcal-medencével (Pápa-Devecseri-sík) és a Bakonyvidékkel (Pannonhalmi-dombság). Éppen ezért a város közigazgatási területén lévő talaj változatos (öntéstalajok, csernozjom, barna erdőtalaj).

92. ábra Győr környékére jellemző genetikai talajtípusok, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO (<https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>)

93. ábra A Győr környéki talajok szervesanyagkészlete és talajértékszám, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO
(<https://www.elkh-taki.hu/hu/keptar/agrotopo>)

E talajok egy részének – különösen a várostól nyugatra eső területeken - kifejezetten magas a szervesanyagtartalma, így Győr környékén számos **magas termőképességű** területet találunk. Ez, valamint a földek kiváló elérhetősége okán kimagasló a győri mezőgazdasági területek aranykorona-értéke.

A talajra vonatkozóan állandó és folyamatos **monitoringot** a Talajvédelmi Információs és Monitoring (TIM) rendszer pontjai jelentenek. Győr közigazgatási területére két ilyen pont esik: az egyik az M1-es autópálya mellett (a Metro üzlettel szembeni dombon), a másik Győrújfalú irányában a vízmű kutak mellett található (S4708, S5508). A vizsgálati eredmények 2010-ig érhetőek el. A validált adatok alapján a vizsgált pontokon a talaj enyhén lúgos kémhatású, a toxikus elemek jelenléte nem jelentős, és a vizsgált időszakban nem növekedett a talajban. Azonban a város egészére vonatkozóan ez a két pont önmagában nem sok információt ad, jelentősége inkább regionális vagy országos megfigyelésben van (TKP, 2012).

Ami a **talajok terhelését, szennyezését** illeti, az több forrásból is történhet. Egyrészt a levegőből történő kiülepedéssel; jelentős szennyező a közlekedés, a füstgázok (pl. vegyes tüzelésű fűtés esetén) és az ipari kibocsátás. Mezőgazdasági területen tápanyag és vegyszer túladagolással lehet számolni, melynek nagyságáról és minőségéről azonban csak a bekövetkezett természetkárosodás alapján tudunk információt kapni. Talajba, talajvízbe került szennyeződés (pl. illegális hulladéklerakással vagy ipari területen a vegyszerek, gyártási anyagok, hulladékok tárolása, felhasználása közben előforduló balesetek, esetleges kezelési problémák esetén) is jelen lehet. Győr közigazgatási területén belül több háborús lövedék maradt a talajban, ezen területek kármentesítése eseti, a felszínre kerülő háborús anyagok eltávolítása megtörtént, megtörténik.

A talajok szennyezettsége mellett jellemző tényező a városi, urbánus környezetben a **termőtalaj veszteség**. Ennek egyik fő oka a beépítés, a művi környezet terjeszkedése: e téren mérsékelt növekedés

volt megfigyelhető az elmúlt évtizedekben. Ez egyrészt a népességnövekedésnek és az új lakóterületek építésének, másrészt a gazdasági és kereskedelmi-logisztikai területek rohamos növekedésének, harmadrészt pedig a fentieket kiszolgáló (közlekedési) infrastruktúra-fejlesztéseknek köszönhető. További talajvesztést okozhat – elsősorban a szántóterületeken – talajerózió is; ennek mértéke viszont csak a várostól délre-délkeletre eső dombsági területeken (Sokoró) jelentős.

Felszíni és felszín alatti vizek

Magyarország a felszíni vizeket illetően jellegzetesen tranzitország, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mennyisége és minősége döntő mértékben a szomszédos országokban végzett beavatkozásokon múlik. A magyarországi folyók vízkészlete csaknem teljes egészében (96%-ban) külföldről származik. Ez az arány különösen igaz a Kisalföld területére és azon belül Győrre.

A város közigazgatási területén található felszíni folyóvizek jelentős része (Rába, Rábca, Mosoni-Duna) Ausztriából érkezik. A Marcal a Bakonyban ered, Győrnél már a Rába régi medrében halad és abba torkollik, míg az Iparcsatorna a Mosoni-Dunából ágazik ki a Rába Ipartelep felé. A folyóvizek miatt Győr és térsége különösen **árvíz- és belvízveszélyes területnek** számít, ugyanakkor az aszályok általi veszélyeztetettsége elhanyagolható mértékű.

Vízminőségüket (ökológiai állapotukat) biológiai, fizikai-kémiai, kémiai, egyéb specifikus szennyezőanyagok és hidromorfológiai tényezők határozzák meg, melyeket az Európai Unió Vízközvetítő Keretirányelv (2000/60/EK) alapján vizsgálnak. A Vízyűjtő Gazdálkodási Tervek (VGT), alegységtervei tartalmazzák mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek jó ökológiai-, illetve jó mennyiségi és minőségi állapotának elérése érdekében lévő célkitűzéseket és az ehhez kapcsolódó intézkedési terveket. Győrt az 1-1 Szigetköz alegység, 1-2 Rábca és Fertő alegység, 1-3 Rába alegység, valamint az 1-4 Marcal alegység érintik. A vízyűjtő-gazdálkodási tervvel ellentétes szabályozás nem alkotható. A Keretirányelv által meghatározott Vízyűjtő Gazdálkodás Tervezés 3. tervezési szakaszába léptünk, melyhez kapcsolódóan az információk az egész országra, részvízyűjtőkre, valamint vízgazdálkodási alegységekre bontva teljeskörűen megtalálhatók a www.vizeink.hu honlapon.

Összességében a Vízközvetítő Keretirányelv értékelésénél a várost érintő vízfolyások közül 2010-ben a Mosoni-Duna, a Rába és a Rábca is mérsékelt ökológiai állapotú minősítést kapott. A Mosoni-Duna esetében nem megfelelés két esetben volt kimutatható: réz és PAH szennyezés az alsó szakaszon. A réz esetében fő szennyező a szennyvíztisztító lehetett, míg a PAH szennyezés diffúz forrásokból kerülhetett a víztestbe. A vízfolyások állapotának értékelését 2015-ben felülvizsgálták, melynek eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza:

25. Táblázat Győr területén lévő vízfolyások állapotértékelése, 2015, Forrás: Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve

Víztest neve	Biológiai elemek szerinti minősítés	Fizikai-kémiai elemek szerinti minősítés	Specifikus szennyezők szerinti minősítés	Hidro-morfológiai elemek szerinti minősítés	Ökológiai minősítés	Kémiai állapot szerinti minősítés
Mosoni-Duna (alsó)	mérsékelt	jó	jó	mérsékelt	mérsékelt	jó
Rába (torkolat)	jó	jó	jó	mérsékelt	jó	jó
Rábca	gyenge	jó	jó	gyenge	gyenge	jó

A Győrben található **tavak** mesterséges kialakításúak: föld, agyag és kavicsnyerő bányatavak, csapadékvíz tározók, szabadidős, horgásztavak, illetve holtágak. Környezeti értékük elsősorban a helyi mikroklíma jobbá tételében van.

A **felszín alatti vizek** Magyarország stratégiai jelentőségű készletét adják, hiszen az ország vízellátása 95%-ban a felszín alatti készletekre támaszkodik, és ez az arány magasabb, mint a legtöbb európai ország mutatója. Győr **vízellátása** (ivóvíz és ipari víz) partiszűrős és rétegvíz vízkészlet felhasználásával megoldott, így a vízvédelem, a felszíni és a felszín alatti vizek állapota kiemelten kezelendő kérdés – nemcsak környezeti, de gazdasági és turisztikai szempontból is. Győr térségében 2 db üzemelő vízbázis van (Győr-Révfalu és Győr-Kisbajcs-Szőgye). Ezen vízbázisok mindegyike aquarter korú törmelékes üledékrétegek valamelyik szintjéből táplálkozik, 10 – 130 m közötti mélységekből, partiszűrős, illetve rétegvizes kutakból. A geológiai adottságok miatt a rendelkezésre álló felszín alatti vízkészlet igen érzékeny a felszíni szennyeződésekre.

26. Táblázat Győri vízbázisok, Forrás: Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv

Azonosító	Név	Védendő termelés m ³ /nap	Termelő-kútban észlelt víz-minőség	A vízbázis veszélyeztetettsége			A termelő-kút veszélyeztetettsége
				Talaj és talavíz szennyezés (KÁRINFO alapján)	Potenciális szennyezőforrások (diagnosztika alapján)	diffúz szennyezőforrás terület-használat alapján	
70447280	Győr-Révfalu Vízmű	35000	jó	-	közepes	mezőgazdaság	közepes
70440290	Győr-Szőgye Vízmű	35000	jó	-	nem jelentős	mezőgazdaság	közepes

A felszín alatti vízkészletet érő lehetséges szennyeződések a következők:

- ▶ Hulladékok miatti szennyeződések;
- ▶ Mezőgazdasági területekről származó szennyezések (diffúz szennyeződések, növényvédők szerek maradványai jelentenek kockázatot), ebben az esetben az érkező szennyeződések sokszor csak késve észlelhetők, kárelhárításuk költségesebb;
- ▶ Elavult csőhálózat cseréje során keletkező szennyeződések.

További lehetséges veszélyek Győr esetében:

- ▶ A Győri Hulladékégető a szőgyei vízbázis védőidoma peremén helyezkedik el. A veszélyes hulladékok mennyisége az ipari termelés bővülése miatt növekedni fog, ezért feldolgozása, égetése iránti igény jogos, ám egyben állandó kockázati tényező a vízbázis védelmében.
- ▶ A vízbázisok vízminősége jó, azonban a vas- és mangántartalom meghaladja a szabványban előírt határértékeket. Mindkét vízkivételi helyen van vas- és mangántalanító berendezés; a technológia azonban fejlesztésre szorul.
- ▶ Az elavult csőhálózat cseréje pályázati lehetőségek hiányában késik.
- ▶ A szennyvízbevezetések jelentős problémát okoznak: a heves esőzésekkor bevezetett csapadékvízzel kevert tisztítatlan szennyvíz jelenik meg. A Mosoni-Duna győri szakaszán visszatérő probléma, hogy a belváros egyesített rendszerű csatornahálózata elavult, esőzések idején túlterhelt. A városi egyesített rendszerű csatornákból csapadékvízzel hígított csapadékvíz rendszeresen átemelésre kerül a Mosoni-Dunába. Mennyisége éves szinten eléri, esetenként meg is haladja a 150-200 ezer m³-t. Szennyező hatását a Mosoni-Dunán kialakuló kedvezőtlen hidrológiai helyzet (Duna visszaduzzasztó hatása) tovább fokozhatja.
- ▶ A Rába Győr belterületi szakaszán évek óta probléma az egyesített csapadék-szennyvíz hálózat miatt a csapadékvízzel kevert tisztítatlan szennyvízbevezetés. Ennek következtében éves szinten több százezer m³ mennyiségben kerül csapadékvízzel kevert tisztítatlan szennyvíz a Rábába.

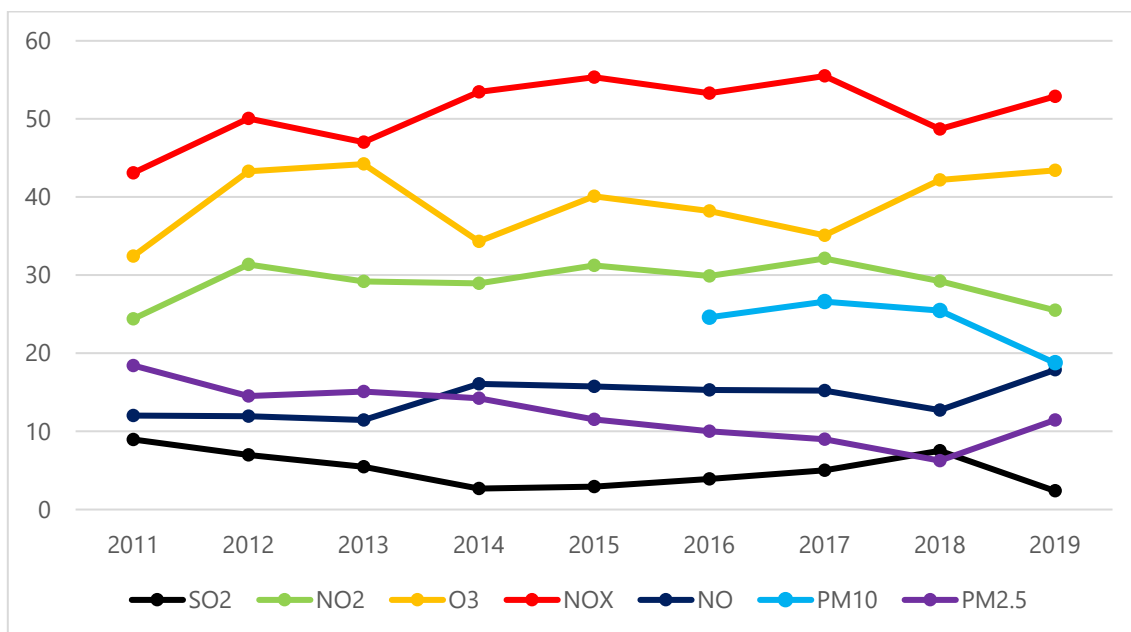
Pozitív a helyzet az ipar esetében. Az ipari üzemek kommunális szennyvizeiket a közcsatornába vezetik, technológiai szennyvizeik – amelynek jelentős része hűtővíz – általában megfelelő tisztítás után jutnak a befogadóba. Szintén pozitív tényként értékelhető, hogy a Győr-Kisbajcs-Szőgyei vízbázisok védőterülete megszabadult egy szennyezőforrástól; egy meglévő hulladéklerakó rekultiválása történt meg. (2020. Magyarország Vízyűjtő-gazdálkodási Tervének Második Felülvizsgálata).

Levegőtisztaság és védelme

A városi levegőterhelés fő okozói **az ipari kibocsátók, a közlekedés és a lakossági fűtés**. Az ipari kibocsátók terhelése bejelentési kötelezettséggel bír. Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) Levegő-tisztaság Védelmi Információs Rendszere (LAIR) részletes adatsorokkal rendelkezik a legnagyobb kibocsátók tekintetében, települési bontásban.

A levegő állapotának figyelése **két automata mérőállomáson** történik Győrben. Az egyik a Szent István úton található, főként a közlekedési eredetű imisszió figyelésére. A másik az Ifjúság körúton található, melyet a lakótelepi környezet figyelésére építettek.

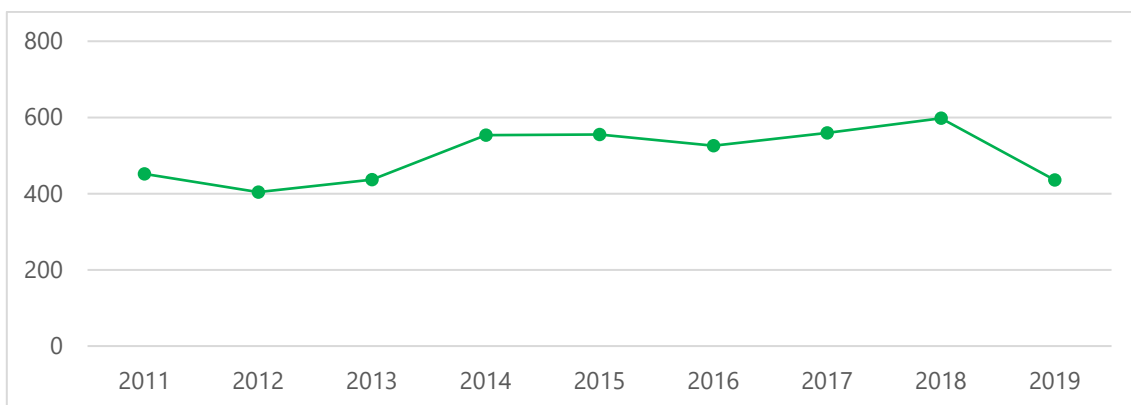
Az alábbi diagramok a 2011 – 2019. közötti **légszennyezettségi értékek** változását mutatják be az egyes – Szent István úti és az Ifjúság körúti – automata mérőállomásokon. Jelentős változás – növekedés – mindössze az O₃, NO és a NO_x esetében volt tapasztalható, ugyanakkor jelentős határérték átlépés nem történt; a riasztási küszöbértéket egyik tényező esetében sem érte el a mért érték. A Szent István úti állomás esetében a PM₁₀ vonatkozásában, míg az Ifjúság körúti állomás esetében a PM_{2,5} kapcsán nem teljes a rendelkezésre álló adatsor.

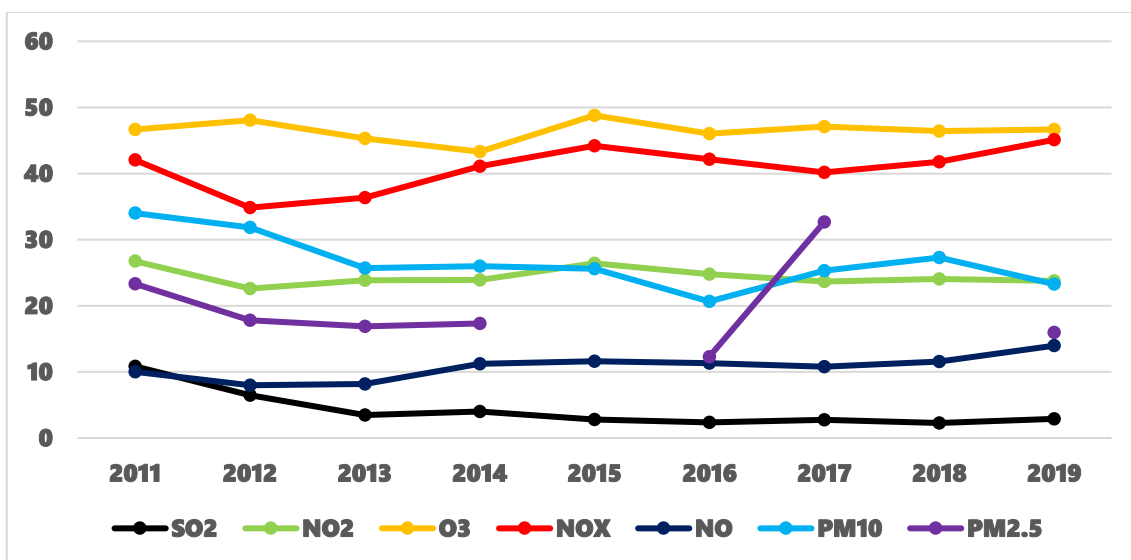
94. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség éves napi átlag értéke (ug/m³), Forrás:

OMSZ

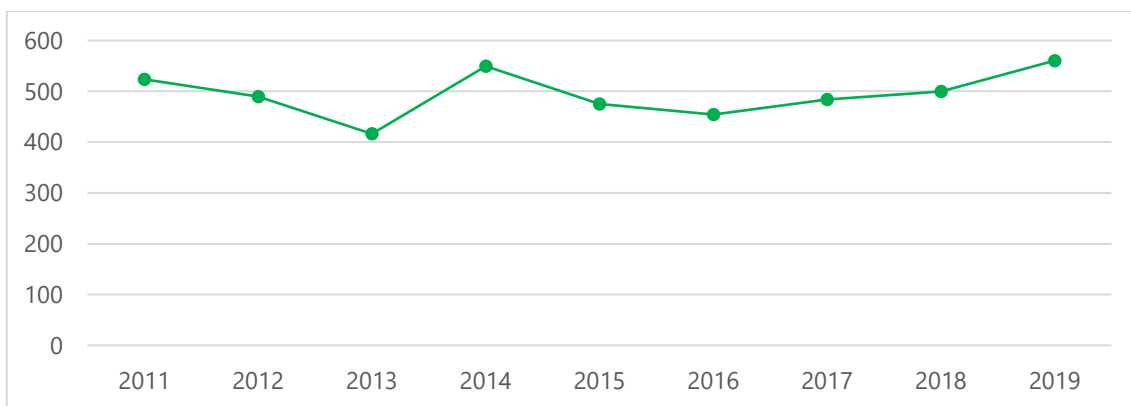
3. ábra: Győr, Szent István úti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm)

95. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ

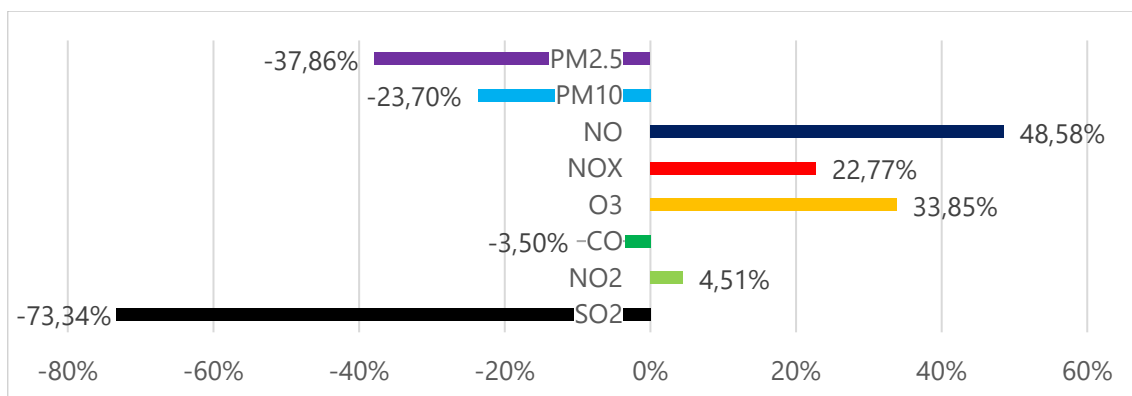

96. ábra Győr, Ifjúság körüti mérőállomás - légszennyezettség évi napi átlag értéke (µg/m³), Forrás: OMSZ

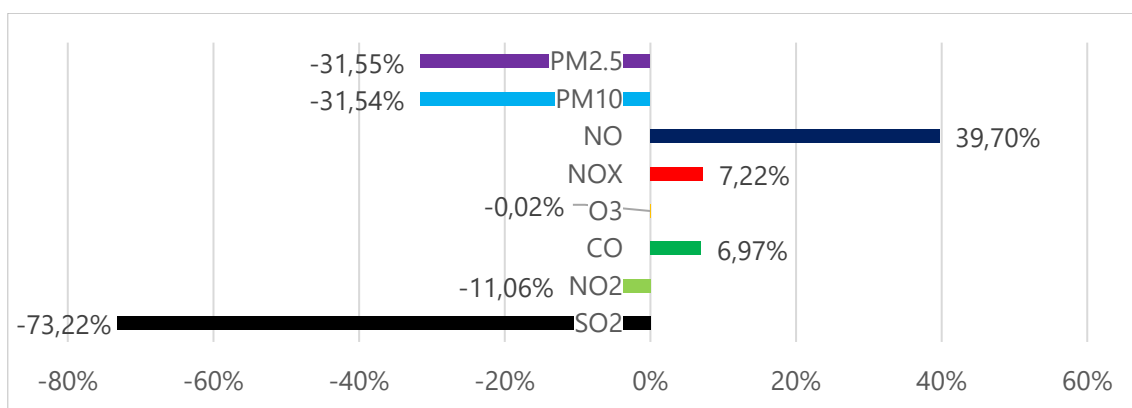

97. ábra Győr, Ifjúság körüti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ

Az alábbi diagramok a légszennyezettségi értékek 2011-2019 közötti változásának mértékét mutatják be, míg a táblázat a légszennyezettség 2019-es összesített értékelését mutatja a két mérőponton.

98. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség változás 2011 – 2019, Forrás: OMSZ

99. ábra Győr, Ifjúság körüti légszennyezettség változása 2011 – 2019, Forrás: OMSZ

27. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index, Győr, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről az automata mérőhálózat adatai alapján

Mérőállomás neve	Légszennyezettségi index								Légszennyezettségi index a legmagasabb indexű komponens alapján
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	PM _{2,5}	Benzol	CO	O ₃	
Győr 1, Szent István	kiváló (1)	*	*	*	*	-	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)
Győr 2, Ifjúság krt.	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	*	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)

*: nincs értékelhető adat; -: nem méri a szennyezőt;

A környezeti levegőben található nehézfémek (arzén, kadmium, nikkel, ólom), benz(a)pirén és egyéb PAH komponensek (benz(a)antracén, benz (b, j, k) fluorantén, indenol(1,2,3-cd) pirén, dibenz (a, h) antracén) vizsgálata a 6/2011 (I.14.) VM rendelet 8. és 11. mellékletének adatminőségi célkitűzéseit figyelembe véve szintén megtörtént: 4x2 hetes időtartamban folytak a 24 órás mintavételek, egyenletesen elosztva a 2019-es év során.

Az értékelés a 6/2011 (I.14.) VM rendelet 12. mellékletében meghatározott módszerek és a 4/2011 (I.14.) VM rendelet 1. mellékletében megadott egészségügyi határértékek, célértékek szerint, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembevételével készült. Ez alapján Győr levegőminősége jónak mondható.

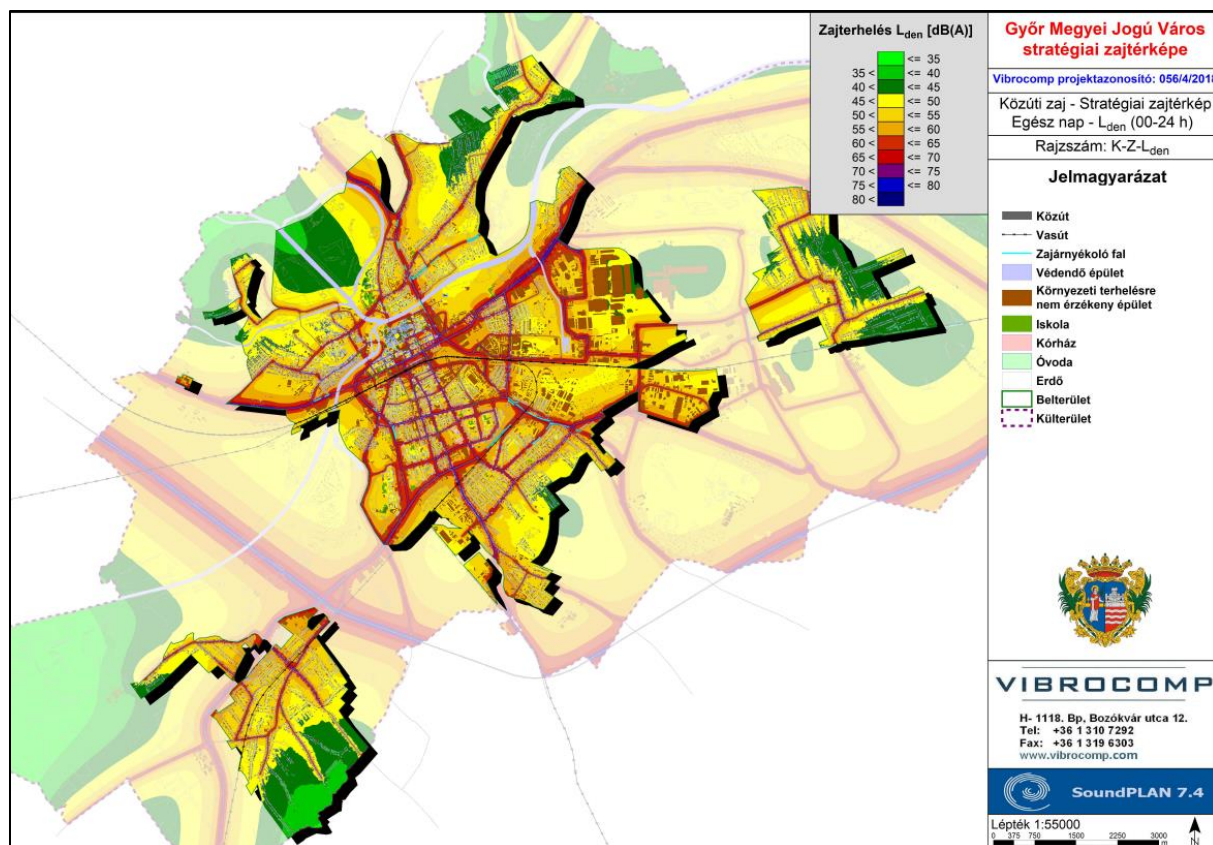
28. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index – szálló por és PAH, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről

Mérőhely	PM ₁₀	PM _{2,5}	As	Cd	Ni	Pb	BaP
Győr, Szigethy Attila út	jó (2)	jó (2)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	jó (1)

Zaj- és rezgésterhelés

A 280/2004. Kormányrendelet alapján a 100 000 főnél magasabb lakosságszámú városok közigazgatási területére **stratégiai zajtérképet**, valamint intézkedési tervet kell készíteni. Győr városa a „Győr stratégiai zajtérképének és zajcsökkentési intézkedési tervének elkészítése” elnevezésű projekt keretében 66,4 millió Ft-os összköltséggel 2012-ben elkészítette ezt a dokumentumot. Megújítására 2017-ben került sor (Hermann Otto Intézet Kft.). Ennek szöveges munkarésze, az intézkedési terv, valamint az interaktív stratégiai zajtérkép teljes egészében elérhető a város honlapján (<https://gyor.hu/gyor/innovacio/kornyezetvedelem/strategiai-zajterkep/>).

A **közúti zajterhelés** vizsgálata során a zajtérkép alapján megállapítható, hogy a város számos pontján magas zajterhelés tapasztalható. A részletes területi bontás megtalálható a Győr Megyei Jogú Város stratégiai zajtérképének szöveges munkarészeiben. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság 65 000 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság 47 700 fő.

100. ábra Győr Megyei Jogú Város Stratégiai Zajtérképe közutakra (L_{den}), Forrás: www.zajterkepek.hu

Győrben összesen négy fő vasúti vonal – az 1-es, a 8-as, a 10-es ill. a 11-es számú vasúti vonal található a város különböző pontjain. A **városi zajterhelés** kialakulásában a legfőbb szerepet a várost átszelő 1-es sz. vasúti fővonal játssza. A jelenlegi állapotban a vasútvonalak környezetében a nappali zajterhelési szint jellemzően kisebb, mint 65 dB, 65-70 dB közötti zajterheléssel 800 lakóépület, 70 dB feletti zajterheléssel 200 lakóépület érintett. Az éjszakai zajterhelés jellemzően kisebb, mint 60 dB, 60-65 dB között 600 lakóépületnél, 65 dB feletti zajterhelés 200 lakóépületnél van. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 8300 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 5500 fő.

29. Táblázat Győr város közigazgatási területén belüli vasútvonalak, Forrás: Győr Megyei Jogú Város 2017-es stratégiai zajtérkép megújítása

Vonal száma	Leírás
1	Budapest-Keleti - Hegyeshalom
8	Győr - Sopron
8GR	Győr – Győr pvh. VI+15 szelvény
10	Győr - Celldömölk
10K	Győrszentiván elágazás – Győrszabadhely elágazás
11	Győr - Veszprém

Győr városában az ipari zajterhelés tekintetében vizsgálandó IPPC-üzemek száma összesen 16 db, amelyek a város bel- és külterületén találhatóak az alábbiak szerint.

30. Táblázat Zajterhelés tekintetében fontos üzemek, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe

Üzemnév	Cím	Elhelyezkedés
Audi Hungaria Zrt.	Győr, Audi Hungária út 1.	belterület
BIOKOMPLEX Környezetvédelmi Kft.	Győr, 0614/8, 0614/1 és 0614/2 hrsz.	külterület
Busch-Hungária Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület
FP PLUS Brojler Kft.	Győr-Győrszentiván, 01050/10, 01050/14, 01050/4 és 01050/5 hrsz.	külterület
GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Győr, 01290/3, 01290/4, 01262/1, 01262/2, 01262/3, 01262/4, 01262/5, 01262/6, 01262/7 és 01262/8 hrsz.	külterület
Győri Hulladékégető Kft.	Győr, 0610/2 hrsz.	külterület
GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.	Győr, Rozgonyi u. 44.	belterület
Győri Szeszgyár és Finomító Zrt.	Győr, Budai u. 7.	belterület
HENKEL Kémiai és Elektrokémiai Felületkezelő Kft.	Győr, Tibormajori út 18.	külterület
Hercsi-Agro Kft.	Győr-Győrszentiván, 01116/5 hrsz.	külterület
KENVÉD Győri Kenéstechnikai és Felületvédelmi Szolgáltató Kft.	Győr, Reptéri út 3.	belterület
LENDINVEST Fémkereskedelmi Kft.	Győr, Külső Fehérvári út 7.	külterület
NEMAK Győr Alumíniumöntöde Kft.	Győr, Ipari park, Nyírfa sor 5387/112 hrsz.	belterület
Rába Energiaszolgáltató Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület
Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület
Veolia Water Solutions & Technologies Magyarország Vállalkozási és Szolgáltató Zrt.	Győr, Martin u. 1.	belterület

A jelenlegi állapotban az ipari üzemek környezetében a nappali zajterhelési szint 55 dB alatti, kivéve 2 lakóépületnél, melyeknél 60-65 dB között van, az éjszakai zajterhelés 50 dB alatti, kivéve 2 lakóépület esetében, melyeknél 50-60 dB között van a zajszint. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 100 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma <100 fő.

31. Táblázat Állandó ipari zajterhelés mértéke, helye és időszaka, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe

Zajterhelés értéke (dB)	Adott zajterhelés helye	Zajterhelés időszaka
>75	Ilyen mértékű zajterhelés nem található a védendő épületek közelében sem éjjel, sem nappal.	
75-70		
70-65		
65-60	Budai út mellett (Szeszgyár utca és a Márai S. utca között található két darab védendő épületnél)	nappali
60-55	Ilyen mértékű zajterhelés nem található a védendő épületek közelében sem éjjel, sem nappal.	
55-50	Budai út mellett (Szeszgyár utca Budai út sarkán található egy darab védendő épületnél)	éjjel és nappal
	Hűtőház utcában található egy darab védendő épületnél.	éjjel és nappal

A zajtérkép megújításához kapcsolódóan **intézkedési terv** (Győr Megyei Jogú Város Zajvédelmi Intézkedési Terv 2017-2022: <https://gyor.hu/easy-docs/5dca9480ac0b3>) is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében. A főbb intézkedési pontok a következők: hálózatfejlesztés, a közösségi közlekedés fejlesztése, a közlekedés és parkolás szervezése, a kopóréteg cseréje, valamint zajárnyékoló falak (a vasúti közlekedés zajának mérséklésére is) építése.

Második ütemben javasolt fejlesztések:

- ▶ Teherforgalmi korlátozás bevezetése, sebesség korlátozás bevezetése. Forgalomlassító elemek telepítése a gépjárművek sebességének csökkentésére.
- ▶ Haránt kapcsolatok kiépítése az egyes települések, kistérségi központok között. Új összekötő és elkerülő utak megtervezése és kiépítése.
- ▶ A vasúti közlekedés nagyobb arányú igénybevételének elősegítése a P+R parkolók bővítésével és az intermodális központok építésével, egyúttal az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése.
- ▶ A belső zónában városrehabilitáció megvalósítása és a közlekedési problémák kezelése (tömegközlekedés, parkolás fejlesztése, átmenő forgalom kiszorítása).
- ▶ A közösségi közlekedés versenyképességének növelése, az alternatív közlekedési módok kihasználtságának elősegítése és a tömegközlekedés fejlesztése a változó igényeknek megfelelően (intermodális kapcsolatok megteremtése, új viszonylatok kialakítása). Az indokolt méretű járatsűrűség növelésével a személygépkocsik kényeszerű használatának csökkentése.
- ▶ Vízi közlekedés fejlesztése, a Mosoni-Duna és a Rába folyók hajózási útvonalának fejlesztése. A vízi közlekedés városhoz való csatlakozási pontjainak kialakítása a hatályos szabályozási terv szerint.

- ▶ Passzív védelemként javasolt az érintett lakások esetében azok fokozott hanggátlású nyílászárókkal való ellátása.

A zajhelyzet megítélése nyomán van lehetőség arra, hogy a város bizonyos részei, mint zajtól védett területek kerüljenek kijelölésre. Ilyen területek lehetnek pl. a már védett területek, parkok, üdülőterületek. Csendes területek az $L_{den} < 50$ dB zajterhelésű területek. A forgalomtól elzárt területeken, és a gyűjtő- és főutak melletti épületekkel határolt belső, forgalommentes, vagy kisértékű utak melletti épületek esetében beszélhetünk kedvező zajterhelésről.

A fentiek alapján megállapítható, hogy csendes területnek első körben az alábbi területek:

- ▶ Püspökerdő
- ▶ Bácsai Szent Vid domb és környéke
- ▶ Zöld utcai tó és környezete

Sugárzásvédelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos **sugárzásfigyelő rendszer**, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást, az óránkénti dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra. Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévő emberek veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére.

A mérési adatok a lakosság részére a www.katasztrofavedelem.hu és www.met.hu honlapokon keresztül elérhetőek az OKSER adatbázisban. Az Európai Unió által indított EURDEP (Európai Radiológiai Adatcsere Platform) program keretében az adatokat a szervező intézetbe (Joint Research Centre, Ispra, Olaszország) is megküldi a BM OKF, így ezek az ottani honlapon (<https://remap.jrc.ec.europa.eu/GammaDoseRates.aspx>) is megtekinthetők.

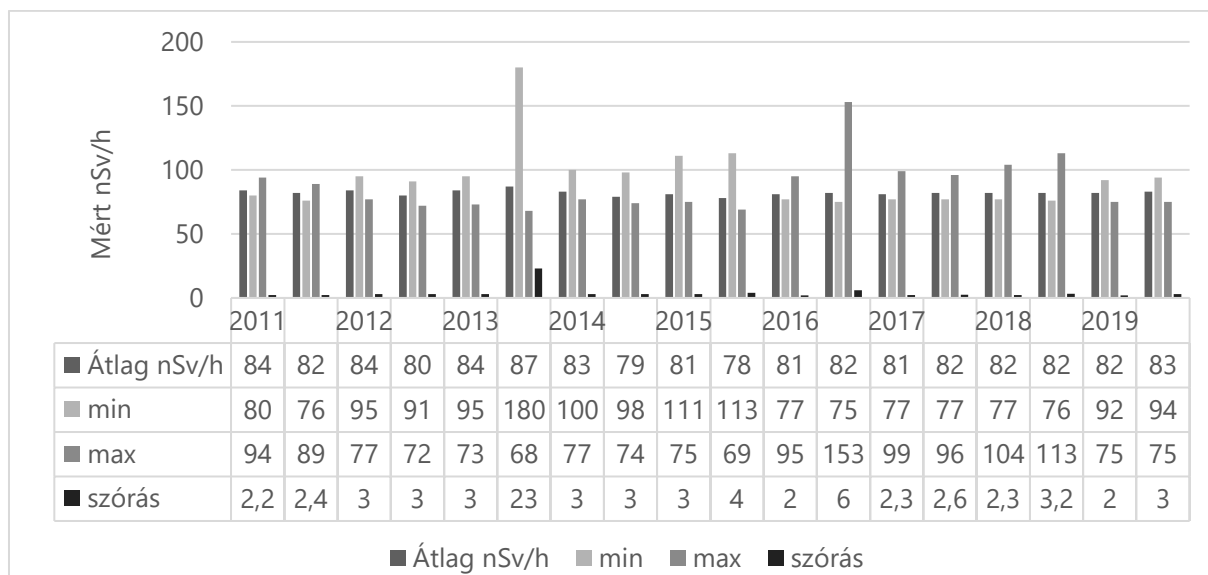
Az adott pontban mérhető környezeti dózisteljesítményt négy tényező határozza meg:

- ▶ A kozmikus sugárzás mértéke, amely első közelítésben az országon belül azonosnak vehető,
- ▶ A talajban található és onnan kikerülő természetes radionuklidok sugárzása,
- ▶ Az épített környezet jellemzői (a szonda elhelyezkedése),
- ▶ A létesítmény működésének hatása.

Nyilvánvaló, hogy egy létesítmény környezet-ellenőrzése szempontjából a negyedik tényező a fontos, a másik három csupán az eredményt befolyásoló „zaj”; ugyanakkor a lakosság sugárterhelésének meghatározásában az összes komponens együttes hatását kell figyelembe vennünk.

Győrben két háttérsugárzást mérő berendezés található: HU0407 Győr – Likócs, HU0305 Győr. Összefoglaló adataik a következő ábrán láthatók. Mint látható, az elmúlt évtizedben egyik állomáson sem mértek az átlagosnál magasabb, a figyelmeztető szintet elérő **értékeket**.

32. Táblázat Radiológiai Távmérő Hálózat adatai 2011 – 2019, Forrás: OKSER – adott évben az első adatcsoport HU0305 mérési pont, második adatcsoport HU0407 mérési pont

A lakosság mesterséges forrásokból származó sugárterhelése – az orvosi célú alkalmazásokon kívül – hazánkban az utóbbi években 3-6 nSv közöttire becsülhető, míg a természetes eredetű sugárterhelés ennél közel három nagyságrenddel nagyobb.

Hulladékkezelés

A városi környezet egyik jellemző tényezője a keletkező hulladék. Az összes hulladékon belül a nagyobb mennyiséget az **ipari hulladék** adja. Minden hulladékot bejelentési kötelezettség terhel bizonyos mennyiség felett, így a termelési hulladék keletkezését is, amelynek útja így követhető. A beérkező adatokat a környezetvédelmi felügyelőségek az OKIR Egységes Hulladékgazdálkodási Információs Rendszermoduljában (OKIR EHIR) rögzítik, ahol az adatok a nagyközönség számára is elérhetőek. Az EHIR a legnagyobb hulladéktermelőkről és a legnagyobb hulladékhasznosítókról is szolgáltat adatsorokat. A város legnagyobb hulladékkezelője az Alcufer Kft., mely 2019-ben 361 158 tonna hulladék kezelését végezte el.

33. táblázat Győr város legnagyobb elsődleges és másodlagos hulladéktermelői 2019-ben, Forrás: EHIR

Telephely	Hulladék forrása	Hulladékmennyiség (t)
-----------	------------------	-----------------------

Alcufer Kft.	másodlagosan keletkezett	317 422
Audi Hungaria Zrt.	elsődlegesen keletkezett	104 469

Győrben a **települési hulladékkezelés** tekintetében a Győr-Szol, valamint a Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás az illetékes szervezet. A települési hulladékok mennyisége 2011 és 2020 között 42 %-kal növekedett. A települési hulladékból az elkülönítetten gyűjtött lakossági hulladék aránya (és mértéke) is növekedett a vizsgált időszakban.

34. táblázat Az elszállított összes települési hulladék, azon belül a lakosságtól elszállított összes, és elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége Győrben, 2011-2020, Forrás: KSH-Statinfo

Év	Elszállított települési hulladék (tonna)		
	Összes	Ebből: lakosságtól elszállított összesen	Ebből: lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított
2011	32 293	24 367	3596
2012	32 157	23 642	3395
2013	32 182	23 240	3337
2014	40 373	25 576	3937
2015	41 266	25 679	3744
2016	43 838	26 544	4209
2017	45 218	28 005	5165
2018	46 089	29 176	5386
2019	45 769	29 849	5551
2020	46 452	31 280	6378

Győrben hat hulladékudvar (Homokosri u., Nép u., Ötház utca, Pápai út, Reptéri út és Szitásdomb utca), valamint 179 szelektív hulladékgyűjtő sziget található (<https://www.gyhg.hu/szelektiv-szigetek#/>). A szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma nőtt a 2013-as állapothoz képest (159 db). A város területén lévő utcai hulladékgyűjtők száma meghaladja a 3500 darabot.

Az **illegális hulladéklerakó helyek felszámolására** már 2001-ben együttműködési megállapodás jött létre az Önkormányzat, a Körzeti Földhivatal, a Győr-Moson-Sopron Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat, a Győri Kommunális Szolgáltató Kft., a Közterület Felügyelet, valamint az Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség között. A probléma azonban folyamatosan „újratermelődik”.

A város sikeres pályázatának köszönhetően 2020-ban 27 helyszínen összességében 1.445 m³ (körülbelül 82 tonna) illegális hulladékot szállított el az Önkormányzat a GYHG-vel közösen. Ezzel mintegy 376 697 m² önkormányzati tulajdonú közterület szabadult fel.

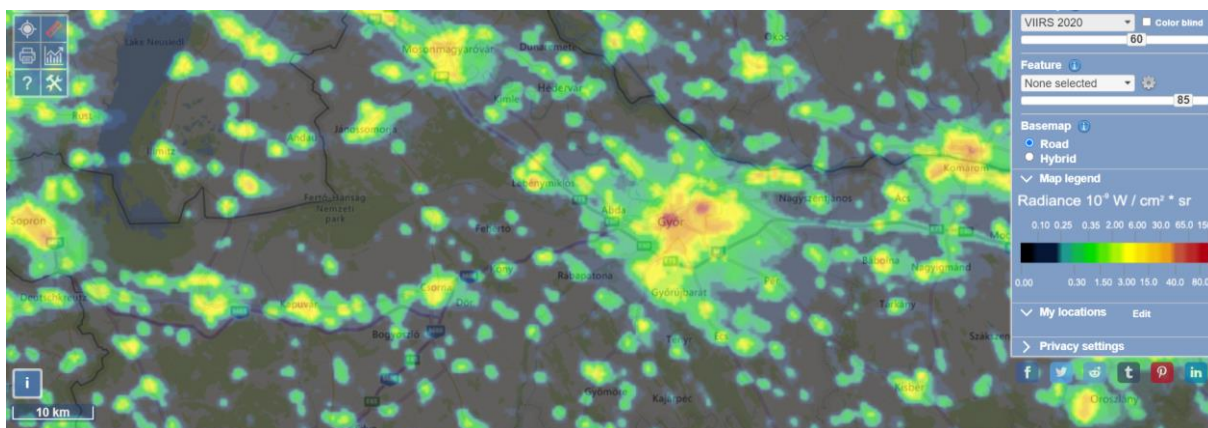
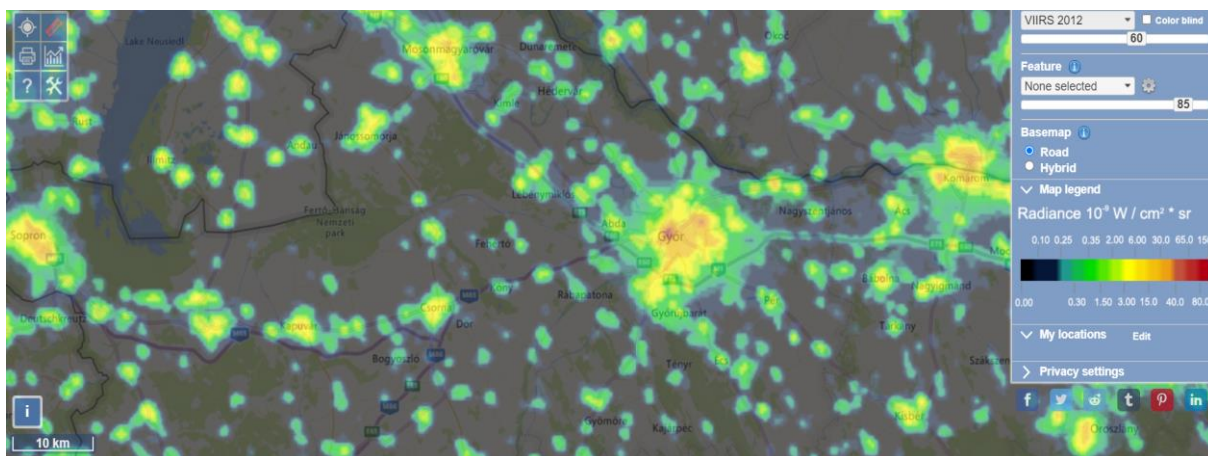
Az újabb illegálisan lerakott hulladék megelőzése érdekében tett intézkedések:

- ▶ Az Önkormányzat városszerte évente egyszer, kihelyezett hulladékudvarokat működtet a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (GYHG)-vel közösen. A veszélyes hulladékok kivételével a kihelyezett gyűjtőkonténerek fogadják többek között az elektronikai, a fém-, a műanyag-, a papír-, a gumi-, a zöld hulladékot, az építési törmeléket, és a különféle lomokat.
- ▶ Kísérleti jelleggel elindult a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, a tapasztalatok alapján lehet majd a további bővítésről dönteni.
- ▶ A város területén 20 helyen a szelektív szigetekre 3 m³-es befogadó képességű süllyesztett edények kerültek kihelyezésre, munkába állt az a két gép is, amelyeknek segítségével üríteni lehet ezeket a gyűjtőkonténereket.
- ▶ A létrehozott új szigetek nyomán elindult közel harminc hagyományos konténersziget felszámolása, amelyek zömében rendkívül megrongálódtak az elmúlt években. Ezzel együtt is nagyjából 60 százalékos kapacitásbővülést ér el a szolgáltató, hiszen a földbe süllyesztett edények tárolókapacitása jóval nagyobb a hagyományosnál.
- ▶ A régi típusú gyűjtőedények harang alakúra cserélése zajlik, amelyek nemcsak nagyobbak és esztétikusabbak, hanem jelentősen korlátozni lehet ezekkel az oda nem illő hulladék bedobását.
- ▶ Az Önkormányzati Rendészet 0-24 órában felügyeli Győr város területét az illegális szemetelők tettenérése céljából. Rájuk minden esetben a jogszabályi keretek között kiszabható maximális mértékű bírság kerül megállapításra.
- ▶ Az Önkormányzat és a GYHG terveit között szerepel, hogy rendeletmódosítással markánsabbá tegyék a lakosság szerepvállalását. A társasházak esetében is meghatároznák a hulladékgyűjtő edények minimum literszámát.

Vizuális környezetterhelés

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezés kerül kifejtésre. A témához kapcsolódik az illegális hulladéklerakás is, amit az előző fejezet mutatott be.

Ma már egyre több információnk van arra vonatkozóan, hogy a **fényszennyezés** érzékenyen érinti a természeti környezetet, az élővilág jelentős részét, az éjszakai tájképet, ráadásul egészségügyi kockázatot is jelent. Ilyenek a VIIRS térképek, amelyek 2012 óta szolgáltatnak műholdas adatokat a fényszennyezésről. A térképek tanúsága alapján Győrben az elmúlt 9 évben nőtt a fényszennyezés mértéke.

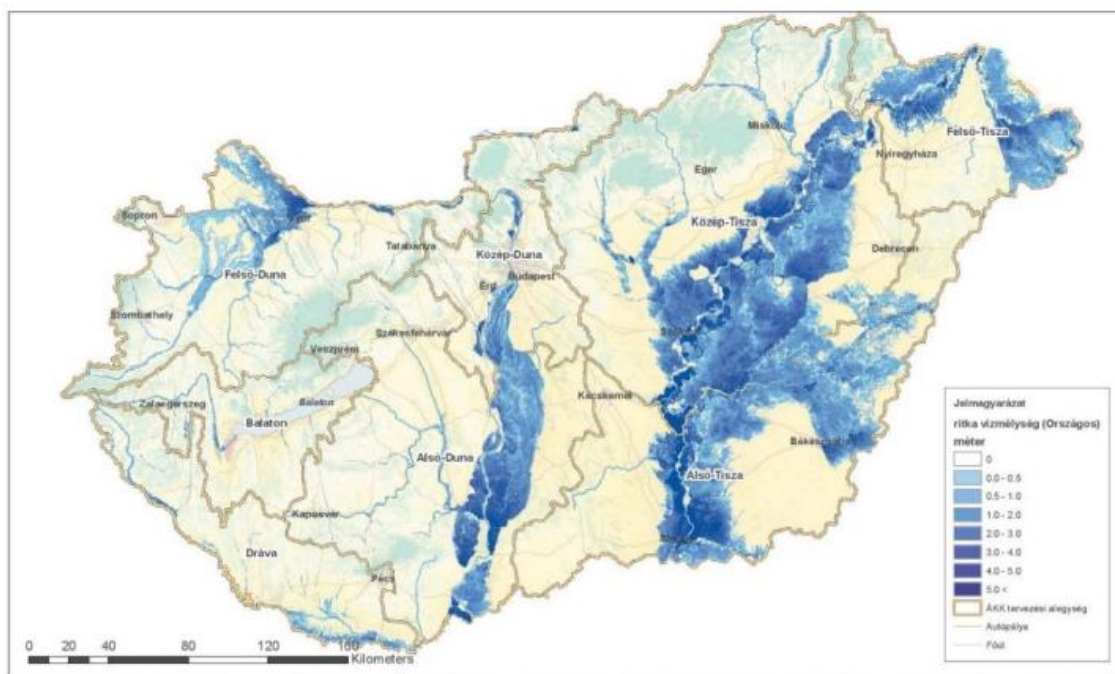

101. ábra Győr fényszennyezettsége műholdas adatok alapján 2012-ben és 2020-ban, Forrás:

<https://www.lightpollutionmap.info/>

Árvízvédelem

Győrben, mint több folyó összefolyásánál épült városban, **kiemelten fontos kérdés az árvízvédelem (és a belvízvédelem is).**

102. ábra Magyarország árvízzel veszélyeztetett területein a lehetséges elöntés vízmélysége, Forrás: OVF

Az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság tájékoztatása alapján az árvízvédelemmel kapcsolatosan az alábbi fejlesztések érintették, érintik a várost.

- ▶ A Koroncó-Mórichida árvízvédelmi szakasz alsó részén (a Marcal-torkolatnál) tervezett karbantartás, fejlesztés (az adott mederszakasz árvízlevezető képességének megőrzéséhez és javításához) kis szakaszon érinti Győr külterületi közigazgatási határát. Megoldódott a Holt-Marcal – Győri öblözet egy részének, a Marcal jobb parti részöblözet árvízi biztonságának megteremtése.
- ▶ A 2014-ben lezárult Duna projekt keretében az előírásoknak megfelelően megerősítésre kerültek az eddig magassági, altalaj és keresztmetszeti hiányos töltésszakaszok a Mosoni-Duna mentén Győr-Dunaszentpál, Győr-Mecsér szakaszokon, Likócson, valamint új védművek épültek Dunaszentpál és Mecsér térségében az árvízvédelmi biztonság érdekében.
- ▶ A Mosoni-Dunára a túlzott mederszélesség miatt helyenként a vízi növényzet túlbujánzása, valamint feliszaposodás jellemző. A Mosoni-Duna-Lajta térségi rehabilitáció keretében rendezésre kerülnek a Mosoni-Duna menti települések belterületi szakaszai, az árvízi, hordalék- és jégelvezetési feltételek javításra kerülnek. A települések igényeinek figyelembevételével

partrendezést, burkolat-átalakítást és építést végez az Igazgatóság, így a későbbiekben lehetőség nyílik további fejlesztésekre.

- ▶ Győrben a jelentős vízszintsüllyedés miatt a Mosoni-Duna és a Rába folyó partszakaszainak átépítése, mederszűkítése, a burkolatok visszabontása valósult meg. A győri Mosoni-Duna és Rába parton lábazati kőszórás, partbiztosítás és többcélú padka került kialakításra. A Mosoni-Duna bal partján a Vízűkör utca és az Aranypart között, a jobbparton a Széchenyi híd és a Rábca torkolat között, valamint a Rába mindkét partján a torkolat és a Béke híd között lábazati kőszórás, valamint többcélú víz közeli padka létesült. Lankás partszakasz kerül kialakításra a Mosoni-Duna jobb partján az Iparcsatorna és a Széchenyi híd között, a strand mellett és a püspökerdei átvágásban.
- ▶ Az árvizek kizárása, és a folyó alsó szakaszán a kisvízszintek süllyedésének megállítására, illetve a jelenlegi extrém kisvízes állapotok megszüntetése céljából a torkolat áthelyezésével létesülő árvízkapu és hajózsilip építése 2018-ban megkezdődött, és várhatóan 2021-ben fejeződik be. Győr térségének árvízvédelmi helyzetén várhatóan sokat javít a Mosoni-Duna torkolatában épülő árvízkapu.
- ▶ A torkolatnál 1998-óta épülő Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő a medencés kikötő jellegét a torkolat áthelyezése után éri el. A Mosoni-Duna alsó 14 km-es szakasza EGB II. kategóriájú hajóútnak van minősítve.
- ▶ Ezen kívül Győr térségében rehabilitációra kerül sor a Csóka-szigeten, a Szúnyog-szigeten, a Kálóczi-sziget mellékágában, a Döggýári-holtágban, valamint megtörténik az Iparcsatorna rehabilitációja is. A püspökerdei holtágba új beeresztő zsilip épül.

Összefoglaló

Összességében véve Győr környezeti állapota megfelelőnek mondható. A **talajok minősége kifejezetten jó**, míg a talajterhelések szempontjából a legmeghatározóbb tényező a művi környezet terjeszkedése miatt tapasztalható termőtalaj veszteség, mely az elmúlt években emelkedő tendenciát mutatott.

A Győr területén található **felszíni vízfolyások állapota a gyenge és a jó** közötti tartományban mozog, mérsékelt és gyenge állapot bizonyos víztestek esetében a biológiai elemek, a hidromorfológiai elemek és az ökológiai minősítés kapcsán merült fel. Győr esetében kiemelten fontos **a parti szűrésű vízbázisok védelme, melyek veszélyeztetettsége közepesnek mondható**. A veszélyeztetettség csökkentését több infrastrukturális és pénzügyi probléma is nehezíti.

A **légszennyezettség tekintetében** jelentős változás – növekedés – csak az O₃, NO és a NO_x paraméterek esetében volt tapasztalható, ugyanakkor **jelentős határérték átlépés nem történt**; a riasztási küszöbértéket egyik tényező esetében sem érte el a mért érték. A 2011 és 2019 közötti

időszakban jelentősen csökkent a kén-dioxid, illetve a PM_{2,5} és PM₁₀ értéke. A szálló por és a PAH vonatkozásában a légszennyezettségi index jó és kiváló között mozog.

A Győrre elkészült **stratégiai zajtérkép** és annak frissítése alapján elmondható, hogy továbbra is számos terület és lakos érintett a megnövekedett zaj által, **elsősorban a közúti és vasúti zajterhelés** révén, az **ipari üzemekből származó zajterhelés mértéke jóval alacsonyabb**. A zajtérkép megújításához kapcsolódóan intézkedési terv is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében.

A sugárzásnak való kitettség kapcsán Győrben a helyzet jónak mondható, a két telepített háttérsugárzást mérő berendezés alapján a **lakosság sugárterhelése** nem nagy.

A városban keletkezett hulladékon belül a **legnagyobb részt a termelési hulladékok** adják, de a vizsgált időszakban 44 %-os **növekedést mutatott a települési hulladékok mennyisége** is. A települési hulladékból az elkülönítetten gyűjtött lakossági hulladék aránya (és mértéke) növekedett a vizsgált időszakban. Győrben a **szelektív hulladékgyűjtés rendszere jól kiépített**, pilot jelleggel elindult egyes városrészekben a házhoz menő szelektív gyűjtés, emellett hat hulladékudvar és 179 hulladékgyűjtő sziget, továbbá akció jelleggel minden évben, kihelyezett hulladékudvarok segítik az elkülönített gyűjtést. Az elmúlt években a város vezetése prioritásnak tekintette a szelektív gyűjtés fokozását, melynek kapcsán szervezési és infrastrukturális intézkedések is történtek.

A VIIRS térképek tanúsága alapján Győrben az elmúlt 9 évben **nőtt a fényszennyezés mértéke**.

Az **árvízvédelem vonatkozásában az elmúlt időszakban számos fejlesztés valósult meg**, amelyek az árvízi kockázat csökkentését szolgálták, emellett pedig hozzájárult a vizek turisztikai hasznosításához is.

A környezetvédelem és a környezeti tényezők helyzetértékelése alapján a **fejlesztendő területek** Győr városában a következők:

- ▶ A belvizek és csapadékvizek elvezetése
- ▶ Az árvízvédelem
- ▶ A közlekedés szempontjából a környezetbarát közlekedés elősegítése (a zaj- és levegőszennyezés javítása érdekében is);
- ▶ A hulladékgazdálkodás szempontjából az illegális lerakók kialakulásának megakadályozása
- ▶ A lakossági szemléletformálás és tájékoztatás (ezen belül a fiatalok elérés, megszólítása)

A város honlapján (<https://gyor.hu/gyor/innovacio/kornyezetvedelem/>) találhatóak környezetvédelemmel kapcsolatos adatok, dokumentumok, hírek: kezelhetően, visszakereshetően, minden fontos információval.

2.1.14 VÁROSI KLÍMA

Győr a Kisalföld nagytáj keleti felében, a Mosoni-Duna, a Rába és Rábca torkolatánál fekszik, gyakran illetik a „folyók városa” vagy a „három folyó városa” jelzővel. A város éghajlata mérsékelt meleg, száraz, ahol a 2021. évi átlaghőmérséklet 11,2 °C volt, a napsütéses órák éves összege pedig átlagosan 2030 óra (OMSZ). A széljárás legjellemzőbb iránya ÉNY-i, de jelentős a DK-i szél aránya is, és Győrben 2021-es KSH adatok alapján az éves kumulált szeles napok száma 113 nap volt. Mivel Győr a Kisalföld keleti részén helyezkedik el, ahol kevesebb csapadék hullik, mint a tájegység többi részén, 2018 és 2021 között ez az érték átlagosan 528 mm, és átlagosan a csapadékos napok száma 122 nap. A város hőmérsékleti viszonyainak kialakulására a fenti értékek vannak hatással, melyek a **klimatikus viszonyok** változásaival az évek során egyre szélsőségesebb értékeket fognak mutatni.

A város **levegőminőségi helyzetét** jelentős mértékben meghatározza a közlekedésből származó légszennyezés az erős átmenő forgalom, valamint a reggeli és a délutáni órákban a városban tapasztalható közlekedési csúcs. Ezen túlmenően jelentős kibocsátónak minősülnek a városba települt ipari létesítmények, valamint – fűtési időszakban – a lakossági fűtés is. A nagyszámú szeles napoknak köszönhetően azonban a városrészek nagy része könnyen át tud szellőzni.

A városok, köztük Győr éghajlati jellemzői, részben eltérnek a környező térségektől. A jelenség oka a beépített területek magasabb aránya, amely módosíthatja az egyes éghajlati jellemzők alakulását. Az eltérések mértékét a burkolt felületek aránya mellett egyéb tényezők, így mindenekelőtt a település szerkezete, zöldterületek kiterjedése, azok kapcsolata a környező térségekkel, szélcsatornák megléte, illetve hiánya a beépítés módja, jellemző építészeti megoldások, továbbá magának a városnak a földrajzi elhelyezkedése is érdemben befolyásolják. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, jelentős hőmérséklet többlet alakulhat ki. Ezek a városrészek „**hősziget**” -ként funkcionálnak. Sok helyen tapasztalható ez városszerte, hogy új lakónegyedek, bevásárlóközpontok, ipari üzemek épültek, melyek megnövelték a mesterséges, burkolt felszín nagyságát. Ezen felszín sugárzási tulajdonságai következtében, valamint az antropogén tevékenységből származó kibocsátott többlet hő miatt (pl. klímaberendezések kültéri elemei, trafóházak hőkibocsátása stb.) az érintett városi térség hőmérséklete számottevően növekedik környezetéhez képest. Legjobb példa erre a város lakótelepi városrészei (pl. Adyváros, Marcalváros I.-II.), de ez a negatív tendencia figyelhető meg az újonnan épült társasházi lakásokkal ellátott városrészekben is (pl. Víziváros). A következő szintet azok a városrészek jelentik, melyek beépítettsége már lényegesen kisebb, több a zöldfelület, légcseréjük kiegyenlített. Ilyenek például Révfülu, Bácsa, Újváros vagy épp a kertvárosias jellegű Nádorváros. Fekvésük a téli délkeleties szelek esetén problémás, hiszen a város szennyezett levegője ebbe az irányba sodródik, azonban ez a szélirány nem gyakori, így levegőminőségük általában jónak mondható.

A város tüdejét az ÉNY-i részen fekvő **Püspökerdő** jelenti. Fekvése által az uralkodó szélirányba esik, így tiszta levegő érkezik a városba, mindemellett a terület a sportot, a pihenést, az üdülést és a kikapcsolódást kitűnően szolgálja.

A város **felszínborítási** értékei a Corine Land Cover Nomenklatúrája alapján kerülnek kategorizálásra. Győr teljes összefüggő település szerkezet 38,2 hektár, míg a nem összefüggő települési szerkezet 2751,4 hektár. A Győr-Szol Zrt. adatbázisa alapján Győrben az **önkormányzati tulajdonú zöldterületek** összesen 571 hektárt tettek ki. A zöldfelületek megtartására és karbantartása, sokszínűségének fejlesztése több szempontból kiemelt cél. Hozzájárul az egészséges, élhető környezethez, sport, és rekreációs területekként funkcionál, esztétikai és ökológiai szereppel bír, fontos szerepe van a hőmérsékletszabályozásban, a mikroklimatikus hatások kondicionálásában, valamint a városi zajterhelés csökkentésében.

A számos veszélyeztető tényezők közül az alábbiak jelennek meg leghangsúlyosabban Győr Megyei Jogú Városa tekintetében:

A legnagyobb problémát a város esetében a **hőhullámok** egyre gyakoribb megjelenése jelenti, mely komoly egészségügyi kockázatokat rejt magában (pl. nő a szív-és érrendszeri megbetegedések és az abból fakadó halálozások száma, jelentősen emelkedhet az anyagcserezavarok száma és romolhatnak a közúti baleseti mutatók). Az erre irányuló kutatások és felmérések is egyaránt megerősítik, hogy az ország egésze, így Győr városa is a magas veszélyeztetettségű kategóriába tartozik ebből a szempontból. A hőhullámok gyakoribbá válásával – azaz abban az esetben, ha legalább három egymást követő napon a napi átlaghőmérséklet meghaladja a napi 25°C-ot – egyenes arányban növekedni fog a hőségriadós napok száma is. A NATÉR által elvégzett statisztikai elemzésből látható, hogy 1961 és 1990 közötti időszakban a hőségriadós napok száma évenként átlagosan 2-3 nap/év volt. Azonban a jelen tendenciákkal számolva, az elkészített modellek azt mutatják, hogy a jövőben, azaz 2021-2050 között a hőhullámos napok száma jelentősen növekedni fog várhatóan mintegy 63-64%-kal a korábbi vizsgált időszakhoz viszonyítva.

A klímaváltozás következményként várhatóan megnő az **extrém időjárási jelenségek** gyakorisága és intenzitása. Magyarországon a csapadék mennyisége a globális felmelegedés következtében csökken, azonban nagy problémát jelent, hogy a kevesebb csapadék sok esetben időben egyszerre, egyenlőtlen eloszlással hullik le. A légkör melegedésével az esőzések egyre intenzívebbé válnak. Ha sok csapadék hullik le egyszerre, a talaj csak kisebb részét képes magába fogadni, mintha ugyanannyi víz hosszabb idő alatt hullana le. Emiatt kevesebb víz kerül a felszín alá, ugyanakkor több jut a vízfolyásokba, ami az árvízveszély növekedését okozhatja. A lokálisan jelentkező, hirtelen lezúduló, 30 mm/nap intenzitást meghaladó csapadékesemények gyakran vezetnek **villámárvizek** kialakulásához egyes területeken. Győr esetében, a helyi adottságokhoz igazodva is létrejöhet villámárvízhez hasonló jelenség, melyet a

nagyfokú beépítettség, a csatornahálózat befogadó kapacitása, valamint egyéb talajtani adottságok is befolyásolhatnak.

Az extrém időjárási események a **vagyoni értékekben is jelentős kárt okozhatnak**. Ez a jelenség Győr esetében is évről évre egyre hangsúlyosabban jelenik meg. Veszélyeztető tényezők többek között a hóhullámok, a tartós fagyok, a szélviharok, a szélsőséges csapadékok és áradások, melyek egyaránt kedvezőtlenül érinthetik az épített környezetet. Az éghajlatváltozás során nem csak a csapadék eloszlásában és a hőségnapok számában várható növekedés, hanem előreláthatóan a maximális szélhőkésések is növekedni fognak, melyek elsősorban az épületek külső határoló szerkezeteit, így a homlokzatot és a tetőn lévő szerkezeteket érintik negatívan.

A fentebb vázolt veszélyeztető tényezők nemcsak közvetlenül fejtenek ki negatív hatást erre a tényezőre, hanem közvetett úton is, azaz a **klímaváltozás okozta természeti hatások megjelenése** (pl. biodegradáció, invazív fajok elterjedése stb.) és azok **társadalmi-gazdasági következményei** (fertőző betegségek elterjedése, energia-, ivóvíz árának alakulása) által. A klimatikus viszonyokban bekövetkező változások korlátozhatják a turisztikai tevékenységek elérhetőségét és rendelkezésre állását, de akár meg is szűnhetnek konkrét turisztikai kínálati elemek. Az extrém időjárási események, az átalakuló évszakok és az ehhez kapcsolódó fűtési-hűtési költségek alapjaiban változtatják meg a turisztikai szolgáltató szektor lehetőségeit, továbbá a megváltozott éghajlati viszonyok új üzleti preferenciákhoz, döntésekhez vezethetnek. Győr jelenlegi helyzete a turisztikai veszélyeztetettség tekintetében jónak mondható, elsősorban a mérsékelt éghajlati kitérttség miatt, de ez a helyzetet a jövőben változhat, annak megtartása csak akkor lehetséges, ha fokozottan figyelemmel kísérjük a környezeti elemekben bekövetkező változásokat és aktívan reagálunk is azokra.

Győr városa jelentős **ivóvízbázissal** rendelkezik, melynek sérülékenysége jelentősen befolyásolja az érintett terület alkalmazkodóképességét is. A megváltozott környezeti tényezőkhöz való alkalmazkodáshoz szükség van ivóvízre, hiszen a várható változások egyes formái megnövelhetik a vízhasználatot is. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság nyilvántartásában szereplő vízbázisok klíma-érzékenységi kategóriákba való besorolása alapján a megyén belül többségben vannak az ún. porózus vízadóra települt vízbázisok. Ezek közül a sekély mélységűek (<30 m) a nagyon érzékeny kategóriába tartoznak. Az ennél mélyebb, porózus vízadóra települt vízbázisok érzékenysége mérsékelt vagy minimális. Győr esetében a Duna mentén találhatóak parti szűrésű vízbázisok, amelyek az érzékeny kategóriába tartoznak.

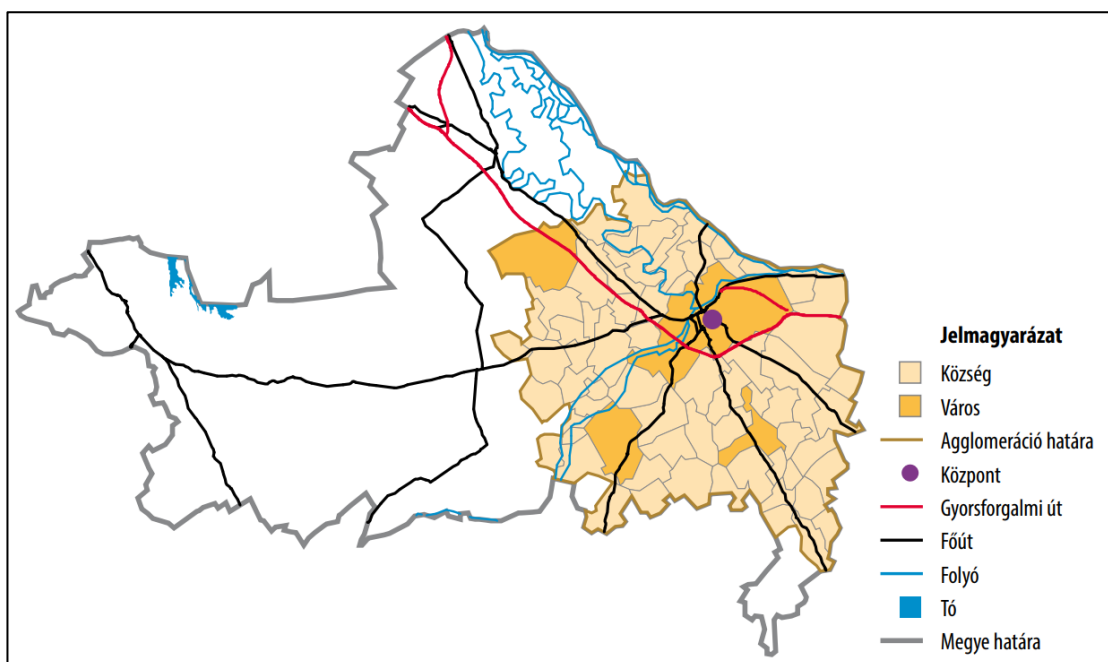
Összefoglalva, Győr **klímaváltozással kapcsolatos érintettsége közepesnek mondható**, mégis kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén megfelelő mitigációs és adaptációs intézkedések kerüljenek megtételre. A **város levegőminősége erősen változó**, mely függ az egyes városrészek beépítettségétől, területhasználati formáitól, valamint erőteljesen a közlekedéstől is. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek

száma minimális, jelentős hőmérséklet többlet alakulhat ki (**hősziget jelenség**). A legfontosabb **klimatikus veszélyeztető tényezők a hóhullámok, az extrém időjárási események és az ezekkel összefüggő károk, a turisztikai kockázatok, valamint az ivóvízbázisok sérülékenysége**, ezért kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén a megfelelő intézkedések megtétele mellett a jelen lévő és a jövőben várható problémákra hatékonyan reagáljunk, miáltal a városban élő polgárok és az ide látogató turisták számára is élhetőbb, fenntartható, kellemes környezet válik biztosíthatóvá.

2.2 TERÜLETI LEHATÁROLÁS

2.2.1. A VÁROS LEHATÁROLÁSA, BEMUTATÁSA

Győr fejlődésében jelentős szerepet játszik a város kedvező területi elhelyezkedése. A település hatása a Győri járáson túl a megye egészére is kihat, **Győr körül kiterjedt agglomerációs gyűrű fejlődött**, amely a Budapesti agglomeráció után a második legjelentősebb az országban. Az utóbbi évtizedekben tovább erősödött Győr kulturális, kereskedelmi, oktatási, igazgatási, egészségügyi és gazdasági szerepe. A megyeszékhely főként a tőle délre és keletre fekvő területekkel fűzte szorosabbra a kapcsolatait, a keleti oldalon tömbszerű alakzatban helyezkednek el a vonzott települések.

103. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH, Magyarország településhálózata 1.)

Az agglomeráció 1607 km² kiterjedésű, melynek legnagyobb része a Duna és Rába által feltöltött medencében lévő településeket tömöríti. A teljes agglomeráció Győr-Moson-Sopron megyének a

38%-át, a megye településeinek 37%-t foglalja magában. A KSH 2021. évi adatai alapján 244 ezer főt tömörít, melyből a Győr lakónépessége 132 ezer fő. A városba ingázók többsége az agglomeráció településein él: Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gyönyű, Tét, Pér és Pannonhalma. Az ingázási adatok alapján lehatárolt **funkcionális várostérség** 93 települést foglal magába és 259 ezer fő volt a lakónépessége 2020-ban, azaz nagyobb területet fed le, mint a győri agglomeráció, és átnyúlik Komárom-Esztergom és Veszprém megyékbe is.

A várostérségi együttműködések mozgatói a kölcsönös függőség (munkaerőpiac, megosztott erőforrások stb.) kapcsán jelentkező közös fejlesztési célok. Mindemellett Győr közigazgatási szempontból térszervező erővel bír a megyében, ezen felül a közép- és felsőfokú oktatás, és ipar területén is jelentős vonzó hatással bír. A város kaput nyit Nyugat-Európa felé, ami számára mind közlekedési, mind gazdasági szempontból jelentős versenyelőnyt jelent. A határ menti fekvés mellett nem elhanyagolható tényező a város jó megközelíthetősége, belföldről és külföldről egyaránt. Győr az ún. „aranyháromszögben” helyezkedik el, három ország fővárosa között, Budapesttől és Béctől kb. 120 km-re, Pozsonytól pedig 80 km-re található. Emiatt a város közúton, vasúton, vízi- és légi úton is könnyen elérhető. Fontos megemlíteni, hogy bár a kedvező földrajzi fekvés növeli a város gazdasági versenyképességét, a fővárosok közelsége erőteljes elszívó hatást is kifejt Győr munkaerőpiacára, amely jelentősen hozzájárul a településen tapasztalható munkaerőhiányhoz.

35. Táblázat A várostérség lehatárolás szempontjai

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
A.) Kötött	közigazgatási egység	megyeszékhely	megye települései	183 db település
		járasközpont	járás települési	34 db község, 1 db város
	körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	nem releváns
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gönyű, Tét, Pér és Pannonhalma
	foglalkoztatás	vonzásközpont	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	68 település, melyből vonzott települések közül Lébény, Pannonhalma, Tét város, a többi község.
	funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	Győri agglomeráció települései
	funkcionális	szolgáltatói hálózati központok (nem szükség szerűen)	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	Győri agglomeráció települései
	fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	Ivóvíz ellátás: Pannon-Víz Zrt.; Szennyvízgyűjtő hálózat: Pannon-Víz Zrt.; Villamosenergia: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.; Földgázellátás: MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt.; Távhőszolgáltatás: Győr-Szol Zrt. (Győri Hőszolgáltató Kft. (Gyórhó))

2.3 HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS

Győr városa rendkívül komplex gazdasági-társadalmi keretrendszerben működik, amelynek mélyebb megértése elengedhetetlen a megfelelő stratégiai környezet kialakításához. E fejezet a helyzetfeltárás adatait, megállapításait felhasználva igyekszik értékelő szintézist nyújtani a város működéséről, kiemelni azokat a külső és belső folyamatokat, összefüggéseket, melyek az FVS stratégiájának kialakítását meghatározzák és alátámasztják.¹⁰ A szintézis az FVS-en végigfutó 5 tervezési dimenzió mentén történik, amelyek az alábbiak:

1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)
2. Zöldülő város (energetikai átállás)
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).

2.3.1. PROSPERÁLÓ VÁROS

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, központi helyet foglal el a **térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában**. A gazdasági mutatók tekintetében messze túlszárnyalja Magyarország középvárosainak gazdaságait, éppen ezért versenytársaként inkább a határ túloldalán található fővárosok és a budapesti várostérség tekinthetők. **Ágazati szerkezetét** vizsgálva a város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető (Audi, Rába, SMR Technologies stb.), a gazdaság többi szektora hozzáadott-érték szempontjából kevésbé jelentős. Fejlődő ágazatok azonban a szolgáltatás-szektor, az építőipar és a szakmai-tudományos tevékenységek, amelyek kifejezetten feltörekvő szakaszba értek az elmúlt években. Kutatás-fejlesztés tekintetében a Széchenyi István Egyetem kulcsszerepet tölt be, számos fejlesztés hajtott végre az elmúlt években, de fontos kiemelni a szoros, **hálózatos együttműködéseiket** a vállalati szektorral, a megyei iparkamarával vagy éppen az önkormányzattal.

Utóbbi szereplők mellett az Ipari Park és az azon belül működő INNONET Kft. aktív részt vállalnak az innovációs ökoszisztéma magas szintű fenntartásában, ennek köszönhető, hogy a vállalkozások száma jelentős növekedést mutatott az elmúlt években, az ipari park területeinek 98%-a pedig le van kötve. Az Ipari Park telítettsége miatt indokoltá vált annak bővítése, amelyre a Kormány támogatásával kerülhet sor a jövőben. Ugyancsak fontos fejlesztést valósít meg a Széchenyi István Egyetem a volt Kecsés-és Ostyagyár területén, ahol Tudományos és Innovációs Parkot hoznak létre, több ütemben. A

¹⁰ Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve 2021-27

város tehát **elkötelezett az ipari- és gazdasági infrastruktúra jövőbeni bővítésére**, annak érdekében, hogy továbbra is otthont tudjon nyújtani a helyi- és kívülről érkező aktív tőkebefektetéseknek egyaránt.

Győr **rendkívül népszerű a vállalkozói tőkebefektetések tekintetében**, mivel földrajzi fekvése és a közlekedési hálózatban elfoglalt helye kedvező, gazdasági és ipari infrastruktúrája pedig magasan fejlettnak mondható. Fontos azonban kiemelni, hogy földrajzi fekvése miatt komoly elszívó hatással is szembe kell néznie, így, a mindössze 1-2 órára található metropolisz várostérségek jelennek meg versenytársként a munkaerő- és tőkebefektetések bevonása szempontjából egyaránt. A városban a **helyi gazdaságot kiszolgáló üzleti szolgáltatások szintje** rendkívül fejlett. A település kiemelt központja a nyugat-dunántúli pénzügyi szolgáltatászektor, ahol számtalan inkubátorház és vállalkozásokat segítő szervezet van jelen.

Győrben a **foglalkoztatás** szintje rendkívül magas, a közfoglalkoztatás a városban nem jellemző, a gazdaságilag aktív népesség körében pedig magasabb a felsőfokú végzettségűek aránya, mint a megyei jogú városokban általában. A városban **fejlett gazdasági igényeken alapuló humán-szolgáltatási infrastruktúra áll rendelkezésre**. A győri lakosok jobbára elégedettek az oktatási és nevelési tevékenység színvonalával, amelyet részint az Önkormányzat, részint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Szakképzési Centrum lát el feladatként, szolgáltatási területe pedig egészen a megyehatárig ér. Az oktatási célú ingázás leginkább a középiskolások körében jellemző, ahol a tanulók közel fele ingázó, főként Győr agglomerációjába tartozó településekről.

A városi **bölcsődék** telítettsége Győrben az elmúlt évtizedben 100% felett alakult, azonban az agglomerálódás, a beköltözések és demográfiai folyamatok tükrében egyre nehezebb megítélni a kapacitások térben és mennyiségben való szükségességét. Az **óvodák** kapacitáskihasználtsága már jóval alacsonyabb, bár városon belül ebben a tekintetben is jelentős eltérések tapasztalhatók.

A győri közoktatásban tanulók átlagos képességszintje magasnak mondható a kompetenciafelmérések eredményei alapján, amelynek háttérében egyrészt a bekerülő gyerekek magas szocioökonómiai háttere és ezáltal magas alapvető kompetenciái, másrészt az iskola magas hozzáadott értéke áll. Fontos célként jelenhet meg az épített infrastruktúra fejlesztése a közoktatásban, ahogy a taneszközök- és a pedagógusok digitális kompetenciáinak fejlesztése is segítheti a tanulók jövőbeni érvényesülését a digitális gazdaságban. A város **felsőoktatásában** jelentős változásokat hozott az elmúlt évtized, az egyetemi modellváltás mellett a demográfiai trendeknek megfelelően jelentősen csökkent a hallgatók száma is. Eközben az egyetemi fejlesztések nem álltak meg (új karok jöttek létre, új szakok indultak, megkezdődött az egyetem nemzetköziesítése) amit mi sem mutat jobban, mint az, hogy a hallgatószám csökkenése ellenére 2012-től az egyetemi oktatók száma

folyamatos emelkedést mutat Győrben: a kiinduló évhez képest 372-vel több oktató volt alkalmazásban 2020-ban, ami közel 75%-os emelkedést jelent.

A munkaerő szempontjából kardinális **egészségügyi ellátórendszer** tekintetében jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években, azonban továbbra is számottevő fejlődési potenciál rejlik benne a győri lakosok visszajelzései alapján. A járóbeteg-szakellátás és a háziorvosi ellátás esetében a stagnáló betegforgalom a korábrinál alacsonyabb betegfogadó kapacitással párosult Győrben, amely főként a koronavírus-járvány beköszöntét követően meghosszabbodott várólisták formájában realizálódott. A városban ezzel párhuzamosan egyre elterjedtebbé váltak a magánegészségügyi szolgáltatók, amelyeknél beutaló nélkül, alacsonyabb várakozási idővel vehetők igénybe az egészségügyi szolgáltatások.

Az emberi erőforrás szempontjából kiemelten fontos demográfiai folyamat a **városi lakosok elöregedése**, amely a munkaképes korú lakosság zsugorodását eredményezi. Ezt a folyamatot valamelyest ellensúlyozza a várostérségbe történő bevándorlás, amelynek fő célpontja a városi agglomeráció. Az elővárosokban a Győrínél fiatalabb korösszetételű települési társadalmak alakulnak ki, amelyek tagjai **ingázó munkaerőként**, a városban állnak alkalmazásba. A várostérségbe történő vándorlás ellenére a gazdasági teljesítőképesség gátjaként jelenik meg a **munkaerőhiány**. Ennek fő területén, az ipari szektorban, jellemzően szakmunkás és okleveles mérnöki munkahelyek maradnak hosszabb ideig betöltetlenül, melyek képzésére azonban a város vezetésével, a szakképző intézményekkel és a vállalkozásokkal közös együttműködések jöttek létre, amelyek a jövőben orvosolhatják a problémát. Fontos problémaként jelenik meg az Egyetemen *nem műszaki* területen végzett hallgatók elvándorlása a városból, amelyre válaszul érdemes lehet gazdasági diverzifikációval kapcsolatos lépéseket tenni.

Győr az önkormányzati rendszer egészét **tekintve kiemelkedő mértékű és stabil forrásokkal rendelkezik**, amelyek biztosítják folyamatos működését, kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Győr a Fővárostól eltekintve a legtöbb iparűzési adóval rendelkező város hazánkban, de egy főre jutó iparűzési adóbevétele is kiemelkedő a megyei jogú városok között. Az Önkormányzat nem rendelkezik sem működési, sem fejlesztési célú hitelkeretekkel. A 2011 előtt felvett fejlesztési célú hiteleket 2013-ban az állam adósságkonszolidáció keretében átvállalta. A város gazdálkodásában jelentős változást csupán a COVID-19 járvány hozott, mely során a veszélyhelyzettel összefüggésben több forrástól is elesett az önkormányzat. A **veszteségek** részben bizonyos megosztott adók átcsoportosításából, részben a helyi adók adóalapjának központi módosításából, részben a forgalomvisszaesésből fakadó adóalapcsökkenésből, részben pedig az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatás árának központi szabályozásából származnak. Az alacsonyabb bevételek okán állami kompenzációra került sor,

melynek keretében magasabb államháztartáson belülről érkező támogatást kaptak az érintett települések.

Győr a **fejlesztési forrásokat** illetően rendkívül sok lehetőséggel tudott élni a 2014-2020-as időszakban. Négy fő forrásból sikerült az Önkormányzatnak önállóan vagy konzorciumi partnerként fejlesztéseket megvalósítania, összesen 67,7 milliárd forint értékben. Ebből a legnagyobb részt a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések tették ki, ezt követték az Európai Unió Operatív Programok forrásai, majd a saját forrásból végrehajtott fejlesztések, végül pedig a mindössze a források 0,7%-át kitevő központi EU-s források segítették a város fejlődését.

2.3.2. ZÖLDÜLŐ VÁROS

Győr és térsége zöldenergia hálózatok- és szolgáltatások tekintetében kedvező adottságokkal rendelkezik. Győr-Moson-Sopron megye a **nap- és szélenergia, valamint a geotermikus energia területein jelentős kapacitástartalékokkal** rendelkezik. Jelenleg az **energiatermelés jelentős hányadát a földgázon alapuló 433 MW-os Gönyúi gázerőmű** adja, de az utóbbi években jelentősebb lépések történtek a megújuló energiatermelés irányába. **A napenergián alapuló villamos termelés lakossági szinten és vállalatok, illetve az önkormányzat (épületek, egyéb középületek) szintjén is jelentősen emelkedett.** Utóbbira jó példa a TOP forrásból 2018-ban megépült saját tulajdonú 1886 db elemből álló napelempark, a Szent István Egyetem épületenergetikai felújítása vagy a 12 MW maximális teljesítményű, Európa legnagyobb tetőre telepített naperőműve az Audi Hungaria Zrt. logisztikai csarnokain. A közeljövőben 2021-22 között újabb **napelempark bővítés** várható a városban. Szélenergia tekintetében a megyében **tíz szélerőműpark található, és noha az elméleti potenciál ennél jóval nagyobb**, a jogszabályi környezet nem teszi lehetővé újabb szélerőművek telepítését. Győr térségében **nagyjából 60 MW hőteljesítményt elérő geotermikus rendszer működik, amely három termelő és két visszasajtoló kútból, a Bőnyi Hőközpontból, és mintegy 17 km hosszú szállító infrastruktúrából áll.** A város távhőszolgáltatása szinte teljes mértékben saját hőtermelésből gázmotoros kiserőművekből történik, részben pedig fa- és biomassza biztosítja.

Az éghajlatváltozás-alkalmazkodást ösztönző tevékenységek közül fontos feladat Győr esetében az **extrém időjárási eseményekre** (hőhullámok, tartós fagyok, szélviharok, villámárvizek, áradások) történő felkészülés, mivel az elmúlt években ezek az események egyre gyakoribbá váltak. Az éghajlatváltozással összefüggő károk, a turisztikai kockázatok, valamint az ivóvízbázisok sérülékenysége miatt kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén a megfelelő intézkedések megtétele mellett a jelen lévő és a jövőben várható problémákra hatékonyan reagáljon a város.

A város levegőminősége erősen változó, mely függ az egyes városrészek beépítettségétől, területhasználati formáitól, valamint a közlekedéstől. A Győrben található automata mérőállomások szerint 2011-2019 között főként az **O₃**, és a **NO_x** esetében volt növekedés, de jelentős határérték átlépés nem volt tapasztalható ebben az időszakban. Az **SO₂**, **PM_{2.5}** és **PM₁₀** esetében nagyobb mértékű csökkenés történt, a CO esetében pedig kismértékű csökkenés. Összességében a szálló por és a PAH vonatkozásában a légszennyezettségi index jó és kiváló között mozgott a vizsgált időszakban. A **CO₂** esetében az éves napi átlagok alapján növekedés volt jellemző, amely egyértelműen a gyarapodó népesség és a növekvő jólét eredménye.

A város klímastratégiája alapján elmondható, hogy az üvegházhatású gázok tekintetében a Győr által kibocsátott mennyiség mindössze **0,5%-át képesek elnyelni a város zöld- és egyéb biológiailag aktív felületei**, amely egyértelműen indokolja a zöldfelületek arányának növelését.

A stratégiai zajtérkép alapján főként a közúti és vasúti zajterhelés jellemző a városban, az ipari üzemek zajhatása kevésbé jelentős. A városi zajterhelés kialakulásában a legfőbb szerepet a városon áthaladó 1-es számú vasúti fővonal játssza. Jelenleg a vasútvonalak környezetében nappal kb. 800 lakóépület érintett 65 és 70 dB közötti zajterheléssel, 70 dB feletti zajterheléssel pedig hozzávetőlegesen 200 lakóépület. Az éjszakai zajterhelés ennél kisebb, 60 dB alatt marad ezen a szakaszon. A zajszennyezés csökkentésére intézkedési terv készült el az elmúlt években, konkrét fejlesztési cél az érintett lakások fokozott hanggátlású nyílászárókkal való ellátása passzív védelemként. Az elmúlt évtizedben jelentősen nőtt a fényszennyezés mértéke is, amely főként a belvárosban, valamint a nagyobb forgalmú utak mentén jellemző

A vízbázisok jelentősek a megye területén, a vízfelhasználás mértéke háztartási szinten megnövekedett az elmúlt 10 évben. Az ivóvíz jelentős része parti szűrésű kutakból származó ivóvíz, kisebb hányadban pedig rétegvizekből, karsztvizekből és talajvízből is származik. Ezek a vízbázisok erősen kitettek a jellemzően emberi tevékenységből következő környezeti hatásoknak, főként a mezőgazdaság műtrágyahasználatának alacsony vízállás esetén. A termálvizek Győr környékén jelentős potenciállal rendelkeznek, így nemcsak gyógyvíz szempontjából, hanem fűtési rendszerbe való integrációjának lehetőségével is lehet számolni. Győrben 8 db csapadékvíz tározó tóval rendelkezik, területük növekedett az elmúlt években. A szennyvízhálózat hossza 2020-ban 310 km volt, a szennyvíztisztítás a Pannon-Víz területén történik. A győri szennyvíztisztítót 2006-ban újították fel, a telep energiaellátásnak nagyobb részét biogáz fedezi. Az egyre inkább túlterhelt közcatornahálózat a jelentős terheket ró a városra és annak környezetére. Jelentős probléma például, hogy a belvárosi területeken egyesített csapadék-szennyvíz hálózat működik, ami a szürkevíz-hasznosítás hiánya mellett a talaj-és folyóvizek szennyeződésének kockázatát is felveti. A környezetvédelmi intézkedések

sorában éppen ezért Győr esetében a legnagyobb **prioritást a csapadékvizek hatékonyabb elvezetése, az árvízvédelem** élvezik.

Az épületek energiahatékonyágát növelte az elmúlt években **megvalósult panel program és egyéb napelemes energiakorszerűsítési beruházások, melyek bölcsődéket, óvodákat, általános- és középiskolai intézményeket, önkormányzati épületeket érintettek elsősorban**. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított az egészségügyi ellátórendszer épületeire, továbbá a közművelődési és kulturális intézmények épületegyütteseire is.

A városi fenntarthatóság szempontjából rendkívül fontos kérdés a közlekedési rendszerek jól szervezettsége, a közösségi közlekedés igénybevétele, illetve a megosztáson alapuló közlekedési rendszerek használata. Győr esetében a **közösségi közlekedés** jelentős fejlesztéseken ment keresztül a jegyvásárlás digitalizációjától az elektromos buszok beszerzésén át a buszmegállók felújításáig, azonban a járatsűrűség, az útvonalak és a kiszámíthatóság tekintetében **nem tud vonzó alternatíva lenni** az autót használók számára. A **megosztáson alapuló** közlekedési rendszerek közül Győrben a „**GyőrBike**” közösségi bérkerékpár” szolgáltatás elérhető, amely egyelőre **alacsony kihasználtság** mellett működik. A jövőben érdemes lehet akár a piaci alapon működő szolgáltatókat a városba vonzani, működésüket pedig önkormányzati szinten szabályozni a közterületek, járdák védelme érdekében.

A város zöldfelületeinek mérete 2011 és 2020 között csak marginális mértékben (3%) emelkedett, a felszínborítottsági jellemzők érdemben nem változtak. A város legnagyobb kiterjedésű zöldterületei a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben találhatók. Az utóbbi időszakban a zöldfelületek védelme, valamint esetleges növelése egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. **A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a beépítettség növekedése és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti.** Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, valamint az intenzívebb fenntartói tevékenység, továbbá a nehezebben kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, jelentős hőmérséklet többlet alakulhat ki (**hősziget-hatás**).

2.3.3. DIGITÁLIS VÁROS

Győr városának digitalizáció iránti elkötelezettsége kiemelten fontos, annak érdekében, hogy a régió gazdaságában betöltött központi szerepét megőrizze a jövőben. A közelmúltban a Budapesti Műszaki Egyetem és Győr Polgármesteri Hivatala összeállított egy ún. **Városindex audit rendszert**, amely 220

indikátor segítségével méri egy adott város okosvárossá válásának mértékét, pozícióját. Győr városa az indikátorok jelentős részében fejlődést ért el az elmúlt években.

Bár a fejlődés folyamatos, leginkább a **helyi kis és középvállalkozások (KKV) és mikrovállalkozások maradnak el az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem területein**. Jellemző a KKV szektorban, hogy az online intézhető hivatali ügyek esetében nagy a nyitottság a vállalkozások részéről, saját működésük szempontjából azonban továbbra is 20. századi megoldásokkal operálnak. Ezzel szemben a tőkeerős nemzetközi nagyvállalatok egy része Győrben már az Ipar 5.0 technikai megoldásait alkalmazza termelése során.

Győr Megyei Jogú Város területén a településüzemeltetési szolgáltatások jelentős részét az önkormányzati tulajdonú Győr-Szol Zrt. látja el. Az első okosváros kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg az Önkormányzat és az E.On együttműködésében. Mára számos okos applikáció segíti a városlakókat a közszolgáltatások igénybevétele során, például a városüzemeltetési és hibabejelentési platform, a **Városszervíz**. A Városszervíz mobil eszközön használható alkalmazás, amellyel a lakosok bejelenthetik a beállított kategóriáknak megfelelő városüzemeltetéssel kapcsolatos hibákat, problémákat, és az elhárítás folyamatát is nyomon követhetik.

Fontos fejlesztés az ún. **energetikai nyilvántartó rendszer**, amely képes egységesen kezelni a város tulajdonában lévő intézmények fogyasztási adatait. Ehhez hasonló okos megoldás a **BEMS alkalmazása** az AQUA Uszoda épületenergetikai felügyelete számára. Az AQUA Uszoda épületében olyan rendszer került telepítésre, ami lehetővé teszi az épület energetikai rendszerének folyamatos felügyeletét. A rendszer képes jelezni a meghibásodásokat, de sok esetben ezek előrejelzésében is segítséget tud nyújtani. Támogatásával **jelentősen csökkenthetőek a karbantartási és üzemeltetési költségek**. A Magyar Mérnöki Kamara számításai alapján az épületautomatika alacsony tőkeigényű befektetés rövid, átlagosan 3 év megtérülési idővel számítható. Egy napjainktól 2030-ig tartó elképzelt szcenárió esetén a pénzügyi nyereség a költségek akár kilencszerese is lehet, beleszámítva a beszerzés, szerelés és üzembe helyezés becsült összköltségét. Ezen felül a helyi megújuló energiaforrások kiválóan integrálhatók, különösen a zéró-energiájú épületekben, és maximalizálni lehet a saját fogyasztást.

A közlekedési szektorban az utasok **utazási preferenciáinak követéséhez**, megértéséhez és a közlekedési rendszerek tervezéséhez kulcsfontosságú az adatalapú tervezési szemlélet. A különböző szenzorok (**forgalomfigyelő szenzor, parkolásfigyelés**) jelenleg nem állnak rendelkezésre vagy mindössze pilot-jelleggel, kis területen vehetők igénybe. Ezek **megvalósítása technikai, tervezési nehézségek helyett sokszor inkább finanszírozási korlátokba ütközik**, hiszen kialakításuk rendkívül forrásigényes. A következő 5-7 éves fejlesztési ciklusban „mikromobilitási forradalomból” következő kihívásokat is kezelni kell.

A városban egyre növekszik az elektromos autók száma, amely szükségessé teszi a gyorstöltők számának növelését is az elkövetkező években. A közösségi közlekedés digitalizációja is elengedhetetlen, annak érdekében, hogy vonzóbb alternatívaként jelenjen meg az egyéni közlekedéssel szemben. A helyi járatú buszon történő utazáshoz az utasok számára elérhető a **jegyvásárlás mobiltelefonon keresztül**. A megállóknál kiépült az **okos utastájékoztató rendszer** a győri helyi buszok közlekedéséről. Szintén elérhető elektronikus formában a helyi közösségi kerékpár szolgáltatás is. Az EU módszertan szerinti SUMP elkészítéskor kiemelt feladatként kell kezelni, hogy a mobility szolgáltatók egy egységes platformon össze legyenek kapcsolva helyi közlekedési társaságokkal az aktív mobilitás és a megosztott mobilitás előmozdításának támogatása érdekében. Hatékony, kibocsátásmentes városi logisztikát és utolsó kilométeres kiszállítást kell megvalósítani a városi logisztikai folyamatok újratervezésével. Ennek eredményeképpen a parkolási kapacitási igény is jelentősen csökkenthető.

A **közműhálózat digitalizációja terén** is történt előrelépés a közelmúltban. A hulladékszállítás során bevezetésre került az arányos fizetési (**RFID**) rendszer. Ennek lényege, hogy chipes rendszer működik a kukásautókban és a kukákban, így lehetségessé vált az arányos díjszabás. Az RFID rendszer bevezetése pénzügyi eszközzel ösztönözte a lakosokat a hulladéktermelés csökkentésére, eközben nem járt a szemetelés növekedésével (illegális hulladéklerakás). A GYHG Nonprofit Kft. saját fejlesztésű rendszere által a városban működik **hulladék applikáció**, amin keresztül a hulladékkal kapcsolatos észrevételeket lehet jelezni.

Elektronikus hírközlés területen Győr lefedettsége mára 100%-os, a vezetékes telefonhasználat fokozatosan csökkent a mobiltelefonok térnyerésével. Több kisebb szolgáltató mellett a legjelentősebb vezetékes szolgáltató a városban hosszú évek óta a Magyar Telekom Nyrt. A legnagyobb kábeltelevíziós szolgáltatók a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft., a Vidanet Zrt., valamint a Magyar Telekom, az előfizetők száma évek óta csökkenő tendenciát mutat. **Győr teljes területén elérhető a szélessávú ADSL internet és kábelt, illetve a nagysebességű mobilinternet is.** Jelenleg már egyes városrészekben elérhetőek az 5G-s szolgáltatások, a jövőben várhatóan még több helyen áll majd rendelkezésre. Az egyre növekvő internetes előfizetők száma miatt megnövekedett az igény az elektronikus ügyintézésre. A városi önkormányzat az elmúlt évtizedben egyre több **e-ügyintézés**t tett lehetővé, ami az egyes közszolgáltatók támogatásával egyszerűsíti és megkönnyíti ezek elvégzését. A fejlesztések megtervezése során alkalmazni kell a jövőállóság (future-proofing) szempontjából való megközelítést: rendszeresen aktualizált technológiai kitekintésre és ajánlásokra van szükség, amely előre jelezi, hogy milyen technológiai innovációk, platformok és üzleti modellek adaptációjára kell felkészülni. Az adatgazdaság és a startup ökoszisztéma élénkítése érdekében fel kell készülni a közadatok legszélesebb körű ingyenes hozzáférhetővé tételére, beleértve az információbiztonsági fejlesztéseket is.

A városrészekben számos helyen okoz problémát a közterek nem megfelelő kivilágítása és a kamerák hiánya. A közvilágítás javítása például **energiahatékony lámpák felszerelésével**, szenzoros megoldásokkal lehetséges a jövőben. Jelenleg nagyjából 200 kamera található Győrben, de folyamatos a lakossági igény továbbiak telepítésére. Jelenleg a zöld városfejlesztés projektek keretében a fejlesztések területein mindenhol fel lettek szerelve kamerák.

A digitalizáció valójában nemcsak a gazdaságban, de a társadalomban is paradigmaváltást tesz szükségessé, hiszen a digitális készségek fejlesztése nemcsak azért fontos, hogy a munkavállalók felkészültek legyenek a digitális eszközök használatára, hanem azért is, mert a digitalizáció valójában szerkezetváltást eredményez a munkaerőpiacon is azáltal, hogy hagyományos munkakörök tucatjai válódhatnak ki digitális megoldások révén, és ez alkalmazkodni képes munkavállalókat igényel. Vagyis az oktatási és képzési rendszernek is fel kell készülnie a digitális kihívásokra. A COVID19-járvány rámutatott az oktatási intézmények digitális elmaradására oktatói és tanulói oldalról egyaránt, az eszközpark vagy a szolgáltatások minősége nem felel meg a 21. század kihívásainak. Ugyanakkor az is kiderült, hogy az oktatás digitalizációjában számos lehetőség is nyílt a jövőben.

Összeségében az állapítható meg, hogy sok területen organikusan, gyakran gazdasági szükségszerűségből elindult és intenzíven zajlik a digitális transzformáció. Azonosíthatóak olyan elemek, kezdeményezések, melyekre lehet építeni. Ugyanakkor ezek nincsenek rendszerbe szervezve, a kritikus sikertényezők azonosítása és a világos jövőkép is hiányzik. Amennyiben az önkormányzat a következő 2-3 évben el tud indítani és elkezd szisztematikusan megvalósítani egy komplex digitalizációs menetrendet, még megteremtheti az esélyét, hogy Győr a digitális transzformáció terén helyt tudjon állni.

2.3.4. MEGTARTÓ VÁROS

Győr-Moson-Sopron megye egészének, a Győri járásnak és Győr városának is az országos és régiós tendencia alatt maradtak a népességfogyási rátái az elmúlt évtizedben. Ugyan a térségben 2011-2020 között **természetes fogyás** volt jellemző, ezt az évtized második felében megfigyelhető vándorlási különbözet ellensúlyozta. A városban pozitív vándorlási különbözet volt jellemző egészen a COVID19-járvány megjelenéséig. Várhatóan a járványügyi határkorlátozások feloldása ismét növeli a térségben letelepedők számát. A demográfiai folyamatok közül az egyik leginkább aggasztó, **a városi társadalom egyre gyorsabb ütemű elöregedése**. A 65 év feletti csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 10 év alatt összesen 23 százalékkal emelkedett, 2020-ban már közel 33 ezer fős korcsoportként a lakosság közel 27 százaléka tartozott az idősödő és idős korosztályhoz. Kiemelten fontos éppen ezért a városfejlesztés során az idősödő korosztály igényeinek megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatásokat kialakítani.

Győr és vonzáskörzetének **foglalkoztatási rátája rendkívül magas**. 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában, a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is egy folyamatos csökkenési trend indult el, az évtized végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskeresők aránya. A foglalkoztatási statisztikák alapján elmondható, hogy **a város munkanélküliség helyett jellemzően munkaerőhiánnyal küzd**, ami hosszútávon a fejlődés gátját jelentheti.

Győrben az országos átlagnál jelentősen jobb jövedelmi viszonyok és magasabb életminőség tapasztalható. A város népességének több mint a fele adófizető, és **egy évtized leforgása alatt az egy lakosra jutó nettó jövedelem értéke megduplázódott a településen**, elérve a közel 1,7 millió forintot. Tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolódtott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt.

Győrben a felsőoktatási végzettséggel rendelkezők aránya folyamatosan növekedett az elmúlt években. A városban magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya az országos átlagnál, míg átlagnál jóval kisebb a 8 általános iskolát végzettek vagy érettségivel rendelkezők aránya. Magasabb a városban a szellemi foglalkozásúak aránya is, mint az országban általában. A foglalkozási alapú rétegmodell fővárosi-nagyvárosi jellemzőket mutat, amelynek fő sajátossága az értelmiségi és beosztott szellemi szolgáltató munkakörök koncentrációja. Jellemző azonban a **nem műszaki területen képzett munkaerő városból történő elvándorlása**, ami a város egyprofilú gazdaság szerkezetének tudható be. A győri társadalmon belül legnagyobb arányban továbbra is a szakképzett munkások, kisvállalkozók, majd a képzetlen munkás rétegek jelennek meg.

Az **ingázók száma Győrben már 2011-ben is megközelítette a városi lakosság egynegyedét, nagyjából 30 ezer főt**. Azóta a győri agglomeráció népessége robbanásszerű növekedésen ment keresztül. Ezt kiválóan szemlélteti **az ingázó középiskolások aránya, amely 2020-ban meghaladta az összes tanuló 50%-át**.

Győr az oktatás terén fontos szerepet tölt be regionális, agglomerációs és járási szinten egyaránt. Ez leginkább a felsőoktatás szintjén hangsúlyos, hiszen az ország minden pontjáról érkeznek Győrbe hallgatók. A gyerekszám csökkenése az oktatás minden szintjén érzékelhető. Az óvodai ellátásban például tíz év alatt 522-vel esett vissza az óvodás gyermek száma, de a felsőoktatásban is negyedével csökkent a hallgatók száma. A folyamatosan fogyó gyerekszám, illetve az egyes városrészek demográfiai átrendeződése miatt az önkormányzati fenntartású szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások átstrukturálására lehet szükség a jövőben. A közoktatás tekintetében **a győri lakosok indokoltnak tartják a közoktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztését, illetve a pedagógusok már régen elmaradt béreinek rendezését**.

A 2022-ben végrehajtott lakossági reprezentatív kérdőíves felmérés alapján **a humán közszolgáltatásokkal való elégedettség tekintetében az egészségügy és a szociális ellátás szerepelnek az utolsó helyeken.** A járóbeteg ellátás esetében a rendelői látogatások száma nagyságrendileg nem változott az elmúlt 20 évben, míg a rendelőn kívüli ellátások száma drasztikusan csökkent. A kórházi ellátás tekintetében a betegfogadásra képes ágyak száma és kezelt betegek száma nem változott nagymértékben, míg a járóbeteg szakellátásban jelentősen csökkent a megjelent betegek száma. Ahogy az ország más nagyvárosaiban, úgy Győrben is jellemző a magánegészségügyi szolgáltatók és az azt igénybevevők számának növekedése. A kisgyermekes bölcsődei ellátása terén kellő mértékű kapacitások állnak rendelkezésre, ami a gyerekszámok stagnálásával várhatóan hosszútávon is kielégítő lesz. Ezzel szemben az időseknek nyújtott szociális alapú szolgáltatások már most nagyon nagymértékben kihasználtak. Bővítésük szükséges a jövőben, tekintettel arra, hogy a város átlagéletkora - ezáltal a szolgáltatásokat igénybe venni kívánók száma - folyamatosan emelkedik majd.

A **helyi identitást meghatározó tényezők** között fontos szerep jut a város kedvező földrajzi pozíciójának, a Duna és Rába jelenlétének, a városrészek történelmi épületeinek, a helytörténeti kiállításoknak és a Széchenyi István Egyetemnek, amely a térség meghatározó oktatási intézménye. További fontos **identitásképző elem a város sporthoz fűződő szoros viszonya**, ami az elért sportsikereknek, a nagy érdeklődésre számot tartó ETO kézilabda és futballsportnak köszönhető.

A korábban szegregátumokat tartalmazó városrészek (Újváros, Sziget), **lakótelepi részek társadalmi jellemzői pozitív irányba változtak az elmúlt években.** Egyre inkább kedvező az itt élő lakosság aktivitási rátája, amelynek köszönhetően szűkült a tartós munkajövedelemmel nem rendelkezők csoportja.

A Győr civil szerveződései, illetve informális közösségei munkájukkal hatékonyan egészítik ki a város fejlesztéseit, programjait. **Az utóbbi években egyre nagyobb részt vállalnak a helyi egyházi és civil szervezetek a szociális gondoskodásból.** A tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó önkormányzati intézmények férőhelyei nem változtak az elmúlt évtizedben, a civil szervezetek azonban jelentős segítséget nyújtanak további férőhelyek biztosításával.

Az Önkormányzat bérlakás-gazdálkodását elsősorban „Az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről, valamint a lakásvásárlás és- építés támogatásáról” szóló 30/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelet határozza meg. Az elmúlt években a **piaci bérleti díjak jelentős emelkedésének következtében megnövekedett azok száma, akik bérlakást igényelnének** az önkormányzattól. Az önkormányzat az elmúlt években bővítette a mozgáskorlátozottak számára fenntartott bérlakások arányát. Továbbra is megmaradt a szociális helyzet alapján történő elhelyezés, ahol minimális jövedelmet is előírnak az igénylők számára és szigorúbb feltételekhez kötik a szerződés meghosszabbítását. Az önkormányzati bérlakások díjai legutóbb 2015-ben növekedtek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) legfrissebb 2018-2023 közötti dokumentuma öt fontos területet határozott meg. Ezek között szerepel az **egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáféréseinek elve, a diszkriminációmentesség, a szegregációmentesség, valamint a problémák komplex kezelése a szociális, egészségügyi oktatás és lakhatás területeken.** A **mélyszegénységben élő romák** számára elsődleges feladat a lemorzsolódás okainak feltárása, annak megakadályozása, esetleg az oktatási rendszer egyes szintjeit teljesítőket továbbtanulásának elősegítése (ti. az elkallódásuk megakadályozása) jelenthetne megoldást. A **gyermekszegénység** megoldására több kezdeményezés is indult, például közösségi terek létrehozása a Bercsényi ligetben és a Barátság parkban, ezenkívül sport- és szabadidős programokkal segítik az érintetteket. A **nők helyzetével** kapcsolatban négy problématerületet határozott meg a HEP, ezek között szerepel a munkaerőpiac nőket érintő szegmentuma, a lakhatással kapcsolatos problémák, a bántalmazás területe (pályázat Krízisambulencia létrehozására) illetve az ingyenes programok létrehozása nők számára. A HEP érinti az idősek és fogyatékkal élők helyzetét és problémáinak lehetséges fejlesztési megoldásait. A felsorolt leszakadó/veszélyeztetett társadalmi csoportok támogatásában az önkormányzat mellett nagy szerepet vállalnak a helyi civil szervezetek is.

2.3.5. KISZOLGÁLÓ VÁROS

Győr városa hangsúlyos helyet kap az **országos és megyei területfejlesztési dokumentumokban** egyaránt. **Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** Győr kapcsán a várostérséget érintő kedvező népességszám-változást emeli ki, hangsúlyozva a város körüli növekvő népességkoncentrációt, és annak növekedési irányait, és az országhatáron átnyúló kapcsolatait. Az OFTK szerint Győr jövője az egészség, a kultúra és az innováció köré épül, miközben mind a hazai, mind a nemzetközi városhálózatban és együttműködések során kiemelkedő jelentőségű szereplő, egy ún. kapuváros. A város épít járműipari központi szerepére, támaszkodik az elektronikai, informatikai ipari, autóipari és gépgyártási húzóágazataira. A fejlesztések tekintetében az OFTK a közlekedésfejlesztést (közút, vasút és hajózás egyaránt) emeli ki további feladatként.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió esetében a város, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó agglomerációs övezet olyan gazdasági magterületként jelenik meg, amelynek kulcsfontosságú szerepe van a megye egészének fejlődése szempontjából. Éppen ezért a dokumentum külön területi célt jelöl ki (FV1) Győr városának fenntartható városfejlesztése érdekében. Ehhez az alábbi konkrét fejlesztési irányokat határozza meg:

FV1.1 A K+F tevékenység és innovációs hálózatok erősítése a felsőoktatási, kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének fejlesztése.

FV1.2: Az ipari termeléshez és a lakossághoz kapcsoló hulladék és szennyező anyagok csökkentése.

FV1.3: Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése Győr gazdasági szerkezetének diverzifikációja érdekében, befektetéseket ösztönző környezet megteremtésével, ellenállóképesség növelésével.

FV1.4: Barnamezős terület rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása

FV1.5: A Duna- és Mosoni Duna szerepének újrapozicionálása, műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztések

Az országos, a megyei és a települési rendezési tervek, a területfejlesztés környezeti, társadalmi és gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása és a térségi területhasználat szabályozása. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal. Az **Országos Területrendezési Tervben** (OTrT) meghatározott térségi területfelhasználási kategóriák közül az alábbiak érintik Győr városát:

- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vízgazdálkodási térség,
- települési térség.

A műszaki infrastruktúra-hálózat főbb építményei jellemzően a távlati gyorsforgalmi utak és főutak, kerékpárutak, valamint a távvezetékek. **A megyei rendezési terv** egyrészt átvezeti az OTrT vonatkozó infrastruktúra elemeket, másrészt meghatározzák a térségi jelentőségű összekötő utakat, meglévő és tervezett mellékutakat, logisztikai központokat, vasúti fő- és mellékvonalakat, repülőtereket és kerékpárutakat, továbbá kikötőket, energiavezetékeket, vízi létesítményeket.

A szomszédos településszerkezeti tervek szempontjából megállapítható, hogy egyes települések a lakosságszámához aránytalanul nagyméretű lakó és gazdasági tartaléktérületeket tartalmaznak, ami ellentmond a településszerkezeti alapelvvel, miszerint a szomszédos települések beépített területei ne folyjanak össze. Műszaki értelemben elmondható, hogy a szomszédos települések szerkezeti terveinek egy része véget ér a település határánál, a szomszédos települések helyén üres folt található, így a kapcsolatok érdemben nem vizsgálhatók, viszont a fejlesztési területek közül különösen nagy hatással lehetnének Győr fejlődésére az autópálya-csomópontok környéki fejlesztések. Ilyenek vannak Nagyszentjánoson, Töltéstaván, Győrújbaráton, Ikrényben.

Győr városának közműellátottsága rendkívül fejlett; a vízszolgáltatás, szennyvíz-elvezetés, villamos-energiaszolgáltatás, földgázellátás, távhő- és melegvíz-illetve a távközlés (vezetékes telefon, internet)

területén egyaránt. Az alapvető közműekkel való felszereltség tekintetében egyedül a gázfogyasztók száma csökkent 2012 és 2020 között, az összes többi közmű esetében 8-10%-os növekedés volt megfigyelhető a szolgáltatást igénybevevők tekintetében, amely nagyjából leköveti a lakásállomány bővülésének tendenciáit.

Győr-Moson-Sopron megye felszíni és felszín alatti vizeinek minősége nemcsak a Nyugat-Dunántúlon, de országos viszonylatban is a legjobbak közé tartozik. Győr Megyei Jogú Város területén 2 db vízműtelep, továbbá 3 db víztorony helyezkedik el, melyek a várost és az ahhoz tartozó településeket látja el ivóvízzel. Győr és térsége **vízellátását** és szennyvíztisztítását a **Pannon-Víz Zrt.** látja el, mely egyúttal kezelője is a vízkivételi-és tisztító műveknek és magának az elosztó hálózatnak is. Az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya meghaladja a 95%-ot, az ivóvízzel ellátott lakások aránya azonban folyamatosan nő, ahogy a szolgáltatott ivóvíz mennyisége is.

Győr szennyvízhálózatának hossza 2020-ban 310 km volt, melyből a bekötővezeték hossza 137 km-t tett ki. A **szennyvíztisztítás** szintén a Pannon-Víz területén található szennyvíztisztító telepen történik. A legnagyobb kapacitással rendelkező győri szennyvíztisztító 2006-ban került felújításra, ennél fogva a telep korszerűnek mondható. A győri szennyvízelvezetés aktuálissá váló kérdése a helyenként alulméretezett, vagy éppen túlterhelt közcsatornahálózat, mely adott esetben gátja a további fejlesztéseknek. A **közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma** jelentősen nőtt 2011 (53 592 db) és 2020 (58 875 db) között.

A város centrumában a csatornahálózat túlnyomó többségében egyesített rendszerű, míg a peremterületeken és az agglomeráció esetében ez már elválasztott rendszerű, a **csapadékvíz** elválasztásának lehetőségével. A belvárosban található egyesített rendszer komoly hátránya, hogy nagy mennyiségű, hirtelen csapadékhullás esetén csapadékvízzel hígított szennyvíz kerülhet a felszínre továbbá az élővizekbe és vízbázisokba. Éppen ezért a jövőben ezen csatornahálózatok újratervezése és fejlesztése indokolt lehet.

A város villamosenergia-szolgáltatását továbbra is az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. A győri **energiaellátás** egyik jelentős mérföldkövének tekinthető a 2011-ben átadott Gönyői Gázerőmű, amely Győr és környékének energiaellátását 100%-ban fedezi, sőt többletét betáplálja a magyar átviteli hálózatba is. Az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. tulajdonában álló erőmű évi 433 MW teljesítményével akkor nemcsak a legnagyobb hatásfokú, de a legmodernebb erőműnek is számított Magyarországon. Győrben a villamosenergia-fogyasztók száma 2011-hez képest +8,94%-kal nőtt. Míg 2011-ben ez a szám 76 358 db volt, addig 2020-ban már 83 855 db fogyasztót tartottak nyilván. A számukra **szolgáltatott villamosenergia mennyisége** 2011 és 2020 között +5,27%-kal nőtt.

Győr Megyei Jogú Város **földgázellátása** teljes körűnek mondható, csakúgy, mint a megye településeinek túlnyomó többségében (kivéve Fenyőfő és Vének). A megyeszékhely szerepe

kulcsfontosságú a települések ellátásában, hiszen a gázelosztás a középnyomású gázelosztó-hálózatról történik. Itt is külön meg kell említeni a háztartási gázfogyasztók számát, amely 2011-ben még 52 609 db győri háztartási fogyasztót jelentett, mely az akkori összes fogyasztónak mintegy 94,7%-át tette ki. Ebből 27 709 db volt a fűtési fogyasztók száma. 2020-ra a háztartási fogyasztók száma 51 426 db-ra csökkent. A fűtési fogyasztók száma a vizsgált ciklus végére 34 344 db-ra nőtt.

Győrben távhőszolgáltatás is elérhető, melyet a Győr-Szol Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. biztosít. A város másik távhőtermelő cége a korábbi Győri Erőmű Kft., mára beolvadt az ALTEO Energiaszolgáltató Nyrt.-be. Győrben a **lakosság részére szolgáltatott melegvíz mennyisége** csökkent, nagyjából 12%-kal, míg a **távfűtésbe bekapcsolt lakások száma** növekedett, mégpedig 4,7%-kal.

Győr az **országos közlekedési hálózatok** szempontjából központi szerepet tölt be megyei és regionális szinten is, főúthálózatában az 1. sz. főút a leghangsúlyosabb kelet-nyugati tengely, amelybe délről az M19, a 81., 82., 83., és 85. számú főutak sugarasan csatlakoznak bele. A várost délről az M1 autópályán kerüli ki a tranzitforgalom összekötve a fenti főutakat. Győr vasúti kapcsolatok szempontjából jó helyzetben van. A Budapest – Bécs közlekedési folyosó közepén fekszik, a Dunántúl északi részének vasúti központja. Az európai TEN-T korridorok közül kettő (a Rajna-Duna és a Kelet-Kelet-Mediterrán) halad át a városon, az európai áru fuvarozási folyosók közül pedig három. Jelenleg Győr városában kötőpályás helyi közforgalmú közlekedési rendszer nem üzemel. A „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című projekt keretében javaslat született a **vasút magasabb fokú bevonására a helyi, és agglomerációs közlekedésbe.**

Győrben az elmúlt 10 évben közel harmadával nőtt az egyéni motorizáció – azaz a személygépkocsi ellátottság – mértéke, éppen ezért a város **útjainak forgalmi terhelése** a pandémiás időszakról eltekintve folyamatosan növekedett, ami egyes szakaszok kapacitásának kimerüléséhez vezetett, illetve a túlterhelt szakaszokon a városi környezet élıhetőségét veszélyezteti. Ugyancsak komoly problémát jelent a belvárosi parkolás kérdése, amelyet valamelyest enyhítenek az elmúlt években végrehajtott parkolóház- és mélygarázs fejlesztések (Dunakapu tér, Dr. Petz Lajos parkolóház, Árpád Parkolóház, Kuopio parki parkolólemez).

A belterületi utak kb. harmada jó vagy hibátlan állapotú, harmada közepes állapotú, **egyharmada pedig a tırhető, illetve rossz kategóriába esik bele.** Ez alapján kijelenthető, hogy mindenképpen indokolt az érintett rossz minőségű utak felújítása, amelyet a győri polgárok utakkal kapcsolatos visszajelzései is tükröznek.

A közösségi közlekedéssel kapcsolatban elmondható, hogy az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek az infrastruktúra fejlesztése és a gépjárműpark megújítása érdekében, a győri polgárok visszajelzései alapján azonban egyértelműen látszik, hogy a buszok gyakorisága és megbízhatósága

jelenti a fő problémát. Fontos megjegyezni, hogy a városban autót használók számottevő része is kifejezi hajlandóságát arra vonatkozóan, hogy **egyéni közlekedés helyett tömegközlekedést vegyen igénybe, amennyiben az kiszámíthatóbb, gyakoribb járatszámmal és biztonságosan tud működni.**

A többi magyar városhoz képest Győr **fejlett kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik.** A kerékpáros hálózat Győrben évről évre folyamatosan növekszik, 2011 és 2022 között közel háromszorosára növekedett. Az összes kerékpáros infrastruktúra hossza jelenleg 165 km Győrben, melynek egyharmada önálló kerékpárút, egyharmada kerékpár nyom, körülbelül egyharmada pedig gyalogos és kerékpárút, illetve járdai kerékpársáv. Ugyanakkor Győr meglévő kerékpáros hálózata a jelenlegi állapotában szakaszos kiépítésűnek mondható, a meglévő kerékpáros elemek nem alkotnak összefüggő hálózatot.

A kerékpáros közlekedés fejlődése Győrben nem csak egyéni, de a közösségi használat szintjén is tanulmányozható. A 2015-ben került átadásra **GyőrBike** néven az a közösségi kerékpáros kölcsönző rendszer, aminek működtetését 2020-tól az önkormányzati tulajdonú Győr Projekt Kft. végzi. A rendszer állapota jónak mondható, a kezdeti induló 23 állomás 35-re, a 180 kölcsönözhető kerékpár pedig 235-re nőtt, és a flotta kiegészült 14 db elektromos kerékpárral is.

Győr gazdasága szempontból kiemelt jelentőségű az ipar, ezen belül a járműipar jelenléte, az **ipari területek megközelíthetősége** pedig kedvezőnek mondható. A Győri Ipari Park a város keleti részén, az M1 autópályától alig 5 kilométernyire fekszik. A Győr-Pér Repülőtér 13 kilométer, a Győr-Gönyű dunai kikötő pedig 17 kilométer távolságra található. A Győri Ipari Park közvetlen vasúti kapcsolattal is rendelkezik. Az Ipari Park területén működő vállalkozások helyi autóbuszjáratokkal is könnyen megközelíthetőek. Az ipari park jelenlegi kihasználtsága a 100%-ot közelíti, éppen ezért további területek ipari hasznosítású bevonására fog sor kerülni a jövőben.

Győrben 2021-ben közel 64 ezer lakás volt, ez több, mint 7 ezerrel (12,7%-kal) több, mint 2010-ben. A megyeszékhelyek közül itt növekedett legnagyobb mértékben a **lakásállomány.** Az ezer főre vetített lakások számát vizsgálva elmondható, hogy Győr (479 db) elmarad a megyei jogú városok átlagától (481 db), ami Győr sűrűn lakottságát mutatja. Győrben a lakások legnagyobb hányada, 43%-a kétszobás, 29%-a háromszobás, 18%-a négy és több szobás, és mindössze 10%-a egyszobás. Az elmúlt tíz évben az egy- és háromszobás lakások aránya nem változott, míg a kétszobásoké csökkent (44%-ról) a négy és többszobás lakások javára.

Győrben az **ingatlanpiaci trendeket** vizsgálva 2011-ben egy négyzetméternyi lakóingatlan átlagosan 212 ezer Ft-ba, míg 2022. májusában 712 ezer Ft-ba került. 2022-ben a város a négyzetméterenkénti lakóingatlan árat tekintve a többi megyei jogú város között ötödik helyen szerepel Budapest (922 ezer Ft), Érd (786 ezer Ft), Debrecen (720 ezer Ft) és Veszprém (716 ezer Ft) mögött. Az átlagos négyzetméterárak nagy szórást mutatnak városon belül is. Marcalváros II. és Nádorváros árai a legmagasabbak, itt az árak megközelítik a négyzetméterenkénti egymillió forintot. Szorosan követi ezen

városrészeket Révfalu és a Belváros, ahol valamivel 900 ezer forint alatt alakulnak a négyzetméterárak. A következő csoportot a város külső gyűrűjében található városrészek – Kismegyery, Szabadhegy, Gyárváros, Ménfőcsanak, Sziget – alkotják. A legalacsonyabb alapterületre vetített átlagos árak pedig a legtávolabbi – Bácsa, Újváros, Gyórszentiván –, illetve romló állapotú – Marcalváros I. – városrészekben található.

Győr **önkormányzati vagyonállománya** a 2020-ban készült mérlege alapján nagyjából 186,5 milliárd forintot tett ki. Ezen vagyon közel háromnegyede ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok formájában nyilvánul meg. Az ingatlanvagyon-kataszter nyilvántartásában – 2019. december 31-ei fordulónappal – az Önkormányzat tulajdonában 1270 db forgalomképes ingatlan szerepelt. Vagyongazdálkodási szempontból **az ingatlanvagyonon** belül legnagyobb jelentőséggel rendelkező elem az Önkormányzat tulajdonában lévő **bérlakásállomány**. Az Önkormányzat vagyonkezelését a Győr-Szol Zrt. látja el, míg a tulajdonosi jogok és feladatok az Önkormányzat kezében vannak. Az elmúlt évtizedben jelentősen megnövekedett azon személyek száma, akik lakásproblémáik megoldásában az Önkormányzat segítségét várják, vélhetően a piaci **bérelti díjak** meredek növekedésének köszönhetően. A Szociális, Egészségügyi és Lakásbizottság azzal szembesült, hogy egyre többen nem tudnak piaci alapon lakbért fizetni, azonban jövedelmük magasabb, mint a szociális, rászorultsági korlát az önkormányzati ingatlanok bérbeadásának feltétele esetében.

A Corine Land Cover (CLC) 2018-as adatai alapján az mondható, hogy Győr területének 11,9%-a erdő, 7,1%-a egyéb természetközeli terület (cserjés-erdős terület, vagy természetközeli gyeper, rét), 0,7%-a mocsaras terület, 1,7%-a pedig vízfelület. Azaz a természetes, vagy természetközeli zöldfelületek és vizek együttes aránya meghaladja a város területének egyötödét (21,3%) Ezen kívül 2,3%-ra tehető a mesterséges zöldfelületek aránya (sportpályák, városi zöldterületek), míg a mezőgazdasági területek egyes részei is – rétek, legelők, gyümölcsösök, vegyes mezőgazdasági területek – jelentős területet fednek le (13,5%). Ezzel szemben a lakott területek 16%-ot, míg az egyéb mesterséges (és nem zöld) felületek 11,3%-ot tesznek ki.

A város zöldfelületeinek mérete 2011 és 2020 között csak marginális mértékben (3%) emelkedett, a felszínborítottsági jellemzők érdemben nem változtak. A város legnagyobb kiterjedésű zöldterületei a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben található. Az utóbbi időszakban a zöldfelületek védelme, valamint esetleges növelése egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. **A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a beépítettség növekedése és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti.** Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, valamint az intenzívebb fenntartói tevékenység, továbbá a nehezebben

kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe.

2.4 A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE

2.4.1. IRÁNYÍTÁSI MODELL

Győr Megyei Jogú Város városfejlesztési irányvonalainak kijelölése és a fejlesztési orientációk meghatározása az önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal, valamint az önkormányzat egyéb intézményeinek szoros együttműködését követeli meg. Győr legfőbb döntéshozatali szerve a Közgyűlés, melynek feladata elfogadni többek között a Településfejlesztési Konceptiót, a Helyi Építési Szabályzatot, valamint a Településfejlesztési Tervet.

Az **Önkormányzat** tisztségviselője a polgármester, illetve az alpolgármester. A közgyűlés a polgármesterrel együtt 22 főből áll. A közgyűlés a feladatai ellátására létrehozott tanácsnokokat, amelyek segítik a munkát, valamint bizottságokat.

A tanácsnokból kettőt jelöl meg az Önkormányzati Szervezeti és Működési Szabályzata:

- A peremkerületek fejlesztését felügyelő tanácsnok – feladata, hogy Bácsa, Gyirmót, Ménfőcsanak, Likócs, Szentiván, Kismegyer és Pinnyéd fejlesztését elősegítése és a jelentkező problémák megoldása érdekében koordinálja azt.
- Az egyetem fejlesztéséért és ifjúságpolitikáért felelős tanácsnok – feladata, hogy a Széchényi István Egyetemmel való együttműködést erősítse, az ifjúságot kiemelt célcsoportként kezelje az aktuális ügyekben.

A közgyűlés hét állandó bizottságot hozott létre, amelyek a következők:

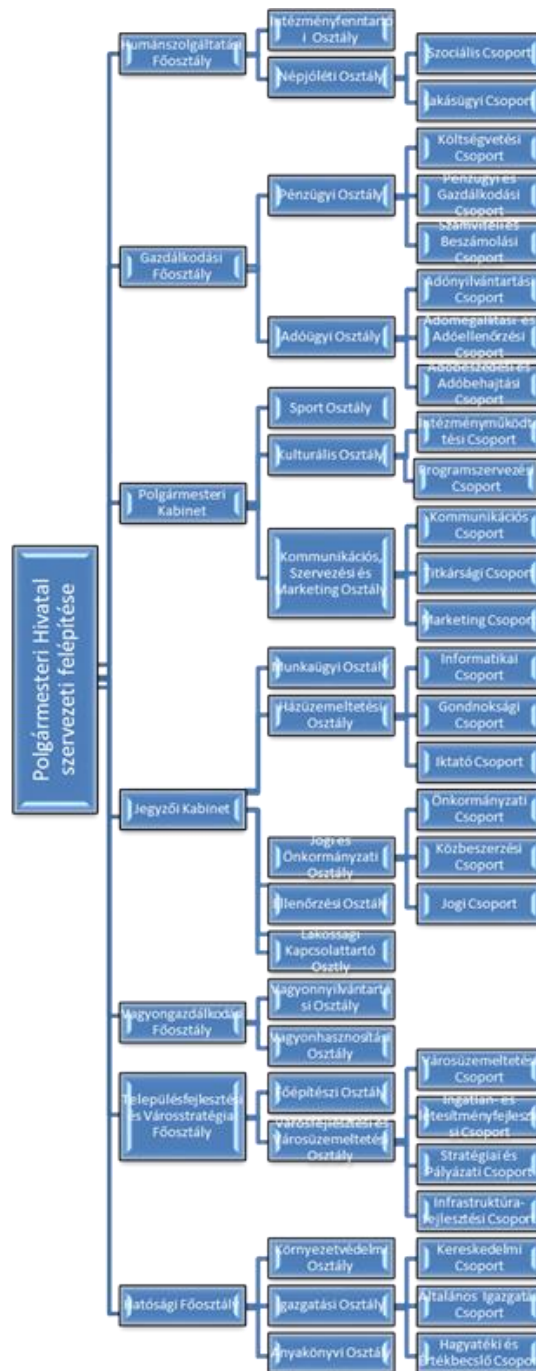
- Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság (rövidítve: GATUBI)
 - Feladatok: önkormányzati vagyon kezelése, ingatlankezelés, döntés az önkormányzati feladatok kiadásáról külsős vállalkozásnak, költségvetés megtervezése és beszámoló elkészítése, finanszírozási tervek készítése;
- Környezetvédelmi Bizottság (rövidítve: KÖBI)
 - Feladatok: helyi környezetvédelmi program és szabályozás tervezetek elkészítése, beavatkozási javaslatok környezeti ügyekben, környezeti állapotfelmérés és tájékoztatók készítése, Környezetvédelmi Alap felhasználására javaslat;
- Közigazgatási és Közrendvédelmi Bizottság (rövidítve: KKB);
 - Feladatok: a polgármester és a közgyűlés ellenőrzése, bejelentések vizsgálata, a közrenddel kapcsolatos ügyek kezelése;
- Oktatási, Kulturális, Sport és Turisztikai Bizottság (rövidítve: OKSTB)

- Feladatok: köznevelési és kulturális intézményekkel kapcsolatos ügyek, kulturális célkitűzésekkel kapcsolatos javaslatok, idegenforgalmi koncepció, városi díjak nyerteseire javaslatot tesz;
- Pénzügyi Bizottság (rövidítve: PÜBI)
 - Feladatok: a pénzügyi előrejelzések készítése, hitelkezelés, kötvénykezelés, pénzügyi gazdálkodó bizottsága az önkormányzatnak;
- Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság (rövidítve: SZELBI)
 - Feladatok: szociális szolgáltatások, egészségügyi és lakáskonceptió előterjesztése, javaslattétel a kapcsolódó ügyekben, éves tájékoztatók az intézmények munkájáról és eredményességéről;
- Városstratégiai Bizottság (rövidítve: VSTRB)
 - Feladatok: városképi védelem, helyi építési előírások kezelése, településfejlesztési tervek készítésében való részvétel, beruházásokkal kapcsolatos előterjesztések, fejlesztési javaslatok.

A **Polgármesteri Hivatal** szervezeti felosztása főosztályok, osztályok és csoportok halmaza.

Összesen hét főosztályra oszlik, amelyek a következők:

- Polgármesteri Kabinet
 - Feladatok: a hivatal kommunikációs és marketingtevékenységének fenntartása, sport- és kulturális intézmények fenntartása, rendezvények szervezése
- Jegyzői Kabinet
 - Feladatok: ellenőrzés, jogi és munkaügyi feladatok koordinálása, házüzemeltetés
- Gazdálkodási Főosztály
 - Feladatok: gazdálkodással kapcsolatos javaslatok kidolgozása és gazdasági ügyekkel kapcsolatos teendők elvégzése
- Vagyongazdálkodási Főosztály
 - Feladatok: vagyonyilvántartás és vagyonhasznosítás összehangolása és ezzel kapcsolatos ügyek intézése
- Hatósági Főosztály
 - Feladatok: szervezeti működésre vonatkozó ügyek, feladatok elvégzése, lakossági ügyek intézése (születés, halálozás, telekrendezés...), környezetvédelmi feladatok
- Településfejlesztési és Városstratégia Főosztály
 - Feladatok: Főépítési feladatok ellátása, városfejlesztés és városüzemeltetés
- Humánszolgáltatási Főosztály
 - Feladatok: intézmények fenntartása, szociális és lakhatási ügyek kezelése

104. ábra A Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése

2.4.2. MŰKÖDÉSI MODELL

Győr városának mindennapos működése szerteágazó, így a városirányítás jelentős forrásokat fordít a különböző szervezetein keresztül a szolgáltatások működtetésére és fenntartására.

Győr város önkormányzata 2009 decemberében határozott arról, hogy új gazdasági társaságot hoz létre azzal a szándékkal, hogy az önálló gazdálkodást folytató négy 100 százalékos önkormányzati

tulajdonú cégének (Inszol Zrt., Komszol Kft., Gyórhó Kft. és Győri Városfejlesztési Kft.) működését a jövőben ennek keretében folytassa. Az új cég neve: **Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.** (Győr-Szol Zrt.) lett.

Tényleges működését 2010 októberétől kezdte meg az induláskor 12,5 milliárd forintos alaptőkéjű, 17,5 milliárdos mérlegfőösszegű vagyont kezelő, és hasonló nagyságrendű éves árbevételt elérő zrt. A cég profilja az ingatlankezeléstől a városüzemeltetésen keresztül a távhőszolgáltatásra, az energiatermelésre, a beruházási és kivitelezési munkák elvégzésére, a társasházkezelésre is kiterjed.

Főbb tevékenységek:

- Városüzemeltetés
- Ingatlan gazdálkodás
- Vagyonkezelés
- Beruházás és kivitelezés
- Parkolók, pakolóházak üzemeltetése
- Piacok és vásárcsarnok üzemeltetése
- Temetők fenntartása, üzemeltetése
- Távhőszolgáltatás, energiatermelés
- Sportingatlanok kezelése

A Győr-Szol Zrt. százszázalékos tulajdonú leányvállalatai: a Győr+ Média Zrt., a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft., az Arrabona Depó Kft., valamint a többségi tulajdonban lévő Józsv Temetkezési Kft. révén Győr gazdasági életének egyéb területein is jelen van.

Önkormányzati cégek a város működésében:

GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. – Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013. január 1. napjával nem jövedelemszerzésre irányuló gazdasági tevékenység - ezen belül kiemelten települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatok - ellátására létrehozta a GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, rövidített cégneven a GYHG Nonprofit Kft.-t, amely 2014. július 1. napjától folyamatosan ellátja a társuláshoz tartozó 112 település hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatait.

Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. – Az Esély Közhasznú Nonprofit Kft., illetve annak jogelődje 1982-ben alakult Győrben. Korábban költségvetési intézményként működött, Szociális Foglalkoztató, majd jogszabály változás miatt (állami támogatást költségvetési intézmények rehabilitációs foglalkoztatáshoz nem vehettek igénybe) a szervezet átalakult és 2006.

júliusától – jelenleg is -, nonprofit gazdasági társaságként működik. A szervezet 100 %-ban az önkormányzat tulajdonában van. Az alapításkori és a jelenlegi cél is azonos: a megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása.

GYŐR PROJEKT Kft. - Győr Megyei Jogú Város városfejlesztési koncepciójához kapcsolódó pályázatok projektmenedzseri feladatainak lebonyolítása. A Kft konkrét feladatkörébe projektmenedzseri feladatok, ingatlanfejlesztés, beruházás lebonyolítás, létesítmény gazdálkodás, és idegenforgalmi és turisztikai feladatok tartoznak

PANNON-VÍZ Zrt. – A vállalat az 1883-ban alapított Győri Vízvezeték Részvénytársaság jogutódja és azóta látja el friss, tiszta és egészséges ivóvízzel a kislalföldi megyeszékhely lakóit. Az azóta eltelt idő alatt az ország egyik legnagyobb víziközmű szolgáltatójává, a régió meghatározó vállalatává vált.

INNONET Innovációs és Technológiai Központ Kft. – A vállalat 1997. február 24-én alakult meg, hogy a PHARE CBC program keretében a Győri Nemzetközi Ipari Parkban felépülő Innovációs és Technológiai Központnak megfelelő szervezeti keretet és támogatást biztosítson. Az Innovációs és Technológiai Központ létrehozásának célja, hogy korszerű technikával felszerelt épületben, kedvezményes bérleti díjakkal és szolgáltatásokkal ideális feltételeket teremtsen az innovatív kis-, és közepes vállalkozások számára, biztosítva számukra a szükséges innovációs és technológiai információkat.

További önkormányzati tulajdonú vállalatok:

- Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete
- Városrendészet Győr
- Mezőőri és Parkőri Szolgálat Győr
- Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.
- Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft.

Oktatási intézmények

Az állami fenntartású oktatási intézményeinek közvetlenül a Győr Tankerületi Központhoz vagy a Győr Szakképzési Centrumhoz tartoznak. Összesen 27 általános és középfokú iskola található a város területén a tankerülethez tartozóan. Ezek között vannak általános iskolák, szakiskolák, szakképzések gimnáziumok és kollégiumok is. A Győr Szakképzési Centrum weboldalán 14 oktatási intézményt tart számon, amely a város területén működik.

Egyéb általános és középfokú oktatási intézményt fenntartóként még jelen van a város területén: a Kislalföldi Agrárszakképzési Centrum, a Széchenyi István Egyetem, a Győri Egyházmegye, a Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság, a Szent Mór Bencés Perjelség, a Győri Evangélikus Egyházközség, a Magyar Pünkösdi Egyház, az Audi Hungaria Iskola Intézményfenntartó és Működtető Közalapítvány, a Győri Waldorf Egyesület és Az ETO JÖVŐJÉÉRT Alapítvány. Ezek további 12 oktatási

intézményt működtetnek. Összesen tehát, mintegy 53 intézmény működik a város területén. Felsőoktatás is található a város területén a Széchényi István Egyetem és a Győri Hittudományi Főiskola által. A város területén összesen 14 kollégium működik, ebből 8 állami fenntartású.

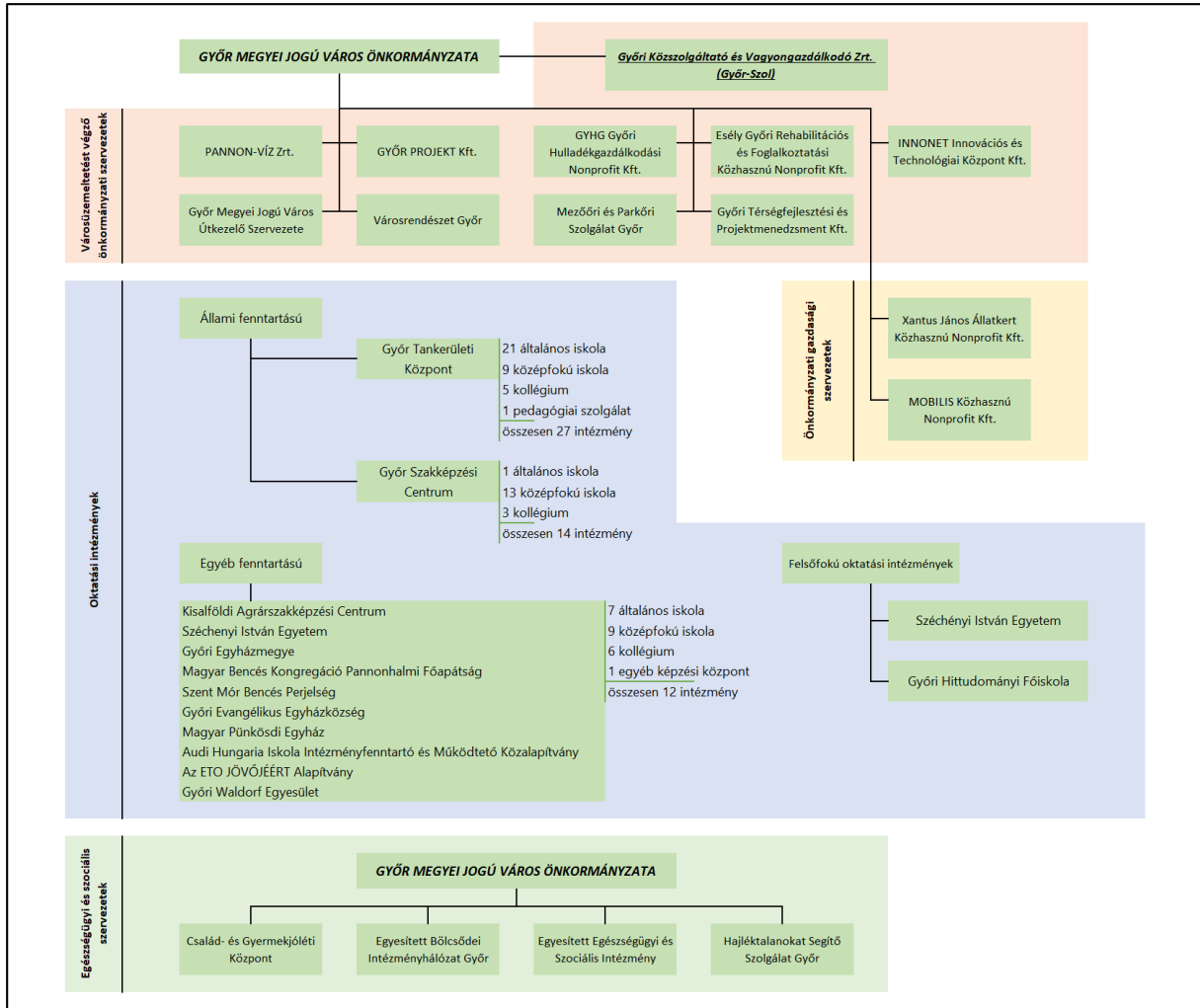
Egészségügyi és Szociális intézmények

Család- és Gyermekjóléti Központ – Az intézmény alaptevékenysége az egyénekekkel, családokkal, csoportokkal és közösségekkel végzett szociális munka. Mindennapi munkának középpontjában a nehéz helyzetbe került családok, veszélyeztetett gyerekek, segítség nélkül maradt egyedül állók támogatása, közösségi programok szervezése áll. Arra törekszik, hogy nyitott, szolgáltatáscentrikus, bizalmi légkör megteremtésére alkalmas hely legyen.

Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr – Győr Megyei Jogú Város területén a bölcsődei ellátást az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat 13 bölcsődéje végzi, 690 férőhelyen.

Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény – Az intézmény 1980-ban alakult meg Egyesített Szociális Intézmény néven és létrehozása összefüggött a 155 férőhelyes, újonnan megépített idősek otthonának átadásával, amely az évek során folyamatosan bővült, átalakult. Megalakulása óta az idősellátás mellett feladatai közé tartozott a bölcsődék, a családsegítő központok működtetése, de tevékeny szerepet vállalt a hajléktalanok ellátásában is. Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény napjainkban 3 gondozási központot, 12 idősek klubját, egy Fogyatékosok Napközi Otthonát, kettő időskorúak gondozóházát és négy idősek otthonát foglalja magába, amely ellátja a város idősgondozásával összefüggő szociális alapszolgáltatási és szakellátási feladatokat, működteti a sérült felnőttek nappali ellátását.

Hajléktalanokat Segítő Szolgálat Győr – 1992. januárjától látja el a Győrben élő hajléktalan személyeket. Az intézmény törekszik arra, hogy valódi szükségletekre reagáljon, férőhelyeik különféle elhelyezési formákat kínálnak az arra rászoruló győri hajléktalan személyek részére.

105. ábra Győr Megyei Jogú Város működési térképe (városüzemeltetés, oktatás, szociális szervezetek)

2.4.3. VÁROSTÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ

A várostérségi koordinációban kiemelt szerepet kap Győr városa, mint Győr-Moson-Sopron megye székhelye, régióközpont és az ország egyik legjelentősebb gazdasági központja Budapest után.

Országhatáron átnyúló társulások

A megye területfejlesztési koncepciója alapján a nagytérségi kooperációs hálózatokból a Dunamenti Tartományok Munkaközössége (Arge Donau) jelentős, amelynek a jelentősége megnövekedett az Európai Duna Stratégia kialakításával. Számottevő volt az Euregio-k szerepe is, itt a West-Pannonia Euregio, valamint a Hármas Duna-vidék Euregio említendő meg, ám ezen formák a 2014-2020-as tervezési időszakot követően átalakultak európai területi társulásokká, amelyek közül Győr-Moson-Sopron megyét kettő érint.

Az Arrabona Európai Területi Társulás (Arrabona EGTC) kezdetben négy várost foglalt magába (Dunaszerdahely, Győr, Mosonmagyaróvár, Somorja), mára 30-nál is több magyar és szlovák település

található benne. Célja a határokon átnyúló együttműködés erősítése, a társadalmi és gazdasági kohézió előmozdítása, valamint a Duna-völgyi ökológiai rendszer megóvása.

OFTK-ban jelölt térségi fejlesztési irányok

A OFTK-ben megjelölt fejlesztési irányokhoz és kijelölt térségi és határokon átnyúló együttműködésekhez való hozzájárulás Győr esetében kiemelt jelentőségű. A társulási irányok a következők:

- A multi- és interregionális kapcsolatok erősítése: szorosabb együttműködés a nagyvárosi terekben (Bécs-Pozsony-Győr); a megye- és országhatáron átnyúló együttműködések fokozása;
- A Győr és Sopron (a határon átnyúló agglomerációjú centrumok), valamint Mosonmagyaróvár gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi, szolgáltató és innovációs központi szerepének erősítése;

2.5 KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

2.5.1. PROSPERÁLÓ VÁROS

Prosperáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága, egyprofilú gazdasági szerkezet (járműipar)	3	4	A kutatás-fejlesztési ágazat és a magas hozzáadott-értékű szolgáltatóipar fejlesztése	Győr esetében a helyi gazdaság tekintetében visszatérő kritika a gazdasági szerkezet egyoldalúsága. A járműipar és az azt kiszolgáló beszállítói hálózatok dominanciája megkérdőjelezhetetlen, de más magas hozzáadott-értékű szektorok fejlesztése is elindult Győr városában. A jövőben kiemelt lehetőségként jelenik meg az Egyetem által vezetett kutatás-fejlesztési ágazat fejlődése, amelynek legújabb eleme a Tudományos és Innovációs Park előrevetíti az ágazat további fejlődését. Jelentős potenciál rejlik még a petrokémia és a gépgyártás területein is.
Közlekedéssel kapcsolatos problémák (busz-, vasút-, kerékpáros közlekedés) súlyosbodnak	4	3	A közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése a városban és az agglomerációban, a mikromobilitás lehetőségeinek megteremtése	A város gazdasági-társadalmi jólétének alapvető feltétele egy hatékony közlekedési hálózat megléte. A motorizáció növekedésével a közúti torlódások és a parkolási gondok egyre súlyosabbak. Fontos lehetőségként jelenik meg a városi jólét növelése érdekében a közösségi és kerékpáros közlekedés lehetőségeinek fejlesztése.

Prosperáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható	2	4	Az oktatási, képzési szerkezet fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás elősegítése	Az oktatási rendszer számos átszervezésen, fejlesztésen ment keresztül az elmúlt években, amelyből kiemelhető a szakképzési rendszer szorosabb munkaerőpiaci integrációja. A fejlesztések ellenére jelentős kockázatot jelent az oktatási rendszer elmaradottsága, a gazdaság igényeinek kielégítésére való alkalmatlansága. Az oktatás területén azonban számos lehetőség is felmerül a fejlesztést illetően, amelyek az élethosszig tartó tanulás hosszútávú céljához járulnak hozzá.
Országos, globális gazdasági válság	5	4	A helyi gazdaság rezilienciájának növelése, a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság adta lehetőségek kiaknázása	A koronavírus-válság, majd a 2022-es energiaválság megmutatta a globális ellátási láncok és gazdasági rendszerek sérülékenységét. A város rezilienciájának növelése érdekében kiemelten fontos a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása.
A szolgáltató szektor fejlődése nem követi a gazdaság húzóágazatainak növekedési ütemét	3	2	A közszolgáltatások, kulturális- és közművelődési szolgáltatások színvonalának és kapacitásának emelése a gazdasági szektor növekedésével egyetemben	Jelentős kockázatot hordoz magában a szolgáltatói szektor elégtelen fejlődése, amely visszafoghatja a húzóágazatok növekedését, amely az egész város gazdaságára negatív hatást gyakorolhat. A jármű- és feldolgozóipari szektoron túl a szolgáltatószektor fejlesztése is kiemelt lehetőséget jelent a város megtartóképességének növelése érdekében.

2.5.2. ZÖLDÜLŐ VÁROS

Zöldülő város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	4	4	A városi épített infrastruktúra felkészítése az időjárási szélsőségekre (csatornarendszer, árnyékos zöldterületek, árterületi szabályozás)	A klímaváltozásnak következményeképp a szélsőséges időjárási viszonyok egyre általánosabbá válnak a városi környezetben. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben.
A növekvő beépítettség miatt csökkenő biológiailag produktív terület	4	3	A beépítés szabályainak szigorítása, a zöldterületek védelme, növelése kondicionáló és védőfásítások lehetőségével	A városok szétfolyása, a beépített területek arányának növekedése a modern városok egyik leggyakoribb térbeli konfliktusaként említhető. Győr sem kivétel ez alól, éppen ezért fontos lehet a jövőben a beépítés szabályainak szigorítása, a zöldterületek védelme és arányának növelése.
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	3	4	Meglévő fejlett és versenyképes közösségi közlekedési hálózat fejlesztése az elővárosban, fenntarthatóbb közlekedési módok arányának növelése, alternatív energiaforrások alkalmazása, az ipari tevékenység szabályozása	A városi szennyezők kibocsátása a jólét növekedésével egyetemben növekedett az elmúlt években, ami jelentős környezeti kockázatot hordoz magában. Kiemelten fontos a 21. századi közösségi közlekedés elveinek megfelelő hálózatokat kialakítani, energia tekintetében a kevésbé szennyező, megújuló forrásokra hagyatkozni és az ipari szennyezést szabályozással visszaszorítani.

Zöldülő város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A zöldterületek nagysága nem növekszik számottevő mértékben	3	4	Barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldterületi rendszerbe	A város zöldterületei nem növekedtek számottevő mértékben az elmúlt években, a város biológiailag aktív területei pedig mindössze a szén-dioxid kibocsátás 0,5%-át képesek elnyelni. Győr ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek hasznosítása esetében fontos szempont lehet, a zöldfelületek arányának növelése.
Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	2	5	Az energia- és erőforráshiány időszakában az energiatudatosság a helyi szereplők mindennapjainak részét képezi	Az elmúlt évtizedben tapasztalható alacsony energiaárak és a jólét növekedésének kombinációja nem ösztönözte spórolásra a győri lakosokat energia és erőforrások tekintetében. Az energiaárak növekedése és az újonnan fellépő erőforráshiány jó lehetőséget biztosít a lakosok számára, hogy az energiatudatosság növelésével mérsékeljék fogyasztásukat.

2.5.3. DIGITÁLIS VÁROS

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása	4	4	A helyi lakosok digitális kompetenciáinak fejlesztése, szemléletformálása képzések segítségével. Bevált programok folytatása (pl. Időügyi Infokommunikációs Program, DJP Hálózatba való bekapcsolódás stb.) és új, világosan meghatározott célcsoportokra szabott programok megtervezése és elindítása.	A város demográfiai trendjeit vizsgálva megállapítható, hogy a lakosságon belül növekszik az idősök aránya. A digitális megoldások adaptálásának alapvető feltétele, hogy a felhasználók is motiváltak és képesek legyenek azokat használni. Éppen ezért elengedhetetlen a lakosság megismertetése az új digitális szolgáltatások használatának módjával, annak előnyeivel.
Az erőforrások szűkössége miatt dráguló technológiai megoldások (chiphány, nemesfémhiány)	3	5	A fejlesztések mielőbbi végrehajtása, a digitális eszközök mielőbbi beszerzése. Rendszeresen aktualizált technológiai kitekintésre és ajánlásokra van szükség, amely előre jelezi, hogy milyen technológiai innovációk, platformok és üzleti modellek adaptációjára kell felkészülni.	A koronavírus-járvány lezárásait követően a lakosság rendelkezésre álló jövedelmét a korábbiaknál jóval nagyobb arányban költötte technológiai eszközökre. A megnövekedett kereslet és a változatlan kínálat következtében jelentősen megnöttek az árak a szektorban, a tendenciát vizsgálva pedig ez a növekedés folytatódhat a jövőben. Ez indokoltá teszi, hogy mielőbb fektessen a város a digitalizációba.

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Az oktatás és a képzés tartalma nem felel meg a 21. századi elvárásoknak, munkaerőpiaci relevanciája csökken	2	4	Az élethosszon át tartó tanulás lehetőségeinek bővítése, képzési programok szervezése: az alapszintű digitális kompetenciák (DigKomp 1 szint) fejlesztése, mentorálás (a felnőttképzési körön kívül, önálló tanulással vagy mentori támogatással megszerzett mérhető tudás) Magasabb szintű digitális kompetenciák fejlesztése, mentorálás (a felnőttképzés keretében vagy önálló tanulással - akár mentori támogatással - megszerzett mérhető tudás)	Az oktatási rendszer elvárásai, feltételei egyre kevésbé tudnak lépést tartani a 21. századi munkaerőpiac elvárásaival. Győr ebben a tekintetben élen jár, hiszen az Egyetem és a város járműipari szereplői között számos ponton folynak együttműködések. Ezen tevékenység fejlesztése, átképzési programok kidolgozása lehet indokolt a jövőben.
A kkv-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	3	A kkv-k digitális kompetenciáinak és a tőkeellátottságának és piacra jutási lehetőségeinek javítása	A digitalizáció tekintetében hatalmas a különbség a tőkeerős multinacionális nagyvállalatok és a mikrovállalkozások között. A lemaradás csökkentése érdekében fontos a kkv-k inkubálása, digitalizációs támogatása, hogy versenyképesek tudjanak maradni a 21. században.
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a digitalizációs elterjedését	2	4	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) elősegíti a térség digitális átállását	A szabályozási környezet kiszámíthatatlansága komoly kockázatot jelenthet az új technológiát alkalmazó cégek, közszolgáltatók vagy akár lakosság számára. Éppen ezért fontos a transzparens, előrelátó, a digitalizációt előnyben részesítő szabályozási környezet kialakítása.
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	3	4	A digitális eszközökkel megtámogatott tanulási környezet megteremtése minden tanuló számára, online elérhető tananyagok kifejlesztése	A koronavírus-járvány alatt nyilvánvalóvá vált, hogy komparatív hátránnyal indulnak a technológiai értelemben felkészületlen iskolák és tanulók a távoktatás megszervezésében. A digitális eszközök használata az oktatásban azonban nem csak a járvánnyal terhelt időszakban lehet kiváló lehetőség a

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
				hatékonyabb tanulásra, hanem a mindennapos működés során is.
A város közzolgáltatóinak digitális lemaradása	3	2	A közzolgáltatók okosrendszereinek fejlesztése, digitális felkészültségük erősítése. Az adatgazdaság és a startup ökoszisztéma élénkítése érdekében fel kell készülni a közadatok legszélesebb körű ingyenes hozzáférhetővé tételére	Győrben számos közzolgáltatás esetében alkalmaznak már ma is okosmegoldásokat (hulladékelszállítás, intézmények energetikája), amelyek hatékonyabbá és kevésbé erőforrásigényessé teszik a működést. Ezek továbbfejlesztése, európai jógyakorlatok átvétele kiváló eszközként szolgálhat az energia- és nyersanyaghiány sújtotta években.
A közlekedési hálózatok analóg működéséből adódó hatékonyságromlás	3	4	A közlekedési rendszerek digitalizációja (adaptív forgalominformációk, okosparkolási rendszerek, megosztáson alapuló digitális megoldások)	A közlekedési hálózatok hatékony működtetése, a forgalmi torlódások, parkolási gondok enyhítése különösen aktuális téma Győr számára. A digitalizáció számos megoldást tud nyújtani a mobilitás hatékonyabb szervezése, a közlekedési problémák felszámolása érdekében.

2.5.4. MEGTARTÓ VÁROS

Megtartó város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások	3	4	A város gazdasági és kulturális vonzerejének növekedésével fiatal családok költöznek a térségbe	Győr városának markáns demográfiai folyamata a társadalom elöregedése, a lakosság természetes fogyása. A nyugdíjasok száma kb. negyedével növekedett az elmúlt 10 évben, míg a munkaerőpiacon folyamatos a munkaerőhiány. A város gazdasági vonzerejének növekedésével és szabadidő eltöltési lehetőségeinek bővítésével elérhető, hogy a fiatal családok a térségbe költözzenek, ezzel megállítva a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat.
Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	4	3	A humánszolgáltatási szektorban bekövetkező munkaerőhiány következtében felértékelődnek ezen szakmák, ami a bérek és a megbecsültség növekedésével jár és egyre jobb szolgáltatási színvonalat eredményez. Átképzési programokkal, a pályára történő bevonzással és infrastruktúra-fejlesztéssel elősegíthető a probléma megoldása	A humánszolgáltatási szektorban, kiváltképp az oktatásban és a szociális szférában egyre nagyobb a munkaerőhiány Győr városában is. A probléma megoldása érdekében a jövőben bérfejlesztéssel, átképzési programokkal és infrastruktúra-fejlesztéssel lehet emelni a társadalom számára kiemelten fontos közszolgáltatások színvonalát.
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	4	4	A klímaváltozás következtében kialakuló extrém nyári aszály és meleg következtében felértékelődnek a vízpartok és a körforgásos vízmegtartó rendszerek, ami Győrt vonzóbbá teheti más városokkal szemben	A klímaváltozás jelentős negatív hatásokkal jár a városi környezetben. Aszályok, extrém nyári hőség, villámárvizek nehezítik meg a városlakók életét. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni a zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben.

Megtartó város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A városi lakosság érdektelensége, identitásának csökkenése	3	2	A győri identitást és a külső látogatók számára kínált imázs megerősítése, a győri kulturális programok új szintre emelése	A Győr városába történő ingázás vagy éppen a munkavállalási célú letelepedés üteme minden eddiginél fokozottabb. Annak érdekében, hogy a Győrben dolgozók valóban a városszövet részévé váljanak kiemelten fontos a győri identitás erősítése, a kulturális és helytörténeti programok szervezése.
A szolgáltató szektor nem követi a húzóágazatok növekedési ütemét	3	3	A vendéglátóipari, kulturális és kiskereskedelmi szolgáltatók együtt fejlődnek a város húzóágazataival	Jelentős kockázatot hordoz magában a szolgáltatói szektor elégtelen fejlődése, amely visszafoghatja a húzóágazatok növekedését, amely az egész város gazdaságára negatív hatást gyakorolhat. A jármű- és feldolgozóipari szektoron túl a szolgáltatószektor fejlesztése is kiemelt lehetőséget jelent a város megtartóképességének növelése érdekében.

2.5.5. KISZOLGÁLÓ VÁROS

Kiszolgáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A városi inaktív, barnamezős területei kihasználatlanok maradnak	2	3	A városi inaktív, barnamezős területek helyet adnak zöldterületek, parkok, fenntartható lakónegyedek, kulturális és rekreációs központok létrehozására	Győr ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek közül kiemelkedik a régi Húsgyár és a Rábagyár területe. A tervek szerint utóbbi területen új városi funkció jöhet létre, közösségi és kulturális negyed kialakítására kerülhet sor.
A városi mikroklíma romló tendenciái (hőszigetek, betonfelületek)	4	4	A zöldterületek növekedése, a vízparti területek védelme és az esővíz hasznosítása a mikroklíma védelme érdekében	A város élhetősége szempontjából kiemelt fontosságú a helyi klimatikus viszonyokhoz történő adaptáció. Éppen ezért indokolt a jövőben a nyári extrém hőség kockázatainak mérséklése, a zöldterületek arányának növelése és a vízparti területek védelme.
A humán közszolgáltatások színvonalának romlása, a szolgáltatás minőségében tapasztalható egyenlőtlenségek növekedése	3	4	A humán közszolgáltatások színvonalának javítása, képzési programok, egészségügyi szűrések, szociális ellátás fejlesztése az alsóbb társadalmi rétegek számára	A 2022-ben végrehajtott kérdőíves kutatás eredménye alapján a győri lakosok legkevésbé az egészségügyi és szociális ellátás színvonalával elégedettek, de az oktatás esetében is releváns kritikákat fogalmaztak meg. A humán közszolgáltatások színvonalának emelkedése érdekében szükség lehet a képzési programok fejlesztésére, az egészségügyi szűrések számának növelésére, a szociális ellátás forrásainak megemelésére.

Kiszolgáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	4	4	A közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	A motorizáció szintje Győr városában közel negyedével nőtt 10 év alatt, amely jelentősen terheli a közlekedési hálózatokat és forgalmi torlódásokat okoz városszerte. A 2022-ben végrehajtott kérdőíves felmérés alapján a győri autósok számottevő része hajlandó lenne a közösségi közlekedést igénybe venni, amennyiben az gyakoribb járatszámmal, kiszámíthatóan és biztonságosan működne. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos, biztonságos kiépítettsége ugyancsak csökkentheti a közutak terheltségét.
A város energetikai kitétsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	3	5	Az alternatív energiaforrások további fejlesztésével az energiakitétség csökken	Győr energiaigényét elsősorban importált fosszilis energiaforrások segítségével elégíti ki. Az üvegházhatású gázkibocsátás és a globális energiaáraktól való függés csökkentése érdekében kiemelten fontos a zöldenergiahálózatok kiépítése, a nap-, szél-, víz-, és geotermikus energia lehetőségeinek feltérképezése.

3. STRATÉGIAI MUNKARÉSZ

3.1 FORGATÓKÖNYV-ELEMZÉS

3.1.1 TRENDEK ÉS ELŐREJELZÉSEK

Prosperáló város

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. **Ágazati szerkezetét** vizsgálva a város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető (Audi, Rába, SMR Technologies stb.), azonban dinamikus fejlődő ágazatokként említhetők a szolgáltatássector, az építőipar és a szakmai-tudományos tevékenységek, amelyek kifejezetten feltörekvő szakaszba értek az elmúlt években. A jövőben a kutatás-fejlesztés és a szolgáltatássector egyéb területeinek megerősödésére lehet számítani a megvalósuló beruházások és a múltbéli tendenciák alapján.

Az **egyéni motorizáció** mértéke a városi lakosság körében rendkívül sebes ütemben növekedett az elmúlt években, 10 év alatt közel negyedével nőtt a személyautók száma. Az egyre bővülő agglomeráció, a szomszédos – illetve a távolabbi, akár határmenti – településekről napi szinten ingázók is „terhelik” a közúthálózatot. A közúti torlódások és parkolási problémák mindennapossá váltak, amely jelentősen akadályozza a lakosság munkába járását és folyamatos stresszforrást jelent számukra. Amennyiben a 2022-ben tapasztalható üzemanyagár-emelkedés hosszabb távon is fennmarad, az ellensúlyt képezhet az autózás folyamatos elterjedésével szemben. Ugyanakkor a jövőben kiemelten fontos cél versenyképes, fenntartható mobilitási alternatívát (közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés, mikromobilitás) kínálni a városi és elővárosi lakosság számára, hisz ennek hiányában a lakosság jelentős része a személygépjárműveket fogja előnybe részesíteni.

Az **oktatási rendszer** számos átszervezésen, fejlesztésen ment keresztül az elmúlt években, amelyek közül kiemelhető a szakképzés gyökeres átalakítása. A fejlesztések ellenére továbbra is kérdéses, hogy a jelenlegi magyar oktatási rendszer képes-e a 21. századi munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzéseket nyújtani. Győr esetében a felsőoktatás és a város ipari tengelye közötti együttműködések kiváló példaként szolgálnak az oktatási rendszer jövőbeni irányait illetően. Amennyiben az Önkormányzat, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, a Szakképzési Centrum és a Széchenyi István Egyetem elkötelezettek a korszerű oktatási és készségfejlesztési módszerek alkalmazásában, jelentősen javulhat a jövőben Győr versenyképessége.

A koronavírus-válság és az azt követő 2022-es energiaválság rávilágított a **globális ellátási láncok és gazdasági rendszerek sérülékenységére**. Amennyiben a város nem tesz lépéseket saját rezilienciájának növelése érdekében, úgy egyre inkább kiszolgáltatottá válhat a globális válságok

hatásainak. A jövőben éppen ezért fontossá válik a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, az önálló energiagazdálkodás elősegítése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása.

Az elmúlt években rendkívül jelentős fejlődésen ment keresztül a város gazdasága, mára az ipar park telítettsége a 100%-ot elérte, és jelentős az érdeklődés további vállalkozói befektetésekre irányulóan. A gazdaság növekedésével együtt fontos azonban **a város közszolgáltatásainak, kulturális és közművelődési lehetőségeinek és vendéglátóiparának fejlődése is**. Ezek erősödése javíthatja a város munkaerőpiaci megtartó erejét, és előnyére válhat a munkaerő bevonása szempontjából. Ezen ágazatok fejlesztése éppen ezért egyre relevánsabbá válhat a jövőben.

Zöldülő város

Az **éghajlatváltozás** tekintetében a legnagyobb kockázatot Győr esetében a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá válása, a hősziget-hatás erősödése és a lehulló csapadék csökkenése jelentik. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben. Ellenkező esetben a klímaváltozás városra kifejtett hatásai jelentősen veszélyeztethetik a győri lakosok jóllétét, életminőségét.

A modern városok egyik leggyakoribb térszerkezeti konfliktusa, **a város szétterülése** – azaz a beépített területek térnyerése a biológiailag produktív, zöld területekkel szemben. Győr városát sem kerülte ez el az elmúlt években. A város térségének zöldfelületei védelmében szükséges lehet a jövőben a beépítés szabályainak szigorítása, a meglévő biológiailag aktív területek védelem alá helyezése és arányának növelése. Ezzel összefüggésben a zöldfelületek arányának növelésére lehetőséget nyújtanak a város alulhasznosított **barnamezős területei** is, amelyeket kulturális és szabadidős szolgáltatásokkal és többfunkciós, rekreációs zöldfelületekkel lehetne fejleszteni.

A megnövekedett elővárosból érkező forgalom, a helytelen tüzelési szokások, kerti hulladék égetése és a növekvő ipari kibocsátás következtében rosszabbá válhat a jövőben **a levegő minősége**, amely egészségügyi kockázattal járhat a helyi lakosok számára. A város térségének országos léptékben az átlagnál jobb geotermikus és egyéb megújuló energiaforrás (szél, nap) adottságokkal rendelkezik, az erre épülő energiatermelés komoly fejlődési lehetőséget biztosíthat. Az energiatudatosság a növekvő energiaárak mellett egyre inkább a helyi lakosok mindennapjaivá válik, ám az ismeretterjesztés és tanácsadás tovább javíthatja az emberek témában való jártasságát. Kiemelten fontos továbbá a 21. századi közösségi közlekedés elveinek megfelelő hálózatokat kialakítani, és az ipari szennyezést szabályozással visszaszorítani.

Digitális város

A város demográfiai trendjeit figyelembevéve megállapítható, hogy az idős lakosságon belüli aránya rohamos tempóban növekszik. A digitális megoldások alkalmazásának feltétele a motivált és felkészült felhasználók jelenléte. Amennyiben az **idősebb generációk** nem kapnak lehetőséget az új megoldások megismerésére, az a jövőben kizárhatja őket a használatból. Éppen ezért kiemelten fontos lehet edukációs és ismeretterjesztő programokkal segíteni őket az új digitális szolgáltatások használatának megismerésében. Ugyancsak fontos lehet a közoktatásban történő digitális készségfejlesztési tevékenység támogatása, hogy a fiatalok megfelelő biztonsággal legyenek képesek használni a digitális eszközöket.

Az erőforrások szűkösségéből adódóan jelentősen megnövekedtek az árak a technológiai eszközök piacán. A jelenlegi tendenciákat figyelembevéve ez a folyamat a jövőben tovább folytatódhat, éppen ezért kiemelten fontos, hogy a város mielőbb beszeresse a **digitális átálláshoz szükséges eszközöket**.

Az **üzleti digitalizáció** tekintetében hatalmas különbségek fedezhetők fel a multinacionális nagyvállalatok és a kkv-k között, amely a jövőben tovább növekedhet. A lemaradás csökkentése érdekében fontos a kkv-k felzárkóztatása, a digitalizáció támogatása versenyképességük megőrzése érdekében.

Győrben számos **közműszolgáltatás** esetében alkalmaznak már ma is **okos megoldásokat** (pl. hulladékelszállításban, vagy az intézmények energetikájában), amelyek hatékonyabbá és kevésbé erőforrásigényessé teszik a működést. Ezek továbbfejlesztése, az európai jógyakorlatok átvétele kiváló eszközként szolgálhat az energia- és nyersanyaghiány sújtotta években. Ugyancsak neuralgikus pont Győr esetében a közlekedési hálózatok elmaradottsága, amely a jövőben tovább fokozhatja a forgalmi torlódásokat, parkolási gondokat. A digitalizáció számos megoldást tud nyújtani a **mobilitás** hatékonyabb szervezése, a közlekedési problémák felszámolása érdekében, amelyek alkalmazása még inkább indokoltá válhat a jövőben.

Megtartó város

Az elmúlt 10 évben Győr városát **természetes fogyás** jellemezte, évente közel 300 fővel csökken a város népessége a természetes fogyás miatt, miközben a nyugdíjasok száma közel negyedével nőtt 10 év alatt. A vándorlási különbözet ebben az évtizedben pozitív volt, átlagosan 600 fő körül alakult 2020-ig. A múltbéli trendek alapján jól látható, hogy a vándorlási különbözet lehet képes stabilizálni a jövőben a városi lakosság fogyását, előregedését. A város gazdasági vonzerejének növekedésével és szabadidő eltöltési lehetőségeinek bővítésével **ösztönözhetők a fiatal családok arra, hogy a térségbe költözzenek**, ezzel megállítva a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat.

Hazánkban jelentős **munkaerőhiánnyal** küzd az egészségügyi, szociális és köznevelési szektor egyaránt. Amennyiben nem sikerül a szükséges munkaerő-utánpótlást az említett pályákra bevonni, az a szolgáltatási minőség jelentős romlásával járhat. A jövőben bérfejlesztéssel, átképzési programokkal és infrastruktúra-fejlesztéssel lehet vonzóbbá tenni a pályát a fiatalok számára, annak érdekében, hogy ezen kulcsszolgáltatások továbbra is jó színvonalon legyenek elérhetők.

Az **éghajlatváltozás** hatásai egyre inkább érzékelhetők Győr városában is, főként aszályok, extrém nyári hőség és villámárvizek formájában. Ha a város nem képes megfelelő mértékben növelni a zöldfelületek arányát, vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, a város élhetősége, megtartó ereje komoly veszélybe kerülhet.

A város életében egyre meghatározóbb az a 20-30 ezer főre taksált ingázó és munkavállalási céllal a térségbe költöző lakos, akiknek **térségi kötődésük, identitásuk még nem alakult ki**. Hogy valóban a városi élet részévé váljanak, kiemelten fontos a győri identitás erősítése, a kulturális és helytörténeti programok szervezése.

Kiszolgáló város

Győr városa ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek közül kiemelkedik a régi Húsgyár és Rábagyár területe. A jövőben kiemelten fontos lehet ezen területek hasznosítása, **zöldfelületek, parkok, lakónegyedek, illetve kulturális és rekreációs intézmények létrehozása**. A városok élhetősége a klímaváltozáskörnyezetre gyakorolt hatásainak köszönhetően egyre romlik, amely növeli a helyi klimatikus viszonyokhoz történő adaptáció szükségességét. Éppen ezért indokolt a jövőben a nyári extrém hőség kockázatainak mérséklése a zöldterületek arányának növelésével és a vízparti területek védelmével.

A városban 2022-ben lefolytatott kérdőíves kutatás eredménye alapján a győri lakosok legkevésbé az egészségügyi ellátás és szociális ellátás színvonalával voltak elégedettek, de az oktatási rendszerrel szemben is kritikákat fogalmaztak meg. A **humán közszolgáltatások színvonalának** emelése elengedhetetlen a város gazdasági-társadalmi fejlődéséhez a jövőben.

A város közlekedési rendszerét 2022-ben **az egyéni motorizált közlekedés dominálja**. A korábbi trendek alapján az autózás egyre elterjedtebbé válása a jövőben is valószínűsíthető. A 2022-ben lefolytatott kérdőíves felmérés alapján a győri autósok számottevő része hajlandó lenne a közösségi közlekedést igénybe venni, amennyiben az gyakoribb járatszámmal, kiszámíthatóan és biztonságosan működne jobb energiahatékonyságú járműparkkal. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos, biztonságos kiépítettsége ugyancsak csökkentheti a közutak terheltségét. Ezek hiányában Győr közlekedése a jövőben fenntarthatatlanná válhat.

3.1.2 STANDARD ÉS ADAPTÍV FORGATÓKÖNYVEK

A következő fejezetben a korábban már azonosított kockázatok és lehetőségek közül a kockázatok hatáselemzésére fókuszálva mutatjuk be a város standard és adaptív forgatókönyvét. A standard forgatókönyv a külső hatások begyűrzésével számol, melyre a város korlátozottan tud intézkedéseket hozni. Ennek megfelelően készült el a város kitétségi mátrixa.

36. Táblázat Győr városának kitétségi mátrixa

Kockázat	Milyen a hatás kockázati besorolása? (1-5)	Milyen gyakoriságú a hatás? (1-5)	Mekkora a várható hatás mértéke? (1-5)
Prosperáló város			
A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága, egyprofilú gazdasági szerkezet (járműipar) fennmarad	3	nem releváns	3
A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését	4	nem releváns	4
Országos, globális gazdasági válság	4	1-2	5
A szolgáltató szektor fejlődése nem követi a gazdaság húzóágazatainak növekedési ütemét	3	2	3
Digitális város			
Az idősebb lakosság digitális felkészültségének elmaradása	2	5	2
Az erőforrások szűkössége miatt dráguló technológiai megoldások (chiphány, nemesfémhiány)	3	3	3
A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	nem releváns	3
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a digitalizációs elterjedését	3	nem releváns	3
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	4	nem releváns	3
A város közműszolgáltatóinak digitális lemaradása	2	5	4
Zöldülő város			
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	5	4	5
A növekvő beépítettség miatt csökkenő biológiaiag produktív felület.	4	nem releváns	3
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	4	nem releváns	4
Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	3	nem releváns	3
A városi inaktív, barnamezős területei kihasználatlanok maradnak	3	nem releváns	3
A városi mikroklíma romló tendenciái (hőszigetek, betonfelületek)	3	4	3
Megtartó város			
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások	4	5	4
Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	4	5	5
A globális klímaváltozás begyűrzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	4	nem releváns	3
A városi lakosság érdektelensége, identitásának csökkenése	2	nem releváns	3

Kockázat	Milyen a hatás kockázati besorolása? (1-5)	Milyen gyakoriságú a hatás? (1-5)	Mekkora a várható hatás mértéke? (1-5)
A szolgáltató szektor nem követi a húzóágazatok növekedési ütemét	3	nem releváns	3
Kiszolgáló város			
A humán közszolgáltatások színvonalának romlása, a szolgáltatás minőségében tapasztalható egyenlőtlenségek növekedése	3	nem releváns	4
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	4	nem releváns	5
A város energetikai kitettsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	5	nem releváns	5

Standard forgatókönyv

A standard forgatókönyv megvalósulása esetén Győr egyoldalú gazdasági szerkezetéből fakadóan lemarad regionális versenytársaitól. A tőkebefektetők és a potenciális munkaerő inkább a szomszédos nagyvárosokat (Bécs, Pozsony, Budapest) választja, melyek az oktatás, digitalizáció és közlekedés területeken jobb lehetőségekkel rendelkeznek. A város globális gazdaságtól való függése, kitettsége a gazdasági válságoktól továbbra is jelentős marad, amely a lakosság munkahely-stabilitását veszélyezteti.

A digitalizáció terén az idősebb generációk nem kapnak lehetőséget az új megoldások megismerésére, ami a jövőben kizárja őket a használatból és tovább növeli lemaradásukat a társadalmon belül. Az erőforrások szűkösségéből kifolyólag tovább növekednek az árak az információs technológiák piacán, a városban működő közműszolgáltatók, oktatási intézmények digitális lemaradása tovább növekszik. A problémát tovább tetézi a szabályozási környezet változása, amely a digitális megoldások használatát gátolja.

A zöldülő város tekintetében a zöldfelületek csökkenése, a szélsőséges időjárási körülmények okozta károk (aszály, vihar, hősziget-hatás, árvíz, csökkenő biodiverzitás) növekedése várható, amelyek egészségügyi kockázatokkal és a város népességmegtartó képességének csökkenésével jár a jövőben. A gazdag felszíni vízhálózattal rendelkező Győr és térsége a régióban megnövekedett vízhasználat és annak elszennyezése és az csökkenő csapadék hatására súlyos környezeti, egészségügyi és mezőgazdasági problémákkal kell szembenéznie, ami kihat számos más ágazatra is (turizmus, közműhálózat működtetése). Emellett a város kihasználatlan barnamezős területei alulhasznosítottak maradnak, amelynek terhére a zöldterületek aránya nem növekszik, új kulturális és egyéb szolgáltatások nem jönnek létre.

A megtartó város dimenziójában a kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások, a szolgáltató szektor lemaradása, valamint városi lakosság helyi kötődésének hiánya következtében Győr folyamatos elvándorlással és megfogyatkozó néppel néz szembe.

A kiszolgáló város tekintetében a város mikroklimatikus állapota tovább romlik, a hősziget hatás fokozódik. A város energetikai kitétsége növekszik, amely válság időszakában akadozó hálózati ellátást eredményez a lakossági és vállalati ügyfelek számára egyaránt. A közösségi- és aktív közlekedési rendszerek fejlesztések nélküli működtetése tovább növeli az az autós közlekedést a városban és az agglomerációban, ami már jelenleg is súlyos problémákat okoz.

A felkészültségi mátrix a kiemelten kockázatos (4-es vagy 5-ös kockázati besorolású) külső hatásokat foglalja össze Győr adott kockázattal összefüggésben felmerülő abszorpciós, adaptációs és transzformációs képességét bemutatva. A felkészültségi mátrix összesen 11 kockázati elemet tartalmaz, ami alapján felvázolásra került a város adaptív forgatókönyve.

37. táblázat Győr városának felkészültségi mátrixa

Kockázat	Milyen a város abszorpciós képessége? (1-5)	Milyen a város adaptációs képessége? (1-5)	Milyen a város transzformációs képessége? (1-5)
Prosperáló város			
A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését	3	4	3
Országos, globális gazdasági válság	2	3	2
Digitális város			
A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	4	3
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	3	4	3
Zöldülő város			
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	4	3	3
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	4	3	4
Megtartó város			
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások	4	3	4
Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	2	3	3
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	3	2	3
Kiszolgáló város			
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	3	2	4
A város energetikai kitétsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	3	3	2

Adaptív forgatókönyv

A felkészültségi mátrix alapján Győr két fő hatással számolhat a jövőben a prosperáló város dimenzió esetében. Az egyik a közoktatás lemaradása, a tanulók munkaerőpiacon való érvényesülésének nehézségei. Győrben kiépült együttműködési hálózat működik a város ipari tengelye és a Széchenyi István Egyetem, illetve szakképzés között. Amennyiben az Önkormányzat, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, A Szakképzési Centrum és a Széchenyi István Egyetem elkötelezettek a korszerű oktatási és készségfejlesztési módszerek alkalmazásában, jelentősen javulhat a jövőben Győr versenyképessége. A másik nagy kockázattal járó hatás a globális gazdasági válságok begyűrűzése a térségbe, amely esetében kifejezetten alacsony abszorpciós és adaptációs képessége lehet a városnak. A gazdasági szerkezet diverzifikációja, a rövid ellátási láncok előnyben részesítése segíthet egy esetleges recesszió hatásainak mérséklésében.

A digitális város dimenzió esetében a kis-és középvállalkozások, illetve az oktatási intézmények, tanulók digitális értelemben történő lemaradása szerepelnek nagyobb mértékű kockázatként. A kis-és középvállalkozások digitális eszközökkel, képzésekkel történő felkészítése a 21. századi működésre kiemelten fontos lehet a versenyképesség megőrzése érdekében, erre pedig a városnak megvannak a megfelelő hálózatai, csatornái. Ugyancsak fontos lesz a jövőben a közoktatásban történő digitális készségfejlesztési tevékenység támogatása is.

A zöldülő város esetében az időjárás szélsőségek gyakoribbá válása jelent komoly kockázatot, amire a város csak részben van felkészülve. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, a klímaváltozás hatásainak ellenálló fajokat telepít, korszerű növényápolási és növényvédelmi technikákat alkalmaz, ökológiai szemléletű zöldfelület-gazdálkodást épít ki, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, azok élhető menedékként szolgálhatnak a klímaváltozás hatásaival szemben. A városi környezetkárosítás esetében megállapítható, hogy az Önkormányzat megfelelő eszközökkel rendelkezik a szennyezés visszaszorítása ellen.

Győr kedvezőtlen hosszútávú demográfiai és munkaerőpiaci változásainak kezelésére több eszköz is rendelkezésre áll a város számára a fiatal családok bevonzásától, a szolgáltatások minőségének javításáig, hogy a város vándorlási egyenlege továbbra is pozitív maradjon. Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban tapasztalható munkaerőhiány esetében a város már jóval kevésbé képes kezelni a kockázatokat, hiszen ezen szektorok jelentős része nem önkormányzati kompetenciát képeznek.

A kiszolgáló város dimenziója esetében Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata képes lehet a jövőben közlekedési rendszerét a fenntarthatóság irányába billenteni az ehhez szükséges forrásokkal, valamint azzal, hogy megfelelő szabályozási eszközökkel rendelkezik. Az energetikai szektor valamivel kisebb

mozgástérrel rendelkezik, de lehetséges az elmozdulás a fosszilis energiahordozóktól a megújuló energiaforrások irányába.

3.2 JÖVŐKÉP

Győr Megyei Jogú Város regionális központként képes rugalmasan alkalmazkodni a jövőbeni környezeti, társadalmi és gazdasági kihívásokhoz, fejlett intézményrendszerrel, adaptív stratégiákkal rendelkezik a felmerülő problémák kezelésére. A város versenyképes közszolgáltatásokkal, a helyi identitást erősítő kulturális szolgáltatásokkal és diverz gazdaságszerkezettel biztosítja a város élıhetőségét.

Győr prosperáló városként a jövőben diverz gazdaságszerkezettel működik, fejlett járműipara mellett kiemelkedő kutatói központként, szolgáltatóközpontként és építőipari központként funkcionál. Fejlett, hatékony közlekedési hálózatával és korszerű oktatási rendszerével sikeresen képes kiszolgálni a város gazdasági ökoszisztémáját. A város diverz gazdasági rendszere mellett rövid ellátási láncokkal, önálló energiagazdálkodással és a körforgásos gazdaság megoldásaival képes reziliensen ellenállni az ágazati, országos és globális gazdasági válságok hatásainak. A város magas szintű vendéglátóiparának, közszolgáltatásainak és kulturális programjainak köszönhetően vonzó, élhető alternatívát jelent a környező nagyvárosokkal szemben, amely pótlólagos munkaerő-keresletet biztosít a gazdaság szereplői számára.

Győr zöldülő városként élhető menedéket képez a klímaváltozás okozta extrém időjárási szélsőségekkel szemben. Csatorna- és vízmegtartórendszerei képesek elvezetni, és a későbbiekben hasznosítani a villámárvizek során lehulló csapadékot, fejlett zöldinfrastruktúrája pedig csökkenti a hősziget-hatást az extrém nyári hőségben. Fejlett építési szabályai korlátozzák a város szétterülését, de a barnamezős területeinek hasznosításával pedig új és élhető városi funkciók, városnegyedek jönnek létre. A városi levegő minősége kiváló, köszönhetően a magas energiahatékonyssággal és alacsony kibocsátással rendelkező lakóházaknak, az ipari szennyezés alacsony szintjének és a fenntartható közlekedési módok elterjedtségének.

Győr a digitális város dimenziójában aktívan odafigyel az idősebb és fiatalabb korosztályok kompetenciafejlesztésére, hogy ők is képesek legyenek teljes egészében használni a város által kínált digitális szolgáltatásokat. Fejlett infrastruktúrával rendelkezik a kis-és középvállalkozások üzleti digitalizáció terén történő felzárkóztatására, és széleskörben alkalmaz digitális megoldásokat a közműszolgáltatások és a közlekedés terén is.

Győr, mint megtartó város sikeresen vonzza a fiatal családokat a térségbe, amelynek köszönhetően pozitív vándorlási különbözet és természetes szaporodás jellemzi. A városi identitás meghatározóvá válik a kulturális és helytörténet programoknak, intézményeknek köszönhetően. A bérfejlesztési, képzési és

infrastruktúra-fejlesztési programoknak köszönhetően az egészségügyi, szociális és köznevelési szektorban tapasztalható munkaerőhiány jelentősen enyhül, egyre több fiatal választja ezen pályák egyikét.

A kiszolgáló város dimenziójában Győr fenntartható közlekedési rendszert működtet, amely a fejlett közösségi közlekedés, az egyéni motorizált és kerékpáros közlekedés és a gyaloglás megfelelő kombinációjával képes minden mobilitási igényt hatékonyan kielégíteni. A város a jövőben számos középület, termelési egység és lakossági épületegyüttes energiaellátását fedezi megújuló energiaforrásokkal.

3.3 A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet és városi élhetőség
<i>Részcélok</i>	<i>Egészséges társadalom</i>	<i>Diverzifikált gazdaság</i>	<i>Igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása</i>	<i>Közlekedésfejlesztés</i>	<i>Környezet védelme, zöldfelületek fejlesztése</i>
<i>Tematikus célok</i>	Egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása	K+F+I tevékenységek ösztönzése	Egészséges lakókörülmények biztosítása	Városi úthálózat fejlesztés	Természeti értékek (víz, levegő, talaj, klíma, élővilág) védelme
	Egészség-tudatosság, prevenció, szemléletformálás	Logisztikai iparágak fejlesztése	Önkormányzati bérlakás-állomány arányának növelése	Kerékpáros- és gyalogos közlekedés infrastrukturális fejlesztése	Közösségi és rekreációs zöldfelületek létrehozása
	Élethosszig tartó sportolás lehetőségeinek fejlesztése	Idegenforgalom fejlesztése	Közbiztonság javítása	Közösségi közlekedés fejlesztése	Területtel és a termőfölddel való takarékos gazdálkodás érvényesítése
	Szabadidő-eltöltés lehetőségeinek szélesítése	Differenciált kereskedelmi ellátás erősítése	Tömbrehabilitáció, tömbfeltárások folytatása	Kikötők fejlesztése, hajózási lehetőségek fejlesztése	Minimális környezetszennyezéssel járó, nagy ellátási biztonságot nyújtó megoldások előnyben részesítése az energiatermelésben
	Időskorúak védelme	Duális gazdaság elősegítése	Műemléki területek megóvása, értékőrző megújítása	Intermodális közlekedési csomópontok kialakítása és fejlesztése	Körforgásos gazdaság ösztönzése
	Digitalizáció fejlesztése az egészségügyben	Kreatív és tudásigényes iparágak megjelenésének ösztönzése	Városi közterületek megújítása, korszerűsítése	Kötőpályás közlekedés és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése	
			Barnamezős területek revitalizációja	Parkolási problémák enyhítése	
			Energiahatékonyság ösztönzése a városi közlekedésben		

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet és városi élhetőség
<i>Részcélok</i>	<i>Kultúra szerepének növelése a társadalomban</i>	<i>Gazdaságfejlesztés támogatása</i>	<i>Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése</i>	<i>Hatékony közműellátás és városüzemeltetés</i>	<i>Kék infrastruktúra fejlesztés</i>
<i>Tematikus célok</i>	Oktatás színvonalának emelése	Munkaerőpiacra való eljutás elősegítése, munkaerő mobilitás ösztönzése	Meglévő épületállomány energiatakarékos rekonstrukciója	Szennyvízelhelyezés és-kezelés, csapadékvíz elvezetés, hálózat-rehabilitáció	Hullámterek zöldfelületi rendszerbe kapcsolása, vízparti sétányok összefüggő közhasználatú rendszerének kialakítása
	A város kulturális központ szerepének erősítése	Nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése	Alacsony energiafogyasztású és passzív házak építésének támogatása, támogatási rendszer kiépítése	Árvízvédelem, vízrendezés	Mederrendezések
	A lakosság térségi kötődésének erősítése (helytörténet, helyi kultúra, hagyományok)	Munkáltatói igényeken alapuló képzési és foglalkoztatási programok ösztönzése	Panelprogram folytatása	Hulladék-gazdálkodás, hulladék-hasznosítás	Vízparti területek revitalizációja
	Hozzájárulás a civil szervezetek működési feltételeinek biztosításához	Vállalkozásfejlesztés	Fenntartható városi energiastratégia készítése	Intelligens energia-elosztó hálózat kiépítése	Hatékony csapadékvíz gazdálkodás
	Hozzájárulás az egyházak működési feltételeinek biztosításához	Start-up és spin-off cégek létrehozásának elősegítése	Energiatakarékos fejlesztési programok támogatása	Informatika szolgáltatások fejlesztése	Vízpartok elérhetőségének, hozzáférhetőségének javítása
				Városi szolgáltatások intelligens rendszerbe szervezése	
<i>Részcélok</i>	<i>Helyi közösségfejlesztés</i>	<i>Korszerű, hatékony ipar</i>	<i>Policentrikus város</i>		
<i>Tematikus célok</i>	Meglévő munkahelyek megtartása, új munkahelyek teremtése	Győr központú technológiai régió létrehozása - Győri Járműipari Életpálya Modell	Várostérségi települések együttműködésének elősegítése		
	Befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése		Szolgáltatáshiányos területek javítása		

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet és városi élhetőség
			Kompakt város elvének érvényesítése Kaputárségek fejlesztése		
Horizontális célok	H1. Energiahatékonyság, klímavédelem; H2. Fenntartható fejlődés; H3. Reziliencia; H4. A digitális (okos) technológiák elterjedésének elősegítése; H5. Esélyegyenlőség; H6. Társadalmi-területi kohézió erősítése				

S1. TÁRSADALOM

Győr városának jövője szempontjából elsődleges stratégiai cél a humán infrastruktúra fejlesztése, az élhetőség biztosítása, a társadalmi szolgáltatások magas színvonalának fenntartása. A város demográfiai trendjeit vizsgálva megállapítható, hogy a jövőben növekedni fog az idős korosztály aránya a társadalmon belül. Éppen ezért kiemelten fontos fejlett egészségügyi ellátással, élethosszig tartó sportolási- és egyéb szabadidőeltöltési lehetőségekkel és egészségtudatossági programokkal növelni az idősebb és fiatalabb korosztályok életminőségét egyaránt. A humán közszolgáltatások, kiváltképp az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságát jelentős mértékben javíthatja a digitalizáció, a fejlett informatikai rendszerek.

A város oktatási intézményeiben kiemelkedő színvonalon képeznek szakembereket, a további versenyképesség fenntartása érdekében azonban elengedhetetlen a jövőben is a folyamatos megújulás, a munkaerőpiaci igényekre történő reagálás. Az oktatás terén az infrastrukturális fejlesztéseken túl többek között szervezeti fejlesztések, pedagógiai továbbképzések, lemorzsolódás elleni programok és az élethosszig tartó tanulást erősítő projektek is helyet kaphatnak.

A város megtartóképeségének növelése érdekében elengedhetetlen a kulturális szolgáltatások fejlesztése. A helyi értékekre alapozott kulturális intézmények, programok segítenek a helyi identitás erősítésében és a kulturális turisztikai vonzerő növelésében egyaránt. Győr számára előnyös lehet a jövőben a kulturális szolgáltatásokat nyújtó intézmények térben koncentrált elhelyezése, egy, a karakterében kifejezetten a kulturális igények kiszolgálására létrejött negyed kialakítása.

Győrben a város gazdasági erejének köszönhetően egyre nagyobb arányban vannak jelen a munkavállalás céljából ingázók vagy frissen letelepedők. Annak érdekében, hogy ők is a város társadalmi szövetének részévé válhassanak kiemelten fontos a munkaerő megtartása, a közösségfejlesztés, a befogadó közösségek kialakítása, amely az identitás-képzésben is jelentős szereppel bír.

S2. GAZDASÁG

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, és központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. Ágazati szerkezetét vizsgálva főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető a gazdasági húzóereje. Éppen ezért kiemelt cél a korszerű hatékony ipari termelés megőrzése, az ágazat folyamatos fejlesztése, és a régiós járműipari központ szerepének betöltése. A város rezilienciája érdekében emellett fontos a diverz gazdaságszerkezet megteremtése és a minél szélesebb ágazati paletta ösztönzése a vállalkozások körében. Ennek egy kiváló eszköze a magas hozzáadott értékű kutatás-fejlesztés és innováció ágazat további támogatása, a tudományos és gazdasági szektor közötti szinergiák kiaknázása. Jelentős potenciált hordoznak

magukban a logisztikai iparágak, a turisztikai ágazat vagy éppen a kreatívipar, amelyek fejlesztése tovább erősítheti a város ellenállóképességét.

Az ágazati fejlesztéseken túl ugyancsak fontos célként jelenik meg a gazdasági szervezeteket körülvevő ökoszisztéma fejlesztése, a vállalkozási tevékenység feltételeinek javítása. Ennek keretében helyet kapnak a tematikus célok között a városban tapasztalható munkaerőhiány enyhítése érdekében tervezett munkaerő-mobilitási fejlesztések és munkáltatói igényeken alapuló képzési és foglalkoztatási programok egyaránt. Fontos cél még a város nemzetközi kapcsolatainak erősítése, befektetői pozíciójának javítása, illetve a start-up és spin-off cégek létrejöttének támogatása is.

S3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A város épített környezetének védelme, fejlesztése ugyancsak kiemelt stratégiai célként jelenik meg Győr jövőképében. A műemléki épületek, a településkép védelme hozzájárul a város történeti múltjának megőrzéséhez, a városi identitás erősödéséhez. A város épületeivel kapcsolatban kiemelt cél még az egészséges és méltányos lakókörülmények biztosítása a helyi lakosok számára, amelynek részeként az önkormányzati lakásállomány arányának növekedése és a szociális városrehabilitáció folytatása jelennek meg tematikus célokként. Az épületeken túl a városi közterületek megújítása, korszerűsítése is fontos feladat a város számára, hiszen a funkciójában és kinézetében megújuló közterületek hozzájárulnak a szabadidő eltöltés minőségi fejlődéséhez. A város számos hasznosítható barnamezős területtel is rendelkezik, amelyek jövőbeni beépítése új városi tereket, funkcionális negyedeket nyithat meg a lakosság előtt. Ennek egy kiemelt példája a város vízióját nagyban meghatározó kulturális negyed kialakításának terve.

A 2022-ben kibontakozó energiaválság rávilágított arra, hogy számos lakó-és intézményi épület energiahatékonysága elmarad a kívánatos szinttől. Éppen ezért rendkívül fontos a város épületállományának energiatakarékos rekonstrukciója, a már több épületet is érintő panelprogram további folytatása, régi, energetikailag alacsony besorolású épületállomány fejlesztése és az alacsony fogyasztású, illetve passzív házak építésének támogatása. A város összehangolt energiahatékonysági beruházásainak megvalósítása érdekében javasolt továbbá Fenntartható Városi Energiastratégia készítése is.

Győrt - mint sok más közép- illetve nagyvárost Európában - is érinti a városi szétterülés jelensége, az alvóvárosok, városrészek kialakulása. Az egyközpontú várostérségek fenntartása jóval kevésbé hatékony, mint a policentrikus, kompakt városok működése. Fontos cél éppen ezért a városi, várostérségi alközpontok kialakulásának támogatása, a szolgáltatáshiányos területek fejlesztése, annak érdekében, hogy a város közlekedési, intézményi és egyéb infrastrukturális leterheltsége enyhüljön.

S4. VÁROSFENNTARTÁS, ÜZEMELTETÉS ÉS KÖZLEKEDÉS

Győr városában az egyik legfőbb konfliktus a közlekedés terén lelhető fel. A motorizáció szintje a városban negyedével nőtt tíz év alatt, amely jelentősen terheli a városi parkolási rendszert és a közúthálózatot. Kiemelten fontos cél éppen ezért életképes alternatívát nyújtani az egyéni motorizált közlekedéssel szemben. Ezen fejlesztések közé sorolható a közösségi közlekedés infrastruktúrájának, járatsűrűségének javítása, a kerékpáros- és gyalogos közlekedés, illetve a mikromobilitás lehetőségeinek fejlesztése. Ugyancsak fontos a meglévő közúthálózat és parkolási rendszer fejlesztése, annak érdekében, hogy az egyéni közlekedés lehetőségei is javuljanak. A modern hatékony mobilitási hálózatok elengedhetetlen részei az intermodális csomópontok, amelyek a különböző közlekedési módok közötti váltást teszik gördülékennyé. Az elővárosokban élő népesség növekedésével jelentős igény mutatkozik a kötöttpályás agglomerációs közlekedés fejlesztésére, de a város földrajzi adottságait kihasználva a vízi közlekedés is meghaladhatja a turisztikai hasznosítás lehetőségét, és valós mobilitási igényeket elégíthet ki.

A térség népességnövekedésének következtében ugyancsak jelentős terhelés éri a város közműellátását és a városüzemeltetés egyéb szolgáltatásait is. A helyzetet tovább rontanak a klímaváltozás okozta villámárvizek és egyéb extrém időjárási körülmények. Jelentős fejlesztésre szorul éppen ezért a város szennyvíz- és csapadékvízvezető rendszere, illetve az árvízvédelem, vízrendezés területén is szükséges fejlesztéseket végrehajtani. Ugyancsak elengedhetetlen a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a körforgásos gazdasági modell megvalósítása érdekében. A digitális és okosmegoldások alkalmazása jelentősen növelheti a városüzemeltetési szolgáltatások hatékonyságát, így a jövőben fontos célként jelennek meg az intelligens energia-elosztó hálózatok fejlesztése vagy éppen a hulladékgazdálkodás okosfejlesztése.

S5. TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS VÁROSI ÉLHETŐSÉG

A már korábban tárgyalt káros környezeti hatások mérséklése érdekében elengedhetetlen a környezet védelme, a zöld- és kék infrastruktúra fejlesztése. Emellett a többfunkciós, rekreációs zöldfelületek fejlesztése, a vízvisszatartó ökológiai rendszerek kialakítása, új zöldfelületek kialakítása barnamezős területen vagy közlekedési infrastruktúra környezetében, klímaváltozásnak ellenálló fajok telepítése, lakossági szemléletformálás az ökológiai megoldásokkal kapcsolatban.

Győr esetében a természeti értékek széles tárházával találkozhatunk a vízfelületektől, erdőterületen át a termőföldekig. Ezek megőrzése kiemelten fontos célt alkotnak, ahogy a körforgásos gazdasági modellek kialakítása és a fenntartható energiatermelési módok fejlesztései is. Győr esetében külön célként jelenik meg a kék infrastruktúra fejlesztése is, amely magában foglalja a mederrendezéseket, vízparti területek revitalizációját, elérhetőségének funkciójának fejlesztését.

3.4 A REZILIENS VÁROS A STRATÉGIAI CÉLRENDSZERBEN

A reziliencia, mint a település ellenállóképessége, fontos tényezőként jelenik meg a stratégiában, mivel a külső kihívások nyomása alatt adott megfelelő reakció elengedhetetlen a város sikeressége érdekében. A városok a folyamatosan változó környezetben rugalmasan alkalmazkodva alakítják a saját cél- és eszközrendszerüket, ezzel biztosítva a városi reziliencia szempontjainak érvényesülését a hosszú távú fenntartható jövő érdekében.

Három olyan tényezőt szükséges vizsgálni, amely összetevőknek köszönhetően javul a rugalmas alkalmazkodási képesség: „elsősorban kiemelkedik a település azon képessége, amelynek köszönhetően a rendszer külső negatív hatásoknak ellenáll (abszorpciós képesség), a külső behatásokra megváltozik (transzformációs képesség), avagy a megváltozott külső körülményekhez adaptálódik (adaptációs képesség). A reziliens város rugalmasan alkalmazkodik a begyűrűző, akár sokk-szerűen megjelenő változásokra és azokat követően képes viszonylag rövid idő alatt újra működőképessé válni vagy új pályára állni”.

Az alábbi táblázat a FVS öt tervezési dimenziója (prosperáló, zöldülő, digitális, megtartó, kiszolgáló) mentén mutatja be az illeszkedést:

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Prosperáló város			
<i>A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését</i>	A közoktatástól függetlenül, vállalatok által támogatott képzések fejlesztése	A közoktatás feltételeinek javítása, a kerettantervek, programtervek átdolgozása	Szervezeti és szakmai továbbképzések a pedagógusok számára a 21. századi oktatási színvonal megteremtése érdekében
<i>Országos, globális gazdasági válság</i>	A válság által érintett ágazatok és munkanélküliek támogatása	Munkahelyteremtés, Üzleti inkubáció, reziliens ágazatok fejlesztése	Diverz gazdasági szerkezet kialakítása, az önkormányzati bevételek diverzifikációja
Digitális város			
<i>A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén</i>	A megváltozott szabályozási környezet esetében alkalmazható digitális eszközök támogatása	A digitalizációban lemaradt intézmények, vállalatok felzárkóztatása, különbségek mérséklése	Digitalizációs fejlesztéseket koordináló szervezeti egység létrehozása
<i>Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek</i>	A lemaradt tanulók digitális készségeinek fejlesztése, felzárkóztatás	Digitális eszközök beszerzése és iskolai biztosításai	A digitális készségfejlesztésre történő oktatói felkészítések, továbbképzések finanszírozása, eszközfelmérés a tanulók körében
Zöldülő város			
<i>Időjárási szélsőségek gyakoribb válása</i>	Károk bejelentésére alkalmas Városszervíz applikáció továbbfejlesztése	Csatornarendszerek felújítása, bővítése a villámárvizek ellen, zöld infrastruktúra fejlesztése	Fenntartható Városi Energiastratégia és egyéb komplex elemzések elkészítése, klímaintézkedésekkel kapcsolatos szervezeti egység létrehozása
<i>Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik</i>	A károsanyag elnyelésére alkalmas zöldfelületek arányának növelése	Károsanyagkibocsátás csökkentése a közlekedés, az energetika és az ipari termelés fejlesztésével	A kevésbé szennyező technológiák előnyben részesítése az intézményi, lakossági, önkormányzati vásárlások, beruházások során
Megtartó város			
<i>Kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások</i>	Az idős korosztály életminőségét javító intézkedések, az öngondoskodás lehetőségeinek népszerűsítése	Kiszámítható támogatási rendszer biztosítása a gyermekkel rendelkezők	A város vonzóvá tétele kulturális programokkal, fejlett szabadidőeltöltési

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
		számára, munkaerőpiaci átképzések fejlesztése	lehetőségekkel és diverz munkaerő-igény megteremtésével
<i>Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány</i>	A technikai feltételek javítása a pálya vonzóbbá tétele és az esetleges munkaerő-kiváltás érdekében	A munkaerőhiány által érintett humánszolgáltatási szektor fejlesztése, képzési rendszerek átalakítása	A munkaerőhiány csökkentését célzó akciócsoport felállítása, források biztosítása a szakmák vonzóbbá tétele érdekében
<i>A globális klímaváltozás begyűrzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére</i>	Az extrém nyári hőség elleni hidratáló pontok, párapapuk kialakítása, vitorlavásznak felszerelése	A kék-és zöld infrastruktúra fejlesztése, mederredezés, zöldfelületek arányának növelése	A klímaváltozás hatásainak mitigációja érdekében fenntartható energetikai, közlekedési rendszerek kialakítása
Kiszolgáló város			
<i>Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi és a kerékpáros közlekedéssel szemben</i>	Védett kerékpársávok kialakítása, az otthoni munkavégzés támogatása	A közösségi közlekedés minőségi fejlesztése, a kerékpárhálózat bővítése	Motiválás a közösségi közlekedés, a kerékpár és egyéb mikromobilitási lehetőségek használatára
<i>A város energetikai kitétsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik</i>	Az energiaigény csökkentése, a hatékonyság érdekében hozott szervezési intézkedések	A középületek és lakossági épületek energiahatékonyságának növelése	Önálló, térségi energiatermelés arányának növelése

Prosperáló város

A prosperáló város megvalósulását a város helyi erőforrásait és adottságait innovatív módon hasznosító, a külső feltételrendszerek változására és a begyűrrűző kihívásokra adaptív módon reagáló, versenyképes gazdaság erősíti. A helyi gazdaságfejlesztés feladata tehát a húzóágazatok és hálózataik, valamint a hozzájuk kötődő innovációk megtelepedési feltételeinek biztosítása a fizikai és a szoft infrastruktúrák kiépítésével és a kedvező és vonzó működési környezet fenntartásával, amibe a köz- és magánszolgáltatások széles köre és jó minősége ugyanúgy beletartozik, mint az élhető város, vagy akár a kiemelkedő városhálózati pozíció.

Győr célrendszerében több stratégiai- és rész cél támogatja a prosperáló város dimenzióját. A gazdaság szempontjából Győrben kiemelkedő a járműipar, és annak hatékony fejlesztése, amely az *S2. Gazdaság* stratégiai cél alatt jelenik meg. Önálló mivoltát, és a prosperáló városhoz való markáns kapcsolódását a gazdasági súlyának felülreprezentáltsága adja. Ennek értelmében a prosperáló városhoz ún. *Győri Járműipari Életpályamodell*t rendeltünk, amely szinergikus kapcsolatban áll más, helyi tényezőkkel. Győr stratégiai célrendszerének kapcsolódása a prosperáló város dimenziójához továbbá megjelenik a *„Diverzifikált gazdaság”*, és a *„Gazdaságfejlesztés támogatása”* rész célok alatt, ahol szerteágazó módon kerültek kifejtésre a gazdaság élénkítésére, kiegyensúlyozott szerkezetű, reziliens ágazatokra támaszkodó gazdaságszerkezet létrehozására irányuló célkitűzések, karöltve az ellátási láncok ellenállóképességének erősítésével.

Emellett a jövő kihívásaira reagálva szükséges a közoktatást a város és gazdasága igényei szerint fejleszteni, melyet a *Duális gazdaság elősegítése* és az *S1. Társadalom* cél alá tartozó *Oktatás színvonalának emelése* tematikus cél támogat. Az oktatás megújítása és fejlesztése azért is kiemelt jelentőségű, mivel meghatározza a jövő munkaerejét, megalapozza innovációs képességét.

Zöldülő város

A zöldülő város támogatását alapvetően az *„S5. Természeti környezet és városi élhetőség”* stratégiai célhoz tartozó rész célok szolgálják. A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia keretében Magyarország 2050-re klímasemlegességet határoz meg, amely elváráshoz az önkormányzatok bevonásával kell mérsékelni a környezetterhelő kibocsátásokat, és átállni a nagy energiahatékonyságú és környezetkímélő megoldásokra. Győrben ez több szempontból is megjelenik a rész célok és tematikus célok esetében. Az Európai Parlament és Tanács Taxonómia rendelete értelmében feltüntetett célok mind nagy hangsúlyt kapnak Győr stratégiai célrendszerében. A természeti értékek védelme mellett megjelenik a közösségi rekreációs terek létrehozása és védelme, a termőföldekkel való takarékos és hatékony gazdálkodás, a minimális környezetszennyezéssel járó megoldások előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság ösztönzése, valamint az épített környezet energiatakarékos fejlesztései. A

dimenzió hangsúlyosságát mutatják a H1. Energiahatékonyság, klímavédelem és a H2. Fenntartható fejlődés horizontális célok is.

Győr, mint a „vizek városa” -ként elhíresült település nagy hangsúlyt fektet a kék infrastruktúra fejlesztésre, amely a vizek védelme, a hatékony csapadékvíz gazdálkodás és mederrendezések mellett törekszik a vízparti területek közösségépítő, turisztikai attrakcióvá, és a helyi identitásképzés elemévé tételére.

Digitális város

A Digitális város dimenzió fókuszában a digitális technológia és okos megoldások városi alkalmazása, működési integrációja áll. A digitális fejlesztésekre önálló cél nem található Győr célrendszerében, mivel a technológiai innovációknak alapvetően a városi működés hatékonyságát kell szolgálniuk, nem pedig öncélú fejlesztésekként megjelenniük. Az utóbbi időben markánsan felértékelődtek a digitalizációs igények az egészségügyben, amelyet az „S1. Társadalom” stratégiai cél alatti „egészséges társadalom” rész cél tartalmaz. Emellett az „S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés” stratégiai cél alá integrálódtak be a digitális város dimenziói. A közlekedésfejlesztés terén számos okos megoldás áll a város rendelkezésére, amely segítségével növelhető a hatékonyság és a digitalizáció. A „hatékony közműellátás és városüzemeltetés” esetében található meg legjelentősebb szinten a digitalizációs folyamatok integrálása: intelligens energia-elosztó hálózat kiépítése, informatika szolgáltatások fejlesztése, valamint városi szolgáltatások intelligens rendszerbe szervezése által. Emellett az IKT technológiák és digitális készségek támogatása az *oktatás színvonalának emelése* tematikus cél és a *Gazdaságfejlesztés támogatása* rész cél szerves részét kell képezze a versenyképességük megalapozása érdekében.

Megtartó város

A megtartó város dimenzióját Győr célrendszerében legerősebben az „S1. Társadalom” stratégiai cél, és az alá tartozó rész- és tematikus célok szolgálják, hiszen az oktatási intézmények, az egészségügyi ellátás, a szociális és kulturális szolgáltatások bővítése a települési lehetőségeket szélesítik, növelik a hozzáférhetőségen és elégedettségen keresztül az élhetőséget. A humán infrastruktúrák és városi szolgáltatások fejlesztése a helyi igényeknek megfelelő szintre elősegíti a lakosság helyben tartását, akár csak a munkahelyteremtő gazdasági kezdeményezések.

Mindemellett a gazdaságfejlesztés támogatása során is érvényesül a megtartó város dimenziója: a „munkaerőpiacra való eljutás elősegítése, munkaerő mobilitás ösztönzése” tematikus cél során kialakítható egy vonzóbb, munkaerőpiaci szempontból kedvezőbb környezet, amely anyagi biztonsággal és kiszámíthatósággal segítheti az itt élőket. A klímaváltozás következtében a város vonzerejére gyakorolt negatív hatások mérséklését elsősorban a Zöldülő város dimenzió alatt bemutatott fejlesztések szolgálják.

Kiszolgáló város

A kiszolgáló város alapvetően az épített infrastruktúrák felől közelíti meg a városi rendszereket, így az „S3. Épített környezet” stratégiai cél esetében is érvényesül a kiszolgáló város dimenziója. Az egészséges lakókörmények biztosítása mellett a közbiztonság javítása, és a városi területek rehabilitációja, újra pozícionálása szintén elősegíti a lakosság jóllétét, és elégedettségét, amely során a jövőben Győr továbbra is vonzó város tud maradni. Az S3. stratégiai cél teljes rész- és tematikus célkészlete alkalmas a kiszolgáló város dimenziójának teljesítésére. Továbbá az „S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés” rész céljai, amelyben külön kezelendő a közlekedési infrastruktúra, illetve a közműellátás és városüzemeltetés kérdésköre is támogatják ezt a tervezési dimenziót, előbbinek különös jelentősége van a fenntartható közlekedési módok elősegítésében, míg utóbbinak az energiafüggőség csökkentésében. Emellett a kiszolgáló várost erősítik még az „S5. Természeti környezet és városi élhetőség” stratégiai célhoz tartozó tematikus célok is illeszkednek: a közösségi és rekreációs zöldfelületek létrehozása, a vízparti területek revitalizációja, vagy a vízpartok elérhetőségének, hozzáférhetőségének javítása. Ezen célok együttes elérése markánsan hozzájárul a kiszolgáló város dimenziójának teljesüléséhez.

3.5 A STRATÉGIA ÖSSZHANGJA MÁS STRATÉGIÁKKAL

A településfejlesztési tervek, így a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, célja, hogy egységes keretbe rendezze azon fejlesztéseket, amelyeket a város rövid-, közép- és hosszú távon tervez megvalósítani. Az FVS tervezés során szükséges megvizsgálni, hogy Győr stratégiája, célrendszere milyen viszonyban áll más országos, megyei vagy települési, esetleg nemzetközi (uniós) tervekkel. E koherenciavizsgálat részletes bemutatása a jelen fejezet feladata. Az egyes dokumentumokkal való összefüggések táblázatos összefoglalása során a győri célokra az alábbi jelölések használatosak:

- S1. Társadalom
- S2. Gazdaság
- S3. Épített környezet
- S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés
- S5. Természeti környezet és városi élhetőség

KAPCSOLÓDÁS AZ EURÓPAI UNIÓS CÉLKITŰZÉSEKHEZ

Az Európai Unió 2021-2027-es időszakra kijelölt öt fő célkitűzése közül mindegyik kapcsolódik Győr Fenntartható Városi Stratégiájának valamely céljához:

- **Intelligensebb Európa:** kapcsolódik a győri FVS céljaihoz a K+F+I, gazdaság diverzifikációja valamint a vállalkozásfejlesztés területeken keresztül (S2).
- **Zöldebb, karbonszegény Európa:** illeszkedik a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiahatékonyság ösztönzése a városi közlekedésben, közösségi közlekedés fejlesztése, környezet védelme, zöld területek fejlesztése céljai által (S4, S5).
- **Jobban összekapcsolt Európa:** Idegenforgalom fejlesztésével, nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése céljaival illeszkedik (S2).
- **Szociálisabb Európa:** Egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása, egészség-tudatosság, prevenció, szemléletformálás célokon keresztül (S1).
- **A polgárokhoz közelebb álló Európa:** Egészséges társadalom, igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása, közlekedésfejlesztés, természeti értékek védelme rész- és tematikus céljaival illeszkedve (S1, S2, S3, S4, S5).

KAPCSOLÓDÁS MÁS TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKHOZ

Győr városát az alábbi területfejlesztési dokumentumok érintik, melyek esetében kifejtésre kerülnek a stratégiai célokhoz való illeszkedés:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	<p>Magyarország legfontosabb fejlesztési koncepciója, az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú (2030-ig terjedő) jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg.</p> <p><i>Erős kapcsolódás van a dokumentummal, mivel az FVS kitér átfogóan minden területre (gazdaság, társadalom, épített környezet, közlekedés, természeti környezet).</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
Országos Területrendezési Terv	<p>„Meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.”</p> <p><i>Nagyon erős a kapcsolódás az FVS épített környezet, valamint természeti környezeti és városi élıhetőség stratégiai céljaival.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
Program a Versenyképesebb Magyarorszáért	<p>A K+F szektor fejlesztését, a munkavállalók képzettségét és a vállalati környezetének javítását, az adózást, a közszférát, az oktatást és az egészségügyet érintő program, a magasabb gazdasági növekedés elérése céljából.</p> <p><i>A győri célrendszerhez a gazdasági célokon belül leginkább a vállalkozásfejlesztés, a differenciált kereskedelmi ellátás erősítése, kreatív és tudásigényes iparágak megjelenésének ösztönzése területén kapcsolódik.</i></p>				
	S1	S2 X	S3 X	S4	S5
Nemzeti Reformprogram	<p>A koronavírus-járvány okozta válsághelyzet utáni, hazai helyreállítási program, amely megoldást nyújt a járvány okozta társadalmi-gazdasági válságra.</p> <p><i>Erős kapcsolódás található a gazdaságfejlesztés területén, azon belül a vállalkozásfejlesztés, K+F+I területeken, a társadalmi környezetben belül az oktatás színvonalának emelése a fő kapcsolódás, emellett fenntarthatósági és környezeti célok, energiahatékonyság terén kapcsolódik a célrendszerrel.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5
A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030	<p>Sikerese magyar kisvállalkozói kör kialakítása és a megélhetést biztosító fejlesztési támogatások szétesztása.</p> <p><i>Kimondottan a kis és középvállalkozások stratégiai fókuszán alapszik, így nagyon erős a kapcsolódás vállalkozásfejlesztés, nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése terén.</i></p>				
	S1	S2 X	S3	S4	S5

<p>Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030</p>	<p>A turizmussal kapcsolatos hazai lehetőségek kihasználásával kapcsolatos dokumentum. A gazdaságon, az infrastruktúrán, a helyi értékeken és marketingen keresztül komplex módon tervezi fejleszteni a hazai turizmust.</p> <p><i>Kapcsolat az idegenforgalom fejlesztése céllal, a természeti környezet, városi kulturális fejlesztések terén lehetnek további kapcsolódási pontok.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X
<p>Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia</p>	<p>Az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrásokkal kapcsolatos fenntarthatósági célkitűzések.</p> <p><i>A stratégiához kapcsolódik Győr város célrendszerének társadalmi, természeti, gazdasági erőforrásainak terén.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4	S5 X
<p>Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)</p>	<p>Az éghajlatváltozáshoz hozzájáruló szennyezőanyagok (üvegházhatású-gázok) csökkentése, negatív hatásokhoz való alkalmazkodás segítése.</p> <p><i>A dokumentum illeszkedik a stratégiai célok közül az energiahatékonyság, természeti erőforrások védelme, K+F+I, oktatás területeken.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X
<p>Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)</p>	<p>A stratégia alapvető célja a hazai és határon átnyúló táj védelme kezelése és tervezése.</p> <p><i>Az győri célrendszerhez való illeszkedés szinte mindegyik cél esetében kimutatható, hiszen a tájhasználatra vonatkozó stratégia a győri FVS társadalmi, gazdasági, városfenntartási, természeti és az épített környezetre is egyaránt tartalmaz ehhez kapcsolódó részeket.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
<p>Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.</p>	<p>„A stratégia két, a társadalmi felzárkózás esélyeinek javítása szempontjából kulcsfontosságú célcsoportra fókuszál: a mélyszegénységben élőkre (különös tekintettel a romákra) és a gyermekekre. A stratégia egyúttal tovább viszi az Európai Unió lejáró Európa 2020 növekedési stratégiája logikáját, amelynek célrendszerében megjelent a társadalmi integráció erősítése is.”</p> <p><i>A stratégia erősen kapcsolódik a befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése és a meglévő munkahelyek megtartása, új munkahelyek teremtése, egészséges lakókörülmények biztosítása célkitűzéshez.</i></p>				
	S1 X	S2	S3 X	S4	S5
<p>Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030</p>	<p>„A 2014-2050-es időszakra kiterjedő stratégia alapvető céljának tekinti, hogy a közlekedési infrastruktúra a gazdasági folyamatok hatékony kiszolgálásával a lehető legnagyobb mértékben segítse elő Magyarország versenyképességének növelését. A Stratégia célja a gazdaság és a jólét mobilitási feltételeinek biztosítása.”</p> <p><i>Erősen kapcsolódik a megfogalmazott közlekedésfejlesztési célokhoz és az ezzel kapcsolatos társadalmi és gazdasági célokhoz is.</i></p>				

	S1 X	S2 X	S3	S4 X	S5
4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2015-2020)	<p>„A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket átfogóan kezelje, hozzájárulva a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.”</p> <p><i>A program a győri FVS célrendszerhez leginkább a természeti értékekhez és az épített környezet fejlesztések mentén kapcsolódik.</i></p>				
	S1	S2	S3 X	S4	S5 X
Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024	<p>A stratégia célja segíteni a fiatalabb korosztály számára a sikeres társadalmi integrációt, az ehhez szükséges környezetnek megteremtését és a fiatalokban rejlő potenciálok kiaknázását.</p> <p><i>Gyenge kapcsolódás, egyedül a társadalmi környezetben belül az oktatás színvonalának emelése célhoz mutatható ki.</i></p>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2034-ig)	<p>A stratégia célja az idős korosztály társadalmi részvételének, megbecsültségének megőrzése Magyarországon.</p> <p><i>Erős kapcsolódás a társadalmi környezetben belül az időskorúak védelme, illetve az élethosszig tartó sportolás lehetőségeinek fejlesztése célkitűzésekkel.</i></p>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Nemzeti Tehetség Program 126/2008. OGY-határozat (2008-2028)	<p>A program célja, hogy a fiatal korosztályban felfedezze, támogassa és segítse pályafutásukban a hazai tehetségeket.</p> <p><i>Kapcsolódás a társadalmi környezetben belül a befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése tematikus célhoz és a gazdasági környezetben belül a K+F+I tevékenységek ösztönzése célhoz.</i></p>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5
Magyarország Nemzeti Energia- és Klímate terve	<p>Az energia és klímastratégia lefedi a dekarbonizációt, az energiahatékonyság, az energiabiztonság, magyarországi energiapiac (hálózat) fejlesztését, környezeti szempontok érvényesítését a hazai energiaiparban.</p> <p><i>A győri FVS célrendszerben elsősorban a környezeti célokhoz és a megjelölt energiahatékonysági részcélokhoz, illetve a gazdaság célokban belül a K+F+I célhoz kapcsolódik.</i></p>				
	S1	S2	S3	S4 X	S5 X
Egészséges Magyarország 2021-2027	<p>A program kapcsolódik a WHO „Egészséget 2020” Európai Stratégiájához, központi eleme az egészségtelen életmód hatásainak mérséklése, a dohányzás, alkoholizmus és elhízás visszaszorítása, a táplálkozási és testmozgási szokások átalakítása és a sérülés-megelőzés valamennyi korcsoportban.”</p>				

	<i>A stratégia a győri FVS társadalmi céljain belül az egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása, illetve az egészség-tudatosság, prevenció, szemléletformálás célokhoz kapcsolódik.</i>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégiai 2021-2027	Innovációs stratégia, melynek célja, hogy hozzájáruljon az EU „Intelligensebb Európa” szakpolitikai célkitűzéséhez, továbbá a regionális az Európai Közösség versenyképességének növekedéséhez és az ipari átalakuláshoz, digitalizációhoz történő strukturális alkalmazkodás erősítéséhez.” <i>Leginkább a diverzifikált gazdaság céljaihoz kapcsolódik a stratégia, valamint környezet védelme, zöldfelületek célokhoz.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X

AZ ITS ÉS AZ FVS ÖSSZELETÉSE

Győr Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) fejlesztési célrendszere szolgált kiinduló alapul a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) célrendszerének elkészítésekor. Általánosan elmondható, hogy az ITS célrendszere megfelelő a város számára, viszont az FVS egyes speciálisabb hangsúlyai miatt a célrendszerben kisebb változtatások találhatóak, melyek főként a célrendszer struktúráját érintik.

A célrendszer a továbbiakban is három szintben határozza meg céljait: (1) Stratégiai célok; (2) Részcélok; (3) Tematikus célok. Az ITS-ben négy stratégiai cél szerepel, ám a „3. Épített és természeti környezet” további három elemet tartalmaz, így a gyakorlatban hat különböző stratégiai cél jelent meg (1. Társadalom; 2. Gazdaság; 3. Épített és természeti környezet; 3.1. Épített környezet; 3.2. Természeti környezet; 3.3. Műszaki infrastruktúra; 4. Energiahatékonyság, klímavédelem). Az FVS struktúrája tehát nagyban követi az ITS kialakítását, a célrendszerek egyes elemei között erős a szinergia.

KAPCSOLÓDÁS A MEGYEI TERVEKHEZ, ÁGAZATI PROGRAMOKHOZ ÉS STRATÉGIÁKHOZ

Győr a stratégiában megfogalmazott célrendszer tekintetében illeszkedik az Európai Unió, a nemzeti, a megyei és a helyi szintű stratégiai-tervezési dokumentumokkal. Az alábbi táblázat mutatja Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Koncepciójához való illeszkedést a két célrendszer függvényében:

38. Táblázat Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiójához való illeszkedés

Átfogó célok	Stratégiai célok	FVS célok				
		S1	S2	S3	S4	S5
A1. Innovatív versenyképes megye	S1. Rugalmas gazdaság		X			X
	S2. Intelligens gazdaság		X		X	X
A2. Fenntartható klímabarát megye	S3. Klíma- Környezetbarát megye			X	X	X
	S4. Élhető települések	X		X	X	X
A3. „Egészséges megyei társadalom	S5. Megfelelően képzett humán erőforrás	X	X	X	X	
	S6. Egészséges és támogató társadalom	X		X	X	

4. MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK

4.1 AZ FVS MONITORINGRENDSZERE, NYOMON KÖVETÉS A TERVEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS SORÁN

Győr város stratégiai célrendszerének megvalósulását, nyomon követését és eredményességét a részcélokhoz rendelt indikátorok mérése biztosítja, amely érvényes az FVS megvalósításának teljes időszaka alatt. A korábban már beazonosított stratégiai- és részcélokhoz számszerűsíthető és mérhető eredmények rendelkezhetők. Győr esetében a részcélok szintjén kerülnek leírásra az indikátorok úgy, hogy azok összessége fogja megadni a stratégiai célok indikátorait, amelyek önmagukban rendkívül komplexen épülnek fel.

A stratégiai menedzsment szemléletében a célok teljesülés mértékének rendszeres vizsgálata biztosítja, hogy a városfejlesztés, és annak működési eredményei nem csupán utólagosan, hanem még folyamatában értékelhetővé váljanak, a fejlesztési folyamat pedig alkalmazkodhasson a belső és külső környezet esetleges módosulása által indukált változásokhoz.

A monitoringrendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag jól megalapozott indikátorkészlet. Az FVS módszertana alapján olyan monitoring rendszert szükséges működtetni, amely alkalmas az időközönkénti visszacsatolásra, azaz ahogy a stratégiai menedzsmentciklus is működik, spirálformában értelmezhető. Mindezen folyamatok összessége és lépései újra és újra

ismétlődnek. Ennek értelmében a város célrendszeréhez illeszkedő indikátorkészletnek is visszakövethetőnek kell lennie. Az indikátorok segítségével épül fel a monitoring, amely nem csupán az eredmények elérését nyomon követő rendszer, hanem összetettebb feladata van, melynek lényege, hogy minél konkrétabban megfogható célokat tudjon megvalósítani Győr.

A hosszú távú célok – projektben realizálódó – megvalósulását hatás- és eredményindikátorok, az egy egyes projektek fizikai megvalósulását kimeneti indikátorok megadásával lehet mérni. A szakmailag megalapozott indikátorkészlettel a célok elérése hatékonyan számszerűsíthető. Az eredményességet vizsgáló monitoring az önkormányzat saját belső adataira, valamint külső adatszolgáltatásra támaszkodik. A mérés alapját a kiindulási évben meghatározott bázisérték adja, és kiemelendő az indikátorkészlet esetében a folyamatos adatszolgáltatás.

4.2. AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA

Az indikátor értékeinek méréséhez a folyamatos adatszolgáltatás szükséges az FVS teljes megvalósítási ciklusában. Az alábbi táblázatban Győr célrendszerének összes rész cél mérését elősegítő indikátorkészlet került kidolgozásra, amelyek a bázisévek és bázisértékek mellett a célértékeket is megjelenítik. A bázisévek a rendelkezésre álló adatok elérhetőségéhez igazodnak.

FVS felülv.* rövidítés jelöli azon adatok, indikátorok körét, amelyet a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv felülvizsgálata során lehetséges meghatározni.

Részcél	Indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Mérés módszertana, adatok forrása
S1. Társadalom					
Egészséges társadalom	Tömeg- és diáksportban aktív helyi lakosok aránya	%	100%	110%	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Humán közszolgáltatások minősége	%	FVS felülv.*		Lakossági és intézményi kérdőív megvalósítása
	Fejlesztéssel érintett egészségügyi intézmények száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	5	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Digitális fejlesztéssel érintett, alapellátást nyújtó szolgáltatások száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	5	Önkormányzati adatszolgáltatás
Kultúra szerepének növelése társadalomban	Duális képzésben résztvevő tanulók aránya a szakképzésben a fejlesztési időszakban (2021-2027)	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás
	Az önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	20	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Európai uniós forrásból finanszírozott, helyi civil szervezetek által megvalósított értékmegőrző, értékteremtő programok száma	db	0	20	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Felújított helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	3	Önkormányzati adatszolgáltatás
Helyi közösségfejlesztés	Helyi, közösségfejlesztési programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	20	Önkormányzati adatszolgáltatás
	A helyi társadalmi akciókba bevont személyek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	200	Önkormányzati adatszolgáltatás

S.2. Gazdaság					
Diverzifikált gazdaság	A városban működő cégek által végrehajtott innovációs projektek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	20	Önkormányzati adatszolgáltatás
	A helyi kkv-k által foglalkoztatottak száma	fő	FVS felülv.*		KSH adatszolgáltatás
	Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (vendégéjszaka)	vendégéjsz.	FVS felülv.*		KSH adatszolgáltatás
Gazdaságfejlesztés támogatása	A város ipari területein, ill. ipari parkjaiban működő vállalkozások száma	db	FVS felülv.*		Önkormányzati, ill. gazdaságstatisztikai adatszolgáltatás
	A fejlesztési időszakban európai uniós forrásból támogatott vállalkozások száma	db	0	100	Önkormányzati adatszolgáltatás
Korszerű, hatékony ipar	Városban közepes és nagyvállalatok által befektetett működőtőke-állomány	Ft	FVS felülv.*		Önkormányzati, ill. gazdaságstatisztikai adatszolgáltatás
	Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása a városban	Ft	FVS felülv.*		Önkormányzati, ill. KSH adatszolgáltatás
S.3. Épített környezet					
Igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása	Közbiztonsággal való lakossági elégedettség	%	100%	110%	Lakossági és intézményi kérdőív megvalósítása
	A védelem alatt álló, funkciójában és/vagy szerkezetében megújított épületek száma	db	0	3	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Rehabilitált területeken élő lakosok száma	fő	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás
Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése	Energiahatékonyt növelő helyi beruházások száma	db	0	20	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Önkormányzati épületekben megvalósított energiahatékonyt fejlesztések száma	db	0	5	Önkormányzati adatszolgáltatás
	A városi rezilienciát erősítő programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	3	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Megtermelt megújuló energia a városi (önkormányzat, önkormányzati közszolgáltatók, helyi energiaellátás) energiafelhasználáson belül	GJ	FVS felülv.*		Önkormányzati és közszolgáltatói adatszolgáltatás

Policentrikus város	Városrészi központok száma	db	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás – szolgáltatás-sűrűsödés (humán, kereskedelmi) vizsgálata
	Új szolgáltatások megjelenése a városközpontokban	db	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás
S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés					
Közlekedésfejlesztés	Gépjárműforgalom csökkenése egyes kiválasztott városi mérési pontokon	%	100%	90%	Önkormányzati adatszolgáltatás
	Közösségi közlekedés részaránya	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás
	Fenntartható, környezetbarát közlekedési módokat használók aránya	%	FVS felülv.*		A SUMP módosítási megoszlás (modal split) felmérése a SUMP felülvizsgálatok során
Hatékony közműellátás és városüzemeltetés	A felújított, illetve újonnan épített csapadékvízvezető hálózat hossza	m	FVS felülv.*		Önkormányzati és szolgáltatói adatszolgáltatás
	A digitálisan felügyelt műtárgyak aránya a közműszolgáltatásokban	db	FVS felülv.*		Önkormányzati és szolgáltatói adatszolgáltatás
	A lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék aránya	%	FVS felülv.*		KSH adatszolgáltatás
S5. Természeti környezet és városi élhetőség					
Környezet védelme, zöldfelületek fejlesztése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek nagysága	m ²	FVS felülv.*		Önkormányzati adatszolgáltatás
	Éves ÜHG kibocsátás egyenérték	tonna CO2 egyenérték	FVS felülv.*		KSH adatszolgáltatás, Klímastratégia, SECAP
	Környezet védelméhez, zöldfelületek fejlesztéséhez köthető projektek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	10	Önkormányzati adatszolgáltatás
Kék infrastruktúra fejlesztés	Visszatartott csapadékvíz mennyisége	m ³	FVS felülv.*		KSH adatszolgáltatás, Klímastratégia, SECAP
	Megújult és a lakosság számára hozzáférhetővé tett vízparti területek mérete	m ²	0	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás

A célok teljesülését mérő monitoring mutatók mellett központilag meghatározott FVS szintű egységes indikátorok nyomon követése is szükséges. Ezen indikátorok célja, hogy országosan egységes módszertan szerint vizsgálják a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket.

	Indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2027	Mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábón állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%		FVS felülv.*	Önkormányzati adatbázis, NAV adatszolgáltatás
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energiatermelés arányának növekedése	%		FVS felülv.*	MAVIR és/vagy helyi áramszolgáltatótól származó adatokból számítható, KSH
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%		FVS felülv.*	Önkormányzati és kormányablak/kormányhivatali adatbázis
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%		FVS felülv.*	A településen igénybe vehető közszolgáltatásokkal, piaci szolgáltatásokkal, települési infrastruktúrákkal stb. való lakossági elégedettség mértéke. Egységes módszertan alapján végzett lakossági elégedettségmérés, évente
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	%		FVS felülv.*	Önkormányzati adatbázis: zöldfelületi kataszter, Lechner adatszolgáltatás
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%		FVS felülv.*	Önkormányzati adatbázis/EPTK, GINOP
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO2/t)	tonna CO2 egyenérték		FVS felülv.*	KSH, Klímastratégia, SECAP évente
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db		FVS felülv.*	Önkormányzati adatbázis
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő		FVS felülv.*	KSH – Tájékoztatási adatbázis
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%		FVS felülv.*	Önkormányzati adatbázis

4.3 A BEAVATKOZÁSOKRA VONATKOZÓ ADATOK GYŰJTÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK HELYI MÓDSZERTANA

A fentebb rögzítésre került indikátorokhoz részben közhiteles adatbázis, részben pedig belső, önkormányzati adatszolgáltatás biztosítja az inputot. Az önkormányzati adatok esetében forrásként azonosíthatók be a Polgármesteri Hivatal főosztályai, illetve az önkormányzat közvetlen együttműködési körébe tartozó szervezetek, illetve – sok esetben önkormányzati tulajdonú – cégek. Az adatgyűjtés és -strukturálás kapcsán jól alkalmazhatók az FVS készítéséhez kapcsolódó kérdőíves felmérés során szerzett szakmai tapasztalatok.

A programtervezés és –megvalósítás folyamatának kulcseleme az értékelési fázis. A stratégiai- és részcélok teljesülését, valamint az egyes tervezési dimenziókhoz rendelt mutatók értékeinek alakulását projekt szinten összegezve állítja elő az önkormányzat. A stratégia előrehaladásának nyomon követéséhez ugyanakkor indokolt egy középtávú (mid-term) értékelési folyamat lebonyolítása, ahol az indikátorok teljesülésével összhangban a megvalósítási folyamat módosítására, adott esetben a tematikus súlypontok áthelyezésére nyílhat lehetőség.

5. AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL

5.1. A VÁROSIRÁNYÍTÁSI MODELL INDOKOLT MÓDOSÍTÁSAI

Az FVS megalapozó munkarész 2.4. fejezetében részletes kifejtésre került Győr MJV irányítási modellje. Az FVS sikeres végrehajtása, a különböző szereplők hatékony együttműködése csak megfelelően felépített irányítási és működési keretek között lehetséges. Az előző, 2014-2020-as tervezési időszakban Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és a 2.4.1. fejezetben bemutatott szervezetek több, sikeres projektet bonyolítottak le, így kialakult a megfelelő szaktudás és a működési mechanizmus. Jelen fejezetben a korábban leírtakra építve, a módszertan által rögzített szempontok mentén mutatjuk be az irányítási és működési modellhez kapcsolódó, esetlegesen tervezett beavatkozásokat.

5.1.1. AZ ÁTFOGÓ VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZER VÁLTOZÁSAI

Az irányítási és működési mechanizmusban a városfejlesztési döntési kompetenciák a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésénél (továbbiakban: Közgyűlés) jelennek meg. Kiemelt tevékenységei az önkormányzati rendelettervezetek előkészítése, a Közgyűlés rendeleteinek és határozatainak a nyilvántartása. Mindemellett a javaslatlételi, döntés-előkészítési és ellenőrzési kompetenciák pedig az önkormányzat által létrehozott főosztályok, osztályok és csoportok feladatai.

Az FVS tervezése során, a módszertani útmutatásokat figyelembe véve a folyamatokban érintett szereplők és partnerek bevonásának módja aktualizálásra került. Mindezek figyelembevételével indokolt lehet a zöld, illetve digitális átállás menetrendhez kapcsolódóan felelős koordináló személyt, városmenedzsert kijelölni, illetve speciális ágazati technológiai ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is.

5.1.2. A TÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAINAK VÁLTOZÁSAI

Győr város térségi kapcsolatai főként a környező településekkel szoros, amelyek a megalapozó munkarészben kifejtett agglomerációs térséget alkotnak, valamint a megyeszékhely kedvező földrajzi fekvése lehetőséget biztosít a határon átnyúló társulásokban való aktív részvételre. A társulások megnevezéseit a 2.4.3. Várostérségi koordináció fejezet tartalmazza. Győr, és a környező települések közötti kapcsolatok elmélyítése kiemelt cél a hatékonyabb működés érdekében. Lehetőséget kell biztosítani a közös társadalmi-gazdasági együttműködésekre, mint a képzések szervezése, a hatékony munkaerőpiaci folyamatok elősegítése, befektetések ösztönzése vagy közös intézményi és társadalmi fejlesztések létrehozása. Az érintett partnerek már több sikeres projektet végrehajtottak az elmúlt években, így a térségi koordináció mechanizmusában változtatás nem indokolt.

5.1.3. RÉSZVÉTELI AKCIÓK A STRATÉGIAI CIKLUS VÉGREHAJTÁSI SZAKASZÁBAN

A partnerség a stratégiai ciklust teljes egészében végig kísérő folyamata, és kiemelt szerep jut az intézkedéscsoportoknak. A megvalósítás szakaszban fontos szerep jut az intézményi és civil szereplőknek. Az FVS tervezésében a digitális és zöld átállás menetrend lebonyolítása a bevont szereplők segítségével valósulhat meg. Az érintett partneri kör Győr esetében elsődlegesen az önkormányzati intézmények, az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, a városban működő civil szervezetek, közintézmények, egyházi szervezetek, illetve a Széchenyi István Egyetem. Ez a kör a FVS tervezésében megjelenő digitális és zöld átállás okán változhat, mivel indokoltá válik a szakértők, felelős koordináló személyek bevonása is.

Az FVS megköveteli, hogy az önkormányzati szereplők mellett a lakossági részvétel is markánsan jelenjen meg az önkormányzati szereplők és helyi civil szervezetek mellett. Így az önkormányzat által tervezett eszközök és módszerek társadalmisításának eszköze lehet egy FVS monitoring munkacsoport felállítása, eseti megbeszélések, előrehaladási véleményeztetés a helyi lakossággal és szervezetekkel, elégedettségmérések. Ezek a munkafolyamatok elősegíthetik a konkrét partneri érdekek megértését, alakítását és a szempontok strukturált figyelembevételét.

5.2. A VÁROSI MŰKÖDÉSI MODELLT ÉRINTŐ TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK

Az FVS 2.4.2. fejezetében bemutatott működési modell az előző, 2014-2020-as ciklusban hatékonyan támogatta a város fejlesztési törekvéseit. A jelenlegi struktúra a rendszer működtetésében hatékonyan működik, amely átfogó, konkrét változtatásra nem szorul.

A végrehajtási tevékenység fő aktora a város hatályos Szervezeti és működési szabályzata (SZMSZ) alapján a Polgármesteri Kabinet alá tartozó Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály, és különböző csoportjai. Az önkormányzat 2009-ben létrehozta a Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.-t (Győr-Szol Zrt.), amely önálló gazdálkodással bír, és jelentős szerepe van a városfejlesztési és városüzemeltetési feladatokban.

Funkciók tekintetében az FVS létrehozása során a jövőben prognosztizálható a feladatkörök differenciálása, valamint funkciók és szolgáltatások bővülése. Mindemellett az FVS módszertana és az irányítási modellre vonatkozó részfejezetekben leírtak alapján indokolt lehet a zöld, illetve digitális átállás menetrendhez kapcsolódóan felelős koordináló személyt, városmenedzsert kijelölni, illetve speciális ágazati technológiai ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is.

Működési terület/ szervezet ¹¹	Változás / fejlesztés
Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. (Győr-Szol Zrt.)	Humán erőforrás fejlesztés a digitális átállás témakörében.
Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata	Humán erőforrás fejlesztés a digitális átállás témakörében, digitális kompetenciafejlesztő tevékenységek, tréningek.
Önkormányzati cégek a város működésében	A digitális és zöld átálláshoz kapcsolódó munkakörök fejlesztése, létrehozása, a témában releváns szakemberek és aktorok szerepének erősítése.
Oktatási intézmények	Humán erőforrás fejlesztése.

¹¹ A 2.4.2. Működési modell fejezet alapján

6. CSELEKVÉSI TERV

6.1 PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK RENDSZERE

TÁRSADALOM	A köznevelési és oktatási intézményrendszer fejlesztése
	Az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése
	A kulturális, közösségi és szabadidős terek fejlesztése
GAZDASÁG	Gazdaságfejlesztési beavatkozások
ÉPÍTETT KÖRNYEZET	Az épített környezet védelme
	Fenntartható és energiahatékony épített környezet
KORSZERŰ VÁROSÜZEMELTETÉS ÉS KÖZLEKEDÉS	Közlekedésfejlesztés
TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS VÁROSI ÉLHETŐSÉG	Környezet védelme, zöld infrastruktúra fejlesztése
	Kék infrastruktúra fejlesztése

INTÉZKEDÉSEK ÉS BEAVATKOZÁSOK RENDSZERE

INTÉZKEDÉSEK	BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK
A köznevelési és oktatási intézményrendszer fejlesztése	Óvodafejlesztési program
Az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése	Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
	Szociális ellátó intézmények fejlesztése
A kulturális, közösségi és szabadidős terek fejlesztése	Meglévő kulturális, közművelődési terek fejlesztése
	Új kulturális terek létrehozása, barnamezős területek hasznosítása
	Vízparti területek fejlesztése, szolgáltatásbővítése
	Közösségi sportterületek fejlesztése
Gazdaságfejlesztési beavatkozások	Ipari infrastruktúra fejlesztés

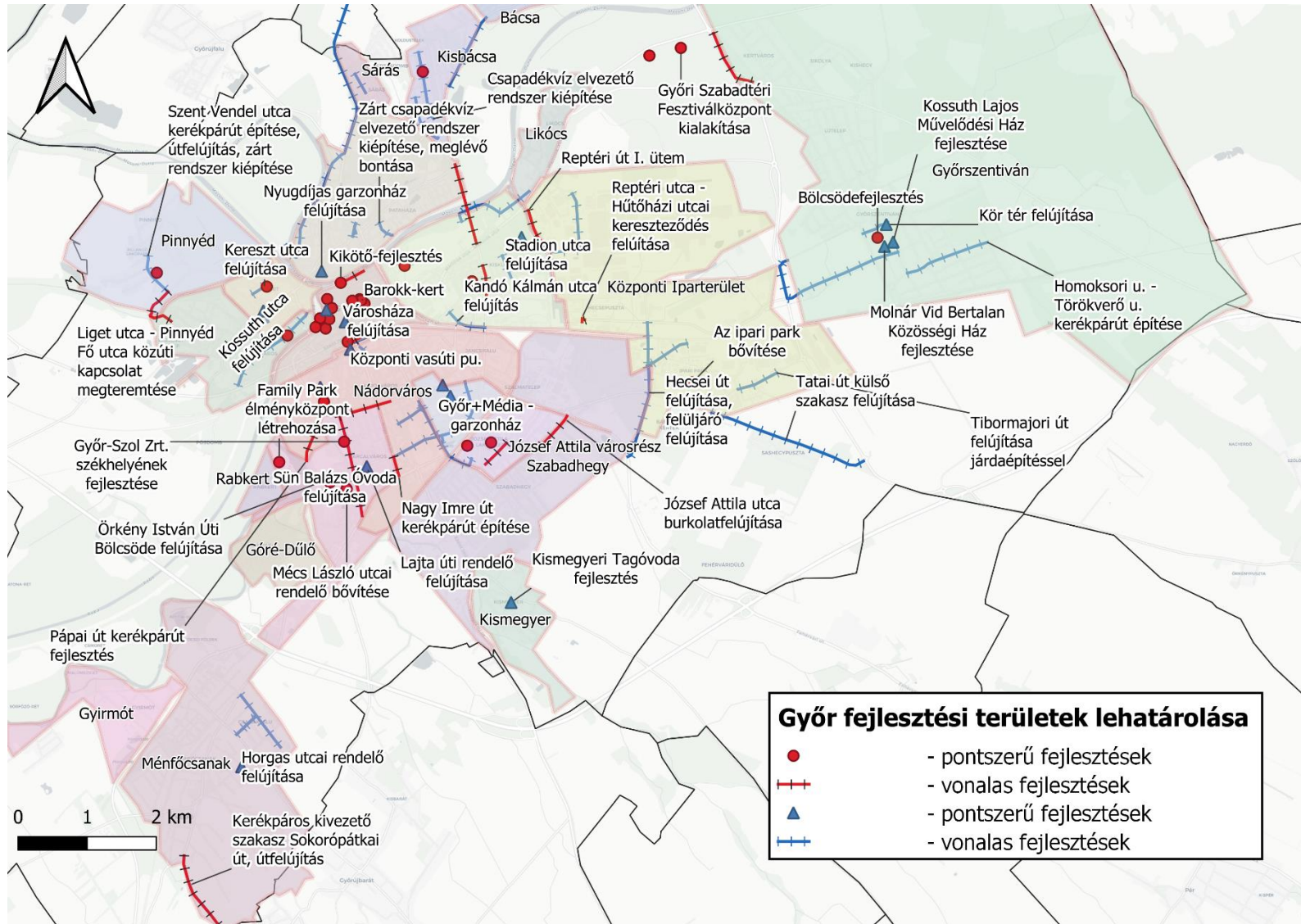
Az épített környezet védelme	Települési épített környezet fejlesztése, örökségek védelme
	Egyéb infrastrukturális beruházások, felújítások
Fenntartható és energiahatékony épített környezet	Humán szolgáltatások infrastruktúrájának energetikai fejlesztése
	Lakossági zöldenergia és energiahatékonyági beruházások ösztönzése
Közlekedésfejlesztés	Városrészek összekötését szolgáló kerékpárútfejlesztés
	Elkerülő úthálózat kialakítása, fejlesztése
	Belterületi utak, járdák minőségi fejlesztése
	Parkolói kapacitásbővítés
Környezet védelme, zöld infrastruktúra fejlesztése	Közösségi és rekreációs zöldfelületi fejlesztések
Kék infrastruktúra fejlesztése	Csapadékvíz gazdálkodás fejlesztése
	Vízpartok környezeti védelme és revitalizációja

6.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELELÉSE, A KIJELELÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA

6.2.1 GYŐR FVS BEAVATKOZÁSOK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA

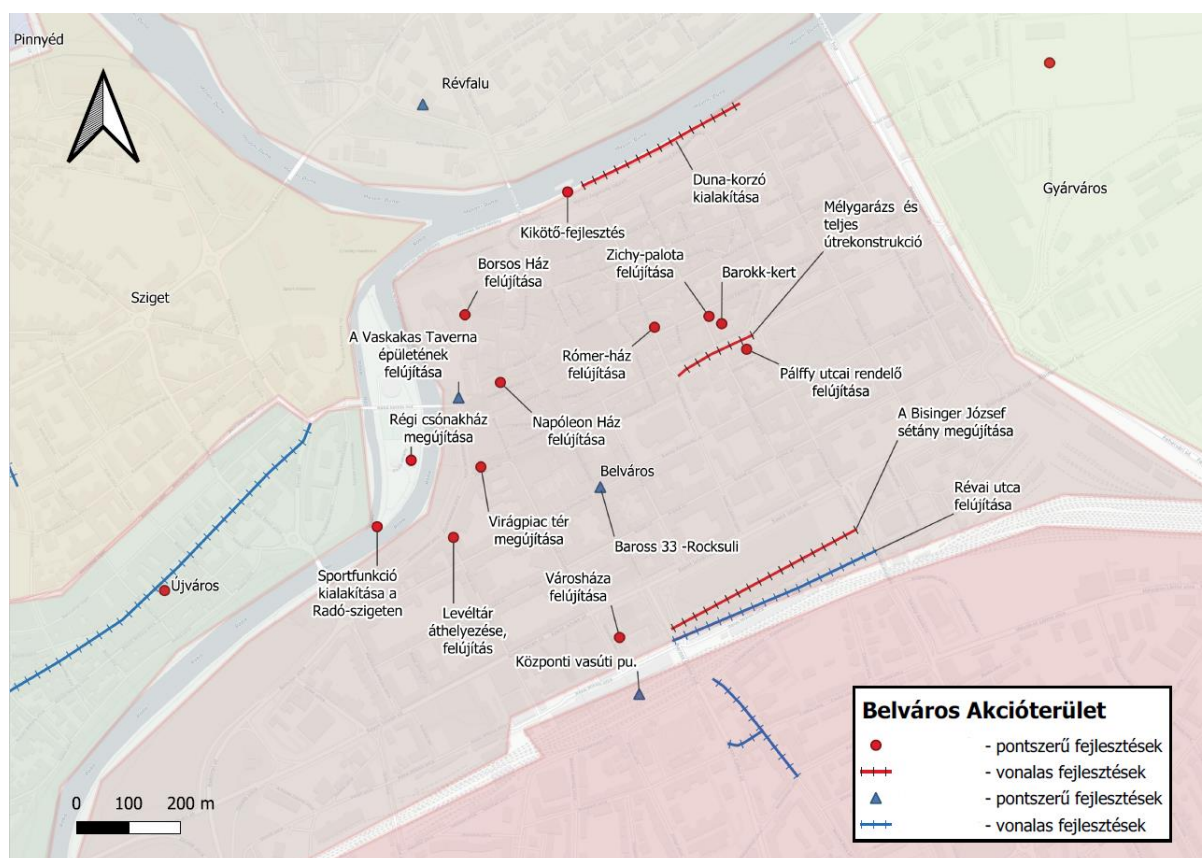
1. Belváros	10. Nádorváros
1.1 Pálffy utcai Rendelő teljes felújítása	H1 Pápai út melletti kerékpárút
1.2 Batthyány utcai rendelő felújítása	H2 Nagy Imre út kerékpárút építése (Vasvári P. u. és Szauter u. között)
1.3 Borsos Ház felújítása	H3 Győr 821.sz.főút - Kálvária utca jelzőlámpás körforgalmú csomópont
1.4 Dunakapu tér alatti kikötőfejlesztés	H4 Szigethy Attila út szegélyek közötti burkolat felújítása a Szent Imre út és a 821-es út közötti szakaszon, Táncsics u. Csokonai u. és Nádor u. csomópontokban összehangolt jelzőlámpák telepítése
1.5 Csónakházak fejlesztése	H5 Vasúti átkelő fejlesztése a 2-es postai logisztikai központnál
1.6 Bisinger sétány zöldfelületeinek megújítása, sportpályák felújítása, Virágpiac felújítása, Baross 33. felújítása	H6 A vasútállomás felett gyalogos átkelőhid kialakítása
1.7 Pálffy utca alatt mélygarázs és teljes útrekonstrukció	H7 A biztonságosabb közlekedési viszonyok céljából "S" kanyar kialakítása a garázsok elbontásával a vasúti pályaudvar közelében
2. Sziget	H8 Pápai út 800-as gerincvezeték építése a vasút és a Tessedik utca között, bekötése a "Rabkerti tóba"
H.1 Szarvas utca 26-30. szám alatti épület kiváltása (Nappali Centrum - Nappali melegedő, Népkonyha, Időszakos éjjeli menedékhely)	11. Ménfőcsanak
3. Újváros	H1 Kerékpáros kivezető szakasz Sokorópátkai út.
H1 Család- és gyermekjóléti szolgáltatás bővítése közösségi tér kialakítása	12. Marcalváros
	E1 Marcalvárosi tanuszoda építése
4. Pinnyéd	E2 Örkény István utcai Bölcsőde teljes körű és energetikai felújítása
E1 Pinnyédi kiserdő szabadidő parkká alakítása	E3 Sün Balázs Óvoda Mesevár Tagóvodája teljes körű és Energetikai felújítása
H1 Liget utca - Pinnyéd Fő utca (Szent Vendel u. - átkötés között) közúti kapcsolat megteremtése	E4 Győr-Szol Zrt. Székhelyének energetikai korszerűsítése (9024 Győr, Orgona u. 10.)
5. Révfa	E5 Megyei könyvtár épületenergetikai korszerűsítése
H1 Belterületi zöld infrastruktúra fejlesztése	H1 Mécs László utcai Rendelő bővítése
6. Sárás, Kisbácsa, Bácsa	H2 821. sz. főút 2x2 sávra bővítése a 83. sz. főút és a Szigethy A. út közötti szakaszon
H1 Kultúrház utcai Rendelő	13. Szabadhegy, Kismegyer és József Attila városrész
H2 Kisbácsa, Kultúrház utca csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése	H1 Zöld úti kerékpárút építés (Somogyi Imre u. és Szőnyi Márton u. között)
7. Gyárváros	H2 József Attila utca (Fehérvári út - Üteg utca közötti szakasz) burkolatfelújítása
7.1 Bólyai utcai Idősek Klubja (műemlék épület) felújítás	H3 Szabadhegyi II. sz. csapadékvíz tározótó rekonstrukciója

H1 Kulturális negyed kialakítása (színház, filharmónia, ifjúsági palota)	H4 Szabadhegy, Levendula, Virág utca, Koppány utca, Gábor Áron, Mozsár utca, Kopja utca csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése
H2 A volt győri kemping és Gázgyár területének megvásárlása, a Xantus J. állatkert bővítéseként hasznosítva, funkcióváltással, madárház kialakítással	14. Központi iparterület
H3 Ipar úti kerékpárút (Puskás T. u. - Nagysándor J. u. között)	E1 Hecsei út felújítása Régi Szentiváni úti körforgalommal együtt, valamint felüljáró felújítása
8. Likócs	E2 Reptéri út I. ütem, Martin utca - Dohány utca között
H1 Egészségügyi Centrum kialakítása a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat Győr központi telephelyén (9027 Győr, Avar u. 3.)	E3 Reptéri u. - Hűtőházi u. kereszteződés felújítása
H2 Fesztivál Fogadó és városi rendezvénypark Győr városában	H6 Társasházak felújítása, korszerűsítése
H3 Napelempark létesítése az Avar utcában	15. Egyéb
9. Győrszentiván	H1 Kerékpáros kivezető szakasz Sokorópátkai út.
H1 Győrszentiván, bekötését biztosító közút, északi bektőút I.ütem - II. ütem: 0+065-0+657	H2 Mosoni-Duna vízi turizmus fejlesztés, kishajó kikötő létesítés
	H3 Innovatív csapadékvíz szikkasztó, tározó rendszerek beépítése Marcalváros és Belváros-Gyárváros területén
	H4 Mosoni-Duna vízpart rehabilitáció és Győri Duna Korzó
	H5 Óvodafejlesztés új óvoda építésével (férőhelykiváltással és új férőhelyek kialakításával)

6.2.2 AKCIÓTERÜLET BEMUTATÁSA

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása
1. Belváros	A Mosoni-Duna északi partoldala, a 14-es úton lévő Széchenyi híd keleti széle, a Fehérvári út déli oldala a Pálffy-hídig, délen a Budapest-Hegyeshalom vasút déli határvonala, Rába nyugati, északi partoldala, valamint a Rába árapasztó ágának nyugati partoldala - a Radó szigettel együtt - által határolt terület.

6.2.3 EGYÉB, NEM AKCIÓTERÜLETI VÁROSRÉSZEK BEMUTATÁSA

2. Sziget	Holt-Rábca déli partoldal, Mosoni-Duna északi partoldal, Rába árapasztó csatorna - Kis Rába - nyugati oldala, Ráth Mátyás tér északi telkek északi határvonala, Bercsényi liget északi utcájának déli széle és a Győri Dózsa sporttelep észak-keleti telekhatára által határolt terület.
3. Újváros	A Győri Dózsa sporttelep észak-keleti telekhatára, a Bercsényi liget északi útjának déli oldala, Ráth Mátyás tér északi telkek északi határa, Rába árapasztó - Kis Rába - nyugati partja, Rába nyugati, északi partoldala a város közigazgatási határáig, onnan

	a város nyugati közigazgatási határa és a Holt-Rábca déli partoldala által határolt terület részét értendő.
4. Pinnyéd	A város közigazgatási határa, a Mosoni-Duna északi partoldala - Szúnyog sziget is ide tartozóan - a Holt-Rábca torkolatig, valamint a Holt Rábca déli partvonalával határolt terület.
5. Révfalu	A Mosoni-Duna északi partoldala, a város közigazgatási határa, az úgynevezett Királydomb dél-nyugati oldalán haladó gyalogút, az észak-dél irányú Votinszky út nyugati telkeinek határa, Votinszky úttól nyugatra a Votinszky úttal párhuzamosan tervezett út nyomvonalának észak-keleti oldala, a Votinszky út dél-nyugati telkeinek határa, valamint a Ladik út keleti oldala a Mosoni-Dunáig terjedő terület.
6. Sárás, Kisbácsa, Bácsa	Sárás városrész nyugati határa a 14.-es út Győr közigazgatási határáig tartó szakasza, északon szintén a város közigazgatási határa a Szitásdomb utca – Pacsirta utca kereszteződéséig, nyugati határa a Csapkerózsika és a Kövirózsa utca, délnyugati határa a Bíbor utca, déli határa a Bálványosi-csatorna. Kisbácsa városrész délnyugati határa a Votinszky Andor utca Borostyán sétány kereszteződéséig, nyugati határa a Votinszky Andor utca és a Sárási út Szitásdomb utcáig tartó szakasza, északnyugaton a város közigazgatási határa, északkeleten a Tóparti utca Szitásdomb utca határáig, keleti határa a 1301-es út – Új-Bácsai út – Ladik utca Votinszky Andor utcáig tartó szakasza által határolt terület. Bácsa városrész északon és keleten a Győr város közigazgatási határa, nyugaton és délen a Bácsai csatorna déli partoldala és a Mosoni-Duna északi partoldala, továbbá északon a város közigazgatási határa és a Bácsai csatorna nyugati és déli partoldala, keleten és délen a Mosoni-Duna nyugati partoldala, a Ladik utca keleti oldala, a Votinszky út dél-nyugati telkeinek határa a Bácsai útig, innen a Votinszky úttól nyugatra a Votinszky úttal párhuzamosan tervezett út nyomvonalával északkeleti oldala, majd az észak-dél irányú Votinszky út nyugati telkeinek határa, az úgynevezett Királydomb dél-nyugati oldalán haladó gyalogút a Szitásdomb utcáig és a közigazgatási határ, továbbá a város közigazgatási határa, a Királydomb délnyugati oldalán haladó gyalogút, az észak-dél irányú Votinszky út nyugati telkeinek határa, a kelet-nyugat irányú Bálványosi csatorna és a Dunalapos-ér keleti partoldala a közigazgatási határig terjedő terület.
7. Gyárváros	A Budai út, a Mártírok útja, keleten az Ipar utca folytatásaként betervezett út és az 1. számú főút északi oldala a Laktanya úti csomópontig, az Iparcsatornától keletre lévő iparterület mindenkori északi és keleti határa, Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal telkének déli határvonalával, Fehérvári út déli oldala a Pálffy híddal együtt, továbbá nyugaton a 14-es út Széchenyi hídra felvezető szakasza, a Mosoni-Duna északi partoldala, keleten az Ipar utca folytatásaként betervezett út, délen a Budai út és Mártírok útja az Ipar utcáig terjedő terület.

<p>8. Likócs</p>	<p>Az Iparcsatorna keleti partoldala, Mosoni-Duna északi partoldala, a 649. külterületi helyrajzi számú Kertmozi keleti szélén haladó út, az 1. számú főútig, a Szentiváni kertváros nyugati szélső útjának - Erdősor utca - nyugati oldala, a 19-es út északi oldala, Nádasdy likócsi laktanya keleti határa, az Iparterület mindenkori északi széle és az 1-es út északi oldala által határolt terület.</p>
<p>9. Győrszentiván</p>	<p>A Mosoni-Duna északi partoldala, északi és keleti városhatár, a Tatai út déli oldala, az Ipari Park tervezett bővítésének határa, a Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal déli határa, az Iparcsatornától keletre lévő iparterület mindenkori keleti határa, Nádasdy laktanya keleti határa, 19-es út északi határa, a Szentiváni kertváros nyugati szélső utcája - Erdősor utca - nyugati oldala és a 649. külterületi helyrajzi számú Kertmozi telek keleti szélén levő út által határolt terület.</p>
<p>10. Nádorváros</p>	<p>Északon a Budapest-Hegyeshalom vasútvonal, valamint a vasút déli telekhatára, keleten a Győr-Pápa vasútvonal, délen a Fehérvári út, Szigethy Attila út, Vezér utca, Török István utca északi épületeinek telekhatára, Tihanyi Árpád út, a Győr-Pápa vasútvonal, M1-es autópálya északi határa, Rába folyó észak-nyugati partoldala által határolt terület, kivéve belőle Marcalváros és Jancsifalu városrész területét.</p>
<p>11. Ménfőcsanak</p>	<p>Az M1-es autópálya északi telekhatára, a város keleti és déli közigazgatási határa, Koroncói út északi határa, a 83-as főút északi határa a Malom úti csomópontig, a Gyirmótra bevezető út észak-keleti oldala a Holt-Marcalig, valamint a Holt-Marcal nyugati partoldala az M1-es autópályáig terjedő terület.</p>
<p>12. Marcalváros</p>	<p>Északon a Lomnic utca, Táncsics Mihály utca, Mónus Illés utca, nyugaton a GySEV kihúzóvágány - 823-as út -, délen a 83-as út, keleten a Nagy Imre út által határolt terület, továbbá északon a „garázsváros” északi és nyugati oldala, valamint az Illyés Gyula utca, nyugaton a Pápai út a 83-as útig, délen a 83-as út, keleten a 823-as út és a GySEV kihúzóvágánya által határolt terület.</p>
<p>13. Szabadhegy, Kismegyer és József Attila városrész</p>	<p>Szabadhegy a Budapest-Hegyeshalom vasútvonal déli telekhatára, Ipari Park nyugati határa a Bükkfa utca nyugati oldala, a Régi Szentiváni út déli oldala, a 44818/2. helyrajzi számú út keleti oldala, Tatai út déli oldala, városhatár, a 81-es - Fehérvári út- út nyugati oldala, a Kakashegyi dűlőn a Mohács utca folytatásában lévő 61337. helyrajzi számú út észak-nyugati oldala, Búzakalász utca északi telkek északi határa, a 61325/57 helyrajzi számú út déli oldala, Szent Imre út dél-nyugati oldala, Veszprémi út - 82-es főút - keleti oldala, déli közigazgatási határ, M1-es autópálya északi oldala, valamint Győr-Pápa vasútvonal észak-nyugati határa által határolt terület. Kismegyer városrész a 61325/57. helyrajzi számú út déli oldala, Búzakalász utca északi telkek északi határa, a Kismegyeri dűlőn a Mohács utca folytatásában lévő 61337 helyrajzi számú út észak-nyugati oldala, 81-es főút déli oldala, közigazgatási határ és a 82-es Veszprémi út keleti oldala által határolt területen helyezkedik el.</p>

	<p>József Attila városrész a Jereváni út – Szauter Ferenc utca kereszteződéstől a József Attila utcáig tartó szakasza, a József Attila utca Jereváni út és Fehérvári út közötti szakasza, a Fehérvári út József Attila utca és Szauter Ferenc utca közötti szakasza valamint a Szauter Ferenc utca Fehérvári út és Jereváni út közötti szakasz által határolt terület.</p>
<p>14. Központi iparterület</p>	<p>A városrész délnyugati határa a Bükkfa út Nárcisz utca és Szentiváni út közötti szakasza valamint a Hecsei út Szentiváni út és Tatai út közötti szakasza, déli határa a MAVIR állomás területe valamint a Tatai út 813-es útig tartó szakasza, keleti határa az AUDI Logisztikai központ LOC2 területe és a 813-as út Audi Hungária útig tartó szakasza, északi határa Audi Hungária út teljes szakasza, nyugati határa a Mártírok útja Audi Hungária út és Reptéri út közötti szakasza a Reptéri út teljes szakasza és az Iparcsatorna a Kandó Kálmán utcáig.</p>

6.3 VÁROSI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE

6.3.1. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ EGYEDI

BEAVATKOZÁSOK

MEGNEVEZÉS	ÓVODAFEJLESZTÉS ÚJ ÓVODA ÉPÍTÉSÉVEL (FÉRŐHELYKIVÁLTÁSSAL ÉS ÚJ FÉRŐHELYEK KIALAKÍTÁSÁVAL)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A beavatkozás egy új óvoda építése, a jelenlegi Nagybácsai Óvoda Kisbácsai Tagóvodájának férőhelykiváltását (4 óvodai csoport), valamint a Városrét lakóövezetben felmerülő új óvodai férőhely igények (2 csoport) kielégítését szolgálná. Javasolt csoportszám az új óvodában: legalább 6 óvodai csoport. Az új óvoda megsegíthetné Győr- Révfa városrész óvodai feladatellátását is.
INDOKLÁS	A város oktatási intézményrendszerének infrastruktúrája bővíthet a fejlesztéssel, az új óvoda megsegíthetné Győr-Révfa városrész óvodai feladatellátását is.
MEGNEVEZÉS	A GYŐRI MOSOLYVÁR ÓVODA KISMEGYERI TAGÓVODÁJA FÉRŐHELYKIVÁLTÁSA (2 ÓVODAI CSOPORT), VALAMINT ÚJ FÉRŐHELYEK KIALAKÍTÁSA (2 ÓVODAI CSOPORT) A 9028 GYŐR, ARATÓ U. 3. SZÁM ALATTI ÉPÜLETBEN, AZ ÉPÜLET KOMPLEX FELÚJÍTÁSÁVAL
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A 9028 Győr, Arató utca 3. szám alatti épület (egykori Kölcsey Ferenc Általános Iskola Kismegyeri Tagiskolája) komplex felújításával megvalósulhatna a jelenleg 9028 Győr, Arató u. 5. szám alatt működő Kismegyeri Tagóvoda férőhelykiváltása és bővítése. Két óvodai csoport férőhelykiváltása, valamint új férőhelyek (2 óvodai csoport) kialakítása része lenne a beavatkozásnak.
INDOKLÁS	A jelenleg 2 csoportos óvoda 4 csoportossá bővülne, így ki tudná szolgálni a Győr-Kismegyer városrészen az építkezések miatt felmerülő új igényeket.
MEGNEVEZÉS	BARTÓK ÓVODA ÉS BARTÓK ÓVODA ATTILA UTCAI TAGÓVODÁJA RÉSZÉRE KÖZÖSEN HASZNÁLHATÓ TORNATEREM ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Bartók Óvoda és a Bartók Óvoda Attila Utcai Tagóvodája részére közösen használható tornaterem építése Célszerű egy új tornaterem építése, amelynek már előzetes tervezése is megtörtént. A két épület játszóudvarai közvetlenül határosak egymással.
INDOKLÁS	A Bartók Óvoda és a Bartók Óvoda Attila Utcai Tagóvodája nem rendelkezik tornateremmel és tornaszobával, az épületek helyiségadottságai nem is teszik lehetővé ilyen funkciójú terem kialakítását
MEGNEVEZÉS	GYŐRI MÓRICZ ZSIGMOND ÁLTALÁNOS ISKOLA INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város

TARTALOM	A beavatkozás egy már meglévő általános iskola két tanteremmel történő bővítésére vonatkozik. Amennyiben bővítés nem lehetséges úgy a meglévő épület felújítása, korszerűsítése és ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés a megvalósítandó cél. Ennek keretén belül többek között az alpinfrastruktúra (például villamoshálózat felújítása), nyílászáró csere, szükség szerinti padozat-és burkolatok csere indokolt a kapcsolódó eszköz és bútor beszerzéssel. A mindennapos testnevelés feltételének javítása.
INDOKLÁS	Az érintett településrészen egyetlen állami fenntartású általános iskolaként működő iskolaférőhelykihasználtsága a 100%-ot közelíti, ezért szükség van további infrastruktúra bővítésre.
MEGNEVEZÉS	GYŐRI MÉNFÓCSANAKI PETŐFI SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA FELADATELLÁTÁSI HELYEINEK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A meglévő épületek felújítása, korszerűsítése és ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés a megvalósítandó cél. Ennek keretén belül a világítási és gépészeti rendszer felújítása, nyílászáró csere, a tanterem és kiszolgáló helyiségek részleges felújítása (padozat csere, vizesblokkok felújítása) indokolt a kapcsolódó eszköz és bútor beszerzéssel. A mindennapos testnevelés feltételeinek javítása, a tornaterem teljes körű felújítása.
INDOKLÁS	A város oktatási intézményrendszerének infrastruktúrája bővíthet a fejlesztéssel
MEGNEVEZÉS	LAJTA ÚTI RENDELŐ RÉSZBEN TELJES FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Földszintes-lapostetős épület, fűtési rendszer távfűtés. A tetőszigetelés felújítva, de tetőszigetelés jelenleg nincs. Bruttó m ² 538, nettó m ² 448. Akadálymentesített WC nincs az épületben.
INDOKLÁS	Szükséges a rendelő energetikai korszerűsítése, valamint az akadálymentesítés.
MEGNEVEZÉS	MÉCS LÁSZLÓ UTCAI RENDELŐ BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1, S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A bővítési tervek már elkészültek. A rendelő akadálymentesítése, energetikai korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása. Bruttó m ² 478, nettó 397 m ² .
INDOKLÁS	Jelenleg nem megoldott az akadálymentesítés az épületben, korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	KULTÚRHÁZ UTCAI RENDELŐ
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Teljes felújítást vagy kiváltást igényel, jelenleg egy magastetős családi ház, amelynek fűtése egyedi gáz (bruttó 183, nettó 119 m ²). A rendelő épületének korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások bővítése, fejlesztése a cél.
INDOKLÁS	A rendelő teljes felújításra vagy kiváltásra szorul, jelenleg nem megfelelő az egészségügyi szolgáltatások minősége.

MEGNEVEZÉS	EGÉSZSÉGÜGYI CENTRUM KIALAKÍTÁSA A HAJLÉKTALANOKAT SEGÍTŐ SZOLGÁLAT Győr Központi Telephelyén (9027 Győr, Avar u. 3.)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A központi telephelyen az Avar utcában egy egészségügyi központ létrehozása a hajléktalanokat segítő szolgálat Győr központi telephelyén. Javasolt egy komplett új épület megtervezése és kivitelezése.
INDOKLÁS	Az épület teljes felújítást igényel. A beavatkozás elősegítené Győrben a hajléktalan ellátás minőségének javulását.
MEGNEVEZÉS	HORGAS UTCAI RENDELŐ TETŐSZERKEZETÉNEK JAVÍTÁSA, ILLETVE AZ ÉPÜLET ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Horgas utcai Rendelő tetőszerkezetének javítása, illetve az épület energetikai felújítása
INDOKLÁS	Energetikai, illetve műszaki felújítás szükséges az épületben.
MEGNEVEZÉS	NAPPALI CENTRUM KIALAKÍTÁSA, SZARVAS UTCA 26-30. SZÁM ALATTI ÉPÜLET
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Nappali Centrum - Nappali melegedő, népkonyha, időszakos éjjeli menedékhely kialakítása a Szarvas utca 26-30. szám alatti épületben.
INDOKLÁS	A beavatkozás elősegítené Győrben a hajléktalan ellátás minőségének javulását.
MEGNEVEZÉS	Család- és gyermekjóléti szolgáltatás bővítése közösségi tér kialakítása
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3. S5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Bercsényi liget 57-59. telken család- és gyermekjóléti szolgáltatás bővítése és családsegítő közösségi tér kialakítása. Már rendelkezik engedéllyel és kiviteli tervvel, a pályázat forráshiány miatt a korábbi TOP-6.6.2. prioritásban visszavonásra került.
INDOKLÁS	Cél a szabadidő-eltöltés lehetőségeinek bővítése, közösségi és rekreációs területek létrehozása valamint a befogadó társadalom fenntartása és annak ösztönzése.
MEGNEVEZÉS	VÁMOSI UTCAI IDŐSEK KLUBJA TELJES FELÚJÍTÁS
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Vámos utcai Idősek Klubja földszintes, magastetős családi ház, amely teljes felújítást igényel. Fűtése egyedi gáz, az épületben akadálymentesített vizes blokk nincs kiépítve jelenleg.
INDOKLÁS	Győr városának kiemelt tematikus célja az időskorúak védelme, szükséges az Idősek Klubja épületének teljes felújítása, az akadálymentesített vizesblokk kialakítása.

MEGNEVEZÉS	BAROSS 33 - ROCKSULI
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A település kulturális szolgáltatásinak bővítése céljából a kaszinó helyén koncert- és próbatermek létesítése.
INDOKLÁS	Cél a város kulturális szolgáltatásainak fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	PINNYÉDI KISERDŐ SZABADIDŐ PARKKÁ ALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A szabadidő eltöltés lehetőségeinek bővítése, közösségi és rekreációs területek létrehozása és az élethosszig tartó sportolás fejlesztése.
INDOKLÁS	Közösségi tér létrehozása rekreáció céljából.
MEGNEVEZÉS	MARCALVÁROSI TANUSZODA ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tanuszoda létesítése a marcalvárosi kiserdő területén.
INDOKLÁS	A környékbeli iskolák, sportolni vágyók számára a tanuszoda kiváltja a korábbi igényeket.
MEGNEVEZÉS	HECSEI ÚT FELÚJÍTÁSA RÉGI SZENTIVÁNI ÚTI KÖRFORGALOMMAL EGYÜTT, VALAMINT FELÜLJÁRÓ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Hecsei út, Régi Szentiván úti körforgalom, felüljáró felújítása. Mélymarás, dilatációk cseréje valamint töltési szakaszokon szegélycserével.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	REPTÉRI ÚT I. ÜTEM, MARTIN UTCA - DOHÁNY UTCA KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Reptéri út és Martin utca – Dohány utca közötti szakasz pályaszerkezet cseréje
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	TATAI ÚT KÜLSŐ SZAKASZ (TIBORMAJORI ÚT - 813-AS FŐÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pályaszerkezet csere (hidegremix).
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.

MEGNEVEZÉS	TIBORMAJORI ÚT FELÚJÍTÁSA JÁRDAÉPÍTÉSSEL (JUHFARFA U. ÉS ALMAFA U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere pályamegerősítéssel, a hiányzó szakaszokon járdaépítéssel.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RÉGI SZENTIVÁNI ÚT FELÚJÍTÁSA JÁRDAÉPÍTÉSSEL (HECSEI U. - GESZTENYEFA U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere pályamegerősítéssel, a hiányzó szakaszokon járdaépítéssel.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	GESZTENYEFA U. FELÚJÍTÁSA (RÉGI SZENTIVÁNI U. ÉS NYÍRFA SOR KÖZÖTT, VALAMINT BERKENYEFA SOR ÉS TATAI U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KARDÁN ÚT FELÚJÍTÁSA CSAPADÉKCSATORNA FELÚJÍTÁSSAL
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopó-és kötőréteg csere, a zárt csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	REPTÉRI U. - HÚTÓHÁZI U. KERESZTEZŐDÉS FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Reptéri utca - Hűtőházi utca kereszteződésének felújítása.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	IFJÚSÁGI BÖRTÖN HOTEL KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Kiszolgáló város, Prosperáló város
TARTALOM	A jelenlegi büntetés végrehajtási intézmény kitelepítés a városból. Az épület hasznosítása szempontjából egy cellarendszeren alapuló Börtön hotellé alakulna. A bűnmegelőzést szem előtt tartva, az épület teljes egészében börtön arculattal üzemelne. Megjelenése is ezt tükrözné.
INDOKLÁS	A fejlesztés hozzájárulhat a város turisztikai kínálatának szélesedéséhez.

MEGNEVEZÉS	BÓLYAI UTCAI IDŐSEK KLUBJA (MŰEMLÉK ÉPÜLET) FELÚJÍTÁS
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Földszintes, magastetős műemlék épület. Fűtése egyedi gáz. Alapterület 133 m ² .
INDOKLÁS	Az épület teljes felújítást igényel, jelenleg nincs akadálymentesített vizes blokk.
MEGNEVEZÉS	MAYER UTCA ÉS SÁRÁS VÁROSRÉSZ KÖZTERÜLET TELJES REKONSTRUKCIÓ II. ÜTEM (KÖZMŰ, ÚT, ELEKTROMOS, VILÁGÍTÁS)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Sárás városrész korábban Győr zártkertes, hétvégi házas övezete volt, azonban az utóbbi években sokan kiköltöztek ide Győr belső kerületeiből, így innen járnak munkába, iskolába. A korábbi hétvégi házas övezet nem rendelkezik azonban kiépített utakkal, szennyvízelvezetéssel, megfelelő villamoshálózattal, amely a mai kor településeivel szemben elengedhetetlen követelmény. A Sáráson élők régóta kérik e városrész korszerűsítését, élhetőbbé tételét. Ennek megfelelően a projektben az önkormányzat több ütemben kíván végrehajtani útfejlesztéseket, közműrekonstrukciót, ez utóbbi alatt értve szennyvízelvezetés, a világítási problémák megoldását.
INDOKLÁS	A beavatkozással az önkormányzat hozzájárul a korszerű, élhető, biztonságos lakókörnyezet kialakításához, a közlekedési problémák megoldásához Győr egyik városrészében.
MEGNEVEZÉS	ÖRKÉNY ISTVÁN UTCAI BÖLCSÓDE TELJES KÖRŰ ÉS ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Örkény István utcai Bölcsőde teljes körű és energetikai felújítása. A bölcsődében időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része a fűtéskorszerűsítés, gépészeti felújítás, külső-belső szigetelés javítása.
INDOKLÁS	Az épület teljes felújítást igényel.
MEGNEVEZÉS	SÜN BALÁZS ÓVODA MESEVÁR TAGÓVODÁJA TELJES KÖRŰ ÉS ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az óvodában időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része a fűtéskorszerűsítés, gépészeti felújítás, külső-belső szigetelés javítása.
INDOKLÁS	Az épület teljes felújítást igényel.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-SZOL ZRT. SZÉKHELYÉNEK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE (9024 GYŐR, ORGONA U. 10.)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az udvari lapostetős épületekre illetve a főépület árnyékolóira napelemek telepítése.

INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítése hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez.
MEGNEVEZÉS	MEGYEI KÖNYVTÁR ÉPÜLETENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3. S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	A könyvtár épületének energetikai fejlesztése.
INDOKLÁS	A megyei könyvtár épületének energetikai korszerűsítése a település energiafüggetlenségének előmozdításának és a klímavédelmi célkitűzések teljesítésének érdekében.
MEGNEVEZÉS	MOLNÁR VID BERTALAN KÖZÖSSÉGI HÁZ BŐVÍTÉSE ÉS KÖRNYEZETÉNEK FEJLESZTÉSE VALAMINT ENERGETIKAI FEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Molnár Vid Bertalan Községi Ház bővítése és környezetének fejlesztése valamint energetikai fejlesztése. Az új épületszárny alsó szintjén 4 db öltöző, 1 raktár és az emeleten 1 nagy (130 fős) előadóterem létrehozása az új épületszárnyban. Költséghatékony, környezettudatos üzemeltetés céljából napelempark biztosítaná a csarnok és az új rész energiaellátását. A csarnok halogénizzó helyett ledes világítótestek segítenék az intézmény energiafelhasználását. A közösségi házhoz tartozó zöldterületen környezetfejlesztés keretében szabadtéri mozgáslehetőségek kiépítése, közösségi kert létesítése a cél továbbberősítve az elmúlt évtizedben itt kialakult találkozási pontot.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	KOSSUTH LAJOS MŰVELŐDÉSI HÁZ: A CSALÁDOK, FIATALOK ÉS IDŐSEK KÖZÖSSÉGI TERE; ENERGETIKAI FEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Külső fal megerősítése, technikai fejlesztések, illemhelyek korszerűsítése, pelenkázó rész kialakítása, energetikai korszerűsítések. Udvari sátor és szabadtéri színpad cseréje. A kisebb terekben új közösségek létrehozása.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	NYUGDÍJAS GARZONHÁZ ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA (9026 GYŐR, KÁLÓCZY TÉR 9-11)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.,
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Homlokzati hőszigetelés, lapostetőre napelemek telepítése, központi szellőzőrendszer korszerűsítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	GYŐR+ MÉDIA ; GARZONHÁZ (9023 GYŐR, KODÁLY Z U. 32/A)
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.

FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Napelem telepítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	GYŐR SZIGETHY A U 109 ÉPÜLETEGYÜTTES ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Távhős fűtési rendszer korszerűsítése, homlokzati hőszigetelés, lapostetőkre napelemek telepítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	NAPELEMPARK LÉTESÍTÉSE AZ AVAR UTCÁBAN
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A város energiafüggetlenségének előmozdítása érdekében napelempark létesítése az Avar utcában.
INDOKLÁS	A város energiafüggetlenségének előmozdítása érdekében van szükség a beruházásra.
MEGNEVEZÉS	JÓZSEF ATTILA UTCA (FEHÉRVÁRI ÚT - ÜTEG UTCA KÖZÖTTI SZAKASZ) BURKOLAT FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	József Attila utcában a Fehérvári út - Üteg utca közötti szakasz burkolat felújítása.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	A VASÚTÁLLOMÁS FELETT GYALOGOS ÁTKELŐ HÍD KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Gyalogos átkelő híd kiépítése a vasút felett, a börtönnel szembe eső területen a biztonságos közlekedési viszonyok megteremtése érdekében.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	A BIZTONSÁGOSABB KÖZLEKEDÉSI VISZONYOK CÉLJÁBÓL "S" KANYAR KIALAKÍTÁSA A GARÁZSOK ELBONTÁSÁVAL A VASÚTI PÁLYAUDVAR KÖZELÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A biztonságosabb közlekedési viszonyok céljából "S" kanyar kialakítása a jelenleg a területen lévő garázsok elbontásával a vasúti pályaudvar közelében.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	MARCALVÁROS (MARCALVÁROS I. ÉS II.) PARKOLÓLEMEZEK KIALAKÍTÁSA

FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Marcalvárosban a régi építésű házakban és a lakóparkokban a lakók is sokkal több autóval rendelkeznek. A parkolási problémák megoldása érdekében az önkormányzat Marcalváros I. és II. területén is egy-egy új parkolólemezt kíván kialakítani környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve, így ügyelve arra, hogy a zöld területek nagysága ne csökkenjen jelentősen a parkolóházak építésével.
INDOKLÁS	Győrben Marcalvárosban számos új lakópark épült, a lakosság száma megnőtt, azonban a parkolóhelyek száma ezzel arányban nem emelkedett.
MEGNEVEZÉS	IFJÚSÁG KÖRÚT PARKOLÓLEMEZ ÉS PARKOLÓ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A parkolási problémák megoldása érdekében az önkormányzat egy új parkolólemezt kíván kialakítani környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve, így ügyelve arra, hogy a zöld területek nagysága ne csökkenjen jelentősen a parkolóház építésével. Emellett a felszíni parkolók számának növekedését is szeretné megvalósítani.
INDOKLÁS	Győrben Ifjúság körút mellett nagy területen panelházak, számos üzlet és szolgáltatóhely található, azonban állandóak a parkolási gondok a parkolóhelyek alacsony száma miatt, indokolt a parkolási rendszer fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KUOPIO PARK PARKOLÓLEMEZ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A parkolólemez 2 szinten, 156 autó parkolását tenne lehetővé. A parkolóház tetejét zöldtető borítaná, valamint környezetében a zöld felületek, járdák, sétautak is megújulnának, korszerű rekreációs területek jönnének létre (játsszótér, kutyafuttató).
INDOKLÁS	A parkolási problémák megoldása érdekében szükségessé vált egy parkolólemez építése a Kuopio park Ifjúság körút felé eső részén.
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGYI III. SZ. CSAPADÉKVÍZ TÁROZÓTÓ REKONSTRUKCIÓJA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tó rekonstrukciós kotrása cca. 11500 m ³ iszap és fenékanyag kotrásával, III. sz tó vízrendszerét képező csapadécsatornák építése cca 500 fm hosszban, 2 db iszap és olajleválasztó telepítése, vb. zsilipműtárgy építésével.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.

6.3.2. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ NAGYOBB VÁROSI TERÜLETEKRE KITERJEDŐ BEAVATKOZÁSOK

Belvárosi akcióterület

MEGNEVEZÉS	PÁLFFY UTCAI RENDELŐ TELJES FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A rendelő akadálymentesítése, energetikai korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása.
INDOKLÁS	A rendelő legutóbb 2010-ben került felújításra, teljes felújításra szorul, jelenleg nincsen akadálymentesített WC az épületben.
MEGNEVEZÉS	BATTHYÁNY UTCAI RENDELŐ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A rendelő épületének korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások bővítése, fejlesztése.
INDOKLÁS	A Batthyány utcai rendelő korszerűsítése a megfelelő minőségű egészségügyi szolgáltatások biztosítása érdekében.
MEGNEVEZÉS	BORSOS HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A jelenlegi szociális bérlakások létjogosultságának újragondolása, az ingatlan vendégházként való hasznosításának kialakítása.
INDOKLÁS	Szükséges a meglévő kulturális, közművelődési terek fejlesztése Győrben, amelynek része a városközpontban található Borsos Ház.
MEGNEVEZÉS	NAPÓLEON HÁZ FELÚJÍTÁSA - RENDEZVÉNYKÖZPONT
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Napóleonház Győr egyik legrégebbi és legszebb épülete. A már halaszhatatlan felújítása lehetővé teszi, hogy az épület belső és külső tereit alkalmassá tegyük egy rendezvényközpont kialakítására. A felújításnak és az új funkciónak köszönhetően az épület fenntarthatóvá válna és a belváros számára is biztosítva lenne egy színvonalas új közösségi tér, mely nagyobb rendezvények megtartására is alkalmas lenne. Ezzel egyrészt megoldódna a műemléki terület rendbetétele, másrészt az épület új funkciójának köszönhetően egy a lakosság és a turisták számára is vonzó rendezvények megtartására szolgáló új közösségi tér is létrejönne.
INDOKLÁS	Az épület jelenleg egy alulhasznosított tér, mely felújításra szorul.

MEGNEVEZÉS	ZECHMEISTER U. 11. LEVÉLTÁR ÁTHELVEZÉSE, FELÚJÍTÁS
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Zechmeister utca 11. szám alatt álló Levéltár áthelyezése és az épület felújítása.
INDOKLÁS	Az épület felújításra szorul.
MEGNEVEZÉS	DUNAKAPU TÉR ALATTI KIKÖTŐFEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A település vízi közlekedése számára jelentős beavatkozás a Dunakapu tér közelében lévő kikötő minőségi fejlesztése.
INDOKLÁS	A vízi szállítás, vízi turizmus fejlesztése kiemelt célja a fenntartható városfejlesztési stratégiának.
MEGNEVEZÉS	CSÓNAKHÁZAK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Spartacus Csónakház és az Evezős Szakosztály Csónakházának felújítása.
INDOKLÁS	A városban hagyományos, vízi sportok támogatása, fenntartása annak érdekében, hogy a jövőben is meghatározóak legyenek Győr életében a vízi sportok.
MEGNEVEZÉS	BISINGER SÉTÁNY ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSA, SPORTPÁLYÁK FELÚJÍTÁSA, VIRÁGPIAC FELÚJÍTÁSA, BAROSS 33. FELÚJÍTÁSA, BAROKK KERT KIALAKÍTÁSA (ZICHY-PALOTA)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A sétány megújítása tartalmazza a korábbi sportpályák, a Virágpiac és a Baross 33. épületeinek felújítását.
INDOKLÁS	Közösségi tér létrehozása rekreáció céljából. Az élethosszig tartó sportolás lehetőségének megteremtése a városban.
MEGNEVEZÉS	RÓMER HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Teleki László utcában található kulturális és építészeti értéket képviselő Rómer Ház felújítása és korszerűsítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	APÁTUR-HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	A Széchenyi téren áll a város egyik legszebb ékköveként számon tartott barokk palota, az Apátúr-ház. Az épület kilenc XVII. századi ház helyén jött létre, melyeket fokozatosan megvásároltak a pannonhalmi főapátok. Jelenleg a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum kiállítóhelye, ami az épület állapota miatt használaton kívül van. A műemléki épület jellegéből adódóan az energetikai felújítása csak bizonyos elemeket tartalmaz, úgymint a nyílászárók felújítását, homlokzatszigetelést, fűtési rendszer korszerűsítését, távhőre történő átállását. A projekt tartalmazza az belső udvar lefedését, valamint belső átalakításokat.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	GYŐR - VÁROSHÁZA ÉPÜLET REKONSTRUKCIÓJA (HOMLOKZATFELÚJÍTÁS, TETŐ, AZ ÉPÜLET SÜLLYEDÉSÉNEK KEZELÉSE, TORONY RÉSZ REKONSTRUKCIÓ, BELSŐ FELÚJÍTÁS)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A győri Városháza neobarokk stílusban épült kétemeletes, középtűt óratoronnyal, s a főhomlokzaton kiugró két kisebb toronnyal rendelkező műemlék épület. A Városháza Győr legforgalmasabb pontján a város kelet-nyugati és észak-déli tengelyének metszéspontjában áll. Győr egyik legismertebb, városképileg legjelentősebb épülete, a város szimbóluma. 1981. évben végezték az utolsó felújítást az épületen, mely a tető palafedésének javítását jelentette, valamint 1985-ben a homlokzat egy felülettisztításon esett át. A felújításokat követő utóbbi közel 40 év alatt a győri Városháza épületének állapota jelentősen leromlott, felújításra szorul: a homlokzat több helyen a beázások miatt megsérült, az ereszcatornák töredezetté váltak, a tetőborítás több helyen előregedett, az óratorony megsüllyedt. Beázások miatt az épület belső homlokzata is több helyen megsérült. E problémák miatt szükséges a városháza épületének renoválása, melynek során tető-, homlokzatfelújítás, toronyrekonstrukció és belső felújítás történik.
INDOKLÁS	Beázások miatt az épület belső homlokzata is több helyen megsérült. E problémák miatt szükséges a városháza épületének renoválása, melynek során tető-, homlokzatfelújítás, toronyrekonstrukció és belső felújítás történik. A felújításokat követő utóbbi közel 40 év alatt a győri Városháza épületének állapota jelentősen leromlott, felújításra szorul: a homlokzat több helyen a beázások miatt megsérült, az ereszcatornák töredezetté váltak, a tetőborítás több helyen előregedett, az óratorony megsüllyedt. Beázások miatt az épület belső homlokzata is több helyen megsérült. E problémák miatt szükséges a városháza épületének renoválása, melynek során tető-, homlokzatfelújítás, toronyrekonstrukció és belső felújítás történik.
MEGNEVEZÉS	ZICHY-PALOTA TETŐSZERKEZETÉNEK KORSZERŰSÍTÉSE (II.B.)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A műemlék Zichy-palota udvarán található önkormányzati tulajdonú, közhasználatú zöldterület rekonstrukciójával egy, a környező épületekben lakók, a palota látogatói és a turisták részére is hűsítő, kikapcsolódásra alkalmas udvar kialakítására ad lehetőséget. A barokk kert kialakítása teret biztosítana koncertek, gyerekprogramok és esküvők részére.
INDOKLÁS	A Zichy-palota tetőszerkezetét a 80-as évek elején újították fel, ma már elavult technikával, így szükségessé vált a teljes tető cseréje, korszerűsítése.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA MENTI KERÉKPÁRÚT ÉS REKREÁCIÓS ÚTVONAL LÉTESÍTÉSE BELVÁROS ÉS LIKÓCS KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.

FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mosoni-Duna melletti töltés környezetében új kerékpáros és futófelület létrehozása rekreációs, szabadidős tevékenység kiszolgálására, ami kapcsolódik a tervezett Kulturális Negyedhez.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	RÉVAI UTCA (BAROSS HÍD - GÁRDONYI U. KÖZÖTT) FELÚJÍTÁSA BUSZDECENTRUMMAL EGYÜTT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Révai utca (Baross híd - Gárdonyi u. között) felújítása buszdecentrummal együtt, pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	BELVÁROSI PARKOLÁSIRÁNYÍTÁS TOVÁBBI BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Meglévő parkolásirányítási rendszer bővítése
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a parkolási problémák enyhítését.
MEGNEVEZÉS	PÁLFY UTCA ALATT MÉLYGARÁZS ÉS TELJES ÚTREKONSTRUKCIÓ
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mélygarázs létrehozása és teljes útrekonstrukció a Pálffy utcában.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	BATTHYÁNY TÉR ALÁ TERVEZETT MÉLYGARÁZS ÉS A PÁLFY ÚT – BATTHYÁNY TÉR – SCHWARZENBERG U. TENGYELY ÁTÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Belváros parkolási igényeinek kiszolgálása érdekében a Batthyány téren mélygarázs építése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.

6.3.3. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ, ÁTFOGÓ SZERVEZETI RENDSZERKÉNT MŰKÖDŐ STRATÉGIAI KERETRENDSZEREK (HÁLÓZATOS, VONALAS FEJLESZTÉSEK)

MEGNEVEZÉS	KULTURÁLIS NEGYED KIALAKÍTÁSA (SZÍNHÁZ, FILHARMÓNIA, IFJÚSÁGI PALOTA)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Tárgyi program egy olyan nagyléptékű, komplex fejlesztés, amely meghatározó lesz az elkövetkező 7 évben. A terület jelenleg nem az önkormányzat tulajdonában van. A tulajdonviszonyok rendezése után megkezdhető a terület előkészítése (kármentesítés). Az új városrész kialakításakor domináns szerepet kap a zöldszemlélet. A fejlesztés magában foglalja egy új színház épületének, a filharmonikus zenekar új hangversenytermének, valamint egy új ifjúsági palotának megépítését. A zöldterület kialakítása során speciális szerep jut a közeli Mosoni-Dunának. A tervezett kulturális negyedek egy új kanális veszi körbe és összekapcsolja a folyóval, amely különleges hangulatot eredményez. A fejlesztés tartalmazza parkolóházak és lakóházak építését is.
INDOKLÁS	A város célja egy új kulturális negyed kialakítása, amihez exkluzív lakóövezeti fejlesztés is csatlakozik.
MEGNEVEZÉS	FESZTIVÁL FOGADÓ ÉS VÁROSI RENDEZVÉNYPARK GYŐR VÁROSÁBAN
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Győr, Likócs városrészekben kialakításra kerülne egy Fesztivál Fogadó, mely azokat a vendégeket tudná fogadni, akik közvetlenül az itt megrendezésre kerülő eseményekhez kapcsolódóan igényelnék a szállást - elhelyezést.
INDOKLÁS	A város nem rendelkezik olyan nagy szabadtéri koncertek és rendezvények lebonyolítására kialakított helyszínnel, ami elég messze van a lakosságtól, hogy a megnövekedett zaj és forgalom ne zavarja a helyszín közelében élő lakókat, viszont elég közel lenne, hogy a lakosság akár a tömegközlekedést is igénybe tudja venni a megközelítéséhez. A Győr Likócs városrészében található volt orosz katonai raktárterület a városban az egyetlen olyan városi tulajdonban lévő terület, amely alkalmas ilyen funkció ellátására és rehabilitációra is szorul. A területhez közvetlenül (mint volt katonai üzemanyag és lőszerraktár területe) lakóterület nem kapcsolódik, mivel jelentős védősávval rendelkezik. Fejlesztendő terület számára rendkívül jó közlekedési kapcsolatot biztosít a Budapest-Bécs főútvonal és a 813-as út közvetlen közelsége.
MEGNEVEZÉS	ÁLLATKERT BŐVÍTÉSE A VOLT GYŐRI KEMPING ÉS GÁZGYÁR TERÜLETÉNEK MEGVÁSÁRLÁSA, A XANTUS J. ÁLLATKERT BŐVÍTÉSEKÉNT HASZNOSÍTVA, FUNKCIÓVÁLTÁSSAL, MADÁRHÁZ KIALAKÍTÁSSAL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A volt győri kemping és Gázgyár területének megvásárlása, a Xantus J. állatkert bővítéseként hasznosítva, funkcióváltással, madárház kialakítással. A területen egy

	különleges madárház kialakítása tervezett, további izgalmas, az állatvilághoz kapcsolódó élményszolgáltatások létrehozása is cél.
INDOKLÁS	Az egykori Camping területe évtizedek óta kihasználatlanul áll. Jelenleg nem az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan tulajdonviszonyaink rendezése után a terület újjáélesztése funkcióváltással újabb lendületet adhat a város turizmusának. Az Állatkert elmúlt években történő bővítése folytatódhat.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA VÍZI TURIZMUS FEJLESZTÉS, KISHAJÓ KIKÖTŐ LÉTESÍTÉS
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Kiszolgáló város, Prosperáló város
TARTALOM	A Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációját követően a városban a hajózáshoz szükséges állandó vízszint biztosított lesz. A kishajó kikötő és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra kiépítése a városba vízi úton látogató turisták számára nyújt kedvező lehetőséget a kikapcsolódásra.
INDOKLÁS	A vízparti fejlesztések és a vízi turizmus fejlesztése kiemelt terület Győr városának. A vízparti területek zöldfelületei fejlesztésre szorulnak.
MEGNEVEZÉS	BISINGER SÉTÁNY ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSA, SPORTPÁLYÁK FELÚJÍTÁSA, VIRÁGPIAC FELÚJÍTÁSA, BAROSS 33. FELÚJÍTÁSA, BAROKK KERT KIALAKÍTÁSA (ZICHY-PALOTA)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A sétány megújítása tartalmazza a korábbi sportpályák, a Virágpiac és a Baross 33. épületének felújítását.
INDOKLÁS	Közösségi tér létrehozása rekreáció céljából. Az élethosszig tartó sportolás lehetőségének megteremtése a városban.
MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT MELLETTI KERÉKPÁRÚT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új önálló kétirányú kerékpárút építése a pápai út mentén Tessedik Sámuel utca és Téglagyári utca között
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	NAGY IMRE ÚT KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (VASVÁRI P. U. ÉS SZAUTER U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Vasvári Pál út és Szauter utca között (MOL töltőállomással szemben), hiányzó szakasz létesítése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	IPAR ÚTI KERÉKPÁRÚT (PUSKÁS T. U. - NAGYSÁNDOR J. U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.

FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Puskás Tivadar utca és Nagysándor József utca között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ZÖLD UTCAI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (SOMOGYI IMRE U. ÉS SZÓNYI MÁRTON U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése a Zöld utcán.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KERÉKPÁROS KIVEZETŐ SZAKASZ, SOKORÓPÁTKAI ÚT.
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése a Sokorópátkai úton.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR 821.SZ.FŐÚT - KÁLVÁRIA UTCA JELZŐLÁMPÁS KÖRFORGALMÚ CSOMÓPONT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr 821.sz.főút - Kálvária utca jelzőlámpás körforgalmú csomópont fejlesztése.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	821. SZ. FŐÚT 2X2 SÁVRA BŐVÍTÉSE A 83. SZ. FŐÚT ÉS A SZIGETHY A. ÚT KÖZÖTTI SZAKASZON
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	821. sz. főút 2x2 sávra bővítése a 83. sz. főút és a Szigethy A. út közötti szakaszon.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	LIGET UTCA – PINNYÉD, FŐ UTCA (SZENT VENDEL U. - ÁTKÖTÉS KÖZÖTT) KÖZÜTI KAPCSOLAT MEGTEREMTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Liget utca – Pinnyéd, Fő utca (Szent Vendel u. és azátkötés között) közúti kapcsolat megteremtése, új út építése, valamint útszakasz felújítás.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.

MEGNEVEZÉS	GYÓRSZENTIVÁN BEKÖTÉSÉT BIZTOSÍTÓ KÖZÚT, ÉSZAKI BEKÖTŐÚT I.ÜTEM - II. ÜTEM: 0+065- 0+657
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Gyórszentiván bekötését biztosító közút, északi bekötőút fejlesztése, amelynek része a kopóréteg, kötőréteg cseréje, valamint szegélycsere.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	SZIGETHY ATTILA ÚT SZEGÉLYEK KÖZÖTTI BURKOLAT FELÚJÍTÁSA A SZENT IMRE ÚT ÉS A 821-ES ÚT KÖZÖTTI SZAKASZON, TÁNCICS U. CSOKONAI U. ÉS NÁDOR U. CSOMÓPONTOKBAN ÖSSZEHANGOLT JELZŐLÁMPÁK TELEPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szigethy Attila út szegélyek közötti burkolat felújítása a Szent Imre út és a 821-es út közötti szakaszon, Táncsics u. Csokonai u. és Nádor u. csomópontokban összehangolt jelzőlámpák telepítése, kopóréteg cseréje.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	VASÚTI ÁTKELŐ FEJLESZTÉSE A 2-ES POSTAI LOGISZTIKAI KÖZPONTNÁL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A 2-es postai logisztikai központnál vasúti átkelő fejlesztése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	BELTERÜLETI ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	I. Önkormányzati tulajdonú, közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, építése h) E pont keretén belül turisztikai szempontok szerint javasoljuk a győri Aranypart I., illetve a Lapos épületéhez tartozó terület felújítását, a zöld területek és szükséges építmények fejlesztését (partrendezés, közvilágítás fejlesztése, turisztikai táblarendszer kiépítése, akadálymentesítés, parkolási lehetőségek kiszélesítése, szelektív hulladéktárolási lehetőség biztosítása, nyilvános mosdók és öltözők), sportolási és szabadidő eltöltési lehetőségek növelését, kerékpáros közlekedés fejlesztését (GyőrBike pont, kitáblázottság, szerviz lehetőség, online elérhető applikációk használatához szükséges szabad wifi-hálózati lefedettség biztosítása).
INDOKLÁS	
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGYI II. SZ. CSAPADÉKVÍZ TÁROZÓTÓ REKONSTRUKCIÓJA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	A Szabadhegyi II. számú csapadékvíz tározótó felújítása, korszerűsítése. Tó rekonstrukciós kotrása cca. 5000m ³ iszap kotrásával, II. sz tó betorkoló csapadékcsatornák építése cca 600 fm hosszban, iszap és olajleválasztó telepítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására a csapadékvíz tározótó felújítására van szükség. A fejlesztés segítené az aszályos időszakok negatív hatásainak enyhítését.
MEGNEVEZÉS	KISBÁCSA, KULTÚRHÁZ UTCA CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kisbácsán, a Kultúrház utcában csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése. 1200 fm KGEM csatornacső fektetése, 49 db tisztítóakna építésével, valamint 34 db víznyelőbekötéssel.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGY, LEVENDULA, VIRÁG UTCA, KOPPÁNY UTCA, GÁBOR ÁRON, MOZSÁR UTCA, KOPJA UTCA CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szabadhegy, Levendula, Virág utca, Koppány utca, Gábor Áron, Mozsár utca, Kopja utca csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT 800-AS GERINCVEZETÉK ÉPÍTÉSE A VASÚT ÉS A TESSEDIK UTCA KÖZÖTT, BEKÖTÉSE A "RABKERTI TÓBA"
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Pápai úton 800-as gerincvezeték építése a vasút és a Tessedik utca között, annak bekötése a "Rabkerti tóba".
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. A város közműhálózata emiatt fejlesztése szorul.
MEGNEVEZÉS	MARCALVÁROS ÉS BELVÁROS-GYÁRVÁROS, CSAPADÉKVÍZ SZIKKASZTÓ, TÁROZÓ RENDSZEREK BEÉPÍTÉSE INNOVATÍV CSAPADÉKVÍZ SZIKKASZTÓ, TÁROZÓ RENDSZEREK BEÉPÍTÉSE MARCALVÁROS ÉS BELVÁROS-GYÁRVÁROS TERÜLETÉN
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Innovatív csapadékvíz szikkasztó, tározó rendszerek beépítése Marcalváros és Belváros-Gyárváros városrészekén (pl. Q-Bic).
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Erre a rendszerre épülne tározó/szikkasztó. A fejlesztés segítené az aszályos időszakok negatív hatásainak enyhítését.

MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA VÍZPART REHABILITÁCIÓ ÉS GYŐRI DUNA KORZÓ
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Mosoni-Duna vízparti rehabilitációja már a korábbi években elindult. A belváros a korzó révén terjeszkedik, a Mosoni-Duna felett átívelő két híd közötti terület így bekerült a városközpont vérkeringésébe.
INDOKLÁS	A tervezet kulturális negyed megközelítésének elengedhetetlen része, hogy a Mosoni-Duna vízpart mentén kialakított Győri Duna Korzó további része is kiépítésre kerüljön.
MEGNEVEZÉS	KÖZÖSSÉGI, KULTURÁLIS, SPORTOLÁSI INFRASTRUKTÚRA, IKT ÉS OKOS TELEPÜLÉSI FEJLESZTÉSEK
FVS CÉL(OK)	S.1., S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	<p>Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések</p> <p>I. Gazdaságélénkítő tevékenységek</p> <p>a4) Díjfizetés ellenében használható nyilvános mosdó, pelenkázó építése, illetve a meglévő mosdók korszerűsítése a Győr városában megrendezésre kerülő alábbi rendezvényhelyszínek vonatkozásában:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Széchenyi tér 2. Bécsi kapu tér 3. Megyeháza tér 4. Radó-sziget <p>Önállóan nem támogatható tevékenységek:</p> <p>III. A C) komponens tevékenységeihez kapcsolódóan:</p> <p>b) Közterületi wi-fi hálózat kialakítása a Radó-sziget és a Lapos területén a város által kínált szolgáltatások – úgy, mint online elérhető térképek és egyéb applikációk stb. – használatának biztosításához.</p> <p>Közösségi célú tevékenységek</p> <p>b3) Szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés a győri Rába parton felállított Víziszínpad tekintetében.</p> <p>Radó-sziget, mint rendezvény helyszín fejlesztése</p>
INDOKLÁS	
MEGNEVEZÉS	ARANYPART I. – MOSONI-DUNA, ARANYPART II. – MOSONI-DUNA HOLTÁG, „KOVALTER” – RÁBA MEDERKOTRÁSA ÉS SZABADSTRAND KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Prosperáló város
TARTALOM	Aranypart I. – Mosoni-Duna, Aranypart II. – Mosoni-Duna Holtág, „Kovalter” – Rába mederkotrása, mindhárom szakaszon és a hozzá tartozó zöldterület rehabilitációja. A területen Szabadstrand kialakítása, illetve kishajó kikötő létrehozása.
INDOKLÁS	A mederrendezés és a hajózási lehetőségek fejlesztése kiemelt tematikus cél Győr városának.
MEGNEVEZÉS	GENERÁCIÓK KÖZÖTTI PÁRBESZÉD FEJLESZTÉSE KÖZÖSSÉGI AKCIÓKKAL ÉS FOLYAMATOK INDÍTÁSÁVAL

FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A TOP 6.9.2-es győri közösségfejlesztő pályázat folytatása a generációk közötti párbeszéd fejlesztésének célkitűzésével, rendezvények, akciók, folyamatok, elsősorban a kamasz és középkorú, kamasz, középkorú és szépkorú lakosok relációjában.
INDOKLÁS	A generációk közötti párbeszéd fejlesztése beavatkozás folytatná a korábbi hasonló témakörű fejlesztéseket.
MEGNEVEZÉS	ADYVÁROSI REKREÁCIÓS KÖZPONT KULTURÁLIS ÉS VÍZI SPORTKÖZPONT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Adyváros Győr déli területeinek központjában található. Területe a környező városrészekből jól megközelíthető. A terület adottságainak köszönhetően alkalmas sport és kulturális rendezvények megtartására. A területen egy olyan, ma már technikailag elavult sáterszerkezetű épület található, amely zárt, időjárás független helyszínt tud biztosítani a rendezvények számára. Ez az épület azonban ma már alkalmatlan bármilyen rendezvény lebonyolítására.
INDOKLÁS	A város déli részében egyetlen vizes medence található egy általános iskola területén, ami már sem a gyerekek úszásoktatását, sem a vizes sportok edzési lehetőségeit nem tudja kiszolgálni. A területnek azonban szüksége van egy olyan központra, ami ezeket az igényeket ki tudja szolgálni.
MEGNEVEZÉS	A VÍZI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE, GYŐR ÉS GYŐR KÖZELI DUNAI TELEPÜLÉSEK HAJÓKAPCSOLAT ÖSSZEKÖTTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr és Győr közeli dunai települések hajókapcsolat összeköttetése. Egy, a Mosoni-Duna győri szakaszán kiépített hajó kikötő nem csak a nagyobb hajókkal érkezők részére biztosít pihenési lehetőséget, de az állandó vízállásnak köszönhetően a város vízi turizmusa is növelhető. A vízi közlekedés fejlesztése hozzájárul Győr és a környező vízparti települések turisztikai célú összekapcsolásához, valamint felelevenítheti a város korábbi éveinek élénk szabadidős és vízi életét.
INDOKLÁS	A vízi közlekedés fejlesztése hozzájárul Győr és a környező vízparti települések turisztikai célú összekapcsolásához, valamint felelevenítheti a város korábbi éveinek élénk szabadidős és vízi életét.
MEGNEVEZÉS	1301. SZ. ÚT MELLETT KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE GYŐR, KALAPÁCS U. ÉS A FENYŐSZER U. KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	1301. sz. út mellett kerékpárút építése Győr, Kalapács u. és a Fenyőszer u. között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGY - ADYVÁROS ÖSSZEKÖTŐ KERÉKPÁRÚT LÉTESÍTÉSE (ERFURTI U. ÉS ÍFJÚSÁG KÖRÚT KÖZÖTT)

FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Erfurti út - Ifjúság körút között városrészeket összekötő kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	MARTIN ÚT KERÉKPÁRÚT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Reptéri út és Kardán út között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	VÁCI MIHÁLY KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (DÉRYNÉ U. ÉS TELEPÜLÉSHATÁR KÖZÖTT, CSATLAKOZVA A VONAL ÚTHOZ)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KÖR TÉR KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (EGRESSY U. ÉS DÉRYNÉ U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új járda, kerékpárút, csapadékvíz elvezetés, burkolatfelújítás.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ADYVÁROS KELET-NYUGATI IRÁNYÚ KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (IFJÚSÁG KÖRÚT ÉS TIHANYI ÁRPÁD ÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Adyváros kelet-nyugat irányú kerékpáros tengely létrehozása.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	HOMOKSORI U. - TÖRÖKVERŐ U. KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (NAPOS U. ÉS DÉRYNÉ U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Homokszori u. - Törökverő u. kerékpárút építése (Napos u. és Déryné u. között). A beavatkozás során új járda, kerékpárút, csapadékvíz elvezetés, illetve burkolatfelújítás valósulhat meg.

INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL UTCA KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE A FŐ UTCA - DIÓS UTCA KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szent Vendel utca kerékpárút építése a Fő utca - Diós utca között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA MENTI KERÉKPÁRÚT ÉS REKREÁCIÓS ÚTVONAL LÉTESÍTÉSE PÜSPÖK ERDŐ ÉS 813-AS FÓÚT KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mosoni-Duna melletti töltés környezetében új kerékpáros és futófelület létrehozása rekreációs, szabadidős tevékenység kiszolgálására.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-GYŐRÚJBARÁT-NYÚL-ÉCS-RAVAZD KERÉKPÁRÚT MEGÉPÍTÉSE, MEGLÉVŐ HÁLÓZATI ELEMekkel BRINGAKÖRUTAK MEGVALÓSÍTÁSA, HIÁNYZÓ SZAKASZOK MEGÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Jelen beruházás célja Győr-Győrújbarát-Nyúl-Écs-Ravazd közötti szakaszon kerékpárút építése, hiányzó szakaszok megépítése, bringakörutak megvalósítása.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-MÉNFOCSANAK-TÉNYŐ-SOKORÓPÁTKA-GIC KERÉKPÁRÚT MEGÉPÍTÉSE, A GYŐRI, SOKORÓI, BAKONYI KERÉKPÁRUTAK TURISZTIKAI ÖSSZEKÖTTETÉSÉNEK BIZTOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Jelen beruházás célja Győr-Ménfőcsanak-Tényő-Sokorópátka-Gic közötti szakaszon kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-VÁMOSSZABADI KERÉKPÁRÚT, A FELVIDÉKI KERÉKPÁROS TURISZTIKAI ÖSSZEKÖTTETÉS BIZTOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.2, S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr-Vámoosszabadi közötti szakaszon kerékpárút építés, a felvidéki kerékpáros turisztikai összeköttetés biztosítása.

INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	BELSŐ NYUGATI ELKERÜLŐ ÚT KIÉPÍTÉSÉNEK FOLYTATÁSA A HIÁNYZÓ ELEMEL MEGÉPÍTÉSÉVEL (1. SZ. - 83. SZ. FŐÚT KÖZÖTTI SZAKASZ)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beruházás célja - győri elkerülő körgyűrű további bővítéseként, a város belső fő közlekedési útvonalainak tehermentesítése érdekében - tervezett az 1. sz. főút – 83. sz. főút közötti szakasz megépítése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	82. SZ. FŐÚT ÚJ NYOMVONAL KIÉPÍTÉSE A 82/M1 ÉS A 83/821 CSOMÓPONTOK KÖZÖTTI SZAKASZON
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beruházás célja – Győr déli városrész közlekedésének tehermentesítése érdekében - a Veszprém felé vezető 82. sz. főút új nyomvonalának kiépítése a 82/M1 és a 83/821 csomópontok közötti szakaszon.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	PANORÁMA ÚT (81. SZ. - 82. SZ. FŐUTAKAT ÖSSZEKÖTŐ ÚJ SZAKASZ) VÁROSI ELKERÜLŐ DÉLKELETI ÚTSZAKASZ
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Panoráma út (81. sz. - 82. sz. főutakat összekötő új szakasz) városi elkerülő délkeleti útszakasz megépítése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	14. SZ. FŐÚT (GYŐR-DUNASZERDAHELY) NÉGYSÁVOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beruházás célja a 14. sz. főút Győr-Dunaszerdahely közötti szakaszának négysávosítása.

INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	M1-81-ES SZÁMÚ FŐÚT TALÁLKOZÁSÁTÓL ÉS A TÖLTÉSTAVA KERESZTEZŐDÉSIG A 81-ES FŐÚT ÚT BŐVÍTÉSE, ÁTÉPÍTÉSE KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI ELEMekkel VALÓ KIEGÉSZÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja, hogy a 81-es M1 autópálya és a töltéstavai elágazás közötti szakaszának átépítése, kapacitás bővítése, közlekedésbiztonsági elemekkel (körforgalom stb.) való kiegészítése. Nagyon jelentős forgalom zajlik ezen a főúti szakaszon. Szociális bentlakásos intézmény is működik. A közösségi közlekedés iránya sok település számára Töltéstaván keresztül zajlik. Nagyszámú a Töltéstavára, illetve a településen keresztül közlekedő lakosok száma. A beruházás keretében mindkét autópálya lehajtó végében turbókörforgalom épülne.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	1. SZ. FŐÚT BEVEZETŐ SZAKASZ NÉGYSÁVOSÍTÁSA A 85-ÖS CSOMÓPONTTÓL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beruházás célja – egy korábbi, a Radnóti utca 1. sz. főútra történő kikötését célzó, megvalósult fejlesztés továbbviteleként – a 1. sz. főút 85-ös csomóponttól induló, bevezető szakaszának négysávosítása.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	821. SZ. FŐÚT 2X2 SÁVRA BŐVÍTÉSE A 83. SZ. FŐÚTTÓL A SZIGETHY ATTILA ÚTIG
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A 821. sz. főút kapacitásbővítés lehetővé teszi a forgalom gyorsabb továbbhaladását, megszüntetve ezáltal a napi szintű dugók kialakulását.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	VASVÁRI. P. ÚT FELÚJÍTÁSA (TIHANYI Á. U. ÉS NAGY IMRE U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Vasvári. P. út felújítása (Tihanyi Á. u. és Nagy Imre u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.

MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT FELÚJÍTÁSA A GYSEV VASÚTI ÁTJÁRÓ ÉS TESSEDIK UTCA KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pápai út felújítása a GYSEV vasúti átjáró és Tessedik utca között, pályaszerkezet cseréje. Tessedik S. u. és Téglagyári u. között önálló, kétirányú kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KANDÓ K. UTCA (VÁGÓHÍD U. - IPAR ÚTI HÍD KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kandó K. utca (Vágóhid u. - Ipar úti híd között), pályaszerkezet cseréje
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	TIHANYI Á. ÚT FELÚJÍTÁSA TIHANYI Á. ÚT FELÚJÍTÁSA (SOMOGYI B. - PLÁZA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tihanyi Á. út felújítása (Somogyi B. - Pláza között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	GYŐR, KERESZT UTCA ÚTÉPÍTÉSE A TEMETŐ UTCA ÉS A SZARVAS UTCA KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kereszt utca útépítése a Temető utca és a Szarvas utca között, a beavatkozás része a pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RÉGI BÁCSAI ÚTNAK A SZÖVETSÉG UTCA ÉS A 14. SZ. FŐÚT KÖZÖTTI SZAKASZON, VALAMINT A KÁRÁSZ UTCÁNAK A RÉGI BÁCSAI ÚT ÉS A SZÖVETSÉG UTCA ÚJ KIKÖTÉSE KÖZÖTTI SZAKASZON TÖRTÉNŐ ÚTÉPÍTÉSE, KÖZMŰKIVÁLTÁSOK
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Régi Bácsai útnak a Szövetség utca és a 14. sz. főút közötti szakaszon, valamint a Kárász utcának a Régi Bácsai út és a Szövetség utca új kikötése közötti szakaszon történő útépítése, közműkiváltások, illetve pályaszerkezet cseréje járdafelújítással.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	VÁCI MIHÁLY ÚT FELÚJÍTÁSA (EGRESSY U. ÉS TELEPÜLÉSHATÁR KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.

FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Váci Mihály út felújítása (Egressy u. és településhatár között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KOSSUTH U. FELÚJÍTÁSA (VÁROSHÁZ TÉR ÉS BÁLINT M. U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kossuth u. felújítása (Városház tér és Bálint M. u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	HUNYADI U. PÁLYASZERKEZET CSERE (BARTÓK B. U. ÉS BAROSS-HÍD KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Hunyadi u. pályaszerkezet csere (Bartók B. u. és Baross-híd között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	BARTÓK B. UTCA (ESZPERANTÓ U. - BUDA U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Bartók B. utca (Eszperantó u. - Buda u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL U. ERDŐTELEPI U. FELÚJÍTÁSA (NAPFÉNY U. ÉS KUNSZIGETI U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szent Vendel u. Erdőtelepi u. felújítása (Napfény u. és Kunszigeti u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	MAGYAR UTCA FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pályaszerkezet cseréje a magyar utcában.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KÖR-TÉR FELÚJÍTÁSA (EGRESSY U. ÉS DÉRYNÉ U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(κ)	Kiszolgáló város

TARTALOM	Kör-tér felújítása (Egressy u. és Déryné u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	STADION UTCA FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Stadion utca felújítása, kopóréteg cseréje, több szakaszon pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	SOKORÓPÁTKAI ÚT KIVEZETŐ SZAKASZ FELÚJÍTÁS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Sokorópátkai út kivezető szakasz felújítása.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RADNÓTI U. - KÖZTELEK U. CSOMÓPONT ÁTÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beavatkozás része a középszigetes csomópont átépítés.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	PUSKÁS T. U. MEGHOSSZABBÍTÁSA IPARCSATORNA FELETTI HÍDDAL A REPTÉRI ÚTRA CSATLAKOZVA ÉS TOVÁBBVEZETVE A RÁBA GYÁRON KERESZTÜL A HECSEI ÚTI KÖRFORGALOMBA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A tervezett beruházás célja a gazdaság- és sportgazdaság fejlesztést és a munkaerő mobilitását ösztönző közlekedésfejlesztés megvalósítása Győrben. A fejlett közúti infrastruktúra, közúthálózat megléte nélkülözhetetlen feltétele egyrészt közvetett formában az anyagi javak termelésének, fejlődésének, másrészt a legközvetlenebb formában a települések működésének, fejlődésének meghatározó tényezője, illetve az azokban élő népesség életfeltételeinek és életkörülményeinek egyik döntő összetevője is. Jelen beruházás eredményeként a Puskás Tivadar út meghosszabbításának Iparcsatorna feletti híddal a Reptéri útra csatlakozva és továbbvezetve a Rába Gyáron keresztül a Hecsei úti körforgalomba

	megvalósítását követően a Győr város gazdasági stabilitásához nagymértékben hozzájáruló, folyamatosan bővülő, fejlődő Győri Nemzetközi Ipari Parkban működő vállalatok nagyarányú szállítási kapacitása miatt jelentkező közlekedési infrastruktúra adottságai jelentős mértékben javulnak.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	LIGET UTCA - PINNYÉD FŐ UTCA KÖZÜTI KAPCSOLAT MEGTEREMTÉSE, ÚJ ÁTKÖTÉS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Pinnyéd Fő utca – Liget utcai közlekedési kapcsolat a városközpont körüljárhatóságának elvét fontos kérdésként kezeli az új közlekedési kapacitás megteremtésének a lehetőségével. A Liget utca ma is egy széles közterületű gyűjtőút, meglévő nyomvonalának nagy része már ma is közösségi közlekedési és nagy forgalmú útvonal. A Pinnyéd – Újváros közötti hiányzó közlekedési kapcsolat megvalósítása közlekedés szerkezeti szempontból indokolt és szükséges, megvalósítása műszakilag lehetséges, a Pinnyédi városrész közlekedési integrálása szempontjából pedig jelentős közlekedésfejlesztési, városépítési lépés, tekintettel arra, hogy az Olimpia utca megnyitása ellenére még mindig közlekedésszerkezeti hiányossággal működik a városrész. A beruházás keretében GYMJV Önkormányzata Győr-Újváros, Liget utca - Pinnyéd Fő utca közötti közlekedési kapcsolatépítés megvalósítását tervezi, a Régi Rábca keresztezésével.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	GYŐRI BUSZTÁRSASÁG KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr térségébe egy város által üzemeltetett busztársaság létrehozása teljes gépjármű parkkal, amely kapcsolódik a P+R parkoló rendszerek megvalósításához és a győri iskolabusz rendszer kialakításához. 110 db gépjármű alkotja a flottát vegyes működési elven. Gáz, diesel és elektromos.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a közösségi közlekedés fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ÚJ NEMZETKÖZI RAKODÓ ÉS RENDEZŐ PÁLYAUDVAR LÉTREHOZÁSA NEMZETKÖZI ÉS HAZAI LOGISZTIKAI MŰVELETEK VÉGREHAJTÁSÁHOZ A 813-AS ÚT ÉS A BÉCS-BUDAPEST VASÚTVONALRA ÉPÍTVE, A VÁROS RAKODÓPÁLYAUDVAR KIKÖLTÖZTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Az új rendezőpályaudvar kialakítására azóta van igény, mióta a város kialakította a keleti határában az ipari parkot és a város legnagyobb ipari beruházásaként ide települt az AUDI Hungária Zrt. A fejlesztendő terület közvetlenül a Budapest-Bécs vasútvonal mellett helyezkedik el a 813-as út mellett. A területnek közvetlen összekötést biztosít a 813-as út az M1-es Budapest-Bécs autópályával és a Klatmányi-hídon keresztül Szlovákia irányába a Mosoni-Dunától északra eső területekkel is. Ezek a kapcsolatok lehetővé teszik, hogy a területen települt ipari üzemek Győr belterületeit elkerülve

	tudjanak teherszállítást végezni. A területnek nagy előnye, hogy a vasút közelsége miatt több helyi iparüzem logisztikai központjához is közvetlen kapcsolata van.
INDOKLÁS	A terület kialakítása lehetővé tenné Győr belvárosának tehermentesítését, mind a vasúti, mind a közúti teherforgalom szempontjából. A területnek jó közlekedési kapcsolata van a jelenleg is fejlesztés alatt álló Győr-Gönyű dunai kikötővel is.
MEGNEVEZÉS	GYŐR VÁROS CSATORNA HÁLÓZAT HOSSZÚ TÁVÚ KORSZERŰSÍTÉSI TERV 2+5 ÉVES PROGRAM
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5,
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Teljes belvárosi és városi csatorna hálózat szétválasztás - tehermentesítő rendszer kialakítása (Meglévő egyesített rendszer szétválasztása azokon a pontokon, ahol az műszakilag lehetséges, tehermentesítő hálózat kiépítése, belvárosi szükségeltározó -jóléti tavak- kialakítása kis helyigényű környezetbarát szennyvíztisztítók építése, zero szagkibocsájtás, környezetbe illő építési technológia alkalmazásával)
INDOKLÁS	Környezettudatos, korszerű, hosszútávú fenntarthatóságra törekvő és lakosságbarát beavatkozás létrehozása.
MEGNEVEZÉS	BEL-, SZENNY- ÉS CSAPADÉKVÍZ RENDSZEREK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A projektben kiemelt cél, hogy a klímaváltozás miatt hirtelen lezúduló csapadékvizek elvezetése, hasznosítása megvalósuljon, lehetővé váljon a szürkevíz felhasználása a város zöldterületeinek üzemeltetésében.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR BELVÁROS CSATORNAHÁLÓZAT AKKUT PROBLÉMÁINAK KEZELÉSE [GYŐR BELVÁROS-DÉL ÁTEMELŐK ÉPÍTÉSE KAPACITÁS BŐVÍTÉS, NYOMOTT HÁLÓZAT KIALAKÍTÁSA]
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr belvárosában jelenleg egyesített csapadék és szennyvíz rendszer működik. Ez a rendszer normál esetben a szennyvíz tisztítás után kerül a város folyóinak élő vizébe.
INDOKLÁS	Győr belváros-dél átemelők építése kapacitás bővítés, nyomott hálózat kialakítása. Jelenleg csapadékosabb időszakokban a csapadék és szennyvíz rendszert tehermentesíteni kell ún. vészkiömlők alkalmazásával, melyek használatkor a szennyvízzel kevert csapadékvíz tisztítatlanul kerül a folyókba. A projekt célja egyrészt a rendszer kapacitásának növelése, másrészt a szennyvíz és a csapadékvíz rendszerének szétválasztása. A szétválasztás azért is fontos, mert így egyrészt csökkenne a környezet szennyvízterhelése, másrészt a csapadékvíz területen tartása is megoldható lenne, mely segíteni a terület vízháztartásának javítását.
MEGNEVEZÉS	KISBÁCSA, BENEDEK ÉLEK UTCA CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE FALTÓL FALIG UTCARENDEZÉSSSEL
FVS CÉL(OK)	S.3., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	Zárt rendszerű csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése utcarendezéssel
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	SÁRÁS CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE (SZITÁSDOMB U. ÉS ÍRISZ U. KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szitásdomb u. - Hortenzia u. - Írisz u. - Kövirózsa u. által határolt tömbön belül a még ki nem épült szakaszokon csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése drain+elvezető megoldással.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer
MEGNEVEZÉS	GYŐR-RÉVFALU CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER ÁTFORDÍTÁSA MOSONI-DUNA HOLTÁG IRÁNYÁBA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Hédervári úttól K-re eső utcák (Zólyom u, Németh László u., Rozmaring u.) csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-RÉVFALU, HÉDERVÁRI ÚTTÓL K-RE ESŐ UTCÁK (ZÓLYOM U, NÉMETH LÁSZLÓ U., ROZMARING U.) CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZERÉNEK KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Győr-Révfalu városrész csapadékvíz elvezető rendszer korszerűsítése részeként a beruházás célja az elavult csapadékvíz elvezető rendszer modernizálása, a Hédervári úttól Keletre eső utcák (Zólyom u, Németh László u., Rozmaring u.) csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése és az elavult elemek modernizálása.
MEGNEVEZÉS	VERES PÉTER U. - PAPTAGI ÚT ZÁRT CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL U. - ÚJSOR - ERDŐTELEPI U. ZÁRT RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	PATAHÁZI U. ALATTI ZÁRT CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE, MEGLÉVŐ BONTÁSAV
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	RESZTORATÍV KÖZÖSSÉGEK GYŐRÖTT, AVAGY PÁRBESZÉD ÉS VITARENDEZÉS KÉPESSÉGÉNEK FOKOZÁSA A VÁROSRESZI KÖZÖSSÉGEKEN BELÜL
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A városrészekben kiemelt helyeken úgynevezett közösségi padok kerülnek kihelyezésre, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a beszélgetni vágyók dedikáltan találkozhatnak, mentálhigiénés trénerek segítségével. szakmai megvalósítás a segítők hálózatának működtetése, szupervízió, mentorközpont működtetését jelenti.
INDOKLÁS	A helyi identitást szükséges növelni különböző közösségépítő programmal, lehetőséggel.
MEGNEVEZÉS	HELYI HUMÁN FEJLESZTÉSEK
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat kezdeményezése és megvalósítása; Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálás; Egészségügyi humán erőforrás fejlesztés és szemléletformálás.
INDOKLÁS	A helyi identitást szükséges növelni különböző közösségépítő programmal, lehetőséggel.
MEGNEVEZÉS	A LOKÁLIS IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE GYŐRÖTT ÉS AZ EGYKORI GYŐR VÁRMEGYÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A múzeum sajátos profiljának megfelelően a Győr és az egykori Győr Vármegyét alkotó etnikai-vallási közösségek történelmének, a legszélesebben értelmezett szellemi kulturális örökségének feltárása és archiválása, valamint az így elért eredmények hozzáférhetővé tétele közösségi akciók, kiállítások, ismeretterjesztő előadások, ifjúsági táborok révén.
INDOKLÁS	A helyi közösségek művelődését, az egyéni kreativitás kibontakozását szolgáló művészeti tevékenységek. A helyi (levéltárban és a társközgyűjteményekben található) értékek felhasználásával a győri identitás tudatosítását, a tradíciók élővé, mindennaposá tételét, azaz egy közös városi emlékezet létrehozását tűztük ki célul.
MEGNEVEZÉS	GYŐRI KÖZFÜRDŐ HÁLÓZAT LÉTREHOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	A rekreációs és sportolási lehetőségek bővítése érdekében a projektben Győr 3 városrészében közfürdő létrehozását kívánja a város megvalósítani.
INDOKLÁS	A közfürdők létrehozásával a sport és rekreáció mellett egyéb gyógyászati szolgáltatások (gyógymasszázs, rehabilitációs kezelések, gyógyúszások) is elérhetővé válnának a város lakói számára.
MEGNEVEZÉS	M1-82-ES SZÁMÚ FŐÚT KERESZTEZŐDÉSE ÉS PANNONHALMA/RAVAZD KÖZÖTT ÚJ, TELEPÜLÉSEKET ELKERÜLŐ 2X2 SÁVOS ÚT MEGÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	M1-82-es számú főút kereszteződése és Pannonhalma/Ravazd között új, településeket elkerülő 2x2 sávós út megépítése
INDOKLÁS	A beruházás célja, hogy a 82-es út menti településeket tehermentesítse.
MEGNEVEZÉS	ÉSZAK-NYUGATI ELKERÜLŐ A 813-AS SZÁMÚ ELKERÜLŐ FŐÚT SZAKASZ FOLYTATÁSAKÉNT A 14. SZÁMÚ FŐÚTAT KÖTI ÖSSZE AZ 1-ES SZÁMÚ FŐÚTTAL AZ M85. SZÁMÚ GYORSFORGALMI ÚTI CSOMÓPONTIG
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Észak-nyugati elkerülő a 813-as számú elkerülő főút szakasz folytatásaként a 14. számú főutat köti össze az 1-es számú főúttal az M85. számú gyorsforgalmi úti csomópontig
INDOKLÁS	Győr elérhetővé azáltal, hogy megépül a szakasz javul, illetve a Győrt elkerülő teljes körgyűrű ezzel bezárul.
MEGNEVEZÉS	BELSŐ KELETI ELKERÜLŐ AZ 1. SZ. FŐÚT ÉS IPAR ÚT CSOMÓPONTBÓL INDULVA ÖSSZEKÖTTETÉST BIZTOSÍT A RÉGI BÁCSAI ÚTTAL. ÚJ MOSONI-DUNA KERESZTEZÉSSSEL, AZ ÚJ BÁCSAI ÚTIG 2X2 SÁVON, ONNANTÓL 2X1 SÁVON.
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Belső keleti elkerülő az 1. sz. főút és Ipar út csomópontból indulva összeköttetést biztosít a Régi Bácsai úttal. Új Mosoni-Duna keresztezéssel, az Új Bácsai útig 2x2 sávon, onnantól 2x1 sávon.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítása, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KÖZPONTI VASÚTI ÁLLOMÁS ÁTHELVEZÉSE VASÚT SÜLLYESZTÉSSSEL, VIDÉKI BUSZPÁLYAUDVAR ÁTHELVEZÉSE, IMCS LÉTREHOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Központi vasúti állomás áthelyezése vasút süllyesztéssel, vidéki buszpályaudvar áthelyezése, IMCS létrehozása
INDOKLÁS	A város kettéválasztó vasúthálózat lesüllyesztésével, Nádorváros és a belváros összekapcsolásával megszüntethető a város kettéosztottsága. A projektnek köszönhetően úgy fejleszthető a belváros, hogy annak zsúfoltsága csökken, a város forgalmi rendszere javul és a vasút is megtartja a frekvenciát szerepét a város életében.
MEGNEVEZÉS	KÖTŐTTPÁLYÁS VÁROSI-ELŐVÁROSI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI RENDSZER KIALAKÍTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE, P+R ZÓNÁK KIALAKÍTÁSA (GYŐR-MÉNFOCSANAK—BELVÁROS—IPARI PARK ÉS GYŐRSZENTIVÁN — IPARI PARK —BELVÁROS ÉS MARCALVÁROS — ADYVÁROS—BELVÁROS — IPARI PARK VONATKOZÁSÁBAN)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	Kötőpályás városi-elővárosi közösségi közlekedési rendszer kialakítása és fejlesztése, P+R zónák kialakítása
INDOKLÁS	A város közösségi közlekedésének gyökeres átalakítása, az élehető városi közlekedés megteremtése. A város peremkerületeiről a gyorsabb és fenntarthatóbb közösségi közlekedés ösztönzése az elővárosi vasútvonalak összehangolásával, illetve építésével. P+R parkolók kialakításával az egyéni gépjármű használat csökkentésének ösztönzése, átszállási lehetőségek biztosítása a közösségi közlekedési eszközökre.
MEGNEVEZÉS	VILLAMOS - KÖTŐPÁLYÁS KÖZLEKEDÉS KIALAKÍTÁSA A BAROSS GÁBOR ÚTON A WESSELÉNYI UTCÁTÓL A NÁDORVÁROSI KÖZTETETŐIG.
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Villamos – kötőpályás közlekedés kialakítása a Baross Gábor úton a Wesselényi utcától a Nádorvárosi köztemetőig.
INDOKLÁS	A villamos kötőpályás közlekedés kiépítése lehetővé teszi, hogy a város központjától a város déli területei felé egy olyan tömegközlekedési eszközzel lehessen a személyszállítást megoldani, ami egyrészt a tömegközlekedés helyi károsanyag kibocsátását nullára csökkenti, másrészt a kötött pálya miatt a forgalmi dugók okozta utazási idő kiszámíthatatlanságát megszünteti.

6.5. STRATÉGIA EGYÜTTMŰKÖDÉSI MENETRENDEK

6.5.1. ZÖLD ÁTÁLLÁS MENETREND

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosítás kezelése napjaink egyik legfőbb kihívása. A környezeti problématerületek közül a globális klímaváltozás hatásai az emberi élet és tevékenység minden szintjén jelentkeznek. Mindez globális folyamatként jelenik meg, amely térben és időben független az azt okozó üvegházhatású gázkibocsátástól, az ellene való fellépés viszont lokálisan is jelentkező és értelmezhető feladatokat is jelent. A cselekvés nem valósulhat meg tehát csupán egyetlen területi szinten, regionális és városi szinten is szükségesek intézkedések megtétele.

Az Európai Unió Európai Bizottsága egy javaslatcsomagot fogadott el annak érdekében, hogy az EU klíma-, energia-, földhasználat-, közlekedés- és adóügyi szakpolitikáját alkalmassá tegye a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ra kitűzött, az 1990-es szinthez képest legalább 55%-os csökkentésére. Ennek a kibocsátáscsökkentésnek a következő évtizedben történő teljesítése alapvető ahhoz, hogy Európa 2050-re a világ első klímasemleges földrésze tudjon lenni, és az európai zöld megállapodás valósággá váljon. Az Európai Bizottság segíti az uniós tagállamokat abban, hogy olyan reformokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, amelyek támogatják a zöld átállást, és hozzájárulnak az európai zöld megállapodás céljainak eléréséhez. A zöld átállásnak az alábbi alapelvekre épül:

- **Éghajlat-politika és kibocsátáscsökkentés:** A megállapodás központi eleme. Az EU azt a célt tűzte ki, hogy 2050-re a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátása nulla legyen.
- **Igazságos átmenet:** Az uniós tagállamoknak hozzá kell járulnia a klímasemleges gazdaságra való átálláshoz, viszont a kihívás mértéke nem azonos mindenki számára. Az átmenet a fosszilis tüzelőanyagoktól és a nagy szén-dioxid-kibocsátású iparágaktól függő régiók esetében lesz nagyobb kihívás.
- **Fenntartható fejlődés:** Az EU kidolgozta a fenntartható fejlődési menetrendet, amelynek a 17 fenntartható fejlődési célja az emberek további jólétét hivatott biztosítani.
- **Energiaügy:** Az energiarendszer dekarbonizációja elengedhetetlen a 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi célkitűzések teljesüléséhez. Ugyanakkor az energiának biztonságosnak és megfizethetőnek kell lennie a fogyasztók és a vállalkozások számára, éppen ezért a tagállamoknak energiarendszereiket teljes mértékben integrált, digitalizált és versenyképes uniós energiapiaccá kell átalakítaniuk.
- **Közlekedés és mobilitás:** A közlekedés az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának közel egynegyedét teszi ki, és a városi légszennyezés egyik fő oka. A tagállamok megoldásokat keresnek az intelligens, fenntartható és hatékony közlekedési megoldások kidolgozására. Ehhez a

felhasználókat kell előtérbe helyezni, és megfizethetőbb, hozzáférhetőbb, egészségesebb és tisztább alternatívákat kell biztosítani számukra.

- **Környezet és körforgásos gazdaság:** Az európai zöld megállapodás kulcsfontosságú prioritásai közé tartozik az EU természeti tőkéjének védelme, az erőforrás-hatékony gazdaságra való áttérés és az emberek védelme a környezeti terhelésekkel szemben.
- **Kutatás és innováció:** Kiemelendő az olyan szakpolitikák alkalmazása, ahol innovatív megoldásokat alkalmaznak. Ezek biztosítják a vállalkozások számára a digitalizációhoz és a növekedéshez szükséges kompetenciákat és eszközöket.
- **Az állami és magánfinanszírozás környezetbarátabbá tétele:** Az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez jelentős beruházásokra van szükség. Ehhez következetes stratégiákra, innovatív szabályozási keretekre és intelligens eszközökre van szükség. A nemzeti kormányok fontos szerepet töltenek majd be az átállás finanszírozásában azáltal, hogy megfelelő árjelzéseket küldenek, és a közkiadásokat a fenntartható szakpolitikák felé irányítják.

Az EU-s politikához illeszkedően a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáknak is tartalmazniuk kell a zöld átállás menetrendet, amely kialakítja a városok zöld finanszírozási keretrendszerét, alapját képezi a zöld átállás megvalósításának, és kialakítja az ütemtervet, amely alapján az átállás kidolgozása megtörténik.

I. Előkészítés

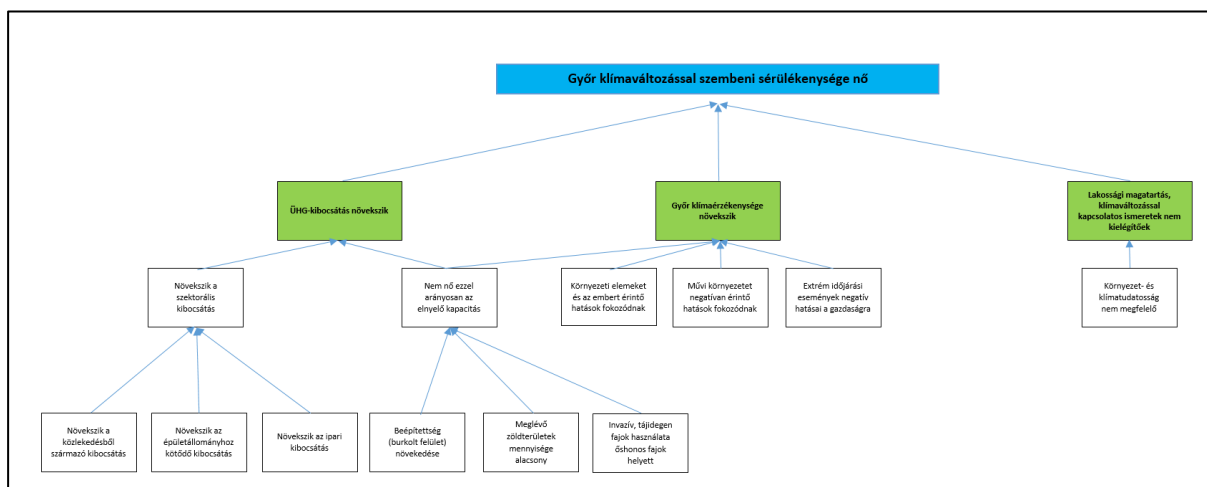
Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

A klíma változásával Győrben az évek során egyre szélsőségesebb időjárási viszonyok várhatóak, melyeknek a gyakorisága és intenzitása tovább nő. A csapadék mennyisége a globális felmelegedés következtében csökken, azonban nagy problémát jelent, hogy a kevesebb csapadék sok esetben időben egyszerre, egyenlőtlen eloszlással hullik le, amely növeli a villámárvizek kockázatát és túlterheli a csatornahálózatot.

A város éghajlati jellemzői részben eltérnek a környező térségektől, mivel magas a beépített és burkolt felületek aránya, amely kedvez a „hősziget” jelenség kialakulásának. Mindemellert jelentős problémát okoznak a hőhullámok, amelyek egyre gyakoribb megjelenése komoly egészségügyi kockázatokat rejt magában, valamint jelentősen növeli a nyári energia igényt is.

Az új klimatikus viszonyok számos természeti hatások változását vonja maga után, melyeknek környezeti és társadalmi-gazdasági következményei is lehetnek. Előbbi esetében kiemelendő például a biodegradáció vagy az invazív fajok elterjedése, míg utóbbi esetében a fertőző betegségek elterjedése, vagy az energia-, ivóvíz árának alakulása. A város levegőminőségi helyzetét jelentős mértékben meghatározza a közlekedésből és az ipari kibocsátók által származó légszennyezés, amely mérséklése kiemelt cél nem csak városi, de európai szinten is. Győrben 2021-ben elfogadott Klímastratégia

foglalkozik részletesebben a globális klimatikus viszonyok helyi következményeivel, és megoldási lehetőségeivel. Az elkészült problématerkép felvázolja a helyi kihívásokat, amelyek által Győr sérülékenysége fokozódhat

106. ábra Győr Megyei Jogú Város klímaterékenységgel kapcsolatos aggregált problématerképe, Forrás:

Győr MJV Klímastratégiája¹²

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Győrben a különböző folyók összefolyásának köszönhetően a vízi erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és annak védelme kiemelt fontosságú. Magyarország jellegzetesen tranzitországnak minősül, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mennyisége és minősége döntő többségben a szomszédos országokban végzett beavatkozásokon múlik, tehát a kitétségi is nagyobb. Ez a kitétségi a Rába, Rábca és a Mosoni-Duna jelenléte okán Győrben fokozottan érvényes. A folyóvizek miatt Győr és térsége különösen árvíz- és belvízveszélyes területnek számít. A város vízellátása (ivóvíz és ipari víz) partiszűrűsű és rétegvíz vízkészlet felhasználásával megoldott, így a vízvédelem, a felszíni és a felszín alatti vizek állapota kiemelten kezelendő kérdés – nemcsak környezeti, de gazdasági és turisztikai szempontból is.

Győr a vízi erőforrásainak tekintetében jellemzően kettős kihívással néz szembe: a terület árvíz- és belvízveszéllyel terhelt, valamint a város belterületi szakaszain évek óta fennálló probléma az egyesített csapadék-, és szennyvíz-hálózat minősége, amelyet a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia előkészítéseként publikált és beérkezett lakossági kérdőívek is alátámasztanak. A legégetőbb városi problémák azonosítása során a közművek állapotát, mint javításra szoruló területet a válaszadók 4,32%-a jelezte. Ebbe a fő problématerületbe tartozó legégetőbb problémája a városi csatornázás nem megfelelő minőségével függ össze. A válaszadók többsége szerint a helyi csatornarendszer nem kielégítő, így nem tud megbirkózni a nagyobb mennyiségű esővízzel, villámárvizekkel. Az elsődleges

¹² Győr MJV Klímastratégiája: <https://gyor.hu/easy-docs/615ffdac205c3> (letöltés időpontja: 2022. 10. 06.)

problémacsoportba tartozó válaszok összesen 105 említés, amely az összes válaszadás függvényében 1,78%.

Győr klímastratégiájában a természeti környezethez tartozó SWOT elemzésben is megjelenik vizekkel kapcsolatos gyengeség és veszély is. Előbbi esetében a kiépített csapadékvíz-elvezető infrastruktúra kapacitásproblémái kerülnek említésre, illetve a kékinfrastruktúra megfelelő kihasználásának hiánya a városi zöldfelület öntözésre való használattal kapcsolatban. A veszélyek során a heves zivatarokat és az egyenlőtlen csapadékeloszlást, és annak a városi infrastruktúrára kifejtett negatív hatásait azonosították. A város a vízvédelmet, a térségi- és települési vízgazdálkodást érintő fejlesztéseket irányoz elő a jövőre nézve. Mindezt úgy, hogy a globális klímaváltozáshoz való alkalmazkodás igénye is teljesüljön. Ennek okán a jó ökológiai állapot fenntartása, valamint a rekreációs lehetőségek élelmes és ésszerű kihasználása egyaránt a stratégiai célok között szerepel. A víztesteket érő klímaváltozással összefüggő terhelések mellett a másik fontos tématerület a felszíni vizek jó állapotának megőrzése, szükség esetén javítása. A kérdéskört kiemelt prioritásként kezelik, s külön figyelmet szentelnek a vízterhelések minél nagyobb mértékű csökkentésére. Fontos a vízszennyezések mindennemű megelőzése, melynek az Önkormányzat által alkalmazott eszközei a vízparti területek folyamatos kezelése, a szennyvíztisztító telep modernizációja, a szennyvíz- és csapadékvíz elvezető rendszerek minél hatékonyabb kialakítása, a zöldfelületek vízvisszatartó képességének fejlesztése, valamint az említett kékinfrastruktúrák rendszeres és megelőző jellegű karbantartása.

A körforgásos gazdaságra való áttérés

A városi környezet egyik jellemző tényezője a keletkező hulladék. Győrben az összes hulladékon belül a nagyobb mennyiséget az ipari hulladék adja. A települési hulladékok mennyisége 2011 és 2020 között 42 %-kal növekedett. A lakossági kérdőíves felmérés eredményeiben megjelentek a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos kihívások is, amelyben megtalálható mind a szelektív hulladékgyűjtők telítettsége, környezetének rossz állapota, illetve ürítésének hiánya. Mindez 92 említést jelent, az összes válaszadó 1,56%-a. A város ezügyben tett számos fejlesztést, amelyek főként az illegálisan lerakott hulladék megelőzése érdekében jöttek létre. Az Önkormányzat városszerte évente egyszer, kihelyezett hulladékudvarokat működtet a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.-vel közösen. A veszélyes hulladékok kivételével a kihelyezett gyűjtőkonténerek fogadják többek között az elektronikai, a fém-, a műanyag-, a papír-, a gumi-, a zöld hulladékot, az építési törmeléket, és a különféle lomokat. Kísérleti jelleggel elindult a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, a tapasztalatok alapján lehet majd a további bővítésről dönteni. A város területén 20 helyen szelektív szigetek és süllesztett edények kerültek kihelyezésre, mindemellett elindult a hagyományos konténerszigetek felszámolása, amelyek rendkívül megrongálódtak az évek során. A győriz Városrendészet 0-24 órában felügyeli Győr város területét az illegális szemetelők tettenérése céljából. Rájuk minden esetben a jogszabályi keretek között kiszabható

maximális mértékű bírság kerül megállapításra. Ezzel összefüggésben a lakossági kérdőíves felmérésben a válaszadók 4,54%-a vélte úgy, hogy Győrben a legégetőbb problémák közé sorolható az általános szemetelés és a közterületek nem megfelelő tisztasága.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

Győr város levegőtisztaság-védelmi állapotát az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is alapvetően három fő kibocsátási forrás határozza meg: az ipari termelésből származó, a közlekedésből származó, valamint a lakossági fűtésből származó kibocsátás. Általánosan elmondható, hogy a légszennyezettség tekintetében jelentős változás – növekedés – az utóbbi években csak az ózon és nitrátok esetében volt tapasztalható, ugyanakkor jelentős határérték átlépés nem történt.

„A város vezetése évről évre arra törekszik, hogy intézkedések megvalósításával folyamatosan próbálja javítani Győr levegőminőségén. Ezen intézkedések közül kiemelendők a közlekedésszervezést, valamint a közlekedési infrastruktúra fejlesztését célzó intézkedések és döntések. Meg kell említeni továbbá a folyamatosan zajló energetikai fejlesztéseket, rekonstrukciókat, a közösségi közlekedés tudatos fejlesztését, továbbá a környezetbarát üzemek és iparágak, környezetet kímélő eszközöket alkalmazó üzemek letelepedésének támogatását.¹³” Ezekhez kapcsolódóan a lakossági kérdőíves felmérésben is megjelentek válaszok. A különféle szennyezéssel kapcsolatos problémák azonosítása több tématerületet érintett: a városi környezetben felmerült a környezetszennyezés problémaköre főként a légköri, illetve vízszennyezés, szemetelés problémáját említették többen a kitöltők közül, valamint a közlekedés esetében a magas zajterhelésre, és a zajvédőfalak hiányára hívták fel a figyelmet. A Győrre elkészült stratégiai zajtérkép és annak frissítése alapján elmondható, hogy továbbra is számos terület és lakos érintett a megnövekedett zaj által, elsősorban a közúti és vasúti zajterhelés révén, az ipari üzemekből származó zajterhelés mértéke jóval alacsonyabb. A zajtérkép megújításához kapcsolódóan intézkedési terv is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása a természeti és biológiai sokféleség megőrzésére, a fenntartható földhasználat és területgazdálkodásra, fenntartható mezőgazdálkodásra és erdőgazdálkodásra irányuló stratégiát mutatja be.

Győr közelében érintkeznek a Győri-medence kistájai (Szigetköz és Csornai-sík) a Komárom-Esztergomi-síksággal (Győr-Tatai-teraszvidék, Igmánd-Kisbéri-medence), a Marcal-medencével (Pápa-Devecseri-sík) és a Bakonyvidékkel (Pannonhalmi-dombság). Éppen ezért a város közigazgatási területén lévő talaj változatos (öntéstalajok, csernozjom, barna erdőtalaj). E talajok egy részének – különösen a várostól nyugatra eső területeken - kifejezetten magas a szervesanyagtartalma, így Győr környékén számos

¹³ Győr MJV Klímastratégiája: <https://gyor.hu/easy-docs/615ffdac205c3>

magas termőképességű területet találunk. Ez, valamint a földek kiváló elérhetősége okán kimagasló a győri mezőgazdasági területek aranykorona-értéke.

Ami a talajok terhelését, szennyezését illeti, az több forrásból is történhet. Egyrészt a levegőből történő kiülepedéssel; jelentős szennyező a közlekedés, a füstgázok (pl. vegyes tüzelésű fűtés esetén) és az ipari kibocsátás. Mezőgazdasági területen tápanyag és vegyszer túladagolással lehet számolni, melynek nagyságáról és minőségéről azonban csak a bekövetkezett természetkárosodás alapján lehet információt kapni. A talajok szennyezettsége mellett jellemző tényező a városi, urbánus környezetben a termőtalaj veszteség. Ennek egyik fő oka a beépítés, a művi környezet terjeszkedése a népességnövekedésnek (és az új lakóterületek építésének) köszönhetően, másrészt a gazdasági és kereskedelmi-logisztikai területek rohamos növekedése, harmadrészt pedig a fentieket kiszolgáló (közlekedési) infrastruktúra-fejlesztéseknek köszönhető.

Az ökoszisztémák védelme a városban a zöldinfrastruktúra sokoldalú fejlesztése által nyer értelmet. A lakossági kérdőíves lekérdezés alapján a zöldfelületek kérdéskörére is komoly érdeklődéssel fordulnak a győriek. A zöldfelületek esetében elsősorban mennyiségi fejlesztési igény merül fel a kitöltőkben, több parkot, fát, növényzetet látnának szívesen a városban, az ezt kiegészítő infrastruktúra tekintetében pedig nyilvános illemhelyeket, padokat és játszótereket, valamint több kulturális és szabadidős programot szeretnének. Az Önkormányzat több olyan fejlesztést irányoz elő, amely a városi zöldfelületek megtartására, a városi környezet élhetőbbé tételére vonatkozik. Mindemellett Győrben és környékén több természeti érték is megtalálható, melyek védelme kiemelten fontos, és kapcsolódnak a zöldfelületek mellett a városon átfolyó számos felszíni vízfolyáshoz is. Ezek a természeti értékek és állapotuk helyi indikátornak minősülnek, amelyek Győr környezeti állapotát jellemzik. Kiemelt értéknek számít a „város tüdejeként” is jellemzett Püspökerdő, mely egy ártéri erdő és Győr belterületén helyezkedik el mintegy 250 hektáron, és az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően Püspökerdő látogatottsága egyre nő. A helyi jelentőségű értékek mellett nem egy nemzetközi jelentőséggel bíró, Natura 2000 védelmi besorolású természeti terület is található Győr közigazgatási területén belül, melyek természetvédelmi jelentőségükön túl hozzájárulnak városunk sokszínű képéhez is.

39. Táblázat Védett természeti területek és értékek Győr közigazgatási területén belül, Forrás:

www.termeszetvedelem.hu

Név	Védettségi szint	Védelmi kategória
1. Bácsai Szent Vid domb és környéke	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
2. Győr, Bécsi úti nádas	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
3. Győri Várkert	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
4. Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	országos jelentőségű, egyedi, egy része Győr közigazgatási területén belül	Tájvédelmi Körzet

5.	Rákóczi Ferenc utcai vadgesztenyefa	helyi jelentőségű	Védett természeti érték
6.	Püspökerdő	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
7.	Rába (HUFH20011)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SAC)
8.	Gönyői-homokvidék (HUFH20009)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SAC)
9.	Szigetköz (HUFH30004)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SCI, SPA, SAC)

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

A környezetvédelemnek és az egészséges környezet fontosságának Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata mindig is nagy jelentőséget tulajdonított. Ezek az összefüggő célok több helyi és megyei dokumentációban megjelennek, többek között az önkormányzat Települési Környezetvédelmi Programjában, a Győr MJV Klímastratégiájában, vagy a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Koncepcióban. Ezen dokumentációk fő céljai között szerepel az élhetőség és a helyi lakosság jólétére vonatkozó irányok. Konkretizált célkitűzések többek között az energiahatékonyság növelése, a folyamatos víztakarékosságra irányuló törekvések, vagy a környezettudatosság általános fejlesztése.

Győr MJV Klímastratégiájában a klímatudatos és élhető városi víziója alatt két fő célkitűzésről szó, az ún. dekarbonizációs, illetve mitigációs cél. A dekarbonizáció során a cél az energiafelhasználás mérséklése, a felhasználási szokások megváltoztatása és ezáltal szintén az energiafelhasználás csökkentése, illetve eltolása a regeneratív energiák felhasználása irányába, és ezeken keresztül a kibocsátott üvegházgázok mennyiségének csökkentése. A dekarbonizáció során szakpolitikai eszközöket alkalmazó célok, és ezzel szoros összefüggésben a mitigáció keretében konkrét intézkedések, beavatkozások kerülnek megtervezésre, amelyek a környezeti ártalmak csökkentésére irányulnak.

A zöld átállás esetében javaslatra kerül három fő cél, amelyek a fenntartható erőforrásgazdálkodás, a természeti értékek és környezet védelme, valamint a városirányítás és szemléletformálás. A célokat és beavatkozásokat bemutató ábrán az előzetes zöld átállási menetrend, és annak az FVS célrendszeréhez és a taxonómiai rendelet céljaihoz (1 – Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, 2 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, 3 – A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme, 4 – A körforgásos gazdaságra való áttérés, 5 – A szennyezés megelőzése és csökkentése, 6 – A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) való illeszkedésük látszik.

Zöld átállási cél	Beavatkozási terület	FVS stratégiai cél	Taxonómiai rendelet ¹⁴
Fenntartható erőforrásgazdálkodás	Energiatermelés fenntarthatóvá tétele (például önkormányzati és intézményi megújuló energiatermelés, lakossági megújuló energiatermelés növelése)	S3, S5	1, 5
	Energiahatékonyság növelése, melybe az intézményi épületek felújítása mellett a társasházak korszerűsítése is célszerű	S3, S4, S5	1, 5
	Körforgásos és helyi gazdaság erősítése , mely megvalósulását szolgáló megoldások közé tartozik a hulladékgyűjtés korszerűsítése, az újrahasznosítás arányának növelése, a helyi termékek támogatása	S4, S5	4, 5
	Csapadékvíz gazdálkodás újragondolása, ami kiterjedhet olyan megoldásokra, mint az csapadék elvezetés és gyűjtés javítása, a vízátteresztő felületek növelése, a csapadékvíz újra hasznosítása	S5	3
Természeti értékek és környezet védelme	Egészséges környezet kialakítása, vagyis a városi zöldterületek fenntartása, fenntartható fejlesztése, településkép védelme	S1, S3, S5	2, 6
	Természeti értékek védelme , melyben megjelenik a természetvédelem fejlesztése, termőföld védelme, állat és növényvilág védelme, de összekapcsolódik a szemléletformálásra vonatkozó céllal is	S5	1, 2, 6
	Vizek védelmét szolgáló fejlesztések, úgy, mint a vízminőség biztosítását elősegítő beavatkozások, vízrendezés	S4, S5	3, 6
	Fenntartható közlekedés , mely a környezetbarát közlekedéssel kapcsolatos intézkedéseket jelenti, vagyis a kerékpáros és gyalogos közlekedés javítását, a parkolás okos és fenntartható fejlesztését, P+R parkolók létrehozását, a városon belüli forgalom csökkentését	S4	1, 5
Városirányítás és szemléletformálás	Zöld szemléletformázás: Környezetvédelmi, éghajlatváltozási ismeretek terjesztése, beépítés a helyi oktatásba, klímavédelmi akciók, programok megvalósítása	S1, S2, S3, S4, S5	1, 2, 3, 4, 5, 6
	Zöld monitoring rendszer, mely a fenti célok további előtérbe kerülését és adatokkal való alátámasztottságát hivatott segíteni	S5	1, 2, 3, 4, 5

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 Rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról

III. A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:	Az éghajlatváltozást kiváltó negatív tényezők csökkentése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A zöldfelületek vízmegtartó képességének erősítése céljából esőketek és vízgyűjtők kialakítása; klímaadaptív fajok telepítése; árvízvédelmet segítő többfunkciós pufferterületek létrehozása a kékinfrastruktúrához kapcsolódva. Lakossági szemléletformálás a csapadékvíz megőrzése és felhasználása, vízát eresztő burkolatok terjesztése céljából.
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint
Környezeti hatás:	+
A projekt csoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A beavatkozás hosszabb távon alacsonyabb fenntartási költségeket eredményezhet.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Lakossági tájékoztató és szemléletformáló kampányok.
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A klímaváltozáshoz alkalmazkodó intézményrendszer és felelős fogyasztói magatartás kialakítása a társadalomban.
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint
Környezeti hatás:	0
A projekt csoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projekt csoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	fogyasztói magatartás megváltoztatására irányuló, edukációs jellegű előadások, workshopok szervezése.
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:	A vízi erőforrások fenntartható használatának elősegítése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	Olyan beavatkozási irányok indokoltak, amelyek lehetővé teszik a kék infrastruktúra fenntartható fejlesztését és a vízi területek védelmét. Fontos cél a csapadékvízzel való hatékony gazdálkodás és a csatornába jutó csapadékvíz mennyiségének csökkentése. Ezt a csapadékvíz egy részének elszivárogtatásával, növényzet telepítésével, csatornahálózati tározók építésével, valamint a csapadékvíz lehetőség szerinti újra hasznosításával lehet elérni.
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint
Környezeti hatás:	+
A projekt csoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projekt csoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	nem releváns

Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		A körforgásos gazdaságra való áttérés elősegítése, ösztönzése
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	Fenntartható hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása, modern városüzemeltetésre való áttérés, valamint a szelektív hulladékgyűjtési lehetőség biztosítása	
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint/fejlesztés alatt	
Környezeti hatás:	+	
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport keretében tervezett fejlesztések megtérülő tevékenységet tartalmazhatnak, továbbá költség- és energiamegtakarítást is eredményezhetnek.	
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Lakossági bevonás és edukációs jellegű workshopok tartása	
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		Helyi környezetszennyezés csökkentését célzó beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A városi környezetszennyezés egyik egyértelmű forrása a helyi közlekedés. A beavatkozási irány keretében Győr közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése, a közösségi közlekedés magasabb szintű digitalizációja és zöldebbé tétele a cél, és általában a közlekedési szolgáltatások minőségének javítását célzó projektek megvalósítása tervezett.	
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint/fejlesztés alatt	
Környezeti hatás:	+	
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.	
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az alternatív közlekedési módokat népszerűsítő, a modern, okos technológiák és alkalmazások népszerűsítését szolgáló programok, rendezvények, képzések lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.	
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		A helyi ökoszisztémát védő városi környezet kialakítása
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A helyi természetes élőhelyek megóvására irányuló célkitűzések, amelyek által a városban védve maradhatnak az ott élő növény- és állatfajok. Mindez a városi zöldfelületek fejlesztésével, és már meglévő területek védelmével biztosítható.	
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint	
Környezeti hatás:	+	
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.	
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A természeti értékek megóvására, a biodiverzitás védelmére, a helyi közösségek bevonására, figyelemfelhívásra és lokális kezdeményezések megvalósítására lehetőséget adó, a lakosok által indított szemléletformáló kezdeményezések, rendezvények lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.	

Javasolt beavatkozási irány:	A beavatkozások megalapozása ágazati stratégiai dokumentumokkal
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	<p>A zöldinfrastruktúra fejlesztését megalapozó Zöldinfrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) elkészítése az elsődleges célterületek és fejlesztési irányok meghatározása érdekében. Ehhez kapcsolódva Zöldfelületi kataszter készítése a ZIFFA javaslatai alapján. A karbonsemleges közlekedés elérése érdekében Kerékpárforgalmi Hálózati Terv és Fenntartható Mobilitási Terv, (SUMP) elkészítése.</p> <p>Az energiapotenciál legjobb kiaknázását segítő Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) vagy Fenntartható EnergiamAkcióterv (SEAP) kidolgozása.</p>
Projekt(ek) előkészítettsége:	koncepcionális
Környezeti hatás:	0
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A stratégiákhoz kapcsolódó széleskörű igényfelmérés önmagában szemléletformáló hatású.

IV. A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás menetrend kidolgozása, és a hozzá kapcsolódó finanszírozás az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül. Ezért a zöld átállás akcióterv megvalósítása során a legfőbb érintettek azonosítása és bevonása szükséges.

A tervezés és megvalósítás sikere érdekében a szereplők széles körének bevonása szükséges. Javasolt egy térségi szintű konzultációs fórum létrehozása a következő érintettekkel: Polgármesteri Hivatal, városi közmű cégek, közlekedési vállalat, hatóságok, szakmai és más civil szervezetek. Győr esetében a zöld átállás megvalósításának feladatai a következő szereplők feladatkörébe tartoznak:

- Győr MJV Önkormányzata
- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzata
- Győr-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.
- GYŐR PROJEKT Kft.
- Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.
- INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.
- GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
- Pannonvíz Zrt.
- Széchenyi István Egyetem

A zöld átállás menetrend sikeres megvalósításához, és a klímaalkalmazkodási célok eléréséhez megalapozó, előkészítő tevékenység is szükséges, amelyhez az érintettek aktív részvétele, és információszolgáltatása kiemelt fontosságú. A TOP Plusz program keretében is finanszírozható ágazati stratégiák jó alapot jelentenek a legfontosabb fejlesztendő fókuszpontok kijelölésében és támogatást adnak a megvalósításhoz:

- Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítése (ZIFFA)
- A városfejlesztés és működés eredményeit, a fejlesztési folyamatot szolgáló városi monitoring rendszer kialakítása
- Települési Vízkárelhárítási Terv készítése
- Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése
- Fenntartható Mobilitási Terv elkészítése, felülvizsgálata (SUMP)
- Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) kidolgozása

A megalapozó tevékenységek a taxonómiai rendeletben megfogalmazott célokhoz illeszkedhetnek, melyek a hosszú távú klímaalkalmazkodási célokat segítik elő:

Taxonómiai célok:	Javasolt előkészítő tevékenység
Az éghajlatváltozás mérséklése	Az egészséges környezet kialakítására, vagyis a városi zöldterületek fenntartására, fenntartható fejlesztésére törekvés
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	Az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása; szemléletformálás, edukáció a települési zöld átállás támogatása, árvízvédelmi intézkedések
A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	A zöldfelületek vízmegtartó képességének erősítése céljából esőkertek és vízgyűjtők kialakítása
A körforgásos gazdaságra való áttérés	Körforgásos gazdaság kapacitás felmérés, hulladékhoz hasznosítási lehetőség
A szennyezés megelőzése és csökkentése	Karbonkibocsátási leltár készítése; CO ₂ mérés hatékonyságának növelése
A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Zöldinfrastruktúra állapotának felmérése, városi zöldfelületi kataszter kialakítása; klímaadaptív fajok telepítése

A zöld átállási menetrendet szolgáló finanszírozási kereteket és a konkrét megvalósulást szolgáló akcióterv 2024-ig kidolgozandó, melyben a felülvizsgált célokon túl fejleszthető fókuszterületeket is megjelennek. Az első lépésben, az előkészítési fázisban fogalmazódik meg a szervezetrendszer és beavatkozásokhoz tartozó határidők. Ezután a tervezési fázisban indul a partnerségi folyamat és formálódik a konkrét beavatkozási területek hierarchiája. A zöld finanszírozási keretrendszer megvalósítási szakaszának pontos ütemezése a jelenlegi fázisban még nem készíthető el, mivel az a források rendelkezésre állásának függvénye.

6.5.2. DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS MENETREND

I. Helyzetfeltárás: digitális átállásra való felkészültség

A felkészültséget 4 szempontból vizsgáltuk: (1) szolgáltatói és (2) felhasználói oldal, (3) összhang a zöld átállással, valamint a (4) térségi kiterjeszethezőség. Az elmúlt időszakban több elképzelés is megfogalmazódott és meg is valósult a digitális város kialakításnak irányában, ezeket az FVS „Megalapozó munkarész: Helyzetértékelés” című dokumentum részletesen tartalmazza.

Szolgáltatásnyújtási oldalról nézve ezek a megoldások nem tudtak egységes rendszerré összeállni és a szakmai és szakpolitikai döntéshozatalt adatalapúvá tévő digitális adatplatform sem tudott létrejönni. Felhasználói oldalról vizsgálva a felkészültséget, jelenleg a városnak nincs olyan naprakész applikációja, ahol az összes szolgáltatás egy platformon van és az életminőséget jelentősen javító, valós idejű adatokat használó megoldások lennének elérhetőek. A nyílt adatok és interfészek elérhetővé tételében - vagyis a nyilvános közadatok nyílttá tétele és összehangolása annak érdekében, hogy a vállalkozások fejleszthessék az üzleti tevékenységüket – még számos teendő van.

Az EU által elvárt digitális és zöld átállás összekapcsolását tekintve kijelenthető, hogy az okos és digitális város felépítése és a zöld átállás céljai könnyen összeköthetőek. A várostérség többi településére való kiterjeszethezőséget vizsgálva látható, hogy számos esetben Győr város földrajzi határán átnyúló, régiós projektekben lehet gondolkodni. Ehhez a digitalizációs tudás megvan a városban, nagyrészt az egyetemi háttérnek köszönhetően.

Az FVS tervezésekor intézményi és lakossági kérdőíves felmérésre került sor a város gazdasági és társadalmi életében meghatározó szerepet betöltő szervezetek részvételével. A beérkezett válaszok alapján az egyes szervezetek a jelenlegi és a tervezett digitális átállása igen eltérő szinten áll. Összeségében az állapítható meg, hogy sok területen organikusán, gyakran gazdasági szükségszerűségekből elindult és intenzíven zajlik a digitális transzformáció. Azonosíthatóak olyan elemek, kezdeményezések, melyekre lehet építeni. Ugyanakkor ezek nincsenek rendszerbe szervezve, a kritikus sikertényezők azonosítása és a világos jövőkép is hiányzik. A fokozatos (kontextuális) digitális innováció (pl. meglévő szolgáltatások online elérhetővé tétele), nem lesz elegendő a transzformáció eléréséhez. Diszruptív, robbanásszerű digitalizációs fejlesztések szükségesek, ennek Győr számára is alkalmazható példagyűjteménye az 1. sz. mellékletben található. Amennyiben az önkormányzat a következő 2-3 évben el tud indítani és elkezd szisztematikusan megvalósítani egy komplex digitalizációs menetrendet, még megteremtheti az esélyét, hogy Győr a digitális transzformáció terén helyt tudjon állni.

II. Digitális fejlesztési irányok, célok és beavatkozási területek

A fejlesztési irányok és célok kijelölésénél elsődleges, hogy a digitális innovációk a legnagyobb hatást érhék el. A célok az alábbiak:

- *Felkészülés a technológiai alapú gazdaságra és társadalomra*

Az egyéni tudatosság és képesség kialakítása a digitális technológia által támogatott társadalomban való élethez és munkához, mind az önkormányzatnál, a kapcsolódó intézményeknél és cégeknél, mind a lakossági, vállalkozói oldalon.

- *Okos és adatvezérelt mobilitás*

Az aktív utazás támogatása és a személygépkocsiktól való túlzott függőség kezelése, adatvezérelt közlekedés-befolyásolás megvalósítása

- *Digitális innovációs ökoszisztéma felépítése*

Az átalakuló gazdaság igényeihez alkalmazkodó oktatás, felsőoktatás és K+F+I fejlesztése, amelyek megvalósítása elképzelhetetlen a digitális technológiák nélkül; vállalati partnerségi és beszerzési együttműködések magasabb szintre emelése, helyi vállalkozói ökoszisztéma erősítése

- *A város működésének digitalizálása*

A mesterséges intelligencia, a tárgyak internete és a digitális ikrek aktív használata, hogy intelligensen kezeljék a város energiafelhasználásának, vízkészleteinek, hulladékszállítási rendszereink, épületfelügyeletének stb. a szervezése; digitális városleltár kialakítása

A digitális átállás céljai és kapcsolódó beavatkozási területek

- *Felkészülés a technológiai alapú gazdaságra és társadalomra*

- *A digitális írástudás fejlesztése*
- *Digitális kompetenciák erősítése a szolgáltatói oldalon (közsféra és közszolgáltatások)*
- *Digitális ügyintézés elterjesztése a lakosság körében*
- *Szociális és humán szolgáltatások digitalizációja*

- *Okos és adatvezérelt mobilitás*

- *Intelligens forgalomirányítás és közlekedésszervezés*
- *Smart mobility platform*
- *Parkolás okos és fenntartható fejlesztése*

- *Digitális innovációs ökoszisztéma felépítése*

- *Innovációs beszerzési eljárások bevezetése (pl. pre-commercial procurement, small business research initiative)*
- *Próba és tesztkörnyezet kialakítása új digitális szolgáltatások indításához*
- *Stratégiai és operatív együttműködések az oktatási intézményekkel (triple helix modell alapján)*
- *Nemzetközi hálózatokhoz, partnerségekhez való kapcsolódás (Living-in.EU platform, Open & Agile Smart Cities (OASC), Data Spaces Support Centre)*

- *A város működésének digitalizálása*

- Az önkormányzati adatalapú döntéshozatal és működés infrastrukturális feltételeinek kialakítása
- Környezeti és energetikai monitoring rendszerek kiépítése
- Digitálisan felügyelt és távvezérelhető városi közszolgáltatások
- Városi adatportál kialakítása, a meglévő adatbázisok összekötése, API-kon adatok megosztása, 3rd party kiszolgálása
- Digitális városleltár kialakítása

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

A prioritást jelentő beavatkozások megfogalmazásánál kiemelt szempont, hogy azok célzottak, diszruptívak legyenek és egyedi profilt adjanak a győri digitális átállásnak.

Virtuális város és helyi digitális ikrek

Európa városai egyre okosabbak. Az új technológiák, például a dolgok internete (IoT), mesterséges intelligencia (AI) megjelenésével az érzékelők és gépi tanulási megoldások egyre inkább elterjednek a városi területeken, és adatokat gyűjtenek és osztanak meg a város működéséről. Győrben is rendelkezésre állnak adathalmazok (pl. közlekedési, parkolási, közműhasználati, turisztikai stb. adatok). Az adatok nagy része azonban nincsen becsatornázva a döntéshozatali és város működtetési folyamatokba, azok még mindig kihasználatlanok, ami hatalmas lehetőséget kínál a döntéshozók és várostervezők számára, hogy mélyebb betekintést nyerjenek a társadalmi és gazdasági folyamatokba és hatékonyabban tervezhessenek. Ez biztosíthatja az optimális megoldások megtalálását a problémákra gyorsabban, olcsóbban és biztonságosabban. A virtuális városok hatékonyan kommunikálhatják a döntések hatását a döntéshozók, politikusok, társadalmi csoportok és polgárok között

A virtuális városok koncepciója évtizedek óta létezik, bár a mögöttes technológia eddig még nem volt elég fejlett ahhoz, hogy megragadja az általános városi dinamikát. Most már elegendő intelligens érzékelő áll rendelkezésre ahhoz, hogy reprezentatív képet fessen a város rendszereiről, mint például a közlekedés, az energia, a környezet és az infrastruktúra.

A helyi digitális ikrek (local digital twins [LDT]), a város fizikai eszközeinek, folyamatainak és rendszereinek virtuális reprezentációi. Ezek az eszközökhöz kapcsolódó adatokhoz kapcsolódnak, ami megkönnyíti a mesterséges intelligencia algoritmusainak működését, az adatelemzést és a gépi tanulást, digitális szimulációs modelleket hozva létre, amelyek frissíthetők és változtathatók (valós időben) a fizikai megfelelőik változásával. A város és közösségek sajátos szükségleteitől függően ezek felhasználhatók a fenntarthatósággal, az ellenálló képességgel, a várostervezéssel, a gazdaságfejlesztéssel, a részvételen alapuló városirányítással, a mobilitással és egyébekkel kapcsolatos kihívások kezelésére. Számos európai példa létezik már helyi, regionális és nemzeti szinten. Az Európai Bizottságnak is célja annak biztosítása,

hogy 2030-ra számos uniós város és közösség részesüljön a (AI-kompatibilis) local digital twins előnyeiből, amelyek kiváló minőségű szolgáltatásokat, jobb – intelligens, fenntartható és rugalmas – városirányítást és várostervezést nyújtanak fokozott állampolgári elkötelezettséget kialakítva.

Az LDT-k nem egyetlen technológia, hanem technológiák gyűjteménye, köztük olyanok is, amelyek csak az elmúlt években fejlődtek ki. Ez magában foglalja a fejlett 3D-modellezést, az IoT-infrastruktúrákat, amelyek széles körben elterjedt szenzorhálózatokon keresztül hatalmas mennyiségű adatot generálnak, a nyílt adatportálokat, a nagy teljesítményű számítási felhőt és az összetett vizualizációs eszközöket, amelyek minden eddiginél pontosabban tudják megjeleníteni az adatokat. A továbbfejlesztett és egymással kölcsönhatásba lépő szimulációs modellek jobban megjósolják a különböző szakpolitikai területekre gyakorolt hatást, például a mobilitási intézkedések levegőminőségre vagy zajra gyakorolt hatását az összekapcsolt levegőminőségi és zajmodelleknek köszönhetően.

Okos mintavárosrész kialakítása

Az okos mintavárosrész (smart district) azon a később kijelölendő, belvárosi területen igyekszik előmozdítani a digitális innovációt, ahol kezdetben a legnagyobb esélye lesz a sikerre és a növekedésre. Ez semmi esetre sem lesz kizárólagos fókusz, mert előfordulhat, hogy más helyszínek vagy megközelítés megfelelőbb lesz egyes digitalizációs projektekhez vagy szolgáltatások megvalósításához. Az okos mintavárosrész – együttműködve az üzleti és befektetői szférával - lehetőség az innovatív városi tervezés és kivitelezés terén indítandó új városi szolgáltatások kipróbálására, olyan támogató, valós környezetben, amelyik „városi digitalizációs tesztkörnyezetet” (urban digital sandbox) kínál. A valós tesztkörnyezet olyan hely az egyetemek és a vállalkozások számára, ahol új koncepciókat dolgozhatnak ki, prototípusokat tesztelhetnek, új termékeket és szolgáltatásokat próbálhatnak ki, új kereskedelmi és szolgáltatási megoldásokat vezetnek be és bemutatják azokat a tágabb várostérségnek és a felskálázásra érdemeseket nemzetközi szinten is pozícionálhatják.

Mivel már a közeljövőben az online tranzakciók és digitális megoldások dinamikus elterjedése teljesen meg fogják változtatni a kiskereskedelmi üzletek jelenlegi profilját és ezáltal a belvárosi területek funkcióját, az okos mintavárosrész biztosítani fogja a digitális technológiához való hozzáférést, azok alkalmazását támogató innovációk bevezetését a kiskereskedők, vállalkozások és várostervezők számára, hogy sikeresen navigálja a várost egy új növekedési terület kialakításához.

Digitális városi szolgáltatások és digitális városleltár

A cél az, hogy a városi szolgáltatások könnyen elérhetőek legyenek, bármilyen időben és helyen is. Az e-szolgáltatások fogják jelenteni az elsődleges választási lehetőséget, amikor a lakosok vagy a vállalkozások igénybe kívánják venni őket, és ezeket érdemben igénybe is tudják venni; széles körben elérhetőek lesznek a hét minden napján, a nap bármely szakában. A városi szolgáltatások biztosítása egyre inkább a digitális megoldásokra támaszkodik. A digitalizáció még fenntarthatóbb várost tesz lehetővé,

amely képes előre jelezni és magabiztosan reagálni a változásokra és válságokra, például a globális felmelegedésre. A szolgáltatások mérhető hatékonyságának növekedésére kell törekedni, ami szolgáltatásfejlesztésben és költségmegtakarításban nyilvánul meg. Amikor az indokolt, a város elsődlegesen priorizálja a szolgáltatások és folyamatok automatizálását, és új önkiszolgáló lehetőségeket fejleszt ki. Az előrejelzést és a korai megelőzést szolgáló új szolgáltatások fejlesztése szintén prioritást élvez.

A digitális városleltár térképi alapon – tehát térbeli nyilvántartással – szerveződő, metadatokkal kiegészített kataszter, ami biztosítja, hogy adatalapon, azonos információs bázison szerveződjenek a közműszolgáltatások, karbantartások, panaszbejelentések, rendezvények, fejlesztési tervezések, engedélyezések, beruházások stb. Ez teszi lehetővé, hogy a városi szolgáltatások biztosítása során a városi intézmények és vállalatok, valamint az állampolgárok azonos nyilvántartásokból dolgozzanak, és egységes adatplatform szolgálja ki az alkalmazásokat. A város közös felületen tudja megmutatni a tervezett beavatkozásokat, és így lehetőséget ad a koordinációra és a városlakók, vállalkozások bevonására. Az egységes rendszer segítségével Győr befolyásolni és várhatóan mérsékelni tudja az úthálózaton történő beavatkozások negatív hatásait is.

7. FINANSZÍROZÁSI TERV

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítési útmutatója alapján a településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve a fenntartható városfejlesztési stratégia elengedhetetlen része. A pénzügyi terv alapos és részletes alátámasztást, értékelést és elemzést igényel, amely a stratégia többi részéhez hasonlóan iteratív és szerepe kifejezetten a program megvalósulási feltételeinek biztosítása. Jelen verziójában a finanszírozási terv átmenetinek tekinthető, hisz a 2021-2027-es időszakra vonatkozó pályázatok, finanszírozási formák, intézményi keretek még nem véglegesek. Az alapvető cél itt, hogy egy előzetes üzleti modell készüljön, amely egyfajta keretrendszerként szolgál és segíti a különböző beavatkozások esetén a kiválasztás, finanszírozás és megvalósulás menetét. A teljes körű üzleti modell kidolgozása a 2021-2027-es tervezési időszak feltételrendszerének megismerését követően várható, legkésőbb 2024-ig megvalósul.

7.1. ELÉRHETŐ ÉS BEVONHATÓ FORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE

A bevonható források között alapvetően megkülönböztethetünk támogatásokat, melyek Európai Uniósi vagy hazai forrásokra támaszkodnak, az önkormányzat bevételeit, valamint piaci szereplőket. A nagyobb volumenű projektek Győr esetén csak támogatások igénybevételével valósulhatnak meg az önkormányzati források szűkösege miatt.

Uniósi források:

- Operatív Programok (hat ágazati, egy területi): TOP+, DIMOP+, EFOP+, GINOP+, IKOP+, KEHOP+, VOP+, melyek közül kiemelt jelentőséggel bír a TOP+, ahol az önkormányzat biztosabban tud az elérhető forrásokkal tervezni.
- Helyreállítási Alap: Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv (RRF), mint céltámogatás.
- Tematikus fejlesztési programok: Horizon Europe, LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program

Hazai források:

- Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
- Uniósi források kiegészítése
- Egyedi jellegű támogatások
- Lakosságot és vállalkozásokat érintő támogatások

Önkormányzati források

- Hitel felvétele, kötvény kibocsátása nem tervezett
- Önkormányzati bevételekből származó saját forrás
- Önkormányzati tulajdonú vállalkozások saját forrásai

Piaci szereplők, magán befektetések

- Magánbefektetői tőke
- Nagy beruházási igénye miatt néhány projekt csak befektető(k) megjelenése esetén valósul meg
- A vállalkozások és lakosság ösztönzése a számukra elérhető pályázati lehetőségek kihasználására kulcsfontosságú a célok elérése érdekében

7.1.1. AKTOROK, MEGHATÁROZÓ SZEREPLŐK

A legjelentősebb szereplő Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata, és annak intézményei, illetve a tulajdonában vagy résztulajdonában álló különböző gazdasági társaságok. A hazai és uniós forrásokért felelős Minisztériumok, mint irányító hatóságok kulcsszereplői a finanszírozásnak, a velük való szoros együttműködés Győr érdeke. A turisztikai jellegű projektek esetén a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt. is meghatározó, különösen a nagyobb léptékű projektek esetén. Az egyes beavatkozások esetén kiemelhetők még akár a finanszírozás szempontjából is további jelentős szereplők, például az ipari területek fejlesztésénél a magántulajdonossal, míg az oktatási infrastruktúra bővítése esetén a Széchenyi István Egyetemmel való együttműködés alapvető. Számos pályázati vagy fejlesztési lehetőség esetén a város lakosai és vállalkozásai a főszereplők, így a velük való összefogás elengedhetetlen.

7.1.2. KITEKINTÉS

Győr esetében a megyei és térségi kitekintést szükséges tenni, hiszen a város nagyobb térségi szerepéből fakadóan befolyásoló erővel bír. Az FVS célrendszerének elkészítésekor a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Koncepció céljai, beavatkozásai és megállapításai is integrálásra kerültek. A megyei koncepció célrendszerében Győr megyei jogú város fejlesztése önálló stratégiai célként jelenik meg. Mivel a budapesti agglomeráció után a Győr környéki agglomeráció a második legjelentősebb országosan, így számos országos, és regionális szintű fejlesztési dokumentumban megjelenik, erősítve Győr komplex szerepét a térségben.

7.1.3. EGYÉB KÖTÖTTSÉGEK ÉS LEHETŐSÉGEK

A finanszírozási mozgásteret csökkentik az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeire vonatkozó kööttségek, melyek a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvényben kerültek szabályozásra. A 10. § (1) szerint az önkormányzat érvényesen kizárólag a Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhat a Polgári Törvénykönyv szerinti kezességet és garanciát, valamint köthet adósságot keletkeztető ügyletet.

7.2. AZ ÜZLETI MODELL BEMUTATÁSA

A jelenleg rendelkezésre álló információk – elsősorban az uniós források – körüli bizonytalanságok egyelőre nem teszik lehetővé az üzleti modell teljes körű elkészítését, így az előzetesen kidolgozott modell a tervezés és a projektkiválasztás legfontosabb elveit és lehetőségeit foglalja össze.

Fontos, hogy az összeálló projektlistát rugalmas rendszerként kezeljük, melyre felkerülhetnek újabb lehetőségek, illetve lekerülhetnek olyan projektek, melyek megvalósításától el kíván állni az önkormányzat – akár azért is, mert a felmerülő költségek meghaladják az elérhető társadalmi és pénzügyi hasznokat. A projektek között felállított prioritási sorrend és az intézkedések paraméterei szintén változhatnak. Ennek ellenére lényeges, hogy a megvalósítás sorrendje ne csak a források rendelkezésre állásán múljon. Törekedni kell az ideális forrásmix kialakítására, amiben a projektek finanszírozása minél több lábon nyugszik. A megvalósításra kerülő projektek esetén a társadalmi hasznokon túl a pénzügyi jövedelmezőség lehetőségeit is szükséges megvizsgálni, akárcsak a fenntartás pénzügyi vonatkozásait, kiváltképp a költségeit és esetleges bevételtermelő potenciálját.

7.2.1. BEAVATKOZÁSOK ADATAINAK GYŰJTÉSE ÉS ISMERTETÉSE DIMENZIÓNKÉNT ÖSSZEGEZVE

A Győr jövőképevel kapcsolatos célok – ahogy azt az FVS stratégiai célrendszere szemlélteti – szinte minden esetben több dimenziót érintenek, ezért a kívánt célok elérése érdekében a tervezett projektek szintűgy több dimenzióban jelenhetnek meg. A felesleges duplikációk elkerülése és az egyes tételek áttekinthetőségének megőrzése érdekében a tervezett projekteket csak egy-egy dimenzióba soroltuk be. Az alábbi táblázatok dimenzióként összegezve mutatják be az intézkedések, beavatkozások azonosított költségeit, hasznait és kockázatait. A projektek véglegesedéséig a megjelölt információk csak közelítő jellegűnek tekinthetők.

Értékelési szempont	Prosperáló város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van (turisztikai fejlesztések, iparterület bővítés, növekvő adóbevételek, vállalkozások létrejötte)
Források	GINOP+, TOP+, hazai források, magánbefektető, saját forrás
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	A várt pénzügyi hasznok inkább a vállalatoknál jelentkeznek és kevésbé az önkormányzatnál, de jelentős társadalmi hasznok is várhatóak (pl. magasabb életszínvonal), nagyobb fokú és magasabb színvonalú foglalkoztatás, közlekedés és szállítmányozás egyszerűsödése és gyorsulása; foglalkoztatás szezonálitása csökken, városi identitás és hírnév növekszik

Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, pandémia, turizmus visszaesése, klímaváltozás, gazdasági recesszió, energiaválság
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi vállalkozások, termelők, Széchenyi István Egyetem, potenciális befektetők

Értékelési szempont	Zöldülő város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére és működésére.
Források	Kisfaludy2030 program, KEHOP+, TOP+, RRF, Horizon Europe
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Csökkenő hőszigetelés, javuló levegőminőség, javuló közhangulat, a városi terület fejlődése, jelentős társadalmi hasznok, kékinfrastruktúra fejlődése
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, Széchenyi István Egyetem, helyi vállalkozások

Értékelési szempont	Digitális város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a turisztikai és egyéb helyi vállalkozások bevételeire.
Források	DIMOP+, GINOP+, TOP+, RRF
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Minimális pénzügyi hasznok, társadalmi hasznok, vonzóbb, innovatívabb városi környezet és vállalkozási kultúra kialakulása, növekvő lakossági elégedettség
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, szemléletváltás elmaradása
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, vállalkozások, közszolgáltatók, Széchenyi István Egyetem

Értékelési szempont	Megtartó város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére
Források	EFOP+, GINOP+, Kisfaludy2030 program, TOP+, RRF

Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Életminőség javulása, jelentős társadalmi hasznok, vízpartok még jobb kihasználása, közösségi élet élénkülése, fiatalok helyben maradása erősödik, lakosság egészségi állapota javul, vonzóbb településkép
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, tanárhiány, orvoshiány, kihasználtság elmaradása, magas fenntartási költségek
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, tankerület, civil szervezetek, egyházak, Széchenyi István Egyetem

Értékelési szempont	Kiszolgáló város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	van (parkolási rendszer, ivóvíz szolgáltatás, lakás bérleti díj)
Források	KEHOP+, IKOP+, TOP+, RRF, hazai források
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Javuló közműszolgáltatások, bővülő szociális ellátás és oktatás, minimális pénzügyi haszon mellett jelentősebb társadalmi haszon, aktív turizmus növekedése, jobb kohézió a vízparttal
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, magas fenntartási költségek, lehetséges a kellő érdeklődés hiánya, szakemberhiány (pl.: óvodákban és bölcsődékben)
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, közmű szolgáltatók

7.2.2. A FINANSZÍROZÁSI TERV ÖSSZEFOGLALÓJA

Az előzetes tervekben is kirajzolódik, hogy számos projektem inkább költségcsökkentő, mintsem bevételtermelő fókuszú, ami pozitív a projektek (társadalmi és egyéb szempontok szerinti) hosszú távú megtérülése szempontjából. A megvalósítás legjelentősebb kockázatait a finanszírozási források elmaradása, az árak növekedése, illetve a beruházások nyersanyaghiány miatti elhúzódnása jelenti, melyek alapvetően mind külső tényezők. A belső kockázatok az előkészítés és a megvalósítás során jelentősen csökkenthetők.

7.3. FENNTARTHATÓ ÜZEMELTETÉS

A pénzügyi fenntarthatóság olyan szempont, ami nélkül megalapozott döntést nehezen lehet hozni a megvalósítandó projektek kiválasztása során. Így a tervezés, projektek előkészítése során minden esetben meg kell határozni a fenntartási időszakot (kötelező/ megtérüléshez szükséges), a fenntartási költségek mértékét, az esetlegesen realizálható bevételeket, beépíthető-e a projektbe bevételt generáló elem, milyen externáliák léphetnek fel a megvalósítást követően (negatív vagy pozitív

társadalmi/gazdasági/környezeti hatások), valamint, hogy várható-e, hogy a későbbiekben értékesíthető a projekt. A projektlista kezdetleges állapota miatt a fenntartás, üzemeltetés tekintetében igencsak korlátozott információk álnak rendelkezésre, a lista kialakulása fog beépülni a tervezésbe.

7.4. PROJEKTCSATORNA FEJLESZTÉS INTÉZMÉNYESÍTÉSE

A fejezet az FVS felülvizsgálata során, a 2021-2027-es fejlesztési időszak kereteinek letisztázódását követően készül el.

8. MELLÉKLETEK

8.1. ANTISZEGREGÁCIÓS TERV

A szegregáció különböző társadalmi csoportok térbeli elkülönülését jelenti. A KSH a 2011-es népszámlálás alapján összeállított szegregációs adatait a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet által meghatározott értékek szerint szükséges értelmezni. Ez alapján a megyei jogú városokban szegregációval veszélyeztetett terület az, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül) értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%; és szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 35%.

Szegregációs adatok csakis népszámlálási adatokból vezethetők le, így a 2011-es lehatárolásnál frissebb információ nem áll rendelkezésre.

8.1.1 HELYZETELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

A szegregátumok, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

2021-ben az elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 4. fejezete tartalmazta Győr Antiszegregációs Programját és kapcsolódik Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-2017 dokumentummal, ami részletezi az intézkedéseket célcsoportonként. 2015-ben elkészült a Győri Járás Esélyteremtő Programterv, amely ugyan a járás egészét vizsgálja, a legtöbb esetben viszont Győr kerül a középpontba. A legfrissebb antiszegregációval foglalkozó terv a Győr Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja, melynek időtávja 2018-2023. A szegregált területek kijelölése a 2011-es népszámlálási adatok alapján történt, ekkor összesen 3 db szegregátumot és 3 db szegregációval veszélyeztetett területet határoltak le a településen. A 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján az tekinthető szegregátumnak, amelyben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya a 15-59 év közötti aktív korúakon belül meghaladja a 35%-ot valamint az érintett lakosság száma eléri az 50 főt.

GYŐR SZEGREGÁTUMAI A 2011-ES NÉPSZÁMLÁLÁS ALAPJÁN

1. szegregátum: Veszprémi út; Szent Imre út; **2. szegregátum:** Majorok utca; Pásztor utca; Síp utca. Kismegyeri út

3. szegregátum: Bercsényi liget; Erkel F. u; Kossuth L. u; Jakobinus u; Bálint M. u; Beér Köz; Kossuth L. u; Transzportház u; Bálint M. u; Budai N. A. u; Velence köz; Bálint M. u; Selyem u; Sütő u; Budai N. A. u; Cukrász köz; Rózsa köz; Kossuth L. u; Budai N. A. u; Festő u; Városház köz.

GYŐR SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEI

4. szegregátum: Bálint Mihály u; Beér köz; Rába u; **5. szegregátum:** Lakatos u; Szarvas u; Simor János Városház köz; Akác u.

6. szegregátum: Sövényes u; Medvei u.

A KSH adatai alapján a három szegregátum teljes lakosságszáma 944 fő volt 2011-ben, ebből 806 főnyi a város legnagyobb szegregátumában, Újvárosban volt található. A három veszélyeztetett terület teljes lakosságszáma 279 fő volt. A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területen élők száma összesen 1223 fő. A KSH 2011-es szegregációs indikátorai szerint a 35% feletti szegregációs mutatójú területek Győr egészéhez viszonyítva számos mutatóban elmaradnak. Míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya Győrben egészében közel 10 százalék volt a mérés időszakában, addig a három szegregátumban, ennek értéke 40 és 60 százalék közé esett. Az aktív korú népességben belüli foglalkoztatottság Győrben 2011-ben 62 százalék volt, ez a szegregátumokban 33 és 37 százalék között mozgott. A munkanélküliségi ráta és az alacsony komfort fokozatú lakások aránya Győr teljes lakosságához képest a vizsgált szegregátumokban rendkívül mértékben eltér, magasabb a munkanélküliség és nagyszámú alacsony komfort fokozatú lakás jellemző a területeken.

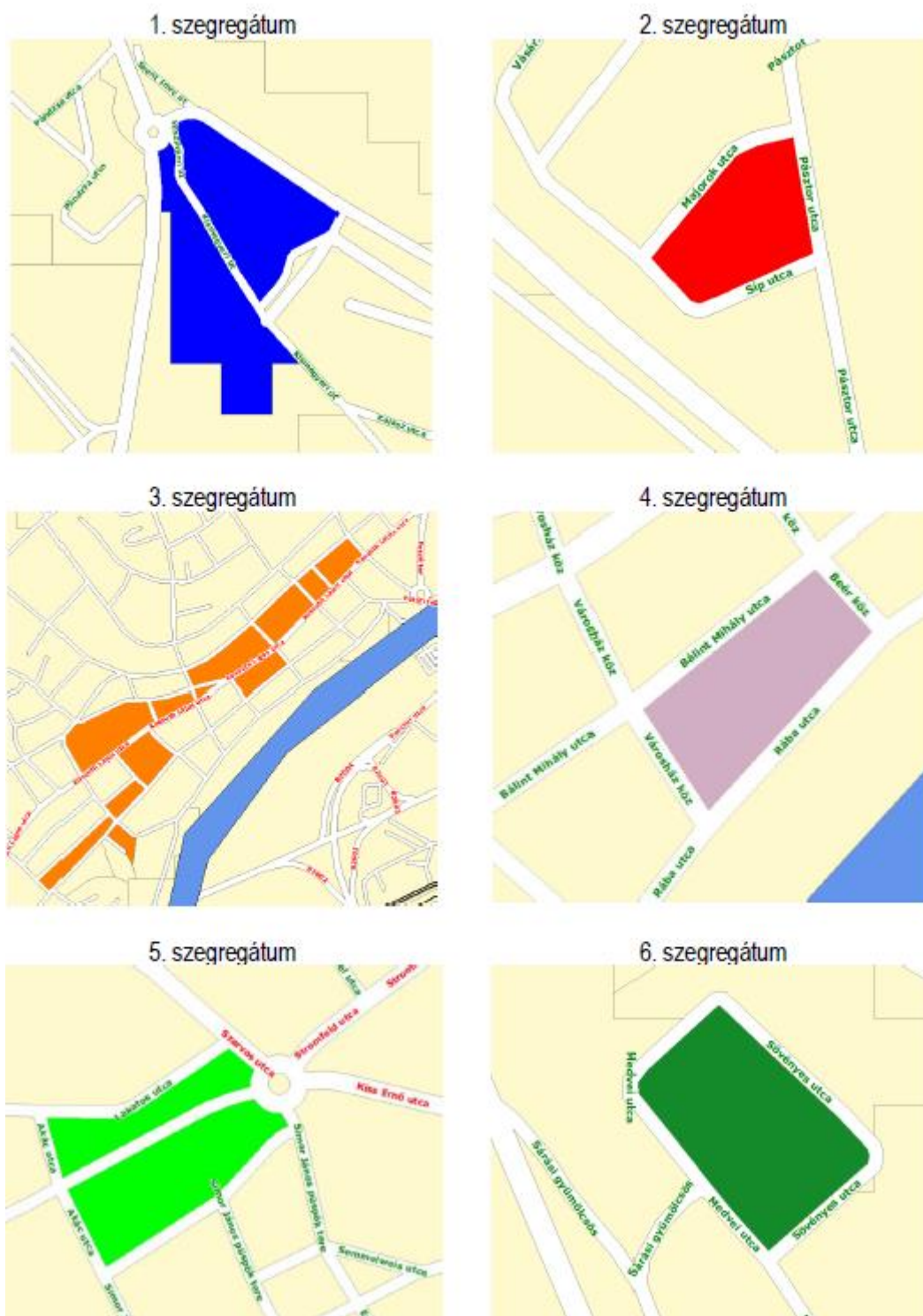
Az elmúlt években Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata több nagyobb projektet hajtott végre, amely a városban található szegregátumok és szegregátumokkal veszélyeztetett területeken élő hátrányos helyzetű személyek, társadalmi csoportok társadalmi-gazdasági hátrányainak enyhítésére, életkörülményeinek javítására és a helyi közösség társadalmi kohéziójának erősítésére irányult. A **Győr-Újváros szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó társadalmi együttműködést erősítő komplex program I. II. és III. üteme** során több mint 1,1 milliárd forintot fordított és fordít a 2016 és 2023 között a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területekre.

A 2014-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiát (ITS) az önkormányzat 2016-ban frissítette. Az ITS 1. sz. módosítása nevesíti a „Szociális városrehabilitáció Győr-Újváros területén, II. ütem” akcióterületét, lehatárolva az infrastrukturális beavatkozások és a soft beavatkozások területét, továbbá az Anti-szegregációs Program a KSH 2011-es városrészi adatelemzése alapján szintén módosításra került.

A 2011-es KSH népszámlálási adatok alapján meghatározott 1. és 2. szegregátumok esetében a népszámlálás óta eltelt közel öt évben olyan változások történtek, amelyek alapján feltételezhető, hogy a szegregátummal szembeni kritériumoknak a két terület már nem felel meg.

Összehasonlítva a fentieket a jelen projekt helyzetelemzésének kiindulásául szolgáló 2011-es népszámlálási adatokkal, az alábbi megállapításokat tehetjük:

Győrben a két népszámlálás között eltelt tíz évben csökkent ugyan a szegregátumok száma (4-ről 3-ra), ugyanakkor változatlanul Újváros városrészt érinti legsúlyosabb mértékben a szegregáció kérdése. Újváros szegregátumban (3. szegregátum) 2022-es összesítés szerint összesen 298 fő él. A szegregátum 3 főbb területre oszlik, a Kossuth Lajos utcára (234 fő), a Bercsényi ligetre (57 fő) valamint a Bálint Mihály utcára (7 fő). 2011-hez képest (384 fő) tehát a 3. szegregátumban élők száma közel harmadával csökkent.

107. ábra Győri szegregációs térkép a 2011-es népszámlálás alapján, Forrás: KSH Népjóléti Főosztály, Népszámlálás 2011

Az Antiszegregációs Programhoz készült primer kutatások fontosabb eredményei

Újváros szociális rehabilitációjának második és harmadik üteméhez kapcsolódó pályázat¹⁵ előkészítése során végzett akcióterületi felméréssorozat alapján naprakész helyzetelemzés adható a legnagyobb szegregátumban élő lakosság társadalmi, gazdasági és szociális jellemzőiről. A foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, iskolai felzárkózást, családsegítést, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító komplex programok megvalósítása érdekében kidolgozás alatt álló projekt célja a szegénység, a társadalmi és a munkaerő-piaci hátrányok újratemelődések megállítása, valamint a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése. A projekt akcióterülete Győr Újváros városrésze, különösen a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területei (3., 4. és 5. szegregátumok).

Az igényfelmérés célcsoportjait a városrészben és a szegregátumban élő lakosság, az ott működő intézmények (társadalmi, civil szereplők is) képviselői, valamint a városrészben dolgozó és a lakossággal közvetlen kapcsolatban álló segítő szakemberek (szociális munkások, védőnők, pedagógusok) jelentették. Az információgyűjtés tartalmi szempontú módszertani kritériumrendszere úgy lett kidolgozva, hogy a lehető legátfogóbb képet adja a városrész társadalmi viszonyairól, az ott élők számára realizálódó problémákról, kihívásokról, konkrét helyi igényekről és szükségletekről, illetve a lehetséges megoldásokat jelentő potenciális fejlesztési elképzelésekről. Kilenc témakör, úgynevezett felmérési dimenzió került meghatározásra, amelyek esetében a megkérdezett szereplők az aktuális problémákról és a kívánt fejlesztési irányokról is beszámolhattak.

Az igényfelmérés témakörei:

- foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció,
- szegénység, hátrányos helyzet, depriváció,
- oktatási integráció, oktatási felzárkóztatás,
- családsegítés, szociális szolgáltatások,
- társadalmi integráció, mobilizálás,
- közösségfejlesztés, szervezés,
- lakhatási integráció,
- egészségügyi programok és szolgáltatások,
- közbiztonság, bűnmegelőzés.

Az igényfelmérés során fókuszcsoporthozos interjúk és strukturált, nyitott és zárt kérdésekből álló lakossági kérdőíves felmérések készültek. A témakörökhöz kapcsolódóan a fókuszcsoporthozos interjúk két alapvető kérdésre adnak választ. Egyrészt, hogy milyen problémákat, kihívásokat látnak az érintettek az adott

¹⁵ „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” (TOP-6.9.1-15) című pályázati felhívás

területen, másrészt, hogy milyen megoldásokat tudnának elképzelni. A lakossági vizsgálat során az alapvető demográfiai paraméterek mellett a kérdések négy fontosabb területet fedtek le: egészségügyi-szociális ügyek (betegségek, kezelések, szolgáltatások, bölcsődei ellátás, életmód, egészségmegőrzés, szenvedélybetegségek); köznevelés (óvodai, iskolai ügyek, képzés, továbbképzés, továbbtanulás, iskolán kívüli tanulás, programok); munkavállalás (munkaviszony, munkanélküliség, munkavállalási szándék, szakmai tovább- és átképzési igények); közösség (lakókörnyezet, közbiztonság, közlekedés, helyi szolgáltatások, helyi programok). Az igényfelmérésre 2016 márciusában került sor, a lehető legszélesebb körű szakmai együttműködés és egyeztetés formájában. Módszertani szempontból az igényfelmérés során fókuszcsoportos interjúsorozat (3 db, összesen 24 szakember bevonásával) és kérdőíves lakossági felmérés (összesen 41 fő) megszervezésére került sor.

Az igényfelmérés primer kutatási komponensének tekinthető a különböző szakértői körökben végzett három fókuszcsoportos interjú és az érintett lakosságot megcélzó strukturált kérdéssor anyaga.

Mindhárom fókuszcsoportos interjú során egyértelművé vált, hogy a célterület és tágabb vonzáskörzete esetében a *társadalmi problémák*:

- Halmazódó, egymással szorosan összekapcsolódó, egymást erősítő formában jelentkeznek.
- A felmérés során használt kilenc problémakör jól leképezi az ott élő emberek életében jelentkező problémák komplex rendszerét, de ezekből nem lehet és nem is szabad egyetlen elemet sem kiemelni.
- Holisztikus, rendszerszintű megközelítéssel, komplex megoldásokkal kell reagálni a felmerülő igényekre.

A beszélgetések során fontos kiindulási alapként merült fel az is, hogy az érintett városrészben

- nagyon magas a nyugdíjas, idős népesség száma, illetve aránya,
- másrészt jelentős a roma népesség arányai is,
- de a városrész problémáit, nehézségei nemcsak, illetve nem kizárólag romakérdésként kell kezelni, illetve elfogadni.

Állandóan visszatérő jelleggel, a statisztikákból kiolvasható alapvető kihívások mellett új elemként minden esetben felmerült

- a rossz közbiztonság kérdése,
- a droghasználat és drogterjesztés eszkalálódása,
- a speciális célcsoportokra fókuszáló fejlesztési modell koncepciója (pl. gyermekek, fiatalok, nők, idős asszonyok),
- a helyi véleményformáló, magas presztízsű lakosok bevonása, aktivizálása (mentor-program),
- a korábban megkezdett soft típusú rehabilitációs programok folytatása, fejlesztése, megújítása.

A vizsgálatok legfontosabb következtetései

Az igényfelmérés alapján egy összetett társadalmi kihívásrendszer képe tárult fel, amelyben a legtöbb tényező szorosan összefügg egymással, a társadalmi hátrányok halmozódnak. Ebből fakadóan szinte lehetetlen teljességében tömörítve összefoglalni a fenti elemzések esszenciáját, csupán néhány lényeges súlypontot célszerű nyomatékosítani az ismétlés révén.

Az utolsó két népszámlálás adatai alapján kirajzolódó változási tendenciák esetében fel kell hívni a figyelmet az idősödési folyamat megindulására, az aktivitási ráta enyhe emelkedésére, a tartós munkajövedelemmel nem rendelkezők arányának a csökkenésére, az iskolázottsági mutatók javulására, az egyre nagyobb számú beköltözőre. A statisztikai alapú elemzések, különösen a szegregációs indikátorok három fő problémacsoportra világítottak rá: lakhatási problémák, alacsony iskolázottság, alacsony foglalkoztatottság. A primer vizsgálatok célja az volt, hogy kiegészüljön a helyzetkép olyan komponensekkel is, amelyek statisztikai indikátorokkal nem mérhetők.

A szakértői fókuszcsoportos interjúk során egyértelművé vált, hogy a célterület és tágabb vonzáskörzete esetében a társadalmi problémák halmozódó, egymással szorosan összekapcsolódó, egymást erősítő formában jelentkeznek. A felmérés során használt kilenc problémakör jól leképezi az ott élő emberek életében jelentkező problémák komplex rendszerét, de ezekből nem lehet és nem is szabad egyetlen elemet sem kiemelni. Holisztikus, rendszerszintű megközelítéssel, komplex megoldásokkal kell reagálni a felmerülő igényekre.

A beszélgetések során fontos kiindulási alapként merült fel az is, hogy az érintett városrészben nagyon magas az idős népesség száma, illetve aránya. Másrészt jelentős a roma népesség súlya is, de a városrész problémáit, nehézségeit nem csak, illetve nem kizárólag romakérdésként kell kezelni, illetve elfogadni.

Állandóan visszatérő jelleggel, a statisztikákból kiolvasható alapvető kihívások mellett új információként minden esetben felmerült az alacsony relatív biztonságérzet, a droghasználat és drogterjesztés eszkalálódása, a speciális célcsoportokra fókuszáló fejlesztési modell koncepciója (pl. gyermekek, fiatalok, nők), a helyi véleményformáló, magas presztízsű lakosok bevonása, aktivizálása (mentor-program), valamint a korábban megkezdett szoft típusú rehabilitációs programok folytatása, fejlesztése, megújítása.

A lakossági vizsgálat demográfiai és munkavállalási témájú kérdésblokkjai megerősítették a korábbi kutatások és a legfrissebb statisztikák alapján bemutatott helyzetképet, új szempontok nem kerültek elő. Az akcióterületen élők igényeinek a vizsgálata alapján kirajzolódó kép szinte teljesen egybevág a szakértői interjúk tapasztalataival, talán a súlypontokban figyelhető meg eltérés, így ebből a szempontból különösen értékes információforrásnak tekinthetők a válaszlapok. A lakosság szempontjából a válaszok gyakorisága alapján megállapítható, hogy néhány terület esetében különösen fontos lenne minél gyorsabb megoldást találni. Ide sorolható a közbiztonság helyzete, a droghelyzet, a

köztisztaság, a rossz lakhatási körülmények. A szolgáltatásfejlesztési oldalon a nyilvános közösségi és családi programok szervezése, az iskolások délutáni, hétfélig és nyári elfoglaltságának megoldása, illetve az egészségügyi szűrőprogramok és prevenció programok körének bővítése. A lakossági reakciók tartalma alapján a korábbi években sikeresen megvalósított rehabilitációs projektek kedvező fogadtatása és pozitív hatása is kimutathatóvá vált.

Az Antiszegregációs Program és a Helyi Esélyegyenlőségi Program kapcsolata

Győr Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója és az ITS is nagy hangsúlyt fektet az esélyegyenlőség biztosítására valamennyi stratégiai célkitűzés megvalósítása során. A beavatkozási területhez kapcsolódó akciók és programok előkészítése és megvalósítása során különös hangsúlyt kell helyezni a „Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-2017” (a továbbiakban: HEP) c. dokumentumra, amelynek célja a bizonyos szempontból hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációjának erősítése.

A HEP célja a településen jelentkező esélyegyenlőségi problémákra történő reagálás és beavatkozás megtervezése, konkrétan a Győrben élő, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, életminőségének javítása, társadalmi részvételének biztosítása, ezekkel együtt egy mindenki számára „elérhető”, „élhető” város megteremtése reális, megalapozott, valós intézményi és finanszírozási háttérrel. Bár a két dokumentum módszertana különböző (az ASZP területi dimenziójú, a HEP elsődlegesen célcsoport fókuszú), összehangolásuk célszerű.

A HEP 7 célcsoportja: nők, mélyszegénységben élők, romák, fogyatékosokkal élők, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, idősek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek. A HEP akciótervében a hét célcsoportra 24 intézkedést dolgozott ki, amelyek közül a mélyszegénységben élőkre, a romákra és a hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó 9 intézkedés szorosan kapcsolódik az anti-szegregációs folyamatokhoz is.

A HEP releváns intézkedései:

Mélyszegénységben élők, romák célcsoport

- Rendszeres együttműködés megvalósítása a különböző területeken dolgozó intézmények, illetve szakemberek között.
- Személyes támogató rendszer kialakításának, mentorhálózat működtetésének ösztönzése. A tanítási időn túli foglalkozások szervezése.
- A munkaerőpiacon esélyt adó képzettségek megszerzésére, átképzésre lehetőséget adó tanfolyamok szervezésének ösztönzése.
- Tájékoztatás, felvilágosítás, az egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos programok, szűrővizsgálatok megszervezése, azon való részvétel ösztönzése.
- „Felelj egy közterületért!” program működtetése. Tájékoztatás, információnyújtás a jog- és az érdekérvényesítés lehetőségeiről.

- Az együttműködő szervezetek ösztönzése a roma kultúra széles körű megismertetését, közös kulturális, sportesemények szervezését célzó programok megvalósítására.
- Az együttműködő partnerek ösztönzése a primerkutató, reprezentatív lakossági felmérés készítésére.

Hátrányos helyzetű gyermekek célcsoport:

- Fórumok, szervezésének ösztönzése, a célcsoporttal foglalkozó szervezetek számára.
- Az egyes szakterületek összehangolt, kölcsönös együttműködésén alapuló, részletes szakmai egyeztetést és helyzetelemzést követő, az aktuális problémára adekvátan reagáló, korszerű, a célcsoport szükségleteihez igazodó program kidolgozása.

Tervezett horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési terve

Azonosított probléma	intézkedés
I. mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége	
A felnőttek droghasználatát csökkentő programok kidolgozásának ösztönzése	Alternatív, a közösségi erőforrásokra épülő és építő prevenció programok kidolgozása a városrészben már korábban működő jó gyakorlatok felhasználásával
A roma ügyfelekkel kapcsolatba kerülő szakemberek továbbképzése	Képzési program kidolgozása, képzési segédletek elkészítése, a képzések bevezetése
Interprofesszionális jelzőrendszer működtetése	A szakmán belüli és szakmaközi fórumok rendszerének kidolgozása, bevezetése és működtetése A célcsoport érdekében működő szervezetek és intézmények munkájának kölcsönös megismerése
Mentorhálózat kiépítése	Mentorok kiválasztása (korábbi projektekben részt vevő segítők újbóli bevonása) Képzési anyag kidolgozása Mentorok képzése Mentorok foglalkoztatása (anyaintézmény kijelölése)
II. A gyermekek esélyegyenlősége	
Napközbeni ellátás biztosítása autizmus spektrumzavarral élőknek.	Specifikus nappali intézmények férőhely bővítése. Professzionális közösségépítés az érintett családok között
Integrált nevelési programok biztosításának ösztönzése SNI-s és BTM-es gyermekek számára	Tanoda-klub program terjesztése, fejlesztése. Pressley–Ridge program működtetésének támogatása. Iskolai szociális munka elérhetőségének szélesítése. Célzott szabadidős programok támogatása (konfliktuskezelés, kommunikáció tréning).
Professzionális közösségépítés gyermekek számára.	Részletes helyzetelemzés, hatékonyságmérés az egyes szabadidős programok tekintetében. A programok egyeztetése, összehangolása. Közösségi terek kialakításának folytatása Győr városában, a városi koncepciókkal összhangban. Marketingstratégia kialakítása a gyermekek, fiatalok bevonására.
Drogabúzus csökkentésének ösztönzése Győr-Újvárosban.	Szakemberi kerekasztal, helyzetelemzés és cselekvési terv felállítása interprofesszionális együttműködés formájában. Közösségi tér létrehozása a Bercsényi ligetben és gyermekeket, fiatalokat vonzó programokkal való megtöltése.
III. A nők esélyegyenlősége	
Munkaerőpiac nőket érintő szegmense javításának ösztönzése.	A nők munkaerőpiaci integrációját ösztönző civil és önkormányzati programok részeként speciális programrész kidolgozása a belső migráció keretében érkező nőkre.

Lakhatási biztonság növelése.	Finanszírozható önkormányzati bérlakásrendszer működtetése.
Nők elleni erőszak ambuláns kezelésének létrehozásának ösztönzése.	A Női Egészségért Információs és Módszertani Központ keretében, önkéntes szakember(ek) alkalmazása. Szt. Cirill és Method Alapítvány Gyermek- és Családok Átmeneti Otthonában 1 fő szakember speciális szolgáltatás nyújtása. MMSZ Családi Kör projektben külön szakember alkalmazása.
Nőknek szóló programok célzásának javítása.	Marketingstratégia felállítása a nőket érintő programok tekintetében a részvétel fokozására és a programok összehangolása.
IV. Az idősek esélyegyenlősége	
INDA Pont kialakítása az EESZI Otthon utcai demenciával élő időseket ellátó klubjában: információs központ, támogató programok, szállító szolgálat	A demenciával, az ellátásokkal, a szolgáltatásokkal kapcsolatos információk összegyűjtése, közvetítése, a gondozók számára szervezett programok megvalósítása, a szállító szolgálat kapacitásának bővítése.
Kulturális Főváros 2023 pályázathoz kapcsolt tematikus programok kifejezetten az önkormányzat idősek klubjaival és a civil nyugdíjasklubokkal	Ez évben a Generációk Háza és Művelődési Központ közreműködésével táncprogramba való bekapcsolódás, majd évente más tematikus programok.
Ápolást gondozást nyújtó intézményi férőhely bővítése	100 fős intézményi férőhely kialakítása, alapvetően az átmeneti gondozás erőforrásainak bekapcsolásával (tervezett jogalkotói szolgáltatásszervezési változásokra való felkészülés, esetlegesen speciális otthonok (demencia, szakápolás) kialakítására való felkészülés)
Háziorvosi rendelők infrastrukturális felújításának folytatása	Karbantartásra illetve modernizációra váró rendelők műszaki állapotának javítása (korszerűsítés, felújítás, akadálymentesítés, idősbárát megoldások stb.).
Háziorvosi körzetek méretének folyamatos monitorozása	Meghatározott időnkénti monitor, háziorvosi jelzések beépítése, helyi stratégia kidolgozása.
Idősek aktivitásának ösztönzése koordinált önkéntesség által	A koordinátori szerep kidolgozása, lehetséges szervezetek feltérképezése.
Közösségi közlekedés feltételeinek javítása	Járatszámok, autóbuszok, buszsofőrök, utastájékoztató stb. mennyiségi és minőségi fejlesztése, idősbárát megoldások növelése
Közösségi médiához való hozzáférés segítése, idősbaráttá tételének ösztönzése	A helyi média idősbárát elemeinek feltérképezése, a fejlesztési lehetőségek összegyűjtése és megoldási javaslatok készítése: érthetőség, idősavok, pozitív hírek, láthatóság stb.
V. A fogyatékossgal élők esélyegyenlősége	
A nappali ellátás bővítése és differenciálása	A nappali ellátás férőhelyeinek bővítése illetve a sérülés súlyossága és a társult problémák súlyossága alapján az ellátás differenciálása (pl. csoportbontásban).
A fogyatékossgal élő emberek munkához jutásának ösztönzése	Megoldást egyrészt a védett munkahelyeken dolgozók számának emelése, másrészt a nyílt munkaerőpiacon jelenlévő vállalatok szemléletének változtatása jelenthet. Előbbi elérhető azáltal, hogy az Önkormányzat és az önkormányzat fenntartásában működő közintézmények termékmegrendelésekkel támogatják a városban működő, kimondottan a megváltozott munkaképességűek, fogyatékossgal élők foglalkoztatására létrejött intézményeket (pl. Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., Győri Egyházmegyei Karitás).

Információhoz jutás és érdekképviselőként szemléletformálás	és segítése,	A fogyatékos személyek, illetve családtagjaik információhoz jutásának segítése, a Fogyatékos Információs Pont tartalommal való megtöltése. A fogyatékos személyek, illetve családtagjaik információhoz jutásának segítése, a Fogyatékos Információs Pont tartalommal való megtöltése. A fogyatékos személyek civil szervezeteinek és a fogyatékosokat segítő, támogató szervezeteknek, intézményeknek az összefogása, együttműködésük és közös érdekképviselői tevékenységük támogatása pl. évenkénti Fogyatékosügyi Kerekasztal megszervezésével, Érzékenyítő, szemléletformáló programok, rendezvények.
Akadálymentesítés folytatása		Azon a köz- és egyéb szolgáltatóintézmények, illetve közterületek akadálymentesítésének elősegítése, amelyeknek e tekintetben hiányosságai vannak. Fontos a kommunikációs akadálymentesítés is. Új beruházásoknál az egyetemes tervezés alkalmazása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia Antiszegregációs Programjának intézkedései, beavatkozásai

Beavatkozás	Időbeni ütemezés	Forrás
1. Infrastrukturális és intézményfejlesztési beavatkozások		
Az ITS városrészi akcióterületi projektjei		
Folyamatban van a Modern Városok Program forrásaiból: 1.5. A Győri Fürdőközpont és környezetének komplex fejlesztése (A2) - ITS 1.1.2.	2017-2020	ERFA 3000 mFT
Antiszegregációs hatású hálózatos projektcsomagok		
1.6. Általános és középiskolai infrastruktúra- és tartalomfejlesztési program (ITS 1.1.1.)	2016-2020	ERFA 8000 mFt
1.7. Otthonteremtési program Győrött (ITS 3.1.3.)	2016-2020	n.a.
1.8. Bölcsődefejlesztési program (ITS 1.1.4.)	2016-2020	ERFA, ESZA 700 mFt
1.9. Óvodafejlesztési program (ITS 1.1.1.)	2016-2020	ERFA 1000 mFt
Anti-szegregációs hatású horizontális projektcsomagok		
1.10. A 2014-2020-as időszakra vonatkozó városi Egészségfejlesztési Terv megvalósítása (ITS 1.3.1.)	2016-2020	ESZA 300 mFt
1.11. Civil szervezetek szociális területen végzett tevékenységeinek támogatása (ITS 1.3.3.)	2016-2020	ESZA 100 mFt
1.12. A munkaerőpiacra való eljutás/átképzés elősegítése prevenciók, életvezetési és képzési programokkal (ITS 2.4.2.)	2016-2020	ESZA 500 mFt
1.13. Az egészséges életmódot népszerűsítő szemléletformáló programok megvalósítása Győrött (ITS 1.3.5.)	2016-2020	ESZA 100 mFt
2. Társadalmi-közösségi fejlesztési beavatkozások		

2.1. Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából	2016-2020	TOP-6.9.1
2.2. Törekvés a foglalkoztatás elősegítésére	2017-2020	TOP-6.9.1
2.3. A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás kiterjesztése, bővítése, kötelező önkormányzati feladatellátáson túli szociális, gyermekjóléti szolgáltatások kialakítása	2016-2020	TOP-6.9.1
2.4. A gyerekek iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok	2016-2020	TOP-6.9.1
2.5. Törekvés az egészség fejlesztésére	2016-2020	TOP-6.9.1
2.6. Folyamatos szociális munka megteremtése - Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás	2017-2019	TOP-6.9.1
2.7. Folyamatos szociális munka megteremtése – problémák feltérképezése, egyéni fejlesztési tervek készítése, megvalósítása és felülvizsgálata	2016-2020	TOP-6.9.1
2.8. Folyamatos szociális munka megteremtése – szociális munkások munkáját segítő jelzőrendszeri kerekasztal	2016-2020	TOP-6.9.1
2.9. Folyamatos szociális munka megteremtése – szociális munkások szupervíziója	2016-2020	TOP-6.9.1
2.10. A győri járás inaktív és munkanélküli rétegének aktivizálása és munkaerőpiaci integrációja révén a gazdasági aktivitás növelése, a térség munkaerőmegtartó képességének növelése	2016-2020	TOP-6.8.2

8.2. KÉRDŐÍV MINTÁK

Győr - FVS lakossági kérdőív

Tisztelt Hölgem, Uram!

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022-ben készíti el új településfejlesztési dokumentumait. E dokumentumok a település közép- és hosszútávú fejlesztési elképzeléseit rögzítik, kijelölik a fő célokat, bemutatják a tervezett intézkedéseket és a kiemelt fejlesztési helyszíneket, egy szóval meghatározzák Győr jövőbeni fejlődését.

A helyi igényekhez illeszkedő fejlesztések megvalósítása érdekében szeretnénk kikérni a helyi lakosok, a városban működő vállalkozások és szervezetek véleményét. Kérjük, segítse válaszaival munkánkat! A válaszadás anonim és önkéntes, az adatokat a hatályos jogszabályok értelmében kizárólag statisztikai célokra használjuk fel. A kérdőív egy rövid és egy hosszabb részből áll, kitöltésük nagyjából 2 és 5 percet vesz igénybe. A válaszadásra 2022. június 15-ig nyílik lehetőség. Az adatvédelemmel kapcsolatos szabályozásról az alábbi linken tájékozódhat: [Győr Megyei Jogú Város Adatvédelmi Tájékoztató](#).

A tovább gombra kattintva elfogadja az Adatvédelmi Tájékoztatóban foglaltakat.

1) Az Ön neme*

Férfi // Nő

2) Az Ön születési éve*

3) Az alábbi eszközök közül jellemzően melyiket veszi igénybe mindennapi közlekedéséhez?
Több válasz megadása is lehetséges!

Személyautó

Helyközi autóbussz

Vonat

Kerékpár

Gyaloglás (egy irányban 500 m-nél hosszabb)

Egyéb, éspedig: _____

Egyik sem

4) Kérjük, jelölje, hogy az alábbiak közül miket tart a legjobb beruházásoknak, fejlesztéseknek az elmúlt évekből?
Kérjük, legfeljebb hármat jelöljön!

A Győri Fürdőközpont felújítása (folyamatban)

Egészségügyi fejlesztések – kórház, rendelőintézetek felújítása, új mentőállomás építése

Győr-Újváros szociális városrehabilitációja

Hermann Ottó utcai Vásárcsarnok és környezetének fejlesztése

Ipari park és napelempark fejlesztés

Iskola-, bölcsőde- és óvodafelújítás és létesítés

Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése

Közutak fejlesztése

Zöldterületek (Malom liget, Halacska park, Ady-domb) fejlesztése

Városi mobilalkalmazások fejlesztése (pl. Találd meg Győrt!, Építsd meg Győrt!, Véd meg Győrt!)

Egyéb, éspedig: _____*

Egyéb, éspedig: _____*

Egyéb, éspedig: _____*

5) Kérjük, fogalmazza meg, mit tart a város vagy közvetlen lakókörnyezete legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

Válaszát elegendő röviden, címszavakban megadnia!

6) Kívánja folytatni a kérdőív kitöltését annak érdekében, hogy részletesebben is megismerjük Győr város fejlesztését illető elképzeléseit?

A továbbiakban érintett témák között szerepelnek a város zöldfelületei vagy éppen a közlekedés.

() Igen, válaszolok még több kérdésre. (+5 perc) // () Nem, befejezem a válaszadást.

Fejlesztési célok

7) Mennyire elégedett az alábbi közszolgáltatásokkal és egyéb tényezőkkel? Kérjük, hogy az iskolai osztályzatokhoz hasonlóan, 1-5 közötti skálán végezze az értékelést, ahol az 5 esetén nagyon elégedett, az 1 esetén egyáltalán nem elégedett!

	1	2	3	4	5	Nem tudom / Nem érint
Bölcsődék és óvodák	()	()	()	()	()	()
Általános iskolák	()	()	()	()	()	()
Egészségügyi ellátás	()	()	()	()	()	()
Kulturális szolgáltatások (pl. mozi, kulturális központ stb.)	()	()	()	()	()	()
Szociális ellátás (pl. idősellátás)	()	()	()	()	()	()
Utak, közterületek	()	()	()	()	()	()

Járdák	()	()	()	()	()	()
Városi kerékpárutak	()	()	()	()	()	()
Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)	()	()	()	()	()	()
Közvilágítás	()	()	()	()	()	()
Közbiztonság	()	()	()	()	()	()
Parkolás	()	()	()	()	()	()
Önkormányzati online ügyintézés	()	()	()	()	()	()

8) Milyen *azonnali (sürgős, 1-2 éven belüli) beavatkozást igénylő fejlesztési javaslata* van Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?

Kérjük, válassza ki az Ön szerint sürgősen fejleszteni szükséges területe(ke)t és címszavakban írja be konkrét javaslatait.

Több válasz megadása is lehetséges!

Egészségügyi és szociális ellátás területén: _____

Közoktatási, óvodai és bölcsődei ellátás területén: _____

Kultúra, sport és közművelődés területén: _____

Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén: _____

Közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén: _____

Közterületek, parkok, zöldfelületek területén: _____

Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén: _____

Környezetvédelem területén: _____

Digitalizáció, online ügyintézés területén: _____

9) Milyen *közép-, vagy hosszú távú (3 éven túl megvalósítandó) fejlesztési javaslata* van Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?

Kérjük, válassza ki az Ön szerint középtávon fejleszteni szükséges területe(ke)t és címszavakban írja be konkrét javaslatait.

Több válasz megadása is lehetséges!

Egészségügyi és szociális ellátás területén: _____

Közoktatási, óvodai és bölcsődei ellátás területén: _____

Kultúra, sport és közművelődés területén: _____

Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén: _____

Közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén: _____

Közterületek, parkok, zöldfelületek területén: _____

Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén: _____

Környezetvédelem területén: _____

Digitalizáció, online ügyintézés területén: : _____

Közlekedés, zöldfelületek, fenntarthatóság

10) Hol található a leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja?

A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel

A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel

Győr-Moson-Sopron megye más településén, és pedig: _____

Nem megyei településen, és pedig: _____

11) Kérem becsülje meg, egy átlagos hétköznapon hány percet tölt utazással?

12) Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára?

Kérjük, az Ön számára legfontosabb három fejlesztést, új funkciót jelölje meg!

Zöldfelületek megújítása (pl. fásítás, virágok kihelyezése, zöldfelületek rendezettségének javítása)

Sétautak fejlesztése

Játzóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan

Zenepavilon létesítése

Utcabútorok kihelyezése

Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni

Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC

Közvilágítás (további) javítása

Egyéb, és pedig: _____*

Nincs szükség további fejlesztésre

13) A város jövője szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

Kérjük, hogy rakja sorba az alábbi tevékenységeket, kezdve a legfontosabbal!

_____ Környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrásokkal: víz, áram stb.)

_____ Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon

_____ Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés

_____ Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása

_____ Megújuló energiaforrások használata

- _____ Utak, közterületek
- _____ Járdák
- _____ Városi kerékpárutak
- _____ Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)
- _____ Közvilágítás
- _____ Közbiztonság
- _____ Parkolás

Digitális készségek

14) Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban?

Több válasz megadása is lehetséges!

- Asztali számítógép, notebook / laptop
- Okostelefon, táblagép (tablet)
- Okos óra
- Egyéb, éspedig: _____
- Nincs ilyen eszközöm

15) Milyen céllal használja az internetet?

Több válasz megadása is lehetséges!

- Napi munkavégzés részeként
- Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)
- Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)
- Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)
- Információszerzés, tájékozódás céljából
- Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele)
- Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)
- Szórakozás: video, film, zene, játékok
- Egyéb, éspedig:: _____
- Egyáltalán nem használlok internetet

16) Ön milyen módokon szokott ügyet intézni?

Több válasz megadása is lehetséges!

- Hagyományos postai levelezés
- Telefon

- Személyes ügyintézés
- Online ügyintézés (online platformok használata)
- E-mailes levelezés
- Mobil applikáció
- Digitális mérőkön / eszközökön keresztül
- Nem én szoktam ügyet intézni / Nem tudom

Demográfiai adatok

17) Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- 8 általános vagy kevesebb
- Szakképzettség, egyéb képzés érettségi nélkül
- Érettségi
- Szakképzettség érettségivel
- Felsőfokú végzettség (diploma)

18) Hogyan határozná meg magát?*

- helyi, egész évben itt élő lakos vagyok
- középfokú / felsőfokú oktatásban résztvevő helyi hallgató vagyok
- nem Győrben élek, de itt dolgozom/ itt működik vállalkozásom
- más módon kötődöm Győrhöz, és peddig: _____

19) Mi az Ön jelenlegi státusza az alábbiak közül?

Több válasz megadása is lehetséges!

- tanuló // alkalmazott // alkalmazott, középvezető // alkalmazott, felsővezető
- vállalkozó (egyéni vagy cégvezető) // munkanélküli // nyugdíjas
- szülési szabadság (GYES, GYED) // háztartásbeli // inaktív (egyéb)

20) Kérjük, jelölje meg, Ön Győr mely városrészében él?

A városrészi lehatárolásban segítségére lehet az alábbi elérhető [térképi nézet](#).

- Belváros // Újváros // Sziget // Pinnyéd // Révfalu // Kisbácsa // Bácsa // Sárás // Gyárváros
- Likócs // Győrszentiván // Nádorváros // Jancsifalu // Adyváros // Marcalváros I. // Marcalváros II.
- Szabadhegy // Ipari Park // Kismegyer // Ménfőcsanak // Gyirmót

21) Kérjük, adja meg, mely településen van a munkavégzés (tanuló esetén oktatási egység) helye?

- Győr
- Egyéb magyar település, és peddig: _____*
- Egyéb külföldi település, és peddig: _____

Győr városvezetői és képviselői kérdőív

1) Kérjük, adja meg, hogy milyen módon vesz részt a város vezetésében? *

- Egyéni választókerületi képviselő vagyok
- Listáról bejutott képviselő vagyok
- A városvezetésben egyéb módon veszek részt

2) Kérjük, adja meg a nevét! *

Városi problémák, konfliktusok

3) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

4) Kérjük, nevezze meg, hogy mit tart a városi lakosság legfontosabb igényeinek?

5) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a választókerületében jelentkező legégetőbb problémáknak, melyek leginkább megoldásra várnak?

6) Kérjük, nevezze meg, hogy mit tart a választókerületében a lakosság legfontosabb igényeinek?

Javasolt fejlesztési területek

7) Milyen konkrét fejlesztési javaslatok vannak Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?
Kérjük, válassza ki az Ön szerint fejleszteni szükséges területe(ke)t és fogalmazza meg konkrét javaslatait!

- Egészségügyi és szociális ellátás területén: _____
- Közoktatási, óvodai és bölcsődei ellátás területén: _____
- Kultúra, sport és közművelődés területén: _____
- Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén: _____
- Közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén _____
- Közterületek, parkok, zöldfelületek területén: _____
- Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén: _____
- Környezetvédelem területén: _____

[] Digitális megoldások, online ügyintézés területén: _____

[] Egyéb javaslat, éspedig:: _____

Győr intézményi kérdőív

1) Intézmény neve:*

I. Általános fejlesztési szükségletek

2) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

3) Az Önök intézményében milyen konkrét fejlesztésekben (projektekben) gondolkodnak?

Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom, indoklás és (amennyiben ismert) a becsült finanszírozási igény megjelölésével.

A fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is.

A fejlesztési elképzelések során az infrastrukturális fejlesztéseken túl gondoljon az eszközfejlesztési igényekre (digitális és nem digitális eszközök tekintetében), a szervezetfejlesztésre, a humán erőforrásbeli fejlesztésekre és a kapcsolati háló fejlesztésére egyaránt.

	Projekt rövid megnevezése	Projekt tartalmának bemutatása, indokoltsága	Finanszírozási igény	Időtáv (1-2 év, 3-5 év, 5 éven túl)
1.	_____ _____ -	_____ _____ -	_____ _____ -	_____ _____ -
2.	_____ _____ -	_____ _____ -	_____ _____ -	_____ _____ -

4) Amennyiben további projektötletekkel rendelkezik, kérjük, az alábbi szövegdobozban fejtse ki azokat.

5) Eddig milyen fontosabb fejlesztéseket valósított meg az intézménye, amely fejlesztéseknek jelenleg is érzik hatásosságát? Ezek milyen forrásból kerültek finanszírozásra?

	Projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, hazai, Interreg program, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Megvalósítás időszaka
1	_____ _____	_____ _____	_____ _____
2	_____ _____	_____ _____	_____ _____

6) Fejlesztései megvalósítása során voltak / vannak együttműködő partnerei? Ha igen, kérjük nevezze meg ezeket a szereplőket?

II. Digitális felkészültség

7) Elégedett-e az intézményének IKT eszköz- és szoftverállományával mennyiség és minőség tekintetében? Kérjük, értékelje csillagokkal az alábbi tényezőket!

	Mennyiséggel való elégedettség	Minőséggel való elégedettség
Asztali számítógép, laptop	_____ _____	_____
Nyomtató, fénymásoló	_____ _____	_____
Wifi hálózat / LAN hálózat	_____ _____	_____
Adattárolók	_____ _____	_____
Projektor, virtuális konferencia eszközigény	_____ _____	_____

Felhő alapú adattárolás működése / kapacitásai	_____	_____
Ügyintézés szoftveres támogatása	_____	_____

8) Akadályozza az alábbiak közül valamelyik tényező az digitális megoldások széleskörű használatát?

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni
Eszközhiány	()	()	()	()	()
Szoftveres problémák	()	()	()	()	()
Alkalmazottak / munkatársak ellenállása	()	()	()	()	()
Alkalmazottak / munkatársak technikai felkészültsége	()	()	()	()	()
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	()	()	()	()	()
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	()	()	()	()	()
Kiberbiztonsági kérdések	()	()	()	()	()

9) Amennyiben bővebben kifejténé véleményét a digitális és IKT eszközök tekintetében, arra az alábbi szövegbuborékban van lehetősége.

10) Rendelkezik az intézmény online média megjelenési felülettel?

	Igen, saját felülettel	Más szervezet által üzemeltetett felületen található információ az intézményről	Nem
Honlap	()	()	()
Közösségi média felület	()	()	()

11) Milyen adattartalommal működik az intézmény honlapja?

Több választ is megjelölhet.

Egyoldalú, általános információközlés

Egyoldalú, dinamikus (hírekkel frissülő) információközlés

Fórum típusú működés

Online ügyintézés lehetősége

Egyéb adattartalom, és pedíg:: _____

12) Miért nem rendelkezik az intézmény saját honlappal?

13) Rendelkezik az intézmény a munkáját segítő okoseszközökkel, szenzorokkal, okos megoldásokkal? (pl. távoli működés irányítása, okos parkolórendszer szenzor, környezeti szenzorok, automata megoldások, telefonos applikáció)

() Nem

() Igen, és pedíg:: _____ *

III. Ingázás, közlekedés

14) Hány munkatársuk van? *Kérjük, adja meg az alkalmazottak számát – beleértve a főállású, mellékállású és megbízott kollégákat is.*

15) Ebből milyen arányban vannak nem győri lakosok, akik napi szinten ingáznak a munkába járás során?

() Nem tudok ilyen kollégáról

() Kevesebb, mint az alkalmazottak 10%-a

() Az alkalmazottak körülbelül 10-25%-a

() Az alkalmazottak 25-40%-a

() Az alkalmazottak több, mint 40%-a

16) Jellemzően mely településekről érkeznek az ingázó kollégák?

17) Milyen közlekedési eszközöket használnak a kollégák a napi ingázás során?

Több választ is megjelölhet!

Személyautó

Helyközi autóbusz

Vonat

Kerékpár

Egyéb módon, éspedig: _____

8.3. FINANSZÍROZÁSI TERVTÁBLA BEAVATKOZÁSONKÉNT

GYOR-FINANSZORO
ZASI-TABLA_2022-11

8.4. MŰKÖDÉSI TÉRKÉP

